ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص ب ٢١١١ بالقاهرة ج ع م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tel. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԸԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 460 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1973

ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

عدد رقم ٤٦٠ — الخميس ٤ يناير ١٩٧٣

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ

ԱՄԱՆՈՐԻ ԽՕՍՔ

Իմ հարազատներ, հայրենակիցներ, արիւնակիցներ: Սրտի առանձին թրթիռով է, որ այս տարի գրում եմ շնորհաւորական իմ խօսքը: Չէ որ ուղիղ տաս տարի է անցել այն օրից, երբ ես իջնելով ինքնաթիռից՝ առաջին անգամ ոտք դրի Պէյրութի հողին և այդ իսկ պահից սկսած աննիւթական, աւելի զգացում, քան ռեալականութիւն պարունակող «սփիւռք» բառը ինձ համար ինչ-որ նիւթականացաւ, «աշխարհագրականացաւ» դառնալով բնապատկերներ, քաղաքներ, թաղեր, փողոցներ, և ամէնից շատ՝ այդ քաղաքներում ու թաղերում ապրող մարդիկ՝ տարբեր դէմքի, բարօրութեան տարբեր աստիճանի մարդիկ, բայց գրեթէ բոլորն էլ՝ հայի թախծախառն աչքերով, մայրենի խօսքն ու երգը՝ շուրթերին, արեան մէջ՝ անմէկին մի մորմոք, սրտերում՝ Հայաստան ու Արարատ.. Այդ պահից սկսած սփիւռքը՝ արդէն պատկերելի ու մարդացած մտաւ իմ կեանքի մէջ՝ լայնացնելով իմ մտերիմների շրջանակը, աւելացնելով իմ հոգսերն ու խռովքները, իմ ուրախութիւններն ու տխրութիւնները և այս բոլորով ներշնչեց գրելու իմ «Քարաւանները դեռ քայլում են» գիրքը, որը ուղեգրութիւնների գիրք լինելուց աւելի՝ իմ կեանքի գիրքն է, իմ կուտակած հոգեկան փորձի հաղորդումն ...

Տասը տարին մարդուն տրուած տարեթաժնի առումով մի զգալի միաւոր է և, ինչ խօսք, որ հրթիռային արագութիւնների մեր դարում չէր կարող իր հետքը չթողնել ինչպէս աշխարհի, այնպէս էլ մեր ժողովրդի կեանքի վրայ՝ թէ մայր — Հայաստանում, և թէ սփիւռքում: Ուրախալի է արձանագրել, որ այդ տասնամեակի տեղաշարժերը մեզ համար ունեցել են վերընթաց գիծ, որ՝ ուժաւորուած մայր-երկրի՝ Սովետական Հայաստանի բուռն ծաղկումով՝ մեր աշխարհասփիւռ ժողովուրդը ապրել է ազգային կեանքի առաւել աշխուժացում, որ այդ տասնամեակում մեր ժողովրդի համար բախտորոշ նշանակութիւն ունեցող շատ տարելիցներ՝ արթնացնելով հայրենասիրական կրակը, ամրացրել են սփիւռքի ապրելու և յարատեւելու կամքը, նրա հաւատը դէպի ապագան:

Թանկագին բարեկամներ:

Ամանորի բարի մաղթանքներով մի տասնեակ անգամ ես մտովին այցելելով ձեզ, մտնելով ձեր տները, սրահները, վարժարաններն ու մանկապարտէզները, ամուր սեղմում եմ ձեր ձեռքը, համբուրում իմ անուշիկ մանուկներին և նորից ու նորից շնորհաւորելով բոլորիդ Նոր Տարին, կրկնում նոյնը, ինչ տասը տարի առաջ՝

Մշտապէս արթուն պահէք ձեր լսելիքը հայրենիքից եկող հարազատ ձայների հանդէպ, միշտ բաց պահէք ձեր աչքերը այն ամենաբաշխ լոյսի համար՝ որը կոչւում է հայրենասիրութիւն և որը գալիս է հարստացնելու ձեր էութիւնը, զօրացնելու ձեր հոգին, ամրացնելու ձեր ձեռքերում այն գրիչը, որի թղթի վրայ թողած մանրիկ տառերի միակցութեամբ գծուած է Մեսրոպի սուրբ մատներից ծայր առնող, դարերից եկող և դարեր գնացող մեր ճանապարհը:

Հաւատացէք, որ կը գայ այն օրը, երբ համայն հայ ժողովուրդը կը հաւաքուի իր մայր հայրենիքում, կը հաւաքուի՝ առաւել թափով ու խանդավառ կառուցելու և ստեղծելու, աւելի խաղաղացուած հոգով, լայնասիրտ ու լիաձայն ասելու իր խօսքը համաշխարհային մշակոյթի բազմալեզու լսարանում, աւելի լիաբուռն ի յայտ բերելու իր ձիրքերն ու կարողութիւնները՝ ժողովուրդների բարեկամութեան, ազատ և հաւասարութեան սկզբունքների վրայ բարձրացող հանուր մարդկութեան երջանկութիւնը հետապնդող գալիք արդար ժամանակներում:

Հայ ժողովուրդը ապրել է, հայ ժողովուրդը ապրում է, հայ ժողովուրդը պիտի ապրի...

ՍՈՎԵՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԵՒ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԵԼՈՅԹՆԵՐԸ՝ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ

Սփիւռքահայութիւնը օրը օրին կը հետեւի՝ Սովետական Միութեան Կազմաւորման Յիսնամեակին առթիւ, արտասահմանի մէջ օտարու տեղի ունեցող մեծ հանդիսութիւններուն եւ ազգային հպարտութեամբ եւ մեծ ուրախութեամբ կը լեցուի, ի տես այս բոլոր հանդիսութեանց ընթացքին Սովետական Հայաստանի անուանի մտաւորականներուն եւ մեծատաղանդ արուեստագէտներուն մասնակցութեան:

Եգիպտահայերս անցեալ տարեվերջին բախտը ունեցանք բարեկամ Գահիրէի Ալեքսանդրիոյ մէջ ցնծութեամբ ողջունելու ներկայութիւնը՝ անուանի կոմպոզիտոր Եդ. Միրզոյեանին, ինչպէս նաեւ աշխարհահռչակ Կոստանդին Օրբէլեանին ու իր ղեկավարութեան ներքեւ գործող Հայաստանի Պետական էստրադային նուագախումբին, որոնք Եգիպտոս ժամանած էին յիսնամեակի փառատօնին առիթով, մաս կազմելով Սովետական մեծ պատուիրակութեան: Շնորհիւ Հայաստանի Պետական էստրադային խումբին այդ փառատօնի յայտագիրները խանդավառ մթնոլորտի մէջ գործադրուեցան, երբ մանաւանդ հայ երգիչները ու նուագածուները գործադրեցին արաբ հայրենասիրական երգեր՝ ի նշան արաբ եւ սովետ բարեկամութեան:

Նոյն խանդավառ մթնոլորտը եւս կը տիրէ օրերս Լիբանանի, Սուրիոյ եւ Իրաքի մէջ, դառնալով շնորհիւ հայ մտաւորականներու եւ հայ արուեստագէտներու ներկայութեան:

Այսպէս, վերջերս Լիբանան ժամանած Սովետական Միութեան պատուիրակութեան մաս կազմեց Ս. Հայաստանի Մշակոյթի Նախարարը՝ Ռուբէն Պարսամեանը, որ իր ելոյթով փայլը աւելցուց անցեալ 26 Դեկտեմբեր 1972, Պէյրութի Սինեմա Ռիվիերայի մէջ կազմակերպուած՝ Ս. Միութեան կազմաւորման Յիսնամեակին նուիրուած հանդիսութեան, որուն ընթացքին խօսք առին նաեւ Գ. Ցարութիւն Մաթեւոսեան («Կանչ»ի խմբագիր), ընկեր Փիրայր Նայիրի («Արարատ»ի խմբագիր) եւ Ժորժ Ծրպրան:

Նոյնպէս օրերս Պէյրութ էր գտնուի հայրենի արուեստագէտներու մեծ պատուիրակութիւն մը, որուն մաս կը կազմեն՝ Պոլսի անուանի մեներգչուհի Վիլէն Գուլբուտեանը, եգիպտահայոց ծանօթ պարուհի պալերինա Պելլա Խուտինեանը, Լուիզ Ցովհաննէսեանը, Ցովհաննէս Տիվանեանը եւ այլ պարողներ, ինչպէս նաեւ Օփերայի մեներգչուհի Գոհարիկ Գալայճեանը եւ դաշնակահարուհի Մարիանա Ցարութիւնեանը:

Այս արուեստագէտներու խումբը գեղեցիկ յայտագիրով մը ելոյթ ունեցաւ Երեքշաբթի, 26 Դեկտ. 1972, Պէյրութի «Եալունա Կիւլպէնկեան» հանդիսասրահին մէջ:

Դեկտեմբերի սկիզբներուն Պէյրութ ժամանած էր նաեւ հայրենի արուեստագէտներու այլ պատուիրակութիւն մը, գլխաւորութեամբ Ս. Հայաստանի Մշակոյթի Նախարարի տեղակալ Շաւարշ Վարդանեանի:

Այս խումբին մաս կը կազմէին բանաստեղծներ Ասատ Ասոս Պապայեանը, Ալեքսանդր Արաքսմանեանը, դերասաններ, երգիչներ եւ նուագողներ՝ Մհեր Մկրտչեանը, Վարդուհի Վարդերեսեանը, Արեւ Պաղտասարեանը, Տոնարա Մկրտչեանը, Տոնարա Ալեքսանեանը, Վանիա Արաքսմանեանը, Վալենտին Մարգունին, Ալեքսանդր Ադամեանը, Հրաչիկ Աշուղեանը, Ցովհ. Գավազեանը, Գուրգ Զարբաչեանը, Իրինա Ռոստոմեանը եւ ուրիշներ:

Այս խումբը եւս բազմաթիւ յայտագիրներ հրամցուց եւ ելոյթներ ունեցաւ Լիբանանահայութեան:

ԻՐԱՔԻ մէջ եւս Ս. Միութեան Յիսնամեակի հանդիսութեանց եւ «Հայկական Մշակութային Շաբաթ»ի կրկնապատիկ առիթներով, կարեւոր պատուիրակութիւն մը ժամանած է Սովետական Հայաստանէն, գլխաւորութեամբ Հ. Ս. Ս. Հ.ի Գերագոյն Սովետի Նախագահութեան փոխ-նախագահ Լեւոն Մանասերեանի:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ մէջ՝ Սովետական Միութեան կազմաւորման Յիսնամեակին առթիւ տեղի ունեցող հանդիսութեանց եւս կը մասնակցի հայ ժողովուրդը:

Այսպէս, Երեւանի պատուիրակութիւնը՝ գլխաւորութեամբ Հայաստանի Կոմկուսի Երքաղկոմի քարտուղար Վիլսոն Սեփանեանի, Թիրոկրաս ժամանած է՝ ներկայ գտնուելու հանդիսութեանց:

Սովետական Հայաստանի Երգի եւ Պարի վաստակաւոր համոյթը, որ նոյն տօնին առիթով Նոկոլայեւ ժամանած էր, յաջող ելոյթներ ունեցած է Թիֆլիսի, Զաղրեպի, Լիւպլիանայի եւ Նոկոլաեւոյ այլ քաղաքներու մէջ: Այս հիւրախաղերը նուիրուած էին Ս. Միութեան Կազմաւորման Յիսնամեակին

ՑԱՆԿԱՑՈՂ

«ՀԱՅ ԳԻՐՔԻ ՇԱԲԱԹ» Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հանդիպեցայ հայ երիտասարդի մը, որ ծրար մը գիրք առած, կ'երթար։

— Ուրախ եմ որ գիրք կը կարդաս, ըսի։

— «Պոսթըն Կլոպ»ի գիրքի ցուցահանդէսին գացած էի։ Լաւ գիրքեր կային, առի մի քանի հատ։

— Հայերէն գիրք ալ կը կարդաս, անշուշտ։

— Հայերէն գիրք կա՞յ տակաւին, այ մին ծախու կա՞յ, առնող կա՞յ։

— Անշուշտ կայ, ընդհանրապէս հայ թերթերը կը ծախեն։

— Չէի գիտեր։ Երբ հայրս մեռաւ, բաւական հայերէն գիրք ունէր, ուզող չեղաւ, եւ...

— Պիտի ուզէի՞ր հայերէն գիրք գնել։

— Ես չեմ կրնար կարդալ։ սակայն իմ տիկինս, որ Պէյրութէն առած եմ, կը կարդայ։

— Քեզի կրնա՞մ հասցէ մը տալ, որ հայերէն գիրք գնես։

— Ես քեզի խրատ մը տամ։ Լաւ ցուցահանդէս մը պատրաստեցէք, «Պոսթըն Կլոպ»ին պէս ըրէք, և անունը դրէք «Հայ Գիրքի Շաբաթ»։ Լաւ ալ ծանուցում ըրէք թէ ընէք, ամէն մարդ կ'իմանայ։ Շատեր կու գան գիրք տեսնելու։ Քիչ մըն ալ ռատիօ դրէք մէջտեղը, այնպէս հայկական լաւ կերակուրներ, որպէսզի հեռու էն եկողները անօթի չմնան...

— Իմացայ, որ տեղ մը այդպէս ձեռնարկ կատարուած է, սակայն, այցելուները մեր կերակուրները կերած են, բայց չեն գնած գիրքերը...

— Այդ պատմութիւնը շատ ճիշդ չէ, ես հոն էի, տեսայ: Կերակուրները աչքի զարնող, բարձր տեղ մը դրած էին, իսկ գիրքերը, մէկ կողմ մնացած էին: Մինչեւ որ մեր գիր, երբ մեր կերակուրին պէս բարձր տեղեր չդնենք, գնող պիտի չըլլայ... «Հայ Գիրքի Շաբաթ»ն ալ բարձր շաբաթ մը ըլլալու է, ամէնուս համար։

ԳԻՍԱՒՈՐ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ մէջ անցեալ Հոկտեմբերի վերջերուն եւ Նոյեմբերի սկիզբներուն տեղի ունեցած Յիսնամեակի հանդիսութեանց ներկայ գտնուեցան (ինչպէս որ նախապէս գրած էինք) Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի նախագահ Վարդգէս Համազասպեանը, ինչպէս նաեւ «Մոսկուա»ի տնօրէն սկսած կոմպոզիտոր Լեւոն Խաչիկեանը եւ ակադեմիկոս Ցովհաննէս Մաղաքեանը

(Շար. տես 1ջ 6)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՆՈՐ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Նիւ Եորքի Առաջնորդարանի թանգարանին մէջ, Դեկտեմբեր 15ին տեղի ունեցաւ՝ «Հայց. Եկեղեցւոյ ծիսական ժառանգութիւնը» անունով ցուցադրութիւն մը, որ առաջինն է այն կարգ մը յաջորդիրներուն՝ որոնք պիտի գործադրուին 1973 տարեշրջանին ընթացքին, Ամերիկայի Հայոց Թեմի հաստատման 75ամեակին առիթով։

Նիւ Եորքի Հայոց Ազգ. Առաջնորդարանի կողմէ կազմակերպուած ցուցահանդէսին բացման օրը՝ Առաջնորդ Թորգոմ Սրբազան բացատրութիւններ կուտայ այցելուներուն։ (Լուսանկարներ՝ ԿԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

Թանգարանին մէջ ցուցադրուած են եկեղեցական զգեստներ, սպասներ եւ Հայ Եկեղեցւոյ դարաւոր կեանքն ու աւանդութիւնները յատկանշող առարկաներ։ Հայոց պատմութեան, հոգեւոր գրականութեան եւ ձեռարուեստի գործերու հաւաքածուներով ճոխացած այս ցուցադրութիւնը՝ բազմաբնոյթ է եւ գրաւիչ։

Ցուցադրութիւնը կազմակերպած եւ դասաւորած են Պր. Տիգրան Տինկիլեան եւ Տիկին Ալիս Կեսար։ Վերջինը՝ ատենապետն է Թանգարանի Յանձնախումբին, որուն միւս անդամներն են Տ. Մամբրէ Քհնյ. Գուզուեան, Յովհաննէս Սրկ. Գասպարեան, Տիկին Մարօ Կալսբըն, Տոքթ. Նինա Կարսոյեան եւ Տոքթ. Լիոնել Կալսբըն։

Յանձնախումբը կը ծանուցանէ, թէ Յունուար 26էն սկսեալ պիտի ցուցադրուին հայկական գորգեր։

Ցուցահանդէսի բացման հանդիսութեան ներկայ եղաւ աշխարհահռչակ ճատրակիստ Տիգրան Պետրոսեան։

ՏԻԳՐԱՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

Մեծ վարպետ ճատրակիստ Տիգրան Պետրոսեան վերջերս Ա. Մ. Ն. իր այցելութեան օրերուն եղաւ Նիւ Եորքի Հ.Բ.Ը.Մ.ի կեդրոնին մէջ։

Նկարին մէջ Տիգրան Պետրոսեան իր ելոյթի ընթացքին։

ԻՐԱՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԼԵՒՈՆ ՄԱՆԱՍԵՐԵԱՆ ՊԱՂՏԱՏ ԱՅՑԵԼԵՑ

Իրաք - Խորհրդային Բարեկամութեան Ընկերակցութեան հրաւէրով եւ գլխաւորութեամբ Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդի Նախագահութեան Փոխ-Նախագահ Լեւոն Մանասերեանի, Խորհրդային պատուիրակութիւն մը կը գտնուի Պաղտատ, երկու շաբթուան այցով։

Պատուիրակութեան ժամանումը կը զուգադիպի Պաղտատի մէջ կազմակերպուած Հայկական Մշակութային Շաբաթին, որուն բացումին ներկայ եղաւ Պր. Մանասերեան։

Խորհրդային պատուիրակութիւնը մասնակցեցաւ նաեւ Գրեթէ այն հանդիսութեան, որ տեղի ունեցաւ Պաղտատի Խորհրդային Մշակութային Կեդրոնին մէջ, Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութեանց Միութեան հիմնադրման 50 ամեակին առթիւ։

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՆԱԽԱՐԱՐ ՌՈՒԲԷՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ ՊԱՅՐՈՒԹ ԺԱՄԱՆԵՑ

Լիբանան-Խ. Միութիւն Բարեկամութեան Ընկերակցութեան հրաւէրով, Երկուշաբթի, 18 Դեկտ. Պէյրութ ժամանեց խորհրդային պատուիրակութիւն մը, որ պիտի մասնակցի Խ. Միութեան 50ամեակին նուիրուած հանդիսութեանց։

Պատուիրակութեան մաս կը կազմէ Հայաստանի Մշակոյթի Նախարար Ռուբէն Պարսամեան։

Յիսնամեակի նման հանդիսութիւններ տեղի կ'ունենան Պէյրութի եւ Լիբանանի տարբեր քաղաքներու մէջ։

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԳԻ-ՊԱՐԻ ԱՆՍԱՄԲԼԻ ՅԱՋՈՂ ԵԼՈՅԹՆԵՐԸ

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ).- Հայաստանի երգի-պարի պետական անսամբլը յաջող ելոյթներ ունեցաւ Թիֆլիսում, Զագրեպում, Լիւբլիանայում եւ Հարաւսլաւիայի այլ քաղաքներում։ Հարաւսլաւիայում նրա հիւրախաղերը նուիրուած էին Խորհրդային Միութեան կազմաւորման 50 ամեակին։

Հայ արտիստները Հարաւսլաւացի հանդիսականներին ծանօթացրին Խորհրդային կոմպոզիտորների ստեղծագործութիւններին, Հայաստանի ժողովրդական երգերին ու պարերին։ Համերգները հանդիսաւորութեամբ բացւում էին կոմպոզիտոր Ալեքսանդր Յարութիւնեանի «Երգ Լենինի մասին» ստեղծագործութեամբ։ Ծրագրի շատ համարներ կրկնւում էին հանդիսականների խնդրանքով, որոնք արտիստների ելոյթները ընդունում էին ջերմ ծափահարութիւններով։

«Հայկական անսամբլի համերգները մեզ հնարաւորութիւն տուեցին ծանօթանալու ժողովրդական հիանալի պարերին ու մեղեդիներին,- գրել է «Բորբա» թերթը,- Խորհրդային արտիստները հոյակապ են նաեւ ստեղծագործական մեծ ներշնչանքով»։ Թերթն առանձնապէս նշել է երգչախմբի ժողովրդական գործիքների նուագախմբի, պարախմբի եւ մենակատարների յաջող ելոյթը։ «Հայկական ժողովրդական երգի-պարի անսամբլը՝ հասուն քոլեկտիւ է, որը յիրաւի հաճելի րոպէներ պարգեւեց հանդիսականներին», եզրափակել է «Բորբան»։

ՖՐԱՆՍԱ

ԱՄԵՆԱՏԱՐԻՔՈՍ ՖՐԱՆՍԱՀԱՅՈՒՀԻԻՆ ՄԱՀԸ

Ֆրանսայի Վիէն քաղաքին մէջ վերջերս իր մահկանացուն կնքած է Տիկին Արմա Տարէնտոնեան, ամենէն տարիքոտը Ֆրանսահայերուն, որ կը մահանայ 113 տարեկան հասակին։ Իր բարեկամները կը վկայեն, թէ Արմա Տարէնտոնեան իր երկարակեցութիւնը կը վերագրէր այն ընկոյզներուն եւ մեղրին, զոր ինք առատօրէն կերած էր Հայաստանի մէջ, ուր ծնած եւ ապրած էր մինչեւ 1924 եւ ուրկէ անցած էր Ֆրանսա։

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆԻ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՌՈՒՍԵՐԷՆ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ).— Մոսկուայի «Սովետսկի Փիսաթել» («Սովետական Գրող») հրատարակչութիւնը լոյս ընծայած է՝ Սիլվա Կապուտիկեանի «Գարունը Լեռներում» ժողովածուն։ Անոր մէջ տեղ գտած բանաստեղծութիւններուն թիւին մէջ են «Թարաս Շեւչենկոյին», «Ալեքսանդր Սպենդիարեանի Տուն-Թանգարանում», «Պուլկարական Բանաստեղծ Գայսին Գուլիեւին», «Բիւրականում», «Պատերազմի Տարիներից», «Խօսք Ժողովրդիս» բանաստեղծութիւնները։

Թարգմանութիւնները կատարած են խորհրդային յայտնի բանաստեղծներ՝ Մարգարիտա Ալիգեր, Մարիա Փետրովիխ, Բելլա Ախմադուլինան եւ ուրիշներ։

ՊԱՏՈՒՈԳՐԵՐ՝ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՄԱՐԶԻՉՆԵՐՈՒ

Միւնիխի մէջ կայացած Ողիմպիական 20րդ ամառնային խաղերու մէջ Հայաստանի մարզիկներու յաջող ելոյթներուն համար, Հայկական Ս.Ս.Հ. Գերագոյն Սովետի պատուոգրով պարգեւատրուեցան.

Արգասի Անդրէասեանը, Ս. Ս. Հ. Մ.ի սպորտի վարպետ.

Գիմ Պուխանցեւը, թեթեւ աթլեթիզմի մարզիչ.

Յովհաննէս Զանազանեանը, Ս.Ս.Հ Մ.ի սպորտի վարպետ,

Լեոնիտ Զախարեանը, սպորտի բարձրագոյն վարպետութեան դպրոցի աւագ մարզիչ.

Լաւրենտի Թառոյեանը, «Աշխատանք» կամաւոր սպորտային ընկերութեան կեդր. խորհուրդի մարզիչ.

Դաւիթ Համբարձումեանը, Ս. Ս. Հ. Մ.ի սպորտի վարպետ.

Էդուարտ Միքայէլեանը, բասպորտային բարձրագոյն վարպետութեան դպրոցի աշխատակից։

Հրամանագիրը ստորագրած են, Նախագահ՝ Նագուշ Յարութիւնեանը եւ քարտուղար՝ Ռ. Սվերլովան, 12 Դեկտ. 1972, Երեւան։

ՕՐ. ԼԻՆՏԱ ՋԱՔԸՐ ՕՀԱՆԵԱՆ Թուրքիոյ Ճատրակի 1972ի Ախոյեանուհին հանդիսացաւ

Պոլսահայ ուսանողուհի Օր. Լինտա Ջաքըր Օհանեան Թուրքիոյ 1972ի ճատրակի ախոյեանուհին հանդիսացած է։ Օր. Լինտա դուստրն է՝ Թուրքիոյ ճատրակի Ֆէտերասիոնի անդամ եւ Թուրքիոյ կիներու միջեւ ախոյեանութեան մրցումին կազմակերպիչ՝ Պր. Ժիրայր Ջաքըր Օհանեանի, որ իր կարգին ճատրակի ծանօթ վարպետ մըն է։

Ախոյեանութեան մրցումները կազմակերպուած էին Գատը գիւղի ճատրակի ակումբի նախաձեռնութեամբ, եւ Օր. Լինտա Ջաքըր Օհանեան, Ֆինալի ութը մրցումներու ընթացքին անպարտելի մնալով՝ ախոյեանութեան տիտղոսին տիրացած էր։

Օր. Լինտա ախոյեանութեան իր վկայականը ստացած է Գատը գիւղի «Սարրանճ» ակումբին մէջ։

Օր. Լինտա Ջաքըր Օհանեան ծնած է 1953ին Իսթանպուլի մէջ եւ աշակերտած է Հինդլեան եւ Տամ Տը Սիոն վարժարաններուն։ Այժմ կ'աշակերտի Փավիյոնի վարժարանին։

Օր. Լինտա, իգական սեռին պատկանող առաջին «բրոմինին» եղած է, որ մասնակցած է ճատրակի Պալքանեան ախոյեանութեան մրցումին՝ Սոֆիայի մէջ, իբր ազգային (միլլի) մրցորդ եւ տիրացած է միջազգային համբաւի։

Հայազգի ախոյեանուհին հրաւիրուած է մասնակցելու աշխարհի ախոյեանութեան մրցումներուն, սակայն դժբախտաբար չի կրնար մասնակցիլ, որովհետեւ դեռ ուսանողուհի մըն է՝ հազիւ տասնըինը

տարեկան։ Կը խօսի երեք օտար լեզուներ։

Տալով իր հօր՝ Պր. Ժիրայր Ջաքըր Օհանեանի, ան մասնակցած է Սէուփիւէի (Եուկոսլաւիա) համաշխարհային ճատրակի համաժողովին, իբր Թուրքիոյ ներկայացուցիչ եւ այդ առթիւ տեսակցութիւններ ունեցած է աշխարհի նախկին ախոյեան Տիգրան Պետրոսեանի, Լիբանանի ազգ. խումբի ներկայացուցիչ Ժագ Պետրոսեանի եւ պուլկար ախոյեան Սարգիս Պօղոսեանի հետ։

ՆԱՄԱԿ ԱՐԺԱՆԹԻՆԱՀԱՅ ԲԱՐԵԿԱՄԻՍ

Ստիպուեցանք այս տողերը հրապարակով գրել, որովհետեւ օտար քարոզչութիւնն ու «գաղափարաբանութիւններ»ը կը ջանան խաթարել հայ ժողովուրդի անարատ ոգին եւ զայն մղել դէպի անել խորխորատներ՝ ի նպաստ թրքական շահերուն։ Պէտք է հակազդել անոնց —

Ո. Ց.

Սիրելի բարեկամ,

Ստացած եմ բաւական երկար նամակդ, որ յուզումնալից ու պարզամիտ հոգիի մտածումներէն առաջացած են։ Մեծապէս շնորհապարտ եմ զորովալից տողերուդ՝ ինծի հանդէպ։ Սակայն ցաւով կարդացի այն պարագան, որ այդտեղ «Ընկերային վարդապետութիւններու» հետեւող կարգ մը մարդիկ, հայ ժողովուրդը կը նկատեն որպէս *ազգայնամոլ* ու *ցեղապաշտ* տարր։

Նախ հարկ կը զգամ այդ սխալը ճշդելու, որ հայերը երբեք ինքզինքնին գերադաս չեն նկատած տարբեր ազգերէ։ Զորս հազար տարիներէ ի վեր հայոց պատմութեան մէջ չէ նշուած ոեւէ դէպք, ուր հայերը ուրիշ ազգերու վրայ խուժած են, զանոնք չարչարած, բռնանած, կողոպտած կամ կոտորածման դատապարտած են։ Ընդհակառակը, հայերը մասամբ եղած են միամիտ եւ *օտարամոլ*։ Այս է պատճառը իրենց ձուլման արագընթաց թափին։ Հայերը օտար նուաճողներու ճնշման, բռնաբարութեան ու ցեղասպանութեան արհաւիրքէն խոյս տալով՝ ուր որ գացած են, շէնցուցած, զարգացուցած են այդ երկիրը եւ օգտակար տարր մը դարձած են տեղացիներուն՝ ցոյց տալով իրենց տաղանդն ու հաւատարմութիւնը։ Եթէ հայերը այլեւայլ պատճառներով սխալ գործած են, վնասը միշտ իրենց հասած է եւ ոչ թէ օտարներուն։

Քու նշած «Ընկերային վարդապետութիւններ»ը կը վերաբերին այն ժողովուրդներուն, որոնք իրենց հայրենիքին մէջ կ'ապրին։ Սակայն չէ գրուած դեռ *վարդապետութիւն* մը, որ մտահոգուած ըլլայ աշխարհի վրայ ցրուած հայութեան մասին՝ իր բռնագրաւուած հայրենիքը ազատագրելու եւ զայն հաստատելու իր պատմական հողերուն վրայ։ Այո, եղած են ուրացող մարդիկ, որոնք խղճացած են մեր արիւնալի ու տաժանակիր բախտին վրայ, սակայն միջազգային հրապարակը գրաւողները, միւս ալ դուրս շպրտած են հայկական հարցը՝ իրենց օրակարգէն։ Հետեւաբար հայերը մնացած են անպաշտպան ու անտէրունչ՝ սփիւռքի մէջ, ուր իրենց տառապանքները ո՛չ միայն կ'արհամարհուին, այլեւ չարափոխութեան ու խրծբրծանքի կ'ենթարկուին։ Հայոց պատմութիւնն ու իրաւունքը հաւասարապէս եւ փոխադարձօրէն չեն յարգուիր միջազգային օրէնքին մէջ։

Սիրելի բարեկամ, կը գրես.— *«Մեծ եղեռնի յիսնամեակին առթիւ կամ ուրիշ առիթներով համազգային Ապրիլեան սգատօնի առթիւ փողոցներու մէջ կատարուած տողանցքները, տարուած ցուցապաստառները կամ դրօշները՝ բոլորն ալ ծայրահեղ ազգայնական եւ ցեղապաշտ ցուցադրօշներ էին, որոնց համար տեղացի աշխատաւոր եւ հասարակ ժողովուրդը շատ համակրութիւն չյայտնեց»։*

Ահա անհեթեթ եւ չարաբաստիկ ամբաստանութիւնը։

Ի՞նչ հարկ կայ ցուցապաստառին կամ ցուցադրօշին տեսակը փնտռել։ Կը բաւէ որ անոնք ցեղասպանութեան դէմ բողոք կ'արտայայտեն, առարկայօրէն ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ կը պահանջեն՝ առանց ձախակողմեան ու աջակողմեան նկատելու, որովհետեւ մեր դարաւոր թշնամին խտիր չդրաւ ո՛չ հնչակեանին, ո՛չ դաշնակցականին, ո՛չ ռամկավարին, ո՛չ բանուորին, ո՛չ ուսանողին, ո՛չ կղերին, ո՛չ մտաւորականին, ո՛չ ծերին, ո՛չ ալ մանուկին, ո՛չ լուսաւորչականին, ո՛չ կաթոլիկին եւ ո՛չ ալ բողոքականին իր ջարդարարութեան ընթացքին։ Իսկ *«ծայրահեղ ազգայնական եւ ցեղապաշտ»* բառերը կը վերաբերին միայն թուրք մարդասպաններուն եւ անոր պաշտպաններուն։

Ինչպէս անհաւատալի է ինծի համար, որ կան մարդիկ այդքան այլասերած, որ ցեղասպանութեան դէմ հայոց արդար բողոքը կը նկատեն անկարեւոր, արհամարհելի, փոխանակ թեւ ու թիկունք կանգնելու անոր։

Երկրորդ կէսով ըսել կ'ուզես, թէ ցեղասպանութեան ենթարկուած հայութիւնը յանցաւոր էր, որովհետեւ «ծայրահեղ ազգայնական» ըլլալով՝ չէր ուզեր համագործակցիլ թուրք ժողովուրդին հետ։ Ասիկա զզուելի առասպել մըն է։ Շարունակ ջարդի ենթարկուած հայութիւնը, մոռնալով իսկ անցեալը, 1908ին թրքական *Հիւրիէթ*էն առաջին խանդավառուողը ինք եղաւ, լքեց ամբողջութեան զէնքերը միամտօրէն, սակայն չկռահեց որ այդ *«եղբայրութեան»* ծածկոցին տակ զազանային եղեռն էր պահուած, որ պիտի արիւնոտէր նախ Ատանան եւ պիտի զգետնէր ամբողջ հայութիւնը՝ 1915ին։

Երրորդ կէսով ապացուցանել կ'ուզես, որ հայ եւ թուրք ժողովուրդները բախտակից են եւ պէտք է որ միեւնոյն ընկերային դասը հետապնդեն։ Զարմանք կը սխալիս։ Թուրք ժողովուրդն ու իր կառավարութիւնն էին, որ դարերով ճնշեցին հայութիւնը, բռնագրաւեցին մեր հայրենիքը, կողոպտեցին ու կործանեցին զայն։ Ամենէն վերջն ալ Սեւ Ծովէն մինչեւ Տէր-Զօր, Կովկասէն մինչեւ Միջերկրական միլիոնաւոր հայերու ցանկերն ու կմախքները ցրուեցին։ Կարելի բան է դահիճն ու իր զոհը բախտակից համարել, կարելի՞ է որ կողոպտիչն ու կողոպտուողը իրարու բարեկամ ըլլան։ Կարելի՞ է որ մեր երկիրը բռնագրաւողներն ու հայրենազուրկ հայը միեւնոյն դասը ունենան։ Ո՛չ, բնաւ երբեք։ Թուրքերը կրնան մի միայն Հիթլերին ընկեր ըլլալ, ինչպէս որ եղան անոր ցեղասպանութեան ուսուցիչները։

Շատ խանդավառուած ես թրքական «յեղափոխութեան» մասին, որովհետեւ կ'ակնկալես որ անով հայկական պահանջները պիտի իրագործուին։ Անհիմն յոյս ու պատրանք։ Նման «յեղափոխութիւններ» շատ է տեսած Թուրքիան, ինչպէս Իթթիհատականները, որ Արեւմտեան Հայաստանը հայոց գերեզմանատուն դարձուցին։ Քեմալին «յեղափոխութիւնը», որ բազմահազար հայեր ջարդեց, բռնագրաւեց Կիլիկիան, վառեց Իզմիրը եւ Արեւելեան Հայաստանի մեծ մասը ոչնչացուց։ Վերջին տարիներուն դարձեալ «յեղափոխութեամբ» թրքական կառավարութիւնը փոխուեցաւ, բայց մէկը միւսէն աւելի վատ։ Իսկ ներկայ խռովութիւններէն չենք գիտեր թէ ինչ հրէշներ պիտի ծնին։ Բնական է, որ թրքական կառավարութիւնը իր հակառակորդները *համայնավար* պիտակով կ'որակէ։ Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ

(Շար. տես էջ 4)

ՍՈՎԵՏ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱՒՈՐՄԱՆ ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

ԱՅՍՊԷՍ ԿԱԶՄՈՒԵՑԱՒ ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ԱՆՈՒՆՈՎ

Համագումարի անդրանիկ նիստի պատգամաւորներուն անունները ծանօթ են։ Ծանօթ է նոյնպէս անոնց կեանքի պատմութիւնը։ Ասով հանդերձ արագ ակնարկ մը նետենք եւ ներկայացնենք ընդհանուր պատկերը ներկայ պատգամաւորներուն։

ՀԱՏՈՒԱԾ ՄԸ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԷՆ

Ս. Միութեան Սովետներու Ընդհանուր Խորհուրդներու Անդրանիկ Համագումարին մասնակցեցան 2214 պատգամաւոր՝ որոնցմէ 1673ը, լրիւ, իսկ 54 ը խորհրդակցական ձայնով։

Կիները պատգամաւորներու ընդհանուր թիւին հարիւրին 3,5 տոկոսը կը ներկայացնէին։

21-30 տարեկան պատգամաւորները ներկաներուն 45 %ը կը կազմէին, իսկ 31-40 տարեկանները՝ 43,9 %։ Համագումարին մասնակցողներուն գրեթէ կէսը (49,3 %) նախակրթարան աւարտած էին։ Անոնք որոնք իրենց ծաղիկ տարիքը իրենց մատաղ հասակով հանրապետութեանց ճակատագիրին հետ նոյնացուցին․․ իրենց երիտասարդութիւնը եւ իրենց հասունութիւնը գտան յեղափոխական կռիւներու կրակներուն մէջ։ Կեանքի անձնական փորձառութիւնը շատ մը պարագաներու մէջ փոխարինեց՝ իրենց համար անհետ կորսուած համալսարանական ուսումը։ Կեանքի դըպրոցին իւրաքանչիւր օրուան հետ կ'աւելնար անոնց փորձառութիւնը, հաստատակամութիւնը եւ հասունութիւնը, անոր ամէն մէկ տարին կը համապատասխանէր համալսարանական կանոնաւոր ուսման 5 տարիներուն։

Իսկ համագումարին ազգային կերպարանքը շատ բազմազան էր։ Ռուսներուն, Ուքրանացիներուն, Պիելոռուսներուն, Կովկասի ժողովուրդներուն կողքին ներկայ էին նաեւ Ուզպէքներ, Թիւրքմէններ, Լաթվիացիներ, Էսթոնացիներ Լիթուանացիներ եւ ուրիշ ազգութիւններ։

Ներկայ եղող պատգամաւորներուն բացարձակ մեծամասնութիւնը կը պատկանէր համայնավար Կուսակցութեան (94,1 %)։

Մեքանիքի մէջ աշխատողները ամենէն մեծ տոկոսը կը կազմէին (22 %)։ Ետոյ կու գային կրթական եւ ուսումնական աշխատողները (12.4 %), իսկ 10,4 %ը կը ներկայացնէին երկրագործութեամբ զբաղող եւ գիւղացիներու պատգամաւորները։

Աշխատաւորները պատգամաւորներուն բացարձակ մեծամասնութիւնը կը կազմէին՝ 44,4 %, զարգացածներ՝ 28,8 %, գիւղացիները՝ 26.8 %։

Անոնք պարտաւոր էին պատմական որոշում մը առնել, ուստի, առանձին ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէին իւրաքանչիւր ճառախօսի։

Ա. ԿԻՐՈՎ

Կը կարծեմ թէ բոլոր այս բանուորներն ու գիւղացիները՝ որոնք հեռաւոր շրջաններէն Մոսկուա եկած են, բոլորն ալ ուրախութեան եւ հպարտութեան զգացումներով տոգորուած պէտք է ըլլան։ Ինչպէս թէ չէ, երբ բոլորս կը յիշենք տակաւին նախայեղափոխական շրջանը, երբ Ռուս Ցարերու կառավարութիւնը ստորնացում եւ սարսափ կը սփռէր եւ ազգերը իրար դէմ կը լարէր։ Դեռ կը յիշենք, ամէն ինչ որ կ'ըլլար այդ օրերուն, որ որոշ ազգերու վրայ ձեռնարկուած ... ցեղասպանութեան կրակը աւելցնելու կը ծառայէր։ Ահա՛ կարողացանք վերջապէս – Յեղափոխութենէն հինգ տարի վերջ-միանալու եղբայրական մէկ պետութեան մէջ։ Ու մենք, երբ այս գեղեցիկ օրը՝ մեր բազուկները իրարու կը բանանք, կը գոչենք «Կեցցէ՛ Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետութեանց Միութիւնը»։

ԱՐԻՆԻՉ՝ ՈՒՔՐԱԻՆԱՑԻ ԱՂՔԱՏ ԳԻՒՂԱՑԻԻՆ ԽՕՍՔԸ

Ժողովուրդներու միութեան գաղափարը դարերէ ի վեր կ'ապրէր Ուքրաինացի ժողովուրդի սրտին մէջ Երբ մենք կ'ողջունենք այս միութիւնը՝ որուն հիմը կը դրուի այսօր, կ'ուզեմ ամփոփ կերպով խօսիլ այն ինչի մասին՝ որ տուաւ մեզի Ցարիզմի եւ պուրժուազիայի դաշնակցութիւնը։ Ուքրաինացին շատ լաւ կը յիշէ թէ ինչպէս նկատելի էր Թագուհին – Ուքրաինոյ ոխերիմ թշնամին – օգնեց Բոլոնիային՝ որպէսզի մեր յեղափոխականները ոչնչացնեն, երբ ան չի կարողացաւ առանձին այդ ընել։ Կը յիշենք, ի՞նչպէս ան եկաւ Ուքրաինա եւ սկսաւ մեր ժողովուրդին սեփականութիւնը եղող հողերը եւ տուները բոլոնիացի հողատէրերուն բաժնել, մինչ Ուքրաինիոյ մեծ հողատէրերը ինքզինքնին ծախեցին Ռուսիոյ Ցարին եւ անոր զօրականներուն ու սկսան մեզ ճնշել։

Ըսեմ ձեզի, ի՞նչ է մեզի – գիւղացիներուս համար – այս միութիւնը։ Անկէ առաջ կար աստակիներու միութիւն, մինչդեռ այսօր՝ ժողովուրդներու միութիւն։ Եւ մենք, գիւ-

ղացիներս, կը տեսնենք որ այս միութիւնը մեր միակ յոյսն է եւ մենք միացած ենք իրարու՝ ու ո՛չ ոք կրնայ զմեզ իրարմէ բաժնել։

Մ. ՑԽԱՔԱՅԱ

Անտարակոյս որ այսօր, Սովետական Աշխարհի կեանքին մէջ, պատմական անմոռանալի եղելութեան մը վկան է (թո՛ղ յետ այսու «Սովետական Աշխարհ» անունով կոչենք այս անծայրածիր հողամասը), իսկ ինչ որ այս օրուայ եղելութեան կարեւորութիւնը կ'աւելցնէ, այն է, որ Սովետ աշխարհի ներքին եւ արտաքին դրութիւնը այսօր ամէն կողմէ յարմար է, ինչ որ էր դիմաց նոր հորիզոններ կը բանայ եւ իր վրայ պատասխանատուութիւններ կ'աւելցնէ, որոնց իրականացումը դժուար է եւ շատ ծանր․․ Այստեղ կայ հին աշխարհ մը՝ որ մեզի կ'սպառնայ, մեզի կը մնայ յաղթահարել բոլոր դժուարութիւններուն։

Խուարզմի եւ Պուխարայի ժողովրդական հանրապետութեանց ներկայացուցիչները կ'ողջունեն համագումարը, վըստահ, որ եթէ այս երկու հանրապետութիւնները տակաւին չեն միացած մեր միութեան՝ անտարակոյս պիտի մաս կազմեն անոր՝ մօտաւոր ապագային։

ՀԱՏՈՒԱԾ ՄԸ Ս. Ս. Հ. Մ. ԿԱԶՄԱՒՈՐՄԱՆ ՁԵԿՈՅՑԷՆ

«Սովետ. Հանրապետութեանց ժողովուրդները վերջերս հաւաքուեցան իրենց Ազգերու Սովետներու Խորհուրդներու համագումարներուն մէջ եւ միաձայնութեամբ որոշում առին Ս.Ս.Հ.Մ.-եան կազմութեան համար։ Այս կամքը հաւաստիքն է, որ այս միութիւնը կամաւոր դաշնակցութիւն մըն է հաւասարազօր ժողովուրդներու, եւ կ'երաշխաւորէ ազատութիւնը իւրաքանչիւր հանրապետութեան իրաւունքին՝ զատուելու միութենէն, միեւնոյն ժամանակ առիթ կ'ստեղծէ բոլոր Սովետ Սոցիալիստ Հանրապետութեանց՝ որոնք ներկայիս գոյութիւն ունին եւ որոնք գոյութիւն պիտի ունենան ապագային, որ միանան Միութեան։

Պատգամաւորները բոլորն ալ իրենց ձայները տուին քաղաքական նոր դրութեան եւ եղբայրական դաշնակցութեան, որ կոչուած է օրինակ ծառայելու աշխարհի ժողովուրդներուն։

ՕՐԻՆԱԿ ԾԱՌԱՅԵԼՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒՆ

Համագումարին յաջորդ օրը թերթերը գրեցին․ Ս.Ս.Հ. Միութեան կազմութիւնը

(Շար. տես էջ 4)

Վոլկոկրաս քաղաքի գլխաւոր մայրուղիներէն մէկը՝ Վ. Ի. Լենինի անուան պողոտան

ԳԱՀԻՐԷԻ ՊԱՏԿ. ԹԵՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՎԵՐՋԻՆ ՆԻՍՏԸ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պատկ. Թեմական Ժողովի 4րդ (23րդ) Նիստը տեղի ունեցաւ Ուրբաթ, 22 Դեկտեմբեր 1972, կէսօրէ ետք ժամը 6.15ին, Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի գահլիճին մէջ, նախագահութեամբ Թեմիս Առաջն. Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի և ատենապետութեամբ Պր. Արթօ Պըլըքտանեանի: Ներկայ էին մէկ կրօն կան և քսաներկու աշխարհական երեսփոխաններ:

Նիստը բացուեցաւ Նախագահ Սրբազան Հօր «Տէրունական Աղօթքով», ուրկէ ետք ժողովը անցաւ օրակարգի հարցերուն յաջորդական ուսումնասիրութեան:

1.— Ընթերցում եւ վաւերացում նախորդ նիստի ատենագրութեան.—

Կարդացուեցաւ և վաւերացուեցաւ նախորդ նիստի ատենագրութիւնը:

2.— Ատենական գործողութիւններ. —

Պատկ. Քաղաքական Ժողովը՝ 27 Հոկտեմբեր 1972 թուակիր նամակով, ժողովիս կը փոխանցէր Առաջն. Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի՝ 21 Հոկտեմբեր 1972 թուակիր տեղեկագիրը, ուր. Արսէն Թափթափեանի Քաֆր էլ Տաուարի մէջ Առաջնորդարանիս ձգած 4 ֆետտան հողամասի շուրջ՝ Աղեքսանդրիոյ Պատկ. Քաղաքական Ժողովին յարդ կատարած աշխատանքներուն վերաբերեալ:

Ժողովը տեղեկացաւ այս ուղղութեամբ յարդ առնուած քայլերու մասին:

Կարդացուեցաւ նոյնպէս Գահիրէի Պատկ. Քաղաքական Ժողովի 8 Դեկտեմբեր 1972 թուակիր նամակը, որով ժողովիս կը հաղորդուէր, թէ Գալուստեան Ազգային Վարժարանի կարուձևի երկարամեայ ուսուցչուհի Տիկին [illegible] Կարինեան, 31 Օգոստոս 197[illegible] ներկայացուցած է իր հրաժ[illegible] տարիքի յառաջացման և առողջական պատճառներով: Քաղաքական Ժողովը, [illegible] ունենալով Տիկնոջ երկա[illegible] պաշտօնավարութիւնը՝ [illegible] ցելու ուսուցչուհի, որոշած էր իր զանձէն հանգստեան թոշակին վրայ որոշ յաւելուած մը ընել ու հոգալ նաև գիշօրայքի ծախքերը:

Ժողովը համաձայն եղաւ որոշուած գումարին և դեղերու մասին եղած կարգադրութեան:

Ստացուած էր նաև նամակ մը՝ որ չկարդացուեցաւ, տրուած ըլլալով որ ան ժողովին հասած էր նոյն օր ու հետևաբար դիւանը ժամանակ չէր ունեցած զայն ուսումնասիրելու:

Ժողովիս յարգելի Ատենապետ Պր. Արթօ Պըլըքտանեան յայտարարեց, թէ Աղեքսանդրիոյ Թեմական Ժողովի 10 Դեկտեմբեր 1972ի մասնակի ընտրութեանց առթիւ, Ժողովիս դիւանը շնորհաւորական գիր մը յղած է: Արձանագրուեցաւ:

3.— Առաջարկ Պատկ. Քաղաքական Ժողովի կողմէ, տրամադրելի պատրաստ գումարներու լաւագոյն շահագործման մասին.—

Քաղաքական Ժողովի Ատենապետ Պր. Հայկազուն Քիւրքճեան ժողովին հաղորդեց, առ ի տեղեկութիւն, թէ նկատելով, որ դրամատանց մէջ Յոպոն որդայ ա[illegible]նիս անունով պահեստի կը մնայ շուրջ 20.000 եգ. Ոսկի և որ մօտ 2 5 / ի զուտ եկամուտ մը միայն կ'ապահովէ. Քաղաքական Ժողովը որոշած է, կարելիութեան սահման ին մէջ, այս գումարով գնել պետական արժէթուղթեր, որոնք պարտին չէջի[illegible] 1973ի վերջը և որոնց գնման և ջնջումի արժէքներու տարբերութեամբ, ինչպէս նաև մէկ տարուան տոկոսին բարդումով պիտի ապահովուի մօտ 6 / զուտ եկամուտ մը:

4.— Հելիոպոլսոյ մէջ եկեղեցիի մը կառուցման համար՝ յանձնախումբի մը կազմութիւն.—

Կարդացուեցաւ Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանի և Քաղաքական Ժողովի անդամ՝ Պր. Կարօ պետ Տէմիրճեանի տեղեկագիրը՝ Հելիոպոլսոյ մէջ եկեղեցիի մը կամ մատուռի մը կառուցման մասին: Այն տեղեկագիրը այլեւս անյետաձգելի կը նկատէր այս շինութեան գործադրութիւնը, ու կը շեշտէր անոր անհրաժեշտութիւնը՝ Հելիոպոլսաբնակ հայութեան համար:

Տրուած ըլլալով, որ Պատկ. Թեմական Ժողովը նախապէս արդէն համաձայն գտնուած էր այս շինութեան համար, Ներկայ երեսփոխանները որոշեցին կազմել Յանձնախումբ մը, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ պատրաստել շինութեանը իր գործումին նախնական աշխատանքները, ծրագիրը և իր տեղեկագիրը այս ժողովին ներկայացնել՝ առաւելագոյնը 4 ամսուայ ընթացքին:

Սոյն Յանձնախումբին կազմութեան համար ընտրուեցան հետևեալ ազգայինները, Նախագահութեամբ Տեղապահ Սրբազան Հօր —

Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեան, ՊՊ. Ռուբէն Գազազեան, Եփրեմ Թուչեան, Հրանդ Կէօզիւպէօյիւքեան, Արշակ Մէօթէմէտեան, Հրազդան Պալեան, Յովհաննէս Քէհեայեան, Փօլ Քիլիտճեան, Հայկազուն Քիւրքճեան և Պերճ Օտապաշեան:

5 — Զեկոյց՝ դպրոցական հարցերու քննարկման յանձնախումբին կողմէ.—

Քաղաքական Ժողովի և դըպրոցական հարցերու քննարկման յանձնախումբի Ատենապետ Պր. Հայկազուն Քիւրքճեան հաղորդեց, թէ վերոյիշեալ Յանձնախումբը քանի մը նիստեր գումարած է և սակայն կարելի չէ եղած եզրակացութիւններու յանգիլ, նկատելով որ կրթական Նախարարութիւնը՝ դպրոցական բոլոր օրէնքները վերատեսութեան ենթարկելու վրայ ըլլալով այժմ, նախընտրելի է սպասել կրթական նոր օրէնքներուն հրատարակման, որպէսզի կարելի ըլլայ լաւագոյն և ճիշդ լուծումներու հասնիլ:

Տեղի ունեցաւ փոքր դադար մը, որմէ ետք ժողովը անցաւ օրակարգի 6րդ հարցին:

6.— Թեմականի դիւանի ընտրութիւն.—

Ժողովը միաձայնութեամբ վերընտրեց Թեմականի Նախորդ դիւանը՝ նոյն հանգամանքներով:

Պր. Արթօ Պըլըքտանեան
(Ա. Ատենապետ)

Պր. Հայկ Օհաննէսեան
(Բ. Ատենապետ)

Պր. Յակոբ Համբիկեան
(Ա. Ատենադպիր)

Պր. Նորայր Տէօվլէթեան
(Բ. Ատենադպիր)

Յանուն նորընտիր դիւանին, Ատենապետ Պր. Արթօ Պըլըքտանեան շնորհակալութիւն յայտնեց ժողովականներուն, այս ընտրութեամբ և միաձայնութեամբ իրենց հանդէպ ցոյց տրուած վստահութեան համար:

7.— Կալուածական յետամնաց վարձքեր. —

Քաղաքական Ժողովի Ատենապետ Պր. Հայկազուն Քիւրքճեան ընդհանուր տեղեկութիւններ և թիւեր հաղորդեց՝ Առաջնորդարանիս հողային յետամնաց վարձքերու գանձումներուն մասին: Ան յայտարարեց, թէ երկրագործական Նախարարութիւնը Արդարութեան Նախարարին հետ նոր օրէնք մը պատրաստելու վրայ է, որուն համաձայն, վարձակալ գիւղացիներու յետամնաց պարտքերու գումարը՝ պէտք չէ որ մէկ տարուան գումարէն աւելի ըլլայ, հակառակ պարագային հողատէրերը իրաւունք պիտի ունենան զանոնք վտարելու: Նմանապէս, այն գիւղացիները՝ որոնք իրենց վարձած հողերը կը ձգեն անմիջապէս, կարելի պիտի ըլլայ զանոնք վտարել՝ հրատարակուելիք նոր օրէնքին համաձայն:

Երբ այս նոր օրէնքը վաւերացուի, Առաջնորդարանս առաւելագոյն չափով պիտի օգտուի անկէ՝ գանձելու համար յետամնաց գումարները:

Ժողովիս Ատենապետ Պր. Արթօ Պըլըքտանեան յայտարարեց, թէ նախ քան օրակարգի 8րդ եւ վերջին հարցին անցնիլը, Ժողովէն կը խնդրէ ընդունիլ և վաւերացնել գեղեցիկ նուիրատուութիւն մը, կատարուած՝ Հելիոպոլսաբնակ Ազն. Տիկին Անժէլ Կիրակոսեանի կողմէ, մեր Գահիրէի Թեմին ի նպաստ, որպէսզի

(Շար. տես էջ 5)

Նամակ Արժանթինահայ Բարեկամիս

(Շարունակ ութիւն Գ. էջէն)

այդպէսով կ'ուզէ ամերիկեան կառավարութեան ուշադրութիւնը գրաւել, թէ ինք համայնավարութեան դէմ պայքարի մէջ է, պէտք է որ շատ տոլարներ ստանայ: Ամերիկեան կառավարութիւնն ալ միլիարներ կը ղրկէ: Ցարդ Թուրքիոյ խոռվութիւններս տեղի կ'ունենան այդ տոլարներուն շուրջ. տեսակ մը գաղանային զգուշութիւն, թէ ո՛վ կրնայ շատ ոսկորներ յափշտակել իրարմէ: Այս «օգնութեան» փոխարէն ալ, անոնք, թուրքերը «պարտքի» տակ չմնալով՝ հաշիշ կը ղրկեն, ամերիկեան երիտասարդութիւնը թմրեցնելու համար:

Անդրադառնալով ձեր «բրիկերային վարդապետութեան» հետևողներուն, որոնք ինքզինքնին սնապարծ «միջազգայնական» կը համարեն եւ հայկական դուրս ընկերութեան կը մտնեն, հարկաւոր է անոնց ուշադրութեան յանձնել ՌՈԶԱ ԼԻՒՔՍԵՄՊՈՒՐԿԻ հետեւեալ յայտարարութիւնը.-

«Հայերը ուզում են ազատագրուել թուրքական տիրապետութեան լծից, և սոցեալ-դեմոկրատեան պէտք է ճանաչի այդ: 1896 թ.»:

(«Հայրենիքի Ձայն» 12-4-72)

Իսկ ներկայ կացութեան մէջ՝ իսկական միջազգայնականը պէտք է պահանջէ ազատագրում մը թրքահայաստանի հողերուն և ջարդարարութենէ վերապրող հայերու վերահաստատում մը իր սեփական հայրենիքին մէջ:

Սիրելի բարեկամ, կը յուսամ որ այսքանով կարող ես լաւագոյնս գործածել քու դասողութիւնդ:

Ջերմ բարեւներով՝

ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Նիւ Եորք

ԱՅՍՊԷՍ ԿԱԶՄՈՒԵՑԱՒ ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

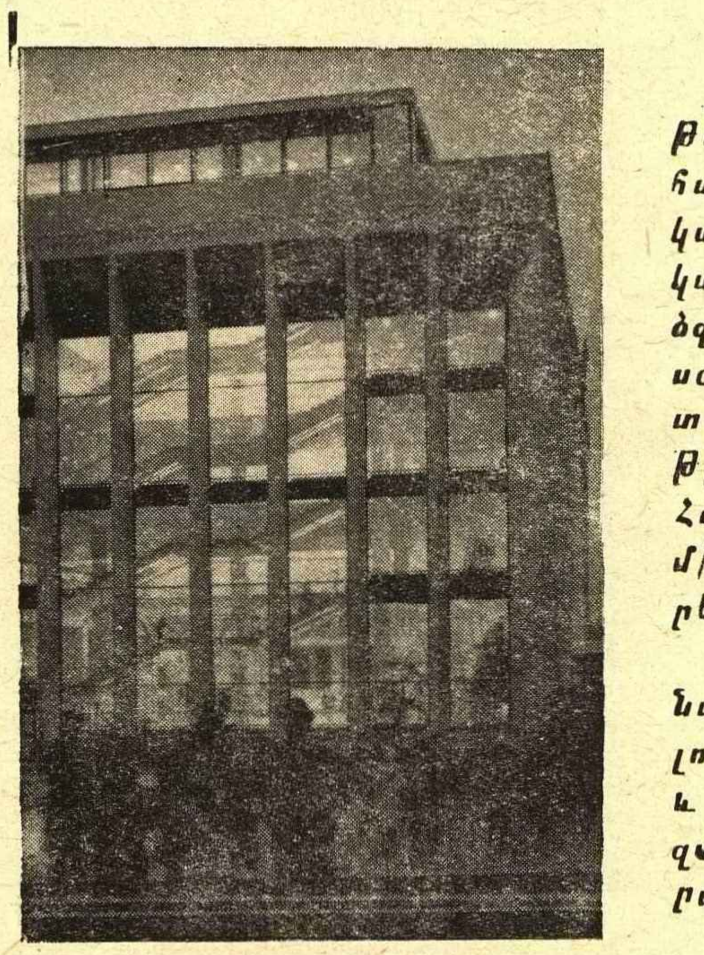
(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Նոր Տարուոյ պարգեւն է աշխատաւոր ժողովուրդներուն»: Դէպքերը եկան հաստատել այս խօսքերուն ճշմարտութիւնը: Նոյնպէս, երիտասարդ Սովետ պետութիւնը՝ ազգային հարցի լուծման օրինակը տուաւ ամբողջ աշխարհի և կրկին անգամ փաստեց այն իրողութիւնը, որ ժողովուրդներուն ազատ յառաջդիմութիւնը երաշխաւորող առաջին պայմանը՝ մարդուն շահագործումին վերնալն է:

Վասիլ Քուլարով՝ համայնավար կուսակցութեան գործադիր կոմիտէի նախագահներու խորհուրդի անդամ, խօսեցաւ այս մասին Սովետ Միութեան Ընդհանուր Սովետներու Խորհուրդներու Անդրանիկ Համագումարին:

ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐ ՎԱՍԻԼ ՔՈՒԼԱՐՈՎԻ ԽՕՍՔԷՆ

«Այս Համագումարը մեծ կարեւորութիւն ունեցող դէպք մըն է մեր օրերուն, գուցէ և համաշխարհային դէպքերուն առաջիններէն մէկը ըլլայ: Ձեր

ՄՈՍԿՈՒԱ,
Համագումարներու Պալատը

համագումարին ներկայ են բոլոր ժողովուրդներուն զաւակները որոնց թիւը 132 միլիոն է և կը բնակին աշխարհի տարածութեան 1/7ին վրայ: Այս փառապանծ միութիւնը, որուն կազմաւորման ներկայ կ'ըլլանք այսօր, մեծ ազդեցութիւն պիտի ձգէ աշխարհի բոլոր ժողովուրդներուն կենցաղին վրայ: Լաւ հերկեցէք ձեր դաշտը, տոկուն շինեցէք Սովետական ձեր ամբոցը, ամուր հիմեր դրէք ձեր շէնքին՝ Սովետ Սոցիալիստ Հանրապետութեանց Միութեան»:

50 տարին երկար ժամանակամիջոց մը չէ, սակայն ան ընդարձակ պատմական շրջան մըն է, որուն ընթացքին մարդկութիւնը ականատես եղաւ համաշխարհային պատմութեան մէջ փոփոխութեանց և օրինակելի կատարումներու: Պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով կազմուեցաւ միացեալ պետութիւն մը, բազմազան ազգութեամբ, զինք բաղկացնող ժողովուրդներուն միջև կատարեալ հաւասարութեան վրայ հաստատուած, այնպէս մը, որ ո՛չ մէկ ազգ տիրէ ուրիշ ազգի մը վրայ կամ արհամարհէ զայն:

Այս իրականութիւնը կը տեսնէին ամէն անոնք՝ որոնք մեր երկրին վրայ կը նայէին անկողմնակալ և իրատես նայուածքով:

ՍՈՒՆ ԵԱԹ ՍԻՆ

«Այս ազատ միութիւնը իսկապէս կը ներկայացնէ անմահ Լենինի ժառանգութիւնը՝ բոլոր հալածուած ժողովուրդներուն: Ասոր վրայ իրենց յոյսը պիտի դնեն գաղութարարութեան զոհերը՝ իրենց ազատութեանը պահպանման համար և ձգտելու՝ ազատագրուիլ համաշխարհային վարչակարգի մը շղթաներէն, որ հինէն ի վեր հիմնուած է գերութեան, պատերազմի և մոլեռանդութեան վրայ»:

ՃԱՒԱՀԷԼ ԼԱԼ ՆԷՀՐՈՒ

«Սովետական շրջանին, կեդրոնական Ասիոյ յետամնաց երկիրներուն մէջ կատարուած իրագործումներու լուրերուն թողած մեծ ազդեցութիւնն է պատճառը՝ որ ամբողջապէս Ռուսիոյ կողքին կը միայ: Սովետական օրինակը, Սովետ Միութեան ներկայութիւնն ինքնին, կը նմանի սքանչելի առաջնորդող ճառագայթներու՝ թանձր խաւարի ովկիանոսին մէջ»:

ՊԱՏԳԱՄԱԻՈՐՆԵՐՈՒՆ ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒ

Մ. ՔԱԼԻՆԻՆ՝ ՆԱԽԱԳԱՀ Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

«Եթէ, յետ յեղափոխութեան առաջին օրերուն, ընդհանուր փափաքն էր Կեդրոնական Կառավարութեան գերակայութենէն ձերբազատուիլ եւ ձգտիլ ինքնիշխանութեան, այսօր, հակառակն է որ կը պատահի և բոլորին գիտակցութիւնը կ'աւելնայ Սոցիալիստ Հայրենիքի բոլոր շրջաններուն միջև կապերը զօրացնելու կարեւորութեան վրայ»:

«Ուստի, այսօր, միութենական վարչութեանց առաքելութիւնը կը կայանայ ուշադիր և խելացութեամբ ընդունիլ՝ զանգուածներուն միութիւնը զօրացնելու բուռն փափաքը»:

Մ. ՖՐՈՒՆԶԷ - ՈՒՔՐԱԻՆԻՈՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ

«Ս Ս Հ Մ եան նոր պետութեան կազմութիւնը կատարուած իրողութիւն եղաւ: Եթէ համայն Ս. Միութեան Սովետներու Խորհուրդներուն Ա. Համագումարը բաւականացաւ միութենական Նոր Սահմանադրութեան սկզբունքները դնելով, ասիկա ինք իր մէջ մեծ յաջողութիւն մը կը նկատուի: Որովհետև, հակառակ այս բնագաւառին մէջ տարուած նախապատրաստական աշխատանքներուն, իսկապէս դժուար էր հաշուի առնել անմիջապէս բոլոր հաւանականութիւնները (օրինակ՝ օրէնքներու յատուկ թեքստերը պատրաստել, եւայլն)»:

ԱԼ. ՄԻԱՍՆԻԿԵԱՆ - ԿՈՎԿԱՍԻ ՖԵՏԵՐԱԼ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

«Ս.Ս.Հ.Մ.ի կազմութիւնը՝ Կովկասի Հանրապետութեանց համար մասնաւոր կարեւորութիւն ունեցող նշանակութիւն կ'ստանայ, որովհետև անոնց ֆետերալ միութիւնը զօրացնող ազդակներէն մին է և իրենց-որոնք աշխարհագրականօրէն կը գտնուին Միջին Արևելքի սահմաններուն-առիթ կ'ընծայէ կերտելու իրենց տնտեսութիւնը և զօրացնելու զինուորական ուժը: Մենք պիտի շարունակենք Մեծ Միութեան հովանիին ներքև, մեր հաստատ ընթացքը զարգացնելու և աճեցնելու՝ Պրոլետարական Տիքթաթորեան»:

(Շար. 3 - Վերջ)

ԳԻՏԱԿԱՆ

Հայաստանի մէջ 3500 տարի առաջ վիրաբուժական նուրբ գործողութիւններ կատարուած են

Սան Ֆրանսիսկոյի մէջ լոյս տեսնող «Նէշընըլ Ինքուայըր» թերթին մէկ թղթակիցը, վերջերս Մոսկուա եւ Թալով, հոն տեսակցութիւն մը ունեցած է խորհրդային ականաւոր մարդաբան եւ բժշկապետ Փրոֆ. Անդրանիկ Եկարեանի հետ։ Թղթակիցը իր թերթին տուած է հետեւեալ հետաքրքրական տեղեկութիւնները –

— Վերջին հնագիտական պեղումներով — յայտարարած է Փրոֆեսէօր Եկարեան — Հայաստանի մէջ երեւան եկած են մարդկային գանկեր որոնց վրայ բժշկական նուրբ գործողութիւններ կատարուած են, թուականէս 3500 տարի առաջ։

— Իմ կատարած քննութիւններով յանգած եմ այն եզրակացութեան — ըսած է Փրոֆ. Եկարեան — թէ Սեւանայ լճին մէջ, ջուրերու նուազումով երեւան ելած երկու շատ հին գանկերու վրայ կատարուած էին բժշկական գործողութիւններ, արդի բժշկութեան ճարտարութեամբ, եւ զգայազրկումի (անեսթեզիա) գործածութեամբ։

Փրոֆ. Եկարեանի համաձայն, գտնուած են նաեւ յիսուն տեսակ ծաղիկներ ու հացազգիներ, որոնք կը գործածուէին տեղական զգայազրկումի համար։ Ապա, աւելցուցած է.

— Նկատի ունենալով, որ հին բժիշկները քարէ գործիքներ ունէին միայն, կրնանք եզրակացնել, թէ անոնց թեքնիքը աւելի բարձր էր, մեր օրերու վիրաբոյժներէն։

— Սեւանայ լիճը — շարունակած է Փրոֆ.ը — դարեր առաջ փոքր էր, ապա իր ջուրերը աւելցած են, չորս հազար տարի առաջ, ծածկելով քաղաք մը, որ Իշթիկունի կը կոչուէր, եւ ուր կը բնակէր Խուրի կոչուած ժողովուրդը։

— Սեւանի ջուրերուն տակ լաւ պահուած են՝ օդէզուրկ ըլլալով, տուներու աւերակներ, մարդկային գանկեր, ոսկորներ։

— Մէկ քանի գանկեր ըստացայ, քննելու համար զանոնք։ Մէկը կը պատկանէր կնոջ մը, որ 35 տարեկանին մեռած էր։

— Աւելի փոքր տարիքին, այդ կնոջը գանկը վիրաւորուած էր, եւ գոյացած փոքրածակ մը, մէկ քառորդ ինչ տրամագծով։

— Կը թուի, թէ այդ վէրքը վնասած չէր իր ուղեղին, սակայն գանկին ծակը կրնար հետզհետէ վտանգաւոր դառնալ, բաց մնալով, արիւնահոսութեամբ։

— Հետեւաբար, վիրաբոյժները, 3500 տարի առաջ, կենդանիի ոսկորի կտոր մը տեղաւորելով ծակը գոցած են։ Այդ նուրբ գործողութիւնը կատարելապէս յաջողած էր։

— Կրնամ ըսել, թէ գործողութեան ենթարկուած կինը ատկէ ետք, ապրած է տարիներ, որովհետեւ կը տեսնուի, թէ իր ոսկորը աճած է, այդ «կարկտանին» շուրջ։

— Երկրորդ գանկը, որուն տէրը դարձեալ կին մըն է, եւ մեռած է քառասուն տարեկանին, ենթարկուած էր աւելի նուրբ գործողութեան մը։

«Կը թուի, թէ մէկ ինչ տրամագիծով կարծր առարկայ մը մտած էր իր գանկին մէջ, հաւանաբար անկումի հետեւանքով։

— Այս կարգի վէրքերու դարմանումը՝ մարդկային գլխու վրայ, ծայրայեղօրէն դժուար է, որովհետեւ գանկը կազմուած է երեք տարբեր խաւի ոսկորներէ։

— Գլխուն տրուած սուր հարուած մը, ոսկորի ներքին խաւերուն մէջ առաջ կը բերէ ճեղքեր, որոնք աւելի մեծ են, քան արտաքին մասի վէրքը։

— Դարմանելու համար ներքին ճեղքերը, անհրաժեշտ է աւելի լայն բանալ գանկին վերնամասին ճեղքը։ Նոյնիսկ այսօր, շատ դժուար գործողութիւն մը պիտի ըլլար ատիկա։

— Սակայն 3500 տարի առաջ, վիրաբոյժներ, նկատելի յաջողութեամբ կատարած են այդ գործողութիւնը։

— Իր ոսկորի աճումէն կրնամ եզրակացնել, թէ կինը, այդ գործողութենէն ետք, տասնըհինգ տարի եւս ապրած է։

— Վիրաբուժական գործողութեանց իբր գործիք — եզրակացուցած է Փրոֆ. Եկարեան — ունեցած են տեսակ մը քարէ շինուած խարտոցներ։ Այս քարը կարելի էր շատ լաւ սրել։

— Սեւանայ լճին մէջ գտնուած են, չորս հազար տարուան հնութեամբ նման քարէ ածելիներ, որոնք այնքան սուր են, որ այսօր իսկ կարելի է գործածել զանոնք։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

Երկու բարեկամներու միջեւ.

— Մեռնելու ատեն հօրեղբօրդ խելքը տեղը՞ն էր։

— Չեմ գիտեր։ Կտակը վաղը պիտի բացուի։

* * *

— Ուրեմն ի՞նչ կ'ընես, սիրելի բարեկամս:

— Յուշերս կը գրեմ։

— Արդեօք հասա՞ր այն թուականին, երբ ես հազարնոց մը փոխ տուած էի քեզի։

* * *

Հայրը կ'ըսէ իր 20ամեայ զաւակին:

— Տղաս, դուն դեռ շատ երիտասարդ ես եւ չես ըմբռներ։ Խօսքս մտիկ ըրէ եւ մի ամուսնանար, մինչեւ որ քառասուն տարեկան չըլլաս:

Տղան կը հարցնէ.

— Եւ 40է՞ն վերջ, հայր իմ։

Հայրը կը յարէ.

— Տղաս, 40էն վերջ խելքդ կը հասնի եւ դուն ինքդ պիտի չուզես ամուսնանալ։

* * *

Հարցում, – Ինչո՞ւ ինքնաշարժները կը նմանին կիներու։

Պատասխան, – Որովհետեւ ինքնաշարժները ներկով կը բարեփոխուին, նորերը կը նախադասուին, ձեւերէն կը դատուին, մեծածախս են, վստահելի չեն, եւ դժուար է առանց անոնց ապրիլ։

ԱՂՕԹՔԻՆ ՈՒԺԸ

Երբ մտածկոտ, ցուարած,
Ալեկոծ ու յուսահատ,
Նետուած ամբոխին մէջ հոծ,
Այրած սիրտդ՝ կրակով,
Դու չես գտներ՝ գութ, գորով
Սառած սրտին մէջ՝ մարդկանց,
Ու՝ ոտքերու տակ անգութ,
Կը ճզմուիս՝ հոգիդ մութ,
Ու՝ մահուան արհաւիրքներ
Կը պաշարեն քեզ յաճախ,
Սթափի՛ր, ու վե՛ր կաց,
Դարձի՛ր շուտով դու Անոր՝
Մեր տիրոջ, մեր Աստծոյն,
Ու ծնկաչոք՝ սեւեռուած,
Խոր հաւատքով վերացած,
Բաղխէ դուռը՝ երկնքի,
Դուռը՝ լոյսի ու փառքի,
Ու ջերմագին դուն խնդրէ
Բացած սիրտդ տրտմագին.
Հեզահամբոյր նայուածքով.
Հայրական իր մեծ սիրով,
Ու գթութեան վառ լոյսով
Ան պիտ լսէ քեզ, շուտով,
Պիտի հոգիդ նորոգէ,
Պիտի երազդ վառէ,
Կեանքիդ աղբիւրը լոյսի.
Վէմ պիտի ըլլայ քեզի
Ապաւինման եւ յոյսի.
Անա այսպէս զօրացած,
Յոյսով, փառքով դուն լեցուած
Պիտի զգնես քու չորս դին
Վառ արեւներ կենսատու,
Ու սրտիդ մութ ծալքերուն
Բիւր բիւր աստղեր պլպլուն.
Բազուկներդ պիտ դառնան
Նման զօրեղ Սամսոնի.
Սակայն պէտք է որ գիտնաս,
Երբ այսպէս դու զօրանաս
Երբեք Զայն չի մոռանաս:
Դէպի սուրբ Հօրդ փրկարար
Ամէն անգամ պիտ դառնաս,
Սրտիդ խորէն պիտի տաս
Տիրոջդ՝ փառք ու պատիւ
Գովութիւն ու գոհութիւն:
Անա այսպէս ապրէ՛ դուն,
Ուղեւորի կարճ ճամբուդ,
Որ կեանքդ ըլլայ բուրմնաւէտ
Երջանկութիւնդ՝ խնկաւէտ:

ՍԱՀԱԿ ԳԱԼԱՅՃԵԱՆ
Գահիրէ, 1972

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Շար. Դ. էջէն)

կարելի ըլլայ այս առթիւ անհրաժեշտ պայմանագրութիւնը ստորագրել եւ անյապաղ կատարել օրինական գործողութիւնները։

Գր. Արթօ Գրլըքտանեան նաեւ տեղեկութիւններ տուաւ չէնքին եւ անոր մաս կազմող պարապ հողին մասին ու յաւել, թէ անոնք այժմ կը գնահատուին մօտ 18000 եգ. ոսկի։ Հետեւաբար, ան առաջարկեց որ Ժողովը շնորհակալութեամբ, երախտագիտութեամբ եւ ծափերով ընդունի ու վաւերացնէ այս նուիրատուութիւնը։

Ժողովը ծափահարութիւններով վաւերացուց Տիկին Ա. Կիրակոսեանի նուիրատուութիւնը եւ իրաւասութիւն տուաւ Տեղապահ Սրբազան Հօր՝ ստորագրելու փոխանցման պաշտօնաթուղթերը։

8 — Թեկնածութիւններ եւ Առաջարկներ՝ Քաղաքական Ժողովի ապագայ գործունէութեան վերաբերմամբ.—

Ժողովիս Ատենադպիր Պ. Յ. Համբիկեան ներկայացուց՝ առ ի ուսումնասիրութիւն, չորս հարցեր, որոնք մաս կազմած էին Ազգային Միացեալ Ճակատի 1971ի ընտրական կոչին։

Տրուած ըլլալով որ ժամանակը արդէն յառաջացած էր, Ժողովը որոշեց այս եւ այլ հարցեր դնել թեմականի յաջորդ նիստի օրակարգին վրայ։

Նախագահ Սրբազան Հօր «Պահպանիչ»ով՝ ժամը 9.30ին փակուեցաւ այս նիստը։

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԱՒԱՆԻ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացուած են հետեւեալ նուէրները։

Տոքթ. եւ Տիկին Անդրանիկ Գէն Օհանեան (Մոնթրէալ), Պօղոսեան Ազգային Վարժարան եւ Մելգոնեան Մանկապարտէզ իրենց այցելութեան առթիւ (Սեպտ. 1972), առ ի գնահատանք իր արտայայտութիւն վարժարաններէն ներս տարուող ուսումնական եւ կրթական գործին, եւ ընդառաջ երթալով տնօրէնութեան խնդրանքին, իրենց ծախսով մանկապարտէզի փոքրերուն եւ վարժարանին համար շինել տուած են հետեւեալները.

1. Մետաղեայ երկու օրօրոցներ՝ պարտէզին մէջ հաստատուած։
2. Մետաղեայ սահնակ մը։
3. Փայտեայ մեծ եռոտանի մը՝ Տնօրէնութեան համար:
4. Ճաշարանին համար սրբիչ կախելիք մը։
5. Չորս հատ մետաղեայ աղբամաններ՝ կափարիչով։
6. Մետաղեայ 2 մեծ տակառ աղբամաններ՝ կափարիչով։ (Պարտէզներուն համար)։
7. Ութ հատ մետաղեայ հիւսքով աղբամաններ՝ ծառերուն ամրացուած։

Իրենց ծախսով կատարել տուած են նաեւ հետեւեալ նորոգութիւնները.

1. Փայտեայ 5 օրօրոցներու նորոգութիւն։
2. Վոլի Պոլի փայտեայ երկու սիւներու նորոգութիւն։
3. Նստարանի մը նորոգութիւն:
4. Տնօրէնութեան սենեակի մետաղեայ 2 աթոռներու նորոգութիւն։
5. Մետաղեայ սեղանի մը նորոգութիւն։

Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

Գր. Նորայր Գէն Օհանեան, որպէս նուէր՝ Ս. Պօղոս-Պետրոս Եկեղեցւոյ համար շինել տուած է փայտեայ 4 մեթրնոց զոյգ սանդուխ մը եւ դպիրներու հագուստներուն համար 24 աչքանոց փայտեայ դարան մը։

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ Դ/ԻԱՆ
ԱՂԵՔՍ. ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ Շաբաթ 6 Յունուար 1973, Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՀՐԱՇԱՓԱՌ տօնին առթիւ, Ս. Պօղոս-Պետրոս Եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւորապէս պիտի պատարագէ եւ քարոզէ՝

ՀՈԳԵՇ. Տ. ՆԵՐՍԷՍ Ծ. ՎՐԴ. ԲԱՊՈՒՃԵԱՆ

Երգեցողութիւնները պիտի կատարուին «ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ» երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Պր. Ղեւոնդ Պզգիրեանի։

Կը հրաւիրենք հաւատացեալ ժողովուրդը ներկայ գտնուելու սոյն պաշտամանց։

Սկիզբ ժամերգութեան՝ առաւօտեան ժամը 7ին
Սկիզբ Ս. Պատարագի՝ » » 9ին
Սկիզբ Կարգ Մկրտութեան՝ » » 11ին

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՇՏԱՄԱՆՑ

ՃՐԱԳԱԼՈՅՑ

ՈՒՐԲԱԹ, 5 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1973

Սկիզբ ժամերգութեան՝ առաւօտեան ժամը 7ին
Երեկոյեան ճաշու ժամերգութիւն՝ կ.ե. » 3ին
Ս. Պատարագի՝ կ.ե. » 5ին

ՅԻՇԱՏԱԿ ՄԵՌԵԼՈՑ

ԿԻՐԱԿԻ, 7 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1973, Ս. ԳԷՈՐԳ ՄԱՏՐԱՆ ՄԷՋ

Սկիզբ ժամերգութեան՝ առաւօտեան ժամը 8ին
Ս. Պատարագ՝ » » 9ին
Գերեզմաններու Օրհնութիւնները՝ մինչեւ կ.ե. ժամը 2

ՏՕՆ ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԵԱՆ՝ ՇԱԲԱԹ, 13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1973

Սկիզբ ժամերգութեան՝ առաւօտեան ժամը 7.30ին
Սկիզբ Ս. Պատարագի՝ » » 9.30ին

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Պարզ փոստ	Օդային փոստ
Եգիպտոսի բաժանորդներէն	160 Ե.Դ.	—
Սուտանի «	160 Ս.Դ.	225 Ս.Դ.
Լիբանանի «	—	15 Լ.Ո.
Սուրիոյ «	—	20 Ս.Ո.
Եւրոպայի, Ամերիկայի,	12 Տոլար կամ	
Գանատայի, Աւստրալիոյ	5 Ոսկի	25 Տոլար
եւ այլ երկիրներու բաժանորդներէն		

ՃԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
4 ՅՆՎՐ. 1973

ՖՈՒԹՊՈԼ

ՆԻՔԻԹԱ ՍԻՄՈՆԵԱՆ «ԱՐԱՐԱՏ»Ի ՄԱՐԶԻՉ ՆՇԱՆԱԿՈՒԵՑԱՒ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ) — [illegible]ի Սփորթի վաստակաւոր վարպետ, վաստակաւոր մարզիչ Նիքիթա Սիմոնեանը նշանակուած է Երեւանի «Արարատ» ֆութպոլի խումբի աւագ մարզիչ։

Նիքիթա Սիմոնեանի անունը քաջ յայտնի է ոչ միայն Խ. Միութեան, այլ աշխարհի շատ երկիրներու ֆութպոլասէրներուն ու մասնագէտներուն։

46 ամեայ Սիմոնեանը ֆութպոլ սկսած է խաղալ իր հայրենի քաղաքի Սուխումի «Տինամօ» Ակումբին մէջ։ Շնորհալի պատանին շուտով կը նկատեն Մոսկուայի մասնագէտները եւ կը հրաւիրեն «Կրիլիա Սովետով» ակումբը։ Այստեղ երկու մրցաշրջան խաղալէ յետոյ, Նիքիթա Սիմոնեանը կը հրաւիրուի Մոսկուայի «Սպարտակ», որու կազմին մէջն ալ ընդհանուրին ճանաչման կ'արժանանայ։

Հայազգի մարզիկը չորս անգամ նուաճած է Խ. Միութեան ախոյեանի ոսկէ մետալ, յաղթած է Խ. Միութեան Բաժակի խաղարկութիւններու մէջ։ Նիքիթա Սիմոնեանը՝ ԽՍՀՄի Ազգային Հաւաքականի լաւագոյն կեդրոնական յարձակողը, մէկն է Խորհրդային այն տասնըմէկ ֆութպոլիստներէն, որ 1956 թուականին արժանացած է Մելպուրի Ողիմպիական Խաղերու Ախոյեանի ոսկէ մետալին։ Ան նաեւ Եւրոպայի ախոյեան է։

Ն. Սիմոնեանը խորհրդային ֆութպոլի լաւագոյն ռմբարկուն է։ Ան կը գլխաւորէ «Ֆեդոտովի Ակումբը», իր հաշուին արձանագրելով 154 կոլ։ Ի դէպ, «Արարատ»ի նոր մարզիչին կը պատկանի մէկ մրցաշրջանին մէջ խփուած կոլերու մրցանիշը (34), որը կանգուն է 1950 թուականէն ի վեր։

Հրաժեշտ տալով մրցասպարէզին, վերջին 11 տարուան մէջ (մէկամեայ ընդմիջումով) Նիքիթա Սիմոնեանը կը գլխաւորէր Մոսկուայի «Սպարտակ»ը։ Անոր ղեկավարութեամբ այդ Ակումբը երեք անգամ նուաճած է ԽՍՀՄի Բաժակը։ Ան որոշ ժամանակ մը եղած է նաեւ ԽՍՀՄի Ազգային Հաւաքականի աւագ մարզիչը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆՈՐ ՄՐՑԱՆԻՇ ԲԱՐՁՐԱՑԱՏԿԻ ՄԷՋ

Աւելի քան 200 մարզիկներ, որոնք կը ներկայացնէին «Փուրեվեստնիկ», «Սպարտակ» եւ «Սեւան» Մարմնամարզական Միութիւնները, վերջերս, իրենց մասնակցութիւնը բերին Հայաստանի Նախարարաց Խորհուրդի եւ Երեւան քաղաքի կողմէ կազմակերպուած աթլեթիզմի մրցումներուն։

Սոյն մրցաշարքի մասնակիցները լաւ արդիւնքներու տիրացան։ Արդարեւ, Հայկական Հանրապետութեան ոստումի մէջ մրցանիշ հաստատած Ռաֆֆիկ Աբրահամեանը յաջողեցաւ ցատկել 2 մ. 10 սմ.։

«ՃԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ողբ. Կարօ Թուֆայեանի վաղաժամ եւ դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի, Տէր եւ Տիկին Աւետիս Գազանճեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Օր. Նայիրի Մահսէրէճեանի ընդ Տոքթ. Յակոբ Մազմանեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ վասն խնդակցութեան Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Գաբրիէլեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴՐԱՀԵԿԱՆՈՎ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Տոքթ. Յակոբ Մազմանեանի ընդ Օր. Նայիրի Մահսէրէճեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տիկին Զարուհի Եազուպեան 100
Տէր եւ Տիկ. Եղնիկ Վիզիրեան 100

Տէր եւ Տիկին Տիգրան Գուլոյեանները՝ աղջիկ զաւակով մը բախտաւորուած ըլլալնուն ուրախ առթիւ, Տէր եւ Տիկին Արամ Մովսէսեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Ողբ. Կարօ Թուֆայեանի վաղաժամ եւ դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Սարգիս Գալաճեան 100
» » Նուպար Կէրիկեան 100
» » Զաւէն Գալաճեան 100

ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

Ողբ. Կարօ Թուֆայեանի վաղաժամ եւ դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան Մօ. եւ Տիկին Եդուարդ Յակոբեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

«ՃԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Պր. Նուպար Կէրիկեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր եղբօր՝ Պր. Գէորգ Կէրիկեանի (Մոնթրէալ)։

ՍՏԱՑԱՆՔ

Օդային թղթատարով, շնորհակալութեամբ ստացած ենք ARMENIAN DIGESTի 1972 տարուան Սեպտեմբեր - Հոկտեմբեր միացեալ համարը։

Անգլերէն լեզուով այս գեղեցիկ հրատարակութիւնը, իր բազմահազար (25000) տպաքանակով, մեծապէս կը նպաստէ Հայութեան եւ Հայ Դատին, մանաւանդ անգլիախօս օտար շրջանակներէ ներս։

Հրատարակիչը եւ խմբագրութեան տնօրէնն է Պր. Յակոբ Թանգեան (Նազարենց)։

Տարեկան բաժնեգինն է ԱՄՆի համար 8 տոլար, Գանատայի համար 9 տոլար իսկ աշխարհի միացեալ երկիրներուն համար 10 տոլար։

Բաժանորդագրուելու համար դիմել՝

Armenian Digest
G.P.O. Box 638
New York, N.Y. 10001
(U.S.A.)

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ

(Շար. Ա. էջէն)

Սովետական Միութեան կազմաւորման Յիսնամեակին առթիւ՝ արտասահմանի մէջ տեղի ունեցող փառատօներուն ընթացքին հայութեան բերած մեծ մասնակցութիւնը, երախտագիտական ժեստ մըն է հանդէպ այն մեծ միութեան, որուն հզօր ուժին շնորհիւ է որ մեր երկիրը այսօր կ'ապրի խաղաղ եւ [illegible] կը յառաջդիմէ։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարդ չեն ղրկած իրենց բաժնեգինը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն դիւրացնելու համար մեր գործը։ Չեք կամ մանտա-փոստ գրել «JOURNAL TCHAHAKIR» անունին եւ ղրկել փոստարկղ թիւ 2111, Գահիրէ, ԵԱՀ։

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص. ب ٢١١١ بالقاهرة ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱԻՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր— ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 461—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1973 | ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. | عدد رقم ٤٦١ — الخميس ١١ يناير ١٩٧٣

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա.Ի Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՔԱՐՈԶԸ

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ - 6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1973

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, ամէն.

«Քրիստոս ծնաւ և յայտնեցաւ»

Սիրեցեալ հաւատացեալներ մեր,

Ամէն տարուայ սեմին, յուսալից սրտով և սուրբ սպասումներով, Մեր հոգու հայեացքը դէպի երկինք ենք բարձրացնում, մի անգամ եւս ընդունելու մեր տկարացած հոգիների մէջ, յաղթ աւետիսը հրաշք ծննդեան Մանուկ Յիսուսի, հեռաւոր Բեթղեհէմում երկու հազար տարիներ առաջ...

Ու մենք էլ դիւթուած նոյն լուսեղէն տեսիլքով, նման բարի ու խոնարհ հովիւների, լսում ենք երկնքից իջնող երգը հրեշտակների՝

«Փառք ի բարձունս Աստուծոյ, և յերկիր խաղաղութիւն,
ի մարդիկ հաճութիւն»:

Այո, բարի ու խոնարհ մարդիկ լսեցին հրեշտակների երգն այդ սքանչելի՝ երկու հազար տարիներ առաջ և երկու հազար տարիներ շարունակ: Լսեցին այդ երգը նրանք, լսում ենք մենք այսօր, ու պիտի լսեն մարդիկ միշտ, մինչև հեռու ապագան, ինչքան ժամանակ աշխարհում մարդկային սիրտ բաբախի, ինչքան ժամանակ այդ սիրտը հոգի ունենայ:

Երանի բոլոր նրանց ովքեր իրենց հոգու բաժակները դէպի երկինք են բարձրացնում, լցուելու յոյսով՝ հրաշալի ծննդեան շնորհներով փրկարար:

Աշխարհը՝ միայն որպէս նիւթեղէն ճանաչողներ, պիտի ասեն թէ մեր այս սպասումը երազ է լոկ և անյոյս ճանապարհ: Ո՞րն է ճշմարիտը այս ուղիներից: Հարցումն այս ծանր է, պատասխանը՝ անյայտ:

Մի բան սակայն ճշմարիտ է թւում ւեզ, թէ մարդն ինքը՝ նիւթեղէն այս աշխարհի մէջ, գերնիւթական գոյացութիւն է իր հոգու աշխարհով, նիւթից կազմուած լինելով հանդերձ:

Հոգու իր աշխարհով, մարդը նման է յաւէտ ալեկոծ, անծայրածիր մի ովկիանի, տենչերով անհուն, երազանքներով անթիւ անհամար, թռիչքներով անդադրում, անվերջ գործելու մշտահոս եռանդով, իր եսը հռչակելու անյագ ծարաւով, մարդը՝ որ բնութեան ծոցում կանգնած միայնակ ճակատ առ ճակատ նիւթեղէն աշխարհի առաջ, ասում է վճռապէս, ասում է տիրապէս՝ ես կամ ու գործում եմ իբրև մի այլ իրականութիւն: Դա մարդկային աշխարհի իրականութիւնն է: Դա նոր որակ է, նոր ճշմարտութիւն, յարափոփոխ յլնելութիւն, որ մի բառով արտայայտելու համար անուանում ենք ոգեկան իրականութիւն: Ամէն մարդ էակ իր հոգեկանով՝ ինչ-որ չափով, ինչ-որ կերպով մասնակից է մարդկային այդ ոգեկան իրականութեան և կրում է իր մէջ ինչ-որ չափով, ինչ-որ կերպով մի մասնիկ այդ իրականութեան ուժից: Այս իրողութեան բացատրութեան կերպերը կարող են տարբերուել, սակայն իրողութիւն ինքը մնում է ճշմարիտ:

Մենք՝ քրիստոնեաներս հաւատում ենք անհատ մարդու՝ հոգու ինքնուրոյն և ինքնավար իրականութեան, որ հիմքն է կազմում մարդկային հաւաքական կեանքի ոգեկան իրականութեան: Եւ հաւատում ենք նաև, որ այդ բոլորի գերագոյն նախաղբիւրը հանդիսանում է Աստուած, որ հաւատացեալի իտէալական մտապատկերն է բացարձակ ճշմարտի, բացարձակ բարու և բացարձակ գեղեցիկի:

Բնութեան ծոցում, մարդը այն միակ էակն է, այն միակ իրականութիւնը, որ ապրում է ու գործում ոտքերով ամուր կառչած երկրին՝ բայց հայեացքը յառած միշտ դէպի երկինք: Երկինքը, դա խորհրդանշում է աղբիւրը և հզօր հնչեղն մարդկային հոգու աշխարհի: Ոչ մի ուժ չի կարող շեղել դէպի երկինք հայեացքը մարդու: Եւ մեզ թւում է, թէ մեր օրերի մարդկանց հրաշալի խոյանքը դէպի հեռուները տիեզերքի, առաւել է սևեռել մարդու հայեացքը՝ դէպի երկինք: Նորագոյն գիտութիւնը և տեխնիկան օժանդակում են, որ մարդու մտապատկերը երկնքի մասին դառնայ աւելի անհուն, աւելի անհասանելի, աւելի յաւերժական:

(Շարունակութիւնը տես էջ 4)

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ «ԱԼ-ՊԱՅՐԱՔ» ՕՐԱԹԵՐԹԻՆ ԿՈՂՄԷ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑԻ ԸՆԹԱՑՔԻՆ, ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝

ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ

«Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները ձախողեցան խաղաղութեան համար կատարած իրենց փորձին մէջ: Սովետ Միութեան հետ մեր բարեկամութիւնը անկեղծ է»:

Պէյրութի օրաթերթերէն «Ալ-Պայրաք»ի խմբագիրը՝ Պր. Մելհէմ Քարամ, որ նաև Լիբանանի խմբագիրներու սենտիքայի նախագահն է, վերջերս հարցազրոյց մը ունեցած է Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան նախագահ Անուար էլ Սատաթի հետ, որուն ընթացքին Եգիպտոսի Նախագահը ի միջի այլոց յայտարարած է՝ թէ 1971ին, ան, ինչ որ կարելի է ըրած է ի նպաստ խաղաղութեան և մեծ թիւով նամակներ գրած է ԱՄՆի Նախագահին: Ասիկայ «խաղաղութեան համար փորձ» մը կոչուեցաւ, բայց բարեբաղդաբար ԱՄՆը ձախողեցաւ այս փորձին մէջ: Այս պարագան անկեղծօրէն ըսի Նախագահ Նիքսընին, ընդգծեց Անուար էլ Սատաթ:

Պատասխանելով Պր. Քարամի մէկ հարցումին, Եգիպտոսի Նախագահը հաստատեց՝ թէ ինք վերջնականապէս յուսահատած է որ ԱՄՆը անկողմնակալ դիրքաւորումի մը կրնայ վերադառնալ և թէ ինք ոչ մէկ հաւատք ունի Եգիպտոսի հանդէպ անոնց բարեկամութեան վրայ:

Նախագահը զարմանք յայտնեց, որ արաբ կարգ մը ղեկավարներ տակաւին նման եզրակացութեան մը չեն եկած, հակառակ ԱՄՆի այս գործելակերպին և ցաւով հաստատեց՝ որ ամերիկեան շահերը այսօր կարգ մը արաբ երկիրներու մէջ ապահովուած են աւելի քան երբեք նախապէս:

Նախագահը իր հարցազրոյցի ընթացքին հաստատեց, որ Եգիպտոս անկեղծ է սովետներու հանդէպ իր բարեկամութեան մէջ: Վարչապետ Տոքթ. Ազիզ Սըտքիի Մոսկուա այցելութենէն ետք, Սովետ Միութեան հետ մեր յարաբերութիւնները դարձեալ բնական դարձած են: Նկատել տալէ ետք որ սովետները մեր դատին համար իրենց խանդավառութիւնը չեն կորսնցուցած, Նախագահը աւելցուց. «Սեր կողմէ, մենք մըտահոգ ենք պահպանելու իրենց բարեկամութիւնը: Բայց նոյնատեն հաշուի պէտք է առնենք, որ սովետական օժանդակութիւնն ալ սահման մը ունի և պէտք է խուսափիլ մեղադրանք ընելէ: Անհրաժեշտ է իրապաշտ ըլլալ»:

Ապա Նախագահը յստակօրէն անդրադարձաւ ուսանողական խլրտումներուն և ամբաստանեց Լենտոնի ռատիօն և թշնամի մամուլը:

Խօսելով Իսրայէլի դէմ պատերազմի մասին, Անուար էլ Սատաթ ըսաւ. «Համբերութիւն և լռութիւն, այս է իմ պատասխանը»: Նախագահը խօսեցաւ նաև Եգիպտոսի և այլ արաբ երկիրներու միջև յարաբերութեանց մասին: Գալով ֆետայական շարժումին, ան յայտարարեց, որ Եգիպտոս անսահմանօրէն թիկունք կը կանգնի ֆետայիներուն:

(Շար. տես. էջ 5)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

ԵԴՈՒԱՐԴ ԹՈՓՃԵԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

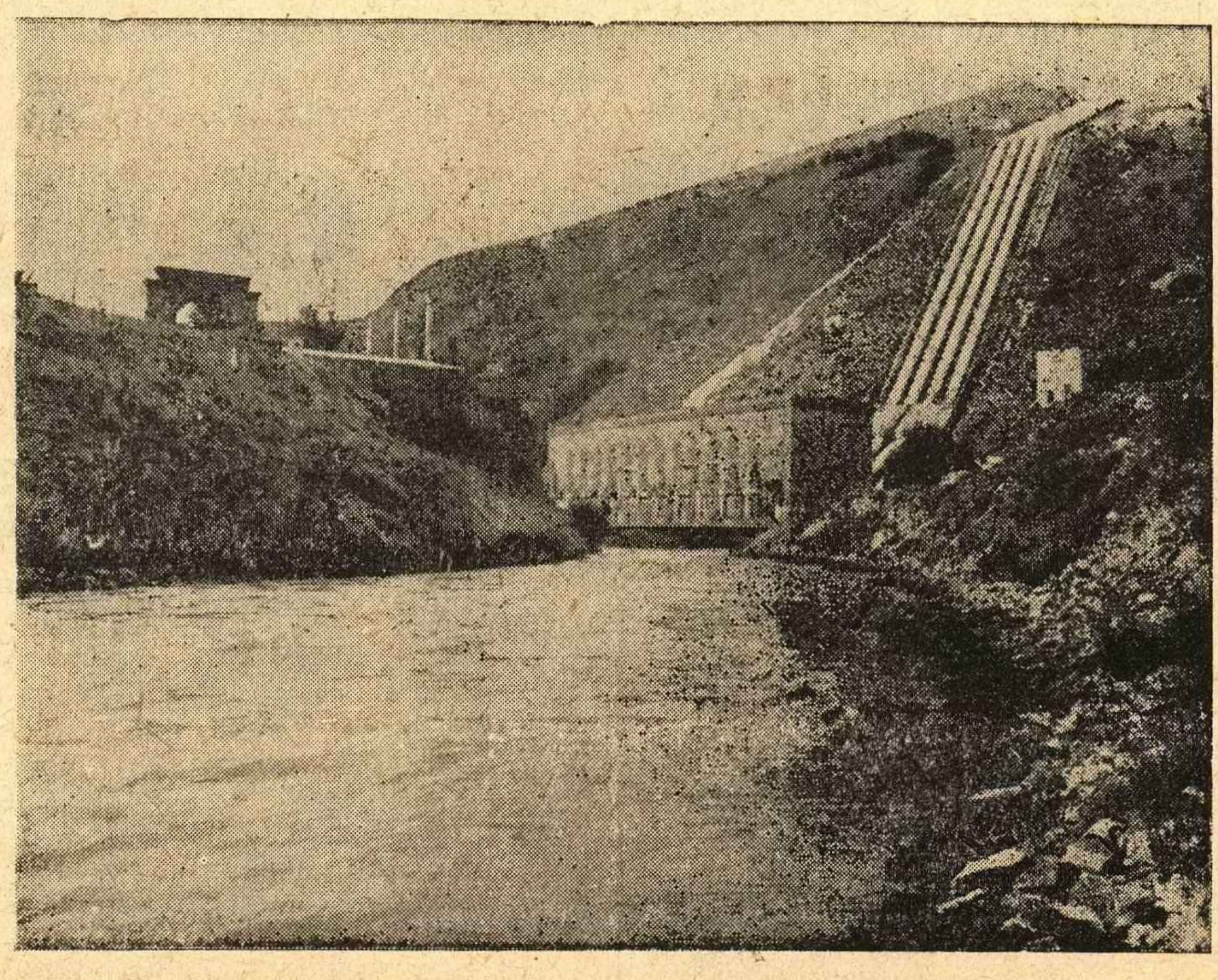
Մեծ հաճոյքով տեղեկացանք, որ Յունուար 4ին Գահիրէ ժամանած էր՝ Ս. Հայաստանի Գրողներու Միութեան Ա. Քարտուղար և Ս. Միութեան Գրողներու Միութեան քարտուղար, հայրենի ղեկավարներէն՝ ծանօթ գրականագէտ Եդուարդ Թոփճեան, Սովետ գրողներու չորս հոգինոց պատուիրակութեան մը իբր մէկ անդամը, մասնակցելու՝ Գահիրէի մէջ Աֆրօ-ասիական գրողներու միայուն կոմիտէի նիստին:

Այս նիստին ընթացքին կատարուեցան նախապատրաստական աշխատանքները՝ յառաջիկայ աշնան Ալմա-Աթայի մէջ կայանալիք աֆրօասիական գրողներու համագումարին:

Այս առթիւ կ'արժէ նշել նաև, որ այդ համագումարի աւարտին, աֆրօասիական բանաստեղծներու սիմփոզիում մը պիտի գումարուի Երևանի մէջ:

Ընկեր Եդ. Թոփճեան երկրորդ անգամ ըլլալով կ'այցելէ Գահիրէ, առաջին անգամ հայրենի մտաւորականը և յաղաբական գործիչը Եգիպտոս եկած էր 1964ի Փետրուարին: Ան երկար տարիներ վարած է Ս. Հայաստանի Գերագոյն Սովետի նախագահութիւնը:

(Շար. տես էջ 3)

Սևան-Հրազդան ջրվէժի կայաններէն մին՝ Գիւմուշի ջրելեկտրակայանը: (Նկար՝ Ն. Մ. Գ.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԳԱՀԻՐԷ

Ս. ԾՆՈՒՆԴԸ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Անցեալ Շաբաթ, 6 Յունուար 1973, Ս. Ծնունդի տօնական առիթով, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ և կարգ Ս. Մկրտութեան:

Հաւատացեալներու հոծ բազմութիւն մը լեցուցած էր Մայր Տաճարը: Այս առթիւ Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան Նախագահ Անուար էլ Սատաթ իր անձնական ներկայացուցիչը՝ յանձինս զօրավար Քասէմ Քալէֆի ուղարկած էր ներկայ գտնուելու արարողութեանց և յանուն Նախագահին շնորհաւորելու Գահիրէի հայ համայնքը:

Ներկայ էին նաև Ազգ. Իշխանութեան մեծ թիւով անդամներ, միութեանց ներկայացուցիչներ:

Արարողութիւնները երգըւեցան «Շնորհալի» երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Մօ. Եգ. Յակոբեանի և երգեհոնի ընկերակցութեամբ Տիկին Շամիրամ Դարմանեանի:

Առաւօտեան ժամը 9էն մինչև 11, եկեղեցւոյ արարողութիւնները ձայնասփռուեցան Գահիրէի Պետական ռատիոկայանէն:

Օրուան պատարագիչն էր Եգիպտոսի Հայոց Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան: Պատարագիչ Սրբազան Հայրը այս առթիւ խօսեցաւ խորիմաստ քարոզ մը, որուն աւարտին, արաբերէն լեզուով և կատարեալ առոգանութեամբ՝ ան յանուն համայնքիս շնորհակալական խօսք ըրաւ և երախտապարտութիւն մաղթեց Հանրապետութեան Նախագահին:

Եկեղեցւոյ արարողութեանց աւարտին, կրօնական և դպրաց դասերը զգեստաւորեալ, թափօր կազմած ուղղուեցան Ազգ. Առաջնորդարանին դահլիճը, ուր տեղի ունեցաւ օրհնութիւն և շնորհաւորանքի խօսքեր: Այստեղ Ս. Ծնունդը շնորհաւորելու եկած էին նաև Յոյն Օրթոտոքս եկեղեցւոյ կղերական ներկայացուցիչը, ինչպէս նաև հոգևոր քոյրեր:

Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ տեղի ունեցաւ պատուասիրութիւն, կազմակերպուած Եկեղեցւոյ Տիկնանց Խնամակալութեան կողմէ:

Ազգային վարժարաններու ուսանողութեանց կողմէ շնորհաւորանքի և երախտագիտութեան ուղերձներ կարդացին՝ ուսանող Թովմաս Կորկիսեան (Գալուստեան Ազգ. Վրժ.ի աշակերտ) և աշակերտուհի Արմինէ Քըլտեան (Նուպարեան Ազգ. Վարժարանէն):

Յանուն՝ Ազգ. Իշխանութեան խօսք առաւ Քաղ. Ժողովի ատենապետ՝ Պր. Արթօ Պըլըքտանեան:

Սրբազան Հայրը Ս. Ծննդեան առթիւ իր մաղթանքները ըրաւ Ազգ. Իշխանութեան, Հոգաբարձութեանց, Խնամակալութեանց, վարժարաններու աշակերտութեանց, դպրաց դասին և դպրապետ Մօ. Յակոբեանին:

Այս կոկիկ հանդիսութենէն ետք, ներկաները Սրբազան Հօր Աջը համբուրելէ և Ս. Ծնունդը շնորհաւորելէ ետք՝ հրաժեշտ առին ուրախ և գոհունակ տրամադրութեամբ:

Հ. Գ. Մ. ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ՄԻՋՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԵՐԻՏ. ՓԱՌԱՏՕՆԸ

Անցեալ Շաբաթ, 6 Յունուար 1973, կ. ե. ժամը 5.30ին Գահիրէի «Նայլ Հոլ»ին մէջ տեղի ունեցաւ Հ. Գ. Մ. Երիտասարդաց Յանձնախումբին կողմէ կազմակերպուած Միջքաղաքային Երիտասարդական Փառատօնը, մասնակցութեամբ Գահիրէի մշակութային և մարզական ակումբներու:

Փառատօնը կը հովանաւորէր Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան: Կը նախագահէր Տիկին Շաքէ Իփէքեան:

Այս առթիւ Պէյրութէն հրաւիրուած էին՝ լիբանանահայ անուանի երգչուհի Տիկին Արփինէ Փեհլիվանեան (սոփրանօ) և մըշակութական-ուսուցիչ Պր. Համբարձում Գումրուեան, որոնք իրենց թանկարժէք մասնակցութիւնը բերին յայտագիրին, առաջինը՝ իր գեղեցիկ մեներգներով, իսկ երկրորդը՝ իր ցինիչ բանախօսութեամբը:

Այս փառատօնին մասին պիտի անդրադառնանք մեր յաջորդիւ:

ԵԴՈՒԱՐԴ ԹՈՓՃԵԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Անցեալ Երկուշաբթի, 8 Յունուար 1972, կ. ե. ժամը 6.30ին, մասնաւոր ժամադրութեամբ մը՝ թերթիս խմբագիրը այցելութիւն տուաւ հայրենի մտաւորական և գրականագէտ ընկեր Եդ. Թոփճեանին, «Շեփըրտզ» պանդոկի իր յարկաբաժնին մէջ, ուր եղբայրական ողջագուրումէ ետք, մօտ երեք ժամ մտերիմ զրոյց ունեցաւ իրեն հետ՝ ազգային զանազան հարցերու շուրջ: Ապա, ընկերակցութեամբ Գահիրէի Սովետ հիւպատոս ընկեր Ռազմիկ Օհանջանեանի, անոնք եղան Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան սրահը, ուր ընկեր Եդ. Թոփճեան բանախօսեց հայ ժողովուրդի պատմութեան՝ անցեալի գոյատեւման պայքարի և ներկայի փայլուն իրականութեան մասին:

Վեցօրեայ Գահիրէ իր այցելութեան վերջաւորութեան, ընկեր Եդ. Թոփճեան, Երեքշաբթի, 9 Յունուար 1972, վերադարձաւ Մոսկուա, և անկէ Երեւան:

Մեկնումի պահուն ընկեր Եդ. Թոփճեանին ողջերթ և յաջողութիւն մաղթեցին՝ Գահիրէի Սովետ. դեսպանատան գլխաւոր խորհրդական ընկեր Գօղոս Ակոբով, ա. քարտուղար և հիւպատոս ընկեր Ռազմիկ Օհանջանեան և «Ջահակիր»ի խմբագիրը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՐԱՐ ՊՐ. ՎԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ

Ցաւով կը տեղեկանանք, որ համայնքիս ծանօթ անձնաւորութիւն եւ ազգային բարերար Պր. Վահան Սարեան, անակնկալ հիւանդութեան մը պատճառով փոխադրուած է Գահիրէի մերձակայ քաղաքներէն՝ Հելուանի «Ալ-Թայարան» հիւանդանոցը, ուր մասնաւոր խնամքի ներքեւ կը գտնուի:

Անմիջապէս որ այս լուրը իմացուած է, Գահիրէի Քաղ. Ժողովի ատենապետ Պր. Արթօ Պըլըքտանեան եւ ազգային երեսփոխան Պր. Վահան Չէչէնեան փութացած են ազգային բարերարի անկողնին մօտ եւ յանուն Ազգային Իշխանութեան ցուցաբերած եւ կատարեալ ապաքինում մաղթած են Պր. Վահան Սարեանին:

Խմբագրութիւնս իր կարգին եւս կուզայ մաղթել թերթիս բարեկամ Պր. Սարեանի՝ կատարեալ եւ արագ ապաքինում:

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՏՊԱՐԱՆԻ 200 ԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՒ

Էջմիածինի Գայեանէ վանքի գաւիթին մէջ, մարմարէ տապանաքարին տակ կը հանգչի՝ Հայոց երջանկայիշատակ կաթողիկոսներէն մէկը՝ Սիմէոն Երեւանցի:

— Երեւանցին, բառն է անուանի պատմաբան Լէօ, իր եկեղեցական մատենագրական, հայրենասիրական, շինարարական, քաղաքչական լուսամիտ ու արդիւնաշատ գործունէութեամբ, իր առաքինազարդ ու անբասիր կենցաղով, Էջմիածնի հանդէպ ունեցած իր պաշտամունքով ու իր սիրելի ազգին համար տածած մեծ սիրով, հանդիսացաւ ամենէն մեծ անձնաւորութիւնը՝ ԺԸ. դարու հայ լուսաւորչական հոգեւորականութեան մէջ:

Մեր ժողովուրդին պէս, հայ տպագրութիւնն ալ դարեր շարունակ աստանդական կեանք ունեցած է: Մատրաս, Պոլիս, Ամսթերտամ, Վենետիկ... Սիմէոն Երեւանցին էր, որ հայ տըպագրութեան հիմնադրութենէն 260 տարի ետք, 1772ին, անասելի զրկանքներու գնով, Էջմիածնի մէջ ստեղծեց առաջին տըպարանը՝ Հայաստանի հողին վըրայ:

Նոյեմբեր 4ին, Գայեանէի վանքը հաւաքուած էին բարձրաստիճան հոգեւորականներ, հազարաւոր հիւրեր: Սիմէոն Երեւանցիի յիշատակին մատուցուած պատարագէն ետք, ներկաները Վեհափառ Հայրապետ Վազգէն Ա.ի առաջնորդութեամբ այցելեցին Երեւանցիի գերեզմանը:

Յաջորդ օրը կրկին պատարագ մատուցուեցաւ՝ այս անգամ Էջմիածնի Մայր Տաճարին մէջ, ուր խօսք առին ներկաներէն ոմանք:

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՆՈՒԷՐԸ ՁԵՐ ՍԻՐԵԼԻՆԵՐՈՒՆ

Այն ազգայինները, որոնք կը փափաքին Նոր Տարուան առթիւ «Ջահակիր» նուիրել Հայաստանի կամ արտասահմանի իրենց ազգականներուն և բարեկամներուն, կրնան հեռաձայնել թերթիս վարչութեան (հեռ. 915013), ամէն երեկոյ ժամը 6էն 8 (ի բաց առեալ Կիրակի օրերէն), իսկ Աղեքսանդրիոյ մէջ, ընկեր Վրէժ Սէֆէրեանի (հեռ. 24073): Տարեկան բաժանորդագրութեան սակն է 400 ե. դ. (պարզ փոստով) և 800 ե. դ. (օդային փոստով):

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ՏՈՔԹ. ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԶԱՔԱՐ ՓԵՀԼԻՎԱՆԵԱՆ ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆՍ ԱՅՑԵԼԵՑԻՆ

Երկուշաբթի, 8 Յունուար 1973, կէսօրին, հաճոյքն ունեցանք խմբագրատանս մէջ ընդունելու այցելութիւնը՝ լիբանանահայ ծանօթ անձնաւորութիւն Տոքթ. Զաքար Փեհլիվանեանի եւ իր համեստափայլ Տիկնոջ՝ անուանի երգչուհի Արփինէ Փեհլիվանեանի, որոնց կ'ընկերանար Տիկին Զարուհի Եագուպեան:

Այս առթիւ շնորհաւորեցինք Տոքթ. Փեհլիվանեանը՝ վերջերս Լիբանանահայ Բժշկական Միութեան վարչութեան իր անդամ ընտրուելուն համար, եւ փափաք յայտնեցինք, որ շուտով իրականանայ Պէյրութի մէջ հայկական հիւանդանոցի մը շինութեան ծրագիրին գործադրութիւնը:

Մեր զրոյցի ընթացքին տեղեկացանք նաեւ, որ Տիկին Արփինէ Փեհլիվանեան ցարդ առիթը չէ ունեցած երգահանդէսներ տալու անդրատլանտեան երկիրներու հայաշատ քաղաքներուն մէջ եւ մաղթեցինք, որ մօտ ատենէն հայ անուանի երգչուհին հրաւէր ստանայ՝ Գանատայի եւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու հայ համայնքներու իշխանութիւններէն կամ մշակութային կազմակերպութիւններէն, այնտեղի հայութեան, եւ ինչու չէ նաեւ օտարներուն առջեւ իր եղոյթներով պանծացնելու հայուն բարձր արուեստը:

Տոքթ. եւ Տիկին Զ. Փեհլիվանեան իրենց զաւակներով երէկ գիշեր օդային գծով վերադարձան Պէյրութ:

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութեան Մարսէյլի Մասնաճիւղի հաւատաւոր ընկերներէն՝ Երուանդ Պապոյեան, դժբախտութիւնը ունեցաւ կորսնցնելու իր սիրելի ծերունազարդ մայրիկը՝ Այրի Տիկին ԿԻԼԻԱՆԷ ՊԱՊՈՅԵԱՆը, 82 տարեկան հասակին մէջ, 11 Դեկտ. 1972:

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը կատարուեցաւ 13 Դեկտ. 1972ին, Սէնթ Անթուանի Հայոց Ս. Թադէոս Եկեղեցւոյ մէջ, հովանաւորութեամբ Գերշ. Յակոբ Եպիսկոպոս Վարդանեանի եւ Եկեղեցւոյ Հովիւ Վաչէ Վարդապետ Իգնատիոսեանի, ներկայութեամբ մեծ թիւով ժամկէր յարգողներու: Մարմինը ամփոփուեցաւ Սէնթ Անթուանի Գերեզմանատունը:

Այս տխուր առիթով, խմբագրութիւնս իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկեր Երուանդ Պապոյեանին ու ընտանեկան սգակիր պարագաներուն:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՇՏԱՄԱՆՑ

ՏՕՆ ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԵԱՆ՝ ՇԱԲԱԹ, 13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1973

Սկիզբ ժամերգութեան՝ առաւօտեան ժամը 7.30ին

Սկիզբ Ս. Պատարագի՝ » » 9.30ին

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ

ԿՈՄԻՏԱՍԻ «ԿՌՈՒՆԿ»Ը ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԻՆ ԲԵՄԷՆ

Խորհրդային Միութեան յիսնամեակին առիթով Ս. Միութեան մէջ կազմուած բալլէով պաշտօնական նոր համոյթ մը, Փարիզի ժողովուրդը առանձնաշնորհումը ունեցաւ առաջին ունկնդիրը ըլլալու այդ համոյթին ներկայացումներուն, որոնք մօտ ամիսէ մը ի վեր տեղի կ'ունենան Մարզական Պալատին մէջ: Բայց Փարիզի ժողովուրդէն ալ առաջ, Փարիզի հայերը բախտն ունենան ծափահարելու այդ համոյթին հայ արուեստագէտները:

Արդարեւ Նոյեմբեր 9ին, Փարիզի Խորհրդային դեսպան Փիոդր Աբրասիմով, Մշակութային Կապի Կոմիտէի Նախագահ Վարդգէս Համազասպեանի Փարիզ ներկայութեան առիթով՝ ընդունելութիւն մըն սարքած էր դեսպանատան մէջ, տեղւոյն հայ գաղութին համար և այդ առթիւ մեզի հաճելի անակնկալ մը եղաւ, երբ ներկաներուն հանդիսասրահ ժամանելէն ետք, սրահին դուռը բացուելով ներս մտան Խորհրդային Միութենէն մէկ օր առաջ Փարիզ ժամանած՝ համոյթին հայ արուեստագէտները, յանձին երգչուհի Մելանիա Աբովեանի և իր ընկերներուն՝ սրնգահարներ (տուտուկ) Ծիվան Գասպարեան և Վաչիկ Յովսէփեան: Այդ երեկոյ Մելանիա երգեց Կոմիտասի «Կռունկ»ը և «Լուսնակ Գիշեր»ը, ժողովրդական ծանօթ երգը՝ «Ծիծեռնակ» և ներկաներու տրփման վրայ, Եկմալեանի «Սուրբ Սուրբ»ը:

Իսկ Մարզական Պալատին ներկայացման առեն ալ «Կռունկ»ն էր, որ հնչեց Մելանիայի չքնաղ ձայնով՝ հարիւրաւոր փարիզցիներու ականջին, խոր լռութեան մէջ:

ՍԱՅԱԹ-ՆՈՎԱ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵԾ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ

Գահիրէի Սովետական Մշակութային Կեդրոնին «Զայլովաքի» սրահին մէջ ցուցադրուեցաւ սովետ բեմադրիչ Սերկէյ Փարաճանովի գործերէն «Նըռան Ծաղիկը» ֆիլմը, որ կը պատմէ հայ բանաստեղծ Արթին Սարեանի կեանքը (ծնած 1711ին) ծանօթ՝ Սայաթ-Նովա անունով:

Սայաթ-Նովա աղքատ դերձակի մը զաւակն էր, մասնակցած է Նատիր Շահի՝ դէպի Հնդկաստան և Եթովպիա կատարած արշաւանքներուն: Ան «Հերակլ» Թագաւորի պալատին աշուղն էր և մեծ սիրով կը սիրէր Թագաւորին աղջիկը, ուստի լքեց աշխարհիկ կեանքը և առանձնացաւ Հաղբատի վանքին մէջ, յետոյ փոխադրուեցաւ Թիֆլիսի Ս. Գէորգ եկեղեցին: Ան հայերէն, վրացերէն և Ազրպէյճաներէն երգերու և բանաստեղծութեանց կարեւոր ժառանգ մը ձգած է:

ՍԱՅԱԹ-ՆՈՎԱ

Ֆիլմին մեծ բեմադրիչը՝ Փարաճանով, չի չափազանցեր երբ կ'ըսէ:-«Հայկական վերածնունդի դարաշրջանը աշխարհին նուիրեց ճարտար գծագրիչներ, բանաստեղծներ, Փիլիսոփաներ՝ որոնցմէ է Սայաթ-Նովա, որ փայլուն անձնաւորութիւն մըն էր, իր նմանը չունեցող տաղանդով: Սայաթ-Նովա ծնած էր Թիֆլիսի մէջ, իմ մանկութեանս քաղաքը, ուր ամէն փողոց ու ամէն տուն ծանօթ է ինծի, գուցէ և այս է պատճառը որ կը սիրեմ իր երգերը՝ որ կ'երգուին Անդր-Կովկասի բոլոր ժողովուրդներուն կողմէ»:

Ի՞նչ կը պատմեն մեզի Սայաթ-Նովայի երգերը, և ինչ կը պատկերացնեն հայ ժողովուրդի անցեալէն, թէ ի՞նչպէս այդ անցեալը ներկային փոխուեցաւ և թէ ինչպէս կը յառաջանայ դէպի ապագան:

Հայաստանի Սովետական Հանրապետութիւնը՝ Անդր-Կովկասի հանրապետութիւններէն մին է: Ան յարաբերաբար փոքր երկիր մըն է. տարածութիւնը 29.8 հազար քառակուսի քիլոմեթր, բնակչութեան թիւը 1970ի մարդահամարով՝ 2,5 միլիոն:

Ղապուրղիև՝ իր «Սովետական Միութիւնը Այսօր» գիրքին մէջ կ'ըսէ, թէ հայը դժուար ու ողբերգական անցեալ մը ունեցած է: Հայերը քաղաքակրթութեան ազնուական ազգերէն մին են: Հայաստանի ժողովուրդը, անցնող դարերու ընթացքին - մասնաւորաբար Սայաթ-Նովայի շրջանին-վայրագ բնաջնջումի ենթարկուած է դրացի ժողովուրդներու կողմէ: Առաջին մեծ պատերազմի շրջանին, դաշնակները - որոնք ազգայնական պուրժուաներ են - տիրապետեցին Հայաստանի վրայ ու գաղութարար երկիրներու աջակցութեամբ՝ պայքարեցան Սովետական Ռուսիոյ դէմ (1918-20): Հայ ժողովուրդը իսկական բնաջնջումի մը եզրին կը գտնուէր: Սակայն, Սովետական կարգերու հաստատումով նոր կեանք առաւ հայ ժողովուրդը:

Ընկերվարական կարգերը հայ ժողովուրդի կեանքին մէջ արմատական փոփոխութիւններ մտցուցին: Ճարտարարուեստական արտադրութեանց քանակը 119 անգամ աւելցաւ 1913ի բաղդատմամբ: Հոկտեմբերեան Յեղափոխութենէն առաջ, Հայաստանը՝ գինեկէն, պղինձէն ու պահածոյ պտուղներէն զատ ուրիշ բան չէր արտադրեր: Մինչդեռ ներկայիս Հայաստան կ'արտադրէ շարժակներ, ելեկտրական թրանսֆորմաթէօրներ, մետաղահատ մեքենաներ, քիմիական ճարտարարուեստի գործիքներ, չափերու և ելեկտրոնիք ապարատներ, հաշուիչ մեքենաներ: Երկու օրուան ընթացքին Հայաստան ներկայիս կ'արտադրէ աւելի՝ քան ինչ որ կ'արտադրէր ամբողջ 1913 տարւոյ ընթացքին: Հայաստան ներկայիս 150 տեսակի ապրանքներ կ'արտածէ աշխարհի 70 տարբեր երկիրներ: Երկրագործութեան մէջ Հայաստան մեծ ոստումներ արձանագրած է: Ուսանողներու թիւը 16 անգամ աւելի բարձրացաւ, 5-10 դասարաններու աշակերտներուն թիւը՝ 124 անգամ: 51 հազար

(Շար. տես էջ 6)

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հայաստանը
Իմ անունն է,
Ազգանունն է,
Իմ ուժ ու զօրութիւնն է,
Իմ հիմքը եւ նորութիւնն է,
Իմ լեզուն է, այբուբենը,
Ուրիշ խօսքով, այն ամէնը,
Որ կոչւում է հայրենի տուն,
Եւ այն տունն է,
Որ շինել է ապուպապս.
Անդուլ ջանքով,
Աշխատանքով՝
Քար է դրել քարի վրայ,
Դար է դրել դարի վրայ,
Ու քրտինքը բուխ ճակատից՝
Ձուլել է նա պատը-պատին:
Եւ այդ տունը,
Որ փորձել են մաշել հրի,
Կեռման սրի,
Հիմա կարմիր դրօշ ունի՝
Հիւսած բոցից Հոկտեմբերի,
Էլ ո՛չ մի հուր,
Էլ ո՛չ մի սուր
Չի մաշելու իմ նոր տունը,
Չի ջնջելու իմ անունը,
Ազգանունը,
Իմ լեզուն ու այբուբենը,
Այն ամէնը՝
Ինչը ամուր սիւնն է իմ տան
Եւ միասին կոչւում է հայ
Ու Հայաստան...
Եւ ես հիմա իմ տան պատին
Նոր-նոր քարեր պիտի դնեմ,
Որ գնալով միշտ նորանայ
Ու աւելի հզօրանայ,
Որ օրերում լուսապայծառ
Յաւերժ պահի դրօշը վառ,
Ու նրա հետ իմ անունը,
Ազգանունը,
Իմ մայր լեզուն, այբուբենը,
Ուրիշ խօսքով՝ այն ամէնը,
Ինչը կեանքն ու խորհուրդն է
Եւ միասին կոչւում է հայ
Ու Հայաստան:

ԳԱՍՏՈՒԱԿԻՆ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

Նոր Տարին եկաւ: Քաղաքը եռուզեռի մէջ է: Խանութներուն մէջ տօնական նուէրները հրապուրելի եւ շլացուցիչ են:

Տուներ զարդարուած են տօնածառերով՝ որոնք պճնուած են սիրուն նուէրներով: Նոր հագուստներ, համադամ կերակուրներ, տօնական փառաւոր հաւաքոյթներ եւ պարահանդէսներ, որոնք ձգողական ուժով իրենց կը քաշեն ժողովուրդը, հանրային ճաշարաններ, խոնուած ակումբներ եւ դեռ ինչե՜ր հաշուելու է:

Արդեօ՞ք մեզմէ քանիներ կ'անդրադառնան, որ մեզի շնորհուած կեանքէն տարի մըն ալ պակսեցաւ, տարի մըն ալ մօտեցանք մեր ճակատագրային վախճանին: Արդեօ՞ք 1972ը պատշաճօրէն անցուցած ենք, օգտակար եղա՞ծ ենք մեր շրջակայքին:

Նոր Տարին իսկական Նոր Տարի կ'ըլլայ՝ երբ անոր սեմին կը կոխենք նոր եւ օգտակար որոշումներով եւ բարի գործունէութեան ծրագիրներով:

ԱԼԻՍ

ԱՌԱԾԱՆԻ

Դժբախտութիւն է, չկարենալ դժբախտութիւնը տանիլ:

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ

Փուշին վարժուած աչքը, շուտով աւազն ալ կը հանդուրժէ:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ

Դժոխքն ալ իր օրէնքները ունի:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ

Լաւագոյն է դժոխք այցելել կենդանութեան, քան թէ մահէն ետք:

ՍՊԱՆԱԿԱՆ

ՄԱՏԱՄ ՌՈԶ ԶՈՒԼԱԼԵԱՆ

Մատամ Ռոզ Զուլալեանի բեղմնաւոր կեանքի ընթացքին, իր արուեստին, իր ապրած երկրին՝ Միացեալ Նահանգներուն, իր հայրենիքին, մարդկային բարօրութեան եւ եղբայրութեան համար յիսուն տարիներու իր արգասաւոր գործունէութեան մասին գրելը հաճոյք է: Սակայն Ամերիկահայութեան այս տաղանդաւոր եւ նուիրուած արուեստագէտ, յայտնի երգչուհիին մահուան առթիւ, դժուար է գրել: Գրիչս չերթար, լեզուս առաջ չերթար, կարծես կոկորդիս մէջ քար մը կայ, ըսելու համար թէ՝ անուշ, ազնիւ, համեստ արուեստագիտուհին՝ Մատամ Ռոզ Զուլալեան մահացած է:

Մահը բնութեան օրէնքն է եւ ընդհանուր: Ամէն ինչ որ բնութեան ծոցէն կեանք կ'առնէ, դատապարտուած է մահանալու եւ բնութեան ծոցը վերադառնալու: Սակայն կը վերյիշեմ Զուլալեանի անցեալը, անոր նուիրուած կեանքը եւ գործունէութիւնը. չեմ ուզեր հաւատալ, թէ այսպիսի արժէքաւոր, բոլոր ամերիկահայութեան պաշտելին արժանի Ռոզը՝ մահացած է:

1914ին, առաջին անգամ, Պոսթընի «Ֆրանքլին Եունիըն» Հոլին մէջ բախտն ունեցայ լսելու զինքը: Այն վայրկեանին, որ նա բեմ յառաջացաւ իր հայկական տարազով եւ երգեց հայրենական յուզիչ երգեր, ես ալ տարուած էի իրմով եւ այն օրէն նա դարձաւ իմ ալ պաշտամունքին առարկան:

Այժմ գաժան եղելութիւնն այն էր, որ մեր բոլորին գնահատութեան եւ յարգանքին արժանի այս նշանաւոր երգչուհին՝ Մատամ Ռոզ Զուլալեան, մահացած էր:

Ուրիշ հարիւրաւոր հայ եւ օտար իր կորուստը սգացողներու շարքին, ես ալ գացի, Պոսթընի Սբ. Երրորդութեան եկեղեցին, ուր տեղի պիտի ունենար թաղման տխուր արարողութիւնը:

Դագաղը՝ վրան Ռոզի նման սիրուն, կարմիր վարդերէ ծաղկեփունջ մը, դրուած էր խորանին առջեւ: Երկու կողմերէն խունկի ծուխը կը բարձրանար դէպի վեր: Մեծ խորանին վրայ գրուած էր հետեւեալ գրութիւնը. «Ես եմ ճանապարհը ճշմարտութիւն, եւ եմ կեանք» Քրիստոսի աշխարհ գալուն նշանակութիւնը:

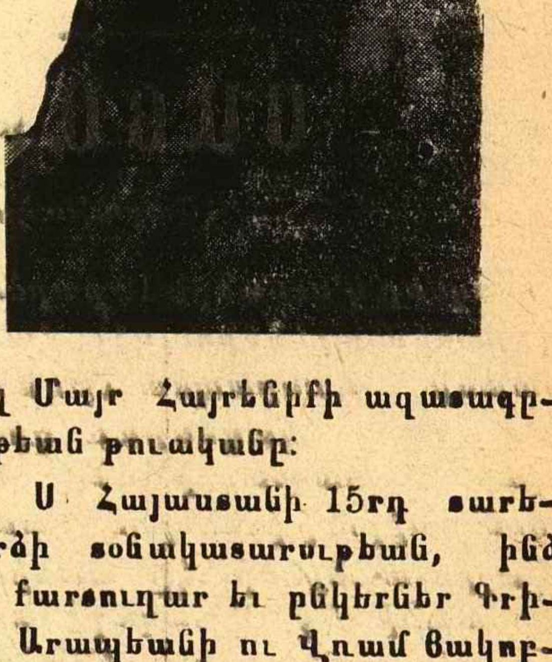
Քրիստոնէութեան հաւատացողներուն համար կրնայ սխալ բաղդատական մը ըլլալ, բայց հայ ժողովուրդի արհաւիրքի, լինելու եւ չլինելու օրերուն, երբ ամէն ինչ մթագնած էր, չկար ո՛չ յոյս եւ ո՛չ լոյս, այս տխուր դագաղին մէջ անշնչացած Ռոզը, Ամերիկայի մէջ լոյս ներշնչեց հայութեան, իր անուշ երգերով, եւ վառ պահեց հայրենասիրութեան կրակը: Այդ օրերու «ճանապարհը, ճշմարտութիւնն ու կեանքը»:

Երկինքն ունի իր աստղերը՝ փայլուն, ունի իր մոգական լուսինը՝ աշխարհը լուսաւորող, ու ճառագայթող արեւը՝ որոնք բնութեան կողմէ մարդկութեան տրուած ամենաթանկարժէք բարիքներն են:

Ամերիկահայութիւնը մենակեաց եւ դժբախտ պիտի զգար, եթէ իր ծոցին մէջ չունենար Ռոզ Զուլալեանը, որուն հետ ծնած եւ միաւորուած էր արուեստը, երաժշտութիւնը եւ մասնաւորապէս երգը, որ իրեն համար սուրբ եւ հարազատ էր:

Նա հրճուանքով եւ ոգեւորութեամբ կ'երգէր հայ երգերը եւ անոր հետ մասնաւորապէս Ամերիկեան Ազգ. Երգը՝ «Սթար ըՍփենկըլտ Պէնըր»: Չկար ոեւէ երգիչ եւ կամ երգչուհի, որ կարենար Ռոզին նման յաջող ու հարազատ երգէր, մանաւանդ այս վերջին երգը:

Մեր հայրենիքի ազատագրման թուականին (29 Նոյեմբեր 1920ին), հայութեան յառաջդիմական տարրերն ամենուրեք կը յայտարարէին տարագրուած հայութեան. «Արթնցէ՛ք հայեր, նոր կարգերով ու սարքերով հայրենիք մը ունինք եւ զայն պէտք է պաշտպանենք թշնամիներէն»: Այդ օրերուն կային թերահաւատներու հետ թշնամիներ, որոնք խլրդային գործ կը կատարէին, խաբելու եւ անջատելու համար սփիւռքահայութիւնը իր մայր հայրենիքէն: Սակայն կային նաեւ հայրենասիրութեամբ լի հարազատ հայեր, որոնք ամէն տարի կ'ուզէին

նշել Մայր Հայրենիքի ազատագրութեան թուականը:

Ս. Հայաստանի 15րդ տարեդարձի տօնակատարութեան, ինծի իբր քարտուղար եւ ընկերներ Գրիգոր Արապեանի ու Վռամ Յակոբեանի հրահանգուեցաւ յանձնախումբին կողմէն երթալ եւ ապահովել Մատամ Ռոզ Զուլալեանը, որ գայ եւ երգէ մեր տօնակատարութեան: Այդ օրերուն, վախի եւ պրկումի ազդեցութեան տակ, դժուար եւ նոյնիսկ անկարելի էր գտնել անձեր, որոնք քաջութիւնը ունենային գալու եւ բերելու իրենց մասնակցութիւնը:

Երբ ներկայացանք Մատամ Ռոզ Զուլալեանին ու յայտնեցինք մեր նպատակը եւ խնդրանքը, նա իր սիրուն, արտայայտիչ աչքերով եւ ժպիտը դէմքին ըսաւ. «Գնահատելի է ձեր ընթացքը: Ի՞նչպէս կարելի է մերժել ձեզ, մանաւանդ Մայր Հայրենիքը: Մեր պարտականութիւնն է ու ինծի համար հաճոյք եւ պատիւ է բերել իմ բաժինս անոր տօնին»:

Ահաբեկութեան, վախի եւ սարսափի օրեր էին: Հայրենադաւերը հրապարակը կ'աղմկէին, միացած՝ տեղային հակասովետական տարրերուն եւ իրենց աղօտ ու սուտ սեւագրէքեան քաղաքականութեամբ՝ սրահէն հեռու պահեցին շատ մը հայրենասէր հայեր: Աւելի շատ ոստիկաններ կը վխտային հոս հոն՝ քան ունկնդիրներ: Եկաւ Ռոզը, կատարեց իր խոստումը, իր խանդավառ երգերով հիացուց ներկաները: Երբ իբր գնահատանք իրեն տրուեցաւ փունջ մը կարմիր վարդեր, նա համեստութեամբ՝ ծափերու տակ ընդունեց եւ իջաւ բեմէն վար ու ներկաներուն կուրծքերուն զետեղելով իր վարդերը, հաւաքած դրամը բերաւ յանձնեց ատենապետին, որպէսզի սրահի եւ այլ ծախսերուն յատկացընէ: Ահա այդ օրերուն համար հերոսավայել արարք մը:

Եկեղեցիին մէջ իր դագաղին վրայ դրուած կարմիր վարդերու ծաղկեփունջը՝ ինծի տարաւ 37 տարիներ ետ, հայրենիքի այդ տօնին, որ այժմ անշնչացած այս ազնիւ, մեծհոգի եւ հայրենասէր էակը, իր Մայր Հայրենիքին ի յարգանք եւ ճանաչում՝ կարմիր վարդեր կը ծախէր:

(Շար. տես էջ 4)

ՕՐ. ՕԼԿԱ ՊՈՒՐՃԱՔԵԱՆԻ ՀԵՏ

Հայու կորովի նկարագրին խառնեցէք արեւադարձային Պրազիլիոյ ջերմութիւնը, անոր աւելցուցէք նաեւ իգական շնորհալի հաղորդականութիւն, ահա կ'ունենանք՝ Օր. Օլկա Պուրճաքեանը։ Ան խմբագրատանս լուռ յարկէն ներս կը մտնէ խոշոր ժպիտովը եւ պրազիլեան հընչականութեամբ քոնթրալթոյի վերածուած ձայնովը ու սեղ կը բարեւէ, առաջին վայրկեանէս ջնջելով օտարութեան մթնոլորտը։ Կը նստի մեր դիմաց, ու կը խօսինք՝ որպէս թէ հին բարեկամներ ըլլայինք։ Իրմէ կը տեղեկանանք թէ ծնած է Ռիօ Բարլօ քաղաքին մէջ, բայց այժմ երկար տարիներէ ի վեր կը բնակի Սան Փաւլօ։ Արդէն իր ժամանման վաղորդայնին լսեր էինք՝ թէ ինք Պրազիլի թելեվիզիոնի եւ ռատիօ-հաղորդումներու մէջ ծանօթ դէմք մըն է։ Ռատիոյի մէջ ունի նաեւ հայկական բաժին մը։ Բայց ան կը խօսի համեստօրէն, իրեն յատուկ խանդավառ արտայայտութեամբ ու կ'ըսէ.

— Պարտականութիւն համարած եմ ինքզինքիս, պրազիլիացի հասարակութեան ծանօթացնել հայ մշակոյթը, իրեն ծնունդ տուող դէմքերովը ու գործերովը։

ՕՐ. ՕԼԿԱ ՊՈՒՐՃԱՔԵԱՆ

— Որքա՞ն ատենէ ի վեր կ'աշխատիք այս ուղղութեամբ, կը հարցնենք։

— Տեղական բաժնի մէջ՝ 17 տարիներէ ի վեր, իսկ տարի մը յետոյ սկսած եմ հայկական բաժինը։ 16 տարի վարած եմ զայն Կիրակի օրերը ժամը 20էն մինչեւ 21.30՝ մէկուկէս ժամ։ Յայտագրիս բացումը անպայման կը սկսիմ Սարդարապատով ու կը փակեմ Արամ Խաչատրեանի «Գայեանէ» պալէթին «Սուրերու պարը»ովը, զոր շատ կը սիրեն տեղացիները։ Ոչ միայն կը բաւականանամ մեր մշակոյթի արժէքները ծանօթացնելով, այլ նաեւ կու տամ գաղութային լուրեր։ Ես կողմ չունիմ, ինծի համար հայը հաւասար է, ինչպէս մէկ է հայրենիքը։

— Լսեցինք նաեւ ձեր արտասանութիւնները։ Կը սիրէ՞ք արտասանել։ Հետեւա՞ծ էք մասնաւոր դասընթացքներու։

— Մեծագոյն տկարութիւնս է, կ'ըսէ՝ Օր. Պուրճաքեան։ Թէեւ փորթուկերէնով սկսած եմ արտասանութիւններու, բայց, 1970էն, Մշակութային Կապի Կոմիտէին հրաւէրով հայրենիք երթալէ և զայն մօտէն ճանչնալէ յետոյ, սկսայ նաեւ հայերէն արտասանել։ Եւ արդէն իսկ ունիմ կոկիկ յայտագիր մը։

Մինչ այդ, Օր. Օլկա Պուրճաքեան խօսքին կը կցէ Ե. Չարենցի «Ես իմ անուշ Հայաստանի» քերթուածը, զոր կ'ունկնդրենք յուզումով։ Ու կը շարունակէ.

— Մասնաւոր արտասանական դասընթացքներու հետեւած եմ հինգ տարի։ Իսկ 1954 տարին եղաւ ինծի համար անկիւնադարձ թուական մը, երբ Սան Փաւլոյի քաղաքապետութեան կողմէ հրաւիրուեցայ և քաղաքին հիմնարկութեան 400րդ տարեդարձին առիթով կազմակերպուած հանդիսութիւններուն արտասանութիւններով մասնակցութիւնս բերի։ Միշտ հայ մնացի։ Ես հայ մնացի անոր համար որ ծնողքս հայ էր։ Բայց այդ, աւելի լայն՝ ազգի մը մեծութեան չափ ընդարձակ նշանակութիւն ստացաւ Հայրենիքս այցելելէ յետոյ։

Կը տեղեկանանք, թէ Օր. Օլկա Պուրճաքեան կիլիկեան ծագում ունի։ Ուրֆացի մօրմէ և հաճընցի հօրմէ սերած ըլլալով։ Եւ հպարտ է որ իր մայրը զէն ի ձեռին պայքարած է, մեր ազատագրական շարժումին։

Օր. Պուրճաքեան երախտագիտութեամբ յիշեց ընկեր Երուանդ Մխիթարեանը (ընկեր Կարմրակ), որ հայերէն անհամար լուրեր կը հայթայթէ իրեն և ամէն առիթով զօրավիգ կը մնայ կողքին։ Յիշեց նաեւ Պր. Աւետիս Շահինեանը, որ բանաստեղծական ստեղծագործութիւններու ընտրութեան մէջ՝ որակաւոր խորհրդատու մը կը հանդիսանայ։

— Ունի՞ք մասնաւոր ծրագիր ապագայի մասին, կը հարցնենք։

— Հայկական յայտագիրը բերել նաեւ թելեվիզիոն և զայն չմանաւորել միմիայն ռատիոյին։ Բայց շատ ծախք կը պահանջէ։ Պէտք է այդ ըլլայ համազգային մասնակցութեամբ։

Օր. Օլկա Պուրճաքեան, որուն կ'ընկերանային հիւրաբար քաղաքս ժամանած Օր. Մարի Գալապանեան և պրազիլուհի մը, մեզմէ հրաժեշտ կ'առնէ, տանելով մեր ողջոյնները Պրազիլի մեր ընկերներուն և բարեկամներուն ու կը խոստանայ ռատիոհաղորդումի նիւթ դարձնել այս հանդիպումը։

Գահիրէ-Այրես «ՇԱՐԺՈՒՄ»

ՍԱՅԱԹ-ՆՈՎԱ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

ուսանողներ կ'ուսանին 12 բարձրագոյն հիմնարկներու մէջ։ Հայաստանի Հանրապետութեան Գիտութեանց Ակադեմիան՝ գիտական հետազօտութեանց և ուսումնասիրութիւններու շատ մը աշխատանքներ կը տանի։ Հայաստանի մէջ 10 հազարէ աւելի գիտա-հետազօտութեանց հետեւող կայ։ Վիճակագրութեան մը համաձայն, 1968/69 տարեշրջանին իւրաքանչիւր 10.000 հոգի ազգաբնակչութեան վրայ 220ը կ'ուսանէին, մինչդեռ այս թիւը Իտալիոյ մէջ 65, Ֆրանսայի մէջ 88, Անգլիոյ մէջ 63, Իրանի մէջ 14, Փաքիստանի մէջ 26 և Թուրքիոյ մէջ 30 է։

Իսկ ինչ կը վերաբերի բժիշկներուն, 1968ի վիճակագրութիւնը ցոյց կու տայ, թէ իւրաքանչիւր 10.000 բնակիչի համար 30,1 բժիշկ կայ, մինչդեռ այս թիւը Անգլիոյ մէջ 25,2, Ֆրանսայի մէջ 16, Իտալիոյ մէջ 17,5 Իրանի մէջ 3,5, Թուրքիոյ մէջ 4 և Փաքիստանի մէջ 1,6 է։

1971–75 հնգամեայ ծրագիրով, Հայաստանի ճարտարարուեստի արտադրութիւնը պիտի աւելնայ 60-63 % տոկոսով, ելեկտրական ուժի արտադրութիւնը 70 % տոկոսով, պղինձինը՝ 30 %, ցեմենտինը՝ 160 %, ինքնաշխատ գործիքներու և ապարատներունը՝ 120 %, պահածոյ և բանջարեղէններունը՝ 60 %, Հայաստանի համբաւաւոր հիւսուածեղէնինը՝ 30 %, սառնարաններունը՝ 150 %, կարասիներունը՝ 90 %։

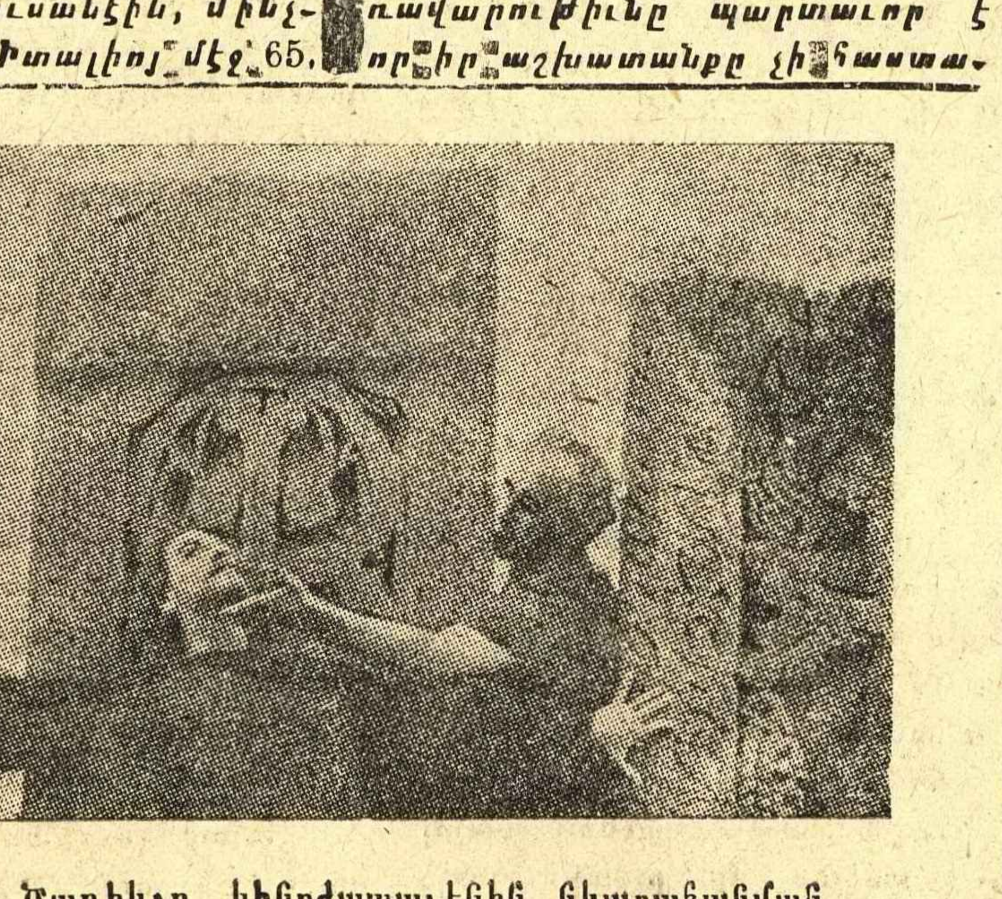
Այս նոյն հնգամեակին, հիւլէական ուժի կայան մը պիտի կառուցուի, որուն առաջին բաժնին աշխատանքը պիտի սկսի նոյն շրջանին։ Նոյնպէս, Որոտան գետին վրայ պիտի կառուցուի շարք մը՝ ջրային ուժի կայաններու, որով կանաչ դաշտերու տարածութիւնը պիտի աւելնայ 50 հազար հեկտարով և 130 հազար հեկտար արօտավայրեր պիտի ոռոգուին։

Այսպէս, ինչպէս կ'ըսէ Շեփալին, որպէսզի խուսափինք քաղաքականութեան մէջ սխալէն և անձնատուր չըլլանք սին եռանդներու, ժողովրդային կառավարութիւնը պարտաւոր է որ իր աշխատանքը չի հաստատէ միմիայն մարդկային մտքերու որոշ սկզբունքներու վրայ, այլ նաեւ նիւթապաշտ հաւաքականութեան կեանքին իսկական պայմաններուն վրայ, որոնք ընկերային զարգացման հաստատ ուժը կը կազմեն։ Նոյնպէս, պարտաւորէ իր աշխատանքը տանիլ ոչ թէ ըստ մեծ մարդոց փառասէր քմահաճոյքին, այլ նիւթապաշտ ընկերութեան զարգացման իսկական պահանջներուն համաձայն (տիալեկտիկական և պատմական նիւթապաշտութիւն)։

Այսպէս, կրնանք հասկնալ թէ ի՞նչու Փարաճանովի նման մեծ բեմադրիչ մը՝ «Նռան Ծաղիկը»ի նման ֆիլմ մը կը բեմադրէ Սայաթ-Նովայի կեանքէն, որպէսզի անոր միջոցաւ պատմէ հայ ժողովուրդին մշակութային ու քաղաքակրթութեան ժառանգութեան պատմութիւնը։

Այո, ընկերվարութեան հովանիին ներքեւ կը ծաղկի ու կը բարգաւաճի ազգային ժառանգութիւնը։

Թրգ. Վ. Զ.

«Նռան Ծաղիկ»ը կինոժապաւէնին նկարահանման ընթացքին՝ բեմադրիչ Սերկէյ Փարաճանով ցուցմունքներ կ'ընէ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՔԱՐՈԶԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Նիւթական տիեզերքի առաւել խոր ճանաչողութեանը և նորանոր օրէնքների յայտնաբերմանը, պիտի համապատասխանեն նոր իմացումներ, նոր որոնումներ, նոր յայտնութիւններ՝ մարդկային ոգեբարոյական աշխարհում։

Ահա այս խոհերով դիմաւորում ենք նոր եկող տարին, 1973 թուականը փրկչական, և մեր հոգու աշխարհի բարձունքից լսում ենք վերստին ցանկալի երգը լոյս հրեշտակների՝

«Փառք ի բարձունս Աստուծոյ, և յերկիր խաղաղութիւն,
ի մարդիկ հաճութիւն»

Բացենք այսօր սրտերը մեր բոլոր, ընդունելու բարի լուրը երկնքի, հաւատքով աներեր՝ որ պիտի լինի խաղաղութիւն երկրի վրայ, որ պիտի լինի հաճութիւն, բարի կամեցողութիւն մարդկանց միջև, վասնզի աշխարհ եկած ու մարդացած Աստուած և Փրկիչը մեր Քրիստոս խաղաղութեան իշխան է, ամենայնի և արեգակ և սիրոյ սերմնացան։

Արդ, սիրելի հաւատացեալներ, եկէք այս հաւատքով ու այս յոյսերով երգենք և փառաբանենք Սուրբ Ծնունդը և Յայտնութիւնը Միածին Որդւոյն Աստուծոյ մերոյ, աղօթելով, որ մարդիկ ու ազգութիւններ՝ եղբայրներ դառնան երկրի վրայ, կենսագործելու համար երկնային պատգամը սիրոյ և խաղաղութեան։

Եղբայրական սէրը, միութիւնը և խաղաղութիւնը թող տիրեն նաև մեր ժողովրդի ծոցում, յաւէտ շինութիւն հոգեւոր կեանքի, յաւէտ զօրացումն ու պայծառացումն Հայաստանեայց մեր Եկեղեցու և Ամենայն Հայոց Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի, Նուիրական Աթոռը Հօրն մերոյ Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչի և Հայոց Ընդհանրական Հայրապետութեան։

Եւս առաւել, սէրն ու խաղաղ, ապահով պայմաններն թող տիրեն մեր հայրենի կտուրի տակ, որպէսզի Հայաստանցի մեր զաւակները՝ հուժկու բազուկներով, ստեղծարար շնորհներով և աննահանջ յամառութեամբ շարունակեն իրենց աշխատանքը էլ աւելի շքեղ ու պերճ դարձնելու վերածնուած Մայր Հայաստանը յաւիտենական, որ իրականացած երազն է Հայոց պատմութեան, որ արգասիքն է բազում սերունդների հերոսական մաքառումների, որ միակ երաշխիքն է մեր ժողովրդի էլ աւելի պայծառ գալիքի և միակ յոյսն ու կեանքի աղբիւրը՝ ի սփիւռս աշխարհի ցրուած հայութեան։

Արտասահմանում ապրող պանդուխտ զաւակներ Մեր, յատկապէս դուք ուրախ եղէք այսօր և հպարտ ու խանդավառ, զի նաև ձեզ ամենքիդ համար անխտիր, դէպի երկինք են բարձրանում աղօթքները Մեր, Սուրբ Էջմիածնի լոյս սեղաններից։

Թող անսասան, ամբողջ ու անխռով պահպանուեն Հայաստանեայց Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցին և համայն հաւատացեալ ժողովուրդը մեր, որ ի Հայաստան և որ ի սփիւռս աշխարհի։

«Պինդ կալցուք զխոստովանութիւն անշարժ յուսոյն, զի հաւատարիմ է որ խոստացաւն. և զգուշասցուք միմեանց յորդորմամբք սիրոյ և գործոց բարեաց»։ (Եբր. Ժ. 23)

Օրհնեալք եղերուք ի շնորհաց Սուրբ Ծննդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի այժմ և յաւիտեան, ամէն։

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐ ՆՈՐ ՏԱՐԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴ

ՄԱՏԱՄ ՌՈԶ ՋՈՒԼԱԼԵԱՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Ուա՜ղ, հայ ժողովուրդի հարազատ արուեստագէտ հռչակաւոր երգչուհին՝ անկենդան կը ննջէր դագաղին մէջ, եւ իր շուրջը հաւաքուած կղերականներ, սարկաւագներ, դպիրներ՝ տխուր մեղեդիներով, տիրոջմէն շնորհ կ'աղերսէին։ Սոխակին ձայնը լռած էր։ Ամերիկահայերուս փառք ու պարծանք եղող Ռոզն ալ չկար։ Հայրենակարօտ հայերուս յոյս եւ ներշնչում տուող քրիստոնէական խոր ըմբռնումով ու հաւատքով՝ 50 տարիներ եկեղեցւոյ խորանին առաջ երկիւղածութեամբ հայութեան, աշխարհի խաղաղութեան, մարդկային բարօրութեան եւ հիւանդներու առողջութեան համար «Տէր Ողորմեա»ի աղերսանքով շնորհք եւ գութ հայցեր էր։ Սակայն մեր քանքարին Ռոզը գութի կարիք չունի. նա իր ապրած օրինակելի գործերով տուած է իր տեղը՝ հայ ժողովուրդի սրտին մէջ։ Լուսաւոր կանթեղի մը նման լուսաւորած է լաւը, բարին եւ ուրիշներուն օգտակար ըլլալու ճամբան։

Յարգելի Մատամ Ջուլալեան, մենք քու ցուրտ դագաղիդ առաջ ծնկաչոք կ'ուզենք տալ մեր յարգանքը, մեր վերջին գնահատականը ու յայտնել մեր շնորհակալութիւնները՝ քու անհատնում նուիրումին համար։ Մենք, ժամանակաւորապէս ապրողներս, գիտենք եւ թող աշխարհ իմանայ, թէ դուն քու առաքինի գործերդ լի ու լի կատարած եւ փառքի դափնիները տուած կը բաժնուիս։ Ուաղ, որ անգամ մը եւս չպիտի կրնանք վայելել քու զգալի ներկայութիւնը, քու անուշ լեզուն, կուռ ու խանդոտ երգերը, հմայիչ ու սիրուն ժպիտը։ Դուն քու քանքարին եւ անհատի ներշնչիչ գործերն ու մաքուր նկարագիրը հետդ ցուրտ հողին կը տանիս, որոնց այս օրերուս շատ աւելի կարիք ունինք։ Բոլոր հայութիւնը կը սգայ քու մահը։ Քու անուշ յիշատակդ միշտ վառ պիտի մնայ մեր սրտին խորը, քանի կ'ապրինք եւ կը շնչենք։

Սրտաբեկ «Մեր Արիսը» որ կը սիրէիր կոչել՝

«Լրաբեր» ԱՐԻՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

978

ՎԱՀԷ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՅԱԿՈԲ ՇԱՀՆՈՒՐ

Հինգշաբթի, 14 Դեկտեմբեր 1972, Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի «Գառզու» ցուցասրահին մէջ վայելեցինք երկրորդ ցուցահանդէսը՝ գաղութիս երիտասարդ նկարիչներէն Վահէ Վարժապետեանի։

Հոծ բազմութիւն մը պատասխանած էր բացման առթիւ տրուած հրաւէրներուն, քաջալերելու և խրախուսելու համար իսկապէս արժանի երիտասարդ արուեստագէտը։

Այս երկրորդ անգամուն, Վահէ Վարժապետեան մօտ քառասուն նկարներով կ'իջնէր ասպարէզ՝ սպասելով հայ հասարակութեան գնահատանքին, քաջալերանքին կամ... քննադատութեան եթէ կայ...։

Գոյներու բազմազանութեամբ և վրձինի յստակ հարուածներով՝ կենդանութիւն մը ստեղծած էր ան իր նկարներուն մէջ։ Ստեղծագործական իր յատ-

Երիտասարդ նկարիչէն հետ ունեցած տեսակցութեանս ընթացքին հաստատեցի՝ որ Վան Կոխ և Կոկէն համաշխարհային հռչակ ունեցող նկարիչներուն գործերը իր վրայ խոր ազդեցութիւն թողած են և ան հրապուրուած անոնցմէ, նոր թափով մը լծուած է ստեղծագործ աշխատանքի։

Թէև յաջողութիւն մը արձանագրեց Վահէ՝ բարոյապէս և նիւթապէս գնահատուելով հայ հասարակութենէն, սակայն մենք զմեզ աւելի հպարտ պիտի զգայինք, եթէ երիտասարդ նկարիչը, ելլելով հայ սահմանափակ շրջանակէն, օտարներուն ևս ցուցադրէր իր պաստառները, որպէսզի միջազգային շրջանակներու մէջ ալ իր անունն ու գործերը ճանաչում գտնէին և հայ անունը փառաւորուէր։

Թող այս տողերը մղեն զինքը, որ ջանք չի խնայէ իրա-

Վահէ Վարժապետեանի նկարչական ցուցահանդէսի բացման օր՝ պաշտօնական հրաւիրեալներէն մաս մը։

(Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴ)

կութիւնները երաշխիք են, որ նկարիչը մօտ ապագային ուսանելու և խորանալու ատոյգ հնարաւորութիւն ունի։ Սակայն թող ներուի ինծի ըսել, որ երիտասարդ նկարիչը տակաւին չէ գտած իր ԻՆՔՆՈՒՐՈՅՆ ոճը։

Եւ ասիկա հասկնալի է։

Վերջերս Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Հոլանտայի, Լիւքսէմպուրկի, Պելճիքայի նկարչական թանգարաններ կատարած իր այցելութիւններն ու ուսումնասիրութիւնները՝ հոն ցուցադրուած վարպետներու գործերուն, իր վրայ բնականաբար որոշ ազդեցութիւն թողած են, սակայն հասարակութեան իրաւունքն է պահանջել իրմէ, որ ձերբազատուի այդ ազդեցութիւններէն և ստեղծէ իրը, սեփական դրոշմով։

Հեռու մեզմէ զինք յուսահատեցնելու որևէ փորձ. ոչ ալ կ'ուզենք պոռոտ գովասանքներ շռայլել։ Մեր անկեղծ ցանկութիւնն է, որ նօսրացած այս գաղութին մէջ, մեծերու անհետացումէն և մեկնումներէն ետք, նորեր գան գրաւելու հիներու բաց ձգած տեղը։

Խոստովանինք, որ իր նախորդ նկարչական ցուցահանդէսին հետ բաղդատելով, մեծ յառաջդիմութիւն մը արձանագրած է Վահէ։

Իր ցուցադրած գործերէն «Աքաղաղներու կռիւը» (թիւ 29), «Սէրը» (թիւ 30), «Նեղոսի Տեսարան» (թիւ 7), «Թութակը» (թիւ 22) կարելի է լաւագոյններէն նկատել։

գործելու համար մեր այս փափաքը։

Ըսինք, որ ապագայ խոստացող արուեստագէտի մը ճամբուն վրայ է ան։ Եթէ յարատևէ և ստեղծագործէ, ան հնարաւորութիւնը ունի արուեստի հորիզոնին վրայ փայլուն աստղ մը դառնալու, բան մը՝ որուն լիովին և սրտանց կը բաղձանք։

Ցայտնուած կարծիքներն ու գաղափարները լաւագոյն ուսուցիչները պէտք է նկատէ մեր սիրելի Վահէն, և անայլայլ մղումով մը շարունակէ ընթանալ՝ իր առջև բացուած արուեստի լոյս ճանապարհէն։

Ահա, այն ատեն է որ հայութիւնը իր գոգին մէջ պիտի պարուրէ զինքը՝ ջերմագին խանդաղատանքով և ինքն ալ պիտի ըմպէ արուեստի կենարար աղբիւրէն...։

Գահիրէ, 3 Յունուար 1973

ԽՍԱՔ՝ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԲԱՐԵԿԱՄԻ

Բարեւ գիտէ դուք Գէորգին,
Թող չի կորսնի մտքն իր այրի.
Թէ չի դրկէ գինն ապրանքին.
Ալ չեմ ծախեր կօշիկ ոտքին.
Փուճ չի վաստկի թող իր վաստակն,
Ցարգը գիտնայ իր քրտինքին.
Խրատ է պէտք նոր սերունդին
Այս է մաղթանքը բոլորին։

ՀԱՅԿԱԶ ՏՈՒՐՍՈՒՆԵԱՆ

Աղեքս., 14 Նոյ. 1972

ՍՏԱՑԱՆՔ

Խմբագրութիւնս շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ հրատարակութիւնները.

ԿՈՄԻՏԱՍԻ ՀԱՄԵՐԳԻՆ ՏԱԿ, հեղինակ Եդուարդ Յակոբեան։ Այս գեղատիպ կողքով հատորը՝ բաղկացած շուրջ 200 մեծադիր էջերէ՝ մաքուր թուղթի վրայ, հրատարակութիւնն է «Շիրակ» հրատարակչատան եւ լոյս տեսած է 1972ին Պէյրութի «Շիրակ» տպարանէն։

ԱՆԿԷԶ ՄՈՐԵՆԻ, հեղինակ Վահագն Դաւթեան։ Այս լեռնաստեղծութեանց գիրքը՝ 15000 տպաքանակով լոյս տեսած է «Հայաստան» հրատարակչութեան կողմէ՝ Երեւան – 1972ին։

ԼՈՒՍԱՍՏՂ, հեղինակ Յարութիւն Յովնաթան։ Բանաստեղծութեանց այս գրքոյկը՝ 3000 տպաքանակով լոյս տեսած է «Հայաստան» հրատարակչութեան կողմէ՝ Երեւան – 1971ին։

Վերոյիշեալ երկու գիրքերը նուէր տրուած են Յ. Յովնաթանի կողմէ։

ՎԱՐԴԵՐ ԵՒ ՓՇԵՐ, հեղինակ Նուէրն Մուրատեան։ Լոյս տեսած է «Հայաստան» հրատարակչութեան կողմէ՝ 5000 տպաքանակով, 1972ին՝ Երեւան, խմբագրութեանս նուէր տրուած է հեղինակին կողմէ մակագրուած։

ՑԻՍՈՒՆ ՏԱՐԻ ՍՓԻՒՌՔԻ ՄԷՋ – ՅՈՒՇԵՐ ԵՒ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ, հեղինակ Մեսրոպ Կ. Գույումճեան, հրատարակուած Գահիրէի մէջ 1972ին։

ՀԱՅՐԵՆԻ ԵՐԳ ՈՒ ԲԱՆ, հեղինակ Միհրան Թումաճեան։ Հրատարակութիւն՝ Հ.Ս.Ս.Հ. Գիտութիւններու Ակադեմիայի, Երեւան 1972։ Գեղատիպ հրատարակութիւն, խմբագրութիւն՝ Ռ. Ա. Աթայեանի։ 5000 տպաքանակով այս արժէքաւոր հատորը խմբագրութեանս նուիրուած է հեղինակին կողմէ։

ՅՈՒՇԱՄԱՏԵԱՆ՝ Հ. Բ. Ը. Մ. -40- Մ Կ Հ. (1932-1972) Կիպրոսի Մելգոնեան Կրթական հաստատութեան Արիական Շարժումին 40 ամեակին նուիրուած։ Տպարան «Սեւան» Պէյրութ։

ԱԼՊՈՄ – ՏԱՐԵԳԻՐՔ Ազգային Ռուբինեան Վարժարանի (Պէյրութ)։ Տպարան «Շրակ» Պէյրութ։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ի գրադարանին իբր նուէր ղրկած են.

ԿԻՐՈՎԱԿԱՆԷՆ՝ Խաչիկ Էմինեան, «ԵՐԵՒԱՆԻ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ», հրատ. Երեւան – 1972։

ԿԻՐՈՎԱԿԱՆԷՆ՝ Մարգար Աւետիքեան, «ՈՒԻՆՍԹԸՆ ՉԸՐՉԻԼ», հեղինակ Վ. Գ. Տրուխանովսկի, հրատ. Երեւան – 1972։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՕՐԱՑՈՅՑՆԵՐ

ԱԼՊԵՐ Վ. ՇՄԱՒՈՆԵԱՆի հրատարակած 1973ի պատի պատկերազարդ օրացոյցը, Եգիպտահայութեան հեռախօսներու թիւերուն գրքոյկով եւ Գահիրէ ու Աղեքսանդրիա քաղաքներուն զբօսաշրջիկային քարտէզներով։

Հ.Բ.Ը.Մ.ի 1973ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑԸ, Հայաստանեան բազմագոյն նկարով մը զարդարուած եւ ամսաբաժանական թերթիկներով։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Պարզ փոստ	Օդային փոստ
Եգիպտոսի բաժանորդներէն	160 Ե.Դ.	—
Սուտանի «	160 Ս.Դ.	225 Ս.Դ.
Լիբանանի «	—	15 Լ.Ո.
Սուրիոյ «	—	20 Ս.Ո.
Եւրոպայի, Ամերիկայի, Գանատայի, Աւստրալիոյ եւ այլ երկիրներու բաժանորդներէն	12 Տոլար կամ 5 Ոսկի	25 Տոլար

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻ «ԵՐԵՒԱՆ» պատի օրացոյցը (1973), գունաւոր եւ հայաստանեան 12 մեծադիր լուսանկարներով։

ՋԱՀԱԿԻՐ
11 ՅՆՎՐ. 1973
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԷՆ ՆԵՐՍ

ԱՄԱՆՈՐԻ ԵՒ Ս. ԾՆՈՒՆԴԻ ՀԱՆԴԷՍ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Անցեալ Հինգշաբթի, 4 Յունուար 1973, կ. ե. ժամը 8ին, Հայկական Ընթերցասրահի մէջ տեղի ունեցաւ Ամանորի և Ս. Ծնունդի հանդէս-պարահանդէսը, կազմակերպութեամբ «Նոր Սերունդ» մշակութային և Հ.Մ.Մ.ի երիտասարդաց մարմիններուն։

Գործադրուեցաւ ճոխ յայտագիր մը, որուն մասնակցեցան սրահի անդամներուն և համակիրներուն երախայ և պատանի երկսեռ զաւակները։

Հանդէսին բացումը կատարեց Հ.Մ.Մ.ի գործօն անդամուհիներէն Օր. Հերմինէ Գալաճեան։ Յաջորդաբար արտասանեցին, երգեցին ու պարեցին փոքրիկներ Մուրատ Գահատրեան, Ռիթա Յակոբեան, Արա Կէրիկեան, Յակոբ Իրատեան, Մարի Երզնկացեան, Աննա-Մարիա Գոսնոյեան, Նորայր Մովսէսեան, Վարդան Յակոբեան, Պետրոս Մովսէսեան և ուրիշներ։

Յայտագիրի ընթացքին տեղի ունեցաւ տրամախօսութիւն մը՝ գրուած ընկ. Աւետիս Մովսէսեանի կողմէ, խաղարկութեամբ Օր. Այտա Զօրայեանի, Նորա Գահատրեանի, Մարի Երզնկացեանի, Լիւսի Կէրիկեանի և Վարդան Յակոբեանի։

Յայտագիրին վերջաւորութեանը, սրահէն ներս մուտք գործեց աւանդական Կաղանդ Պապան (Սրահի գործօն երիտասարդներէն Պերճ Ասլանեան) բեռնաւորուած այլազան նուէրներով և ներկայ բոլոր փոքրիկներուն բաշխեց կաղանդչէք խաղալիքներ։

Տօնական առթիւ սրահը գեղեցկօրէն զարդարուած էր և կը լողար գոյնզգոյն լոյսերու մէջ։ Այս դժուարին աշխատանքները սիրայօժար կատարած էին սրահին երիտասարդները, որոնք օրեր շարունակ մինչև առաւօտեան փոքր ժամերը տրամադրուած էին այս աշխատանքներուն։

Հանդէսի բաժինէն ետք ներկաները բոլորուած սեղաններու շուրջ, կերան, խմեցին ու պարեցին «The Young Ones» առաջնակարգ նուագախումբին կատարած արդի եղանակներուն ընկերակցութեամբ։ Ճոխ եւ համեղ ուտելիքներով (պատրաստուած սրահին Տիկիններուն կողմէ) լի պիւֆէն սպասարկեց բոլորին։ Վիճակահանութիւն մը տեղի ունեցաւ, որուն ճոխ պարգևները սիրայօժար տրամադրուած էին հայ ազգայիններու և հաստատութիւններու կողմէ։

Ու ամէնքը գոհունակ հրաժեշտ առին սրահէն առաւօտեան առաջին ժամերուն։

Կը շնորհաւորենք «Նոր Սերունդ» մշակութայինի և Հ.Մ.Մ.ի երիտասարդները՝ այս յաջող ձեռնարկին համար, և կը մաղթենք նորանոր յաջողութիւններ։

Ն. Մ.

ՋՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

Դասի պահուն՝ յանկարծ Յակոբիկ ներս կը մտնէ և կ'ըսէ ուսուցիչին.

— Պարոն, մայրս ղրկեց զիս, ձեզի իմացնելու, թէ այսօրուան սաստիկ անձրևին պատճառով դպրոց պիտի չկրնամ գալ։ Եւ դուռը գոցելով՝ կը հեռանայ։

* * *

Դրացիիս դուռը զարնելէն առաջ, հետեւեալ ազդը կարդացի, որ դրան փակած էր.–

— Եթէ դուռը չեմ բանար անմիջապէս, կը խնդրեմ որ չշարունակէք զարնել։ Կրնայ պատահիլ, որ տունը չեմ, կամ հիւանդ եմ, կամ քնացած եմ, կամ լոգանք կ'առնեմ, կամ... բանալիին ծակէն կը նայիմ թէ ո՞վ է եկողը։

* * *

— Ինչո՞ւ եղբօրդ բերանը կապեցիր։

— Զգուշութեան համար, տիկին։ Անկիւնին խանութը ղըրկեցի, որ ինծի պաղպաղակ գնէ։

* * *

Կինը. – Ճան, կը խորհիմ թէ մենք պէտք չէ մեր դրամատան հետ գործ ունենանք այլեւս։

Ճան. – Ինչո՞ւ, սիրելիս։

Կինը. – Որովհետեւ անոնք շարունակ դրամական պակասութիւն կ'ունենան։ Երկու չէքերս ետ եկան, ըսելով որ դրամ չկայ։

* * *

— Իմաստութիւնդ պիտի փորձեմ, երիտասարդ, եթէ գոհացուցիչ գտնեմ, փոխառութիւնդ կը հաստատեմ, ըսաւ դրամատան տնօրէնը։ Կրնա՞ս ըսել, թէ աչքերէս ո՞ր մէկը ապակի է։

Երիտասարդը անոր աչքերը քննելէն ետք, ըսաւ, որ աջը ապակի է։

— Ինչպէ՞ս գիտցար, զարմացաւ տնօրէնը։

— Որովհետեւ ձախին վրայ կարեկցութիւն տեսայ։

* * *

Վարժուհին.– Թոնի, ըսէ, թէ ի՞նչ ժամանակ է, երբ ըսեմ, «Ես գեղեցիկ եմ»։

Թոնի.– Անցեալ։

ԸՆԿ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՕՐ. ՎԵՐՈՆ ԵԱՓՈՒՃԵԱՆ
ամուսնացեալք

Պէյրութ 24-12-1972

Մեր ջերմագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին և ծնողաց։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տէր և Տիկին Լեւոն Նազարէթեան, Նոր Տարուոյ և Ս. Ծնունդի առթիւ, կը նուիրեն.

Աղեքս. Ազգատախնամին 500
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին 500

Տէր և Տիկին Էտուար Պասմաճեան, Ս. Ծնունդի Մեռելոցին առթիւ, իրենց ննջեցեալներուն քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան 100
Աղեքս. Ազգատախնամին 100
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին 100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Նոր Տարուոյ և Ս. Ծնունդի հանդէսին յաջողութեան առթիւ ու ի գոհունակութիւն Ոմն (Ժ. Յ.) կը նուիրէ 100 ե. դ.։

ԱՂԵՔՍ. ԱԶԳԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Պր. Հրայր Զրագեան 200 ե. դ., իր եղբօր տիկնոջ՝ ողբ. Տիգրանուհի Զրագեանի մահուան քառասունքին առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի։

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Ոմն ընկլ. թիւ 3328, 500 ե. դ. իր նուէրը։

Տիկին Մարի Գօյաճեանէ 100 ե. դ., ողբ. Գաբրիէլ Թագւորեանի մահուան քառասունքին առթիւ.

Տիար Արթօ Սիմիթեան 300 ե. դ., իր նուէրը։

Տիկին Տիգրանուհի Թոնաճեան ուխտի մը առթիւ կը նուիրէ՝ 5 քիլօ շաքար և 4 քիլօ ցորեն։

Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

Ոմն ընկլ. թիւ 2817, 100 ե.դ., իր նուէրը։

«ՋԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Պր. Ռաֆֆի Գալընեան (Աղեքսանդրիա) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ Պր. Վահէ Թաշճեանի (Մոնթրէալ)։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնը.

Մոնթրէալէն Ընկեր ՆՈՒՊԱՐ ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ կը նորոգէ իր բաժանորդագրութիւնը՝ նուիրելով 40 տոլար։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Երեւանէն Աճէմեան Պերճ Միհրանի, կը փնտռէ իր հարազատ հօրեղբօր՝ Աւետիս Աճէմեանի զաւակները, որոնք կ'ենթադրուի թէ կ'ապրին Գանատայի մէջ։

Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել՝

Adjemian Berdj
Fourmanov Street № 61
YEREVAN (51)
(ARMENIA S·S·R·)
index 375051

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Ատրինէ-Աղաւնի Մսըրլեան, Տիկին Մանուշ Մսըրլեան եւ որդին (Գերմանիա), Տէր եւ Տիկին Ֆրանց եւ Աստրա Մսըրլեան-Վիլլեքէ եւ զաւակունք, Այրի Տիկին Սիրանուշ Շաքարեան եւ համայն ազգակից պարագաները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 14 Յունուար 1973, առաւօտեան ժամը 9ին, Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային Գերեզմանատան մատրան մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց սիրելի ամուսնոյն, հօր, մեծհօր եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՄՍԸՐԼԵԱՆԻ

մահուան Բ. տարելիցին առթիւ։

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողները կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ
ԳԻՇԵՐԷ

Հինգշաբթի, 18 Յունուար 1973, կ. ե. ժամը 9.15ին

ՁՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐՈՒ ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՄՐՑԱՆՔ

Փափաքողները կը խնդրուի նախապէս արձանագրուիլ, այդ օրուան մրցանքին մասնակցելու համար, առաւելագոյն երեք զուարճալիքներով։ Գնահատիչ մարմին մը պիտի որոշէ լաւագոյն զուարճալիքը եւ լաւագոյն ներկայացնողը։

Հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Հինգշաբթի, 25 Յունուար 1973, կ. ե. ժամը 9ին

ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
(Յունուար ամսուան մէջ ծնած անդամ-անդամուհիներուն)

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ ԵՒ ՊԱՐ

Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ, ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Երկուշաբթի, 15 Յունուար 1973

ԿԷՍՕՐՈՒԱՆ ՃԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Անթրըքոթ, համպըրկըր, գետնախնձոր, մաքարոնի յօտածոյով, Ֆասուլիա փեազ, աղցան, անուշեղէն եւ պտուղ։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرديان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 462 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 18 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1973 | ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 3 եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. | عدد رقم ٤٦٢ — الخميس ١٨ يونيو ١٩٧٣

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԵՐԿՈՒ ԴԷՊՔԵՐ

Այս երկու դէպքերը սերտօրէն առընչուած են գերման մեծ գիտնական, հայագէտ եւ հայասէր Մարկուարտի հետ։

Հայրենի տաղանդաւոր գրագէտներէն Ռուբէն Զարեան, «Սովետական Գրականութիւն»ի 1972 տարուոյ համար 5ի մէջ, «Դիմաստուերներ» վերնագրին ներքեւ կը խօսի՝ համալսարանի իր ուսուցիչներու մասին, յիշելով երկու դէպքեր՝ Կարապետ Մելիք Օհանջանեանէ պատմուած, մեծանուն գիտնական Մարկուարտի կեանքէն։

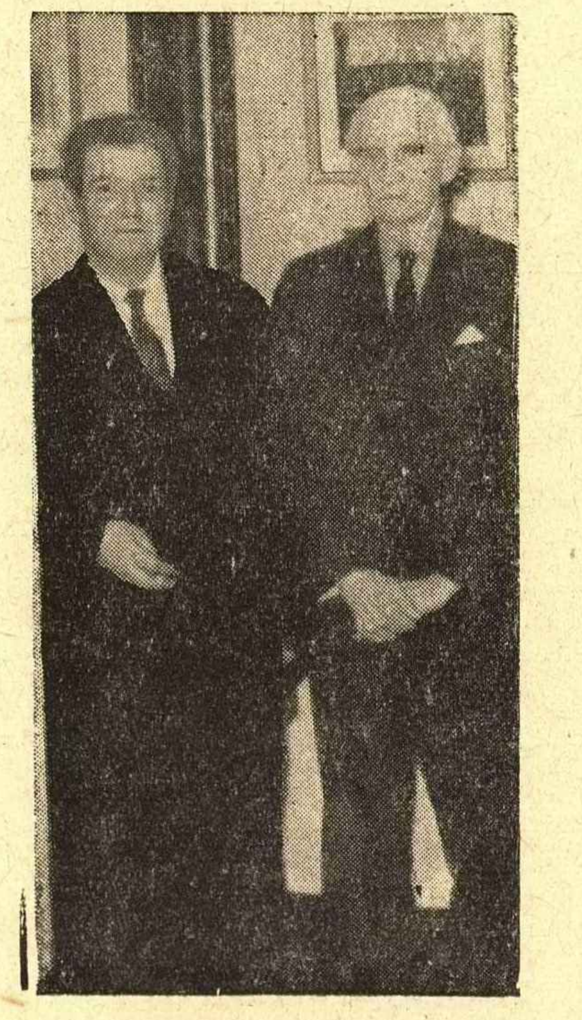
Այդ երկու դէպքերը ըլլալով հետաքրքրական, կը ներկայացնենք այս սիւնակի ընթերցողներուն։

Առաջին.— Համաշխարհային Առաջին Պատերազմի տարիներուն, գերմանացի Արմին Վեգներ, ռազմական բժշկական կը նշանակուի Իրաքի շրջանին, ուր Ֆոն տէր Կոլցի բանակը կը գործէր։ Վեգնէր ականատես ըլլալով հայերու ջարդին, հազարաւոր լուսանկարներ հանելէ զատ՝ յօդուածներ կը գրէ, բողոքի ձայն կը բարձրացնէ հալածուած ժողովուրդի մը իրաւունքներու պաշտպանութեան համար՝ անգլերէն, ֆրանսերէն եւ իտալերէն լեզուներով։

Երբ կը վերադառնայ Գերմանիա, կը թելադրուի Մարկուարտի եւ իր նմաններու կողմէ դասախօսութիւն մը կարդալ եւ իր պահուած նկարները ցուցադրել։

«Կազմակերպուում է Արմին Վեգների դասախօսութիւնը՝ «Հայ ժողովրդի ցարագրումը Միջագետքի անապատներում»։ Օթեակում նստած լսում է նաեւ յայտնի Փրոֆեսորը։ Դահլիճում լինում են բաւական թիւով թուրքեր։ Երբ, դասախօսութեան ընթացքում, Վեգնէր մոգական լապտերի օգնութեամբ ցոյց է տալիս զարհուրելի տեսարաններ, թուրքերը աղմուկ են բարձրացնում։ Աղմկում է եւ Մարկուարտի կողքին նստած մի երիտասարդ թուրք։ Հայերը եւ գերմանացիները փորձում են զսպել թուրքերին, որպէսզի չի խանգարուի դասախօսութեան ընթացքը։ Մարկուարտը կարգի է հրաւիրում թուրք երիտասարդին։ Վերջինս հայհոյում է նրան եւ փոխարէնը ստանում է մի շռնդալից ապտակ Մարկուարտից։ Անմիջապէս յառնում է թուրք դեսպանի որդին՝ ոստիկանի հետ եւ ասելով թէ ով է ինքը, պահանջում է կալանքի տակ առնել իրեն վիրաւորողին, այսինքն՝ Մարկուարտին։ Մարկուարտը յայտնում է իր ով լինելը եւ պահանջում դասախօսութիւնը խանգարողներին եւ ոստիկանը ենթարկւում է նրան»։

Երկրորդ.— «Մարկուարտին է ներկայանում մի մարդ, հայկական հնագոյն ձեռագրերով։ Նա

Նկարին մէջ՝ Տոքթ. Արմին Թ. Վեգներ եւ Պր. Վարդգէս Համազասպեան

ասում է, որ ինքը թուրք սպայ է եւ իր բերած ձեռագրերը վերցրել է Վանի մօտերքը գտնուող մի գիւղից եւ կամենում է վաճառել։ Իրեն ուղարկել են իր մօտ, որ գնահատի այդ ձեռագիրը։

«Մարկուարտը վրդովւում է եւ դուրս անում թուրք սպային.— «Հայերի դժբախտութեան վրայ ուզում էք մի վայելուչ կեանք ստեղծել ձեզ համար»։ Թուրք սպան դուրս գալիս, ուզում է վերցնել ձեռագրերը։ Մարկուարտը թոյլ չի տալիս. «հայերի ձեռագրերը պէտք է հայերի մօտ լինեն» կ՚ըսէ։

«Ու մի քանի օրից ուղարկում է այդ ձեռագիրը Վիեննայի Մխիթարեաններին»։

Արմին Վեգնէր եղած է Հայաստան եւ շրջած է ամէն կողմ ու տեսած յարութիւն առած հայութիւնը։ Եւ այդ այցելութիւնից մնացած է մի ազդեցիկ լուսանկար՝ Եղեռնի յուշարձանի կրակի առաջ ծունկի եկած Արմին Վեգնէրը։

Մենք խորին յարգանք կը տածենք հանդէպ այն անձնաւորութեանց, առանց ազգային խտրութեան, որոնք արդարութեան համար ձայն կը բարձրացնեն եւ ժողովրդասպաններու անարգանքի սիւնին գամելու քաջութիւնը կը յայտնաբերեն։

Մարկուարտները, Արմին Վեգնէրը եւ անոնց նմանները մեր սիրոյն լրիւ արժանի են։

ՍԻՐՎԱՐԴ

ՊԱՅՐԱՄԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ, ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ ԵՒ ԶԻՆԵԱԼ ՈՒԺԵՐՈՒ ԸՆԴՀ. ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ՝

ԶՕՐԱՎԱՐ ԱՀՄԷՏ ԻՍՄԱՅԻԼ ԱԼԻԻ ՊԱՏԳԱՄԸ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻ ՍՊԱՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

«Եգիպտացի ժողովուրդը ամբողջութեամբ իր աչքերը յառած է զինեալ ուժերու մեր զաւակներուն վրայ եւ ամբողջական վստահութիւն ունի իրենց քաջութեան եւ նուիրումին մասին»։

Պայրամի տօնին առթիւ, Եգիպտոսի պատերազմական նախարար եւ զինեալ ուժերու ընդհ. հրամանատար Զօրավար Ահմէտ Իսմայիլ Ալի, շնորհաւորական իր պատգամին մէջ՝ ուղղուած բանակին սպաներուն եւ զինուորներուն, նոյնատեն դիտել տուաւ, թէ Եգիպտոսի ժողովուրդը աչքերը յառած է զինեալ ուժերու իր զաւակներուն վրայ եւ թէ ամբողջական վստահութիւն ունի իրենց քաջութեան եւ նուիրումին մասին եւ թէ գրաւեալ հողերուն թշնամիին ձեռքէն ազատագրումը իրենցմէ կը սպասէ։

Ֆերիք Ահմէտ Իսմայիլ Ալի նմանապէս ողջունած է Սուրիական զինեալ ուժերը, որոնք քաջութեամբ դէմ կը դնեն թշնամիին եւ կը գոհեն կռուի դաշտին վրայ, վերջ տալու համար կայսերապաշտներու կողմէ թիկունքաւորուած Իսրայէլեան թշնամիին անչափելի յոխորտանքներուն։

ՊԱՏՈՒՈՅ ԳԻՐ

ԲԻՒՐԱԿԱՆԻ ԱՍՏՂԱԴԻՏԱՐԱՆԻՆ

ԵՐԵՒԱՆ, (Արմենփրէս).— Լենինի շքանշանակիր Բիւրականի աստղադիտարանը գիտական խոշոր կեդրոն է, որը իր յայտնագործութիւններով մեծ աւանդ կը ներդրէ տիեզերքի ուսումնասիրման, հայրենական աստղաբնագիտական զարգացման գործին։

Յոբելինական այս տարուան ընթացքին, աստղադիտարանին անձնակազմը լուրջ յաջողութիւններու հասաւ աստղերու եւ աստղահոյլերու մէջ ոչ-հաստատուն երեւոյթներու ուսումնասիրման բնագաւառէն ներս։ Այստեղ ըսկսաւ տեղադրումը Եւրոպայի խոշորագոյն հեռադիտակներէն մէկուն, որ պատրաստուած է Լենինկրատի Լենինի շքանշանակիր օփթիքական համալիրի մէջ։ Ս. Միութեան կազմաւորման 50ամեակին առթիւ, Բիւրականի աստղադիտարանին անձնակազմը արժանացաւ Ս. Հայաստանի Կոմկուսի կեդրոնի եւ Հայկական Ս.Ս.Հ. Նախարարաց Խորհուրդի պատուոգրով։

Յունուար 8ին, աստղադիտարանի ժողովասրահին մէջ տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր նիստ։ Հայաստանի Կոմկուսի կեդրոնի գիտութեան եւ ուսումնական հաստատութիւններու բաժնի վարիչ Ծոն Կիրակոսեանը՝ յոբելինական պատուոգիրը յանձնեց աստղադիտարանի անձնակազմին։

Գիտնականներու անունով ելոյթ ունեցաւ աստղադիտարանի տնօրէն՝ ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումեանը, որ կուսակցութեան ու կառավարութեանը յայտնեց շնորհակալութիւն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Իսլամաց Էյլ Ատհա տօնին առիթով, ի դիմաց մեր գաղութին, շնորհաւորական հետեւեալ հեռագիրը ղրկուեցաւ Եգիպտոսի Արաբ. Միացեալ Հանրապետութեան իմաստուն Նախագահ Պր. Անուար էլ Սատաթի.

«Ն. Վ. ՄՈՀԱՄԷՏ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ
Նախագահ Եգիպտոսի Արաբ Միացեալ Հանրապետութեան
Գահիրէ

Էյլ Ատհայի տօնին առիթով, ի դիմաց Հայ Օրթոտոքս Համայնքի հայրենասէր զաւակներուն եւ մեր ժողովներուն, ինչպէս նաեւ անձնապէս, կը ներկայացնենք ջերմ շնորհաւորութիւններ, աղօթելով բարձրեալն Աստուծոյ, որ Ձեզի շնորհէ առողջութիւն եւ երկար կեանք, որպէսզի Ձեր գործակիցներուն հետ կարողանաք վերջնական յաղթանակը տանիլ եւ երկիրը առաջնորդել աւելի եւս բարօր եւ բարգաւաճ վիճակի։

ԶԱՒԷՆ ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ
Առաջնորդական Տեղապահ Հայոց Եգիպտոսի
ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Երեւանի ինքնաշարժներու գործարանի արտադրութիւն՝ «ՐԱՖ» փոքր փոխադրատարը։ (Լուսանկարը՝ Ն Մ Գ. Ի)

«ՊԱՅՐԱՄ»Ի ՏՕՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

«Պայրամ»ի տօնական առթիւ քաղաքիս բոլոր հաստատութեանց նման ազ[illegible] փակ ըլլալուն, «Ճահակիր»ի այս թիւը բացառաբար լոյս տեսաւ չորս էջերու վրայ միայն։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷՍԹՐԱՏԱՅԻՆ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻՆ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԵԼՈՅԹԸ

Աննախընթա՛ց ծանուցուած էր մամուլին մէջ, և Երկուշաբթի, 1 Յունուարի երեկոյեան ԻՒՆԵՍՔՕ ներկայ եղող հանդիսականները վկայ՝ իրապէ՛ս աննախընթաց էր։ Աննախընթաց ոչ միայն այն իմաստով որ առաջին անգամ ըլլալով է որ Լիբանան կուգայ, այլ մանաւանդ իր միջազգային չափանիշով էսթրատային նուագախումբի մակարդակով, բարձրորակ ու անթերի կատարումներով բարձրարժէք մենակատարներով, ընտիր ռեփերթուարով, հոյակապ բեմադրութեամբ, որոնք հիացական ինքնաբուխ բացագանչութիւններ, անվերապահ խանդավառութեան արտայայտութիւններ, հոգեբուխ գնահատանքի խօսքեր և անհատնում, սրտաբուխ ծափահարութիւններ խլեցին այն հոծ ու ընտրեալ հասարակութենէն, որ Նոր Տարուան առաջին երեկոյեան լեցուցած էր ԻՒՆԵՍՔՕի ընդարձակ սրահը, լսելու համար Հայաստանի էսթրատային Պետական Անսամպլը, զոր կը ղեկավարէր երգահան, վաստակաւոր արթիստ, միջազգային մրցանքներու դափնեկիր Կոնստանդին Օրբելեան։

Կալայի երեկոյթը կը հովանաւորէին Միւթնի Երեսփոխան և Կապոնի Պատուակալ Հիւպատոս Պր. Արա Երեւանեան և Տիկինը։ Պատուոյ հիւրերու շարքին տեղ գրաւած էին նաև Երեսփոխան Տոքթ. Անդրանիկ Մանուկեան և Տիկինը, Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդի անդամ Պր. Լեւոն Մանասէրեան, Գերագոյն Խորհուրդի Նախագահութեան Փոխ-Նախագահ Միրոյէ Մսթոյեան, պատմաբան Տոքթ. Փրոֆեսոր Նիգոլա Ցովհաննէսեան, ինչպէս նաև քաղաքական և դիւանագիտական ծանօթ անձնաւորութիւններ։

Մայր Հայրենիքի՝ Հայաստանի կողմէ Լիբանանահայութեան ուղղուած Ամանորեան հոյակապ նուէր մը եղաւ էսթրատային Անսամպլին ներկայութիւնը Պէյրութ։ Ընծայ մը, որ գերազանցեց բոլոր միւսները՝ նիւթեղէնները։ Արդարև, ո՛չ մէկ նուէր, ինչքան ալ արժէքաւոր ըլլայ, չենք խորհիր որ կրնար փոխարինել հոգեկան ամբողջական վայելքի այն պահերը, զորս ապրեցան մեզի հետ Երկուշաբթի իրիկուն ԻՒՆԵՍՔՕ փութացած շուրջ 1200 արուեստասէրներն ու երաժշտասէրները, և զորս ապրելու առիթը պիտի ունենան այս օրերուն բոլոր անոնք, որոնք կը սիրեն գեղեցիկը, կը նախընտրեն հոգեկան վայելքը… Արդարև, երաժշտագէտ կամ արուեստագէտ ըլլալու պէտք չկար ապրելու, զգալու համար հայրենի էսթրատային անքա՜ն տենդոտ նուագախումբին, անոր իւրաքանչիւր անդամին, թրոմփէթահարներուն, թրոմպոններուն, սաքսերուն, կիթարահարներուն, թէ մենակատարներուն՝ Արա Գէորգեանին, Նաթալիա Սինիեւնիքովայի, Էտկար Կարապետեանի, Նուպար Տոնոյեանի, Վալենթինա Ժալինայի, Ռոզանա Գապայեանի, Թոմաս Մսթոնովի, Եուլչեանի և Սիմոն Տէրեանի անքա՜ն ապրումով ու բարձրարուեստ կատարումները։

Եթէ տպաւորիչ էր խումբին վեթերանին՝ Եուլչեանի թմբուկի սոլոն, ուր ան ցուցաբերեց բարձր թեքնիք մը ու նուրբ ճաշակ, եթէ էսթրատային երգի որպէս միջազգային իրական աստղ գնահատուեցաւ Սիմոն Տէրեանը, անոնց հետքերուն վրայ չէին միւսները, բոլո՛րը, թէ՛ նուագողները, թէ՛ երգիչները և թէ՛ երգչուհիները, հոյակապօրէն միաձուլուած իրենց խմբավարին՝ Օրբելեանի ճպոտին տակ։

Հարազատ էին ու գերազանց, անոնց հրամցուցած եղանակներն ու երգերը – հայերէնը, արաբականը, սպանականը, մեքսիկեանը, ֆրանսականը, ռուսականը, հունգարականը թէ ամերիկեանը։ Գտունդ Պէյսին կամ Ազնաւուրը, հայ, արաբ, սպանացի թէ հունգարացի երգահանները չէին կրնար այնքան հարազատ մեկնաբան մը գտնել իրենց ստեղծագործութեանց, թարգման մը՝ իրենց զգացումներուն։

Հանդիսականները սիրեցին, գնահատեցին ու ծափահարեցին բոլո՛ր երգերը, բոլո՛ր եղանակները, բայց մանաւանդ սիրեցին, գնահատեցին ու յոտնկայս ծափահարեցին զանո՛նք կատարողները՝ որոնք կը կազմեն Հայաստանի էսթրատային Պետական Անսամպլը։

Պէյրութ Ս. Ն.

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄԻ ՄԱՂԹԱՆՔՆԵՐ

Մեր ղեկավար ընկերներէն Վահրին Ճերէճեան, 2 Յունուար 1973, անակընկալօրէն սրտի անհանգստութիւն ունենալով, Պէյրութի Ամերիկեան Հիւանդանոց փոխադրուած է եւ այժմ կը գտնուի բժիշկներու խնամքին տակ։

⁂

Նոյնպէս մեր յարգելի վերերան ընկերներէն Գէորգ Երեւանեան հիւանդացած ըլլալով, Ամերիկեան Հիւանդանոց փոխադրուած է եւ յանձնուած բժիշկներու խնամքին։

Մեր յարգելի ընկերներուն կը մաղթենք արագ եւ կատարեալ ապաքինում։

⁂

Ցաւով կը տեղեկանանք, որ բերրիս աշխատակից եւ Հայկական Ընթերցասրահի վարչութեան անդամ Պր. Մինաս Գահասրեան, փոխադրուած է Գահիրէի Յունական հիւանդանոցը եւ բժշկական լուրջ հսկողութեան ներքեւ կը գտնուի։

Յառաջիկայ օրերու ընթացքին յայտնի պիտի ըլլայ, թէ մեր յարգելի բարեկամը, վերաբուժական գործողութեան մը պի՞տի ենթարկուի թէ ոչ։

Իրեն կը մաղթենք յաջողութիւն եւ արագ ու կատարեալ ապաքինում։

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Գալիֆորնիոյ Լոս Անճելըսի նահանգային համալսարանին մէջ՝ առաջին անգամ ըլլալով հայոց պատմութեան դասընթացք մը հաստատուած է, որ պիտի տրուի շաբաթը երկու անգամ եւ պիտի սկսի 1973ի Յունուարին։

Դասախօսն է՝ Պր. Ժիրայր Լիպարիտեան։

Երկու եռամսեայի ընթացքին պիտի տրուի հայոց պատմութիւնը, իր սկզբնաւորութենէն մինչեւ արդի շրջանները։

Դասընթացքին հաստատումը Գալիֆորնիոյ Լոս Անճելըսի նահանգային համալսարանի Հայ Ուսանողական Միութեան երկու տարուան ճիգերուն արդիւնքն է։

Բազմաթիւ հայ ուսանողներ արդէն իսկ յայտնած են, թէ պիտի արձանագրուին։ Օտար ուսանողներ եւս պիտի հետեւին դասընթացքին։

![ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ]

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

Կիրակի, 31 Դեկտ. 1972։

Ս. Պօղոս-Պետրոսի տօնին առթիւ, որ նմանապէս տեղւոյս Մայր Եկեղեցւոյ անուանակոչութեան տօնն է, տեղի ունեցաւ եպիսկոպոսական հանդիսաւոր Սուրբ Պատարագ։ Պատարագեց եւ քարոզեց Թեմիս Առաջնորդական Տեղ. Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան։ Յաւարտ Ս. Պատարագի կատարուեցաւ հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն՝ եկեղեցւոյս Բարերար Պօղոս Պէյ Եուսուֆեանի դամբարանին վրայ, որը կը գտնուի եկեղեցւոյ հիւսիսային պատի արտաքին կողմը։ Ներկայ էին հոծ թիւով հաւատացեալներ, ինչպէս նաև Ազգային Իշխանութեան անդամներ՝ գլխաւորութեամբ Պր. Վահան Ալեքսանեանի և Պօղոսեան Ազգ. Վարժարանի աշակերտութիւնը՝ գլխաւորութեամբ Վարժարանի Տնօրէն Պր. Օնիկ Գալուստեանի և ուսուցչաց կազմին։

×

Երկուշաբթի, 1 Յունվ. 1973։

Ամանորի առթիւ տեղի ունեցաւ եպիսկոպոսական հանդիսաւոր Ս. Պատարագ։ Պատարագեց Տեղապահ Սրբազան Հայրը և նախքան «Հայր Մեր»ը, խօսեցաւ առեւր պատշաճի քարոզ մը, մաղթելով Ազգիս սիրեցեալ Հայրապետին՝ արեւշատութիւն և երկար կեանք, Ս. Էջմիածին անսասանութիւն, Հայրենիքին բարգաւաճում ու բոլորին առողջութիւն և յաջողութիւն։

Ապա Սրբազան Հօր նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ Հայրապետական Մաղթանք։

Եկեղեցական արարողութեանց վերջաւորութեան, ներկայ հաւատացեալները, ինչպէս նաև Ազգային Երեսփոխաններէն ներկաները, գլխաւորութեամբ Պր. Վահան Ալեքսանեանի բարձրացան Ազգ. Առաջնորդարանին Դահլիճը, աջահամբոյրի եւ որդիական շնորհաւորութիւններ ներկայացնելու Տեղապահ Սրբազան Հօր։

×

Շաբաթ, 6 Յունվ. 1973։

Ս. Ծննդեան և Աստուածայայտնութեան տօնին առթիւ տեղի ունեցաւ առաւօտեան ժամերգութիւն և Ս. Պատարագ։

Պատարագիչն էր Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապոյեան, որ այս տօնական առթիւ խօսեցաւ առեւր պատշաճի քարոզ մը, վեր առնելով Քրիստոսի Ծննդեան և Մարդեղութեան խորհուրդի իմաստը՝ կրօնաբարոյական տեսակէտով տրուած մարդկութեան։

Իսկ յաւարտ Ս. Պատարագի կատարուեցաւ Ջ. օրհնէք՝ Քրիստոսի մկրտութիւնը խորհրդանշող։

(Շար. տես էջ 4)

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

«ՎԱՆԻԿ» ՊԱՐԱԽՈՒՄԲԸ

Քանի մը տարիներէ ի վեր գոյութիւն ունի «ՎԱՆԻԿ» պարախումբը, և արդէն իր երիտասարդ ղեկավարին նուիրեալ աշխատանքին շնորհիւ, կարողացած է լուրջ յաջողութիւններու հասնիլ ու դառնալ Ուաշինկթընի պարարուեստային լաւագոյն խումբերէն մին։

«ՎԱՆԻԿ»ի վերջին ելոյթին յայտագիրը ապացոյց մըն է, թէ որքան խրախուսիչ է անոր թափած ճիգը՝ հայ պարն ու երգը ազգակիցներուն և օտարներուն ներկայացնելու գործին մէջ։ Այսպէս օրինակ՝ «Իլիկներու Պար»ը, «Զանգեզուր»ը, «Ծամերու Պար»ը, «Մուսա Լերան Պար»ը, «Ծաղկեփունջ»ը, «Շուշիկ»ը եւայլն։

Խումբին ղեկավարն է Էլէանոր Սեդա Գարաօղլեանը, որ պարուսուցման մէջ միշտ կը պահպանէ տոհմիկ պարարուեստի աւանդոյթները։ Էլէանոր Գարաօղլեանը հայ պարարուեստի մէջ հմտանալու համար եկած է Երեւան և այնտեղ ստացած է աջակցութիւնը՝ հայրենի պարուսոյց Փայլինէ Գուռնազեանին։ Ան շատ անգամներ մասնակցած է Հայկական և Ամերիկեան փառատօներու՝ ներկայացնելով հայ պարը։

«ՎԱՆԻԿ» պարախումբին վերջին ելոյթին իրենց մասնակցութիւնն են բերած նաև՝ Ուաշինկթընի Սուրբ Սահակեան համոյթը, բաղկացած տեղւոյն հայ երաժիշտներէն և Յակոբ Անտոնեանի ղեկավարութեամբ՝ երգչուհի Սառա Փաթին, դաշնակահարներ Դաւիթ Երամ ու Կարէն Այկանեանը։

«ՎԱՆԻԿ»ի համերգը ջերմութեամբ ընդունած են հանդիսականները։

Ա. ՏԷՅԻՐՄԷՆՃԵԱՆ

«Հայրենիքի Ձայն»

ԱՐԺԱՆԹԻՆ

ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ՝ ԱՐԺԱՆԹԻՆԵԱՆ ՓԱՌԱՏՕՆԻ ՄԷՋ

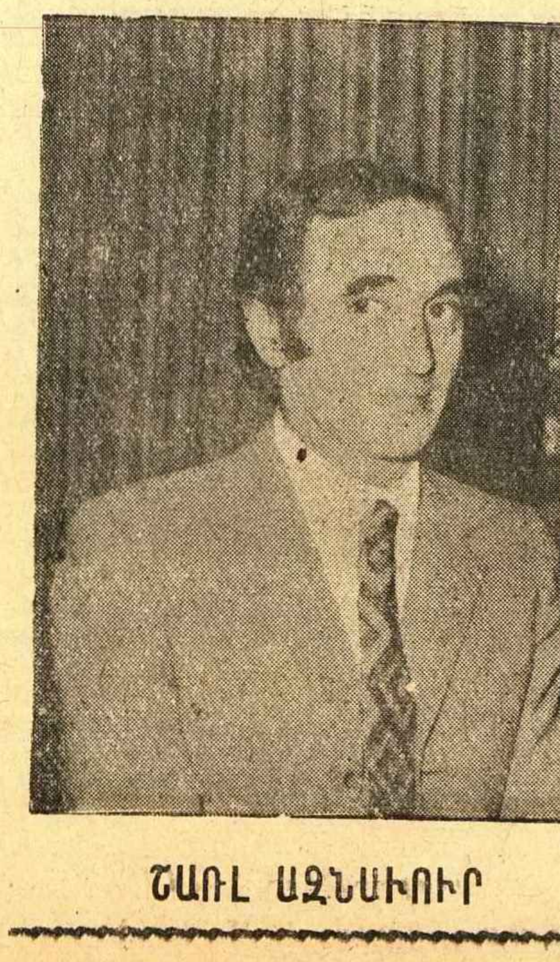
Ալիսիա Տաքէսեանը լաւ ճանչցուած է ասմունքելու իր վարպետութեամբ, քնարական երկը բացայայտելու իր նուրբ ու խոր զգացողութեամբ։ Հայաստանցի արուեստասէրները սիրով ունկնդրեցին զինքը, երբ հայրենի հեռուստատեսութիւնը կը պատկերասփռէր իր ելոյթները։

Արժանթինահայ Ալիսիա Տաքէսեանը նոր ելոյթ մը ունեցաւ վերջերս, ասմունքելով արուեստի այն փառատօնին ընթացքին, որ կազմակերպած էր Արժանթինի Մշակոյթի Նախարարութիւնը՝ Պուենոս-Այրէսի «Զօրավար Սան Մարթին» թատրոնին մէջ, տարբեր ազգութիւններու ներկայացուցիչներու հետ՝ որոնք ներկայացուցած են իրենց ազգային արուեստը, հանդէս եկած է նաև Ալիսիա Տաքէսեանը՝ յատկապէս հայ բանաստեղծութեան արտասանութեամբ։ Ան արտասանած է սպաներէն և փորթուկերէն և միաժամանակ իր յայտագիրին մէջ ունեցած է հայ հեղինակներու՝ Աւետիք Իսահակեանի, Սիլվա Կապուտիկեանի, Ալիսիա Կիրակոսեանի և Խորէն Լուսինեանի քնարերգութիւններէն առանձին կտորներ։

ԱԶՆԱՒՈՒՐ ԵՒ ԿԱՌՎԱՐԵՆՑ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԱԾ

Ազնաւուրի «Օլիմփիա»յի մէջ տուած Նոյեմբեր 14ի մեծ համերգը ունեցած է տպաւորիչ արձագանգ։ Նոյնիսկ «Օլիմփիա»յի տնօրէնը՝ Պր. Պրիւնօ Գոքաթրիքս հիացած այս ձեռնարկին, իր կողմէ նուիրած է մէկ միլիոն ֆրանք «Սամուէլ Մուրատեան» վարժարանին։

Այս գեղեցիկ իրագործումէն ետք, որուն նախաձեռնողը եւ կազմակերպողը եղաւ «Սամուէլ Մուրատեան» վարժարանի տնօրէն Գերպ. Յարութիւն վրդ. Պզտիկեան, անձնական նամակէ մը կ'իմանանք, թէ Նոյեմբեր 23ին, «Թէաթրը Մարինյի»ի մէջ կայացած մասնաւոր հանդիպումի մը ընթացքին, միջազգային մամուլի

ՇԱՌԼ ԱԶՆԱՒՈՒՐ

ներկայացուցիչներուն ներկայութեան, տարուան լաւագոյն երգահանի ոսկեայ բաժակը տրուած են Ազնաւուր եւ Կառվարենց։

Մեր երգիչը, այս վերջին տարիներուն, իր հայութեամբ շատ կը պարծենայ։ Ան մտերիմի մը ըսած է. «Զարմանալի է, որքան մեծնամ (երկու իմաստով), այնքան աւելի պոռալու կու գայ որ ՀԱՅ եմ. ինչէ՞ն է չեմ գիտեր»։

«Լաւ է ուշ քան երբեք», պիտի ըսէր ժողովրդային առածը։ Ու կը կարծենք որ աւելի լաւ ըրաւ Ազնաւուր համբերելով, նոր յայտարարելով թէ ինք Հայ է, որովհետեւ նախքան մեծնալը երբ յայտարարէր աշխարհին իր հայութիւնը, հաւանաբար զինք լսող պիտի չըլլար։ Հիմա որպէս միջազգային դէմք, աւելի արժէք ունի իր խօսքը։

ՄԱՀՈՒԱՆ ՔԱՌԱՍՈՒՆՔԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՎԱՀԷ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

(ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԲԵՄԻ ԵՐԱԽՏԱՒՈՐՆԵՐԷՆ)

ՅԱԿՈԲ ՇԱՀՆՈՒՐ

Հիներէն էր Վահէն, պատանի հասակէն արձանագրուած էր Մելպոմէի ծառայութեան եւ ան մինչեւ կեանքին վերջին օրերը սպասարկեց թատերական արուեստի խորանին, անսակարկ զոհաբերումով ու անխարդախ նուիրումով։

1913ին Գահիրէի մէջ նոյն մը թատերասէր նուիրեալներ Հայկ Աւագեան, Վահան Հապէշեան, Գէորգ Թերզիպաշեան, Եփրեմ Անանեան, Երուանդ Մերտիչեան կը հիմնեն՝ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան հովանիին տակ՝ «Արծիւ» թատերախումբը։

ՈՂԲ. ՎԱՀԷ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Բեղուն եւ փայլուն գործունէութիւն մը արձանագրեց իր ասպարէզին վերոյիշեալ թատերախումբը՝ հոս թէ Աղեքսանդրիա։ Անոր աննախընթաց յաջողութիւնը առիթ ընծայեց՝ որ հետզհետէ ընդլայնի խումբին անձնակազմը հետեւեալներու յաւելումով.- Վահան Գաբազեան, Գէորգ Ծիվելեկեան, Գէորգ Կէրիկեան, Յակոբ Աւետիսեան, որոնց կը միանայ նաեւ Վահէ Պօյաճեան։

«Արծիւ» թատերախումբի վարիչն ու դերասոյցն էր վաստակաւոր դերասան՝ Օննիկ Վոլթեր (Գալֆայեան)։

Մինչեւ 1923, ամբողջ տասը տարիներ, «Արծիւ» թատերախումբը յաջողականօրէն կը գործէ Եգիպտոսի մէջ։ «Արլեան-Անդրանիկ» թատերախումբը 1921-1922 տարեշրջանին՝ Գահիրէի մէջ իրենց ներկայացումներուն համար կ'օգտուին «Արծիւ»ի անձնակազմէն։

Վահէ Պօյաճեան կը սկսի իր թատերական գործունէութիւնը «Արծիւ» թատերախումբով։ Իր նպաստը եգիպտահայ բեմին եղած է արդիւնաւոր եւ յատկանշական։

Վահէ Պօյաճեան կը դառնայ նաեւ անուանի յուշարար, Գահիրէի մէջ գործող բոլոր թատերախումբերուն ալ օժանդակելով անխտիր։

Տաղանդաւոր դերասան Յովհաննէս Զարիֆեանի՝ Եգիպտոսի մէջ բեմադրած բոլոր ներկայացումներուն, Պօյաճեան կը բերէ իր անվերապահ մասնակցութիւնը։

Մեծանուն դերասանին Եգիպտոսէն մեկնումէն ետք, Վահէն, իրեն գաղափարակից ընկերներով կը հանդիսանայ Հայ Գեղ. Միութեան հիմնադիրներէն մին եւ կը կազմէ թատրոնախումբը, ամբողջ քառասուն տարիներ, ժամանումներով եւ [illegible] անսասան կը պահէ Գեղարուեստասիրաց բեմին դրօշը։

Եգիպտահայ թատերական անդաստանին մէջ քիչ է թիւը անոնց, որոնք Պօյաճեանին չափ բեղմնաւոր եւ արգասաւոր գործունէութիւն մը ունեցած ըլլան։

Հայ Գեղ. Միութեան անխոնջ ռէժիսէօրն էր եւ միաժամանակ համակրելի դերակատար։

Շատ երկար պիտի ըլլար թուել Պօյաճեանի ներկայացուցած կերպարներուն եւ բեմադրած հայ եւ օտար թատերախաղերուն անունները (հոս միջանկեալ ըսեմ որ իմ թատերական յուշագրութիւններուն մէջ լայնօրէն կ'անդրադառնամ այս մասին)։

Հակառակ մեր գաղափարներուն զատուածութեան եւ ոճոց տարակարծութեանց, միշտ յարգած եմ Պօյաճեանի մէջ արուեստին նուիրեալ մասնագէտը։

Թատերական մարզին մէջ գործակցութիւն ունեցած չենք իրարու հետ։ Հեռուէն միայն հետեւած եմ իր վերելքին եւ կ'ընդունիմ՝ որ Վահէի անհետացումով մեծ հարուած մը կը կրէ Եգիպտահայ բեմը եւ կը գոյանայ բաց մը՝ զոր դժբախտաբար կարելի չէ լեցնել՝ ներկայ պայմաններու տակ...։

Այսօր, իրաւ է, որ իր ձեռնասունները պիտի շարունակեն անկէ իրենց աւանդ ձգուած գործը, բայց թէ որքանով պիտի կարենան ունենալ այն համբերատար եւ ազնիւ ոգեւորումներով տոգորուած ոգը բերրի դարձնելու հնարաւորութիւնը... կասկածելի է։

Ափսո՜ս, որ ինչպէս մեր բեմի անհետացող աւագ ընկերները, նոյնպէս Պօյաճեան չթողուց յուշագրութիւն մը իր նոխ անցեալէն եւ իր գիտելիքներէն։

Յիսուն երկար տարիներ իր բեղուն գործունէութեամբ ան սատար հանդիսացաւ Գեղարուեստասիրացի բեմի բողբոջման ու մնաց պատնէշի վրայ արի եւ աննկուն։

Ներկայ սերունդի իր հետեւորդները, չեն մոռնար անշուշտ Վահէին մատուցած ծառայութիւնները եգիպտահայ բեմին։

Յարգելով յիշատակը անհետացող արուեստագէտին, կրկնեմ թէ դեռ պէտք ունէր հայ բեմը իրեն։

Հիներէն, մատի վրայ համրուող աւագ ընկերներէն, ան ալ հեռացաւ մահուան անկարեկիր մանգաղէն։

Մաղթեմ, որ նորերը չմոռնան իրենց արժանաւոր դաստուն եւ քալեն այն ճամբէն, ուրկէ անշեղ քալեց ան՝ այնքա՜ն զոհողութիւններով եւ անձնազոհութեամբ։

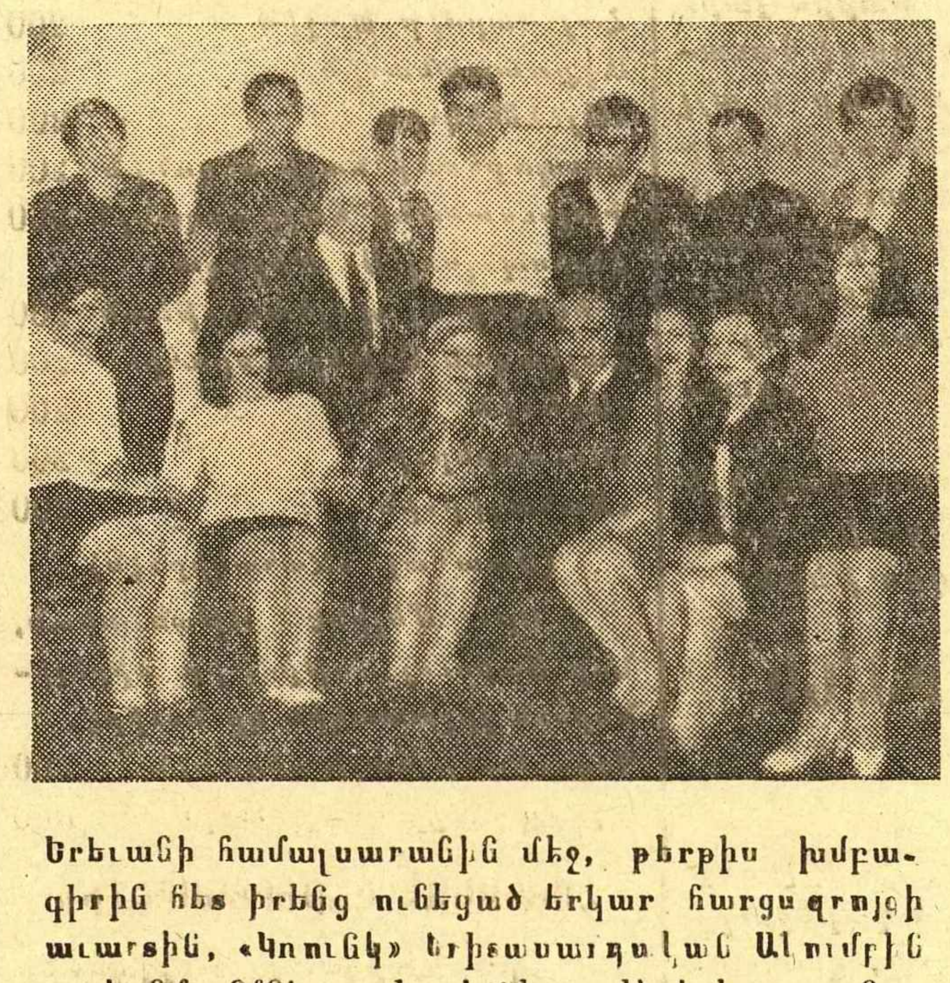
Անթառամ մնայ յիշատակդ, վաստակաւոր արուեստագէտ, եւ թող թեթեւ ըլլայ հողը՝ տառապեալ մարմնիդ վրայ։

Գահիրէ, 14-12-72

«ԿՌՈՒՆԿ»Ը ԵՒ ՍՓԻՒՌՔԻ ՀԱՅ ԳԱՂԹՕՃԱԽՆԵՐԸ

Երեւանի պետական համալսարանում 1963 թուականին հիմնադրուեց՝ միջազգային կապերի «Կռունկ» երիտասարդական ակումբ։ Նրան կից սփիւռքահայութեան մասնաճիւղը, անմիջապէս ձեռնամուխ եղաւ ամբողջ աշխարհով մէկ սփռուած հայ երիտասարդների հետ կապերի հաստատմանը։ Շուտով սփիւռքահայ լսարանի երիտասարդներ արձագանքեցին «Կռունկ»ի կանչին։ Հաստատուեցին կայուն կապեր Մերձաւոր Արեւելքում, Հարաւային Ամերիկայում, ԱՄՆում, Անգլիայում, Ֆրանսիայում, Աւստրալիայում և բազմաթիւ այլ երկրներում գործող երիտասարդական առաջադէմ կազմակերպութիւնների, միութիւնների, առանձին գործիչների հետ։

Ակումբը սերտ կապերի մէջ է աւելի քան 25 կազմակերպութիւնների հետ, որոնցից շատերը միմեանց միջև նամակագրութիւն են հաստատել «Կռունկ»ի միջոցով։ Ակումբի պատուաւոր անդամներ են ընտրուել սփիւռքի 41 հայ գործիչներ, որոնք իրենց խորհուրդներով ու առաջարկութիւններով մեծ օգնութիւն են ցոյց տալիս համալսարանական ակումբին։ Նրանց թւում են լրագրող Սարգիս Պալաեանը (Եգիպտոս), Տոքթ. Փրոֆ. Երուանդ Ալճիճեանը (Ֆրանսիա), բժիշկ Յակոբ Հալաճեանը (Պոլիս), երգիչներ Շառլ Ազնաւուրը, Լուսին Ամարան, Ռոզի Արմենը, բանաստեղծներ Ալիսիա Կիրակոսեանը, Ռուբէն Մէլիքը, նկարիչ Գառզուն (Գառնիկ Զուլումեան)... Նրանցից շատերը մայր հայրենիք այցելելիս, առիթ բաց չեն թողել հանդիպելու իրենց բարեկամներին։ Նրանք յուզիչ տողեր են թողել ակումբի պատուաւոր հիւրերի յուշամատեանում։

Երեւանի համալսարանին մէջ, թերթիս խմբագիրին հետ իրենց ունեցած երկար հարցազրոյցի աւարտին, «Կռունկ» երիտասարդական Ակումբին բաժանմունքներու վարիչները, վերեւի լուսանկարը փափաքեցան որ առնուի՝ առ ի յիշատակ այդ հանդիպումին

«Հայու անկեղծ զգացումով կը ցանկամ մեծ յաջողութիւններ՝ Երեւանի համալսարանի «Կռունկ» ակումբի բոլոր անդամներուն, մաղթելով. որ անոնց եւ սփիւռքի միջեւ հաստատուած կամուրջը մնայ անխորտակ եւ անոր վրայէն երթեւեկեն ամէն ազգի երիտասարդներ՝ ի խնդիր ժողովուրդներու բարեկամութեան» (Սարգիս Պալաեան, «Ջահակիր»ի խմբագիր)։

Իսկ նրանք, ում դեռ չի յաջողուել լինել հայրենիքում, իրենց սրտի ջերմ խօսքն ու զգացմունքները արտայայտել են նամակների միջոցով։

«Լսելով «Կռունկ»ի ձայնը, մէկ անգամ եւս մտաբերեցի քաղցր հայրենիքս և ահա կը գրեմ։ Ես կուզեմ, որ կապ պահպանեմ իմ հարազատ քոյրերուս ու եղբայրներուս հետ, որոնք իրենք ալ ուսանողներ են ինծի պէս և սակայն երջանիկ են ու բախտաւոր, որովհետև ամէն օր կը շնչեն հայրենի օդը, կը խմեն Հայաստանի աղբիւրների զուլալ ջուրէն, ու արեւածագին, իրենց կարօտի նայուածքը կ'ուղղեն մայր Մասիսին»։ (Գալիֆորնիայի համալսարանի ուսանող Սոնիա Գարալեան)։

Սփիւռք են առաքւում գրքեր, ձայնապնակներ, լուսանկարներ, թերթեր ու ամսագրեր։ Ակումբի խորհուրդը որոշեց կազմակերպել լուսանկարային շրջիկ ցուցահանդէս, որտեղ պատմելու է Երևանի պետական համալսարանի 50 ամեայ ուղու մասին։ Ցուցահանդէսի առաջին հանգրուանը կը լինի Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի մասնաճիւղի ցուցասրահը։

Սփիւռքահայ ուսանողների և «կռունկականների» ջանքերով, պարբերաբար կազմակերպւում են լուսանկարչական ցուցափեղկեր, որոնցում ցուցադրուած նիւթերը ուսանողութեանը հնարաւորութիւն են տալիս աւելի մօտիկից ծանօթանալու գաղթօճախների պատմութեանն ու կեանքին։

«Կռունկ»ի հետ ջերմ բարեկամական կապեր են հաստատել նաև օտարազգի մի շարք գործիչներ։ Նրանցից էր Կալիֆորնիայի համալսարանի Փրոֆ. հայագէտ Ալպըրթ Սքոթը, որը մինչև իր կեանքի վերջը մնաց իբրև «Կռունկ»ի ամենալաւ բարեկամը և մշտական նամակագրութեան մէջ էր «կռունկականների» հետ։

Ամերիկայից «Կռունկ»ին գրել և գրում են Մէրի Փասքալը, Լին Պիկինկը, Ֆրանսիայից՝ անուանի հայագէտ Անթուան Մէյէի աշակերտներ՝ Մարոժ Ֆօլը, Ֆրանսուա Փեփին, Ֆրետերիկ Ֆէյտին և ուրիշներ։ Ակումբի անդամները 1967 թուականին ընդունել են Լիւպլինի (Լեհաստան) համալսարանի Ս.Ս.Հ.Մ. պատմութեան ամպիոնի վարիչ, հայ ժողովրդի պատմութեան գիտակ Միրոսլաւ Տուպասքուայլին, որը «կռունկականների» ամենամօտ բարեկամներից է։

«Արկենթինա - Ս.Ս.Հ.Մ.» ընկերութեան քարտուղար, Տոքթ. Խոսէ Ֆրանսիսկօ Տալամասքրին, որ «Կռունկ» էր այցելել արկենթինահայուհի Լուիզ Խայեանի հետ, ակումբի յուշամատեանում թողել է այսպիսի տողեր. «Ձեր արևաշող Հայաստանը ըր որս ու նորով, իր անկրկնելի գեղեցկութիւններով, ներկայով ու շատ խոստումնալից ապագայով սքանչացրեց մեզ»։

Սփիւռքահայութեան մասնաճիւղից բացի, ակումբում գործում են նաև մի քանի այլ մասնաճիւղեր, որոնց անդամները կապեր են պահպանում 45 երկրների տասնեակ կազմակերպութիւնների և Սովետական Միութեան գրեթէ 40 քաղաքային ակումբների հետ։ «Կռունկ»ի գոյութեան շուրջ տասը տարիների ընթացքում, ակումբում ընդունուել են մօտ հարիւր պատուիրակութիւններ։ Միայն այս տարի Հունգարիայից, Չեխոսլովաքիայից, Ֆրանսիայից, Հոլանտիայից և Լիբանանից Երևան է ժամանել մօտ 150 մարդ՝ տարբեր երկրների ու ազգութիւնների երիտասարդ սերնդի ներկայացուցիչներ, որոնք հայերին ու Հայաստանը ճանաչել են «Կռունկ»ի ջանքերով։

ՄԻՔԱՅԷԼ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ ԴԷՊԻ 70 ԵՐԿԻՐՆԵՐ

Հայաստանի տնտեսական, գիտական և թեքնիք կապերու մշտական ընդլայնումը՝ օտար սահմանեան երկիրներուն հետ, տնտեսութեան յաջող յառաջդիմութեան ցուցանիշն է։

Նախապէս Հայաստան երկրագործական հում նիւթեր և արտադրութիւն կրնար էր միայն արտածել, մինչդեռ այսօր, աւելի քան 150 տեսակի ճարտարարուեստական ապրանքներ կ'արտածուին, ընդ որս, մետաղահատ հաստոցներ, օդի ճնշիչներ, ելեկտրիկ մոթէօններ (շարժիչներ) թրանսֆորմներ, ուժի կայաններ, ստուգման և չափի սարքեր, արուեստական ադամանդ և ուրիշ քիմիական արտադրութիւններ։ Աւելի քան 70 երկիրներ հայկական ապրանքներ կը գնեն։

Հայկական հռչակաւոր գինիները և գոնեակները, միջազգային տօնավաճառներուն և մրցումներուն, երկվեցեակներով ոսկի, արծաթ և պրոնզ՝ մետալներով պարգևատրուած են։ Հայկական պահածոներու արտադրութիւնը կ'արտածուի դէպի աշխարհի շատ մը երկիրներ, ընդորս, Բոլոնիա, Չեխոսլովաքիա, Հունգարիա, Պուլկարիա, Արեւելեան Գերմանիա, Եուկոսլաւիա, Կուպա, Միջին Արեւելեան երկիրներ, ինչպէս նաև Մեծն Բրիտանիա, Պելճիքա, Հոլանտա, Արեւմտեան Գերմանիա, Իտալիա, Շուէտ եւայլն։

Միջազգային շուկայի վրայ կառուցման յարգի շինանիւթը՝ պեմզան, օքսիտը, մարմարը տուֆը, կը մրցին Իտալիոյ և Շուէտի ապրանքներուն հետ։

Սովետական Միութիւնը կարեւոր օգնութիւն կը մատուցանէ շատ մը զարգացող երկիրներու ճարտարարուեստական ձեռնարկութիւններ կառուցանելու համար։ Հայկական գործարաններու արտադրութիւնը եղող գործիքներ կը ղրկուին Հնդկաստանի, Պուլղարի, Չեխոսլովաքիոյ Իրաքի, Սուրիոյ, Սէյլանի, Եգիպտոսի, Վիէթնամի, Ալճերիոյ Սոմալիի Իրանի և ուրիշ երկիրներու ճարտարարուեստական ձեռնարկութեանց կառուցման վայրերը։

Վերջին տարիներուն, Չեխոսլովաքիայէն, Արեւելեան Գերմանիայէն, Ռումանիայէն, Բոլոնիայէն, Պուլկարիայէն, Գոլէայէն և Եուկոսլաւիայէն մասնագէտներ իրենց փորձի շրջանը անցուցած են հայկական ձեռնարկութիւններու մէջ։

Հայ գիտնականներ և ուսանողներ շատ աւելի յաճախ կը ճամբորդեն արտասահման, ո՛չ միայն իրենց օտար պաշտօնակիցներէն սորվելու, այլ նաև դասախօսութիւններ կարդալու եւրոպական և ամերիկեան համալսարաններուն և գոլէճներուն մէջ։ Ամէն տեսակի բազմաթիւ փորձագէտներ արտասահմանէն Հայաստան կ'այցելեն, ուսումնասիրելու համար հայ գիտնականներու կողմէ յօրինուած յառաջացեալ մեթոտները։

Հին Հայաստանը իր երկրորդ գարունն է որ կ'ապրի։ Մարդ պէտք է ինքզինքին համար տեսնէ այն բոլորը՝ որ կատարուած է, ըմբռնելու համար այս շատ [illegible] յառաջդիմութեան և զարգացման ընթացքը։ Այն ատեն պիտի հասկնայ, թէ ինչու ամերիկացի հանրածանօթ նկարիչ Ռոքուէլ Քէնթ Հայաստանը՝ «Հրաշքներու Հանրապետութիւն» կոչած է։

Թ. Գ. Վ. Զ.

ԶԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
18 ՅՆՎ. 1973

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

ԴԱՇՆԱՄՈՒՐ՝ «ԿՈՄԻՏԱՍ» ԱՆՈՒՆՈՎ

Երեւանում դաշնամուրների ընտանիքը աւելցաւ եւս մէկ անդամով: «Երեւան», «Սեւան» «Անուշ» դաշնամուրների կողքին երեւաց մի նոր մակնիշ, որ կրում է նուիրական անուններից մէկը՝ «Կոմիտաս»։ Արդէն պատրաստ են դաշնամուրի առաջին երկու փորձանմուշները:

Նոր դաշնամուրի հեղինակն է Երեւանի դաշնամուրի գործարանի գլխաւոր կոնստրուկտոր [illegible] Բէօսայեանը:

[illegible] որ դաշնամուրի նուագա[illegible] արժանիքները ստուգելու համար գործարան է հրաւիրուել՝ երգահան Գէորգ Արմենեանը: Նա, ինչպէս նաեւ Հայֆիլ[illegible]ոնիայի դաշնամուրի մասնագէտ Յովհ. Շահխաթունին, Լենինկրատի «Գրասնի Օքթեպըր» դաշնամուրի գործարանի գեղարուեստական խորհուրդի անդամ, նոյն քաղաքի պետական երաժշտանոցի փրոֆեսէօր՝ Նիգոլայ Էյկենսոնը եւ ուրիշներ նշեցին, որ նոր դաշնամուրը աչքի է ընկնում արտաքին յարդարանքով, ստեղնաշարի հաւասարաչափ հնչեղութեամբ և այլ յատկանիշերով: Մասնագէտները ուրախալի են համարում այն փաստը, որ ընդամէնը վեց տարուայ պատմութիւն ունեցող ձեռնարկութիւնում ստեղծուել է նման բարձրակարգ մի նըւագարան։

Շուտով «Կոմիտաս» մակնիշի դաշնամուրը կ'իջեցուի զանգուածային արտադրութեան:

«ՓԻԼԶԷՆ»ԵԱՆ ԽՈՀԱՆՈՑ՝ ԵՐԵՒԱՆԻ «ՓՐԱԿԱ» ՃԱՇԱՐԱՆՈՒՄ

Անցեալ Հոկտեմբերի 1–10ը, Երեւանի «Փրակա» ճաշարանում սպասարկում էին Չեխոսլովաքիայի Փըլզէն քաղաքի «Պոհեմա» ճաշարանի խոհարարներն ու մատուցողները։

Նրանք այցելուներին մատուցեցին մօտ քսան տեսակի ազգային ճաշատեսակներ ու սառը խորտիկներ, խմիչքներ հռչակաւոր «Փիլզէն» գարեջուր։

Նոյեմբերի 1–10ը, պատասխան այցով Փիլզէնում եղան Երեւանի «Փրակա» ճաշարանի մի խումբ աշխատողներ։ Նրանք տեղի բնակիչներին ծանօթացրին հայկական խոհանոցի ճաշատեսակներին։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՀԱՅ կեանք

(Շար. Բ. էջէն)

Սոյն արարողութեանց ներկայ էին Ազգային Իշխանութեան պատուարժան անդամներ, գլխաւորութեամբ Թեմական Ժողովի Նորընտիր Ատենապետ Պր. Վահան Ալեքսանեանի, որ իր և իր ընկերներուն ընկերակցութեամբ կը հիւրասիրէր օտար թէ տեղացի եկեղեցական եւ աշխարհական բարձրաստիճան հիւրերը՝ որոնք եկած էին ներկայ ըլլալու եկեղեցական արարողութեանց եւ Հայ Համայնքին Ս. Ծնունդ շնորհաւորելու։

Պատարագիչ Հայր Սուրբի քարոզի վերջաւորութեան, Աղեքսանդրիոյ Վսեմ. Կառավարիչի անձնական ներկայացուցիչը՝ Մոհամէտ Պասիմ Ղիս (տրուած ըլլալով որ Վսեմ. կառավարիչը Նիկերիա մեկնելուն, չէր կրցած անձամբ ներկայ գտնուիլ սոյն արարողութեանց, իբր ընդառաջում Պր. Վահան Ալեքսանեանի հրաւէրին), ընկերակցութեամբ Լապպանի Թաղի ապահովութեան ոյժերու ներկայացուցիչ՝ Ֆաուզի Նիգոլայի, Պր. Վահան Ալեքսանեանի ու Ազգային երեսփոխաններու՝ բարձրացաւ Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճը, ուր զոյգ բարձրաստիճան սպաներուն ի պատիւ տեղի ունեցաւ պատշաճ ընդունելութիւն, որուն ընթացքին Պր. Բարսեղ Գարթալեան արաբերէն լեզուով բարիգալստեան խօսք ուղղեց եւ որուն պատասխանեց Վսեմ Կառավարիչին անձնական ներկայացուցիչը՝, նախ շնորհակալութիւն յայտնելով իր եւ իր ընկերոջ հանդէպ եղած հիւրասիրութեան համար, ապա յանուն կառավարիչին եւ կառավարութեան ու արաբ ազնիւ ժողովուրդին, Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ շնորհաւորեց բոլոր ներկաները ու իրենց միջոցաւ Հայ Համայնքը։ Ապա, կառավարական զոյգ ներկայացուցիչները, ներկաներու ծափերուն տակ մեծ գոհունակութեամբ մեկնեցան։

Իսկ յաւարտ եկեղեցական արարողութեանց, եկեղեցական թափօրը ընկերակցութեամբ ՊՊ. Վահան Ալեքսանեանի, Յակոբ Վարձպետեանի ու միւս երեսփոխաններուն և օտար բարձրաստիճան եկեղեցական հիւրերուն, եկեղեցիէն ուղղուեցաւ Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճը, ուր տեղի ունեցաւ Տնօրհնէք և պատուասիրութիւն։ Ներկաները Հոգեշնորհ Հայր Սուրբին աջը համբուրելէ, Ս. Ծնունդը շնորհաւորելէ և իր օրհնութիւնները առնելէ յետոյ մեկնեցան ուրախ ու գոհունակ, իրարու մաղթելով առողջութիւն, իսկ համայնքին՝ սէր և անդորրութիւն։

* * *

Յաջորդ օրը, Կիրակի 7 Յունուար 1973, Ղպտիներու Ծննդեան տօնին առթիւ, Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, ՊՊ. Վահան Ալեքսանեան և Պետրոս Փիանտորեան, Ներկայացան Ղպտոց Պատրիարքարանը՝ Հայ Համայնքին անունով Ղպտի քոյր եկեղեցին և համայնքը շնորհաւորելու:

ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ

Աղեքս. 8-1-1973

«ԶԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Նոր Տարուան և Ս. Ծննդեան առիթներով, ի յիշատակ իր ննջեցեալներուն, Տիրամայր Լիւսի Ջինչինեան (Աղեքս.) կը նուիրէ 200 ե.դ.:

Ընկեր և ընկերուհի Հայկ Տէօքմէճեան (Աղեքս.), Նոր Տարուան առթիւ կը նուիրեն 100 ե.դ.:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իր սիրեցեալ ամուսնոյն՝ ողբ. Տոքթ. Զարեհ Փափազեանի և եղբօր՝ ողբ. Տոքթ. Հրանդ Թերզեանի մահուանց 5րդ տարելիցներուն առթիւ և անոնց քաղցր յիշատակին, Տոքթ. Աստղիկ Փափազեան կ'ընէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	200
Հ.Բ.Ը. Միութեան	200
Հայ Կարմիր Խաչին	200
Աղքատախնամին	200
«Այծեմնիկ»ին	200
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	200
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
Հելիոպոլսոյ Ս. Թերեզա եկեղեցւոյ պայծառութեան	200
Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Արեւ»ին	200
«Յուսաբեր»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Օր. Մելինէ Աթանասեան, Նոր Տարւոյ առթիւ, իր սիրելիներուն յիշատակին կը նուիրէ.

Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	300
Աղեքս. Աղքատախնամին	300

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Վարդուհի Թորիկեանի ընդ Պր. Ռազմիկ Գասպարեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Զաւէն Գալւեան	100
» » Դան[illegible]էլ Ծուճոեան	100

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Ողբ. Կոստան Ալեքսանեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Պր. Վահան Վարձպետ և ընտանիք կը նուիրեն 200 ե. դ.:

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Ողբ. Կարօ Թուֆայեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Գրիգոր Շահպէնտէրեան	200
Տէր և Տիկին Յակոբոս Ոսկերիչեան և զաւակունք	200
Տէր և Տիկ. Արամ Գուրճունեան	200
» » Յովհ. Քէհեաեան	100
Տիկին Վեհանոյշ Թորոսեան	100
Տիկին Թագուհի Պէրպէրեան և դուստրը Զարուհի	100

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տիար Երուանդ Կամսարական 500 ե.դ., իր սիրեցեալ տիկնոջ՝ ողբ. Լիւսի Կամսարականի քաղցր յիշատակին։

Տէր եւ Տիկին Մարտիկ Զարբհանէլեան 200 ե. դ., ողբ. Ֆերտինանտ Սահակեանի մահուան տխուր առթիւ։

Տէր և Տիկին Մեսրոպ Նազարէթեան և զաւակը 100 ե. դ., ողբ. Կարապետ Բաըլէսիզեանի (Հայաստան) մահուան տխուր առթիւ:

Տէկին Գայեանէ Թագւորեան եւ դուստրը Օր. Շուշան 200 ե. դ., իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն եւ հօր ողբ. Գաբրիէլ Թագւորեանի մահուան քառասունքին առթիւ:

Ծէպէճեան քոյրեր 100 ե.դ., իրենց զարմիկին՝ ողբ. Ֆէրտինանտ Սահակեանի մահուան տխուր առթիւ։

«ԶԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Տէր և Տիկին Յովակ Երզնկացեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրեն Տէր և Տիկին Արթին Ղազարեանի (Մոնթրէալ)։

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Տիար Տիգրան Գաբիկեան (Մ. Ն.) 2200 ե. դ., ողբ. Ալիս Ամատունիի մահուան 2րդ տարելիցին առթիւ։

Տեարք Գուրգէն Տէր Ղեւոնդեան և Ժորժ Զերվաքօ 1000 ե. դ., ողբ. Սիւզի Զրաքեանի մահուան քառասունքին առթիւ։

Տէր և Տիկին Մանուկ Մանճըլըքեան 100 ե. դ., Պր. Պերճ Միսաքեանի ընդ Օր. Սիլվիա Թօսունեանի նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, փոխան ծաղկեփունջի։

Տիկին Եփրոս Աղճեան 100 ե.դ., ողբ. Ֆերտինանտ Սահակեանի մահուան տխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի։

Տէր և Տիկ. Տրդատ Զօհրապեան 200 ե. դ., իրենց սիրեցեալ մօր ողբ. Վերժին Փիրանեանի յիշատակին։

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր— ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 463—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 25 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1973 — ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. — عدد رقم ٤٦٣ — الخميس ٢٥ يناير ١٩٧٣

ՅՈՒՍԱԴՐԻՉ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ...
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Անցեալ տարուան Յուլիս ամսուան մէջ, տեղի ունեցաւ Ս.Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան 12րդ Համագումարը, որ յատկանշուեցաւ իր տեւողութեամբ և օրակարգի վրայ տեղ գտած հարցերով, որոնք կը ներկայացնէին հրատապ այժմէութիւն։

Այնտեղ երկարօրէն քննուեցան և իրենց տրամաբանական լուծումը ստացան խնդիրներ, մեր ազգային ներկան հետաքրքրող և յետագայ ուղին թելադրող, որոնց բարւոք կարգադրութենէն կախեալ էր, մեծ չափով, համազգային մտահոգութիւններու բարձումն և աւելի նպաստաւոր պայմաններու ստեղծումը՝ մեր ընդհանրական նպատակներու իրականացումին համար։

Համագումարը իր աշխատանքները աւարտելէ ետք, նորընտիր կեդրոնական վարչութեան միջոցաւ դիմեց հայ ժողովուրդին՝ ծաւալուն կոչ-յայտարարութեամբ մը, որ նախ լոյս տեսաւ Կեդրոնի օրկանին մէջ, ապա վերահրատարակուեցաւ Շրջանային թերթերու կողմէ։

Պաշտօնական Յայտարարութիւնը ժողովուրդը կը պահէր տեղեակ՝ համագումարին մէջ քննուած հիմնական հարցերուն։ Կը դարձնէր հաղորդակից՝ հոն տիրած մթնոլորտին, մտահոգութիւններուն և տրամադրութեանց։ Կու տար ոգին՝ այնտեղ առաջադրուած լուծումներուն, ընդունուած որոշումներուն, որոնք կուսակցութեան ընկերային, ազգային և քաղաքական գործունէութիւնը պիտի կազմէին մօտիկ ապագայի ընթացքին։ Կը սահմանէր՝ համագումարին կողմէ որդեգրուած յարմարագոյն գործընթացք, տակտիկական գիծը՝ որ աշխատանքներու առաւել արդիւնաւորման պիտի սատարէր։

Աւելի ուշ, նոյն այդ հարցերն ու բանաձեւերը, որոնք իրենց ընդհանուր գիծերով միայն ներկայացուած էին՝ պաշտօնական Յայտարարութեան մէջ, առանձին վերլուծումներով պարզաբանուեցան «Արարատ»ի էջերէն։ Տրուեցան անհրաժեշտ մեկնաբանութիւնները և մանրամասնութիւնները, որոնք կրնային նպաստել դիտաւորութեանց ու մտահոգութիւններու ճիշդ ընկալումին՝ կանխելով թիւրիմացութիւնները։

Նպատակը՝ ժողովուրդը, հայ հասարակութիւնը աւելի մօտէն տեղեակ, հաղորդակից դարձնել էր տրուած որոշումներուն, անոնց ոգիին և ձգտումին։

Նաեւ՝ առիթ ընծայել ազգային տարբեր կուսակցութեանց, հաստատութիւններուն, որ իրենց տեսակէտը յայտնեն՝ Համագումարը զբաղեցուցած մասնաւորաբար ազգային խնդիրներուն մասին։ Ճշդեն իրենց դիրքը՝ առաջադրուած լուծումներուն և առաջարկուած գործելակերպին նկատմամբ։

Համագումարին որոշումները խանդավառութիւն ստեղծեցին կուսակցութեան շարքերէն և համակիր զանգուածներէն ներս. Արձագանգը եղաւ դրական ամենուրեք։ Քուէարկուած բանաձեւերը կը կազմէին հաւատարիմ հետեւողականութիւնը՝ կուսակցութեան գաղափարական գծին։ Կը դառնային արդար գնահատումը, Կուսակցութեան վերջին հինգ տարիներու յաջողութեանց՝ ազգային, ընկերային, մշակութային եւ կազմակերպչական բնագաւառներէն ներս։ Աշխատանքի եւ նուիրումի նոր հեռանկար կը բանային ի խնդիր աւելի լաւ, երջանիկ ապագայի մը իրականացումին։

ԺԲ. Համագումարը իր որոշումներով դարձաւ լայն ուշադրութեան առարկան՝ ազգային տարբեր կուսակցութեանց և խաւերուն։ Որոշ աշխուժութիւն ստեղծեց սփիւռքահայ ազգային-քաղաքական կեանքէ ներս։ Այդ որոշումները, մասնաւորաբար անոնք որ մեր ներկային կը վերաբերէին, ունէին բարեփոխիչ բնոյթ։ Կ'առաջադրէին լճացումէ դուրս բերել ազգային կեանքը սփիւռքի մէջ։ Նոր ոգի և ըմբռնում ներարկել մեր ժողովուրդին ու համայնքին յատուկ խնդիրներու քննարկման, հասկացողութեան և զանոնք լուծելու ճիգերուն։ Բարեկարգութիւն մը իրականացնել նաև մեր ազգային-քաղաքական բարքերէն ներս, նոր մակարդակի հասցնել զանոնք։ Արդի պայմաններու լոյսի տակ և անցեալի փորձէն օգտուելով ջանալ լուծել մեր գաղութային կեանքին հանգոյցները, որոնք հաւաքական նախաձեռնութիւնները կը դժուարացնեն։ Վերջ տալ շինարար միջոցներու ամլացումին, ստեղծագործ ազդակներու յումպէտս վատնումին։ Գտնել կերպը համադրելու իրերամերժ հաստատութիւններու կարելիութիւնները ընդհանուր նպատակներու շուրջ, որոնք ամէնօրեայ ուշադրութիւն և գործ

(Շարունակութիւնը տես էջ 4)

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՓՈԽ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ԵՒ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՈՒ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽԱՐԱՐ

ՏՈՔԹ. ԱՊՏԷԼ ՔԱՏԷՐ ՀԱԹԷՄ ՔՕՂԱՔԵՐԾԵՑ՝
ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

Օտար մամուլի թղթակիցներու, լրատուութեանց և ռատիօ-հեռուստատեսիլի գործակալութեանց տուած մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին, Եգիպտոսի փոխ-վարչապետ և Մշակոյթի Նախարար Տոքթ. Ապտէլ Քատէր Հաթէմ պարզեց Եգիպտոսի և Միջին Արեւելեան վերջին իրադարձութիւնները։

Տոքթ. Հաթէմ ընդգծեց համաշխարհային հանրային կարծիքին՝ ի նպաստ արաբական դատին կատարուած զգալի փոփոխութիւնը և յորդանք մատոյց օտար մամուլի ներկայացուցիչներուն ստանձնած դերին՝ աշխարհին ծանօթացնել տալու ճշմարտութիւնը, ինչպէս նաեւ արաբ և իսրայէլեան պայքարին հանդէպ անոնց որդեգրած անկողմնակալ կեցուածքին համար։

«Միջին Արեւելքի մէջ Իսրայէլի կեցուածքին դէմ անհամաձայնութիւնը բիւրեղացաւ այն թշնամական ցոյցերով, որոնցմով դիմաւորուեցաւ Իսրայէլի վարչապետ Տիկին Կոլտա Մայէր, վերջերս Ֆրանսա, Իտալիա և Զուիցերիա կատարած իր շրջապտոյտի ընթացքին, ցոյցեր, որոնք մեզի յիշեցնել տուին աշխարհի զանազան երկիրներու մէջ, 1956ին կազմակերպուած ցոյցերը՝ ի նշան բողոքի, ընդդէմ այն վայրագ յարձակման, որուն Եգիպտոս առարկայ դարձաւ», յայտարարեց փոխ-վարչապետ Տոքթ. Ապտէլ Քատէր Հաթէմ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ներկայիս հաճոյքն ունինք հաղորդելու մեր բարեպաշտ ժողովրդեան, թէ Երեքշաբթի, 23 Յունուար 1973, առաւօտեան ժամը 10ին, Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան հրաւէրով քաղաքս ժամանեց Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ բարեջան Առաջնորդ՝ Գեր. Տ. Տիրայր Սրբ. Եպս. Մարտիկեան։

Դիմաւորելու համար օդանաւակայան գացած էին Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեան, Պատկ. Թեմական Ժողովի Ատենապետ Պր. Սրբօ Պըլըքսանեան, Պատկ. Քաղաքական Ժողովի անդամներէն ՊՊ. Սարգիս Պալեան, Յակոբ Էքսէրճեան և Ռուբէն Գազազեան։

Եկեղեցի ժամանումին, Սրբազան Հայրը «Հրաշափառ»ով պաշտօնական մուտք գործեց Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարը, ուր աղօթելէ վերջ առաջնորդուեցաւ Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճը, ուր տեղի ունեցաւ պատշաճ հիւրասիրութիւն և բարի գալուստի խօսք՝ Ազգային Իշխանութեան կողմէ։

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ՝ ԳԱՀԻՐԷ

Ս. ՀԱՅՐԸ ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ՊԻՏԻ ՊԱՏԱՐԱԳԷ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Երեքշաբթի, 23 Յունուար 1973, կ. ա. ժամը 10ին, Պէյրութէն Գահիրէ ժամանեց՝ Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ հայոց Առաջնորդ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան։

Սրբազան հայրը, վերջերս, Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի հրահանգով այցելած էր Իրաքահայ համայնքին եւ այնտեղ, տօնական օրերու առթիւ կատարած էր կրօնական եւ ազգային պարտականութիւններ՝ պատարագելով, դասախօսելով եւայլն։

Գահիրէի օդանաւակայան Սրբազանին բարի գալուստ մաղթելու եւ դիմաւորելու գացած էին՝ Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեան, Պր. Սրբօ Պըլըքսանեան (ատենապետ Պատկ. Թեմական Ժողովի), եւ Պատկ. Քաղաքական Ժողովի անդամներէն՝ ՊՊ. Յակոբ Էքսէրճեան (ատենադպիր), Ռուբէն Գազազեան (խորհրդական) եւ Սարգիս Պալեան (խորհրդական եւ միաժամանակ «Չահակիր»ի խմբագիր)։

Օրինական ձեւակերպութեանց աւարտին, Սրբազան Հայրը եւ զինք դիմաւորողները ուղղուեցան Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ տաճարը, ուր, զգեստաւորեալ, «Հրաշափառ»ով մուտք գործեց Գերշ. Տ. Տիրան Սրբազան եւ աղօթելէ ետք օրհնեց ներկաները բոլոր։

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ

Եկեղեցին ներկայ եղան նաեւ եկեղեցւոյ Տիկնանց Յանձնախմբին անդամուհիները, գլխաւորութեամբ ատենապետուհի Տիկին Մանուկեանի, ինչպէս նաեւ ազգային առաջնորդարանի պաշտօնէութենէն մաս մը։

Ապա ամէնքը միասին հաւաքուեցան Ազգ. Առաջնորդարանի դահլիճը, ուր տեղի ունեցաւ պաշտօնական ընդունելութիւն, որուն ընթացքին Սրբազանին բարի գալուստեան խօսք բրաւ Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենապետ Պր. Սրբօ Պըլըքսանեան։

Կէս ժամ հանգստանալէ ետք, Տիրայր Սրբազան, ընկերակցութեամբ Հայր Ներսէսի եւ ՊՊ. Ս. Պըլըքսանեանի, Ռ. Գազազեանի եւ Ս. Պալեանի առաջնորդուեցաւ «Սեմիրամիս» պանդոկը, ուր պիտի բնակի Գահիրէ իր կեցութեան ընթացքին։

Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ Հայոց առաջնորդը մօտ երկու շաբաթ պիտի մնայ Եգիպտոս։ Սրբազան Հայրը այս երեկոյ (Հինգշաբթի 25 Յունուար) պիտի դասախօսէ Գահիրէի Հայ Գեղ. Միութեան սրահին մէջ, իսկ վաղը՝ Ուրբաթ, 26 Յունուար 1973, Հելիոպոլսոյ Նուպարեան Վարժարանի «Պըլըքսանեան» սրահին մէջ պիտի խօսի Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ հայ գաղութներու պատմութեան եւ անուանի հայերու մասին։

Շաբաթ, 27 Յունուար, Տիրայր Սրբազան, ընկերակցութեամբ Հայր Ներսէսի, պիտի այցելէ Գալուստեան Ազգ. Վարժարան (ժամը 10ին) եւ Նուպարեան Ազգ. Վարժարան (ժամը 12ին)։

(Շար. տես էջ 2)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամենայն Հայոց Հայրապետի որոշումով, Մայր Աթոռում վերակազմակերպուեց «Հայաստանեայց Եկեղեցու Միջեկեղեցական Յարաբերութիւններ» բաժինը, հիմնական նպատակ ունենալով սատարել գործօն կերպով բերելու Հայ Եկեղեցու մասնակցութիւնը՝ համաշխարհային էկումենիկ շարժմանը և աշխարհի խաղաղութեան ամրապնդման գործին, սերտ յարաբերութիւններ մշակելով և գործակցելով քրիստոնեայ եկեղեցիների, Եկեղեցիների Համաշխարհային Խորհրդի և այլ կրօնական և էկումենիկ կազմակերպութիւնների հետ:

«Հայաստանեայց Եկեղեցու Միջեկեղեցական Յարաբերութիւններ» բաժնի պատասխանատու վարիչ է նշանակուած՝ Մայր Աթոռի միաբան Հոգեշնորհ Տ. Արսէն Ծ. Վրդ. Պէրպէրեանը:

11 Յունուար 1973 թ. *ԴԻՒԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ*
Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

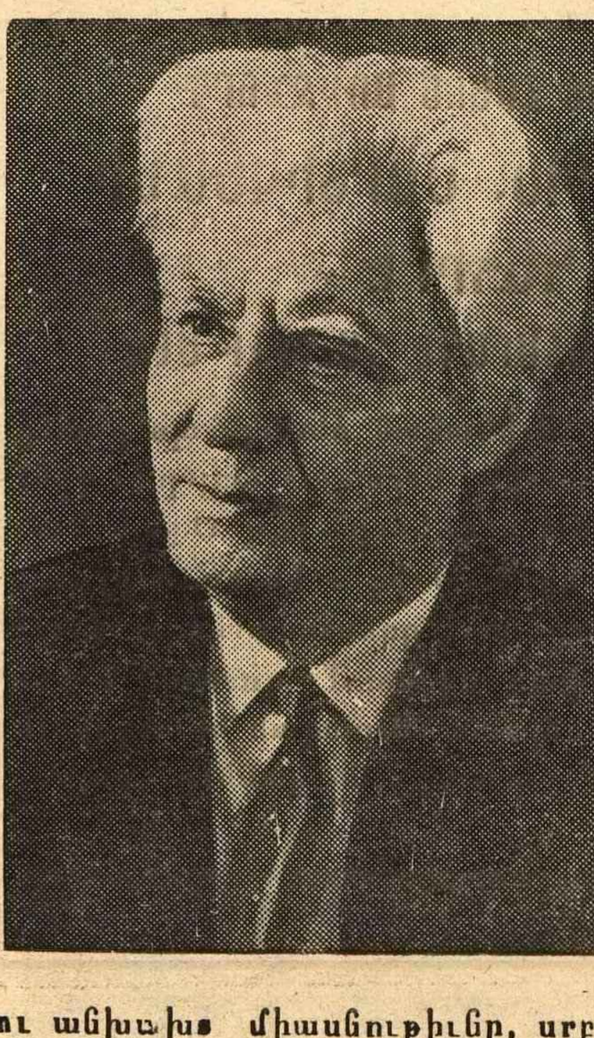
ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ 4ՐԴ ՇՔԱՆՇԱՆԸ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).- Խ. Միութեան Կազմաւորման եւ ամրապնդման, Սոցիալիստական ազգերու եւ ազգութիւններու բարեկամութեան եւ եղբայրական համագործակցութեան ամրապնդման՝ Հայաստանի աշխատաւորներու մատուցած մեծ ծառայութիւններու, Խորհրդային Պետութեան տնտեսական, սոցիալ քաղաքական եւ մշակութային զարգացման ասպարէզին մէջ ներդրած մեծ աւանդի համար եւ ի նշանաւորումն Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւններու Միութեան 50ամեակին, Հայկական Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւնը՝ ԽՍՀՄ-ի Գերագոյն Խորհուրդի Նախագահութեան հրամանագրով, պարգեւատրուած է Ժողովուրդներու Բարեկամութեան Շքանշանով:

ՀԱՅՐԵՆԻ ՄԵԾ ԳՐՈՂ՝ ԳԵՂԱՄ ՍԱՐԵԱՆԻՆ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ԿՈՉՈՒՄ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).— Քիեւէն ԹԱՍՍի թղթակիցը կը հաղորդէ, որ Ուքրայինական ՍՍՀ Գերագոյն Սովետի Նախագահութեան հրամանագրով, Սովետական չորս նշանաւոր գրողներու եւ գրականագէտներու շնորհուած է Ուքրայինական Ս. Ս. Հանրապետութեան Մշակոյթի Վաստակաւոր Գործիչի պատուաւոր կոչում: Պարգեւատրուածներու մէջ է նաեւ սովետահայ ականաւոր բանաստեղծ Գեղամ Սարեանը:

Կոչման արժանացած արուեստագէտները այդ բարձր գնահատականին արժանացած են՝ եղբայրական մշակոյթներու փոխադարձ կապերու ամրապնդման գործին մէջ ունեցած վաստակի եւ ուքրաինական գրականութեան ծանօթացման բեղմնաւոր աշխատանքի համար:

Իրենց բանաստեղծական կրքոտ խօսքով, գրականագիտական աշխատանքի պատկերաւոր լեզուով անոնք վառ կերպով ցոյց կու տան սովետական եղբայր ժողովուրդներու անխախտ միասնութիւնը, սրբազան բարեկամութիւնը եւ կը նպաստեն սովետական մարդկանց հոգեւոր հարստացմանը:

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ԲԻՒԶԱՆԴ ԿՈՃԱՄԱՆԵԱՆԻ

Խմբագրութեանս հասցէագրուած հրաւիրատոմսէ մը հաճոյքով կը տեղեկանանք, որ եգիպտահայ ծանօթ նկարիչ ԲԻՒԶԱՆԴի (Բիւզանդ Կոճամանեան) գործերու ցուցահանդէս մը կազմակերպուած է Լոս Անճելըզի «Ուէսթուուտ Արթ Էսօսիէյշըն Սենթըր»ի մէջ, որուն բացումը պիտի կատարուի յառաջիկայ 3 Փետր. 1973, նախաձեռնութեամբ «Հայկական Միացեալ Արուեստի Ընկերակցութեան» կողմէ.

Ցուցահանդէսը՝ ուր ներկայացուած պիտի ըլլան Բիւզանդի իւղաներկ և ջրաներկ գործերէն, պիտի տեւէ մինչև 10 Փետրուար 1973.

Յաջողութիւն կը մաղթենք մեր արուեստագէտ բարեկամին.

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ Ուրբաթ, 19 Յունուար 1973, առաւօտեան, խմբագրութիւնս այցելեց Աղեքսանդրիոյ Պօղոսեան Ազգ. Վարժարանի տնօրէն Պր. Օննիկ Գալուստեան, Նոր Տարուոյ եւ Ս. Ծննդեան առթիւ շնորհաւորելու թերթիս աշխատակիցները եւ նոյնատեն բարեկամական զրոյց ունենալու խմբագրութեանս հետ:

Այս առթիւ Պր. Գալուստեան յայտնեց որ ջերմօրէն կը բաղձայ եգիպտահայութիւնը միացած տեսնել՝ ազգային, մշակութային եւ կրօնական հրատապ հարցերու շուրջ, իրարհասկացողական ազնիւ եւ մաքուր սկզբունքներէ առաջնորդուած, յօգուտ համայնքիս անդորրութեան եւ ազգային գործերու յաջողութեան.

Մենք եւս համակարծիք ենք այս տեսակէտին եւ իբր հայ մամուլ՝ որուն գլխաւոր նպատակներէն մին է պաշտպանել հայ ժողովուրդին իրաւունքը սփիւռքի տարածքին վրայ, օտարացման դժնդակ վտանգներուն դիմագրաւելու համար, պիտի չվարանինք արտայայտուելու եւ քննադատելու բոլոր անոնք՝ որոնք կը փորձեն կամ պիտի փորձեն խոչընդոտ հանդիսանալ՝ ազգային գործերու բարւոք մատակարարման նուիրական աշխատանքներուն:

Պր. Օննիկ Գալուստեանին եւ իր պաշտօնակիցներուն այս առթիւ կը մաղթենք առողջութիւն եւ յաջողութիւն՝ իրենց նուիրական գործը լաւագոյնս կարենալ իրագործելու համար:

ԹՈՒՐՔԻԱ

ԳԷՈՐԳ ՊՕՅԱՃԵԱՆ «ՄԱՏԱՄ ՊԱԹԸՐՖԼԱՅ» ՕՓԵՐԱՅԻՆ ՄԷՋ

Իսթանպուլահայ համակրելի և արժէքաւոր թենոր, օփերայի արուեստագէտներէն՝ Գէորգ Պօյաճեան Երեքշաբթի, 12 Դեկտ. 1972ին, Իսթանպուլի Օփերայի բեմին վրայ հանդէս եկած է Փինքերթոնի գլխաւոր դերով, «Մատամ Պաթըրֆլայ»ի մէջ.

Հակառակ անոր որ սոյն դերը ընդհանրապէս վստահուած է իտալացի թենոր Մամփրինոյի, Պր. Գէորգ Պօյաճեան շատ յաջող մեկնաբանութիւն մը ունեցած է այս խիստ դժուար և պատասխանատու դերին մէջ.

ՖՐԱՆՍԱ

ՄԱՀ ՆԻԿՈՂՈՍ ՍԱՐԱՖԵԱՆԻ

Շաբաթ 16 Դեկտեմբեր, Փարիզի մէջ իր մահկանացուն կնքած է, ծանօթ մտաւորական ու քերթող Նիկողոս Սարաֆեան.

Ողբացեալը, որ Իսթանպուլէն 1922ին Ֆրանսա գաղթած էր, ընթացաւարտ եղած էր Կեդրոնական Վարժարանէն՝ Գեղամ Գավաֆեանի տնօրէնութեան շրջանին.

Նիկողոս Սարաֆեան, իր գրական ասպարէզին մէջ, առաւելապէս մշակած է արձակ և չափածոյ բանաստեղծութիւնը, մասնաւորաբար ընտրելով բնազանցական և հոգեվերլուծական նիւթեր. Ունի բաւական մեծ վաստակ մը, իր գործերէն յիշենք հոս «Անջրպետի մը գրաւումը» և «Միջերկրականը».

Նիկողոս Սարաֆեանի ի պատիւ երեկոյ մը սարքուած էր վերջերս Փարիզի մէջ. Ան մօտաւորապէս 70 տարու էր.

«ՄԱՐՄԱՐԱ»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՐԱՐ ՎԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

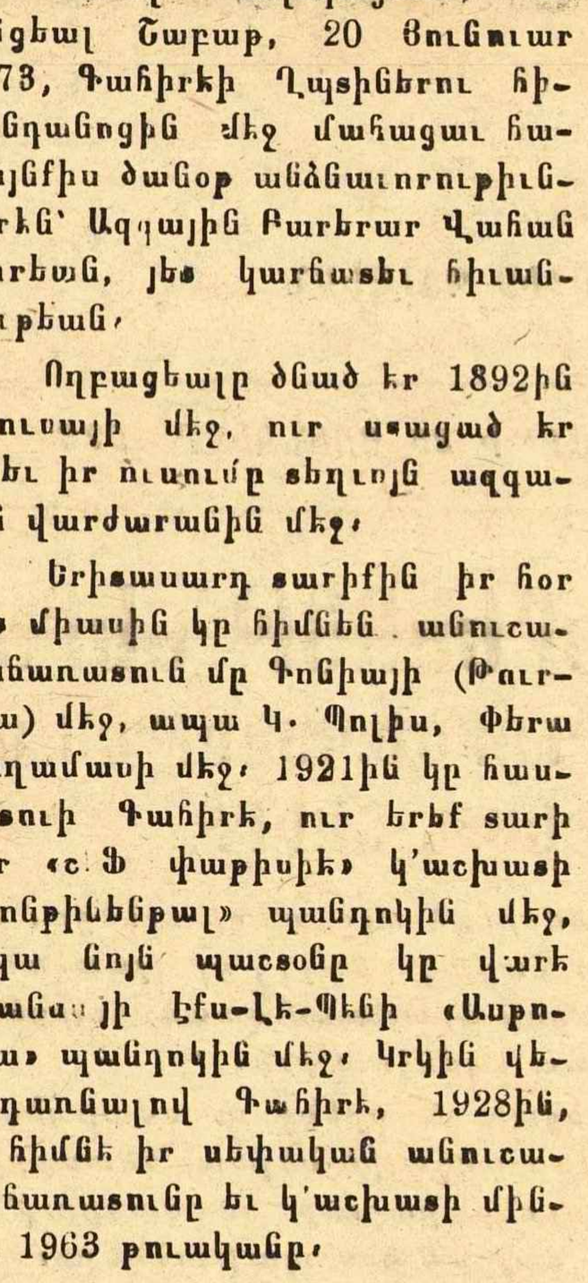
Ցաւով տեղեկացանք, որ անցեալ Շաբաթ, 20 Յունուար 1973, Գահիրէի Ղպտիներու հիւանդանոցին մէջ մահացաւ համայնքիս ծանօթ անձնաւորութիւններէն՝ Ազգային Բարերար Վահան Սարեան, յետ կարճատեւ հիւանդութեան.

Ողբացեալը ծնած էր 1892ին Պրուսայի մէջ, ուր ստացած էր նաեւ իր ուսումը տեղւոյն ազգային վարժարանին մէջ.

Երիտասարդ տարիքին իր հօր հետ միասին կը հիմնեն անուշավաճառատուն մը Գոնիայի (Թուրքիա) մէջ, ապա Կ. Պոլիս, Փերա թաղամասի մէջ. 1921ին կը հաստատուի Գահիրէ, ուր երեք տարի իբր «շէֆ փաթիսիէ» կ'աշխատի «Գոնթինենթալ» պանդոկին մէջ, ապա նոյն պաշտօնը կը վարէ Ֆրանսայի Էքս-Լէ-Պէնի «Ասթորիա» պանդոկին մէջ. Կրկին վերադառնալով Գահիրէ, 1928ին, կը հիմնէ իր սեփական անուշավաճառատունը եւ կ'աշխատի մինչեւ 1963 թուականը.

Ողբ. Վահան Սարեանի կատարուեցաւ ազգային յուղարկաւորութիւն, Կիրակի, 21 Յունուար 1973, կ. ե. ժամը 4ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, նախագահութեամբ Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի, մասնակցութեամբ Գերշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանի եւ Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընկեանի եւ ի ներկայութեան Ազգային Իշխանութեանց անդամներու, ընտանեկան պարագաներու եւ ողբացեալին յիշատակը յարգող յուղարկաւորներու.

Թաղման կարգի աւարտման, Սրբազան Հայրը դամբանական քարոզ մը բրաւ, խօսելով ողբ. ազգային բարերարին կեանքին եւ կատարած ազգանուէր նուիրատուութեանց մասին. Եկեղեցիին բակին մէջ, մահարձանի վրայ զետեղուած ողբացեալին դագաղին առջեւ, յանուն Ազգային Իշխանութեան խօսք առաւ Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենադպիր Պր. Յակոբ Համբիկեան եւ արտայայտուեցաւ բարերարին ազգասիրական զգացումներուն մասին, վեր առնելով բարեգործութեան իմաստը.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՐԱՐ
ՎԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆ

Ողբ. Վահան Սարեանի անկենդան մարմինը փոխադրուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ազգային գերեզմանատունը եւ ամփոփուեցաւ ընտանեկան դամբարանին մէջ, որուն վրայ շարուեցան այն ծաղկեպսակները՝ որոնք այս տխուր առթիւ ուղարկուած էին Ազգ. Իշխանութեան եւ այլոց կողմէ:

Մեր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնենք ողբացեալի այրիին՝ ազգային բարերարուհի Տիկին Գոհարիկ Սարեանին, քրոջը եւ սգակիր բոլոր պարագաներուն.

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Գահիրէի Ազգային Իշխանութիւնը խորունկ կսկիծով կը տեղեկացնէ եգիպտահայ մեր գաղութին՝ թէ Շաբաթ, 20 Յունուար 1973, կ. ե. ժամը 3ին, Ղպտոց հիւանդանոցին մէջ իր մահկանացուն կնքած է գաղութիս ծանօթ անդամներէն եւ ազգային բարերար՝

ՎԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆ

Ի յարգանս ողբացեալին կատարուեցաւ ազգային յուղարկաւորութիւն, Կիրակի, 21 Յունուար 1973, կ. ե. ժամը 4ին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ եւ ապա ողբացեալին մարմինը ամփոփուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ազգային Գերեզմանատան Սարեան ընտանիքի դամբարանին մէջ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳԱՀԻՐԷԻ

Հ Ո Գ Ե Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ

Ի գիտութիւն մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 28 Յունուար 1973, յաւարտ Ս. Պատարագի պիտի կատարուի հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն ազգային բարերար՝

ԱՐՄԵՆԱԿ ՄԷՕԹԷՄԷՏԵԱՆԻ

հոգւոյն համար, անոր մահուան առաջին տարելիցին առթիւ.
Կը հրաւիրենք մեր հաւատացեալ ժողովուրդը.

Ե. Գ. Մ. ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

(Շար. Ա. էջէն)

Հիւր մեծ հոգեւորականը այս Կիրակի, 28 Յունուար, հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ եւ պիտի քարոզէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, իսկ յառաջիկայ Հինգշաբթի, 1 Փետրուար 1973, Գահիրէի Հայկ. Ընթերցասրահին մէջ պիտի դասախօսէ Պուլկարահայ եւ Ռումանահայ համայնքներու անցեալի եւ ներկայի մասին:

Խմբագրութիւնս բարի գալուստ կը մաղթէ Սրբազան Հօր.

ԿՈՄԻՏԱՍԵԱՆ ՍԱՆ ՄԻՀՐԱՆ ԹՈՒՄԱՃԱՆԻ ԵՐԱԽՏԻՔԸ

ԱՐՏԱՇԷՍ ՆԱԶԻՆԵԱՆ

Հայկական Ս. Ս. Հ. գիտութիւններու Ակադեմիայի՝ արուեստի եւ հնագիտութեան եւ ազգագրութեան ինստիտուտները, վերջերս լոյս ընծայեցին Կոմիտասի արժանաւոր սաներէն՝ Միհրան Թումաճանի «Հայրենի Երգ ու Բան» հաւաքածոյին առաջին հատորը, խմբագրութեամբ երաժշտագէտ Ռոպերթ Աթայեանի։ Ժողովածուն կը պարունակէ Բութանիայի շրջանէն երգեր, որոնց կցուած են Իզմիրի շրջանէն յաւելուած մը։ Հատորը ունի բովանդակալից յառաջաբան մը եւ ծանօթագրութիւններու հարուստ բաժին մը։ Երգերու ձայնագրումները կատարուած են ճաշակով եւ գիտական մեծ բարեխղճութեամբ։ Հեղինակին աջակցած են խմբագիրը եւ բանագէտ Արտաշէս Նազինեանը։

Ստորեւ Ա. Նազինեանի հետաքրքրական գրութիւնը՝ այդ ժողովածուի մասին։

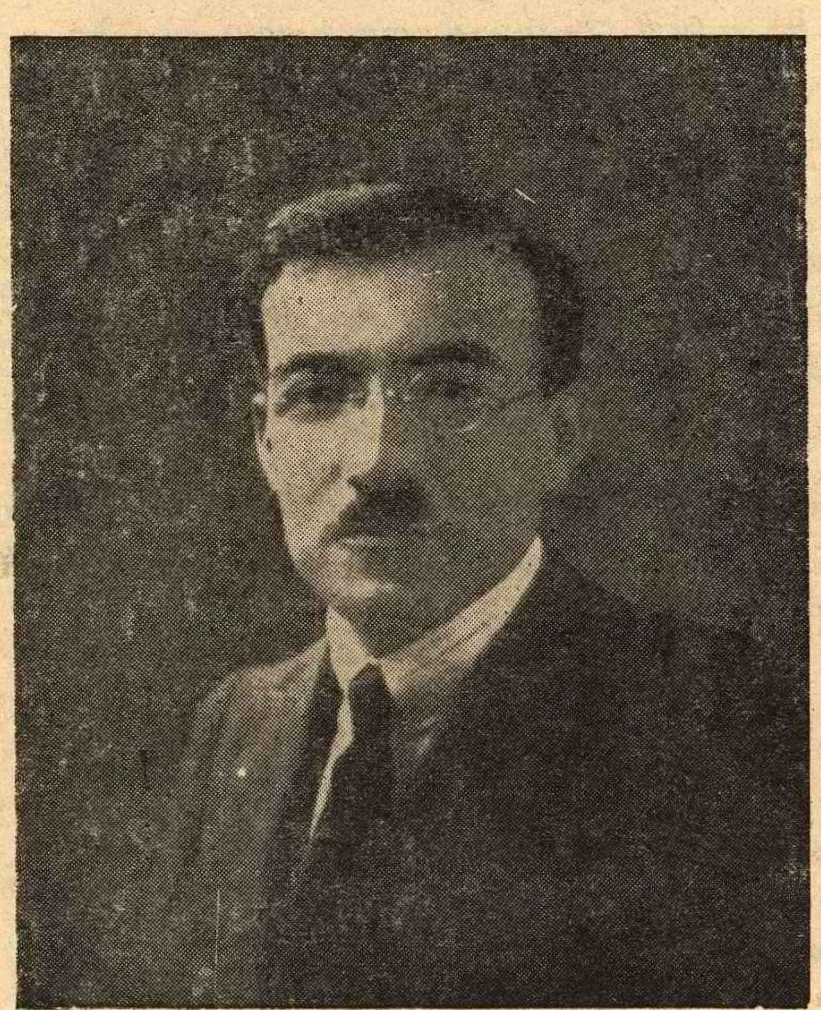
ԽՄԲ.

Մի քանի տարի առաջ, Վարդան Սարգսեանը (Կոմիտասի սան) Ֆրանսիայից նամակ է գրում Ամերիկայում բնակող ընկերոջը՝ Միհրան Թումաճանին և յայտնում երաժշտագէտ Ռոպերթ Աթայեանի ցանկութիւնը, տեղեկութիւններ ուղարկել Կոմիտասի կեանքի ու գործունէութեան չլուսաբանուած հարցերի վերաբերեալ: Սկսւում է ջերմ նամակագրութիւն Մ. Թումաճանի և Ռ. Աթայեանի միջեւ: Մի քանի ամիս անց, Ամերիկայից առաջին անգամ Հայաստան է ժամանում (նոյնպէս Կոմիտասի սան) երաժշտագէտ-բանահաւաք Միհրան Թումաճանը։ Հայաստանի Գիտութիւնների ակադեմիայում և Կոմպոզիտորների միութիւնում կազմակերպուած հանդիպումներին՝ Թումաճանը պատմում է քառասուն տարիներէ ի վեր իր հաւաքած ժողովրդական երաժշտական ու բանահիւսական նիւթերի մասին։ Ցանկութիւն է յայտնում այդ հաւաքածոն մայր հայրենիք բերելու և հրատարակութեան ներկայացնելու, որին սիրայօժար ընդառաջում է Մ. Թումաճանը։

Անցան տարիներ: Իրականացաւ Միհրան Թումաճանի բաղձանքը։

Միհրան Թումաճանի հաւաքածոն բաղկացած է երկու բաժնից՝ «Հայրենի Երգ ու Բան» եւ «Ազգային-Հայրենասիրական երգեր», որոնք իրենց հերթին բաժանուած են մի շարք հատորների։ «Հայրենի Երգ ու Բան» ժողովածուն ներկայացնում է Արեւմտեան Հայաստանի տարբեր գաւառների ժողովրդական երգերը՝ իրենց հիմնական տեսակներով ու տարատեսակներով (ծիսական, կենցաղային, աշխատանքային, սիրոյ, բնութեան երգեր, պարերգեր եւ այլն), ինչպէս նաեւ երգերին առնչուող ազգագրական ու բանահիւսական յարակից նիւթերը։ Ժողովածուի երգերի քանակը հասնում է շուրջ հազարի, երգուած տարբերակներով: Նոյնքան եւ աւելի թիւ են կազմում ազգագրական-բանահիւսական նիւթերը: Ժողովածուն բաժնուած է հինգ հատորի՝ ըստ պատմա-ազգագրական եւ աշխարհագրական շրջանների: Իւրաքանչիւր հատոր, բացի հիմնական բնագրից, կ'ունենայ նաեւ նախաբան, յաւելուած, ծանօթագրութիւններ, բառարան, ցանկ։

Հայ ժողովրդական երաժշտութեան ու բանահիւսութեան այս նիւթերը, Թումաճանը գրի է առել

ՄԻՀՐԱՆ ԹՈՒՄԱՃԱՆ

և նօթագրել սփիւռքում ցրուած զանազան հայկական գաղթավայրերի բնակիչներից՝ առաւելապէս Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների Հայ գաղութի։ Դժուարին ու պատուաւոր աշխատանք է կատարել Թումաճանը՝ այդ գործի մէջ ներդնելով իր եռանդը, հմտութիւնը եւ ամբողջ էութիւնը: Շատ բարձր է Միհրան Թումաճանի երաժշտական-բանահիւսական-ազգագրական այս հաւաքածուի արժէքն ու նշանակութիւնը հայագիտութեան և ընդհանրապէս հայ մշակոյթի համար: Բարձր է նախ այն պատճառով, որ Թումաճանի հայրենանուէր ջանքերով առյաւէտ փրկուել է հայ ժողովուրդի մի շարք հատուածների երգն ու բանահիւսութիւնը, հատուածներ՝ որ բնաջնինջ եղան օսմանեան բռնապետութեան ջարդերի պատճառով:

Տ. ՄԱՇՏՈՑ ՔՀՆՑ. ԹԻՒՖԵՆՔՃԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Շուրջ քառասուն օրեր առաջ, կանխահաս մահով մը աչքերը ընդմիշտ փակեց Դամասկոսի հայոց ժրաջան հոգեւոր հովիւ՝ Տէր Մաշտոց քհնյ. Թիւֆէնկճեան, խոր սուգի մատնելով ոչ միայն իր անմիջական հարազատները, այլ բոլոր անոնք որոնք դարձած էին իր հօտը, ճանչցած զինք իբրեւ հոգեւոր հովիւ, առաջնորդ, կրթ. կամ հասարակական գործիչ եւ վերջապէս որպէս մարդ եւ որպէս հայ, որ գիտցած է հասնիլ հոն՝ ուր իր ներկայութեան կարիքը զգացուած է, հոն՝ ուր իր բարոյական նեցուկը բերել, մխիթարական խօսքը ըսել պէտք եղած է, հոն՝ ուր կանչած են զինք եւ իր մարդու, հոգեւորականի եւ ազգային պարտականութիւնները կատարած է անձնուրացաբար, խղճմտօրէն, բծախնդրութեամբ։

Այսպիսին որպէս ճանչցուած էր Տէր Մաշտոց քահանայ, որ ութը տարի անընդհատ ծառայեց Դամասկոսի հայութեան, որուն յարգելի հոգեւոր հովիւը եւ իր հեզահամբոյր բնաւորութեամբ՝ մտերիմը դարձած էր։

Երբ իր եկեղեցական առաքելութիւնը բնաւ կոչում մըն էր, անոր ազգանուէր ու հասարականուէր նկարագիրը դարբնուած էր վաղ մանկութենէն, Հալէպի մէջ, ուր ծնած էր 1927ին, Կիլիկեան Վարժարանին նստարաններուն վրայ թէ Հ.Մ.Մ.ի շարքերուն մէջ։ Արդարեւ, Տէր Մաշտոց նախնական կրթութիւնը ստացած էր Հալէպի Կիլիկեան Վարժարանը, ուր յանախած շրջանին իսկ մտած էր Հ.Մ.Մ.ի շարքերը՝ որպէս սկաուտ, ապա դառնալու համար նուիրեալ միութենական։

Մինչեւ քահանայ ձեռնադրութիւնը, ան եղած էր հոգաբարձու՝

Հալէպի Տաւուսիքի Վարդանեան Վարժարանին։ Դասաւանդած էր Վարդանեան եւ Կիլիկեան Վարժարաններուն մէջ:

1956-57 տարեշրջանին եղած էր Պէյր-Մէրի՝ իր եկեղեցական ուսումը ստանալու համար: Այնուհետեւ ալ սակայն եւ մինչեւ քահանայ ձեռնադրութիւնը տարած էր հասարակական բեղուն գործունէութիւն, հասնելով մինչեւ Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութեան Վարիչ Մարմնի անդամի պաշտօնին։

1961ը եղած է անկիւնադարձ մը իր կեանքին մէջ: Արդարեւ, այդ տարին է որ ան մեկնած է Փարիզ, ուր Ժան Կուժոն Եկեղեցւոյ մէջ ձեռնադրուած է Քահանայ, ձեռամբ Սերովբէ Սրբազան Մանուկեանին։ Շուրջ մէկ ու կէս տարի ծառայելէ ետք Փարիզ, վերադարձած է իր ծննդավայրը՝ Հալէպ։

Այնուհետեւ, Տ. Մաշտոց պաշտօնի կոչուած է Հնդկաստանի Պոմպէյ քաղաքը, ուր իր չորս ամսուայ գործունէութեամբ մեծապէս գնահատուած է բոլորին կողմէ: Այդ շրջանին էր որ Վազգէն Ա. Կաթողիկոս, Հնդկաստան այցելութեան առթիւ, լանջախաչով պատուած էր երիտասարդ հոգեւորականը։

Հնդկաստանէն վերադարձին, Տէր Մաշտոց հրաւէր ստացած էր Դամասկոսի ազգային իշխանութիւններէն՝ դառնալու այս գաղութի հոգեւոր հովիւը, պաշտօն մը՝ զոր ձեռնհասութեամբ ու նուիրուածութեամբ վարեց ութ տարի ամբողջ, սկսեալ 1964էն մինչեւ իր վախճանումը, արժանանալով բոլորին յարգանքին ու սիրոյն։

5 Դեկտեմբեր 1972ին է՝ որ յետ կարճատեւ հիւանդութեան աչքերը ընդմիշտ փակեց ժրաջան Քահանան, թափուր ձգելով աթոռ մը՝ որուն արժանաւորագոյնն եղած էր, ձգելով յիշատակ մը՝ որ անջնջելի պիտի մնայ բոլոր զինք ճանչցողներու սրտերուն մէջ։

ՍԳԱԿԻՐ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՅՈՒՇԵՐ

ՎԱՀԱՆ ՀԱՊԷՇԵԱՆ

(ՄԱՀՈՒԱՆ 20-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

ՅԱԿՈԲ ՇԱՀՆՈՒՐ

Եգիպտահայ բեմի մէկ ուրիշ նուիրեալ մըն էր Վահան Հապէշեան (*)։ Ան եղած է գրեթէ միշտ բեմի ետին, քուլիսներու մէջ և իր ամբողջ աւիւնն ու կորովը վատնած է թատրոնի վերելքին։ Համեստ, բայց արժանաւոր աշխատանք մը տարած է Վահան՝ իր երկարամեայ թատերական գործունէութեան ընթացքին։ Բեմավար եղած է ան բառին լսկական առումովը:

Եղած է եգիպտահայոց Աշոտ Մատաթեանը։

Չէ ունեցած սին ակնկալութիւններ, չէ միտած իր անձը և իր տարած աշխատանքը պոռոտ ցուցամոլութեանց առարկայ դարձնել։ Թատրոնը մաս կազմած է իր էութեան, նախասիրութեանց և իր հոգեկան սփոփանքին։ Յաճախ տուժած է ան իր անսակարկ նուիրումին համար. խանգարած է մինչեւ անգամ ընտանեկան իր երջանկութիւնը, սակայն մնացած է միշտ պատնէշին վրայ՝ եգիպտահայ թատրոնին դրօշը բարձր բռնած։

Ոչ՛ ոք խօսած կամ գրած է իր գործին մասին, արդէն ինք հակառակ էր այդ կարգի շողոմանքներու. չէր ուզեր որ մարդիկ դրուատէին իր մատուցած ծառայութիւնը. ստուերի մէջ. կ'ուզէր մնալ անձայն, անաղմուկ կու տար այն՝ ինչի որ պէտք ունէր մեր բեմը:

Կեանքին մէջ չէ փնտռած անձնական հաճոյք, վայելք։ Միակ բանը որ կ'արբեցնէր իր հոգին, իր կազմակերպած ներկայացումներուն յաջողութիւնն էր. գերասան ընկերներուն յաջող ելոյթները բաւ էին իր յոգնութիւններն ու տքնումները վարձատրելու։

Լաւ ֆրանսագէտ ըլլալով, յամառ ուսումնասիրող էր՝ համաշխարհային բեմի նուաճումները: Որպէս պրպտող միտք՝ եւրոպական թատրոնի եղափոխութեանը (évolution), կ'ընդունէր թէ մեծ ոստումով յառաջացող բեմական ասպարէզին վրայ նոր թատերագիրներ, ինչ մեծ նպաստ մը բերած են իրենց թատրոնին:

Անշուշտ, իր շրջանին կարգ մը տափակ միտք ունեցող յետադիմականներ չմարսեցին, չհասկցան Հապէշեանի ուսումնասիրութիւններուն պայծառ ընթացքը։

Անոնք իրենց հին, ժամանակավրէպ, մգլոտած մելոտրամներով կ'աղմկէին թատերական հրապարակը և չէին կրնար հաշտուիլ տեղի ունեցած արդիական փոփոխութեանց։

Վահան Հապէշեանի տան գրադարանին մէջ մեծ թիւ մը կը կազմէին թատերական Illustration ներու հաւաքածուն (փակագծի մէջ յիշեմ որ այս հաւաքածուն, բազմահարիւր գիրքերու և բազում թարգմանութեանց հետ իբրեւ Հապէշեանի արխիւը, ղրկուեցաւ Երեւան, իր զաւկին՝ Հրաչին կողմէ, ասկէ տասնեակ մը տարի առաջ)։

Ես գոնէ երբեք չեմ հանդիպած Վահանին, որ իր անուրին տակ ունեցած չըլլայ թատերական նոր փիէս մը։

Մենք կրտսերներս, չա՛տ օգտուած ենք իր փորձառութենէն և գիտելիքներէն։

(*) Վահան Հապէշեանի մասին կարելի է կարդալ նաեւ «Ջահակիր»ի թիւ 15 (20-2-1964)ի մէջ։

Ի՛նչ խանդավառութեամբ և հիացումով կը խօսէր ան արդի նուաճումներէն: Գտնուեցան նաև մարդիկ՝ որոնք իր նորութիւններուն դէմ խաչակրութիւն բացին։

Ինչպէս վերեւի տողերուն մէջ յիշեցի, լաւ ֆրանսագէտ ըլլալուն, ճոխացուց մեր աղքատ խաղացանկը՝ իր թարգմանածոյ փիէսներով։

Իրմէ ունինք՝ Մոլիէրի «Ժորժ Տանդէն»ը՝ վերածուած «Մերկեբիոս Ապտալեան»ի, «Կուզերու Հեքիաթը», «Էրնանի» (Վիքթոր Հիւկօ), «Արմենոյշ» (Մելոյեան) «Գառմա», «Թշուառները» փիէսի վերածուած, «Թօփազ», «Նամակը» (Սամըրսէթ Մօամի) եւն, եւն։

ՎԱՀԱՆ ՀԱՊԷՇԵԱՆ

Իր միակ փափաքն էր հաւաքական ուժերով ստեղծել թատերախումբ մը, սատար հանդիսանալու ժողովուրդին բարոյական մշակման։ Երկար և դժուարին խոչընդոտներու կուրծք տալով, ան յաջողեցաւ կազմել «Հայ Գեղ. Միութեան» հովանիին տակ՝ անոր թատերախումբը (1926)։ Իր անձնական ջանքերուն և զոհողութիւններուն շնորհիւ արդիւնաւորուեցաւ ու ծաղկեցաւ այդ ձեռնարկը և հինգ տարի շարունակաբար կազմակերպեց պարբերական ներկայացումներ, եգիպտահայ բեմին մակարդակը բարձրացնելով իսկապէս գեղարուեստական աստիճանի։

Սակայն, ափսոսալի է՝ որ կարգ մը ոչնչութիւններ սկսան իր դէմ ստեղծել անտեղի եւ անյարկի պայքար մը։ Զհանդուրժեց Վահանի բարի հոգին՝ այդ կեղծ ու սնոտի հալածանքներուն եւ ան իր փրկութիւնը գտաւ ազատութեան մէջ անջատ գործելով, աշխատակցութեամբ հրապարակի ոյժերուն եւ սիրողներու:

Հապէշեան քաջալերող էր, խրախուսող էր մանաւանդ նորաբոյս ուժերը. ահա այդ պատճառաւ էր որ Նուպարեան Վարժարանի «Սան ու Սանուհի»ներու միութեան այդ ժամանակուան անդամներէն՝ Պր. Նուպար Պէրպէրեանի (այժմ խմբագրապետ «Պայքար» օրաթերթի) գրած «Նայիրի» թատերգութիւնը բեմադրեց ան այնքան ձեռնհասութեամբ, որ երիտասարդ հեղինակին բարոյական գնահատանք ապահովեց, հակառակ փիէսին կարգ մը թատերականութենէ զուրկ ազուցուածքներուն։

Այս առթիւ «Արեւ»ի մէջ, 23 Մարտ 1943ին, հանգ. բանաստեղծ Վահան Թէքէեանի խմբագրութեան շրջանին, քննադատած եմ փիէսին թատերական կառուցուածքին տկարութիւնները, սակայն միաժամանակ խրախուսած

(Շար. տես էջ 5)

ՑՈՒՍԱԴՐԻՉ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

կը պահանջեն, և այս կամ այն կողմին քմայքին և տրամադրութեան չեն սպասեր գոհացուելու համար։

Համագումարը այս դրական ու շինիչ եզրակացութեան յանգած էր հաստատելէ ետք, որ հայութիւնը և մասնաւորաբար ըՍփիւռքը այսօր կանգնած է պարտաւորութիւններու առջև, որոնք անյետաձգելի են, որոնցմէ չի կրնար խուսափիլ և ստիպուած է, հակառակ զինք մասնատող և անհաշտ պատճառներուն, կարելի դարձնել ազգային միաւորներու համախմբումը հոն, ուր անհրաժեշտ է։

Այս եզրայանգումը կը թելադրուէր նաև այն հաստատումէն, որ սփիւռքահայ մեր կեանքի ներքին դժուարութիւնները հարթելու բոլոր հնարաւորութիւնները դեռ սպառած չեն։ Հակառակ իր ունեցած բաւականին բարդ գոյավիճակին, տեսակէտներու և եզրերու հակադրութեանց, գուցէ դեռ հնարաւոր է ըլլալ և գտնել հասարակաց յայտարար մը, որ կարենայ իրականացնել որոշ գործակցութիւն մը՝ սփիւռքահայ գործօններուն միջև, առանց որ անոնք՝ այդ կուսակցութիւնները, խնդրոյ առարկայ դարձուցած ըլլան իրենց գաղափարական համոզումները։

ՈՉ ՄԷԿ ԶԻՋՈՒՄ ԵՂԱԾ Է ԵՒ ԿՐՆԱՅ ԸԼԼԱԼ ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ՄԱՐԶԻ ՄԷՋ

Այսպէս կողմնորոշուելով, Հնչակեան Կուսակցութիւնը որևէ զիջում չէր կատարեր իր գաղափարական-սկզբունքային համոզումներէն, որոնք կը մնան հաստատ և անվերանայելի, ինչպէս եղած են կուսակցութեան գոյութեան աւելի քան ութ տասնամեակներու ընթացքին։ Կազմակերպութեան իրերայաջորդ 12 Համագումարները՝ իրենց որոշումներով, կը կազմեն անհերքելի փաստը այս իրողութեան, Կուսակցութեան անխզելի կառչածութեանը իր հիմնական Ծրագիրին, անոր գաղափարականին և ազգային նպատակներուն։

Այս հաւատարմութեան նորագոյն փաստը կը կազմէ ԺԲ. Համագումարը՝ իր որոշումներով, որոնք պէտք է ըմբռնուին և մեկնաբանուին իրենց հարազատ և անաղաւաղելի իմաստով, փոխանակ նախասիրած մեկնութիւնը անոնց, հիմնուելով կասկածի կամ գուշակութեան վրայ։

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԻՐ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԴԵՐԸ

Հնչակեան Կուսակցութիւնը կը մնայ հետեւողական՝ ինքզինքին հետ, իր վարքագիծին հետ, երբ, կանգնած՝ սփիւռքահայութիւնը տագնապեցնող, զայն կարուստի մատնող կացութիւններու առջև, իր բովանդակ կարելին կը փորձէ ահազանգելով վտանգը և առաջարկելով լուծում մը, որ կրնայ ապահովել մեր ժողովուրդին ազգային շահերը, զինք տէր պահել իր իրաւունքներուն, աջակցիլ մեր մայր հայրենիքի վերելքին, նպաստել մեր ազգային և հողային վերամիաւորումին։

Համագումարի որոշումներուն՝ իրենց պատեհ առիթին ներկայացուած ըլլալնուն և կարեւորութեան վկայութիւնը կը կազմէր այն, որ Սփիւռքահայ բոլոր կուսակցութիւններն, առանձին հատուածներու օրկաններ և թերթեր արձագանգեցին կոչ-յայտարարութեան։ Բոլոր կողմերու մամուլը, ընդունած հետաքրքրութիւն ցոյց տուաւ անով յայտնուած մտքերուն և ներկայացուած բանաձեւումներուն հանդէպ։ Հարցերն ու խնդիրները առանձին ուսումնասիրութիւններու ենթարկուեցան։ Առաջարկուած լուծումները ընդունեցան առարկայ եղան իրենց յետին մանրամասնութեանց մէջ։ Եւ իւրաքանչիւր կուսակցութիւն և հատուած յուշագրեց իր գնահատութիւնը կատարելու կամ տեսակէտը ներկայացնելու եղած յայտարարութեան և տրուած որոշումներուն շուրջ։

Նոյն հարցերու վերաբերեալ տարբեր կողմերուն յայտնած տեսակէտներուն բաղդատականին հետեւեցաւ, որ սփիւռքահայ կուսակցութիւնները միասնաբար կը խորհին ազգային շատ խնդիրներու նկատմամբ։ Նոյն ձեւով կը մտածեն և նոյն ցանկութիւնը կ'արտայայտեն։ Կան տարբեր բնոյթի խնդիրներ ալ առաջադրանքներ, որոնց շուրջ տարակարծութիւնը կրնայ մը սահմանէն անդին չանցնիլ։ Անշուշտ դրսեւորուած նաեւ հակասական կեցուածքներ, որոնք անհաշտ գաղափարախօսութիւններու արտացոլումը կը կազմեն։ Ուշագրաւ առաջին հետեւութիւնը եղաւ այն, որ Սփիւռքահայ կուսակցութիւնները իրարմէ հեռացնող պատճառները անմիտեմեան դուրս եկան բաղդատած անոնց, որոնք մերձեցնող և գործակցութեան կ'առաջնորդեն, այդ կողմերը, որոնք համապատասխան տեսակէտ ու համոզում ունին մեր ազգային ներկային, խնդիրներուն, հայրենիքի ու պետութեան իրողութեան, ինչպէս նաեւ ապագայի ընկերներուն մասին։

Տեղին կը սեպենք այստեղ յատկապէս նշել, որ կուսակցութեան ԺԲ. Համագումարը, երբ առաջադրանք ազգային բնոյթի խնդիրներով զբաղեցաւ և լուծումներ բանաձեւեց, իր խօսքը յղեց մանաւանդ ընդհանուր հայութեան և Հնչակեան Կուսակցութեան գաղափարական գծին, ժամանակակից տեղական և միջազգային զոյգ ազգային և ընկերային կապակցութեամբ։

Մեր ԺԲ. Համագումարը իր հաւատարմութիւնը վերահաստատեց հանդէպ իր Սոցիալիստական-Մարքսիստական գաղափարախօսութեան, որ իր հաւատոյ հանգանակը եղած է ու կը մնայ։

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԳԻԾԸ ԿԸ ՄՆԱՅ ԱՆԽԱԽՏ

Սոցիալիզմի, ընկերային արդարութեան սկզբունքներու ամբողջական կենսագործումը, անոր համաշխարհային յաղթանակը կը մնայ մեր կուսակցութեան տեսլականը։ Ընկերվարութեան կիրառումը կրնայ տարբեր ըլլալ երկիր երկիր, նայած իւրաքանչիւր երկրի առանձնայատուկ ազգային, ընկերային, տնտեսական և հոգեմտաւոր պայմաններուն և առնչութեանց։ Սակայն աշխատաւոր մարդու յաղթանակը ամէն ձեւի շահագործումի դէմ, նաև արտադրական բարիքներու արդար բաշխումը ընկերութեան անդամներուն միջև՝ կը մնայ ընդհանուր ծգտում և անյեղլի նպատակ։

Համագումարը իր անվերապահ միասնութիւնն ու համակրութիւնը յայտնեց ազգային և ընկերային ազատագրական բոլոր պայքարներուն, որոնք կը մղուին այսօր աշխարհի տարբեր մասերուն մէջ։ Դատապարտեց ցեղային և ազգային խտրական, գերադասութեան ոգին, վերադաւանելով ժողովուրդներու եղբայրութիւնը, ազգերու իրեր-օգնութիւնը, խաղաղ գոյակցութիւնը՝ որ նախապայման է ամէն յառաջդիմութեան։

ԺԲ. Համագումարով, Հնչակեան Կուսակցութիւնը վերահաստատեց՝ Մարքսիզմի հնագոյն գունդերէն ըլլալու հանգամանքը, իր յարումը միջազգային աշխատաւորական-սոցիալիստական ու խաղաղութեան շարժման, իր միասնութիւնը ժամանակակից սոցիալիստական ճակատին հետ, որուն մէկ մանիկը կը նկատէ ինքզինք։

Այս խիստ անհրաժեշտ ճշդումը կատարելէ ետք, անցնինք մեր խմբագրականներու ներկայ շարքը թելադրող բուն նիւթին։

(Շար. 1)

«ԱՐԱՐԱՏ»

Ս. Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԺԲ. ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳԸ՝ ՀԱՅ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Սփիւռքահայ միւս երեք կուսակցութիւններու - Կոմունիստ, Ռամկավար և Դաշնակցական - պաշտօնական օրկանները և այլ թերթեր, հիմ ունենալով Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութեան ԺԲ. Համագումարին վերաբերեալ պաշտօնական յայտարարութիւնը՝ որ լոյս տեսաւ «Արարատ»ի մէջ, նաև անոր յաջորդող խմբագրականներու շարքը՝ որ համագումարի որոշումներուն պարզաբանումը կը կազմէր, առանձին յօդուածներով անդրադարձան և իրենց տեսակէտը յայտնեցին տրուած ազգային որոշ խնդիրներու մասին։

Ստորև և յաջորդաբար քաղուածքներ պիտի կատարենք վերոյիշեալ կուսակցութեանց օրկաններէն, աւելի առարկայականօրէն ընթերցողին ցոյց տալու համար՝ թէ ըսփիւռքահայ կուսակցութիւններէն իւրաքանչիւրը ի՛նչ կեցուածք եւ համոզում ունի անոնց հանդէպ, կամ ի՛նչ կ'առաջարկէ ընել ազգային այդ խնդիրներու հետապնդման և լուծման կապակցութեամբ։

ԱՌՈՂՋ ՄՕՏԵՑՄԱՆ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐ (ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԺԲ. ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԻԹՈՎ)

Հնչակեան Կուսակցութիւնը 1972 Յուլիսին գումարած է իր ԺԲ. Համագումարը եւ առ այդ Յայտարարութիւն մը հրատարակած է, ուղղուած հայ ժողովուրդին («Արարատ», 2 Օգոստոս 1972)։ «Արարատ», իր յաջորդական թիւերուն մէջ, յատկապէս այդ Յայտարարութեան զանազան կէտերը մեկնաբանող խմբագրականներ հրատարակեց, ուր կը քննուին, Հնչակեան Կուսակցութեան գաղափարաբանութեան կողքին, նաեւ Հայրենիքի եւ Սփիւռքի յարաբերութեանց, հողային դատի, ազգային միասնութեան, եկեղեցական տագնապի հարցերը։

... Կարելի չէ մանաւանդ չարձանագրել, թէ հայ ազգի ճակատագրին հետ կապուած հիմնական հարցերու հետապնդման համար առողջ մօտեցումներու կարելիութիւններ կ'արտայայտուին Հնչակեան Կուսակցութեան ԺԲ. Համագումարին կողմէ, ինչպէս նաեւ այդ Համագումարի որոշումներուն մեկնաբանութեան մէջ։

«ԱԶԴԱԿ ՇԱԲԱԹՕՐԵԱԿ»

27 Օգոստոս 1972

... Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւնը, իր 12րդ Համագումարի (Յուլիս, 1972) աւարտին, Պաշտօնական «Յայտարարութիւն մը հրատարակեր է կուսակցութեան պաշտօնաթերթ «Արարատ»ի մէջ (2 Օգոստոս 1972), գրաւելով գրեթէ անոր առաջին էջը։

Խանդավառ, լուրջ ու համապարփակ հաղորդագրութիւն մըն է ասիկա, ուրկէ կը վերցընենք ուշագրաւ այս հատուածը...

... Ազգային շատ խնդիրներու շուրջ կարելի է համաձայն գտնուիլ Հնչակեան Կուսակցութեան հետ։

«ՍՓԻՒՌՔ», 13 Օգոստոս 1972

... Յուլիս ամսուն, Պէյրութի մէջ տեղի ունեցաւ Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան ԺԲ. Համագումարը։ «Արարատ» օրաթերթի 2 Օգոստոսի թիւով հրատարակուեցաւ Պաշտօնական յայտարարութիւն մը՝ համագումարի որոշումներուն վերաբերեալ։ Նոյն օրաթերթին մէջ յաջորդաբար լոյս տեսան 9 խմբագրականներ (11էն 24 Օգոստոս 1972), ուր Պաշտօնական Յայտարարութեան կարգ մը կէտերը աւելի մանրամասնօրէն կը ներկայացուին հանրութեան։

«Ազդակ Շաբաթօրեակ» կը գրէ.- «Հայ ազգի ճակատագրին հետ կապուած հիմնական հարցերու հետապնդման համար, առողջ մօտեցումներու կարելիութիւնները կ'արտայայտուին Հնչակեան Կուսակցութեան ԺԲ. Համագումարին կողմէ»։

«Քննելէ առաջ այս համագումարի որոշումները... կը ներկայացնենք հատուածներ Պաշտօնական Յայտարարութենէն, ինչպէս նաև ... խմբագրականներէն»։

«Երիտասարդ Հայ», 30 Սեպտ. 1972

ԱՌԱԾԱՆԻ

Ով չի յառաջանար՝ յետ քայլ կ'ընէ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

Օձին գլուխը ճզմէ թշնամիիդ ձեռքով։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ

Ով ամէն ինչ կը խոստանայ, ոչինչ կը խոստանայ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

Մայրը՝ կ'ըսէ իր աղջկան.

— Քիչ ետք, քահանան մեզի պիտի այցելէ։ Եթէ հարցնէ, թէ ի՞նչ է անունդ, «Հայկուհի է» ըսէ. եթէ հարցնէ, թէ քանի՞ տարեկան ես, «Ութը տարեկան եմ» ըսէ. եթէ հարցնէ, թէ ո՞վ ստեղծեց քեզ, «Աստուած» ըսէ։

Քահանան գալէն վերջ, աղջիկը քովը կ'առնէ, և մազերը շոյելով, կը հարցնէ.

— Սիրուն աղջիկ, անունդ ի՞նչ է։

— Հայկուհի։

— Քանի՞ տարեկան ես։

— Ութը։

— Ապրիս աղջիկս, հիմա ըսէ թէ ո՞վ ստեղծեց քեզ։

Աղջիկը պահ մը կը վարանի, ապա մօրը դառնալով՝ կ'ըսէ.

— Մամա, ի՞նչ էր այդ մարդուն անունը։

* * *

— Աղջկանս օժիտը պատրաստ է, կրնաս քահանային հետ պսակի կարգադրութիւնը ընել, կ'ըսէ զոքանչը։

— Բոլոր հագուստները կարուա՞ծ են։

— Այո, նոյնիսկ սուգի սև հագուստը, անակնկալ մահուանդ պարագային։

* * *

Երեկոյեան երբ պարոնը տուն կու գայ, կինը կը տեղեկացնէ, որ սպասուհին գործը ձգեր ու մեկներ է։

— Ինչո՞ւ, ի՞նչ պատահեցաւ նորէն։

— Ոչինչ, առաւօտուն հետը շատ գէշ խօսեր ես հեռաձայնով։

— Իրա՞ւ, ես կարծեցի թէ դուն ես հեռաձայնով խօսողը։

* * *

— Ես Յակոբէն հարիւր տոլար պահանջ ունիմ, և ան չի վճարեր, կը գանգատի մարդը դատաւորին։

— Ունէ՞ս վկայ, կը հարցնէ դատաւորը։

— Իմ վկաս միայն Աստուած է, կ'ըսէ պահանջատէրը։

Դատաւորը դառնալով Յակոբին կ'ըսէ,-

— Դուն ի՞նչ ըսելիք ունիս։

— Տէր դատաւոր, այս մարդը այն տեսակ վկայ մը բերելու է, որ դատաւորին ծանօթ ըլլայ, կը պատասխանէ Յակոբ։

* * *

Տէր կին մը՝ լռութիւնը կորսնցուցած, դեղարան կը մտնէ ու մարմնոյ ղութեան դեղ մը կ'ուզէ։ Դեղագործը դեղը բերելով, կ'ըսէ, թէ գինը 2.05 է։ Կինը միայն հինգ սենթ կը դնէ սեղանին վրայ, ու կը պատրաստուի մեկնիլ, բայց դեղագործը կ'ըսէ, թէ հինգ սենթ չէ, այլ՝ երկու տոլար և հինգ սենթ։

Կինը առանց հասկնալու, աճապարանօք դուրս կ'ելլէ և կ'անյայտանայ։ Դեղագործը հինգ սենթը ձեռքը բռնած՝ կ'ըսէ ինքնիրեն.

— Հոգ չէ, նորէն երկու սենթ շահեցանք։

* * *

Օր մը, գիւղացի մը իր եկեղեցւոյ հովիւէն կը հարցնէ, թէ մեռելակառքի մը առջեւէ՞ն քալելը բաղդաւոր է, թէ՝ ետեւէն։

— Զաւակս, կ'ըսէ պատուելին, կառքին մէջ պառկողը դուն մի ըլլար, և ուրտեղէն կ'ուզես քալէ։

* * *

— Կ'ուզեմ, որ փեսացուս Կիրակի օրերը առևտուր չընէ։ Եթէ կը խոստանաս, որ ամէն Կիրակի խանութդ գոցես, տասը հազար տոլար օժիտ կու տամ։

— Եօթանասուն հազար ըրէ, ամէն օր կը գոցեմ։

«ԱԷՐՈՖԼՈԹ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 50-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

ԵԱՔ-40, ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

ԱԼԵՔՍԷՅ ԿՈՐՈԽՈՖ

«Վեց տարի առաջ, Արսենէ Քոլոսոֆ օդանաւորդը առաջին անգամ ըլլալով՝ ԵԱՔ 40 օդանաւով երկինք բարձրացաւ փորձեր կատարելու համար։ Ոչ ոք այդ ժամանակ կրնար երեւակայել, թէ ի՛նչ պայծառ ապագայ կ՚սպասէր այդ ճամբորդատար ոչ մեծ օդանաւին։ Նոյնիսկ ես՝ չէի երեւակայեր այդ»։

Այսպէս կ՚ըսէր Ալեքսանդր Եաքովլեւ, Սովետական այդ ծանօթ օդանաւին հնարիչը, մինչ՝ 40-50 հոգի, ճամբորդներուն վերապահուած հսկայ արեւանցին տակ արեւի այրող ճառագայթներէն պատսպարուած, Մոսկուայի միջազգային «Շերեմեցեվօ» օդանաւակայանին մէջ, կ՚սպասէին ԵԱՔ-40ի, Ամերիկայի երկնակամարին վրայ ամբողջ կէս տարի տեւող ճամբորդութենէ իր վերադարձին։

Մօտ 40 տարի առաջ, Տոնալտ Տուկլաս ամերիկացին հնարեց «Տաքոթա» ՏՍ-3 օդանաւը։ 1938 թուականէն սկսեալ այս օդանաւի բարելաւուած մէկ մոտէլը սկսաւ գործածուիլ Սովետ Միութեան մէջ Լի-2 անունին տակ։

Անկէ վերջ յայտնուեցան հակազդեցութեամբ բանող օդանաւերուն թէքնիքը. սակայն, Տուկլասեան Լի-2ը շարունակեց առաջուայ նման թռիչք կատարել։ Օդային գիծերուն վրայ երեւացին ԹՈՒ-104ը, Գոմէթը, Գարավէլը, սակայն հին օդանաւը, որուն արագութիւնը ժամական 200 քմ. է, շարունակեց օդը «ճեղքել»։ Ի՞նչ բանով կրնար փոխարինուիլ. ոչ մէկ բանով։

60ական թուականներու կէսերուն՝ ամերիկացիները ներքին գիծերու լաւագոյն օդանաւը ունենալու համար մրցանք մը կազմակերպեցին։ Արդիւնքը. ներկայացուած 9 նախագիծերէն ոչ մէկը ընտրուելու յարմար նկատուեցաւ։ Այնպէս որ, երբ Սովետական օդանային գիծերուն վրայ 1968ին ԵԱՔ-40ը երեւցաւ, օդանաւի աշխարհին մէջ մեծ հետաքրքրութիւն յառաջացուց։

«ԵԱՔ»ի ժամական արագութիւնը 550 քմ. է։ Օդանաւը, որ 27 ճամբորդի համար շինուած է, կրնայ 1500 քմ. կտրել։ Վերելքին համար 600 մեթր տարածութիւն, իսկ վայրէջքին համար՝ 500 մեթր հարկաւոր են։ Մէկ խօսքով, պզտիկ օդանաւ մըն է, որ տեղական ճամբորդներուն կը պարգեւէ միջազգային գիծերուն ներկայացուած հանգստաւէտ պայմանները։

Օդանաւին յետսամասին մէջ զետեղուած են հակազդեցութեամբ բանող 3 շարժիչներ, որոնց իւրաքանչիւրին քաշելու կարողութիւնը 1,5 թոն է։ Շարժիչները շինուած են գլխաւորութեամբ Ընկերվարական Աշխատանքի Հերոս՝ ողբ. Ալեքսանդր Էյֆչենքոյի։

1972ի սկիզբը արդէն աւելի քան 250 հատ այդ տիպի օդանաւ շինուած էր, որոնք 5 միլիոն ճամբորդ փոխադրած էին եւ 150 միլիոն քմ. ճամբայ կտրած։

«Անկեղծօրէն, ի՞նչ որ զօրաւոր մտահոգութիւն կը պատճառէր ինծի, այս չափի ոչ մեծ օդանաւ մը ղրկելն էր, հեռաւոր եւ դժուարին ճամբորդութեան մը՝ ամբողջ Ամերիկայի վրայով։ Օդանաւը, սակայն, քիչ փորձառութիւն չի հաւաքեց։ Ասիկա առիթ տուաւ ինծի, որ – իր յաջողութենէն ամբողջովին վստահ – համաձայն ըլլամ ցուցադրական երկար թռիչքներու՝ ովկիանոսներէն անդին»։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԵԱՔՈՎԼԵՖ

ԵԱՔ-40ը Հարաւային Ամերիկա հասաւ «Կոմսոմոլի Ուզպեքիստան» նաւուն խուցերուն մէջ։ Ան Լենինկրատի նաւահանգիստէն ճամբայ ելած էր 16 Դեկտեմբեր 1971ին։ Գոլոմպիոյ Պարանքիլլա քաղաքը Հարաւային Ամերիկայի քարտէզին վրայ դարձաւ կէտ մը, ուրկէ կ՚ելլէր կոր հատս գիծ մը, որուն միւս ծայրը կը վերջանար 60 հազար քմ. երկարութեամբ շըրջանակ մը կազմելով։

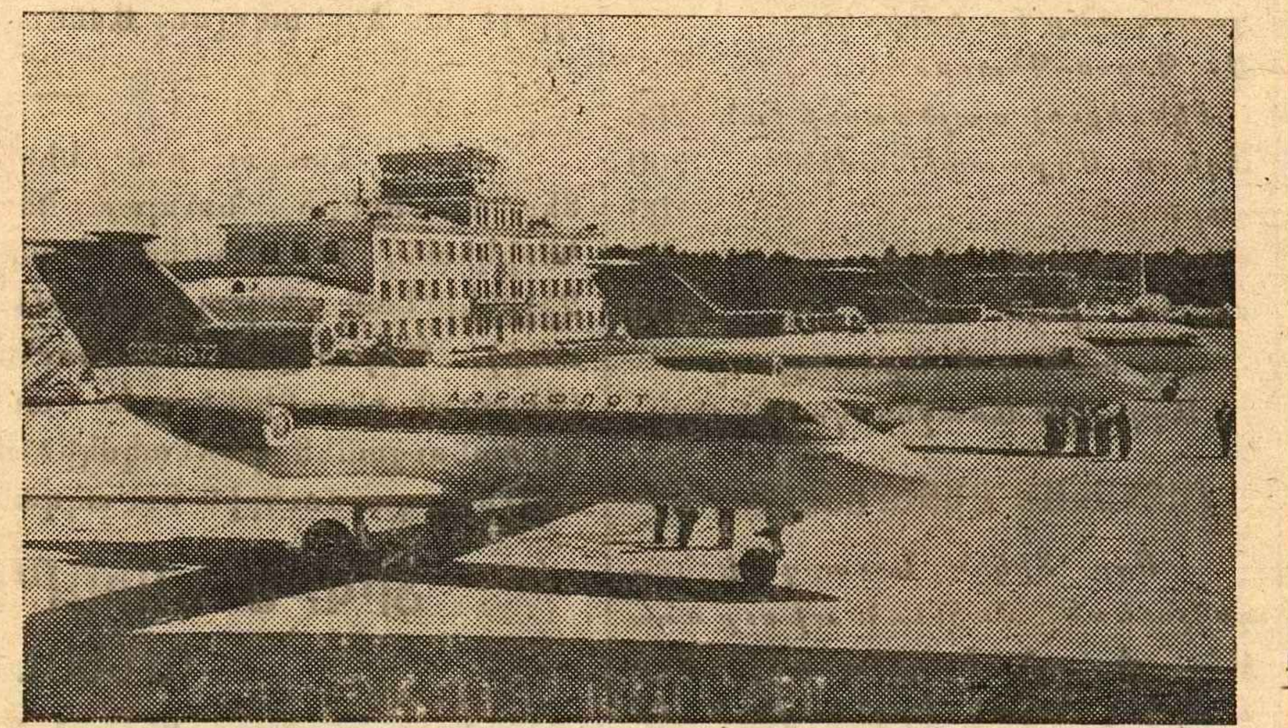
Գոլոմպիա, Էքուաթօր, Փերու, Պոլիվիա, Չիլի, Արժանթին, Ուրուկուէյ, Պրազիլիա, Վենեզուէլա, յետոյ, կրկին անգամ ըլլալով Գոլոմպիա։ Առաւօտէն մինչեւ իրիկուն թռիչք թռիչքի ետեւ։ Իւրաքանչիւր երկիր միջին հաշուով 10 քաղաք, իսկ ցուցադրական թռիչքները 10էն 40՝ իւրաքանչիւր երկրին մէջ։

Գոլոմպիական՝ «Ալէսբէքթաթօր» թերթը կը գրէր.

«Օդանաւը սքանչելի կարողութիւններ յայտնաբերեց։ Ան վայրէջք կատարեց ամենէն դժուար օդանաւակայաններէն միոյն մէջ, ոչ՛ միայն Գոլոմպիայի, այլ համայն Հարաւային Ամերիկայի—իր բարձրութեամբ կը նմանի Պոլիվիոյ օդանաւակայաններուն— Էյբիալիս օդանաւակայանն է (300 մեթր բարձրութիւն, ծածկուած հողով եւ քարերով)։ ԵԱՔ-40ը այս օդանաւակայանը հարիւրերորդ օդանաւակայանն էր, ուր էջք ունեցած էր թիւ 87791 կրող ԵԱՔ-40 օդանաւը։

Նաւակայանին մէջ վերելք եւ վայրէջք կատարեց, դիւրութեամբ եւ ինքնավստահութեամբ կատարելով ցուցադրական ամբողջ յայտագիրը։»

Հարաւային Ամերիկայի մէջ փորձուելէ ետք, օդանաւը ղրկուեցաւ Գոսթա Րիքա, Փանամա եւ Մեքսիքա։ Հարաւէն դէպի հիւսիս՝ օդանաւը անցաւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու վրայով, յետոյ, Գանատայի 6 ամենամեծ քաղաքներուն մէջ ցուցադրուեցաւ. ապա՝ կրկին Միացեալ Նահանգներ – Ալասքա – վերադարձաւ տուն՝ ճեղքելով Սովետ Միութիւնը եւ անցնելով Անատիր, Եաքուցք, Իրգուցք, Նովոսիպիրսք, Չիլիապինսք, Կորֆի... Մոսկուայի «Շերեմեցեւօ»

Ճամբորդատար ԵԱՔ-40 ինքնամուղ օդանաւը

(Լուսանկար՝ Ն.Մ.Գ.ի)

* * *

ԵԱՔ-40ը բոլոր քննութեանց մէջ յաջողեցաւ։ Լա Փազի մէջ, 4100 մ. բարձրութեան, «շարժիչները չեն դառնար»... այլ ինքնաբերաբար կ՚աշխատին եւ կը դառնան։ Էքուաթօրի մայրաքաղաք Քուիթոյի օդանաւակայանը կը գտնուի մօտ 3 քմ. բարձունքի վրայ։ Ան օդանաւերուն առջեւ առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ կ. ե. ժամը 1ը բաց է, իսկ մնացեալ ժամերուն՝ անձրեւ է եւ ցուրտ։

(Շար. տես էջ 6)

ՎԵՐՋԻՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԸ

(ՅԱԿՈԲ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆԻ ՄԱՀՈՎ Կ՚ԱՆՀԵՏԱՆԱՅ ԹՐՔԱՀԱՅՈՑ ՎԵՐՋԻՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԸ)

Այս դառն և յուսահատական նախադասութեամբ է որ երէկ «Մարմարա» վերջակէտ կը դնէր ողբացեալ գրավաճառ Յակոբ Աբրահամեանի տխրունիլին։ Իրականութեան մէջ անիկա վերջակէտն էր ոչ թէ Աբրահամեան անհատին, այլ ամբողջ նուիրական ասպարէզի մը։ Քանի՜ներ արդէօք պահ մը կանգ առին դանակի նման սուր, թոյնի նման լեղի այս նախադասութեան վրայ։ Անիկա մեր սիրտը մէկ հարուածով ծակեց և մենք քանի մը վայրկեան չկրցանք շարունակել մահազդին ընթերցումը։

Որովհետև, այո, իրմով կ՚անհետանար Թրքահայոց վերջին գրավաճառը։

Արդէն փոշեթաթախ գիրքերով լեցուն այդ վերջին գրախանութն ալ կ՚իջեցնէր ուրեմն իր փեղկերը։ Եւ ծերունի Յակոբ Աբրահամեանն ալ կը բռնէր այս խընկաբոյր ասպարէզին վերջին քանի մը ներկայացուցիչներուն ճամբան, իր ետին թողելով գիրքեր, գիրքեր, գիրքեր, որոնք սա վայրկեանէն սկսեալ տէր չունէին այլևս, տեղ չունէին այլևս, կեանք չունէին այլևս....

Օ՜ Իսթանպուլի հին և խարխուլ խաներու վերնայարկերը թառած երբեմնի գրախանութներ։ Ինչպի՛սի սրտի բաբախումով, ինչպի՛սի յուզումով և անհամբերութեամբ կը վազէինք ձեր սանդուխներէն վեր, փնտռելու համար հայ գրական աշխարհին նորութիւնները, հայ գրական աշխարհին հնութիւնները։ Քսան տարեկան սիրահար տղու մը չափ անհամբեր՝ կու գայինք ձեզի և չէինք ուզեր բաժնուիլ ձեզմէ։ Մեր ձեռքերը սև սև կը դառնային ձեր գիրքերուն փոշիներէն – հայերէն գիրքը ո՞ւր է որ չէ մնացած փոշիի տակ – և սակայն քանի կը սևնային մեր ձեռքերը, այնքան աւելի կատաղօրէն կը փնտռէինք դարակներուն մէջ, դէզերուն տակ, աստիճաններուն վրայ։ Մեր սիրած աղջիկներուն այնքան երջանկութեամբ չէինք մօտենար թերևս՝ որքան կը մօտենայինք քանի մը գիրքի, քանի մը տետրակի, զոր կը վերցնէինք գուրգուրանքով և զոր կը տանէինք մեր թևերուն տակ սեղմելով այնքան ամուր՝ որքան պիտի սեղմէինք մեր սիրած աղջըկան ձեռքը։

Բայց որքա՜ն քիչ էինք մենք, ձեր սանդուխներէն այսպէս չորս չորս մագլցողները, այսպէս վազելով ձեզի եկողները։ Ձեր դիմաց այսպէս յուզուող, այսպէս երջանկացողները։ Որքան քիչ էինք Մեսրոպաբոյր գիրքի մը համար դպրոցականի վտիտ գրպաննէն քանի մը ղրուշ հանողները։ Քանի՞ հոգի էինք որ կու գայինք զարնելու ձեր դուները, քիչ մը ապրում գնելու ձեր անշարժացած գիրքերուն մէջ։ Կ՚արժէ՞ր մեզի համար բաց պահել խանութը, խստաշունչ սա օրերուն մեզի համար վառել վառարանը։ Կ՚արժէ՞ր փայտ նետել անոր մէջ, գիրք բերել տալ հոսկէ հոնկէ, վարձք վճարել սա նոյնիսկ խարխուլ խանութին համար։ Կ՚արժէ՞ր, քանի՞ հոգի էինք որ։ Շաբաթը քանի՞ գիրք պիտի ծախուէր ձեր երդիքին տակ։

Բայց ձեր տէրերը ձեզ բաց պահեցին որքան ատեն որ մարդկօրէն կարելի եղաւ ատիկա։ Նըստան մխացող վառարաններուն առջև, ձիւնի նման իջնող փոշիներու տակ, և երջանկացան, եթէ ամբողջ օրուան մէջ անգամ մը գոնէ բացուեցաւ իրենց դուռը։ Ինչ փոյթ, եթէ այդ մէկն ալ պիտի մեկնէր առանց բան մը գնելու, անոնք երջանկացան, եթէ կրցան օրը գոնէ անգամ մը տեսնել մէկը՝ որ կու գար իրենց բան մը հարցնելու, իրենց մօտ բան մը փնտռելու։

Եւ հիմա սակայն գոյութիւն չունիք դուք այլևս։ Չկաք։ Ամենէն խարխուլ խանին ամենէն վերի սենեակն անգամ չմնաց ձեզմէ պարպուող, ձեզմէ դուրս նետուող գիրքերուն համար։ Չկաք, լմնցաւ, պատմութիւն դարձաւ Թրքահայոց վերջին գրավաճառն ալ, և ան վաղը հողին պիտի յանձնուի իր հետ տանելով չփնտռուած, չկարդացուած գիրքերու ետին անցած՝ աւելի քան վաթսուն տարիներու կեանք մը։

* * *

Մինչդեռ ներկայ տարին «Իւնէսքօ»յի կողմէ Գիրքի Տարի հռչակուած էր։ Աշխարհի ամէն կողմը, մասնաւորաբար քաղաքակիրթ ոստաններու մէջ Գիրքը կը փառաբանուէր կարելի բոլոր միջոցներով։ Հետաքրքրական ժապաւէններ կը ցուցադրուէին, ցուցահանդէսներ, բանախօսութիւններ կը կազմակերպուէին, նոր և շքեղ տպագրութեամբ գիրքեր կը տպուէին։ Ամենուրեք մարդիկ կը քարոզէին կարդալու, գիրք գնելու մեծութեան մասին։

Ահա՜ թէ ինչպէս մենք ալ կը բերենք մեր համեստ մասնակցութիւնը՝ Գիրքի այս համատարած պաշտամունքին և վրայ կու տանք մեր վերջին գրավաճառը...։

Ռ. ՀԱՏՏԷՃԵԱՆ

«Մարմարա», 7-11-72

ՎԱՀԱՆ ՀԱՊԷՇԵԱՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

եմ, որ երիտասարդ հեղինակը շարունակէ գրել՝ աւելի բեղմնաւոր արդիւնքի մը հասնելու համար։

Անկեղծ, անսակարկ նուիրումով մը՝ մինչև իր մահը, Վահան սատար հանդիսացաւ եգիպտահայ բեմի բարգաւաճման։ Ինք մարդն էր բեմին և բեմը իրմով էր որ կ՚ուռճանար։

Անպատեհ չեմ նկատեր հոս յիշել դրուագ մը՝ ցոյց տալու համար թէ Հապէշեան որքան բծախնդիր էր կարգ ու կանոնի։

Վաստակաւոր դերասան Օ. Վոլթէրի «Տրամաթիք» Թատերախումբը կը բեմադրէր՝ «Մարիոնէթ» (Խամաճիկներ) ներկայացումը։ Ինծի յանձնուած էր յուշարարութիւնը, իսկ Վահանին՝ բեմավարութիւնը։ Երիտասարդ մը, որ «յաւիտենական» ծառայի կերպարներ միայն կ՚անձնաւորէր եւ որ երբե՛ք չկրցաւ բարձրանալ ծառայի դերերէն աւելի վեր, խաղարկութեան երկրորդ արարին, հակառակ որ պէտք չէր ներկայ ըլլար գաղտնի խօսակցութեան մը՝ որ տեղի կ՚ունենար իշխանուհիին և իր հօրեղբօր միջև, յանկարծ յայտնուեցաւ բեմին վրայ։

Ազդարարեցի որ դուրս ելլէ, սակայն ապուշցած, քարացած դէմս կեցած էր և ոչ մէկ շարժում։ Պէտք չէր, ըստ փիէսին, իմանար այդ խօսակցութիւնը, որ ընտանեկան գաղտնիք մըն էր։ Շփոթած, իր ընելիքէն անտեղեակ, հոն, դէմս էր ան, առանց բերանը բանալու, արձան մը պարզապէս։ Ես ինքզինքէս ելած, ստիպուեցայ իմ խուցէս, մատիտս նետել, որպէսզի զգաստանայ և դուրս ելլէ բեմէն, ու յաջողեցայ այդ կերպով փրկել խաղին ընթացքը, որ շարունակուեցաւ մինչև վարագոյրին փակուիլը։ Իջայ յուշարարի խուցէս, հասկնալու համար թէ ինչ էր պատճառը այդ անտեղի մուտքին...։ Բեմին վրայ կըծկըւած տեսայ Վահանը, որ դառն արցունքներ կը թափէր...։ Ստուգեցի և համոզուեցայ, թէ հակառակ Վահանի զգուշացումներուն, անխոհեմ դերակատարը մուտք գործած էր, կարծես թէ ֆութպոլի մրցում մը եղած ըլլար այդ ներկայացումը....

Փնտռեցի այդ ապիկարը, չգտայ։ Ըսին թէ դերակատարի հագուստները հանած, մեկնած էր Թատրոնէն։ Այնուհետև այդ երիտասարդ դերակատարը ոտք չի դրաւ բեմին վրայ։

Անհաւասարելի այսպիսին էր Հապէշեան։ Կը գիտակցէր, կը զգար թէ բեմը սուրբ է և բոպիկ ոտքերով կարելի չէ հոն կոխել....

Իր թատերական երկարատև գործունէութեան ընթացքին եղաւ ան խղճամիտ։ Իր բարի նկարագիրը չէր հանդուրժեր գործուող քսութիւններուն։ Անսայթաք և ուղիղ խիզախումներով պայքարեցաւ ամէն անոնց դէմ որոնք բեմին խրտուիլակները ըլլալու սահմանուած էին...։

Իր մահէն մինչև այսօր չունեցանք և այսուհետև ալ պիտի չունենանք Վահանին նուիրումը ունեցող մէկը– մանաւանդ այս օրերուն– երբ գաղութին մէջէն պակսեցան իսկական արուեստագէտները։

Շատ բան կարելի էր գրել Հապէշեանի մասին, սակայն անզօր է իմ գրիչս։ Վաղուան Թատերական պատմագիրը կու տայ արժանաւոր այս արուեստագէտին արժանի պատմութիւնը։

Սիրելի Վահան, Թող հրճուի հոգիդ գերեզմանիդ մէջ, որ գոնէ ես չափով մը կրցայ ըսել այն՝ ինչ որ պատշաճ էր։

Մարմինդ պարփակող հողը թող ծանր չճնշէ՛ վրադ, անբասի՛ր բարեկամ։

ՅԱԿՈԲ ՇԱՀՆՈՒՐ

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
25 ՅՆՎՐ. 1973

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԹԷՅԱՍԵՂԱՆԸ
«ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ ՖՈՆՏ»Ի ՍԱՆԵՐՈՒՆ

Ուրբաթ, 19 Յունուար 1973, Հ.Բ.Ը.Մ.ի Գահիրէի Մասնաժողովը իր հաւաքատեղիին մէջ, Նոր Տարուան պատեհ առիթով, Թէյասեղան մը կազմակերպած էր, ուրուն հրաւիրուած էին «Յովակիմեան Ֆոնտ»ի սան-սանուհիները, հայ մամուլը և հիւրեր:

Այս Թէյասեղանին ընթացքին ելոյթ ունեցան ՊՊ. Հայկազուն Քիւրքճեան. Աւետիս Մովսէսեան, Նոյայր Տէօվլէթեան, Երուանդ Թաշճեան, Հայկ Իրատեան: Անոնք բոլորն ալ իրենց արտայայտութեանց ընթացքին վեր առին Հ.Բ.Ը.Մ.ի մեծ նպաստը՝ հայ երիտասարդութեան մշտական զարգացման գործին:

Արտասանութիւն մը կատարեց Օր. Սիլվա Ֆրընճեան իսկ Պր. Պետրոս Շապանեան, յանուն սան-սանուհիներուն, շնորհակալութեան և երախտագիտական խօսք ըրաւ Հ.Բ.Ը.Մ.ի՝ իրենց հանդէպ ցուցաբերած հետաքրքրութեան և կատարած զոհողութեանց համար:

Այս Թէյասեղանը պատեհ առիթ մը եղաւ ծանօթացումի՝ միութեան վարչականներուն և սան-սանուհիներուն միջև:

Շնորհաւորելի և քաջալերելի են նման հաւաքոյթները և կազմակերպիչները՝ Զ. Պ.

ԳԱՀԻՐԷ
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 28 Յունուար 1973, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ հանդիսաւորապէս պիտի պատարագէ եւ քարոզէ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ Հայոց բարեջան Առաջնորդ՝

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ

Սկիզբ ժամերգութեան առաւօտեան ժամը 8ին
Ս. Պատարագ » » 9.30ին

Ս. Պատարագի երգեցողութիւնները պիտի կատարուին «Շնորհալի» երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Մօ. Եղ. Յակոբեանի, երգեհոնահարութեամբ Տիկին Շ. Դարմանեանի:

Կը հրաւիրենք հաւատացեալ ժողովուրդը ներկայ գտնուիլ կրօնական սոյն արարողութեան:

Ե. Գ. Մ. ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԵԱՔ - 40, ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ
(Շարունակութիւն Դ էջէն)

Խուանքոյի օդանաւակայանը՝ Փերուի մէջ, ծովու մակերեսէն 2 քմ. բարձր է: Արդէն ամբողջ օդանաւակայանը իր չափերով կը ափոքեցնէ: Երկու բաժին ունի 120 աստիճան անկիւնով: Առաջին բաժինը իջնելու համար, հարկ է բարձրութիւնը ցածցնել, իսկ միւսին վերելքի երիզը քարքարոտ է:

ԵԱՔ-40ը յաջողութեամբ փորձած է ձիւնամրրիկները, հասարակածային անձրեւները, ովկիանոսներու ափերուն, կոյս անտառներուն եւ բարձր լեռներու վրայ վայրէջք կատարելը, տաքին եւ պաղին յաջորդականութիւնը եւ առանց ազդուելու այս բոլորէն:

* *
*

«ԱՄԵՆԷՆ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱՒՆ Է, ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ ՄԷԿ ՍԿՈՒՏՕ ԻՍԿ ՉԻ ՎՃԱՐԵՑԻ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՍ ՓՈԽԱՐԷՆ»

Սալվաթոր Ալենտէ – Չիլիի Հանրապետութեան Նախագահ:

Նախագահը կը կատակէր, մինչ ինքզինք կ՚ազատէր լրագրողներէն որոնք շրջապատած էին զինք, ԵԱՔ-40ի մէջ կատարած 15 վայրկեան տեւող ճամբորդութենէ մը ետք, Անթոֆակասթայի շրջանին մէջ: Սալվաթոր Ալենտէն շատ գոհ էր կարծես իր օդային ճամբորդութենէն: Այցելուներու Յուշամատեանին մէջ իր եւ իրեն ընկերացող անձնաւորութիւններուն կողմէ գրաւ, թէ բարձր կը գնահատէր ո՛չ միայն թեքնիքի յառաջդիմութիւնը եւ օդանաւորդներուն փորձառութիւնը՝ Սովետ Միութեան մէջ, այլեւ Սովետ եւ Չիլիի ժողովուրդներու բարեկամութիւնը եւ եղբայրութիւնը:

Բնական է որ ամենաջերմ գնահատանքը ներկայացուի օդանաւորդին:

Պուենոս-Այրէսի մէջ, երբ մեր օդանաւին անձնակազմը կը փոխադրէր զանազան դեսպանատանց ներկայացուցիչները, ամերիկեան օդուժի զինուորական կցորդը փափաքեցաւ անձամբ նստիլ վարորդի ղեկին առջեւ: Կցորդը գոհունակութեամբ քշեց օդանաւը եւ վայրէջք կատարեց: Գորտոպայի մէջ անձնակազմը հանդիպում ունեցաւ արժանթինեան զինուորական օդանաւորդներուն հետ, որոնք իրենց փորձառութեան շրջանը Միացեալ Նահանգներու մէջ անցուցած էին: Արժանթինցիները կարգաւ քշեցին օդանաւը, ինքնիրեն կ՚ելլէին ու կ՚իջնէին, բոլորն ալ համաձայն եղան որ օդանաւը սքանչելի էր:

Լման կէս տարի, օդանաւը՝ որ 27 ճամբորդի տեղ ունի, թռաւ ամբողջ Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկայի վրայ, հեռու աշխատատեղիներէ եւ նորոգութիւններէ, եւ տեղական գիծերուն վրայ 115 հազար քմ. կտրեց:

Ի՞նչ շահեցաւ իր այս ճամբորդութենէն: Նոր պայմանագրութիւններ, նոր դիմումներ ԵԱՔ-40 օդանաւեր գնելու: Առաջին Սովետ օդանաւն է, որ կը ծախուի դրամատիրական զարգացած երկիրներու մէջ, ուր գոյութիւն ունի օդանաւաշինական տեղական ճարտարարուեստ: Անցնող տարուոյ Մարտին, ԵԱՔ-40ը Իտալիոյ մէջ թռչելու արտօնագիր ստացաւ, Մայիսին՝ Արեւմտեան Գերմանիոյ մէջ: Այժմ ան կը պատրաստուի արտօնագիր ստանալ Ֆրանսայէն:

Թրգ. Վ. Զ.

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ազգային բարերար ողբ. Վահան Սարեանի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Վահան Չէչճէնեան կը նուիրեն 100 ե.դ.:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իր սիրեցեալ եղբօր՝ ողբ. Խաչիկ Մետալեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Տիկին Շաքէ Օհաննէսեան կը նուիրէ.

Աղքատախնամին	100
«Այծեմնիկ»ին	100
Եկեղեցւոյ պայծառութեան	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ Պր. Հայկ Օհաննէսեանէ)

Իրենց շատ սիրելի և հարազատ՝ ողբ. Ֆէրտինանտ Սահակեանի դառնակսկիծ մահուան առթիւ և անոր անմոռանալի յիշատակին, փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Լեւոն Պարսումեան և զաւակունք կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	200
Աղեքս. Աղքատախնամին	200
«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ Աղեքսանդրիոյ Ազգային Առաջնորդարանէն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Տիկին Նուարդ Եէնիգօմշուեանի մահուան տխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Յոլակ Երզնկացեան կը նուիրեն 200 ե.դ.:

Ողբ. Տիկին Նուարդ Եէնիգօմշուեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տիկին Սիրվարդ Սաաթէթեան	100
Տիկին Մարի Կէրիկեան և զաւակունք	100
Տէր և Տիկ. Սարգիս Պալաեան	100
» » Նուպար Զօրայեան	100
» » Արամ Մովսէսեան	100
» » Զաւէն Պալաեան	100
» » Դանիէլ Ճաճոեան	100

Օր. Վարդուհի Թօքիկեանի ընդ Պր. Ռազմիկ Գասարճեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, վասն խնդակցութեան՝ Տէր և Տիկին Արամ Մովսէսեան կը նուիրեն 100 ե.դ.:

Ողբ. Տիկին Գոհար Աստուրեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տիկին Անոյշ Պալաեան և զաւակունք	100
Տէր և Տիկ. Արամ Մովսէսեան	100
» » Զաւէն Պալաեան	100

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Իրենց շատ սիրելի և հարազատ՝ ողբ. Տիկին Լիւսի Կամսարականի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին, փոխան ծաղկեպսակի Տէր և Տիկ. Լեւոն Պարսումեան և զաւակունք կը նուիրեն 300 ե.դ.:

Տիկին Համեստուհի Պասմաճեան և զաւակունք 200 ե.դ., իրենց շատ սիրելի ողբ. Ֆէրտինանտ Սահակեանի մահուան տխուր առթիւ:

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Ռմն ընկ. Թիւ 3355, 500ե.դ. իր նուէրը:

Տիար Յակոբ Քէհեայեանէ 1400 ե.դ. Պօղոսեան Ազգ. Վրժ.ի աշակերտներու Նոր Տարուոյ առթիւ կաղանդչէքներու ծախսի փոխարժէք:

Տիկ. Զարուհի Ֆերմանեան 100 ե.դ., ողբ. Տիկ. Լիւսի Կամսարականի մահուան կսկծալի առթիւ:

Տիկ. Զարուհի Ֆերմանեան 100 ե.դ., ողբ. Ֆէրտինանտ Սահակեանի մահուան կսկծալի առթիւ:

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Տիար Համբարձում Եէնիգօմշուեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Նուպար Կերիկեան եւ զաւակունք, Օրիորդ Նուարդ Եէնիգօմշուեան եւ զաւակը (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Շահան Եէնիգօմշուեան եւ զաւակունք (Ամերիկա), Տիար Յակոբ Եէնիգօմշուեան (Պէյրութ), Տէր եւ Տիկին Մովսէս Եէնիգօմշուեան եւ զաւակը (Պէյրութ), Տոքթ. եւ Տիկին Յովսէփ Եէնիգօմշուեան եւ զաւակը (Պէյրութ) Տոքթ. եւ Տիկ. Լեւոն Եէնիգօմշուեան եւ զաւակը (Պէյրութ) Տոքթ. եւ Տիկ. Վահրամ Եէնիգօմշուեան եւ զաւակունք (Պէյրութ), Տէր եւ Տիկին Միհրան Եէնիգօմշուեան եւ զաւակունք (Պէյրութ), Տիար Սմբատ Եէնիգօմշուեան, Այրի Տիկին Նեկտար Եէնիգօմշուեան (Հալէպ), ինչպէս նաեւ Սէքեան (Հալէպ), Զէնեան (Պէյրութ), Աղդարեան (Հալէպ), Պայրամեան (Ֆրանսա), Սոլաքեան (Մ.Ն.), Մարաշլեան, Չիլինկիրեան, Սիմպիլեան (Պէյրութ), Կերիկեան, Սիւրմէնեան, Զամքէրթէնեան (Պէյրութ), Փանոսեան (Աւստրալիա), Տէր Խորէնեան ընտանիքները, ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնակսկիծ մահը, իրենց սիրելի հօր, մեծհօր, աներոջ, տաքրոջ, հօրեղբօր, մօրեղբօր, քեռայրին, զարմիկին եւ ազգականին՝

ՍԱՐԳԻՍ ԵԷՆԻԳՕՄՇՈՒԵԱՆԻ

որ հանգեաւ ի Տէր, Երեքշաբթի 23 Յունուար, առաւօտեան ժամը 10ին, իր բնակարանին մէջ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Յուղարկաւորութեան սխուր արարողութիւնը, տեղի ունեցաւ երէկ Չորեքշաբթի, 24 Յունուար 1973, առաւօտեան ժամը 11ին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Հէլիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Գերեզմանատունը:

Տիար Համբարձում Եէնիգօմշուեան (Միացեալ Նահանգներ), Տէր եւ Տիկին Նուպար Կերիկեան եւ զաւակունք, ինչպէս նաեւ Կերիկեան, Սիւրմէնեան, Փանոսեան (Սիտնէյ), Մարաշլեան (Պէյրութ), Չիլինկիրեան (Պէյրութ), Զամքէրթէնեան (Պէյրութ), Սիմպիլեան (Պէյրութ), Պայրամեան, Տէր Խորէնեան, Տէր Գէորգեան, Եէնիգօմշուեան (Պէյրութ) ընտանիքները եւ համայն սգակիր պարագաները, ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնակսկիծ մահը, իրենց սիրելի մօր, մեծմօր, մօրաքրոջ, զարմուհիին եւ ազգականին՝

ՏԻԿԻՆ ՆՈՒԱՐԴ ԵԷՆԻԳՕՄՇՈՒԵԱՆԻ
(ԾՆԵԱԼ ՊԱՅՐԱՄԵԱՆ)

որ հանգեաւ ի Տէր, Կիրակի 21 Յունուար 1973, առաւօտեան ժամը 3.30ին, իտալական հիւանդանոցին մէջ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Յուղարկաւորութեան սխուր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ նոյն օրը, կէսօրէ ետք ժամը 3ին, Ամենայն Սրբոց Գերեզմանատան մէջ:

ԾԱՆՕԹ.– Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ ընդունիլ:

Այս տխուր առիթներով խմբագրութիւնս իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալներուն որդւոյն՝ Պր. Համբարձում Եէնիգօմշուեանի, աղջկան և փեսին՝ Տէր և Տիկին Նուպար Կերիկեանի, ինչպէս նաև սգակիր բոլոր պարագաներուն:

Տիկ. Սրբուհի Թոգաթլեան և դուստրը՝ Օր. Նուէր Թոգաթլեան 200 ե.դ., ողբ. Կարապետ Գօհճէլեանի մահուան կսկծալի առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի:

Օրք. Լիզինքա և Մելինէ Գույումճեան քոյրեր 100 ե.դ., ողբ. Տիկ. Լիւսի Կամսարականի մահուան կսկծալի առթիւ:

Օրք. Լիզինքա և Մելինէ Գույումճեան քոյրեր 100 ե.դ., ողբ. Ֆէրտինանտ Սահակեանի մահուան կսկծալի առթիւ:

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ القاهرة ج.ع.م ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرد بيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր— ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 464—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1973 — ՀԱՏԸ ՋՆՈՒԹԻ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. — عدد رقم ٤٦٤ — الخميس ١ فبراير ١٩٧٣

ՅՈՒՍԱԴՐԻՉ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ...
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Կուսակցութեանս ԺԲ. Համագումարին կողմէ յառաջ քաշուած հարցերն ու խնդիրները՝ անմիջականօրէն կը յուզէին Սփիւռքահայութիւնը. Մեր անդրադարձումը առիթ ընծայեց ազգային տարբեր հատուածներուն, որ փութան յայտնելու իրենց տեսակէտը մեր ազգային ներկան հրատապ կերպով շահագրգռող հարցերուն մասին։

Որո՞նք էին գլխաւորները այդ հարցերուն։

— ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԱՐԵԼԻ՞ Է ՆԵՐԿԱՅ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ։

— ԻՆՉՊԷ՞Ս Կ'ԸՄԲՌՆՈՒԻ ՀՈՂԱՅԻՆ ԴԱՏԸ ԵՒ Ի՞ՆՉ ԿԸ ՄՏԱԾՈՒԻ ԸՆԵԼ ԱՅԴ ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՄԲ։

— ԱԶԳԱՅԻՆ-ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԵՒ ԶԱՅՆ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՀՆԱՐԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

— ՍՓԻՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԿԱՊԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅ ՎԻՃԱԿԸ ԵՒ ՆՈՐ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ։

— ՀԱՅՐԵՆԻՔ, ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ, ՎԱՐՉԱՁԵՒ ԵՒ ԱՍՈՆՑ ՓՈԽ-ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Մեր յաջորդ խմբագրականներով մէկ առ մէկ պիտի անդրադառնանք նշուած կէտերուն, որոնք երկարօրէն յուզած էին մեր ԺԲ. Համագումարը։ Նաև պիտի ծանրանանք համագումարի որոշումներուն գտած արձագանգին վրայ ազգային շրջանակի մէջ, կատարելով կարգ մը մէջբերումներ տարբեր հատուածներու բանբեր թերթերէն, որպէսզի աւելի պարզօրէն պատկերացուի ընդհանուր կեցուածքը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Մասնաւոր ուշադրութեան կ'արժանանայ այն հանգամանքը, որ սփիւռքի բոլոր կուսակցութիւնները և հատուածներ, որոշ հարցերու շուրջ միութիւն կազմելու և գործակցելու տրամադրութիւն կը յայտնեն։ Համազգային սիութեան և համագործակցութեան պահանջը կը նկատեն հրամայական, արդիւնք՝ համաժողովրդական կամքի։

Կ'ընդունին որ սփիւռքը այսօր կանգնած է կացութիւններու առջև, որոնք անհրաժեշտ ու անյետաձգելի կը դարձնեն համագործակցութիւնը, միացեալ ուժերով նախաձեռնութիւններ վերցնելը անոնց ուղղութեամբ, և կը հաստատեն, որ այս սովորութենէն հրաժարիլը կամ հեռու մնալը՝ ազգային աններելի պարտազանցութիւն պիտի ըլլայ։

Նոյն հատուածները կը նկատեն նաև, որ ողջմտութիւնն ու քաղաքական իրապաշտութիւնը կը ստիպեն կողմերուն, որ հիմնականը նախընտրեն երկրորդականէն։ Ընդունին որ կան, կրնան ըլլալ կարեւոր և նուազ կարեւոր նպատակներ, որոնցմէ իւրաքանչիւրը արժէք ու նախապատուութիւն պէտք է ստանայ նոյնիսկ իր ներկայացուցած տարողութեան և ստիպողութեան։ Պարտաւորութիւններ կան, որոնք նախամեծար պէտք է նկատուին։ Նախասիրութիւններ ալ կան, կարելի է ունենալ, որոնք պէտք է ստորադասուին և գէթ շրջան մը լռեցուին՝ ընդհանրական շահի և իրաւունքի գերադասութեան առջև։

Չի ժխտուիր անոնց կողմէ այն իրողութիւնը, որ ազգային կալուածէ ներս կողմերը ունին հասարակաց պարտաւորութիւններ և ընելիքներ, որոնք կը պահանջեն կողմերէն՝ միացեալ ճիգով գործել և հասնիլ առաջադրուած նպատակներու իրականացումին, որ յաջողութիւն պիտի ըլլայ ազգին ամբողջութեան համար, բոլո՛ր հատուածներուն համար ալ հաւասարապէս։ Նոյն կողմերը ունին նաև իրենց սեփական ընկերային, քաղաքականգաղափարախօսական համոզումներն ու ձգտումները, յաճախ հակոտնեայ և անհաշտ իրարու, որոնցմէ զիջիլ կամ հրաժարիլ անհնարին է։ Կը մերժեն ամէն իրաւախոհութիւն (քոմփրոմի) այս շրջագիծի մէջ։ Կը շարունակեն հակադրուիլ և հետապնդել իրենց ընկերային տեսլականներու յաղթանակը։ Այս պայքարը սակայն չարգիլեր, պէտք չէ խանգարէ - կ'ըսեն անոնք - իրարհասկացողութիւնը ազգային առ հասարակ ընդհանրական բնոյթի որևէ նպատակի շուրջ։

ԵԶՐԵՐՈՒ ՄԵՐՁԵՑՈՒՄԸ՝ ՀՈՂԱՅԻՆ ԴԱՏԻ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՏԱՊՆԴՄԱՆ ՇՈՒՐՋ

Կողմերուն տեսակէտներն ու տրամադրութիւններն ընդհանրապէս նոյնն են և կը ներդաշնակուին հողային դատին,

(Շարունակութիւնը տես էջ 4)

Ս. Միութեան եւ Եգիպտոսի Արաբ Հանրապետութեան միջեւ Տնտեսական Առաջին Համաձայնագիրի ստորագրութեան 15րդ տարեդարձը

Անցեալ Հինգշաբթի, 25 Յունուար 1973, Սովետական Տընտեսական Ներկայացուցչութեան Գահիրէի կեդրոնատեղիին մէջ, Եգիպտոսի և Ս. Միութեան միջև տնտեսական համաձայնութեան կնքման 15րդ տարեդարձին առթիւ, Նախաձեռնութեամբ Սովետական Դեսպանատան Մամուլի Խորհրդական Պր. Պորիս Պըրոքթովի, մամլոյ ասուլիս մը կազմակերպուած էր, որուն հրաւիրուած էին արաբ, ռուս և օտար մամուլի ներկայացուցիչներ, ինչպէս նաև «Ջահակիր»ի խմբագիրը։

Ասուլիսը կատարեց Սովետ Դեսպանատան տնտեսական խորհրդական Պր. Ն. Լուպաթին։

Նշենք, որ զեկոյցի աւարտին, ներկայ լրագրողներու կողմէ եղան բազմաթիւ հարցումներ, որոնց բոլորին սիրայօժար կերպով լրիւ և ամբողջական պատասխաններ տուաւ Պր. Լուպաթին։

Ասուլիսի աւարտին, բոլոր ներկաները հիւրասիրուեցան ճոխ պիւֆէի մը շուրջ։

Պր. Լուպաթինի կատարած հետաքրքրական զեկոյցը ստորև կու տանք թարգմանաբար։

15 *տարի առաջ,* 29 *Յունուար* 1958*ին, Մոսկուայի մէջ ըստորագրուեցաւ առաջին համաձայնագիրը՝ տնտեսական և թեքնիք համագործակցութեան համար, ընդմէջ Ս. Միութեան և Եգիպտոսի, գլխաւոր նպատակ ունենալով Եգիպտոսի տնտեսական զարգացման հնգամեայ ծրագրին* (1960–65) *մաս կազմելիք ճարտարարուեստական և ոչ-ճարտարարուեստական ծրագիրներուն իրագործման համար՝ Ս. Միութեան ներկայացնելիք օժանդակութիւնը։ Ասկէ վերջ երկու երկիրներուն միջև ուրիշ եօթ համաձայնագիրներ ստորագրուեցան։*

Վերոյիշեալ համաձայնագրերուն և բացուած վարկերուն հիման վրայ, Ս. Միութիւնը Եգիպտոսի կը հայթայթէ մեքենաներ և հարկ եղած նախանիւթերն ու մասնագէտները, թեքնիք կերպով օժանդակելու համար, ճարտարարուեստի բնագաւառին մէջ հսկայ ծրագիրներու իրականացման, որոնցմէ են՝ ելեկտրական ուժի, մետաղագործութեան, ածուխի, ճարտարապետական, քիմիական, դեղօրայքի, շինարարութեանց, սննդանիւթերու և թեթեւ ճարտարարուեստները։ Ներկայիս լայն աշխատանք կը տարուի երկրին բնական հարստութեանց շահագործումին համար։ Համագործակցութիւնը գործնականապէս կ'իրագործուի բոլոր բնագաւառներուն մէջ, նպատակ ունենալով երկրին ճարտարարուեստականացումը և Եգիպտոսի ատրճանական փոխակերպումը երկրագործականէն՝ դէպի երկրագործական – ճարտարարուեստական երկրի մը։

Սովետ թեքնիք օժանդակութեամբ իրագործուած ծրագիրները թիւով 137 *հատ են։ Նոյնպէս,* 82 *ուրիշ ծրագիրներու համար օժանդակութիւն եղած է։ Կարեւոր է յիշատակել թէ, Ս. Միութեան վարկերուն* 85 %*. Եգիպտոսի ելեկտրուժին և ճարտարարուեստին զարգացմանը յատկացուած են, այսինքն, այն ճարտարարուեստներուն, որոնք հիմնական դեր ունին երկրին տնտեսական անկախութեան մէջ։*

(Շար. տես էջ 5)

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴ՝
ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ
ՊԱՏԱՐԱԳԵՑ ԵՒ ՔԱՐՈԶԵՑ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ
(Լուսանկար՝ արուեստագէտ ԿԱՐՕ-ի)

Անցեալ Կիրակի, 28 Յունուար 1973, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցին սովորական բնոյթ ստացած էր։ Հաւատացեալներու երկսեռ բազմութիւն մը եկած էր աղօթելու եւ ներկայ գտնուելու եպիսկոպոսական հանդիսաւոր պատարագին, զոր կը մատուցանէր Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ Հայոց Առաջնորդը՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանը։

Եկեղեցւոյ դասին մէջ բազմած էր Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանը, Ներկայ էին Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Պապոյեանը, Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շահբազեանը (Տեղապահի փոխանորդ)։ Պատարագիչ Սրբազանին կը սպասարկէր Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընեեանը իսկ խորանին կը սպասարկէին սարկաւագներ պարոն Աշոտ Ամիրեան, Գրիգոր Պասմաճեան եւ Օննիկ Պօղոսեան, իսկ լուսարար Պր. Արթին Լեւոնեան իր պաշտօնէն բացի կատարեց նաև մը մեներգեց ... եւ մեղեդիներ։

Հաւատացեալներուն մէջ կը գտնուէին Պաշտօնական եւ Քաղաքական փաղանգներու ներկայացուցիչները, Ազգ. Իշխանութեան անդամներն ու ..., ինչպէս նաեւ ... , խնամակալութեանց, մշակութային եւ մարզական ակումբներու անդամներ, հայ ... մամուլի եւ այլ ներկայացուցիչներ։

(Շարունակութիւնը տես էջ 2)

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ ԱՅՑԵԼԵՑ «ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆԸ

Նախապէս առնուած ժամադրութեան մը վրայ, անցեալ Ուրբաթ, 26 Յունուար 1972, կէսօրին, հաճոյքն ու պատիւը ունեցանք խմբագրատանս մէջ ընդունելու այցելութիւնը՝ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ հայոց առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանի, որուն կ'ընկերանային Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապունեան եւ Պր. Երուանդ Թումայեանց.

Մօտ կէս ժամ տեւած այս օրհնաբեր այցելութեան ընթացքին, Սրբազան Հօր հետ ունեցանք հետաքրքիր զրոյց. Տիրայր Սրբազան իր պերճախօսութեամբ եւ պատրաստաբանութեամբ ինքզինքը շուտով հաղորդակից դարձնող համակրելի հոգեւորական մըն է, որ անվախօրէն եւ առանց տատամսումի կ'արտայայտէ իր կարծիքը՝ ազգային, կրօնական, համայնքային եւ ընկերային բոլոր հարցերու եւ հարցումներու առթիւ։

Խմբագրութիւնս թէեւ մօտիկէն ծանօթ է Սրբազանին առաջնորդութեան ներքեւ գտնուող սփիւռքահայ զոյգ համայնքներուն՝ Պուլկարահայութեան եւ Ռումանահայութեան կեանքին եւ գործունէութեան, շնորհիւ այդ երկիրներու զանազան քաղաքներուն մէջ բնակող իր աշխատակիցներու թղթակցութեանց եւ սակայն Առաջնորդ Սրբազան Հօր կողմէ մեզի եղած արտայայտութիւններէն մենք միշտ ալ կրնանք ստանալ նորութիւններ՝ այդ համայնքներու կրօնական, ազգային եւ մշակութային կեանքի մասին.

Այս բարեբաստիկ առիթով, մենք եւ Սրբազան Հայրն ու իրեն ընկերացող հիւրերը, բաժակ պարպեցինք ու սրտանց առողջութիւն, յաջողութիւն եւ երկար կեանք մաղթեցինք մեր եկեղեցւոյ պատուաբեր հոգեւորականներէն՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանին։

«Ջահակիր»ի հրատարակած բազմաթիւ թղթակցութեանց շնորհիւ, Տիրայր Սրբազան արդէն շատ ծանօթ բարձրաստիճան հայ հոգեւորական մըն է եգիպտահայութեան, եւ սրբազանին այս առաջին այցելութիւնը՝ Եգիպտոս, մեծ խանդավառութիւն ստեղծած է՝ ըլլայ Ազգային Իշխանութեան ըլլայ ժողովրդական շրջանակներուն մէջ.

Ուրախ եղանք հաստատելով, որ հիւր հոգեւորականն ալ իր կարգին բաւականին լայն ծանօթութիւններ ունի եգիպտահայ կեանքին մասին եւ այս, ինչպէս կը հաստատէ նոյնինքն Սրբազան Հայրը, շնորհիւ «Ջահակիր»ին, որ կանոնաւորապէս կը ստանայ Պուքրէշի իր հասցէով, եւ հաճոյքով կը հետեւի մեր թերթին մէջ հրատարակուած եգիպտահայ ազգային եւ մշակութային կեանքին մասին գրուած նկարագրականներուն.

Այս պարագան կու գայ փաստել այն կարեւոր դերը՝ զոր կը կատարէ «Ջահակիր»ը, սփիւռքի զանազան հայ համայնքներու անդամներուն եւ ինչու չէ, նմանապէս Մայր Հայրենիքի բնակչութեան ծանօթացնելով՝ աշխարհի տարածքին վրայ հայ ժողովուրդի կեանքն ու գործունէութիւնը, իր հրատարակած թղթակցութիւններով եւ գրութիւններով.

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄԻ ՄԱՂԹԱՆՔ

Մեր նախանցեալ թիւով գրած էինք, որ թերթիս աշխատակիցներէն եւ Հայկական Ընթերցասրահի վարչական՝ ընկեր Մինաս Պահարեան, Գահիրէի Յունական հիւանդանոցը փոխադրուած էր.

Այժմ կը տեղեկանանք, որ յետ բժշկական քննութիւններու, Հինգշաբթի, 18 Յունուար 1973, ան ենթարկուած է վիրաբուժական ծանր գործողութեան մը եւ այժմ ապաքինումի շրջանը կը բոլորէ ու օրերս կը վերադառնայ տուն.

Կը յուսանք որ օր ըստ օրէ մեր ընկերոջ վիճակը կը բարելաւուի եւ մօտ ապագային ան կը վերագտնէ իր կատարեալ առողջութիւնը.

Այս է մեր մաղթանքը եւ այս է նաեւ մաղթանքը իր բոլոր հարազատներուն եւ բարեկամներուն.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ–ԳԱՀԻՐԷ

Հինգշաբթի, 8 Փետրուար 1973, կ. ե. ժամը 9.15ին

ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵՋԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴ՝

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԱՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒՆ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՆՑԵԱԼՆ ՈՒ ՆԵՐԿԱՆ

Հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի անխտիր։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԷՆ ՆԵՐՍ

ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ՄԱՍԻՆ ԽԻՍՏ ՇԱՀԵԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Անցեալ Հինգշաբթի, 25 Յունուար 1973, Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահին մէջ տեղի ունեցաւ խիստ շահեկան դասախօսութիւն մը՝ նուիրուած հայ ժողովուրդի մեծ զաւակ, անուանի դիւանագէտ Նուպար Փաշայի։

Մեծ թիւով հետաքրքիր հայեր, ի մասնաւորի դպրոցականներ եկած էին ունկնդրելու Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի աւագ ուսուցիչներէն եւ Հայկական Ընթերցասրահի վարչութեան ատենապետ ընկեր Արամ Մովսէսեանը, որ շատ խնամեալ իր դասախօսութեամբը մեծ հետաքրքրութիւն ստեղծեց եւ յստակ լուսաբանութիւններ տուաւ Նուպար Փաշայի կեանքին եւ քաղաքական գործունէութեան մասին։

Առաջինը՝ խօսք առաւ Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի տնօրէն Պր. Նշան Վարդեան եւ ընդգծեց օրուան բանախօսին նիւթին կարեւորութիւնը՝ մանաւանդ եգիպտահայ նոր սերունդին համար, որպէսզի Նուպար Փաշայի մասին անոնց ստացած պակասաւոր տեղեկութիւնները ամբողջանան եւ սխալ կարծիքներու զոհ չերթան. Պր. Վարդեան դիտել տուաւ, թէ եգիպտահայերս ի մասնաւորի պէտք է հպարտ զգանք մենք զմեզ, հայ մեծ մարդոց կողմէ Եգիպտոսի վերելքին եւ անկախութեան ի նպաստ կատարուած աշխատանքներուն համար։ Ան մէջբերումներ բրաւ նոյնիսկ օտար մեծ հեղինակներու եւ իշխանաւորներու կողմէ՝ Նուպար Փաշայի կարողութեանց մասին գրուած արտայայտութիւններէն.

Խօսք առնելով, օրուան գլխաւոր բանախօս ընկեր Արամ Մովսէսեան, աւելի քան մէկ ժամ արտայայտուեցաւ 1800–1900 ժամանակաշրջանի ընթացքին Եգիպտոսի քաղաքական կացութեան մասին. Սկսելով Մոհամէտ Ալիէն, ան յաջորդաբար եւ ժամանակի կարգով, ամփոփ եւ յստակ արտայայտութեամբ խօսեցաւ Պօղոս Պէյ Եուսուֆեանի, Ջրաքեաններու, Նուպարեան եղբայրներու՝ Կարապետ (Շառլօ), Առաքել եւ Նուպար (Փաշա) մասին, մասնաւորելով իր դասախօսութիւնը Նուպար Փաշայի վրայ, որ հանդիսացած է Եգիպտոսի առաջին վարչապետը՝ 1878ին, Խտիւ Իսմայիլի իշխանութեան օրերուն եւ շնորհիւ Նուպար Փաշայի է, որ Օսմանեան Կայսրութեան տիրապետութեան շրջանին, Բարձրագոյն Դրան կողմէ նշանակուած կառավարիչի պաշտօնը՝ վերածուած է խտիւի, այսինքն փոխարքայի, ինչ որ քաղաքական եւ տնտեսական որոշ անկախութեան մը սկիզբ եղած է Եգիպտոսի համար.

(Շար. տես էջ 3)

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութիւնը հաճոյքով կը տեղեկացնէ համայնքիս հաւատացեալներուն, որ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ բարեխնամ Առաջնորդ Գերշ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ, որ ներկայիս Գահիրէ կը գտնուի, ընդունած է Ազգային Իշխանութեան հրաւէրը եւ պիտի ժամանէ Աղեքսանդրիա, Հինգշաբթի, 1 Փետրուար 1973, առաւօտեան ժամը 10.30ին.

Ուրբաթ, 2 Փետրուար 1973, կ.ե. ժամը 7.30ին, Գերշ. Տ. Տիրայր Եպս. Մարտիկեան պիտի դասախօսէ Մելգոնեան Ազգային Մանկապարտէզի «Կոմիտաս» Սրահին մէջ, նիւթ ունենալով՝

«ԻՆՉՊԷՍ ԴԻՄԱՑԱՆ 7 ԴԱՐԵՐ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐԸ»

Կը հրաւիրենք Աղեքսանդրիոյ մեր ազգայինները, ներկայ ըլլալ սոյն դասախօսութեան.

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 4 Փետրուար 1973, առաւօտեան, Ս. Պօղոս Պետրոս Եկեղեցւոյ մէջ պիտի կատարուի հանդիսաւոր Ս. Պատարագ.

Պիտի պատարագէ եւ քարոզէ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ թեմերուն բարեխնամ Առաջնորդ՝

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ

Սկիզբ ժամերգութեան առաւօտեան ժամը 8ին
Սկիզբ Ս. Պատարագի » » 9.30ին

Կը հրաւիրենք մեր ժողովուրդը ներկայ ըլլալու այս արարողութեան.

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԵՑ ԵՒ ՔԱՐՈԶԵՑ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

(Շար. Ա. էջէն)

Երգեցողութիւնները կատարուեցան «Շնորհալի» երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Մօ. Եղ. Յակոբեանի եւ երգեհոնահարութեամբ Տիկին Շամիրամ Պարմանեանի։ Մեներգներ կատարեցին երգչախումբին անդամներէն՝ Տիկնայք Զապէլ Ռոտոնի, Հանրիէթ Կարապետեան – Վիքքեր, Մարգրիթ Յակոբեան, Օր. Սիրվարդ Տէր Սամուէլեան եւ Պր. Շաւարշ Գարանֆիլեան.

Նախքան «Հայր Մեր»ը, Զաւէն Սրբազան իր խօսքը ուղղելով ներկայ ժողովուրդին, ըսաւ, թէ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ հայոց առաջնորդը՝ որ օրուան պատարագիչն է Եգիպտոս եկած է Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան հրաւէրով եւ ապա հիւր մեծ հոգեւորականը ծանօթացուց ներկաներուն, տալով անոր համառօտ կենսագրութիւնը.

Պատարագիչ Տիրայր Սրբազան յետնեալ շնորհակալութիւն յայտնեց Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահին եւ Ազգային Իշխանութեան եւ խնդրեց, որ այս բարեպաշտ առթիւ Զաւէն Սրբազան բարեհաճի ընդունիլ իր կողմէ յիշատակի նուէր մը. Ու Ս. Խորանին առջեւ Տիրայր Սրբազան իր հոգեւոր եղբօր՝ Զաւէն Եպս.ի յանձնեց՝ արծաթեայ նախշեալ գլուխով գեղեցիկ գաւազան մը (ասայ), ու երկու եպիսկոպոսները եղբայրաբար ողջագուրուեցան.

Յուզիչ էր պահը, տեսնելով ողջագուրումը՝ Երուսաղէմի ժառանգաւորացի երկու նախկին դասընկեր սաներու, որոնք առանց դրժելու իրենց ուխտը, երկար տարիներ ի վեր նուիրումով կը ծառայեն իրենց եկեղեցիին եւ հօտերուն.

Այս վեհ պահէն ետք, Պատարագիչ Տիրայր Սրբազան եպիսկոպոսական գաւազանն ի ձեռին տուաւ խիստ իմաստալից եւ յիշատակելի քարոզ մը, որ երկար պիտի մնայ ունկնդիր հաւատացեալներուն յիշողութեանը մէջ։ Տիրայր Սրբազան իր քարոզին մէջ ըսաւ թէ ամէն քրիստոնեայ ժողովուրդ ունի իր եկեղեցին, ուր կ'երթայ իր հաւատքին իբր վկայ աղօթելու եւ փառաբանելու զԱստուած. Եւ սակայն եկեղեցին հայ ժողովուրդին համար միայն աղօթքի տուն

Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան Ս. Պատարագի ընթացքին, երբ կողմէ առ ի յիշատակ՝ եկեղեցականի արծաթեայ ասայ մը (գաւազան) կը նուիրէ Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի
(Լուսանկար «Ջահակիր»ի)

մը չէ. հայ ժողովուրդը քրիստոնէութիւնը հայացնելով անոր հովանիին ներքեւ անցուց իր լեզուն, իր գրականութիւնը, երաժշտութիւնը եւ ճարտարապետութիւնը, ինչ որ պատիւ կը բերէ հայ ժողովուրդին։ Հայը եկեղեցի կ'երթայ ոչ միայն աղօթելու, քրիստոնեայ մնալու ցանկութեամբ, այլ իր գոյութիւնը պահպանելու. Հայ եկեղեցին հայուն ֆիզիքական եւ բարոյական ամրոցն է։ Եկեղեցին մանաւանդ գաղութէ գաղութ հետեւած է իր զաւակներուն եւ եղած է մէկ կապը՝ նախ իր գաղութին մէջ ապրող հայութեան միջեւ, եւ ապա կապը՝ սփիւռքի եւ հայրենիքի միջեւ. Այսօր մանաւանդ մեր եկեղեցին պէտք է որ ըլլայ մէկ եւ անբաժանելի, հայը՝ Հայ Քրիստոնեայ մնալու համար.

Վեհափառ Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի այս արժանաւոր հոգեւոր զաւկին՝ Տիրայր Սրբազանին այս հոգեշունչ, հայաշունչ եւ ազգայնաշունչ քարոզը մեծ տպաւորութիւն ձգեց բոլոր ներկայ հաւատացեալներուն վրայ, որոնք ներքին մեծ գոհունակութիւն եւ հոգեկան բաւարարութիւն ստացան.

Պատարագի աւարտին կատարուեցաւ հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն՝ ազգային բարերար ողբ. Արմենակ Մէօքէմէզեանի մահուան ա. տարելիցին առիթով.

Եկեղեցական արարողութիւններէն ետք մեծ թիւով հայեր, Ազգ. Իշխանութեան անդամներ, դպրաց դաս եւ երգչախումբին անդամները հաւաքուեցան Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճը, ուր տեղի ունեցաւ ընդունելութիւն եւ եկեղեցւոյ Տիկնանց Խնամակալութեան կողմէ պատուասիրութիւն. Խօսք առին զոյգ սրբազանները եւ հետաքրքիր արտայայտութիւններ ունեցան. Ազգ. Իշխանութեան անունով ողջոյնի խօսք բրաւ Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենապետ Պր. Արթօ Պըլըքճեան եւ այս առթիւ համայնքիս կողմէ յիշատակի նուէր մը յանձնեց Տիրայր Սրբազանին, որ իր պատասխան խօսքերուն մէջ շեշտեց, որ իր այս այցելութիւնը յիշատակելի պիտի մնայ իր մօտ եւ թէ ինք մեծապէս տպաւորուած է Գահիրէի հայութեան ազգային գործունէութենէն. Սրբազանը յոյս յայտնեց, որ ուրիշ առիթով եւս պիտի ջանայ կրկին այցի գալ եգիպտահայութեան.

Ուրախ ենք, որ Տիրայր Սրբազանին Եգիպտոս այցելութիւնը՝ մեր համայնքին զաւակներուն մէջ մեծ ոգեւորութիւն ստեղծած է եւ իր հաղորդականութեամբ, պերճախօսութեամբ եւ իմացականութեամբ՝ կարող, գործունեայ եւ արժանի հոգեւորականի մը անջնջելի տպաւորութիւնը ձգած է բոլորին վրայ անխտիր.

Մ. Պ.

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝

ՎԻՔԹՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ ԲԱՑՈՒՄԸ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐԷ «ԹԵՐԶԵԱՆ» ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՃԱՌԻՆ

Փենսիլվանիա համալսարանի նորահաստատ «Թերզեան» Հայագիտական կաճառին բացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ապրիլ 24ին, Մեծ Եղեռնի տարելիցին օրը: Հայաստանի Գիտական Ակադեմիայի Նախագահը՝ Վիքթոր Համբարձումեան մասնաւոր հրաւէրով ԱՄՆ պիտի ժամանէ, նախագահելու համար բացման հանդիսութիւններուն: Դեկտեմբեր 3ին, Միջազգային Տան մէջ, 300 ազգայիններու ներկայութեան տրուած ընդունելութեան միջոցին, վերոյիշեալ յայտարարութիւնը առ ի գիտութիւն, հանրութեան տեղեկացուեցաւ: Այս ընդունելութիւնները սարքուած էին ի պատիւ Դր. Սարգիս Թերզեանի, որ կաճառին նուիրատուն է: Սոյն հայագիտական կաճառին պիտի նախագահէ Փրոֆ. Վարդան Գրիգորեան:

Թէ՛ Դր. Թերզեան եւ թէ՛ Փրոֆ. Գրիգորեան, այս առթիւ ելոյթներ ունեցան: Դր. Թերզեան, որ նախագահն է «Սարգիս Թերզեան Ինգորփորէյշըն»ի (ատլիոյի եւ անոր մասնիկներու շինութեան գործարանատէր մը, Գլումինկթըն, Ինտիանայի մէջ), ըսաւ, թէ հայ մշակոյթին եւ ժառանգականութիւններուն տեւականացման համար անհրաժեշտ է այս տեսակ կաճառի մը հաստատումը՝ Փենսիլվանիա համալսարանին մէջ: Պատմութիւնը կը վկայէ, թէ հայ ժողովուրդը սորված է վերապրիլ հակառակ խոչընդոտներու եւ ահագին դժուարութիւններու եւ Միացեալ Նահանգներու մէջ հայը պատուոյ մեծ դիրքի մը հասած է, նոյնիսկ նախանձը շարժելով շատ մը ուրիշներու:

«Մենք տէրն ենք բնածին գաղտնիքի մը, որուն շնորհիւ կըրցեր ենք վերապրիլ եւ պահպանել մեր ցեղային բոլոր աւանդութիւնները: Այս կաճառին ստեղծումովը, ամերիկեան ժողովուրդին առիթ մը պիտի ստեղծենք, որպէսզի ինքը անձամբ գտնէ եւ լուծէ այս գաղտնիքը», վերջացուց Դր. Թերզեան:

Ներկայիս Մ. Նահանգներու տարածքին՝ 3500 գործաւորներ կ'աշխատին «Թերզեան» Ընկերութեան մօտ: Ինքը գործը սկսաւ միմիայն 40,000 տոլար դրամագլուխով մը եւ այսօր փոքր սկըզբնաւորութենէն յետոյ, բազմամիլիոն հայ, իրական բարերար միլիոնատէր մը դարձած է:

Փրոֆ. Գրիգորեան, իր կարգին ըսաւ, թէ մեծ հաւատք ունի որ սոյն կաճառը գիտական եւ հարազատ հայ պատմութեան ուսումնական օրրանը պիտի ըլլայ, որ պիտի պարփակէ ցարդ անտեսուած 19րդ եւ 20րդ դարերը, մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ պիտի դառնայ վերջին յիսուն տարիներու հայոց պատմութիւնը: Նորակազմ Հայ Կաճառը պիտի պատրաստէ ու մարզէ հայ մտաւորականներ, որոնք յետոյ պիտի կարողանան դասախօսել ամերիկեան համալսարաններէ ներս: Մտադիր ենք ապագային ուսանողական փոխանակումներ ունենալ Երեւանի համալսարանին հետ:

Փրոֆ. Գրիգորեան, իր խօսքերը վերջացնելէ առաջ, ըսաւ, թէ հայագիտական նոր դրութիւն մը պէտք է ստեղծել, որպէսզի ամերիկացին հայերու մասին հաստատ տեղեկութիւններ ունենայ, ծանօթ ըլլայ մեր պատմութեան: Թէեւ փոքր ազգ մըն ենք, սակայն վերջ ի վերջոյ հայ ենք, վերյիշելով հայրենի բանաստեղծ Պարոյր Սեւակի մէկ բանաստեղծութիւնը:

Հակառակ որ պաշտօնական յայտարարութիւն մը եղած չէ, կը կարծուի թէ այս նպատակին իրագործման համար Դր. Թերզեան 1.000.000 տոլար նուիրած է:

Հոս հարիւրներո՜վ Թերզեանի նման ազգանուէր հայրենասէրներ ունինք, որոնք նոր բարերարին օրինակին հետեւելու կազմ ու պատրաստ են, սակայն ԱՐԻԵՍՏԱԿԱՆ ՆՇ. ՔԻՆ Գ.ՌԱԿՏՈՒՄՆԵՐԸ պարխապատեցին բոլորին հայու բաբախումով սիրտերը: Յուսով կը բացուի ամերիկահայութեան պայծառ արշալոյսը:

«ՊԷՏՔ Է ՓՇՐԵԼ ՄԵԶ ԲԱԺԱՆՈՂ ԱՌԱՍՊԵԼՆԵՐԸ ՊԷՏՔ Է ԽՈՐՏԱԿԵԼ ՊԱՏՈՒԱՐՆԵՐԸ»

Կ'ԸՍԷ ՓՐՈՖ. ՌԻՉԸՐՏ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Տիթրոյթէն, 21 Դեկտեմբեր թուականով «Տհը Արմինիըն Ռիփորթըր»ի թղթակիցը կը գրէ.

Հայ Արդիական Պատմութեան լաւագոյն հեղինակաւորներէն՝ Փրոֆ. Ռիչըրտ Յովհաննէսեան այստեղ ըսաւ՝ թէ «ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է ՔԱՆԴԵԼ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԲԱԺՆՈՂ ԲՈԼՈՐ ՊԱՏՈՒԱՐՆԵՐԸ»:

ԵՈՒՍԼԱ (Լոս Անճելըսի համալսարանի) փրոֆեսէօրը այս կոչը ըսաւ, շուրջ 300 խանդավառ հանդիսականներու ներկայութեան: Այս հաւաքոյթը կազմակերպուած էր Հ.Բ.Ը. Միութեան Տիթրոյթի կեդրոնին կողմէ, ուր խօսելու հրաւիրուած էր փրոֆեսէօրը՝ «Հայաստանի Հանրապետութիւնը՝ արկածախնդրութիւն մը դէպի առասպել ու իրականութիւն» նիւթին շուրջ: Իր բանախօսութեան բովանդակ տեւողութեան ան կրկին ու կրկին շեշտեց՝ թէ ՊԷՏՔ Է ՓՇՐԵԼ ՄԵԶ ԲԱԺՆՈՂ ԲՈԼՈՐ ԱՌԱՍՊԵԼՆԵՐԸ: Փրոֆեսէօր Յովհաննէսեան հաւասարապէս շեշտեց ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ ԲԱԺՆՈՂ ԲՈԼՈՐ ՊԱՏՈՒԱՐՆԵՐՈՒՆ ԽՈՐՏԱԿՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ եւ աւելցուց. «Բոլորս ապրած ենք տառապեալներու աշխարհի մը մէջ, որովհետեւ մեր ծնողներուն գաղափարները եւ նախապաշարումները մեզ փոխանցուած էին եւ այս իսկ պատճառով է որ վերջին յիսուն տարիներուն ընթացքին, պարտութիւններու պատմութեամբ ապրեցանք»:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅ ԳՈԼԷՃԻ ՄԸ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍԿՍԱԾ Է

Գալիֆորնիոյ Փասատինա քաղաքէն «Տհը Արմինիըն Ռ փորթըր»ի կը գրեն՝ Դեկտեմբեր 21 թուականով: Մեր կողմէն աւելցնենք, թէ հողագործական արտադրիչ այս քաղաքին մէջ կ'ապրին 28 հայ միլիոնատէրեր:

Հայ Միջազգային Գոլէճի մը տեղւոյս վրայ հաստատումը նպատակայարմար տեսնուած ըլլալով, աս ծրագիրին իրագործման համար անհրաժեշտ ուսումնասիրութեան սկսած են: Մտադրուած է հայ մեծահարուստներէն հաւաքել 2.500.000 տոլար, հայ բարձրագոյն ուսումնարանի հաստատման համար:

Ըստ Աթլանթաբնակ Լուտէր Էսկիճեանի, այս ծրագիրին գործադրութիւնը կարելի է, պայմանաւ որ կարենան օգտուիլ ներկայացուած առիթէն: Ան աւելցուց նաեւ, թէ Ամերիկայի հայ գաղութը պէտք ունի այս կարգի բարձր ուսումնական կեդրոնի մը, պահելու համար հայ մշակոյթը եւ ցեղական աւանդութիւնները, ուր իրենց ուսումնասիրութիւնները պիտի կարենան լրացնել հայ դըպրոցներէ շրջանաւարտները, ինչպէս նաեւ՝ օտարականները, երկրին տարածքին ամերիկեան վարժարաններ յաճախող հայ ուսանողութիւնը: Նախածրագրուած Գոլէճը ոչ-քաղաքական եւ ոչ-կրօնական խտրութեան ուսումնարան մը պիտի ըլլայ:

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Փրաւիտենս Ռ.Ա.

Ս. Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԺԲ. ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳԸ՝ ՀԱՅ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Հայ Դատը միայն հողային չէ անշուշտ, սակայն ամէն դատ ունի իր հանգրուանները, իր իրականացման աստիճանաւորումը, ուստի, ոչ մէկ դժուարութիւն կայ հողային դատի սահմանումը մը ընդունելի դարձնելու հայութեան բոլոր հատուածներուն համար ալ, եթէ այդ սահմանումը չի պարունակեր այս կամ այն վարչաձեւի պարտադրութիւնը հայութեան այս կամ այն հատուածին, եթէ ատիկա չի պարտադրեր յայտարարել, թէ ներկայ Խորհրդային Հայաստանի գոյութեամբ ու այնտեղ իշխող վարչաձեւով հայութեան բոլոր հարցերն ալ լուծուած պէտք է համարել:

«Ազդակ», 27 Օգոստոս 1972

Մենք ամէն առիթ ջանացած ենք օգտագործել, գոնէ մեր հիմնական նպատակներուն շուրջ ազգային միասնականութիւն ստեղծելու եւ գործող ուժերը համադրել կարենալու համար: Վերցուցած ենք այդ նախաձեռնութիւնը՝ նոյնիսկ զիջողութեան մեղադրանքը աչք առնելով: Եւ այդ՝ անոր համար որ ազգային գերագոյն շահերը չենք ուզած զոհել հատուածական մեր մտահոգութեանց: Այսուհետեւ եւս պիտի չուզենք անտեսել համագործակցութեան որեւէ կարելիութիւն:

Վերջերս, մեր ազգային-քաղաքական հորիզոնին վրայ յուսատու ազդանշաններ կը նկատենք:

Բնականաբար Հնչակեան Համագումարը պարզ առիթ մըն էր, որ Դաշնակցութիւնը բանաձեւէր իր նոր քաղաքականութիւնը: Ուրախութիւն է հաստատել որ Դաշնակցութիւնը եւս «առողջ մօտեցման կարելիութիւններ» կը տեսնէ ի վերջոյ, նոյն այդ քաղաքականութեան մէջ:

«Ազդակ»ի խմբագրականին տուն տուողը՝ Հնչակեան Կուսակցութեան ԺԲ. Համագումարին առիթով հրապարակուած զեկոյցն է, որուն հետեւած են հնչակեան օրգաններու «Արարատ»ի մէջ լոյս տեսած կարգ մը խորհրդածութիւնները:

Հնչակեան Կուսակցութիւնը նոր չէ որ կը հաստատէ իր այսօրուան դիրքորոշումը՝ մեր դատին նկատմամբ, ոչ ալ այսօր է, որ «առողջ» կը դառնայ այդ դիրքորոշումը: Ան տասնամեակներու ընթացքին մնացած է նոյնը եւ Հայկական Դատի լուծման թէեւ առանցք ընդունած է ներկայ Հայաստանը:

«Զարթօնք», 25 Հոկտ. 1972

Անվիճելի եւ բոլորին կողմէ ընդունուած է, որ սփիւռքահայութեան միասնականութիւնը ազգային անհրաժեշտութիւն է եւ համազգային պահանջ:

Ճիշդ է թէ անհրաժեշտութեան զգացումը եւ անկէ ծնունդ առած պահանջը՝ նպատակին հասնելու համար, կը կազմեն առաջին կենսական պայման: Եւ սակայն, նոյնքան ճշմարիտ է նաեւ, թէ այդ պայմանը, մինակը, բացարձակապէս չի կրնար ապահովել առաջադրուած նպատակը, այսինքն՝ այս պարագային, սփիւռքահայութեան ազգային միասնականութեան իրագործումը:

Սփիւռքահայութեան միասնականութեան իրագործման ուղին, միակ իրական ուղին, բոլոր կողմերէն անկեղծօրէն եւ առանց քողածածուկ հաշիւներու եւ պայմանի կեղծօրէն ընդունուած հասարակաց նպատակին յստակօրէն ճշդումն է, եւ ճշդումն է նաեւ այդ նպատակին տանող գործունէութեան, հոգ չէ թէ բազմաձեւ՝ որդեգրուած հիմնական ուղիին եւ եղանակին կապակցութեամբ:

Մենք վերեւ նշեցինք, թէ ինչ նպատակի ծառայելու համար անհրաժեշտութիւն է սփիւռքահայ միասնականութիւնը:

Անշուշտ որ կարելի է վերեւ յիշեալ պայմանը զանց առնել՝ որոշ եւ մասնակի ազգային բնոյթ ունեցող հարցերու շուրջ ժամանակաւոր համաձայնութեան մը գալ, կամ համագործակցութիւն մը ունենալ, պայմանաւ որ այդ համաձայնութիւնը կամ համագործակցութիւնը ընդգրկէ փափաքելիօրէն բոլոր կողմերը, հակառակ պարագային, անհրաժեշտաբար, գոնէ կողմերուն մեծամասնութիւնը: Այլապէս նման համաձայնութիւն մը, կամ համագործակցութիւն մը, չի կրնար ծառայել ընդհանուր միասնականութեան հասունացման: Ընդհակառակը, յառաջ կը բերէ պառակտման նոր խորացում:

«Կանչ», 30 Սեպտ. 1972

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան յուլիսեան ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ «Պաշտօնական Յայտարարութիւն»ը կը պարունակէ շատ աւելի կարեւոր, ազգային ու ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ հարց, որով լրջօրէն զբաղած ըլլալ կը թուի Մայր Կուսակցութեան [illegible] Համագումարը՝ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՅԻՆ ՀԱՐՑԸ, այսինքն հայ ժողովուրդի կորսնցուցած հողերուն ազատագրութեան ու վերադարձումի հարցը, պահանջքը, Թուրքերէն՝ Թրքահայաստանը («ազատագրութեամբ»).

Ի՛րապէս կուռ ու ճշգրիտ սահմանում. զովելի հաւատք ու քաջութիւն:

Հնչակեան Կուսակցութեան Համագումարին մէջ հայկական հողային դատի արծարծումը առիթ կ'ընծայէ մեզի վերադառնալու եւ զբաղելու ամենակենսական այս հարցով:

«Սփիւռք», 20 Օգոստոս 1972

ՅՈՒՍԱԴՐԻՉ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

մասնաւորաբար ասոր հետապնդման կարգ մը հանգրուաններու աշխատանքներուն շուրջ:

Վերլուծումներն ու եզրակացութիւնները կը նոյնանան ցեղասպանութեան պատճառներու թուումի, նպատակի պարզաբանման եւ հետեւանքի գնահատման մէջ: Սրբազան պարտք կը սեպուի Դատին հետապնդումը, ցեղասպանութեան դատապարտումը՝ միջազգային կարծիքին կողմէ, ինչպէս նաեւ ճանաչումը հայուն հատուցման իրաւունքին, որ պէտք է առարկայանայ Թրքահայաստանի եւ այլազան պայմաններու ներքեւ հայութենէն վերցուած ուրիշ հողամասերու վերադարձումովը իրենց տիրոջ՝ հայ ժողովուրդին:

Բոլոր կուսակցութիւններն ալ կ'ընդունին, որ Խորհրդային Հայաստանը կը կազմէ ժամանակակից հայկական պետութիւնը: Առանձին վերապահութիւններ թէեւ կան, սակայն ամէնքն ալ կը հաստատեն, որ ան կը ներկայացնէ մեր հայրենիքը – հոգ չէ թէ պատմական Հայաստանի լոկ մէկ մասին վրայ–, ազգային պետութիւնը, պաշտօնական բոյներն հայ ազգին ու անոր բոլոր իրաւունքներուն:

Սփիւռքահայութեան բոլոր հատուածներն ալ տեսլական ունին միացեալ եւ ամբողջական Հայաստանի գոյացումը: Ասոր իրականացումը կը պատկերացնեն գլխաւորաբար Թրքահայաստանին ազատագրութեամբն ու կցումովը՝ ժամանակակից Հայկական Հանրապետութեան, որ տակաւ պիտի ընդլայնուի ու ամբողջանայ՝ վերատիրանալով իրմէ վերցուած հողերուն:

ՆԱԽ ԴԱՏԻՆ ԱՐԴԱՐ ԼՈՒԾՈՒՄԸ ԱՊԱՀՈՎԵԼ

Վարչաձեւի եւ այլ խնդիրներու այժմէն քննարկուիլն ու ճշդուիլը նախապայման չի դրուիր՝ դատի հետապնդումը համազգային գործակցութեամբ սկսելու համար: Կ'ընդունին ընդհանրապէս, որ դատի հետապնդման գէթ առաջին հանգրուանին, անժամանակ ու վնասակար պիտի ըլլար նման հարցեր արծարծելը: Այդ բնոյթի խնդիրներ կրնան քննուիլ եւ իրենց լուծումը ստանալ մեր իրաւունքներու հետապնդման վերջին հանգրուանին: Մինչ այդ՝ կարելի է բաւարարուիլ, որդեգրելով Դատին վերաբերեալ սահմանում մը, որ կրնայ դառնալ հասարակաց, եւ այս մէկը կրնայ ըլլալ ազգային կարգ մը խնդիրներու ապաքաղաքական, համազգային բնոյթին ճանաչումով: Ընդունիլ որ մեր ժողովուրդը, իր ամբողջութեանը մէջ, ունի շահեր, որոնց ապահովումը կը պահանջէ հատուածականութեան ժխտում, ապակուսակցականացում:

Կ'ընդգծենք այստեղ իրողութիւն մը: Ոչ թէ մեր կուսակցութեան նախընտրութիւնն է ապաքաղաքականացումը, ոչ թէ ինք կ'ուզէ ապաքաղաքական դառնալ, այլ մեր ժողովուրդին կարգ մը խնդիրներն են, որոնք, ըլլալով ապաքաղաքական՝ իրենց բնոյթով, էութեամբ, կը պարտաւորեցնեն մեզ, ինչպէս եւ ազգին բոլոր հատուածները, որ իրենց լուծումը հետապնդուի համապատասխան ձեւով եւ ըմբռնումով: Այսպիսի խնդիր մըն է Հողային Դատը՝ բնոյթով ապաքաղաքական, համազգային: Հնչակեան Կուսակցութեան պաշտօնական տեսակէտն է, հիմնուելով ԺԲ. Համագումարի որոշումին վրայ, որ այդ տարազի ներքեւ հետապնդուի դատը:

(Շար. 2)

«ԱՐԱՐԱՏ»

ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի ԵՐԵՒԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑԷՆ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՀԱՅ ԱՆՈՒԱՆԻ ԲԵՄԱԴՐԻՉ ՎԱՐԴԱՆ ԱՃԷՄԵԱՆԻ ՀԵՏ

«Ջահակիր»ի երիտասարդ աշխատակիցներէն Վարուժան Ֆրընճեան, որ ներկայիս Ս. Հայաստանի մէջ կը հետեւի թատերական արուեստի դասընթացքներուն, ի մասնաւորի բեմադրական ճիւղին, Երեւանէն մեզի ուղարկած է Սունդուկեանի անուան դրամաթիքական թատրոնի յիսնամեակին առթիւ թերթիս կողմէ վերջերս կատարած իր հարցազրոյցը՝ Հայաստանի անուանի ռեժիսէօրներէն եւ թատրոնին գեղարուեստական տնօրէն Վարդան Աճէմեանի հետ։

ՀԱՐՑՈՒՄ – «Ջահակիր»ի ընթերցողները կը փափաքին ծանօթանալ ձեր կենսագրութեանը, ինչպէս նաեւ բեմադրական ձեր գործունէութեան սկզբնական շրջանին։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.– Մենք ընտանեօք 1910 թուին Վանէն Կովկաս գաղթեցինք։ Այդ օրերուն ես հազիւ 8 տարեկան էի։ Աւարտելէ ետք Նալբանդեան միջնակարգ վարժարանը, զիս ուղարկեցին Մոսկուա, թատերական արուեստի մէջ մասնագիտանալու։ Նոյնատեն հետեւեցայ նկարչական արուեստին։ Թիֆլիս վերադառնալով մտայ դրամաթիքական Սթիւտիօ, ուր սկսայ դաստիարակել երիտասարդ դերասաններ։ Ապա հրաւիրուեցայ Լենինական, որպէս դերասան եւ ռեժիսէօր։ Այնտեղ մնացի 10 տարի եւ 1935ին տեղափոխուեցայ Երեւանի Սունդուկեանի անուան դրամաթիքական թատրոնը, ուր մինչեւ այսօր կը պաշտօնավարեմ։ Այս աշխատանքիս առընթեր կը դասախօսեմ նաեւ թատերական ինստիտուտներու մէջ։ Ներկայացումներ կու տամ նաեւ Օփերայի մէջ ինչպէս նաեւ բեմադրութիւններ կը կատարեմ Մոսկուայի մէջ։ 1936 թուին արժանացայ Վրաստանի վաստակաւոր Արթիսթի կոչման, 1945ին Ս. Հայաստանի Ժողովրդական Արթիսթի՝ իսկ 1963ին, Ս. Միութեան Ժողովրդական Արթիսթի կոչում ստացայ։ Պարգեւատրուած եմ Աշխատանքային Կարմիր Դրօշի եւ Լենինի շքանշաններով։ Սովետ. Միութեան պետական դափնեկիրի եւ Սովետ. Հայաստանի պետական մրցանակի դափնեկիրի կոչմանց արժանացած եմ։

Հ.– Ո՞ր ռեժիսէօրները առաւել ազդած են ձեզ... կա՞ն արեւմտաեւրոպական ռեժիսէօրներ, որոնց հաւանած էք։

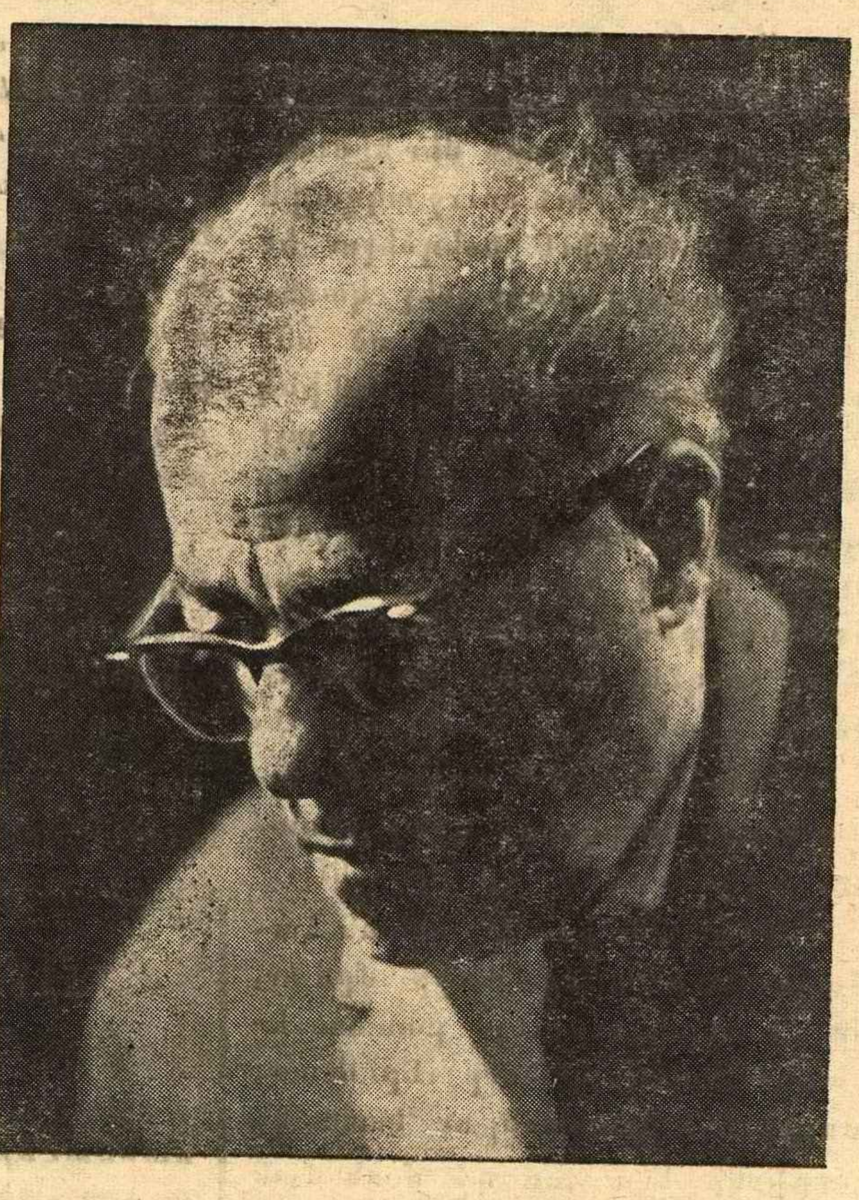
Պ.– Որպէս սփիւռքի մէջ պաշտօնավարող հայ ռեժիսէօրներ, ես անունով միայն ճանչցած եմ Իփէքեանին, Մաթոսեանին, բայց զանոնք մօտէն ճանչնալու առիթը չեմ ունեցած։ Զիս կը հիացնէ այն, որ անոնք ըլլալով սփիւռքի նեղ պայմաններու մէջ, լաւատեսօրէն կը դրսեւորեն իրենց տաղանդը։ Եւրոպական ռեժիսէօրներէն՝ Փիթըր Էպրուքը, Ռէյնհարտը, Անթուանը, որոնց մօտէն ճանչցած եմ։ Նաեւ Կրէկկորն ու Շոուն, որոնց հետ շփում ունեցած եմ։ Ռուս թատրոնի ռեժիսէօրներէն ճանչցած եմ Վախթանքովը, Մէյերխոլտը, Տայիրոֆը եւ հետագային Ռուբէն Սիմոնոֆը, որ իմ ուսուցիչս եղած է, ինչպէս նաեւ Զաւալսկին եւ ուրիշներ, որոնք անկասկած հարստացուցած են իմ ստեղծագործական կեանքը։ Անոնք առիթ տուած են որ իրենց գործերը ուսումնասիրելէ ետք, գտնեմ հայ թատրոնի ինքնուրոյն դիմագիծը։

Հ.– Որպէս Սունդուկեանի անուան ակադեմական թատրոնի գեղարուեստական պատասխանատուն, կրնա՞ք մեզի բաղդատութիւնը ընել եւ ցոյց տալ Ս. Միութեան միւս թատրոններու եւ արեւմտաեւրոպական թատրոններու աշխարհահայեացքի տարբերութիւնները։

Պ.– «Սունդուկեան»ը՝ Սովետ. Միութեան մէջ գործող թատրոններէն մին ըլլալով, իր գաղափարական գծով կարելի չէ բաղդատութեան դնել սովետական միւս թատրոններուն հետ, որովհետեւ բոլորն ալ ընկերային կարեւոր դեր մը ունին, այսինքն կ'աշխատին դաստիարակել ժողովուրդը։ Սունդուկեանը կը տարբերի իր լեզուով, որը հայ թատրոնի առանձնայատկութիւնն է։ Նաեւ ձեւով, որովհետեւ այստեղ ամէն ինչ հայ աղբիւրէ կը բխի։ Թատերական երկ մը, ըլլայ ան ռուսերէն կամ որեւէ ուրիշ լեզուով, Սունդուկեանի մէջ կը դառնայ տարբեր. ան հայկական է։ Օրինակի համար ռուս հեղինակներ՝ Տոլսթոյեւսկին, Չեխովը կամ այլ, բեմադրուելով Սունդուկեանի բեմին վրայ, կը տարբերին իրենց ձեւով, Սունդուկեանի անուան ակադեմական թատրոնի ինքնատիպութեամբ։ Սունդուկեանը կղզիացած թատրոն չէ. մենք կը հետաքրքրուինք եւրոպական թատրոններու բեմադրութիւններով, երբ անոնք գեղեցիկ կ'ըլլան։ Մենք կ'օգտուինք անոնց լաւ կողմերէն իսկ անոնք ալ կ'օգտուին մեր թատրոնին նորութիւններէն։

Հ.– Ի՞նչ է, Սունդուկեանի թատրոնի շքեղ յիսնամեակէն յետոյ, բեմադրութիւններու ծրագիրը։

Պ.– Արդէն իսկ կը պատրաստենք Մոլտաւիոյ յայտնի հեղինակ Իվոն Տրուցպէի «Մեր Երիտասարդութեան Թռչունները» թատերախաղը՝ նուիրուած Սովետ Միութեան յոբելեանին։ Նաեւ փորձի դրած ենք Շիլլէրի «Աւազակները»։ Ես ինքս կ'աշխատիմ Մոլիէռի «Ժլատը» յայտնի կատակերգութեան եւ Եվրիպիտէսի «Անտիգոնէ»ի վրայ։ Մեր թատրոնը ստացած է հայկական նոր գործեր, որոնք պիտի բեմադրուին 1973 տարուան ընթացքին։

ՎԱՐԴԱՆ ԱՃԷՄԵԱՆ

Հ.– Կարելի՞ է որ թուէք անուններ՝ այժմու հայ թատերագիրներէ։

Պ.– Գ. Տէր Գրիգորեան, Ժ. Յարութիւնեան, Վահագն Դաւթեան, Ա. Արաքսմանեան, եւայլ։

Հ.– Արդեօ՞ք մտադիր էք կրկին հիւրախաղերու շրջապտոյտ մը կազմակերպել դէպի Լիբանան, Սուրիա, Եգիպտոս կամ սփիւռքի հայաշատ այլ կեդրոններ։

Պ.– Այդ մեր ծրագիրին մէջ է։ Մտադիր էինք այցելել Պէյրութ եւ Հալէպ, բայց չիրականացաւ, որովհետեւ զբաղած էինք 50ամեակի առթիւ Մոսկուայի հիւրախաղերով։ 1973ին մեր թատրոնը ելոյթներ կ'ունենայ Վրաստանի եւ Պուլկարիոյ մէջ։ Մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայենք հիւրախաղերուն, որոնք կը նպաստեն հայ արուեստի տարածումին եւ նաեւ իր մակարդակին բարձրացման. Հայրենիքի մէջ ստեղծուած արուեստը տարածելով սփիւռքի մէջ, նպաստած կ'ըլլանք հայապահպանման գործին։

Հ.– Կարելի՞ է գիտնալ թէ ովքեր են ներկայ հայ դերասաններէն լաւագոյնները։

Պ.– Մեր թատրոնը վերջին երկու տասնամեակներու ընթացքին ունեցաւ շատ կորուստներ, ամբողջ սերունդ մը։ Մեծ դերասաններու ամբողջ փունջ մը բնութեան օրէնքով հեռացան կեանքէ։ Իմ պարտականութիւնն էր փոխարինողներ աճեցնել։ Պիտի ըսեմ որ հիմա ունինք երիտասարդ դերասաններ, որոնք իրենց ուսերուն վրայ առած են թատրոնին արուեստի հոգսերը։ Անոնք ճանչցուած են նաեւ սփիւռքի մէջ։ Այդպիսիներէն են՝ Խորէն Աբրահամեանը, Մհեր Մկրտչեանը, Բաբգէն Ներսիսեանը, Գեղամ Յարութիւնեանը, Սօս Սարգսեանը, Մետաքսեայ Սիմոնեանը, Վարդուհի Վարդերեսեանը, Յովակիմ Կալոյեանը, Լորենց Արուշանեանը, Լուսիա Յովհաննիսեանը, Էտկար Էլպագեանը եւ ուրիշներ։ Անոնք արուեստագէտներու ամբողջականութիւն մը կը կազմեն, ներկայացնելով այն սերունդը՝ որը կը տանի Սունդուկեանի նախկին վարպետներու անմահական գործը։

Հ.– Սունդուկեանի թատերախումբը ունի՞ ուրիշ ռեժիսէօրներ։ Որքա՞ն կը գնահատէք անոնց աշխատանքը։

(Շար. տես. էջ 5)

ՓՐՈՖԵՍԷՕՐԸ ԹՆՆՈՒԹԻՒՆ Կ'ԱՆՑՆԷ

ԺԻՎԱՆ ՊԱԼԱԿԷՋԵԱՆ

Փրոֆ. Անդրանիկ Ճաղարեան, Երեւանի մեծ գիտնական, բժշկական հիմնարկի վիրահատութեան եւ տեղագրական մարդակազմութեան ամպիոնի վարիչ, իրեն համար ոչ սովորական աշխատանք մը տարաւ։ Քանի մը մարդկային գանկեր բաւեցին իրեն, որպէսզի վերարտադրէ քանդակային դիմանկարներ։ Ինչպէս յայտնի է, ասիկա ձեւակերտական վերականգնումի կերպ մըն է, որ նախապէս աշխատասիրուած էր Սովետական գիտունի մը կողմէ՝ Փրոֆ. Միխայիլ Կէրասիմով անունով։

Ճաղարեանը ոգեշնչուեցաւ հայկական հնագիտական յայտնաբերումներէն որոնք երեւան հանած էին բերդի մը հիմնադիրները, ինչպէս նաեւ նախաուրարտական շրջանէ մնացած գերեզման մը (14րդ դար մեր թուականէն առաջ)։ Հնագէտները կ'ուզէին բնորոշել Սեւանի լճի ափին ապրող հին ժողովուրդներուն ցեղը։

Ճաղարեանը կարողացաւ վերականգնել քանդակային դիմանկարները հին պատերազմիկներու, իրենց կիներուն, գնդապետներու եւայլն։

Յետոյ, զինք հրաւիրեցին հայ գրականութեան մեծագոյն դէմքերէն եւ Արեւմտեան Հայաստանի բանաստեղծութեան հիմնադիրներէն՝ Պետրոս Դուրեանի դիմանկարը վերստեղծելու։ 1872ին մահացած՝ ան գրական հարուստ ժառանգութիւն մը կը թողուր, սակայն՝ ոչ մէկ դիմանկար։ Իրաւ է թէ միայն մէկ հատ մը գոյութիւն ունէր, սակայն ան ալ երեւակայութեամբ պատրաստուած էր արուեստագէտի մը կողմէ՝ բանաստեղծին մահուընէ 20 տարի վերջ։ Այս գործը անճիշդ կը համարուէր։

Ուստի, Ճաղարեանը սկսաւ Դուրեանի դիմանկարը ստեղծելու աշխատանքին, Պոլիսէն ստացուած գանկէն հետեւելով։ Անգամ մը պատրաստ՝ գանգը շատ կը տարբերէր արուեստագէտին գծած դիմանկարէն։ Հարց էր հաստատել մէկ կամ միւս գործին հարազատութիւնը։

Մասնաւոր Յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, որ Ճաղարեանին բերաւ մարդու մը գանկը, որուն դիմանկարը գաղտնի պահուած էր։ Փրոֆեսէօրը պարտաւոր էր, ստեղծել քանդակային դիմանկարը եւ փաստել իր իրաւունքը գործնականի վերածելու դէմքին գեղեցկագիտական վերականգնումը։

Գանկին ոսկրային բլիթներուն վրայ ձեւաբանական եւ ճառագայթային շարք մը քննութիւններէ եւ թուաբանական բարդ հաշիւներէ վերջ, Փրոֆեսէօրը լրացուց իր պարտականութիւնը։ Յանձնախումբը, իր կարգին, հաստատեց վերարտադրուած դիմանկարին հարազատութիւնը՝ իսկականին բաղդատմամբ։

Այսպէս, ուրեմն, Փրոֆ. Անդրանիկ Ճաղարեան իր քննութիւնը յաջողութեամբ անցուց։ Ներկայիս ան կը վարէ Հայկական Ս. Ս. Հ. Գիտական Ակադեմիայի կից՝ մարդաբանութեան աշխատանոցը։

Ի՞նչ են Փրոֆեսէօրին ծրագիրները։ Ան կը ծրագրէ ստեղծել Խաչատուր Աբովեանի «Վէրք Հայաստանի» վէպին հերոս՝ Աղասիի դիմանկարը, ինչպէս նաեւ շատ մը ուրիշ դիմանկարներ։

Ն. Մ. Գ.

«Տանիկիստան Կոմսոմոլեց» 3-10-72

ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Նուպար Փաշա իր վարչապետութեան օրերուն յաջողած է, վեց տարիներու անխոնջ դիմումներէ եւ բանակցութիւններէ ետք՝ ըլլայ Օսմանեան կայսրութեան Սուլթանին, ըլլայ եւրոպական մեծ տէրութեանց ղեկավարներուն (Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Աւստրիոյ, Իտալիոյ եւ այլ) հետ, ստանալ իրաւունքը՝ 1873ին, հիմնելու համար խառն Դատարանները Եգիպտոսի մէջ, որոնց շնորհիւ եգիպտացիները կը ձերբազատուէին դատուելէ օտար դատարաններու մէջ եւ օտար դատաւորներու կողմէ, այլ իրաւունք կ'ստանային իրենց իրաւունքը պաշտպանելու խառն դատարաններու մէջ՝ մէկ օտար եւ մէկ եգիպտացի դատաւորներու առջեւ։ Ասիկա մեծ բարիք մըն էր բնիկ ժողովուրդին համար։

Նուպարի վարչապետութեան օրով է նոյնպէս, որ Եգիպտոսի մէջ 1850ին երկաթուղիի առաջին գիծը հաստատուած է Աղեքսանդրիայէն – Գահիրէ եւ ապա Գահիրէէն – Սուէզ, այն օրերուն, երբ տակաւին գոյութիւն չունէր Սուէզի Ջրանցքը եւ այս երկաթուղիին հաստատումովը, Եգիպտոսը վաճառականական կեդրոն եւ վաճառականական ուղի դարձաւ Եւրոպայի եւ Ասիոյ միջեւ։

Նուպար Փաշայի դիւանագիտական եւ տնտեսագիտական մեծ կարողութիւններուն շնորհիւ էր՝ որ քանիցս Եգիպտոսը փրկուեցաւ սնանկութենէ։ Ան միշտ պաշտպանը հանդիսացաւ ի տագի գիւղացիին եւ այնքան սիրուեցաւ անոնցմէ՝ որ զինքը կոչեցին «Ֆելլահին (գիւղացիին) հայրը» (Ապ ուլ Ֆելլահ)։ Նուպար երեք անգամ եղած է վարչապետ եւ սակայն 1891էն ետք, առողջական պատճառներով քաշուած է պաշտօնէ, ու 1899ին կնքած է իր մահկանացուն։

Պր. Արամ Մովսէսեանի այս խնամեալ դասախօսութիւնը հետաքրքրական եղաւ բոլորին՝ մեծին թէ փոքրին համար, ու հպարտութեամբ լեցուց ներկաներուն սրտերը՝ երբ ան ի միջի այլոց յայտարարեց նաեւ, որ 1808–1908 ժամանակաշրջանի ընթացքին, Եգիպտոսի մէջ պետական արտաքին գործերով զբաղած 64 խորհրդատուներէն եւ նախարարներէն 36ը միայն հայեր եղած չեն։

Ներկաները բուռն ծափերով իրենց գոհունակութիւնը յայտնեցին օրուան դասախօսին։

Կ'արժէ, որ Պր. Մովսէսեանի այս դասախօսութիւնը պրակի վերածուած հրատարակուի եւ բաշխուի բոլոր հայերուն եւ նոյնիսկ օտարներուն (օտար լեզուով)։

Տնօրէն Պր. Նշան Վարդեան իր կողմէ կարգ մը այլ տեղեկութիւններ եւ խանդավառ խօսքեր բրաւ օրուան նիւթին շուրջ եւ շնորհակալութիւն յայտնեց թէ՛ բանախօսին եւ թէ՛ սրահի վարչութեան, այս յոյժ օգտակար ձեռնարկին կազմակերպման առթիւ։

Փափաքելի է որ Պր. Մովսէսեանի այս դասախօսութիւնը կրկնուի՝ համահայկական բնոյթ կրող հաւաքոյթի մը ընթացքին։

Զ. Պ.

994

Հայ Գեղ. Միութեան Երիտասարդական Փառատօնը

Ինչպէս հաղորդած էինք, անցեալ 6 Յունուարին, Գահիրէի «Նոյպ Հոլ» ճանդիսասրահին մէջ տեղի ունեցաւ այլեւս աւանդութիւն դարձած Երիտասարդական Փառատօնը կազմակերպութեամբ Հայ. Գեղ. Միութեան և մասնակցութեամբ հայկական ակումբներու եւ միութեանց կազմակերպութիւններուն:

Այս փառատօնին մասնակցեցան ուրեմն, բացի կազմակերպիչ ակումբէն, «Գոհարեան Սրահ»ի, «Հայկական Ընկերցասրահ»ի, Հ.Բ.Ը.Մ.ի, Հ.Մ.Ը.Մ. «Նուպարա»ի, Հայ Կաթողիկէ «Ս. Թերէզա» ակումբ, Աղեքսանդրիոյ Հ.Բ.Ը.Մ.ի, Հ.Մ.Ը.Մ. «Նուպարա»ի և «Տիգրան Երկաթ» երիտ. մարմինները, ինչպէս նաև Նուպարեան Ազգ. Վրժ.ի աշակերտները:

«Փառատօն»ը կը հովանաւորէր և իր բարձր ներկայութեամբ կը պատուէր եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան: Օրուան նախագահուհին էր համայնքիս սիրուած և մշակութասէր անդամներէն՝ Տիկին Շաքէ Իփէքեան:

Ներկայ էին նաև Արժ. Տ. Պետրոս Քհնյ. Ֆըրըճեան, Հայր Պետրոս Թարմունի (Հայ Կաթողիկէ համայնքէն), Ազգ. Իշխանութեան անդամներ, միութեանց և մամուլի ներկայացուցիչներ և երկսեռ հասարակութիւն մը:

Այս հանդիսութեան առթիւ Պէյրութէն մասնաւորապէս հրաւիրուած էին՝ Պր. Համբարձում Գումրուեան, որպէս բանախօս և ծանօթ մեներգչուհի Տիկին Արփինէ Փեհլիվանեան:

Հանդիսութիւնը սկսաւ Եգիպտական ազգային քայլերգին նուագածութեամբ, զոր ունկնդրեցին յոտնկայս:

Վարագոյրը բացուելուն, բեմին վրայ երեւցաւ հանդիսութեան խորհրդանիշը «Կենդանի Պատկեր» մը, յղացումով Պր. Նուպար Գերոբեանի կողմէ: Ապա խօսնակ Օր. Մարօ Սաղաթեան գեղեցիկ ելոյթով մը կատարեց հանդիսութեան բացումը, որուն յաջորդեցին յայտագրին զանազան մասնակիցները, իրենց զանազան ելոյթներով:

Ձեռնհաս վարողը Օր. Նորա Երէցեան վարեց յայտագիրը, յաջորդաբար բեմ հրաւիրելով յայտագրին մէջ բաժին վերցուցած երկսեռ երիտասարդները, և անոնցմէ իւրաքանչիւրը իր կարողութեան սահմաններուն մէջ յաջողութեամբ կատարեց իր ելոյթը:

Նախ մեներգելով Օր. Սիրվարդ Տէր Օհաննէսեան, դաշնակի ընկերակցութեամբ Տիկին Նաթիա Գուլթուեանի: Ռաֆֆի Փարթամեան և մեներգով իր մասնակցութիւնը բերաւ, Տիկին Նուարդ Եանտօլոյի դաշնակի ընկերակցութեամբ:

Արա Շամլեանի կիթառի ընկերակցութեամբ Օր. Մարօ Սաղաթեան եւ մեներգեց և ապա դաշնամուրի վրայ նուագեցին Օր-ներ Լիլի Եակոբեան, Գոհար Վարժապետեան, Պպ. Սերժ Սեւաթեան և Մակոր Սահա:

Սարմէնի «Այց Մաշտոցի Գերեզմանին» քերթուածը արտասանեց Օր. Նորա Երէցեան, որուն յաջորդեց Օր. Մելանի Գուլթուեանի արտասանութիւնը:

Հ.Գ.Մ.ի պատանեկան երգչախումբը, կազմակերպութեամբ և նուագակցութեամբ Տիկին Նուարդ Եանտօլոյի, կատարեց մի քանի խմբերգներ:

«Զանգեզուր» պարախումբը՝ ղեկավարութեամբ սովետահայ վաստակաւոր պալէթմայսթէր Տիկ. Լէոնորա Գրիգորեանի՝ կատարեց զանազան ժող. պարեր:

Պր. Աւետիս Մովսէսեան իր կողմէ յղացուած զուարթ և ինքնատիպ ելոյթ մը ունեցաւ:

Օրուան բանախօսը՝ Պր. Համբարձում Գումրուեան, նախ ներկաներուն ծանօթացուեցաւ Պր. Նորայր Տէօվլէթեանի կողմէ, որմէ ետք Պէյրութի Դարունի Յակոբեան վարժարանի վաստակաւոր ուսուցիչը կատարեց իր բանախօսութիւնը՝ ուղղուած հայ երիտասարդութեան, միաժամանակ շեշտելով կարեւորութիւնը մեր երիտասարդութեան հայապահպանման գործին:

Յայտագրին գեղարուեստական բաժինը մեծապէս արժէքաւորուեցաւ, յանձինս Լիբանանահայ ծանօթ մեներգչուհի Սոփրանօ Տիկին Արփինէ Փեհլիվանեանի, որ նոխ երգացանկով մը և անթերի կատարմով հմայեց ներկաները, արժանանալով խանդավառ ծափերու: Տիկին Փեհլիվանեանի կատարումներուն դաշնամուրի վրայ հմուտ և ճարտար նուագակցութիւն կատարեց Գահիրէի Պետական Երաժշտանոցի ուսուցչուհիներէն՝ դաշնակահարուհի Տիկին Իրինա Զաքլիեան:

Այս հանդիսութիւնը բարեպատեհ առիթ մը եղաւ, երախտագիտական զգացումներ արտայայտելու օրուան նախագահուհիին՝ Տիկին Շաքէ Իփէքեանին, որ տարիներ շարունակ իր

(Շար. տես էջ 6)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Հրանդ Թուֆայեան, Տէր եւ Տիկին Կայծ Թուֆայեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Թուֆայեան (Մ.Ն.), Այրի Տիկին Անժէլ Թուֆայեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Թուֆայեան եւ զաւակունք (Մ.Ն.), Տէր եւ Տիկին Հրաչ Թուֆայեան եւ զաւակունք (Մ.Ն.), Տէր եւ Տիկին Էդուար Փէշտիմալճեան եւ զաւակը (Մ.Ն.), Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Երլանճեան եւ զաւակունք (Մ.Ն.), Տէր եւ Տիկին Պետրոս Աբգարեան եւ զաւակունք, Տիկին Սաթենիկ Շահին, Տէր եւ Տիկին Նազարէթ Պասապեան եւ զաւակը, ինչպէս նաեւ Յովակիմեան, Մեսրոպեան, Առաքելեան, Աբգարեան, Թորոսեան, Մուրատեան, Թաշճեան, Պասպարեան, Տրդատեան, Համբիկեան ընտանիքները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 4 Փետրուար 1973, առաւօտեան ժամը 10ին, յաւարտ Ս. Պատարագի, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, իրենց սիրեցեալ զաւկին, եղբօր եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ԿԱՐՕ ԹՈՒՖԱՅԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ:

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Մօ. եւ Տիկ. Եդուարդ Յակոբեան, Տէր եւ Տիկ. Գրիգոր Թուֆայեան եւ զաւակունք (Ա.Մ.Ն.), Տէր եւ Տիկ. Սարգիս Վ. Սարգիսեան, ինչպէս նաեւ համայն ազգական պարագաները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 4 Փետրուար 1973, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, յետ աւարտման Ս. Պատարագի՝ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց սիրելի ծնողաց եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ՍՐԲՈՒՀԻ ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ

մահուան Բ. տարելիցին առթիւ, եւ

ՈՂԲ. ԲԱՐՈՒՆԱԿ ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ

մահուան ԺԷ. տարելիցին առթիւ:

Հանգուցեալներուն յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարդ չեն ղրկած իրենց բաժնեգինը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն դիւրացնելու համար մեր գործը: Չեք կամ մանտա-փոստ գրել «JOURNAL TCHAHAKIR» անունին եւ ուղարկել փոստարկղ թիւ 2111, Գահիրէ, ԵԱՀ:

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԻՋԵՒ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Ս. Միութեան օժանդակութեամբ իրագործուած ամենամեծ ծրագիրներէն են՝ Ջրաելեկտրական համալիրը Ասուանի մէջ. Աղեքսանդրիոյ նաւաշինարանը, քօքի և երկաթեայ թերթերու գործարանները Հելուանի մէջ, երկաթաշինութեան, մետաղահատ մեքենաներու շինութեան, դեղերու և քիմիական նիւթ րու գործարանները և շատ մը ուրիշ գործարաններ: Շնորհիւ այս օժանդակութեանց իրագործուած ծրագիրներու՝ արտադրութիւնները կը բաւարարեն երկրին կարիքները կամ գլխաւոր տեղ մը կը բռնեն:

Այսպէս, քօքի, երկաթ թերթերու, նաւերու և այլ արտադրութիւններու՝ 100 տոկոսը կը կազմեն երկրին այս ճիւղերու արտադրութեանց:

Երկաթի և պողպատի համալիրի կառուցումէն յետոյ, անոր արտադրութիւնը երկրին արտադրութեան 75 % տոկոսը պիտի կազմէ:

Աղեքսանդրիոյ մէջ մեքենայի իւղերու գործարանին աշխատանքով պիտի լուծուի՝ երկրին նոյն տեսակի իւղերու կարիքի հարցը: Տեղին է մասնաւորապէս յիշել, թէ Ասուանի ջրաելեկտրակայանի համալիրին կառուցումով, Եգիպտոսի տնտեսութեան զարգացումը, ելեկտրականի կարունակման վրայ տեղի կ'ունենայ:

Անցեալ տարի, բարձր Ջրամբարի ելեկտրակայանը երկրին ելեկտրական սպառումին աւելի քան 50 % ը արտադրեց: Նոյնպէս, Բարձր Ջրամբարը հիմնովին փոխեց երկրագործական արտադրութեան պայմանները, որոնք անցնող 5 տարիներուն ընթացքին աճեցան աւելի քան 22 % տոկոսով:

Ներկայիս աշխատանքները կը շարունակուին՝ վերջացնելու համար «Ասուանի երկրորդ Բարձր Ջրամբարը» ինչպէս կոչեց նախագահ Անուար Էլ Սատաթ, Եգիպտոսի Արաբ Հանրապետութեան նախագահը, որը Հէլուանի մէջ կառուցուող երկաթի և պողպատի համալիրն է: Այս տարի իսկ Եգիպտոս պողպատ ու թափծոյ երկաթ պիտի ստանայ նոր գործարանին արտադրութենէն:

Ելեկտրուժի և ճարտարարուեստի զարգացման կողքին, Ս. Միութիւնը մեծ օժանդակութիւն կը յատկացնէ անապատային հողերը մշակելի դարձնելու համար: Նուպարիէի մէջ (Ղարպիէ Նահանգ) ջրաբաշխման կայաններ շինուեցան 390 հազար ֆէտտան տարածութեամբ հողերու համար: այս կայանները իրենց տեսակին մէջ Ափրիկէի ամենամեծ կայաններն են: Նոյնպէս, ոռոգման ցանցեր ու երկրագործական ուրիշ ծրագիրներ յառաջ տարուեցան 54 հազար ֆէտտան տարածութեան վրայ: Այս հողերէն մաս մը իրենց նախնական բարելաւումի շրջանը մտած են:

Սովետ և Եգիպտական համագործակցութեան ամենէն կարեւոր կողմերէն մէկն է ազգային փորձառութեանց կազմակերպումը: Եգիպտոսի տնտեսութեան արագ զարգացումը՝ մեծ թիւով թեքնիք գործաւորներու մարզումը կը պահանջէ: Անոնք իրենց փորձառութիւնը կ'առնեն յատուկ կեդրոններու մէջ, որոնցմէ 35 հատը Սովետական օժանդակութեամբ կառուցուած են: 1959ին էր, որ Ս. Միութեան օժանդակութեամբ այս կարգի առաջին կեդրոնները բացուեցան: Այդ թուականէն սկսեալ, այդ կեդրոններուն մէջ, եգիպտական տնտեսութեան զանազան ճիւղերուն համար, մօտ 65 հազար թեքնիք գործաւորներ մարզուեցան: Ասոնց կողքին, Սովետ մասնագէտները 35 հազար եգիպտացի գործաւոր մարզեցին ուղղակի գործարաններուն մէջ: Այսպէս, մարզուած գործաւորներուն ընդհանուր թիւը կ'անցնի 100 հազարը:

15 տարուայ ընթացքին մեր երկու երկիրներուն միջև տնտեսական համագործակցութեան դրական արդիւնքին յենելով, ուրախ ենք այս օրերս վստահեցնելու այս համագործակցութեան անվերջ ընդլայնումը, փոխադարձ շահերու հիման վրայ: Ինչպէս անցնող տարիներուն, յառաջիկայ տարիներուն եւս Ս. Միութիւնը իր թեքնիք և տնտեսական օժանդակութիւնը պիտի բերէ Եգիպտոսի ճարտարարուեստական հսկայ ծրագիրներուն կառուցումին համար: Ասոնցմէն կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն երկաթի և պողպատի համալիրին երկրորդ հանգրուանը Հէլուանի մէջ, ալիւմինիումի գործարանը, ֆոսֆորի համալիրը, 4 հիւսուածեղէնի գործարան, ցեմենթի գործարաններ, քլիաթալի յախճապակիի և այլ գործարաններ:

Նակ-Համատիի մէջ, ներկայիս, մեծ յաջողութեամբ յառաջ կը տարուին ալիւմինիումի գործարանին աշխատանքները: Շատ մօտ ապագային պիտի սկսի ֆոսֆորի համալիրին կառուցումը: Ալիւմինիումի գործարանին արտադրութիւնը պիտի բաւարարէ Եգիպտոսի պահանջները, մեծ խընայողութիւններ ապահովելով օտար դրամանիշերու, տրուած ըլլալով որ նախապէս մեծ գումարներ կը յատկացուէր այդ մետաղը ներածելու համար:

Իսկ ֆոսֆորի համալիրը երկրագործութեան ֆոսֆորային

(Շար. տես էջ 6)

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՎԱՐԴԱՆ ԱՃԷՄԵԱՆԻ ՀԵՏ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Պ.- Կան շատեր, և սակայն քիչերուն վիճակուած է իրենց ռէժիսէօռական դէմքը հաստատել: Ռէժիսէօռական արուեստը լարդ է, երիտասարդներէն կը պահանջէ ոչ միայն գիտութիւն, այլ և հմտութիւն և տաղանդ: Այդ կախուած է տարիներու փորձառութենէ, գործնական աշխատանքէ և տարիքէ: Այսուհանդերձ մեզ մօտ կան տաղանդաւոր ռէժիսէօռներ, որոնց հնարաւորութիւն տրուած է յառաջդիմելու:

Այս առթիւ թերթիս թղթակիցը իր կողմէ կը յիշատակէ այդպիսիներ, անուններ՝ որոնց մասին Վարդան Աճէմեան ակնարկեց վերեւի տողերուն մէջ եւ որոնք՝ յաջորդելով Լ. Քալանթարի, Վավիկ Վարդանեանի, Արմէն Գուլակեանի, Վարդան Աճէմեանի ու հասած մնալով անոնց աւանդոյթներուն վրայ, իրենց տարիներու փորձառութեամբ ռէժիսէօռական փայլուն գործեր ներկայացուցած են: Այսպիսիներու շարքին կը պատկանին ու ժ սեռոններ Գրիգոր Մկրտչեանը, որ յայտնի է իր «Դատական Գործ»ով եւ «Բրոնսիի Ամրոց» գո ծեւով, Գիմ Արզումանեանը՝ «Մատամ Սան Ժէն»ով, Երուանդ Ղազանչեանը, որ կ'աշխատի Լենինականի մէջ, իր «Ապուշ»ով: Ասոնք իրենց բաղանյիէն իրր արդին իրենց լաւագոյն բեմադրութիւններով մեծ յոյսեր կը ներշնչեն հայ թատրոնի վերելքին համար:

Հ.- Ի՞նչ կը փափաքիք ըսել եգիպտահայութեան:

Պ.- Իմ լաւագոյն բարեմաղթութիւններս եգիպտահայութեան, որ հոգեպէս կապուած է հայրենիքի հետ, անոր մշակոյթին հետ: Անոնց՝ որոնց համար արժէքաւոր է հայ ազգային թատրոնին յաջողութիւնները, անոր ներկայի և ապագայի: Մեր թատրոնի բոլոր ստեղծագործողներու անունով, մեր ողջոյններն ու սէրը կը յղեմ իրենց, իրար հանդիպելու բաղձանքով:

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՖՐԸՆՃԵԱՆ.- Սունդուկեանի պանծալի 50 ամեակի առիթով, եգիպտահայութեան և «Ջահակիր»ի անունով կուգամ յաջողութեան լաւագոյն մաղթանքներ յղել ձեզի և բոլոր աշխատակիցներուն, բաղձալով միայն սոնել անոր 100ամեակը և կը մաղթեմ ձեզի առողջութիւն և երկար տարիներ, յաջողութեամբ կատարելու ձեր մեծ գործը և առաւել բարձրացնելու մեր հին թատերական վարպետներէն մեզի թողուած արժէքաւոր ժառանգութիւնը՝ ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԸ:

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

1 ՓԵՏՐ. 1973

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ տեղեկացանք, որ անցեալ Շաբաթ, 27 Յունուար 1973, գիշերը, Հելիոպոլսոյ «Մերիլեսէ» վիլլային ճաշասրահին մէջ, ընտանեկան սերտ շրջանակի մէջ, տեղի ունեցած է Նշանախօսութիւնը

ՕՐ. ՊԵԼԼԱ Վ. ԽԱՉԵՐԵԱՆԻ

ընդ

ԴՐ. ՏԻՐԱՆ Հ. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆԻ

Օր. Պելլա շնորհալի դուստրն է Խաչերեան ծանօթ ազգայիններէն եւ մեր բարեկամ Տէր եւ Տիկին Վահան Խաչերեանի, իսկ Դր. Տիրան որդին է Գաւթ. Պաղտասարեան Ժողովի Ատենապետ Տէր եւ Տիկին Հայկազուն Քիւրքճեանի։

Մեր ջերմագին շնորհաւորութիւններ նորոգ խօսեցեալ զոյգին եւ խնդակցութիւններ անոնց ծնողաց՝ Տէր եւ Տիկին Հ. Քիւրքճեանին եւ Տէր եւ Տիկին Վ. Խաչերեանին, ինչպէս նաեւ ընտանեկան պարագաներուն։

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԻՋԵՒ

(Շարունակութիւն Ե. էջէն)

պարարտացուցիչներու պահանջքը պիտի բաւարարէ, մեծապէս նպաստելով արտադրութեան աճումին, պիտի բաւարարէ նաեւ ուտեստեղէնի ճարտարարուեստին պահանջքը։ Մեծ մաս մը այս համալիրին արտադրութենէն պիտի սպառուի։

Ինչ կը վերաբերի եգիպտական կառավարութեան ծրագիրին՝ 5 տարուան ընթացքին ելեկտրականացնելու գիւղերը Բարձր Ջրամբարի արտադրած ելեկտրականութեամբ, ասիկա ընկերային և տնտեսական մեծ կարեւորութիւն ունեցող ծրագիր է։ Որոշուած է 4000 գիւղ և 16 հազար ագարակ ելեկտրականացնել։

Ինչպէս անցեալին, նոյնպէս և հիմա, Սովետական հաստատութիւնները Եգիպտոսի պիտի հայթայթեն նախանիւթերը և մեքենաները, փոխադրական և գետեղման հարկ եղած գործիքները, մասնագէտները՝ գործադրելու համար ծրագիրին աշխատանքները, աշխատցնելու և գործածութիւնը սորվեցնելու համար ղրկուած մեքենաներուն, ինչպէս նաեւ տեղական ուժերը մարզելու համար։

1973 տարին առաջին տարին է «Ազգային Աշխատանքի Ծրագիրի» գործադրութեանը՝ տասը տարուայ ընթացքին, այնպէս ինչպէս յայտարարեց Նախագահ Անուար էլ Սատաթ, 23 Յուլիս 1971ին։

Հնգամեայ ծրագրին (1973-78) պատրաստութեան շրջանին, Եգիպտական կառավարութիւնը Սովետական կառավարութենէն իր օժանդակութիւնը խնդրեց՝ հոն յիշատակուած ծրագիրներէն որոշ թիւի մը կառուցման համար։

Իբր արդիւնք 1971 Մարտի բանակցութեան՝ թեքնիք և տնտեսական համագործակցութեան, նոր համաձայնագիր մը ստորագրուեցաւ, որով Ս. Միութիւնը համաձայն գտնուեցաւ իր մասնակցութիւնը աւելցնելու՝ Եգիպտոսի մէջ 300.000 ֆետտան անապատային հողերու բարելաւումի աշխատանքներուն, ցեմէնթի նոր գործարաններու կառուցման՝ որոնց տարեկան արտադրողական կարողութիւնը 1.200 հազար թոն պիտի ըլլայ, հրաձողերու գործարան մը՝ որուն տարեկան արտադրութիւնը մօտ 100 հազար պիտի ըլլայ, 37 շտեմարան հացահատիկի համար՝ 700.000 թոն տարողութեամբ, 14 ալիւրի շտեմարան 5 բամպակի զտման գործարան, Նասէր լիճին օգտագործումը՝ ձուկերու արտադրութեան համար։ Ս. Միութիւնը Եգիպտոսի նոր վարկեր բացած է վերոյիշեալ ծրագիրներուն գործադրութեան համար։ Նոյնպէս, Եգիպտոսի կառավարութեան խնդրանքին վրայ, համաձայն գտնուած է յաւելեալ վարկեր յատկացնելու՝ թեքնիք մասնակցութիւն բերելու համար կարգ մը ճարտարարուեստներու զարգացման, ընդ որս կազմակերպումը և ընդլայնումը ժողովրդային գործածութեան ապրանքներու արտադրութեան – Յուլիս 1972ին ստորագրուեցաւ փրոթոքոլը՝ այսնպատակին համար։

Հելուանի Երկաթի և պողպատի համալիրի, Ալեքսանտրիոյ և Ֆոսֆորի համալիրներու շինութիւնը, ինչպէս նաեւ միւս ծրագիրներուն իրագործումը՝ որոնք 16 Մարտ 1971ի համաձայնագրով և 12-6-72ի փրոթոքոլով յիշատակուած են, ո՛չ միայն կը ներկայացնէ Եգիպտոսի ազգային տնտեսութեան մէջ բերուած մեծ օժանդակութիւնը, այլ նաեւ կը նպաստէ Եգիպտոսի և Ս. Միութեան միջեւ տնտեսական յարաբերութեանց զարգացման։

Ասոնք օրինակներ են՝ Ս. Միութեան և Եգիպտոսի Արաբ Հանրապետութեան միջեւ գոյութիւն ունեցող թեքնիք և տնտեսական համագործակցութեան, որ տարուէ տարի կը զարգանայ ու կ'ուռճանայ։

Այս համագործակցութիւնը, որ հիմնուած է հաւասարազօր իրաւունքներու, իրարու ներքին գործերուն միջամտելու չըլլալու, ազգային անկախութեան և վեհապետական իրաւունքներու փոխադարձ յարգանքի սկզբունքներուն վրայ, Ս. Միութեան և Եգիպտոսի Արաբ Հանրապետութեան ժողովուրդները իրարու կը մօտեցնէ, կ'օգնէ Եգիպտոսի տնտեսութեան զարգացման և կը նպաստէ համայն աշխարհի խաղաղութեան։

Ն. ԼՈՒՊԱԹԻՆ

(Եգիպտոսի մէջ Ս.Ս Ռ.Մ.ի դեսպանատան տնտեսական հարցերու խորհրդատու)

Թրգմ. Վ. Զ.

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ազգային բարերար ողբ. Վահան Սարեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան՝ Տէր և Տիկին Խաչատուր Րէյիզեան կը նուիրեն 100 ե.դ.

Ողբ. Սարգիս Ենիգոմշեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան՝ Տիկին Մարի Կէրիկեան և զաւակունք կը նուիրեն 100 ե.դ.

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԴԱՀՃԱՆԻՆ)

Տէր և Տիկին Վահան Խաչերեան, իրենց աղջկան Օր. Պելլայի ընդ Դր. Տիրան Քիւրքճեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	250
«Ջահակիր»ին	250

Տիկին Նելլի Պետրոսեան, իր պաշտելի մօր՝ ողբ. Տիկին Նուարդ Օվանովիչի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ կ'ընէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

«Այծեմնիկ»ին	100
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Ողբ. Սարգիս Ենիգոմշեանի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Յովակ Երզնկացեան կը նուիրեն.

Աղքատախնամին	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Մօ. և Տիկին Եդուարդ Յակոբեան իրենց սիրելի ծնողաց՝ ողբ. Բարունակ և Սրբուհի Գետիկեաններու յիշատակին կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Ազգային բարերար՝ ողբ. Վահան Սարեանի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տիկին Փայլիկ Սարաֆեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Արեւ»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Օր. Պելլա Խաչերեանի ընդ Դր. Տիրան Քիւրքճեանի նշանախօսութեան ուրախ առիթով, փոխան ծաղկեկողովի՝ Տիար Երուանդ Թաշճեան կը նուիրէ

Կոկանեան Սրահին	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Օր. Պելլա Խաչերեանի ընդ Դր. Տիրան Քիւրքճեանի նշանախօսութեան ուրախ առիթով, փոխան ծաղկեկողովի՝ Տէր և Տիկին Նուպար Սուլթանեան կը նուիրեն.

Կոկանեան Սրահին	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Օր. Պելլա Խաչերեանի ընդ Դր. Տիրան Քիւրքճեանի նշանախօսութեան ուրախ առիթով, փոխան ծաղկեկողովի՝ Տէր և Տիկին Գերճ Թաշճեան կը նուիրեն.

«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ՝ Տոքթ. Ն. Սուլթանեանէ դեղարան «Քարնաք» Հել.)

ՏԽՐՈՒԹԻՒՆ

Այրի Տիկին Վերժին Սիւրմէնեան, Տէր եւ Տիկ. Յովհաննէս Սիւրմէնեան (Գանատա), Տէր եւ Տիկին Թաթեոս Ասատուրեան եւ զաւակը (Գանատա), Տիար Սարգիս Մ. Սարգիսեան, Տէր եւ Տիկին Գեւորգ Դարմանեան եւ դուստրը, Տիար Հմայեակ Տիւրկերեան (Փարիզ), Տէր եւ Տիկին Հայրապետ Հիճնեկեան եւ դուստրը (Թրքիա), Տէր եւ Տիկ. Գէորգ Կերիկեան եւ դուստրը Մարիա (Գանատա), Տիկին Մարի Կերիկեան եւ զաւակունք, Օր. Լիւսի Կերիկեան, Տիար Մուշեղ Կերիկեան, Տիար Մինասեան Կերիկեան, Տէր եւ Տիկին Նուպար Կերիկեան եւ Տէր եւ Տիկին Աւանեսեան Փանոսեան եւ զաւակունք (Աւստրալիա), Տէր եւ Տիկին Զօհրապ Գազանճեան (Գանատա), Տէր եւ Տիկին Արմենակ Յակոբեան եւ դուստրը Սօնա (Գանատա), Տիկին Աստղիկ Գալէմեան, Պէյրութեան, Մարալեան (Լիբանան), Զիլինկիրեան (Լիբանան), Սիւլեյմանեան (Լիբանան), Զամքերեկեան (Լիբանան), Եսենիզամէնեան (Ամերիկա), Պայրամեան, Ասատուրեան եւ Եփրեմեան ընտանիքները եւ համայն ազգակից պարագաները, ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնակսկիծ մահը իրենց շատ սիրելի ամուսնոյն, հօր, մեծհօր, աներոջ, մօրեղբօր, քեռայրին եւ ազգականին

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԻՒՐՄԷՆԵԱՆԻ

որ հանգեաւ ի Տէր, Երկուշաբթի, 29 Յունուար 1973, կէսօրէ ետք ժամը 4ին, իր բնակարանին մէջ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ Երեքշաբթի, 30 Յունուար, կէսօրին, Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Գերեզմանատան մէջ։

ԾԱՆՕԹ.– Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

Այս կսկծալի առթիւ «Ջահակիր» իր զգացուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին այրիին՝ Տիկին Վերժին Սիւրմէնեանին, զաւակներուն եւ ազգակից բոլոր պարագաներուն։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՏԽՐՈՒԹԻՒՆ

Տիար Մուշեղ Տէյիրմէնճեան, Տէր եւ Տիկին Եդուարդ Տէյիրմէնճեան եւ զաւակունք (Գանատա), Տէր եւ Տիկին Արտաշ Վարժապետեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Մարգարեան եւ զաւակունք (Գանատա), Տէր եւ Տիկին Գէորգ Տէյիրմէնճեան եւ դուստրը, Տիկին Աղաւնի Մըզրաքեան, Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Նալպանտեան եւ զաւակունք (Հալէպ), Տէր եւ Տիկին Մեսրոպ Նազարեան եւ զաւակը, Տիկին Վարդուհի Տէյիրմէնճեան եւ զաւակունք (Գանատա), Տիար Վահան Վարժապետեան, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Տէր Արքինեան եւ զաւակունք, Տիկին Նուրիճա Մանուկեան, ինչպէս նաեւ համայն ազգակից պարագաները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնակսկիծ մահը՝ իրենց սիրելի կնոջ, մօր, քրոջ, մօրաքրոջ, եղբօր կնոջ եւ ազգականին՝

ՏԻԿԻՆ ԱՆՆԻԿ ՏԷՅԻՐՄԷՆՃԵԱՆԻ

(ԾՆԵԱԼ ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ)

որ հանգաւ ի Տէր Շաբաթ, 27 Յունուար 1973, առաւօտեան կանուխ ժամերուն։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ նոյն օրը, յետմիջօրէի ժամը 4ին, Շաթպիի Ազգային գերեզմանատան Ս. Գէորգ մատրան մէջ։

ԾԱՆՕԹ.– Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալուն, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

Այս տխուր առիթով խմբագրութիւնս իր զգացուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին ամուսնոյն՝ Պր. Մուշեղ Տէյիրմէնճեանին, զաւակներուն՝ Տէր եւ Տիկ. Եդուարդ Տէյիրմէնճեանի, Տէր եւ Տիկին Արտաշ Վարժապետեանի, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Մարգարեանի, Տէր եւ Տիկին Գէորգ Տէյիրմէնճեանի, ինչպէս նաեւ ազգակից բոլոր պարագաներուն։

ՀԱՅ ԳԵՂ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՓԱՌԱՏՕՆԸ

(Շարունակութիւն Ե. էջէն)

սիրայօժար մասնակցութիւնը բերած է հայկական հանդիսութեանց, դաշնամուրի իր նուագակցութեամբը առ ի երախտագիտութիւն, ձեռամբ Հ.Գ.Մ.ի վարչութեան ատենապետ Պր. Վահագն Տէփոյեանի. իրեն նուիրուեցաւ գեղեցիկ յուշանուէր մը, որուն մեծապէս արժանի էր։

Առաջնորդական Տեղապահը՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, նախ յանդ «Պահպանիչ» կատարելը, ոգեւորուած և խանդավառուած հայ երիտասարդութեան այս համագործակցական ոգիէն, գեղեցիկ խրատական մը ըրաւ՝ ուղղուած երիտասարդութեան, մատնանշելով որ իրենց մշակութային աշխատանքներու կողքին, անհրաժեշտ է հաստատուն պահել իրենց հաւատքը՝ հանդէպ հայկական եկեղեցին և Մայր Հայրենիքին։

Անհրաժեշտ է որ հայութիւնը միշտ քաջալերէ հանդիսանայ իր երիտասարդութեան և անոր կողքին գտնուի միշտ։

Զ. Գ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Տէր և Տիկին Սարգիս և Նուարդ Ենիգոմշեաններու մահուանց տխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի՝ կը նուիրեն.

Պր. Մուշեղ Կերիկեան	400
Օր. Լիւսի Կերիկեան	200
Տէր և Տիկին Յարութիւն Լեւոնեան	200

Վաղամեռիկ և տարաբախտ Կարօ Թուֆայեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան՝ Տէր և Տիկին Վահան Խաչերեան կը նուիրեն 200 ե.դ.։

Ողբ. Սարգիս Ենիգոմշեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Սարգիս Գալաճեան	100
» » Նուպար Զօրայեան	100
» » Արամ Մովսէսեան	100
» » Զաւէն Գալաճեան	100
» » Դանիէլ Ճաճաեան	100

Պր. Տիրան Քիւրքճեանի ընդ Օր. Պելլա Խաչերեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ, Տէր և Տիկին Հայկ Օհաննէսեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

Տէր և Տիկ. Գէորգ Սահակեան 100 ե.դ., իրենց սիրեցեալ հօր՝ ողբ. Տիգրան Սահակեանի յիշատակին։

Տէր և Տիկ. Գէորգ Սահակեան 100 ե.դ., իրենց սիրեցեալ հօր՝ ողբ. Պաղտասար Տէր Աւետիսեանի յիշատակին:

Տիար Անդրանիկ Փապուճեան 200 ե.դ., իր ողբ. հօր՝ Յակոբի և մօր՝ Տիրուհիի քաղցր յիշատակին:

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տիկին Արուսեակ Գուրնուեան եւ զաւակը՝ Երուանդ 100 ե.դ., ողբ. Ֆէրտինանտ Սահակեանի մահուան տխուր առթիւ։

Տիկին Արուսեակ Գուրնուեան եւ զաւակը՝ Երուանդ 100 ե.դ., ողբ. Տիկ. Լիւսի Կամսարականի մահուան կսկծալի առթիւ։

Տէր եւ Տիկ. Աւետիս Կանիմեան 200 ե.դ., Պրն. Յարութիւն Միսքճեանի ընդ Օր. Նայիրի Արթինեանի նշանախօսութեան ուրախ առթիւ։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرد بيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 465 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1973 — ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. — عدد رقم ٤٦٥ — الخميس ٨ فبراير ١٩٧٣

ՅՈՒՍԱԴՐԻՉ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ...
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

ՏԱԳՆԱՊԸ ԼՈՒԾԵԼ՝ ԱՊԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՇՐՋԱԳԻԾԻ ՄԷՋ

Նոյն ըմբռնումով և շրջագիծի մէջ կ'առաջարկենք նաև լուծել մեր ազգային եկեղեցական տագնապը. Կը հաստատենք հայ եկեղեցիին պատմական դերը, առաքելութիւնը, որուն կարեւորութիւնը կը զգացուի մանաւանդ ներկայ ժամանակներուն։ Սփիւռքի մէջ հայ եկեղեցին գլխաւոր կռուանն է հայապահպանութեան։ Ունի հոգեւոր-ազգային առաքելութիւն։ Փոխանակ է. եղած է անցեալին քաղաքական իշխանութիւն, կազմակերպելով ու հակակշռելով մեր համայնքային կեանքը։

Դժբախտաբար, հայ եկեղեցին հեռու է ինքզինք լրիւ արդարացնելէ ներկայ ժամանակներուն։ Ի վիճակի չէ տանելու իր ազգային առաքելութիւնը։ Պատճառը իր պառակտուած ըլլալն է, որ սկսաւ, գլխաւորաբար, 1956ին, հայ եկեղեցին քաղաքական շարժառիթներով օգտագործելու ցանկութեամբ, որուն տէրերը օտար շրջանակներ էին, և որոնց նպատակն էր սփիւռքայութիւնը հոգեւոր և քաղաքական գետնի վրայ հակադրել՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան և Խ. Հայաստանին։

Շարժումը գլխաւորողները բնական է, որ իրենց նպատակին չհասան։ Այդպիսի նախաձեռնութիւն դէմ կ'ելլէր հայ ժողովուրդի նկարագրին և ամենախոր զգացումներուն։ Սակայն պառակտելու փորձը ծանր հետեւանք ունեցաւ և կը շարունակէ ունենալ սփիւռքահայ կեանքին նոյն։

Հայ եկեղեցւոյ պառակտեալ վիճակը կը շարունակէ մնալ աղէտ մը սփիւռքահայութեան համար, ծանր հարուած հայապահպանումի գործին տրուած։

Մեկնելով ազգային այս ցաւալի իրողութենէն, գրեթէ բոլոր հատուածներն ալ կը բաժնեն՝ մեր կուսակցութեան տեսակէտը նաև այս տագնապի լուծման անհրաժեշտութեան շուրջ։ Եւ կ'ընդունին որ Հայց. Եկեղեցւոյ ազգային-եկեղեցական միութիւնը՝ կրնայ, պէ՛տք է իրականայ ներկայ տագնապի ապաքաղաքականացումով։ Եկեղեցին պէտք է վերադառնայ իր ազգային շրջագիծին ու առաքելութեան, ջանայ գլուխ հանել իրեն վիճակուած պատմական դերը։

Հայց. Եկեղեցւոյ միութեան և միագլխութեան, Նուիրապետական Աթոռներու իրաւասութեանց փոխադարձ ճանաչումն ու յարգանքը, եղբայրական ոգիի ու իրերօգնութեան սկզբունքի ընկալումը կը կազմեն լաւագոյն լուծումը տագնապի մօտալուտ հաշուեյարդարին։

Այս ուղղութեամբ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին վերցուցած նախաձեռնութիւնները, որոնց կ'ընկերանային անչափ բարեմտութիւն ու անյիշաչարութիւն, անհետեւանք մնացին դժբախտաբար։

ՍՓԻՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԿԱՊԵՐԸ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ԶՕՐԱՑՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Սփիւռք-Հայրենիք կապերու առաւել սերտացումը, նախապէս ուսումնասիրուած և ընդունուած ծրագրի մը հիման վրայ գործակցութեան ստեղծումը՝ հայութեան երկու հատուածներուն միջև, կը կազմէ մեր Կուսակցութեան ԺԲ. Համագումարին գլխաւոր առաջադրութիւններէն մէկը։

Համագումարը այս բանաձեւին որդեգրումին յանգած էր նաև՝ շեշտելու համար հայ ժողովուրդի միութեան գաղափարը, ապա Սփիւռքահայութիւնը աւելի գործնապէս մասնակից դարձնելու համար հայրենական վերելքին և ազգային ժամանակակից խնդիրներու լաւագոյն լուծումին։

Հայրենակառուցումը՝ լոկ երկրի ժողովուրդին պարտքը պէտք չէ նկատել, այնքան ատեն որ կը պնդուի՝ հայութեան մէկ ու անբաժանելի միասնութիւն կազմելուն շուրջ։ Սփիւռքը, իր կարելիութեան սահմանին մէջ, պարտի զոհողութեան և աշխատանքի բաժինը բերել իր ազգային պետութեան վերելքին։

Սփիւռքահայութիւնը չի կրնար թողլքուիլ իր գոյութեան պայքարին մէջ, կամ առանձինն դիմակալել իր բազում դժուարութիւնները։ Քանի Խ. Հայաստանը բովանդակ հայութեան մայր հայրենիքն է, ուստի պարտաւոր է իր թանկագին նեցուկը անպակաս դարձնել՝ ազգային ձուլումի դէմ պայքարող հայկական արտասահմանին։

(Շարունակութիւնը տես էջ 5)

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՆԻՍՏԵՐԸ՝ ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐ
ՍԱՏԱԹԻ, ՔԱԶԶԱՖԻԻ ԵՒ ԱՍՍԱՏԻ ՄԻՋԵՒ

Եգիպտոսի, Լիպիոյ եւ Սուրիոյ նախագահները՝ Անուար էլ Սատաթ, Մուամեր էլ Քազզաֆի եւ Հաֆեզ էլ Ասսատ, Արաբական Հանրապետութեանց Համադաշնակցութեան նախագահական խորհուրդի անդամի իրենց հանգամանքով, Երկուշաբթի, 5 Փետրուար 1973, կ. ե. ժամը 1.15ին, առաջին հանդիպում մը ունեցան Համադաշնակցութեան Կեդրոնին մէջ, Հելիոպոլիս (Գահիրէի մօտ), որ տեւեց մօտ մէկ ժամ եւ որուն յաջորդեց երեք երկիրներու պատուիրակութեանց միացեալ ժողով մը, որ տեւեց երկու ժամ։

«Միջին Արեւելք (Միտըլ Իսթ Նիւզ) մամուլի գործակալութեան թղթակիցին համաձայն, այս ժողովին ընթացքին քննարկուեցան Համադաշնակցութեան քաղաքական եւ զինուորական կացութիւնը։

Համադաշնակցութեան այս ճռդ նստաշրջանի օրակարգին վրայ են մասնաւորաբար քննութիւնը՝ նոր օրինագիծերու, որոնցմով կը նախատեսուի ստեղծումը ընկերութիւններու կամ հիմնարկներու, որոնք պիտի նպաստեն՝ ըլլայ պաշտօնական կամ ընդհանուր, ըլլայ անհատական կամ առօրեայ կեանքի մէջ ամրապնդելու իրենց յարաբերութիւնները ամէն տեսակէտով։

Այս զանազան նախաձեռնութիւնները, նպատակ ունին դաշնակցային իրականութիւնը ներմուծել՝ քաղաքացիներուն սովորական կեանքին եւ երեք պետութեանց մէջ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴ՝
ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆԻ
ԱՅՑԸ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ հայոց բարեջան առաջնորդ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, ընդառաջելով Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութեան հրաւէրին, անցեալ Ուրբաթ, 2 Փետր. 1973, ընկերակցութեամբ թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի, ցոփկառքով մեկնեցաւ Աղեքսանդրիա, ուր ժամանեց ժամը 12.30ին։ Կայարանին մէջ՝ Ազգային Իշխանութեան պատուիրակութիւն մը բարի գալուստ մաղթեց հիւր Սրբազանին։ Ապա ինքնաշարժներու թափօրը ուղղուեցաւ Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցի, ուր, զոյգ սրբազանները, ինչպէս նաեւ Արժ. Տ. Վարագ Քհնյ. Պալըքեան ու դպրաց դասը, զգեստաւորեալ մուտք գործեցին եկեղեցի՝ «Հրաշափառ»ի մեղեդիական հնչիւններուն ներքեւ։ Ս. Խորանին առջեւ խոնարհելէ ու աղօթելէ ետք, Տիրայր Սրբազան օրհնեց ներկաները ու ապա բոլորը միասին ուղղուեցան Ազգ. Առաջնորդարանի դահլիճը։

Բարի գալուստ մաղթելու եկած էին Ազգային Իշխանութեան անդամներէն շատեր, գլխաւորութեամբ Պր. Մարտիկ Զարդարեանի։ Ներկայ էին նաեւ Պօղոսեան Ազգ. վարժարանի տնօրէն՝ Պր. Օննիկ Գալուստեանը, ուսուցչաց կազմէն շատեր, միութեանց եւ կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներ, «Ճահակիր»ի խմբագիրը եւ այլ հիւրեր։

Զաւէն Սրբազան բարի գալստեան խօսք բրաւ, որուն ի պատասխան Տիրայր Եպս. իր ուրախութիւնն ու շնորհակալութիւնները յայտնեց Աղեքսանդրիոյ Ազգ. Իշխանութեան, այս հրաւէրին եւ այս պաշտօնական ընդունելութեան համար։

Նոյն օրը, կ.ե. ժամը 7.30ին, Տիրայր Սրբազան դասախօսեց Մելգոնեան Մանկապարտէզի «Կոմիտաս» սրահին մէջ, ի ներկայութեան հետաքրքիր հասարակութեան մը։ Սրբազան Հօր դասախօսութեան նիւթը եւ մանաւանդ արտայայտելու իր գրաւիչ եղանակը՝ մեծ գոհունակութիւն պատճառեցին բոլոր ներկաներուն, որոնք խանդավառ ծափերով շնորհակալութիւն յայտնեցին։

Յաջորդ օրը, Շաբաթ, 3 Փետր. 1973, կ. ա. ժամը 10ին, Տիրայր եւ Զաւէն Սրբազանները, ընկերակցութեամբ Պատկ. Թաղականն ժողովի ատենապետ Պր. Վահան Ալեքսանեանի եւ Ազգային Իշխանութեան անդամներու, այցելեցին Պօղոսեան Ազգ. Վարժարանն ու Մելգոնեան Մանկապարտէզը, ուր դիմաւորուեցան տնօրէն Պր. Օննիկ Գալուստեանի եւ ուսուցչաց կազմին կողմէ։ Այս առթիւ գեղեցիկ ծաղկեփունջ մը նուիրուեցաւ Սրբազանին։

Տեղի ունեցաւ աշակերտական գեղեցիկ հանդէս մը, ղեկավարութեամբ Պր. Տնօրէնին, որ աշակերտութեան, ուսուցչաց կազմին եւ իր անունով բարի գալուստ եւ արեւշատութիւն մաղթեց Սրբազան հիւրին։

Տիրայր Սրբազան շատ զգացուած էր՝ ի տես աշակերտութեան իրեն վերապահած ջերմ եւ խանդավառ ընդունելութենէն, ու իր հայրական խօսքերով, կոչ բրաւ մեր մանուկ եւ պատանի աշակերտներուն, սէր եւ յարգանք ցոյց տալ հանդէպ ազգային վարժարանին եւ իրենց ուսուցիչներուն եւ մանաւանդ պաշտել ու պահպանել մեր մայր լեզուն եւ մեր հայկական եկեղեցին։ Սրբազանին խօսքերը առաւել եւս տպաւորիչ եւ յուզիչ դարձան, երբ իր մանկութեան օրերու դպրոցական կեանքին եւ ներկայի մեր տղոց վայելած մեծ առաւելութիւններուն միջեւ բաղդատական բրաւ։

(Շար. տես էջ 5)

ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՄԷՋ

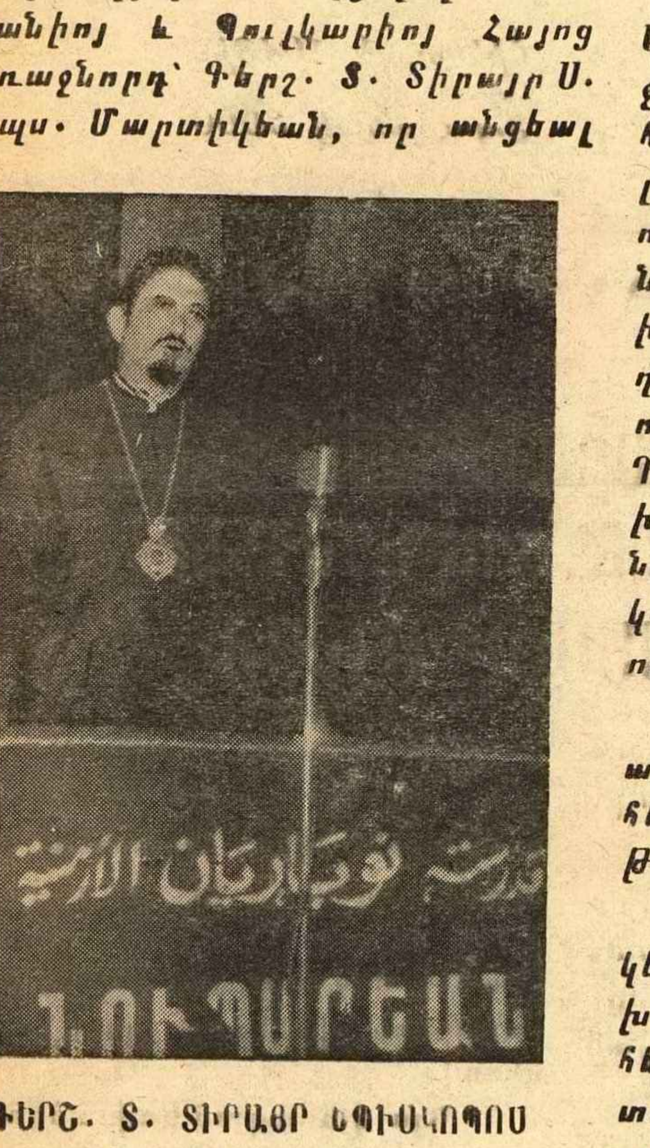
Գահիրէի Ազգ. Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ՝ ընդունելութեան ընթացքին (28 Յունուար 1973) Աջէն ձախ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, Տէր և Տիկին Արթօ Պըլըքտանեան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

«ՊՈՂԷՔՃԵԱՆ ՍՐԱՀ»ԷՆ ՆԵՐՍ

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆԻ ՇԱՀԵԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Գահիրէի Ազգ. Իշխանութեան հրաւէրով, օրերս հիւրաբար Եգիպտոս այցելող՝ Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ Հայոց Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, որ անցեալ

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ խօսած պահուն

Հինգշաբթի, 25 Յունուար 1973, Հայ Գեղ. Միութեան սրահին մէջ Գահիրէի իր առաջին դասախօսութիւնը կատարած էր՝ «Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ հայութեան պատմական անցեալն ու ներկան» նիւթին շուրջ, իր բ. դասախօսութիւնը ըրաւ Հէլիոպոլսոյ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի «Պօղէքճեան Սրահ»ին մէջ, Ուրբաթ, 26 Յունուար 1973, կ. ե. ժամը 9.30ին, կազմակերպութեամբ Ազգային Իշխանութեան։

Ինչպէս Սրբազան Հայրը իր դասախօսութեան ընթացքին դիտել տուաւ, այս դասախօսութեան ևս, նախորդ օրուան դասախօսութեան նման, սահմանափակ թիւով հետաքրքիր հայեր միայն եկած էին ունկնդրելու զինքը և մանաւանդ այն, որ այս խիստ հետաքրքրական և շինիչ դասախօսութիւններէն կը բացակայէր նոր սերունդը՝ հայ արդի երիտասարդութիւնը։ Այսպէս ցաւալի պարագաներու գոյութիւնը՝ օրէ օր աւելի զգալի կը դառնայ համայնքիս մէջ, որուն համար անհրաժեշտ է, որ բոլոր կազմակերպութիւնները լուրջ միջոցառումներ ձեռք առնեն, եթէ կ'ուզեն որ սփիւռքահայութեան պահպանման գործին համար իրենց կատարած անսահման և մեծ զոհողութիւնները ապարդիւն չըլլան։

Տիրայր Սրբազանին այս դասախօսութեան ներկայ էին՝ Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, Պատկ. Թեմական և Քաղաքական ժողովի ատենապետները և անդամներուն մեծ մասը՝ իրենց Տիկիններով, մշակութային և մարզական ակումբներու վարչականներ, ինչպէս նաև զանազան հոգաբարձութեանց և խնամակալութեանց անդամներ, «Արև»ի և «Ջահակիր»ի խմբագիրները և երկսեռ ազգայիններ։

Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. բեմ բարձրանալով ներկաներուն ծանօթացուց համայնքիս հիւր Սրբազանը, և հակիրճ կերպով տուաւ նաև Տիրայր Սրբազանին կենսագրական գիծերը։ Ապա բեմ հրաւիրեց որ Սրբազան Հայրը կատարէ իր դասախօսութիւնը։

Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, իր ելոյթին առաջին իսկ վայրկեաններէն մեծ համակրութիւն ստեղծեց բոլոր անոնց վրայ՝ որոնք դեռ առաջին անգամն ըլլալով կը տեսնէին և կը լսէին զինքը։ Ան խոր հմտութեամբ մօտեցաւ դասախօսութեան իր նիւթին, որ էր՝ «Հայ նշանաւոր դէմքեր՝ Դանուբի ափին» և իր պերճախօսութեամբ ու հաղորդականութեամբ բոլոր ներկաներուն կողմէ ջանադիր ուշադրութեամբ ունկնդրուեցաւ։

Աւելի քան մէկ ժամ տեւած այս դասախօսութիւնը այնքան հետաքրքիր էր, որ ներկաներուն թուեցաւ թէ կարճատև եղաւ։

Տիրայր Սրբազան սահուն կերպով և հռետորական ոճով խօսեցաւ՝ Դանուբ գետի ափին հեռաւոր դարերէ ի վեր հաստատուած հայութեան նշանաւոր զաւակներուն գլխաւորներէն ոմանց մասին, որոնք իրենց բնակած հիւրընկալ երկիրներուն մեծ ծառայութիւններ մատուցած են՝ ըլլայ զինուորական, ըլլայ քաղաքական, ընկերային, մշակութային և ազգային գետնի վրայ։

Ան հպարտութեամբ խօսեցաւ Յովհ. Անգուեթի (ԺԶ. դար) կողմէ Օսմանեան Իշխանութեանց դէմ կազմակերպած ազատագրական պայքարի և զինեալ կռիւներու մասին՝ Միխայիլու իշխանին կառավարութեան շրջանին, նաև հայազգի Փեդրօ Վարդիկի, Կրիկորի և մանաւանդ Ջատիկ զօրավարի (որ Թուականէս շուրջ 200 տարի առաջ մահացած է) մասին, որ Մարաշեշտի ճակատամարտը շահեցաւ։

Սրբազան հայրը խօսեցաւ նաև հայազգի դատաւորներու եւ նախարարներու մասին։ Հայերու կողմէ հիմնուած Կեռլա քաղաքի մասին։

Դրականութեան ճիւղին մէջ հայերը Պետրոս Դուրեան մը նուիրած են ռումէն բանաստեղծութեան, յանձինս՝ հայազգի Միհայիլ Էմինեսքուի։ Նաև Կարապետ Իպրայիլեանու մը, որ միշտ իր հայութիւնը արտայայտած է։

Ճարտարապետութեան մէջ ևս հայերը տուած են բազմաթիւ դէմքեր, որոնցմէ նշանաւոր է Յակոբ Մելիքը, որուն ապարանքը՝ (որ մինչև այժմ գոյութիւն ունի և իբր Թանգարան կը ծառայէ և որ շատ մօտ կը գտնուի Պուքրէշի Հայոց եկեղեցիին) իր կողմէ շինուած, այսօր իսկ կը նկատուի Պուքրէշի գեղեցկագոյն շէնքերէն մին։ Այս առթիւ հետաքրքիր դրուագ մը պատմեց՝ Ռումանիոյ Ազգային Թատրոնին շինութեան մասին, որ մրցանքէ մը ետք վստահուած էր հայ ճարտարապետին և սակայն քաղաքին կառավարիչին կողմէ իրեն եղած անընդունելի առաջարկին իր կողմէ մերժումին պատճառով, իրմէ ետ առնուած էր այդ թատրոնին շինութիւնը։ Արդարև կառավարիչը պահանջած էր, որ Մելիք

(Շար. տես էջ 6)

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՀԱՅ կեանք

ՊԱՏԿ. ԹԵՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ 1973 ՏԱՐՈՒՈՅ ԱՌԱՋԻՆ ՆԻՍՏԸ

Աղեքսանդրիոյ Պատկ. Թեմական Ժողովը, Ուրբաթ, 26 Յունուար 1973, կ. ե. ժամը 6,30ին, Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ այս տարեշրջանի իր Ա. նիստը գումարեց՝ նախագահութեամբ թեմիս Բարեխն. Առաջն. Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի։

Սոյն ժողովը յաւելուածական ժողով մըն էր՝ 23 Դեկտ. 1972ին կայացած ժողովին, որուն ընթացքին ներկայ 11 երեսփոխանները, հիմնուելով կազմ. կանոնագրի 26րդ յօդուածին վրայ, լատսուած էին Թեմականի Դիւանի ընտրութիւն եւ Քաղ. Ժողովի կազմութիւն, եւ որուն մասին բացակայ երեսփոխաններ բողոքած էին, չընդունելով եղած ընտրութիւնները եւ փափաքած էին կազմերու բարեփոխում։

Ներկայ էին 23 երեսփոխաններ։ Կը բացակայէր Պր. Սարգիս Վարժապետեան։

Նախագահ Սրբազան Հայրը «Տէրունական Աղօթք»ը արտասանելէ յետոյ, բարեգալստեան խօսքերով ողջունեց նորընտիր ժողովականները եւ ապա նիստը բացուած հռչակելով, հրաւիրեց ժողովը կատարել Թեմականի Դիւանի ընտրութիւն։ Պաշտօնական օրակարգ մը չէր պատրաստուած եւ նախապէս բաժնուած՝ ըլլայ ժողովականներուն, ըլլայ մամուլի ներկայացուցիչներուն։

Նորընտիր ժողովականներէն Պր. Արտաշ Վարժապետ, դիմելով Սրբազան Հօր, հարց տուաւ՝ թէ մինչ Ազգային Իշխանութիւնը որեւէ պատասխան ստացա՞ծ էր այն դիմումնագիր-բողոքագիրին առթիւ, ինչ կը վերաբերէր 23 Դեկտ. 1972ի նիստին, որ յղուած էր պատկան իշխանութեան։

Ժխտական պատասխանի վրայ, Պր. Արտաշ Վարժապետ յայտարարեց, որ ինք կը մերժէր սոյն ժողովին մասնակցիլ, ցորչափ որ Ներքին Գործոց Նախարարութիւնը պատասխանած չէր ներկայացուած դիմումին՝ ինչ կը վերաբերէր 26րդ յօդուածին։ Եւ ըստ իր կարծիքին, ներկայ ժողովը օրինաւոր չի համարելով, ան կը մերժէր մասնակցիլ ու կը հեռանար ժողովէն՝ մինչեւ կառավարական պատասխանի մը ստացումը։

Պր. Վահան Ալեքսանեան խօսք առնելով առաջարկեց թեկնածութիւնը՝ Պր. Մարտիկ Զարպհանէլեանի, որպէս Պատկ. Թեմական Ժողովի Ատենապետ։

Առաջարկը ձեռնամբարձ ի նըպաստ քուէարկուեցաւ, 17 ձայնով՝ 22ի վրայ։

Պր. Վահան Ալեքսանեան ապա առաջարկեց թեկնածութիւնը՝ ՊՊ. Ստեփան Ստեփանեանի, որպէս փոխ-Ատենապետ, Ստեփան Չուհաճեանի, որպէս Ատենադպիր, եւ Մուրատ Քէօսէկէրեանի, որպէս փոխ Ատենադպիր։

Այս առաջարկներն ալ ձեռնամբարձ քուէի դրուելով ընդունուեցան 17 ձայնով՝ 22ի վրայ։

Սրբազան Հայրը ապա հրաւիրեց նորակազմ Դիւանի անդամները, իրենց պաշտօնները ստանձնելու։

Թեմականի նորընտիր Ատենապետ Պր. Մ. Զարպհանէլեան բարի գալստեան խօսք ուղղեց նորընտիր երեսփոխաններուն եւ հրաւիրեց բոլորը, հին թէ նոր, որ միասնաբար աշխատին՝ յանուն համայնքին շահերուն։

Նորընտիր երեսփոխաններէն Պր. Պետրոս Փիանէտարեան, Սրբազան Հօր շնորհաւորական խօսքերուն պատասխանեց ըստ պատշաճի շնորհակալական ելոյթով, եւ յայտնեց իր ընկերներուն անունով, որոնք 10 Դեկտ. 1972ի մասնակի ընտրութեան՝ աղեքսանդրահայութեան մեծամասնութեան վստահութիւնը շահած էին, թէ պատրաստակամ են ծառայել՝ որպէսզի համայնքային ազգային հաստատութիւնները բարւոք մատակարարուին։

Ան աւելցուց. «Մեր նպատակն ու փափաքն է, որ օրէնքի գերակայութիւնը յարգուի, եւ որեւէ ժողովական ինքզինք չնկատէ գերադաս քան իր ընկերը, որովհետեւ օրէնքն ու կանոնագիրը յարգելով միայն կարելի է խաղաղութիւն ստեղծել եւ մենք ընտրուած ենք վաւերացուած կանոնագրով մը՝ զոր պէտք է յարգենք բոլորս»։

Ներկայ ժողովականներուն կողմէ ծափերով ընդունուեցաւ այս ելոյթը։

Ժողովը ընտրեց Նուիրատուութեանց յանձնախումբը՝ յանձինս ՊՊ. Յարութիւն Ամասունիի, Ստեփան Չուհաճեանի եւ Լեւոն Մամուրի։

Ապա տեղի ունեցաւ Պատկ. Քաղաք. Ժողովի ընտրութիւնը։

Թեմականի Ատենապետ, Պր. Մ. Զարպհանէլեան առաջարկեց հետեւեալները՝ իբր թեկնածու. ՊՊ. Վահան Ալեքսանեան, Յակոբ Վարժապետեան, Նազարէթ Մարկոսեան, Գառնիկ Սարաֆեան, Յակոբ Քէհեայեան, Պետրոս Աշճեան եւ Վահրամ Թօսունեան։

Ժողովը՝ Ատենապետին առաջարկին վրայ, ԲԱՑԱՌԱԲԱՐ ՁԵՌՆԱՄԲԱՐՁ ՔՈՒԷԱՐԿՈՒԹԵԱՄԲ, 22ի վրայ 21 ձայնով ընտրեց սոյն թեկնածուները, որմէ յետոյ նորընտիր Քաղաք. Ժողովին անդամները մեկուսացան եւ իրենց անդրանիկ նիստը գումարեցին՝ նախագահութեամբ Տեղ. Սրբ. Հօր. եւ ապա Թեմական Ժողովին ներկայացուցին նորակազմ Քաղաքականի կազմը, որ հետեւեալն է.

Ատենապետ
Պր. Վահան Ալեքսանեան
Փոխ. Ատենապետ
Պր. Յակոբ Վարժապետեան
Ատենադպիր
Պր. Պետրոս Աշճեան
Գանձապահ
Պր. Յակոբ Քէհեայեան
Խորհրդականներ
Պր. Գառնիկ Սարաֆեան
Պր. Նազարէթ Մարկոսեան
Պր Վահրամ Թօսունեան

Կէս ժամուան դադար մը յետոյ, ժողովը անցաւ այլ հարցերու քննութեան։

Երդ կարգ.— Ընթերցում և վաւերացում 2 Հոկտ. 1972ին գումարուած Նիստին ատենագրութեան։

Նախքան վաւերացումը, Պր. Լեւոն Մամուր առաջարկեց, որ Ազգ. Իշխանութիւնները բարեհաճին Պր. Սեդրակ Պէրպէրեանի կողմէ կատարուած նուիրատուութեան առթիւ խօսացուած տարեկան հոգեհանգիստը, որ իր ընտանիքին հանգուցեալ անդամներու հոգւոյն պիտի կատարուէր, գէթ սկիզբ առնէր իր ողջութեան իսկ, այդպէսով նուիրատուին ցոյց տալու Ազգ. Իշխանութեան յարգանքն ու խոստումին գործադրութիւնը՝ հանդէպ Ազգին նուիրատուներուն։

Ժողովը ընդունելով սոյն առաջարկը՝ արձանագրեց։

Նորընտիր երեսփոխաններէն Պր. Պարգեւ Մազլըմեան առաջարկեց, որ Պատկ. Թեմ. Ժողովը համագումար ունենայ Գահիրէի Պատկ. Թեմ. Ժողովին հետ, առնուազն տարին մէկ անգամ, քննելու, վաւերացնելու եւ շտեմփոյթ

(Շար. տես էջ 5)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Այսօր, Հինգշաբթի 8 Փետրուար 1973, կ. ե. ժամը 9.15ին

ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵՋԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴ՝

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԱՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՆՑԵԱԼՆ ՈՒ ՆԵՐԿԱՆ

Հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի անխտիր։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵՆԷՆ ԵՏՔ

ՈՂՋԵՐԹԻ ՊԱՏՈՒԱՍԵՂԱՆ

Բոլոր անոնք՝ որոնք կը փափաքին սեղանակից ըլլալ սրբազան հիւրերուն, կրնան արձանագրուիլ կանխաւ, կամ նոյն օրն իսկ՝ պատուասեղանէն առաջ։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Հինգշաբթի, 15 Փետրուար 1973, կ.ե. ժամը 9ին

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

կը դասախօսէ

ԸՆԿ.ՀԻ ՀԵՐՄԻՆԷ ՊԱԼԱԵԱՆ

նիւթ ունենալով

ԲՈՅՍԵՐՈՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

998

ՅԱՂԹԱՆԱԿ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ս. Միութեան կազմաւորման ամեակը, 50րդ յոբելեանը, Ս. Միութեան ժողովուրդներուն հետ միասին տօնեց ամբողջ յառաջդիմական մարդկութիւնը։ Զեկոյցը, որ տուաւ Լէոնիդ Պրեժնեւ, Համայնավար Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի Ընդհանուր Քարտուղարը, լայն արձագանգ գտաւ Արաբական մամուլին ինչպէս մանաւանդ Արաբ երկիրներու ներկայացուցիչներուն խօսքերուն մէջ, որոնք Ս. Միութիւն եկած էին՝ մասնակցելու համար այդ հանդիսութեանց։ Այս փաստաթուղթը նշանակալից եղաւ ներկայացնելով նոր ուղին՝ զոր կատարած է Ս. Միութիւնը, անցնող 50 տարիներուն ընթացքին եւ ամենամեծ յաջողութեամբ պարզեց Սովետ Համայնավար Կուսակցութեան, Սովետ Կառավարութեան եւ Ս. Միութեան ժողովուրդներուն վարած մէջ ազգային քաղաքականութիւնը։

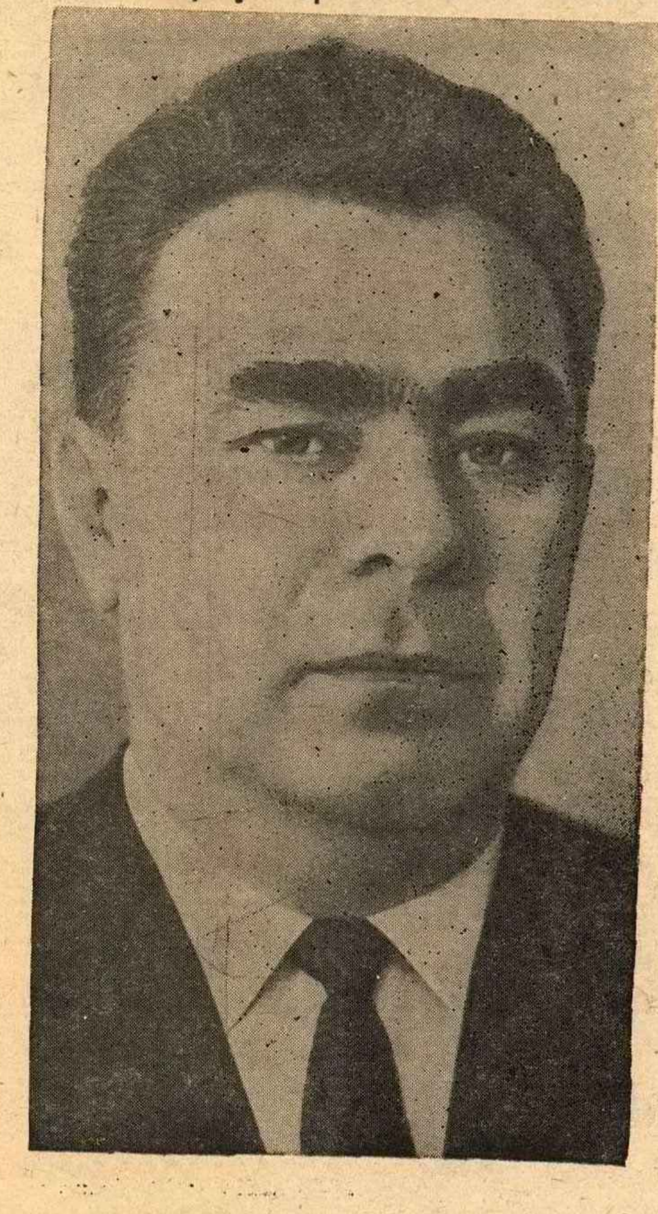
Զեկոյցը կը հաստատէ, թէ Ս. Միութեան քաղաքականութեան նպատակը եղած եւ դեռ ալ պիտի մնայ՝ պաշտպանել խաղաղութիւնը, պայքարիլ պատերազմներու եւ յարձակումներու դէմ եւ ապահովել բոլոր ժողովուրդներու իրենց անկախութիւնը զարգացնելու իրաւունքը։ Այս զեկոյցը կրկին անգամ ընդլայնել կը հաստատէ, թէ Ս. Միութիւնը պիտի կենայ միշտ կայսերապաշտութեան դէմ եւ պիտի կենայ մարդկութեան ազատութեան, ամբողջականութեան եւ ընկերվարութեան կողքին։ Այս նպատակին քաղաքական ծրագիր կը համապատասխանէ արաբական երկիրներու շահերուն։

Ինչպէս յայտնի է, Ս. Միութիւնը միշտ իր պաշտպանութիւնը յայտնած է Արաբ ժողովուրդներու անկախութեան եւ Միջին Արեւելքի տագնապի լուծման իր մասնակցութիւնը բերելու՝ օգնելով անոնց դիմադրողական կարողութիւնը բարձրացնելու, տնտեսութեան ուժին, ինչպէս նաեւ զօրավիգ կանգնելով իրենց դատին՝ քաղաքական եւ միջազգային գետնի վրայ։

Արաբական երկիրներու մէջ քաղաքական դիտողները՝ որոնք Ս. Միութեան միջազգային կարեւոր հարցերու լուծման մէջ խաղացած դերին կ'ակնարկեն, վեր կ'առնեն Լէոնիդ Պրեժնեւի զեկոյցին այն մասը ուր կ'ըսէ՝ «Խաղաղութիւն փափաքողները, հարկ է որ իրենց ճիգերը կրկնապատկեն՝ լուծում մը գտնելու համար Միջին-Արեւելքի պատերազմին վտանգը եւ Արաբական երկիրներու վրայ խուժողներու յարձակման թողած բոլոր հետքերու անհետացումին համար»։

Իսկապէս, գաղութարարներու դէմ պայքարին մէջ, Արաբական երկիրներու՝ ինչպէս նաեւ աշխարհի բոլոր յառաջդիմական ուժերու միջեւ գործելու միասնականութիւնը՝ այսօր մեծ դեր կը խաղայ։ Այսպէս, շնորհիւ Արաբական ժողովուրդներու, Սովետ Միութեան եւ Ընկերվարական ընտանիքի երկիրներու աջակցութեան միայն կարելի դարձաւ՝ կայսերապաշտութեան դէմ պայքար տանիլ, ինչպէս Իրաքի ժողովուրդի օտար ընկերութեանց պետականացումը, որ կը կոչուէր «Իրաքի Փեթրոլի Ընկերութիւն»։ Քարիւղ արտադրող երկիրներու կազմակերպութեան պայքարին յաջողութիւնը՝ միջազգային մենաշնորհներու դէմ, քաղաքական եւ միջազգային գետնի վրայ տարուած յաղթանակներ՝ ՄԱԿ-էն ներս եւ ուրիշ շատ մը օրինակներ։

Ներկայիս, Ս. Միութեան տրնտեսական ուժը եւ գրաւած միջազգային դիրքը՝ կարեւոր ազդակ մըն է Արաբ ժողովուրդին անկախութեան եւ նոր կեանքի մը ի խնդիր տարած պայքարին համար։ Անոր

ԼԷՈՆԻՏ ՊՐԵԺՆԵՒ

համար է որ Արաբական յառաջդիմական մամուլը կ'ընդգծէ՝ Արաբ եւ Սովետ բարեկամութիւնը զօրացնելու հարկաւորութիւնը, ինչպէս նաեւ կը մատնանշէ Ս. Միութեան՝ ընկերվարութիւն կերտելու փորձառութեան յոյժ կարեւորութիւնը։

Այս գաղափարը արտացոլաց Արաբ ներկայացուցիչներու՝ Ս. Միութեան աշխատաւորներուն առջեւ արտասանած ճառերէն։ Այս ճառերէն շատերը Լէոնիդ Պրեժնեւի զեկոյցը իսկապէս կարեւոր փաստաթուղթ մը կը համարեն, որովհետեւ կը հաստատէ Վ. Ի. Լենինի հիմնած Յեղափոխական տեսութեան սկզբունքներուն ու արդիւնքներուն։ Նոյնպէս, կը մատնանշէ, որ ընկերվարական յեղափոխութեան Լենինեան տեսութեան գիտական կիրարկումը՝ մասնաւոր կարեւորութիւն կ'ստանայ բոլոր երկիրներու աշխատաւորներուն համար։

Այս մասին կ'արտայայտուին Ս. Միութեան Գերագոյն Սովետի ինչպէս նաեւ Համայնավար Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի կոչերը՝ աշխարհի ժողովուրդներուն ուղղուած։

Այս կոչը կ'ըսէ, թէ շնորհիւ ընկերվարութեան, Ս. Միութեան մէջ կարելի եղաւ ազգային անարդարութիւնը իր արմատներէն վերցնել։ Նոյնպէս կարելի եղաւ վերցնել կայսերապաշտութենէն մնացած՝ ժողովուրդներուն անցեալի յետամնացութիւնը։ Յաղթանակեց ժողովուրդներու միջեւ ամուր բարեկամութիւն հաստատելու ընկերվարութեան եւ Լենինեան քաղաքականութիւնը։

Կոչը կ'ըսէ. «Մենք կոչ կ'ուղղենք ժողովուրդներուն, միանալու եւ աշխուժացնելու իրենց ճիգերը՝ աւելի տալու համար օժանդակութիւնը ընկերվարական կեդրոններուն եւ օժանդակելու համար այն երկիրներու անկախութեան, որոնք շահագործուեցան գաղութարար երկիրներէ, որպէսզի վերջնականապէս վերանայ կայսերապաշտութեան անարդարութիւնը։

Ն. Մ. Գ.

Թրգ. Վ. Զ.

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԹԻՒԵՐ (1973Ի ԸՆԹԱՑՔԻՆ)

Անցեալ տարուայ հետ բաղդատելով, 1973ին Հայաստանի մէջ ճարտարարուեստական արտադրութեան ծաւալը պիտի աւելնայ 7 ٪ տոկոսով։

Առաջին հերթին պիտի ընդլայնուին այն հատուածները՝ որոնք թէքնիք յառաջդիմութիւնը կը ընորոշեն։ Անոնք են, մեքենական կառուցումները՝ 12,3 ٪, ոչ-երկաթային մետաղագործութիւն՝ 9,5 ٪, քիմական ճարտարարուեստ՝ 10,9 ٪։

Հանրապետութեան ճարտարարուեստական ձեռնարկներուն մէջ, մօտ 500 տեսակի նոր թէքնիք կիրարկումներ կը նախատեսուին։ Տնտեսութիւնը տարեկան 300 միլիոն ռուպլիի պիտի հասցնէ։

Գիտութեանց ակադեմիայի գիտական հիմնարկները, բարձրագոյն ուսումնարանները եւ հանրապետութեան զանազան բաժանմունքները՝ արդի գիտութեան 76 խնդիրներէ բխող 200 զանազան աշխատանքներ առաջադրած են կատարել։

Ճամբաներու եւ փոխադրամիջոցներու ընդհանուր ծաւալը պիտի աճի 8 ٪, որուն 13 ٪ աճը կ'երթայ ճամբորդներու փոխադրութեան եւ 3,1 ٪ երկաթուղային փոխադրամիջոցներու։

Հեռաձայնային հաղորդակցութեան ծաւալը պիտի աւելնայ 8,3 ٪։ Քաղաքներու հեռաձայնային կեդրոններու կարողութիւնը պիտի աւելնայ 18.400 գիծով. այս թիւը 4.400 է գիւղական բաժնին մէջ։

Մեծ Ներդրումներու ընդհանուր ծաւալը՝ 1973ի համար 906,6 միլիոն ռուպլի է, ելեւմտական բոլոր ճիւղերուն համար։

Պիտի աշխատի Հրազդանի ելեկտրական կեդրոնի Turbo-Alternateur-ի չորրորդ խումբը՝ 200.000 ք.վ. ուժով։ Նոյնպէս Աբովեան կենսաքիմիական պատրաստութեանց գործարանը, Չարենցաւանի Lisine-ի գործարանը, ինչպէս նաեւ արդէն աշխատող գործարաններու արտադրական նոր միաւորումներ։

965 հազար քառակուսի մեթր բնակարանային տարածութիւն պիտի յանձնուի։

Ոռոգուած հողերու տարածութիւնը պիտի աւելնայ 11 հազար հեկտար։ 25 հազար հեկտար արօտավայրեր պիտի ոռոգուին։

Արզնի - Շամիրամ ոռոգման դրութեան երկրորդ մասը պիտի աւարտի։ Ախուրեանի աջափնեայ ջրանցքին աշխատանքները պիտի շարունակուին, ինչպիս նաեւ Ոռոտանի ոռոգման դրութիւնը, Ազատ գետի լին-ջրամբարը, ինչպէս շատ մը ուրիշ աշխատանքներ։

Հանրապետութեան հողամշակութիւնը 1490 թրաքթոր, 200 հնձող-կալող մեքենայ, 1400 բեռնատար ինքնաշարժ եւ շատ մը ուրիշ մեքենաներ պիտի ստանայ։

Ա Ռ Ա Ծ Ա Ն Ի

Մարդիկը կը ճանչնանք իրենց խոստումներով ու քրտինքով։

ԱՐԱԲԱԿԱՆ

Մեծ բաներ իրականացնելու համար, պէտք է ապրիս այնպէս՝ իբրեւ թէ երբեք պիտի չմեռնիս։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՍՈՓՐԱՆՕ ՏԻԿԻՆ ԱԼԻՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹՆԵՐԸ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Իսթանպուլի օփերային հռչակաւոր մեներգչուհի՝ սոփրանօ Տիկին Ալիս Մանուկեան, Յունուարի ընթացքին Պուլկա-

ԱԼԻՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

րիա ժամանեց, պուլկար օփերայի տնօրէնութեան հրաւէրով եւ երկու շաբաթներու ընթացքին, Պուրկազի եւ Ռուսէի մէջ ելոյթ ունեցաւ, «Լուչիա Տի Լամերմուր» օփերայի մէջ՝ «Լուչիա»յի գլխաւոր դերը վերցնելով։

Տիկին Մանուկեան Յունուար 8ին Պուրկազի մէջ իր կատարած գեղեցիկ ելոյթէն ետք, նոյն քաղաքին ինչպէս նաեւ հանրապետութեան կեդրոնական մամուլին առաջին էջերուն վրայ երկար սիւնակներ նուիրուեցան եւ մեծ գովասանքներ արձանագրուեցան հայազգի տաղանդաւոր երգչուհիին մասին։

Ալիս Մանուկեան Յունուար 12ին ժամանեց Ռուսէ (Ռուսճուք), ուր, Կիրակի, 14 Յունուարին դարձեալ հանդէս եկաւ «Լուչիա»ի դերով։ Քաղաքին պետական օփերային մեծ եւ գեղեցիկ սրահը լեցուած էր հայ եւ պուլկար հանդիսականներով, որոնք ջերմ ծափերով ողջունեցին զինքը, իր դերին հոյակապ մեկնաբանութեան աւարտին։

Ռուսէի տեղական մամուլը կը հաստատէր, որ այդ քաղաքին մէջ ցարդ տրուած ներկայացումներէն՝ Տիկին Մանուկեանի դերակատարումը յաջողագոյնն էր։ Ներկայացման աւարտին, Ռուսէի հայութեան կողմէ գեղեցիկ ծաղկեփունջ մը նուիրուեցաւ մեծ երգչուհիին։

Նոյն գիշերը, օփերայի աւարտին, քաղաքին հայկական Թաղային խորհուրդը, ճաշկերոյթ մը տուաւ՝ ի պատիւ Ալիս Մանուկեանին, տեղւոյն «Փրիստա» մեծ ճաշարանին մէջ։

Հայ մեծ երգչուհին ծնած է Իսթանպուլ։ Ան իր փոքր հասակէն կը նուիրուի երգարուեստին։ 1959ին մեծ յաջողութեամբ կ'աւարտէ Պոլսոյ երաժշտանոցը եւ նոյն տարին կը մեկնի Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները՝ կատարելագործելու համար իր արուեստը եւ միաժամանակ շարունակելու իր ուսումը։

Միամիի համալսարանը փայլուն յաջողութեամբ կ'աւարտէ 1960ին եւ երգարուեստի մրցանքներու մէջ կը շահի առաջնութիւն։

1961ի սկիզբները կը վերադառնայ Պոլիս եւ կ'ընդունուի պետական օփերային մէջ՝ որպէս գլխաւոր մենակատարուհի - երգչուհի։ Յաջորդաբար Ալիս Մանուկեան հանդէս կու գայ «Ռիկոլէթթօ»ի, «Լուչիա Տի Լամերմուր»ի, «Մասքելի Պալօ»ի, «Լա Պոհեմ»ի եւ «Տոն Փասքուալէ»ի մէջ, ստանձնելով գլխաւոր դերերը։

Պուքրէշի մէջ, 1962ին, «Ճորճեսքու» միջազգային մրցանքին մասնակցած է ու յաջողած է հասնիլ փինալի։

Սոֆիայի մէջ, 1967ին տեղի ունեցած պետական մրցանքին շահած է գ. տեղը։

Պուքրէշի պետական օփերայի տնօրէնութեան հրաւէրով, Ալիս Մանուկեան՝ Պուքրէշ, Պըլոժ, Եաշի եւ Թէմիշվար քաղաքներուն մէջ, «Ռիկոլէթթօ» եւ «Լուչիա Տի Լամերմուր» օփերաներու ներկայացումներուն գլխաւոր դերերը վերցուցած է։

Տիկին Ալիս Մանուկեան ունի խիստ հմայիչ ձայն մը եւ կատարողական բարձր թեքնիք։ Այս գլխաւոր յատկութիւններուն համար, ան, ամենուրեք ուր ելոյթ կ'ունենայ, կը գրաւէ բոլոր ունկնդիրներուն համակրութիւնը եւ անոնց սիրոյն ու գնահատանքին կ'արժանանայ։ Այս իսկ պատճառաւ հայ մեծ երգչուհին այժմ սկսած է համաշխարհային համբաւ վայելել։

ՅԱԿՈԲ ԱՐԷԼԵԱՆ

ԸՆԿԵՐ ԱՒԵՏԻՍ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

Ռուսէի մէջ, Յունուարի 10ին, ցուրտ հողին յանձնեցինք անկենդան մարմինը՝ ողբ. ընկեր Աւետիս Աւետիքեանին, որ մահացաւ 67 տարեկան հասակին։

Ողբացեալ ընկերը ծնած էր Պրուսայի Սիոլոզ գիւղը։ Մեծ եղեռնին որբացած էր, կորսնցնելով իր ծնողքը։ Ան Պուլկարիա գաղթած էր 1922ին եւ հաստատուած Ռուսճուք (այժմ Ռուսէ) քաղաքը, Դանուբի ափին։

Ողբ. ընկեր Աւետիքեան երիտասարդ հասակէն անդամագրուած էր Հնչակեան Ինքնազարգացման Միութեան։ Ապա եղած է Ռուսէի Հնչակեան Մասնաճիւղին անդամ։ Մասնակցած է տեղւոյն «Ժիրայր» թատերասիրացի ներկայացումներուն, ստանձնելով զանազան դերեր։

Ժրաջան եւ աշխոյժ ընկերը իր օգտակար մասնակցութիւնը բերած է տեղւոյն «ՀՕԿ»ի կազմակերպման գործին։

1932ին, Պուլկարիոյ մէջ Ներգաղթի կազմակերպման օրերուն, ողբացեալ ընկերը եղած է Ռուսճուքի յանձնախումբի անդամներէն եւ գործակցած՝ պատուիրակ Դանուշ Շահվերտեանին։

Մեծ հայրենասէր եւ մաքուր գաղափարականով այս ողբացեալ ընկերոջ կեանքին մասին՝ յուզիչ դամբանական մը խօսեցաւ ընկեր Յակոբ Արէլեան վեր առնելով ընկեր Աւետիս Աւետիքեանին կատարած հայրենասիրական աշխատանքները եւ կուսակցական բեղուն գործունէութիւնը։

Հանգիստ իր ոսկորներուն։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Ռուսէ, 17-1-1973

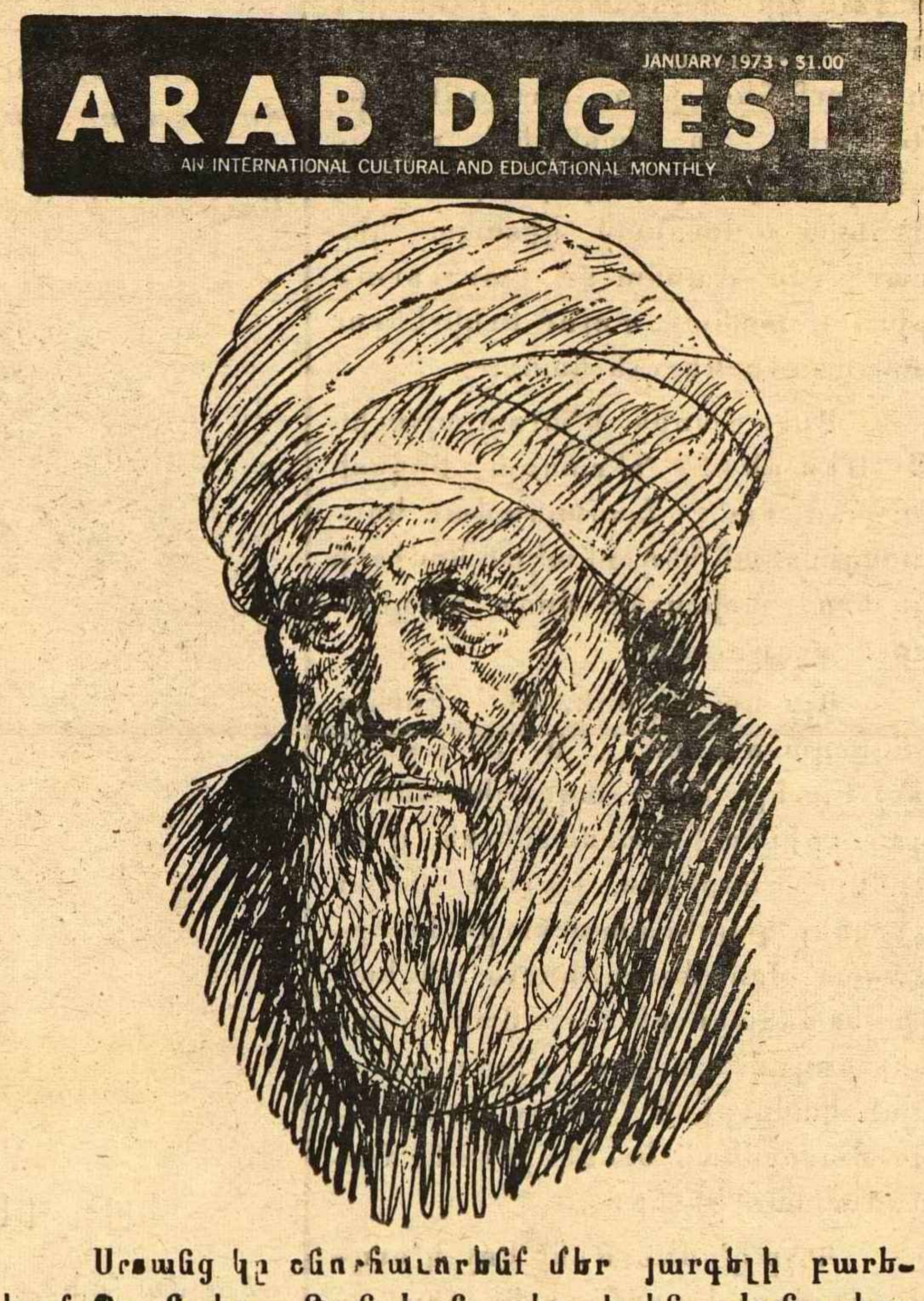
«ԱՐՄԻՆԵՐՆ ՏԱՅՃԷՍԹ»ԷՆ ՅԵՏՈՅ
«ԱՐԱՊ ՏԱՅՃԷՍԹ»Ը ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
ԴՐ. ՅԱԿՈԲ ԹԱՆԳԵԱՆԻ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ

Օդային փոստով ստացանք «Արապ Տայճեսթ»ի առաջին համարը (Յունուար 1973), որ մեզի մեծ հաճոյք պատճառեց, նկատելով որ անոր հրատարակիչը եւ նախաձեռնողը պատուաբեր եւ ճաշակաւոր հայ մըն է՝ մեր բարեկամ Դր. Յակոբ Թանգեանը (Նազարեթ)։

Դր. Յակոբ Թանգեանին առաջին նախաձեռնութիւնը չէ այս գործը։ Արդարեւ մեր յարգելի բարեկամը, արդէն երկու տարիներէ ի վեր կը հրատարակէ անգլերէնով «Արմինեըն Տայճեսթ»ը, որ իր 25.000 տպաքանակով մեծապէս կը ծառայէ հայ ժողովուրդին եւ մայր հայրենիքին փրոփականտային՝ օտար շրջանակներէ ներս։

«Արապ Տայճեսթ»ի հրատարակութիւնը կատարուած հայ ժողովուրդի զաւակի մը կողմէ, խորհրդանշական արտայայտութիւն մըն է հայութեան անունով կատարուած՝ հանդէպ արաբ ժողովուրդին, որ նեղ օրերուն սիրով ընդունեց եւ պատսպարան տուաւ մեր դարաւոր թշնամիին կողմէ մեր ազգին վրայ կատարուած ամենամեծ ցեղասպանութենէն մազապուրծ փրկուած բեկորներուն։

Դր. Թանգեան, որ նախկին սուրիաբնակ հայ մըն է եւ այժմ ԱՄՆ հաստատուած, իր այս նոր եւ բովանդակալից գեղեցիկ ամսագրով, որուն տպաքանակը 125.000 է, կ'ուզէ միջազգային շրջանակներու մէջ պաշտպանել արաբ ժողովուրդին իրաւունքները եւ անոր ձեռք բերած յառաջդիմութեանց արձագանգ հանդիսանալ՝ երկրագունդի բոլոր տարածքին վրայ։

Սրտանց կը շնորհաւորենք մեր յարգելի բարեկամ Դր. Յակոբ Թանգեանը եւ իրեն օժանդակող անձերը, ու յաջողութեան մեր լաւագոյն մաղթանքները կ'ընենք իրեն։

ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԳԷՈՐԳԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՆԱԽԿԻՆ ՍԱՆ
ԸՆԿԵՐ ԱՐՍԷՆ ԿԻՏՈՒՐԻ ԱՐԽԻՒԸ
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԷՋ

Պէյրութի մեր պաշտօնակից «ԱՐԱՐԱՏ» օրաթերթը վերի խորագրին տակ կը գրէ.—

Տարիներէ ի վեր արդէն կազմուած է և կը գործէ Էջմիածնի Գէորգեան Ճեմարանի Նախկին Սաներու Կամաւոր Ընկերութիւնը, որուն Խորհուրդի Նախագահն է Ա. Ճաղարեան։

Ճեմարանը իր գոյութեան ընթացքին հասցուցած է մեծ դէմքեր, որոնք յետագային բարձր պաշտօններու տիրացած են պետական, մշակութային և տնտեսական մարզերու մէջ։ Անոնցմէ է Ա. Միկոյեան։

Վերջերս Ընկերութեան Խորհուրդը որոշած է կազմակերպել յատուկ ցուցահանդէս, ուր ճեմարանի գործունէութեան ու կեանքին վերաբերեալ փաստաթուղթերու կարգին պիտի ցուցադրուին՝ նախկին (և ընթացաւարտ) ճեմարանականներու շարադրական ու տիպլոմային աշխատանքները, նկարներն ու անոնց կողմէ ձգուած գրութիւններ, որոնք մինչև օրս կը պահուին արխիւի մէջ։

Խորհուրդը յատուկ նամակով դիմած է արտասահման ապրող նախկին ճեմարանականներու, որ տեղեկանան միջոցառումին շուրջ և աջակցին ծրագրի յաջողութեան։

Այս առընչութեամբ դիմուած է նաև նախկին ճեմարանական՝ Ընկեր Արսէն Կիտուրի, որուն «Պատմական Փիլիսոփայութիւն եւ Պատմական Մաթերիալիզմ» շարադրութեան բնագիրը դեռ մինչև այսօր կը պահուի Էջմիածնի մէջ, քննութեան ներկայացուելէն աւելի քան կէս դար ետք։

Ընկեր Կիտուրի անուան թղթածրարին մէջ տեղ կը գրաւեն նաև ուրիշ թուղթեր ինչպէս իր դիմումը, վկայականներն ու զին. ծառայութենէն ազատ կացուցուելու վերաբերեալ միջնորդագիրը։

Մօտերս, Էջմիածնի մէջ բացուելիք ցուցահանդէսին ներկայացուած պիտի ըլլան, ի շարս այլոց, նաև վեթերան Ընկերոջ արխիւը։

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՆԱՏԱՅԷՆ

Սիրելի քոյրս Նուրիճա
Եգիպտոս

«Ձիւնը գլխուս» կ'ըսեն երբ այլանդակ բան մը պատահի։ Մենք այս տարի կանուխէն ձիւնը կերանք ոչ միայն մեր գլխէն, այլ մեր մարմնին ամէն կողմերէն։

Անցեալ շաբաթ փոթորիկ մը փրթաւ, հովը 75 քիլոմեթր ժամական փչեց, ջերմաչափը զերօ սանթիկրատէն քսան աստիճանաչափ վար իջաւ, ես ըսեմ, օրական հացս գնելու համար տունէս դուրս ելայ. դէմի հացագործին երթամ ըսի, մէյ մըն ալ նայիմ սաստիկ հովը զիս հացագործին խանութին մէջ նետեց։

Հացագործը գրկեց զիս ըսելով.

— Աման Մարիամ, ճալոպին է։

Մարդը հոռոմ է և կնամեծար տեսակէն։ Հասկնանք ըսի Բարեբախտաբար կնիկը վրայ հասաւ, սև ագռաւի նման երկանը վրան յարձակեցաւ առաւ տարաւ և այսպէսով խանութին փոթորիկն առաջեւը առնուեցաւ։

Դուրսը պոռա Ֆուրթունան երթալով կը սաստկանար։ Հայտէ Մարիամ, ըսի ինքզինքիս, հացդ թեւիդ տակը առ, խաչդ հանէ, միւս ձեռքովդ ալ ձիւնազուսպ սոփադ առ և տունդ գնա։ Ես ըսկըսայ յառաջանալ։

Աստանկ տո. մանըլը ժթնոլորտներուն համար, երգ մը շինած եմ ինծի համար, որ, գետին չտապալած՝ քաջաբար տունս հասնիմ։

Քեզի այստեղ գրեմ այդ երգին բառերը, եղանակը արդէն քեզի ծանօթ է, ես բառերը յարմարցուցած եմ եղանակին, ազատ ոտանաւորի ձեւով։ Ահա այդ երգոտանաւորը.—

Մենք անկեղծ կնիկներ ենք
առանձին մնացած,
Ուխտել ենք դիմանալ
երկար ժամանակ.
Եգիպտոսի խորքէն
եկել ենք արկածով
ուշանանք դարով։
Տոլարի ծովի մէջ
կը սպասէ մեզի
պանքան Գանատայի։
Տիեզերանը մեզ դրկեց
աշխարհի չորս կողմը,
Ամէն կողմից փչեց ցուրտ
հողմը,
Մենք չենք ուզեր բնաւ
կեանքի բռնութիւն,
Համոզուած ենք որ,
միայն տոլարով կայ մեզ
փրկութիւն։
Աջից Մարիամ, ձախից
Նուրիճան
տարածեալ եղան
Փառք սփիւռքահայութեան։

Վերոյիշեալ քայլերգս երգելով հասած էի տանս առջեւ։ Մէյ մըն ալ դէմս տնկուեցաւ ֆրանսացի թղթակից մը, պատկերս քաշեց, անունս հարցուց, ելաւ գնաց։

Երկու օր ետքը մեր թաղին մէջ լոյս տեսնող ֆրանսական թերթին մէջ լուսանկարս չըլլե՞։ Մէկ ձեռքս պասթըն հաց, միւս ձեռքս պաշտպան սոփամը, տակն ալ գրուած.

— Հայ հերոսուհի մը։

Մաքէս ըսի որ ես իմ երգովս, սոփայովս յաջս օտարներուն հերոսացայ, մեզ եղաւ մեր լեռներուն փիրսիլաճ խակակոն հերոսներուն, որոնք միայն մեր թերթերուն եւ գիրքերուն մէջ յիշուեցան և աշխարհ լուր չունեցաւ։

Վերջապէս կուրծքս ուռած տունէս ներս մտայ և անցայ ձայնասփիւռի գործիքիս դէմը։ Այս կողմերը Հայաստանէն շատ հեռու ըլլալուն համար, Հայաստանի ռատիօ-հաղորդում չենք իմանար, բայց Ամերիկան մօտ ըլլալուն համար կ'իմանանք լուսին ճամբորդելը և անդիի աշխարհի եւ թողները...։

Հոս տասը հազար հայեր ենք և ունինք հայկական երկու ռատիօ-հաղորդումներ, մին «Թէքէեանի ձայն»ը, միւսն ալ «Համազգայինի ձայն»ը, ամէն մէկը կէս ժամ տեւողութեամբ։ Ունինք երկու եկեղեցիներ, մին Էջմիածնական, միւսը Անթիլիասական։

Սիրելի քոյրիկս, ես այնպէս կը կարծեմ որ, մինչեւ որ մենք տարիքոտներս այս աշխարհէն չհեռանանք, մեր ազգային կեանքը պիտի չը խաղաղի և մեր մէջէն պիտի չը վերնան ծերած, հոտած, մաշած ժամանակավրէպ դարձած համոզումներն ու գաղափարները։

Նոր սերունդը Թունաւորողը մենք ենք, հայ մնան ըսելով, մեր բոլոր այլանդակութիւնները, անցեալի ձախաւերութիւնները կ'ուզենք ներարկել մեր նոր սերունդին։ Կարծես թէ հայ մնալու համար անպատճառ պէտք է ճաշենք մեր կռուազանութիւններէն, քէն ու ոխէն, առանց անդրադառնալու թէ այսպէսով ազգէն աւելի՝ կը հեռացնենք նորերը։

Զկրցանք հասկնել այդ ծեթառածներուն, թէ նոր սերունդը այս ճճիլի պճիլի երկիրներուն մէջ չի կլլեր մեր թոյները։

Անցեալները հայկական սրահ մը գացի, աղջիկ տղաք հաւաքուած կը զուարճանային։ Ներս մտնելուս, անոնք երեսնին թըթուեցուցին. ես հասկցայ թէ բանը ինչումն է և սկսայ խօսիլ.

— Անուշիկներս, ես ձեր կարծած ծերացածներէն չեմ, ընդհակառակը ըսողներէն եմ.

— «Կեր, արբ, ուրախ լեր», խաղացէք ցատկեցէք, կերէք խմեցէք և սիրեցէք զմիմեանս։ Այս ազգը շատ լացաւ, այլեւս դո՛ւք պիտի խնդացնէք և զուարճացնէք այս ժողովուրդը»։

Օլուխ չոճուխը կեանք առաւ։ Վիզիս փաթթուեցան, երեսներս պագին և պարի հրաւիրեցին զիս։

Ես ըսեմ, անոնց արդիական պարերը չեմ գիտեր, սկսայ կարապետի մանկը պարել։ Երիտասարդները սկսան պոռալ.

— Զ'ըլլար չըլլար, մենք մահ չենք ուզեր։ Եւ զիս մէջերնին առին և սկսան ծեքծեքիլ, ես ալ զանոնք կապկելով սկսայ կաքաւել և մէկ կողմէն ալ սկսայ երգել.

— Օն անդր յառաջ, մի ձախ մի աջ, օն անդր յառաջ, յառաջ յառաջ...

Այս յառաջներուն առթիւ ծափահարութիւն մըն էր փրթաւ և արդիական պարերու առաւ ին պարզ չքանշանը կախեցին կուրծքէս։

(Շար. տես էջ 6)

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ՇԱՀԵԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

մէկ միլիոն աղիւս աւելի պահանջէ այդ թատրոնին շինութեան համար և այդ յաւելեալ քանակութիւնը տրամադրէ, որ ինքը, կառավարիչը, իր ապարանքին շինութեան գործածէ։

Ներկայիս ևս Ռումանահայերը և Պուլկարահայերը գործօն մասնակցութիւն կը բերեն արդի Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ գրական, մշակութային, գեղարուեստական կեանքին և այժմ հպարտութեամբ կը յիշուին անունները բազմաթիւ նկարիչներու, շարժանկարի բեմադրիչներու, օփերայի երկսեռ դերասան-երգիչներու, գծագրիչներու, նուագողներու և այլ, ու Սրբազան Հայրը թուեց անոնցմէ շատերուն անունները՝ ինչպիսիք Դ. Յովհաննէսեանը, Ջիկ Տամատեանը, Յ. Սիրունին, Վ. Քոզիկեանը և բազմաթիւ ուրիշներու անունները և ասոնցմէ շատերուն մասին արտայայտուած ժամանակ, իր խօսքերը համեմեց անձնական կամ այլ դրուագներով՝ այդ անձերուն շուրջ։

Սրբազան Հայրը մեծ գովեստով խօսեցաւ Պուլկարահայութեան կատարած մշակութային մեծ շարժումին մասին, ըլլայ օփերային, ըլլայ թատերական, երգչախմբային և պարախմբային մարզերէն ներս։

Ներկաները չէին ցանկար որ Տիրայր Սրբազան աւարտէ իր դասախօսութիւնը և այս իսկ պատճառով, երբ դասախօսութեան աւարտին ան վար իջաւ բեմէն, կրկին խնդրուեցաւ իրմէ պատմել ու պատմել։ Ու Սրբազանը, միշտ հաճոյակատար և համբերատար, առանց դժկամակելու և յոգնութեան ոչ մէկ նշոյլ ցոյց տալու, պատմեց Սուչավայի Ս. Աստուածամայր եկեղեցիի շինութեան մասին և ըսաւ, թէ այժմ ինչքան երկիւղածութեամբ հայեր և մանաւանդ օտարազգիներ (ռումէններ, հունգարներ, մոլտավացիներ, լեհեր) ուխտի կ'երթան և բոկոտն ու ծնկաչոք, չարչարալից կերպով կը բարձրանան՝ բլուրի մը վրայ կանգնեցուած դէպի այդ հրաշագործ հայկական փոքր եկեղեցին, նոյնիսկ ձմեռուան ցուրտ ու փուք օրերուն, ձիւնի մէջ նոյնիսկ թաղուելով, յաճախ արիւնոտած ոտքերով և ծունկերով ու եկեղեցիին շրջանը մի քանի անգամներ ծնկաչոք կատարելէ ետք, հայկական Ս. Խորանին առջեւ կը կատարեն իրենց ուխտը եւ Աստուածամօր կ'ընեն իրենց խնդրանքը։

Դասախօսական այս երեկոն վերջ գտաւ կ. ե. ժամը 11ը անց, եւ սակայն ուրախ ենք յայտարարելու, որ յառաջիկայ 8 Փետր. 1973, Հինգշաբթի, կ. ե. ժամը 9.15ին, Գահիրէաբնակ հայութիւնը վերջին առիթ մը եւս պիտի ունենայ իր ներկայութեամբը՝ թէ լսելու Տիրայր Սրբազանին խիստ հետաքրքիր դասախօսութիւնը եւ թէ միաժամանակ հրաժեշտի իր մաղթանքները կատարելու հայ այս մեծ հոգեւորականին, որ յաջորդ օրը, Ուրբաթ, 9 Փետրուարին կը մեկնի Եգիպտոսէն, երթալու եւ միանալու իր հօտին՝ Դանուբի զոյգ ափերուն վրայ հաստատուած Ռումանաբնակ եւ Պուլկարաբնակ հայ համայնքներուն։

Վստահ ենք, որ ովքեր որոնք ցարդ առիթը չունեցան վայելելու եւ ըմբոշխնելու Տիրայր Սրբազանին ներկայութիւնն ու խօսքերը, ինչպէս նաև ովքեր՝ որոնք արդէն սիրեցին զինքը ու հրապուրուեցան իր զմայլելի արտայայտութիւններէն, բոլորը, պիտի ներկայ գտնուին իր վերջին դասախօսութեանը, իրենց հետ միասին բերելով նաև իրենց պատանի եւ երիտասարդ զաւակները՝ որոնք շատ պիտի օգտուին Սրբազան Հօր խօսքերէն եւ ներկայութենէն, եւ որոնց մէջ հայկականութեան զգացումն ու ազգային հպարտանքը առաւել եւս պիտի զօրանայ։

Ս. Գ.

ՏԻՐԱՅՐ ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԷՋ

(Շար. Ա. էջէն)

Ապա դպրոցի աշակերտութիւնը, սրահին մէջտեղէն մինչեւ դուռը դասուած' երկու շարքի վրայ կեցած, ծափերով բարի եկի մաղթեցին բարձրաստիճան հիւրերուն:

Տիրայր Սրբազան այցելեց նաեւ եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ գտնուող հայ ծեր մարդոց եւ բարերարներու' Պօղոս Պէյ Նուպարեանի, Նուպար եւ Առաքել փաշաներու եւ այլոց շիրիմներուն ու դամբարաններ, ինչպէս նաեւ Եղեռնի յիշատակին [illegible] կանգնեցուած յուշակոթողը:

Տեղեկացանք, որ նոյն օրը, գիշերուան ժամերուն, Տիրայր Սրբազան այցելած է նաեւ [illegible] ակումբը, ուր ելոյթ ունեցած է: Այս մասին ոչ մէկ տեղեկութիւն տրուեցաւ մեզի:

Կիրակի, 4 Փետր. 1973, Աղեքսանդրիոյ Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցին լեցուած էր երեւելի հաւատացեալներով: Ազգային Իշխանութեան նոր եւ հին գրեթէ բոլոր անդամները, գլխաւորութեամբ Պատ. Թեմական եւ Քաղաքական Ժողովներու ատենապետներուն, Պօղոսեան Ազգ. վարժարանի աշակերտութիւնը ու ուսուցչական կազմը, գլխաւորութեամբ իրենց տնօրէնին եւ հոծ թիւով երեւելի հաւատացեալներ եկած էին ներկայ գտնուելու եպիսկոպոսական հանդիսաւոր Պատարագին' զոր մատոյց Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանը:

Պատարագիչ Սրբազան Հօր աջակիցներն էին Բարեշ. Տէր Մինաս Պօղոսեան եւ Գրիգոր Մանուկեան, ինչպէս նաեւ ուրարակիր Պր. Նազարէթ Գարբալեան: Ճաշու գիրքը ընթերցեց Պր. Օննիկ Գալուստեան իսկ ճաշու աւետարանը' Պր. Մինաս Պանտոյեանը, Երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Պր. Դեւոնդ Պէկիրեանի, կատարեց Ս. Պատարագի արարողութիւնները, Իւրեն մե-ներգներով մասնակցեցին Տիկ. Սիրվարդ Քիւրքճեան եւ Պր. Բարունի Պարքալեան:

«Հայր Մեր»էն առաջ Եգիպտոսի Առաջ. Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, ներկայ հաւատացեալներուն ծանօթացուց պատարագիչ Տիրայր Սրբազանը, որմէ ետք Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան տուաւ բովանդակալից եւ իմաստալից քարոզ մը' որ բոլորին կողմէ մեծ ուշադրութեամբ ունկնդրուեցաւ:

Սրբազան Հայրը իր քարոզի ընթացքին ի միջի այլոց ըսաւ, թէ' «պատմութենէն մեկի, որուն կռթնած է մեր ժողովուրդը իր դարաւոր պատմութեան և առաջին օրերուն, եղած է իր Մայր եկեղեցին: Կը սխալին, ըսաւ Սրբազանը, բոլոր անոնք, որոնք Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի տեսիլքը առասպելի մը կը վերագրեն: Քրիստոս չէր կրնար առասպելի մը վրայ իջնել այն երկիրը, ուր առաջին քրիստոնէական եկեղեցին շինուեցաւ: Հայը իր գոյութիւնը երբեք նիւթին չէ կապած», ըսաւ Տիրայր Սրբազան եւ այս առթիւ օրինակներ բերաւ նաեւ Աբբաներէն եւ այլ: «Մայր եկեղեցին շինուած է հայ ժողովուրդին հաւատքին եւ հոգիին վրայ եւ այդ է պատճառը' որ դարերու հովերուն և փոթորիկներուն դիմադրեց և անսասան մնաց հայ եկեղեցին»:

«Հայ ժողովուրդը երբ թափառական եղաւ, ոչինչ տարաւ կը հետ իր հարստութիւններէն որոնցմէ արդէն կողոպտուած էր: Հայ ժողովուրդը հաւատքը շալակած իր հոգիներուն վրայ, գնաց հոն' ուր կայք հաստատեց: Այսօր հրամայական է մեր գոյութեան համար, որ հայ ժողովուրդը և հայ եկեղեցին միան մէկ և անբաժանելի»: Ու Սրբազան Հայրը կոչ ըրաւ բոլորին' համախմբուիլ, միանալ, կառչիլ սփիւռքի մէջ դիմագրաւելու' գոյատեւման բոլոր դժուարութիւններուն։

Ս. Պատարագէն ետք' հոգեւորական դասը, Ազգային Իշխանութեան անդամները, ինչպէս նաեւ աշակերտութիւն, զանազան ներկայացուցիչներ եւ հիւրեր, Ազգ. Առաջնորդարանին դահլիճը բարձրացան, ուր տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն, ինչպէս նաեւ ելոյթներ: Այստեղ Տիրայր Սրբազան կոչ ըրաւ բոլորին, եւ ի մասնաւորի Ազգ. Իշխանութեան բոլոր անդամներուն, որ սիրով եւ յարգանքով շրջապատեն իրենց արժանաւոր Առաջնորդական Տեղապահը, ու բոլորը միացած' սիրով ու ոգիով, աշխատին ի շահ համայնքին եւ հայապահպանումին:

Կէսօրէ ետք ժամը 2ին, Ազգային Իշխանութեան կողմէ պաշտօնական ճաշկերոյթ մը տրուեցաւ Աղեքսանդրիոյ «Արապօ-Սիրիքն» ակումբին մէջ, ի պատիւ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանին, որուն հրաւիրուած էին հոգեւորական հայրերէն բացի, Ազգային Իշխանութեան այժմու եւ անցեալ շրջանի բոլոր անդամները' իրենց տիկիններով, հայ մամուլը, ինչպէս նաեւ այլ հիւրեր։

Ճաշկերոյթի աւարտէն առաջ, դարձեալ ելոյթ ունեցաւ հիւր Սրբազանը ու իր պերճախօս արտայայտութիւններով առինքնեց բոլորը։ Ան կրկին ու կրկին շեշտեց միասնականութեան անհրաժեշտութիւնը եւ անվերապահ համագործակցութեան հրամայական պահանջը։

Բոլոր կոչնականները ոգեւորուած' հրաժեշտ առին Տիրայր Սրբազանէն, անմոռանալի յիշատակներ տանելով իրենց հետ։

Նոյն օրը, կէսօրէ ետք ժամը 4ին, Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ Հայոց Առաջնորդը այց տուաւ Հ.Մ.Ը.Մ Նուպարի ակումբը եւ ժամը 7.30ին, «Տիգրան Երկաթ»ի ակումբը' ուր դասախօսեց եւ խանդավառեց բոլոր ներկաները։

Ս. Գ.

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԻ ԿԵԱՆՔ

(Շար. Բ. էջէն)

... գործադրութեան դնելու Եգիպտահայ համայնքը շահագրգռող հարցերը։ Ինչպէս, օրինակի համար, Նոյեմբեր 29ի հարցը, քանի որ, ըստ ան, Աղեքս. Պատ. Թեմ. Ժողովը ցարդ չէ լուծած այդ հարցը։

Պր. Զարդհանէլեան առարկեց, թէ այդ հարցը միայն Համագումարով կարելի է կարգադրել, որուն ի պատասխան, նորընտիր երեսփոխաններէն Պր. Պետրոս Փիանտարեան դիտել տուաւ, որ մեր Եգիպտահայ Կազմական Կանոնագրի 31րդ յօդուածին համաձայն, Համագումարը կը զբաղի միայն՝

«Եկեղեցական ժողովներու պատգամաւոր ընտրելով, Կազմ. Կանոնագրի բարեփոխումը կատարելով, սահմանելով տուրքի և սակագինի քանակը և արտօնելով գնումն ու վաճառումը համայնքին պատկանող կալուածներուն»։

«Ուրեմն,- ըստ յարգելի երեսփոխանը-, Համագումարը չէ որ այդ հարցը պէտք է քննէ ու որոշում կայացնէ, այլ Աղեքսանդրիոյ Պատ. Թեմ. Ժողովը եւ այդ, ըստ Կազմական Կանոնագրի 27րդ յօդուածին»։

Ժողովականները համաձայն գտնուելով, առաջարկը արձանագրուեցաւ։

6րդ հարց.- Ատենական գործողութիւններ:

Կարդացուեցան հետեւեալ նամակները.

ա) Պր. Հայկ Կարինեան կը տեղեկացնէր, թէ պատրաստ է կրկին վերստանձնելու Ազգ. Առաջնորդարանի հաշուեքննիչի իր նախկին պաշտօնը:

Պր. Վահան Ալեքսանեանի առաջարկին վրայ, սոյն խնդրագիրին քննութիւնը յետաձգուեցաւ Պատ. Թեմական ժողովին յառաջիկայ նիստին։

Պր. Պետրոս Փիանտարեան ըսաւ, թէ ներկայ տարուայ պիւտճէն պէտք է պատրաստել: Պր. Դիւանապետին պատասխանին վրայ, թէ մինչեւ Մարտի վերջը հազիւ պատրաստ կ'ըլլան 1972ի հաշիւները, ժողովը որոշեց հաշիւներու պատրաստութենէն անմիջապէս ետք նիստ մը եւս գումարել, ու այդ հարցը ըստ կարգին քննել։

բ) Շնորհաւորագիր' Գահիրէի Ազգ. Իշխանութենէն, յղուած' Աղեքսանդրիոյ Պատ. Թեմ. Ժողովին, նոր Ազգային Երեսփոխաններուն ընտրութեան առթիւ։

գ) Նամակ մը' Տեղապահ Սրբ. Հօրմէն, որով կը տեղեկացնէր թէ Փարիզ իր գտնուած միջոցին, Սրբազանը կրցած էր տեսակցիլ ու համաձայնութիւն գոյացնել Աղեքսանդրահայ հանգուցեալ քահանայ հայրերէն Տ. Հայկազուն Ա. Քհնյ. Ոսկերիչեանի այրիին' Տիկին Հեղինէ Ոսկերիչեանի հետ, ուպէսզի հանգուցեալ քահանայ հօր պատկանող եւ Աղեքսանդրիոյ Ռամլէ թաղին Մէմֆիս փողոցին վրայ գտնուող նախկին Հայկազեան Կրթարանին շէնքն ու հողը Ազգին նուիրուին։

Ժողովը շնորհակալութիւն յայտնեց Տեղապահ Սրբազան Հօր' տարուած աշխատանքին համար, եւ որոշեց հարցը Քաղաքական Ժողովին փոխանցել։

Ուրիշ երկու նամակներ եւս կային, որոնցմէ առաջինը գրուած էր Տիկին Հեղինէ Ոսկերիչեանի կողմէ, նուիրատուութեան պայմանները նշող, եւ միւսն ալ նուիրատուութեան յանձնախումբէն' նոյն հարցին վերաբերեալ։

Օրակարգին հարցերը լրացած ըլլալով, ժողովը վերջացաւ երեկոյեան ժամը 9,30ին։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Յ.Գ.- Յաջողութիւն կը մաղթենք ազգային պաշտօնէի Թեմական Ժողովոյ յարգարժան անդամներուն:

ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ

Աղեքս. 27-1-1973

«ՋԱՀԱԿԻՐ».- Դիտել կու տանք Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութեան, որ ինչ ալ ըլլան պարագաները, ներքին կանոնագրերին տրամադրութիւնները անփոփոխելի պէտք է մնան եւ որեւէ պատճառով չպէտք է բացառութիւն ընել ու այսպէսով նախընթաց ստեղծել։

Մեզի համար զարմանալի թուեցաւ մանաւանդ այն պարագան, որ յարգելի երեսփոխաններէն մէկը՝ ներքին կանոնագրութեան յօդուածները յարգելու կոչէն անմիջապէս ետք, ուրիշ յօդուածի մը տրամադրութեան դէմ բացառութիւն մը զօրակցած է Քաղաքական Ժողովի ընտրութեան ժամին մէջ, հակառակ Ներքին Կանոնագրին թիւ 33 յօդուածին յստակ տրամադրութեան։

ՁՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

Հայրը կը հետաքրքրէ.- Ինչպէ՞ս անցան դպրոցական քննութիւնները։

Որդին կը պատասխանէ.- Քննութիւնները շատ յաջող անցան, եւ ուսուցիչը զիս այնչափ կը սիրէ, որ կ'ուզէ որ ալ նոյն դասարանը մնամ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՊՕՂՈՍԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Տիար Յովհաննէս Եմէնիճեան 500 ե.գ., Նոր Տարւոյ առթիւ վարժարանին մէջ տրուած հանդէսին փայլուն յաջողութեան առթիւ։

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Պր. Բուրգէն Տէր Ղեւոնդեան 100 ե.գ., ողբ. Յերուխեան Սահակեանի մահուան տարելիցին առթիւ։

Պր. Նշան Պրիգորեան (Մոնրեալ) 100 ե.գ., ողբ. Գարեգին Սիւլեյմանեանի (Մոնրեալ) մահուան Բ. տարելիցին առթիւ։

ՅՈՒՍԱԴՐԻՉ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Ցարդ հայրենիքը անգնահատելի օժանդակութիւն ընծայած է Սփիւռքին, որուն համար անչափ երախտագիտութիւն կրնանք զգալ և ունինք: Իսկ Արտասահմանը, իր կարգին, առաջին և երկչոտ փորձերը ըրած է գործնապէս աջակցելու, իր որդիական պարտքը կատարելու համար հանդէպ վերածնած իր հայրենիքին ու պետութեան:

Մինչև այսօր երկուստեք կատարուածը սեպելով յոյժ գնահատելի, Համագումարը հետևցուցած էր, որ այդ կապը, միասնութիւնը առաւել ամրապնդելը' դարձած է անյետաձգելի անհրաժեշտութիւն: Սփիւռքահայութիւնը շրջապատող պամանները աւելի մտահոգիչ կը դառնան: Օրինակ մը տալու համար կարելի է նշել' արտագաղթի շարժումը, հարենադարձութեան քանակի խիստ սակաւութիւնը: Ասոնց արագ և լաւագոյն դարմանումին համար հարկ է ծրագրուած և համադրուած գործունէութիւն, նախաձեռնութիւններ, ուր հայրենիք և Սփիւռք նոյն կարգով մէկ ամբողջութիւն կազմած և գործեն ինչպէս նոյն մարմինի տարբեր երկու անդամներ: Ասոնց աշխատանքի կերպը և պատեհութիւնը կրնան մերթ տարբերիլ, ըլլալով և մնալով հանդերձ մէկ ու անբաժան նպատակի մէջ:

Այս մտահոգութիւնը և եզրայանգումը այսօր բաժնուած է սփիւռքահայ բոլոր շրջանակներէն, եթէ զանց ընենք հայրենիքի գործերուն միջամուխ ըլլալու վերագրում մը' որ եղած է մեզի, անշուշտ թիւրիմացաբար, մեր մտահոգութիւնը լաւ ըմբռնուած չըլլալու հետեւանքով:

Հեռո՛ւ մեզմէ նման անթոյլատրելի միտումներ: Ունինք յարգանք հայրենի պետութեան, ղեկավարութեան հանդէպ: Բնաւ չենք ունեցած գործընթաց թելադրելու կամ ցուցմունք կատարելու յաւակնութիւն և տրամադրութիւն: Հայրենի պատասխանատուներուն դժուարութիւն յարուցելու մեղաւոր մտածում չէ անցած մեր մտքէն: Ընդհակառակը, մեր կուսակցութեան նուիրական պարտաւորութիւնն է' իր համեստ կարելիութիւններով աջակցիլ, թեթեւցնելու Մայր Հայրենիքի իշխանութեանց զոհաբերեալ աշխատանքը և նպաստել ազգային խնդիրներու լուծումին: Սփիւռք-Հայրենիք ծրագրուած գործակցութիւն մը' նպատակի և տեսակէտի, առնուելիք քայլերու նոյնութիւն և համադրում կը նշանակէ: Ուստի բոլորովին անտեղի է ոմանց' «ներքին գործերու միջամտութեան» մը մտահոգութիւնը:

Մեր հաստատ, անխախտելի համոզումն է, որ քանի Սփիւռքը չի կրնար անօգնական ձգուիլ, և քանի ունինք Հայրենիքը, պարտաւոր ենք միասնական ու կազմակերպեալ, առաւելագոյն չափով օգտագործելու համար Հայրենիքին ընձեռած նպաստը:

(Շար. 3)

«ԱՐԱՐԱՏ»

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

8 ՓԵՏՐ. 1973

ՏԻՐԱՅՐ ՍՐԲԱԶԱՆԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գահիրէի պատմական վայրերէն՝ Բուրգերը, Պաշտ. Թանգարանը եւ աեսարակը այցելելէ ետք, Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ Հայոց Առաջնորդը անցեալ Ուրբաթ, 26 Յունուար 1973, այցելեց եգիպտահայ երեք թերթերու խմբագրութիւնները:

Նոյն օրը՝ երեկոյեան, Սրբազանը դասախօսեց Հելիոպոլսոյ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի «Պըլըգեանեան» սրահին մէջ (տեսնել եկարագրականը՝ էջ 2)։

Յաջորդ օրը Շաբաթ, 27 Յունուար, Տիրայր Սրբազան այցելեց Գահիրէի Ազգային զոյգ վարժարանները Գալուստեան եւ Նուպարեան։ Կիրակի կէսօրին, Տիրայր Սրբազան նախ այցելեց Հելիոպոլսոյ Ազգ. Գերեզմանատունը, Ամենայն Սրբոց Մատուռը եւ ապա հիւր եղաւ Հ. Մ. Ը. Մ. Նուպարի, որուն մարզադաշտին մէջ ի պատիւ իրեն ճաշ մը սարքուեցաւ։

Երեքշաբթի կէսօրին, Տիրայր Սրբազան այցելեց Տիկնանց «Այծեմնիկ» միութեան «Կարապետ Աբիկեան»ի անուան ծերանոցը։

Չորեքշաբթի, 31 Յունուար 1973, կէսօրէ առաջ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. այցելեց Մարմինայի գերեզմանատունը եւ մատուռը եւ մասնաւորաբար մատուռականներու քաղաքը։ Ապա, նոյն օրը անիկա այցելեց Ապտինի նախագահական պալատը, ուր ընդունելութեան տոմարին մէջ արձանագրեց իր բեմերուն եւ անձնական անունով սրտագին բարեմաղթութիւններ եւ շնորհակալիքը Հանրապետութեան Նախագահին եւ եգիպտացի ազնիւ ժողովուրդին։

Հիւր հոգեւորականը, Ուրբաթ, 2 Փետր. 1973, Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահին հետ միասին մեկնեցաւ Աղեքսանդրիա (Այս մասին կարդալ ա. էջին վրայ)։

Գերշ. Տ. Տիրայր Եպիսկոպոսի վերջին դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ Գահիրէի մէջ այսօր Հինգշաբթի, 8 Փետր. 1973, Հայկական Ընթերցասրահին մէջ ուր տեղի պիտի ունենայ նաեւ ողջերթի ընդունելութիւն։

Իսկ յաջորդ օրը, Ուրբաթ, 9 Փետր. 1973, կ. ե. ժամը 2.50ին Տիրայր Սրբազան «Միսըր Իսք Էրլայնզ»ով, Գահիրէի Միջազգային օդանաւակայանէն կը մեկնի դէպի Պէյրութ, ուրկէ 12 Փետրուարին, Երկուշաբթի, ռումանական «Թարոմ» ընկերութեան օդանաւով կը վերադառնայ Պուքրէշի՝ (Պուքրէշ) իր հօտին։

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՆԱՏԱՅԷՆ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

Կը տեսնես սիրելի Նուրիձա, թէ Մարիձա քոյրդ ինչ գոյներու մէջ թաթխուած է, ալ երեւակայէ նորերը։

Հիմա աղուոր քուրիկս, այսպիսի մթնոլորտի մը մէջ դուն ազգային բանախօսութիւն սարքէ և սկսէ Սրգար Թագաւորէն, հասնելու համար Ալեքսանդրապոլի դաշնագրին, այնուհետեւ գանգատէ որ մարդ ներկայ եղած չէ։

Բայց չատը գնաց քիչը մնաց, միայն թէ Լիբանանը գործը կ'աւրէ կոր, որովհետեւ այնտեղ ազգայնճիւութեան զօրաւոր Ֆապրիքասիոն մը կայ և հիներուն տեղը նորեր կը հանին, թարմ արիւն ներարկելու համար արիւնաքամներուն և այսպէսով պիտի երկարի մեր կռուազանութիւնը։

Ա՛լ վերջացնեմ։

Սիրելի քուրիկս, եթէ միտքըդ դրած ես Նոր տարուայ առթիւ ինծի նուէր մը ընելու, օգտակար բան մը ըրէ և Հերմինին հետ ինծի ղրկէ։ Մեծ բան մը չէ ուզածս, բայց այս կողմերը այդ ուզածս չգտայ։

Ուզածս պիտի քաշուէի ուզելու, բայց այս կողմերը երեսնիս պատռուեցաւ, և մեր ամօթ կարծածները մեզի հասկցուցին թէ չատ բնական և սովորական բաներ են։ Հետեւաբար, նորէն խօսքըս ամօթ ըսեմ ես, ուզածս հասոըկէք, լայնկէք, երկայնկէք, խոշորկէք, երկու տուզինա կանացի անդրավարտիկ ղրկելդ է։

Այստեղինները ժապաւէնի կը նմանին և մեզի չեն յարմարիր, հակառակ որ պատկերասփիւռին մէջ միշտ կը ցուցադրուին։

Երկու տուզինա ուզելուս պատճառն ալ այն է, որ մեր հայկական սրահներուն մէջ յաճախ կանացի ներքնազգեստներու ցուցահանդէսներ կը կազմակերպուին, այնպէս որ ղրկելիքներդ չատ յարգի կ'անցնին՝ դեռ երեսնին մնացող մեր կնիկներուն համար:

Սիրով քոյրդ՝
ՄԱՐԻՁԱ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ափփըր Տէրպ/էն (Միաց. Նահանգներ) Պր. ՎԱՂԻՆԱԿ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ կը նորոգէ իր բաժանորդագրութիւնը (օդային փոստով)։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Այրի Տիկին Այծեմնիկ Պօյաճեան և զաւակները Արա և Արտա, իրենց չատ սիրելի ամուսնոյն և հօր՝ ողբ. Վահէ Պօյաճեանի մահուան քառասունքին առիթով, կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Գալուստեան Վարժարանին 100
Նուպարեան Վարժարանին 100
Եկեղեցւոյ Պայծառութեան 100
Հայ Գեղ. Միութեան 100
«Արեւ»ին 300
«Ջահակիր»ին 300

Իրենց չատ սիրելի զաւկին ու եղբօր՝ ողբ. Կարօ Թուֆայեանի մահուան քառասունքին առթիւ Տէր և Տիկին Հրանդ Թուֆայեան և Տէր և Տիկին Կայծ Թուֆայեան կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները։

«Այծեմնիկ»ի հանգստեան տան 500
Աղքատախնամին 500
Եկեղեցւոյ Տիկնանց Խնամակալութեան 500
Հայ Կարմիր Խաչին 500
Հ.Բ.Ը. Միութեան 500
Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարին 500
Հ.Մ.Ը.Մ. Արարատին 500
Կոկանեան Սրահին 500
Հայ Գեղ. Միութեան 200
Նուպարեան Ազգ. Վրժ.ին 200
«Արեւ»ին 200
«Յուսաբեր»ին 200
«Ջահակիր»ին 200

Իրենց չատ սիրելի և անմոռանալի եղբօր զաւկին՝ ողբ. Կարօ Թուֆայեանի դառնակսկիծ մահուան քառասունքին և անոր քաղցր յիշատակին, Տէր և Տիկին Յարութիւն Թուֆայեան (Մ.Ն.) կը նուիրեն.

Ամենայն Սրբոց Գերեզ. 100
«Այծեմնիկ»ին 100
Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարին 100
Կոկանեան Սրահին 100
Նուպարեան Վարժարանին 100
«Արեւ»ին 100
«Ջահակիր»ին 100

Իրենց չատ սիրելի զարմիկին՝ ողբ. Կարօ Թուֆայեանի կըսկծալի մահուան քառասունքին առթիւ, Տէր և Տիկին Գրիգոր Թուֆայեան (Մ.Ն.) կը նուիրեն.

Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարին 100
«Արեւ»ին 100
«Ջահակիր»ին 100

Իրենց չատ սիրելի զարմիկին՝ ողբ. Կարօ Թուֆայեանի դառնաղէտ մահուան քառասունքին առթիւ, Տէր և Տիկին Եդուարդ Փէշտիմալճեան (Մ.Ն.) կը նուիրեն.

«Այծեմնիկ»ին 100
«Արեւ»ին 100
«Ջահակիր»ին 100

Իրենց չատ սիրելի զարմիկին՝ ողբ. Կարօ Թուֆայեանի դառնակսկիծ մահուան քառասունքին առթիւ, Տէր և Տիկին Հրաչ Թուֆայեան (Մ.Ն.) կը նուիրեն.

Կոկանեան Սրահին 100
«Արեւ»ին 100
«Ջահակիր»ին 100

Իրենց չատ սիրելի և անմոռանալի զարմիկին՝ ողբ. Կարօ Թուֆայեանի կսկծալի մահուան քառասունքին առթիւ, և անոր քաղցր յիշատակին, Տէր և Տիկին Գրիգոր Եըլանճեան կը նուիրեն.

Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարին 100
«Արեւ»ին 100
«Ջահակիր»ին 100

Իրենց չատ սիրելի ողբ. Կարօ Թուֆայեանի կսկծալի մահուան քառասունքին առթիւ, Տիար Երուանդ Թաչճեան և ընտանիք կը նուիրեն.

Կոկանեան Սրահին 100
«Արեւ»ին 100
«Ջահակիր»ին 100

Իրենց սիրելի ամուսնոյն և հօր, ողբ. Գէորգ Սարաֆեանի մահուան Ե. տարելիցին առթիւ, Այրի Տիկին Բուբուլ Սարաֆեան և զաւակունք Արթօ և Միսաք (Մ.Ն.) կը նուիրեն.

Աղքատախնամին 200
Գալուստեանի ճաշի սեղանին 200
«Արեւ»ին 200
«Յուսաբեր»ին 200
«Ջահակիր»ին 200

Իրենց սիրելի հօր, ողբ. Գէորգ Սարաֆեանի մահուան Ե. տարելիցին առթիւ, Տէր և Տիկին Յակոբ Տէօվլէթեան կը նուիրեն.

«Այծեմնիկ»ին 200
Գալուստեանի ճաշի սեղանին 200
«Արեւ»ին 200
«Յուսաբեր»ին 200
«Ջահակիր»ին 200

Իրենց սիրելի եղբօր՝ ողբ. Պերճ Տէօվլէթեանի մահուան Է. տարելիցին առթիւ, Տէր և Տիկին Յակոբ Տէօվլէթեան կը նուիրեն.

«Այծեմնիկ»ին 200
Գալուստեանի ճաշի սեղանին 200
«Արեւ»ին 200
«Յուսաբեր»ին 200
«Ջահակիր»ին 200

Իրենց սիրելի ազգականին ողբ. Պերճ Տէօվլէթեանի մահուան Է. տարելիցին առթիւ, Այրի Տիկին Բուբուլ Սարաֆեան և զաւակունք Արթօ և Միսաք (Մ.Ն.) կը նուիրեն.

Աղքատախնամին 100
Գալուստեանի ճաշի սեղանին 100
«Այծեմնիկ»ին 100
«Արեւ»ին 100
«Յուսաբեր»ին 100
«Ջահակիր»ին 100

(Վերոյիշեալ բոլոր նուիրատուութիւնները ստանալ «Արեւ»էն)

Ազգային բարերար՝ ողբ. Վահան Սարեանի մահուան տխուր առիթով փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Արթօ Պըլըքտանեան կը նուիրեն.

Աղքատախնամին 100
«Արեւ»ին 100
«Ջահակիր»ին 100

ՊՊ. Գրիգոր, Լեւոն, Նուպար Լէյլէկեան ընտանիքները, Նոր Տարւոյ եւ Ս. Ծնունդի առթիւ, իրենց ննջեցելոց քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան 200
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին 200
Աղեքս. Աղքատախնամին 200

Ոմն, ընկլ. թիւ 3378 և թիւ 2869 ուխտի մը առթիւ կը նուիրէ.

Պօղոսեանի ճաշի սեղանին 500
Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան 500

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Տիկին Արաքսի Քեհեաեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Վազգէնակ և Սօֆի Լուսինեան և զաւակունք (Մ.Ն.) փոխան ցաւակցական հեռագիրի կը նուիրեն 500 ե. դ.:

Իր սիրելի ամուսնոյն՝ ողբ. Երուանդ Մսըրլեանի մահուան Բ. տարելիցին առթիւ, Այրի Տիկին Ատրինէ-Աղաւնի Մսըրլեան կը նուիրէ 200 ե. դ.։

Իր քեռայրին՝ ողբ. Յարութիւն Սիւրմէնեանի մահուան տըխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպըսակի՝ Պր. Մուշեղ Կէրիկեան կը նուիրէ 200 ե. դ.։

Պր. Տիրան Քիւրքճեանի ընդ Օր. Պեյլա Խաչերեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ, վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Սարգիս Գալաեան 200
» » Արամ Մովսէսեան 100
» » Զաւէն Գալաեան 100

Ողբ. Տէր և Տիկին Սարգիս և Նուարդ Եէնիգօմշուեաններու մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան Տիկին Շաքէ Երզնկացեան կը նուիրէ 100 ե. դ.:

Ողբ. Յարութիւն Սիւրմէնեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Յոլակ Երզնկացեան 100
Տէր և Տիկ. Սարգիս Գալաեան 100
» » Արամ Մովսէսեան 100
» » Զաւէն Գալաեան 100

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Իրենց սիրելի քրոջ զաւկին՝ ողբ. Կարօ Թուֆայեանի մահուան քառասունքին առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Նազարէթ Գասապեան և զաւակը 1000
Տէր և Տիկ. Պետրոս Արգարեան և զաւակունք 200
Տիկին Սաթենիկ Տաճեան 100

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Ողբ. Տիկին Աննիկ Տէյիրմէնճեանի մահուան կսկծալի առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Պր. Վրէժ Սիֆերեան 200
Տէր և Տիկին Մելքթոն Պօհճալեան 100
Տէր և Տիկ. Սիրաք Սիրաքեան 100
Պր. Խաչիկ Առաքելեան 100

Ողբ. Ֆերտինանտ Սահակեանի մահուան կսկծալի առթիւ վասն ցաւակցութեան, Տէր և Տիկին Մելքթոն Պօհճալեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

Քիրիշճեան ընտանիք 100 ե.դ., ողբ. Մարիամ Կէնճլեանի մահուան տխուր առթիւ։

Պր. Արամ Պէն Օհանեան 200 ե.դ., իր դասընկերոջ՝ Պրն. Յարութիւն Զ. Միսքճեան/ ընդ Օր. Նայիրի Արթինեանի նշանախօսութեան ուրախ առթիւ։

ՊՊ. Գրիգոր Լեւոն, Նուպար Լէյլէկեան ընտանիքներ 300 ե.դ., իրենց սիրեցեալ զարմիկին՝ ողբ. Ֆերտինանտ Սահակեանի մահուան տխուր առթիւ։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص ب ٢١١١ بالقاهرة ج ع م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالابان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր— ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Յապաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 466—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1973 | ՀԱՏԸ ՉԵՌՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. | عدد رقم ٤٦٦ — الخميس ١٥ فبراير ١٩٧٣

ՅՈՒՍԱԴՐԻՉ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ...
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ, ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉԱՁԵՒ...

Տեսակէտներու բաղդատականէն յայտնուեցաւ, որ Սփիւռքահայ կուսակցութիւնները իրարու հակադրուած են աւելի շատ վարչաձեւի, ընկերային և գաղափարական հարցերու շուրջ։

Սպասելի էր այս շեշտուած հակասութիւնը։ Իւրաքանչիւր կազմակերպութիւն ունի և կը պահէ իր ուրոյն գաղափարախօսութիւնը։ Ունի սեփական համոզում, ՝այլ,ալ(ս), ազգ/, հայրենիքի, ընկերութեան, մարդկային տնտեսական փոխ-յարաբերութիւններու և դեռ հասարակական այլն երեւոյթի հանդէպ որ մարդը կը շրջապատեն։

Իւրաքանչիւր կազմակերպութեան համար քանկագին է հայրենիքի ու ազգի գաղափարը, զգացումը, որ բնական է։ Համաձայն են, որ իւրաքանչիւր ժողովուրդի բնական իրաւունքն է պահել իր պատմա-անհատականութիւնը։ Ունենալ սեփական հայրենիք, ազգային ուրոյն կեանք և պետութիւն։ Տեղ գրաւել աշխարհի տէրութեանց ու ժողովուրդներու շարքին։ Իր Ազգին, ժողովուրդին նպաստը բերել համաշխարհային քաղաքակրթութեան վերելքին։

Սակայն իւրաքանչիւր կուսակցութիւն ունի իր նախասիրութիւնը, իր ըմբռնումը ազգային գոյութիւն կազմակերպելու, պետութիւն կառուցելու, արդար հիմերու վրայ ազգային երջանիկ կեանք կերտելու, հայրենիքին վերելքն ու բարօրութիւնը միայնուն դարձնելու շուրջ։

Այս պատճառով ալ նոյն կուսակցութիւնները սկզբունքային նոյն կեցուածքը ունենալով հանդէպ՝ ազգային ու հայրենական գոյութեան, իրաւունքներու պաշտպանութեան և յառաջդիմութեան ապահովման նկատմամբ, իրարու կը հակադրուին կամ իրարմէ կը տարբերին, երբ կարգը կու գայ ընտրելու յարմարագոյն պետական դրութիւնը, վարչաձեւը, ընկերային կառոյցը։

Իւրաքանչիւր կողմ իր նախընտրածը կը դաւանի լաւագոյնը։ Այսքանը բնական է, քանի որ իւրաքանչիւր կուսակցութիւն արտայայտիչն է, ամէն բանէ առաջ, ընկերային որոշ հատուածի մը տնտեսական շահերուն։ Կուսակցութիւնները, լինելով էութեամբ, դասակարգային են։

Տարօրինակ չէ հետեւաբար տեսնելը, որ Սփիւռքահայ կուսակցութիւններէն ամէն մէկը, իր ուրոյն տեսակէտը ունի՝ ժամանակակից Հայկական Հանրապետութեան պետական ու վարչական կառոյցին և դեռ ապագայ ամբողջական Հայաստանի ընկերային-տնտեսական գոյավիճակին շուրջ։

Դրական երեւոյթ մըն է սակայն հաստատելը, ինչպէս մաղթած էր Հնչակեան Կուսակցութեան ԺԲ. Համագումարը, որ հայութեան բոլոր հատուածները համամիտ են՝ որ գաղափարական բնոյթի տարակարծութիւններ պատճառ չդառնան, չխանգարեն համազգային գործակցութիւնը, նպատակներու եւ շահերու շուրջ, որոնք ընդհանրական են, բոլոր կողմերուն ալ ցանկութեան կը համապատասխանեն, քանի որ այդ հաւաքական գործելակերպին ու գոյանալիք արդիւնքին մէջ իւրաքանչիւր կողմ պիտի ունենայ իր շահաբաժինը։

Այդպիսի նպատակ մըն է, օրինակի համար, մեր հողային դատի հետապնդումը, մեր հողային պահանջը Թուրքիայէն։

Նոյն կուսակցութիւնները համաձայն ըլլալ կը թուին այն մասին, որ դեռ Թրքահայաստանի ազատագրութիւնը չապահոված՝ անոր վրայ հաստատուելիք վարչաձեւին, դրօշի գոյնին մասին խօսիլն ու վիճիլը ժամանակավրէպ է։ Անոր շուրջ նպատակայարմար է վիճիլ կամ որոշում մը տալ, ինչպէս կը թելադրէ հայկական իմաստուն առածը—արջը որսալէ ետք՝ սակարկել մորթին շուրջ։

Իւրաքանչիւր հատուած կրնայ ունենալ իր սկզբունքային նախընտրութիւնը։ Բայց այդ էջը կարելի է բանալ՝ երբ ապահոված է դատին արդար լուծումը, վերադարձուած է հողը, և կը մնայ վճռել անոր վարչական և ընկերային դրութիւնը։

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴԻՐՔԸ

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը համակիր չէ Խ. Հայաստանի վարչաձեւին։ Ունի իր նախասիրութիւնը երեք պետական դրութիւն։ Կը նկատէ սակայն, որ ներկայ պայմաններու մէջ նախընտրելի է պահել Հայկական Հանրապետութեան այժմու

(Շարունակութիւնը տես էջ 4)

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ՍԱՀԱԿԵԱՆ – ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ ԼԻՍԷԻ ՆՈՐ ՇԷՆՔԻ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՀԻՄՆԱՐԿԷՔԸ

Սփիւռքահայութեան մշակութային ու կրթական կեանքին մէջ վերջին յիսնամեակի ընթացքին, իր հայրենանուէր, ազգանուէր եւ դաստիարակչական մեծ գործունէութեամբ՝ առաջնահերթ դեր կատարած Սահակեան Լիսէն, իր կէսդարեայ յոբելեանին առթիւ, բախտաւորութիւնը ունեցաւ տարիներու երազին իրականացումը հանդիսացող՝ արդիական նոր շէնքի մը հիմնարկէքը նշելու։

Նկար մը հիմնարկէքի հանդիսութեան պատեհ առթիւ. Առաջին շարք, ձախէն աջ՝ Բարգ. Տէր Միքայէլեան. Տոքթ. Անդրանիկ Մանուկեան, Վեր. Սողոմոն Նիւյիճիրեան, Տոքթ. Ալպէր Մուխայպեր, Գերշ. Տաճատ Արք. Ուրֆալեան. Տոքթ. Սելիմ Հայէք, Արա Երեւանեան, Հապիպ Հաքիմ եւ Յարութիւն Կուժունի։

Արդարեւ, Լիբանանահայ Կրթական Բարեսիրական Միութեան Կեդրոնական Մարմնի և Շինութեան Թեքնիք Յանձնախումբի հրաւէրով, Կիրակի, 28 Յունուար 1973, կ. ա. ժամը 11ին, Վարժարանի ընդարձակ նոր հողին վրայ (Սին Էլ Ֆիլի երկաթուղիի կամուրջին կից), հանդիսաւոր ու համազգային շուքով կատարուեցաւ ապագայ Սահակեան - Լեւոն Մկրտիչեան Լիսէի հիմնարկէքի հանդիսութիւնը։

Հակառակ մթնոլորտային աննպաստ պայմաններուն, խուռներամ բազմութիւն մը, որուն առաջին շարքերուն վրայ կը գտնուէին՝ օրուան հովանաւոր Փոխ-վարչապետ և Կրթական Նախարար Տոքթ. Ալպէր Մուխայպէր, պետական երեսփոխաններ՝ Տոքթ. Անդրանիկ Մանուկեան և Արա Երեւանեան, Լիբանանահայոց Առաջնորդ Գերշ. Տաճատ Արք. Ուրֆալեան, Լիբանանի Հայ Աւետարանական Համայնքի Հոգեւոր Հովիւ Վեր. Սողոմոն Նիւյիճիրեան, Գերշ. Գնէլ Եպս. Ճէրէճեան, Հոգշ. Գէորգ Ծ. Վրդ. Կարապետեան, Քահանայ Հայրեր, Սին Էլ Ֆիլի շրջանի Քաղաքապետը և Քաղաքապետութեան անդամները, Լիբանանահայ քաղաքական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչները, Հայրենիքի ներկայացուցիչները, Գ. Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան և Հ.Բ.Ը.Մ.ի Լիբանանի Շրջանի ներկայացուցիչները, Սահակեան Լիսէի Տնօրէնութիւնը, Ուսուցչական Կազմը և Օժանդակ Մարմիններու անդամները, մշակութային, մարզական և ուսանողական միութեանց ներկայացուցիչները, Լիբանանահայ մամուլի ներկայացուցիչները, ազգային, մշակութային և կրթական երեւելի դէմքեր մասնակցեցան՝ սոյն բազմամեայ կրթական օճախի նոր ու արդիական շէնքի հիմնաքարի զետեղման հանդիսաւոր արարողութեան։

Յանուն Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութեան, սոյն հանդիսութեան բացման խօսքը կատարեց երիտասարդ մտաւորական Սամուէլ Սարգիսեան, որ արաբերէն լեզուով իր ելոյթին մէջ՝ բարի գալուստ մաղթելէ ետք բոլորին, սեղմ

(Շար. տես էջ 3)

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆԻ
ՄԵԿՆՈՒՄԸ ԳԱՀԻՐԷԷՆ

Ինչպէս մեր նախորդ թիւով հաղորդած էինք, Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ Հայոց Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, որ 18 օրեր պարեցաւ Եգիպտոսի երկնակամարին տակ. իր հիւրը՝ Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան, եւ այդ օրերու ընթացքին այցելեց Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ տեսարժան եւ պատմական վայրերը, ինչպէս նաեւ հայկական ազգային, կրօնական, մշակութային եւ մարզական կազմակերպութիւնները, այցելեց հայ մամուլի խմբագրատուները, պատարագեց եւ քարոզեց Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ եկեղեցիներուն

Յիշատակի խմբանկար մը Գահիրէի [illegible] մէջ. Տիրայր Եպս. Մարտիկեան և [illegible] զանազան ներկայացուցիչներ. (Լուսանկար «Ջահակիր»)

(Շար. տես էջ 6)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Տիրայր Սրբազանին Վերջին Դասախօսութիւնը տեղի ունեցաւ Հայկական Ընթերցասրահին մէջ

Գահիրէէն իր մեկնումին նախօրեակին, Հինգշաբթի, 8 Փետրուար 1973, կ. ե. ժամը 9 30, Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ Հայոց Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, իր վերջին դասախօսութիւնը կատարեց Հայկական Ընթերցասրահին մէջ, ի ներկայութեան խուռներամ բազմութեան։

Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ՝ Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, իր բարձր ներկայութեամբ կը պատուէր այս դասախօսական երեկոն։ Ներկայ էին նաև Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, Պատկ. Թեմական Ժողովի փոխ ատենապետ ընկեր Հայկ Օհաննէսեան, Պատկ. Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Դր. Հ. Քիւրքճեան, փոխ-ատենապետ Դր. Փոլ Քիլիտճեան, անդամներ Ռ. Գազազեան և Ս. Պալեան. Ազգ. Երեսփոխաններ ՊՊ. Վ. Զէյթէնեան, Յ. Տընկճեան, Զ. Պալեան, հայ մամուլի ներկայացուցիչներ, Աղեքսանդրիայի Պատկ. Թեմական Ժողովի փոխ ատենադպիր Դր. Մուրատ Քէօշկէրեան, Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան ատենապետ Դր. Նորայր Պէն Օհանեան, Գահիրէի զանազան հոգաբարձութեանց անդամներ, Գալուստեան Ազգ. վարժարանի տնօրէն Դր. Ն. Վարդեան և նոյն վարժարանին Տիկնանց Յանձնախումբի անդամուհիներէն շատեր, սրահի հիմնադիրներէն ընկերներ Խորէն Իսկէնեան, Եզնիկ Վեցիկեան, Միսաք Տընկճեան, ինչպէս նաև սրահի վարչականներ, Հ.Մ.Մ.ի և Նոր Սերունդի երկսեռ անդամներ, «Շնորհալի» երգչախումբին ղեկավարը՝ Մօ. Եդ. Ցակոբեան և երգչախումբէն անդամներ, ինչպէս նաև երկսեռ հայ հասարակութիւն։

Երեկոյթին բացումը կատարեց սրահին նախագահը՝ ընկեր Սարգիս Պալեան։ Շնորհակալութիւն յայտնելէ ետք Սրբազան հայրերուն և բոլոր ներկաներուն որ իրենց ներկայութեամբը եկած են պատուելու այս մշակոյթի կեդրոնը, ան իր բարեմաղթութիւնները ըրաւ

(Շար. տես էջ 8)

ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՈՒԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆԻ

Երեքշաբթի, 6 Փետրուար 1973, Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ՝ Ազգային Իշխանութեան կողմէ կազմակերպուած էր Պատուասիրութիւն-Քոքթէյլ մը, ի պատիւ Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ Հայոց Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանին։

Ներկայ էին՝ Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, Արժ. Տ. Սահակ և Տ. Ներսէս քահանայ հայրերը, Հայ Կաթողիկէ համայնքին վիճակաւոր՝ Գերապայծառ Ռափայէլ Եպս. Պայեանը, Հայ Աւետարանական համայնքին նախագահը՝ Դր. Աւետիս Զագգեան և իր համեստափայլ Տիկինը, Գահիրէի Պատկ. Թեմական և Քաղաքական Ժողովներու գրեթէ ամբողջական կազմերը, Ազգային բոլոր մարմիններու անդամները՝ իրենց տիկիններով, ինչպէս նաև հայ մամուլը։ Այսպիսով շուրջ 150 հրաւիրեալներ եկած լեցուցած էին Ազգ. Առաջնորդարանին դահլիճը, ուր, խորքին, Եկեղեցւոյ Տիկնանց Յանձնախումբի անդամուհիներուն կողմէ բծախնդրօրէն պատրաստուած էր հոյս պիւֆէ մը. Պտղահիւթերով, զովացուցիչներով, գինիով և վերմութով առատօրէն հիւրասիրուեցան բոլոր ներկաները ու յաճախակի կենացներ պարպուեցան բոլորին կողմէ։

Այս ընդունելութեան բացման խօսքը կատարեց Զաւէն Սրբազան և հրաւիրեց Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենապետը, որ ելոյթ ունենայ յանուն Ազգ. Իշխանութեան։ Դր. Արթօ Պըլըքտանեան խօսեցաւ յաւուր պատշաճի և օղջերթ մաղթեց հիւր Սրբազանին։

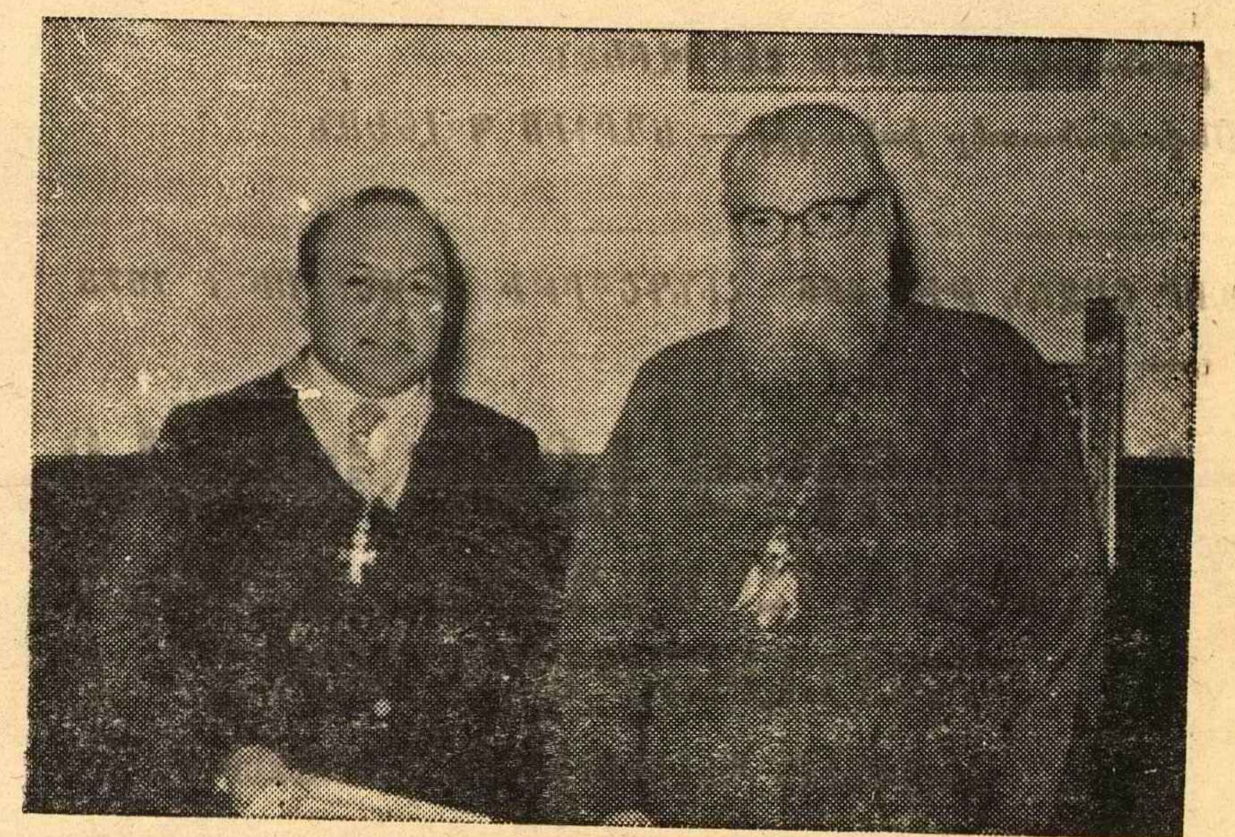
Տիրայր Սրբազան հրաժեշտի խօսք կատարեց, շնորհակալութիւն յայտնելով իրեն վերապահուած սիրալիր ընդունելութեանց համար և պաշտօնապէս հրաւիրեց որ Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանը, երբ իր և իր հօտին հիւրը՝ այցելէ Ռումանիա և Պուլկարիա։ Այս հրաւէրը ծափերով ողջունուեցաւ բոլորին կողմէ։ Տիրայր Սրբազան, Եգիպտոս իր այցելութեան աւարտին առթիւ, յիշատակի նուէր մը տուաւ Հոգշ. Հայր Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանին, որ Սրբազան Հօր Գահիրէ կեցութեան շրջանին, ընկերացաւ անոր բոլոր պաշտօնական այցելութեանց ժամանակ, իբր ներկայացուցիչ Ազգ. Իշխանութեան։

Ուրախ և խանդավառ այս մթնոլորտը տևեց մօտ երկու ժամ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՊԱՏԿ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՏԵՆԱՊԵՏ
ԴՐ. ՎԱՀԱՆ ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԱԾ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ ծանօթ ազգային և Աղեքսանդրիոյ Պատկ. Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Դր. Վահան Ալեքսանեան, պարգևատրուած է «Ս. Մարկոսի Խաչով», իբր վարձատրութիւն իր կատարած բազմապիսի ծառայութեանց։

Անցեալ 13 Յունուարին, Շաբաթ կէսօրէ առաջ, Աղեքսանդրիոյ և համայն Ափրիկէի Ս. Մարկոսի Աթոռի Յունաց Պատ-Պատրիարք՝

Ն. Ս. Նիգոլաոս Զ., պատրիարքարանի իր գրասենեակին մէջ՝ ի ներկայութեան բարձրաստիճան եկեղեցականներու և յետ պատուասիրութեան, Դր. Վահան Ալեքսանեանի վիզէն կախեց՝ «Ս. Մարկոսի Խաչ» պատուանշանը։

Այս ուրախ առիթով, ջերմօրէն կը շնորհաւորենք Դր. Վահան Ալեքսանեանը և լաւագոյն բարեմաղթութիւններ կ'ընենք իրեն։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ՝
ՍՏԵՓԱՆ ՍԱՖԱՐԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԱԾ

Ուրախութեամբ կարդացինք, որ Հանրապետութեան սովետական մարմիններու մէջ կատարած բազմամեայ գործօն աշխատանքի համար եւ իր ծննդեան 50 ամեակին առթիւ, Հայաստանի Ս.Ս.Հ. Ֆինանսներու (ելեւմտից) նախարար՝ Ստեփան Ռուբէնի Սաֆարեանը պարգեւատրուած է Հ.Ս.Ս.Հ. Գերագոյն Սովետի պատուոգրով։

Հրամանագիրը ստորագրած են հանրապետութեան նախագահ՝ Ն. Յարութիւնեանը եւ նախագահութեան քարտուղար՝ Ռ. Սվեդլովան։

Կը շնորհաւորենք մեզի ծանօթ եւ բարեկամ անձնաւորութիւն Ստեփան Սաֆարեանը եւ երկար ու երջանիկ կեանք կը մաղթենք իրեն։

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ ԵԳԻՊՏՈՍՈՒՄ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ) – Վերջերս Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութիւնում տեղի ունեցաւ սովետական արուեստի փառատօն, որին մասնակցում էին Սովետական Միութեան շուրջ 200 արուեստագէտներ, բազմաթիւ կատարողական անձնակազմեր, այդ թւում Հայաստանի Պետական Էսդրատային Նուագախումբը՝ Կոմպոզիտոր Կոնստանտին Օրբելեանի ղեկավարութեամբ։

Փառատօնի հիւրն էր ՍՍՀՄ Կոմպոզիտորների Միութեան պատուիրակութիւնը, որի կազմում էին Ղազախստանի Կոմպոզիտորների Միութեան Նախագահ Երկեգալի Ռախմադիեւը, Հայաստանի Կոմպոզիտորների Միութեան Նախագահ Էդուարդ Միրզոյեան և Տաջիկստանի Կոմպոզիտորների Միութեան Նախագահ Մուրադ Գոժլաևը։

Փառատօնի օրերին սովետական Կոմպոզիտորները ծանօթացան տեղի երաժշտական կեանքին, եղան Գահիրէի երաժշտանոցում, պալետային դպրոցում, արաբական երաժշտութեան հիմնարկում, ինչպէս նաև գիտեցին երկրի տեսարժան ու պատմական վայրերը։

Նրանց ջերմօրէն ընդունեցին եգիպտահայ գաղութի ներկայացուցիչները։ Հիւրերը պատուին երեկոներ և հանդիպումներ կազմակերպեցին Հայ Բեղարուեստասէրից Միութիւնում, Հայկական Ընթերցասրահում, «Արեւ» և «Ջահակիր» թերթերի խմբագրութիւններում, հայկական դպրոցում և հայոց առաջնորդարանում։

Հանդիպումների ժամանակ, կայացած համերգների ընթացքում սովետական կոմպոզիտորները հանդէս եկան ազգային երաժշտական նմոյշների կատարումով։

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՔԷԹԻ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ
ՊԷՅՐՈՒԹ ՊԻՏԻ ԺԱՄԱՆԷ

Լիբանանահայ Գեղարուեստասիրաց Միութիւնը ցաղափարը ունեցած է Պէյրութ հրաւիրելու միջազգային համբաւի տիրացած Ամերիկահայ երգչուհի Քէթի Պէրպէրեանը, որ իր միակ համերգը պիտի տայ այս ամիս,

ՔԷԹԻ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Փետրուար 21-ին, «Իւնեսքօ»ի պալատին մէջ։

Քէթի Պէրպէրեանի արուեստը՝ մանաւանդ Լիբանանահայութեան, քիչ ծանօթ է։ Վստահ ենք, թէ ոչ միայն հայ երաժշտասէր հասարակութիւնը, այլ նաեւ արաբ եւ օտար երաժշտասէրներն ալ պիտի հետաքրքրութեամբ իրենց ներկայութեամբ ու գնահատեն զինք։

Քէթի Պէրպէրեանի երգարուեստին մասին երաժշտական յայտնի քննադատ ձիանի էմիլիօ Սիմոնեթթի գրած է Վենետիկի Միջազգային Երաժշտական Փառատօնին առիթով.–

«Ան որ Քէթի Պէրպէրեանը չէ ունկնդրած, չի կրնար երեւակայել անոր ձայնին ոյժն ու հմայքը»։

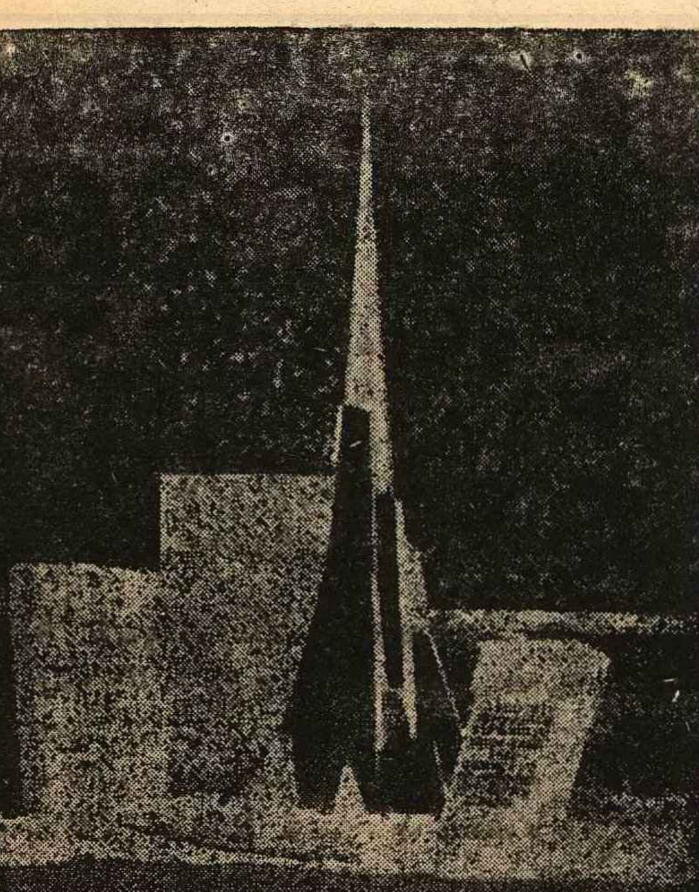
Քիչ անգամ այս ձեւի գնահատական մը գրուած է երգիչի մը մասին, անոր անի քննադատի մը կողմէ։

«ԱՐԱՐԱՏ»

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԵՂԵՌՆԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

Մարսէյլի Յուշարձանի Յանձնախումբը օրերս կոչ մը ուղարկած է սփիւռքահայ զանազան թերթերու, որուն մէջ կ'ըսուի, թէ Կիրակի, 11 Փետրուար 1973, կ. ա. ժամը 11ին, տեղի պիտի ունենայ բացումը Մարսէյլի Յուշարձանին՝ զոր կանգնեցուած է Փրատոյի Ս. Մեսրոպ եկեղեցիին բակին մէջ, ի յիշատակ «1915ի բարբարոս ցեղասպանութեան զոհ՝ մեր մէկուկէս միլիոն նահատակներուն, ինչպէս նաև Ապստամբ Ֆրանսայի, Հայաստանի և մարդկային ազնուագոյն իտէալներու համար ինկած բոլոր հայ ռազմիկներուն»։

Բացման հանդիսութեան կը նախագահէ եւ կը խօսի Ն. Վ. Ժօզէֆ Զամիթի։

ՊԷՅՐՈՒԹ

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Ցաւով կը տեղեկանանք, որ 14 Յունուար 1973, Պէյրութի Ամերիկեան հիւանդանոցին մէջ իր մահկանացուն կնքած է՝

ԵՐԻՑՈՒՀԻ ՍՈՂՈՄԷ ԱՇԸԳԵԱՆ

խոր սուգի մատնելով ընտանեկան իր պարագաները։

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուած են Չորեքշաբթի, 17 Յունուար 1973, կ. ե. ժամը 3ին, Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ եւ ողբացեալին մարմինը թաղուած է Ֆուրն Համուշի ազգային գերեզմանատան մէջ։

Այս կսկծալի առթիւ մեր զգացուած ցաւակցութիւնները կը յայտնենք ողբացեալին ամուսնոյն՝ Արժ. Տ. Արսէն Ա. Քհնյ. Աշըգեանին եւ դուստրերուն, զաւկին Արժ. Տ. Օշական Քհնյ. Աշըգեանին, երեցկինին եւ զաւակներուն ինչպէս նաեւ սգակիր բոլոր պարագաներուն։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՍ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. ԳԱԼՍՏԵԱՆ

Անդամ Ս.Ս.Հ.Մ.ի Գերագոյն Սովետի, «Հրազդանիմբրոյ Թրասթի բաժանմունքի վարիչ

Ճակատագիրը ուզած է որ մեր ընտանիքին բոլոր անդամներն ալ կառուցողներ ըլլան: Կառուցանելու այս «ժառանգութիւնը» — ամենեն առողջը աշխարհին — հօրմէս սկըսած է:

Մեր տան մէջ, «աշխատանք» եւ «շինութեան մեթոտներ» է զատ ուրիշ բանի մասին չէին խօսեր: Կը խօսէին նաեւ Հրազդանի մասին, որովհետեւ հայրս Հայաստանի այս նորագոյն քաղաքը կառուցանողներէն կը համարուէր: «Քաղաքը», պարտաւոր էր «նարտարապետական կեդրոն» կոչել:

Մեր ընտանիքին մէջ հինգ զաւակ կենք, երկու տղայ եւ երեք աղջիկ: Մենք, տղաքս, չվիճաբանեցանք նոյնիսկ մեր հետեւելիք ճիւղին մասին, որովհետեւ, մեզի համար, աւանդութիւնը չի յարգելէ զատ՝ ուրիշ հարց գոյութիւն չէր կրնար ունենալ: Կրտսեր եղբայրս՝ Առաքը եւ ես, նոյնինքն Հրազդանի մէջ կառուցողներ եղանք, նոյնպէս եւ մեր քոյրերուն ամուսինները:

Հրազդանն է մեր ընտանիքին երջանկութիւնը: Նայեցէք, հայրս զարգացած մարդ չէր: Ան ամէն ինչ սորված էր ինքնօգնութեամբ, եւ նիւս հոս է որ իր աւանդներուն զգնահատուեցան իրենց իսկական արժէքով, ես՝ իր զաւակը, աւարտած եմ Հրազդանի ճարտարապետական Թեքնիք գոլէճը եւ շինութեանց մասնագէտ եղած՝ եւ հոս աշխատած նոյն «թրասթ»ին մէջ՝ բաժանմունքի վարիչ:

Ներկայիս, ես ինքս երկու զաւակ ունիմ: Անոնք հասակ կը նետեն՝ իրենց աչքերուն առջեւ ունենալով հանքա-քիմիական կոմպինատի աշխատանոցները, ինչպէս նաեւ Հրազդանի շրջանային ելեկտրական գործարանը: Այս վերջին գործարանին բոլոր հրամանները ինքնաշխատ կերպով կ'արձակուին: Զաւակներս գիտեն, թէ հոն ալ, հաւանաբար, մեր ընտանիքին անդամները իրենց ձեռքերը խառնած են շաղախին: Վստահ եմ, որ տղաքս ալ կառուցողներ պիտի ըլլան: Միայն կը փափաքիմ, որ անոնք իրենց մեծ հօրմէն եւ ինձմէ աւելի լաւ ընեն եւ բարձր վկայեալ ճարտարապետներ ըլլան: Իրենցմէ կախեալ է: Անոնք իրենց ուսումը Երեւանի մէջ եւ թէ Մոսկուայի մէջ կրնան ստանալ:

Ի՞նչու այսքան մանրամասնութիւն կուտամ ընտանիքիս մասին: Արդեօ՞ք անոր մասին է որ կը խօսիմ... ո՛չ: Ես, անոր միջոցաւ, Հայաստանի եւ անոր ճակատագրին մասին է որ կը խօսիմ: Կը խօսիմ արդի Հրազդանի մասին, որ կառուցման մէջ է, որը ամենացայտուն կերպով հանրապետութեան նկարագիրը կը բնորոշէ:

17 աշխատողներէ կը բաղկանայ մեր խումբը. ատաղձագործ, զանազործ, փակցնող, պէտոնագործ... Մեր խումբը իր ծրագիրը մինչեւ 180–200 տոկոսով կ'իրագործէ: Հարիւրաւոր մարդիկ կ'աշխատին «Հրազդանաշինթրոյ Թրասթ»ին մէջ եւ չէ պատահած երբեք, որ «թրասթ»ը ծրագիրը չ'իրագործէ:

Մեր կոմպլեքսին բաժանմունքը, ներկայիս, հսկայ հանքա-քիմիական կոմպինատի մը աշխատանոցները կը կառուցանէ, որոնք ճանչցուած են ամբողջ երկրին մէջ: Հիմնականին, ան կ'արտադրէ Հայաստանի այնքա՜ն հարկաւոր ցեմենդը: Հեռու չէ ժամանակը, երբ հոն պիտի կազմակերպուի քիմիական բազմաճիւղանի արտադրութիւն: Սինթեթիք՝ հայ գիտնականներու կողմէ ստեղծուած նախանիւթը, կրածնային եւ նաֆթալինի սինթէքներու ընտանիքէն, որոնցմով այնքան հարուստ են մեր լեռները, առիթ պիտի տայ ստանալու քիմիական ամենազանազան արտադրութիւններ... մինչեւ իսկ նոր ձեւաչափ գործիքներու յատուկ խոշորացոյցներ:

Ծնած եւ մեծցած եմ Սովետական իշխանութեան շրջանին, երբ Ս. Միութեան բոլոր քոյր հանրապետութիւնները՝ յաղթականօրէն ընկերվարութեան գագաթները զրոհ կու տային: Դժուար է ինծի համար Հայաստանը ուրիշ կերպ ներկայացնել: Աւելորդներուն կրնանք հարցնել թէ՝ ի՞նչ էր Հայաստան 60 տարի առաջ: Անոնք ձեզի պիտի պատասխանեն. «Շատ գեղեցիկ, սակայն շատ զքբախ: Ո՛չ լեռներուն վեհութիւնը, ո՛չ լեռնային օդին բիւրեղային մաքրութիւնը, ո՛չ ալ Հայաստանի սքանչելի խաղողները կրնային Հայաստանը ազատել իսկական բնաջնջումէ եւ թշուառութենէ»: Անոնք պիտի աւելցնեն նաեւ. «Առանց Ռուսերուն, մեր հանրապետութիւնը բնաւ գոյութիւն պիտի չունենար»:

Սովետ իշխանութիւնը, ռուս ժողովուրդի եղբայրական եւ հաւատարիմ ձեռքը բոլոր սովետ հանրապետութեանց բարեկամութիւնը, Հայաստանը վերածեցին ճարտարարուեստական երկրամասի մը: Երբոր կը դիտեմ Հրազդանի գործարաններուն կառոյցները, չեմ կրնար ինքզինքս արգիլել մտածելու՝ որ շատ վերջերս տակաւին իմ հանրապետութիւնս երկրագործական երկիր մըն էր միայն, պտուղներ, ծխախոտ եւ քիչ մը կենդանաբուծութիւն:

Մեր «թրասթ»ը փայտ եւ երկաթեայ նեցուկներ կը ստանայ Ռուսիայէն հանքա-քիմիական կոմպինատի կառուցման համար: 17 զանազան ազգութեամբ մասնագէտներ կ'աշխատին նոյնինքն կոմպինատին: Դժուար է քունել Սովետական քաղաքի մը անուն, ուրկէ սարքաւորումի պիտոյքներ չ'ստանանք:

Երկու տարի առաջ, իմ շրջանին մէջ երեսփոխան ընտրուեցայ Ս.Ս.Հ.Մ.ի Գերագոյն Սովետի եւ կը մասնակցիմ անոր Պիւտճէի Յանձնախումբին աշխատանքներուն: Յաճախ Մոսկուա կ'երթամ: Ես, Հայաստանի երեսփոխանը, միւս հանրապետութեանց երեսփոխաններուն հետ միասին, կը քննեմ Դաշնակցային Նախարարներու Պետութեան ծրագիրներու իրագործումները:

Եւ քաղաքին մէջ, ուր կ'ապրիմ ու կ'աշխատիմ, եւ մեր հայրենիքի մայրաքաղաքին մէջ, միշտ կը զգամ մեծ եղբայրութեան զգացումը որը յատուկ է անոնց որոնք նոյն գաղափարները ունին եւ միասին կ'աշխատին լուսաւոր ապագայի մը կերտման համար:

Այո, քանի տարի առաջ էր տակաւին, Հրազդան աշխարհագրական քարտէզներու վրայ չէր երեւեր, պարզ այն պատճառաւ, որ այս քաղաքը գոյութիւն չ'ունէր...: Ճարտարարուեստական ոստան Հրազդանի տեղ կար Ախտայի փոքրիկ գիւղը, որը շատ-շատ 30 տուն կը հաշուէր:

Այսօր՝ քաղաք մըն է: Ասֆալտապատ ճամբաներ ներկայիս Ախտան կը կապեն շրջակայքի միւս գիւղերուն: Հանքա-քիմիական կոմպինատի ճիշդ մօտը ստեղծուեցաւ բնակելի շրջան մը, ուր կ'ապրին հաստատութեան աշխատաւորները, ճարտարագէտները եւ մասնագէտները:

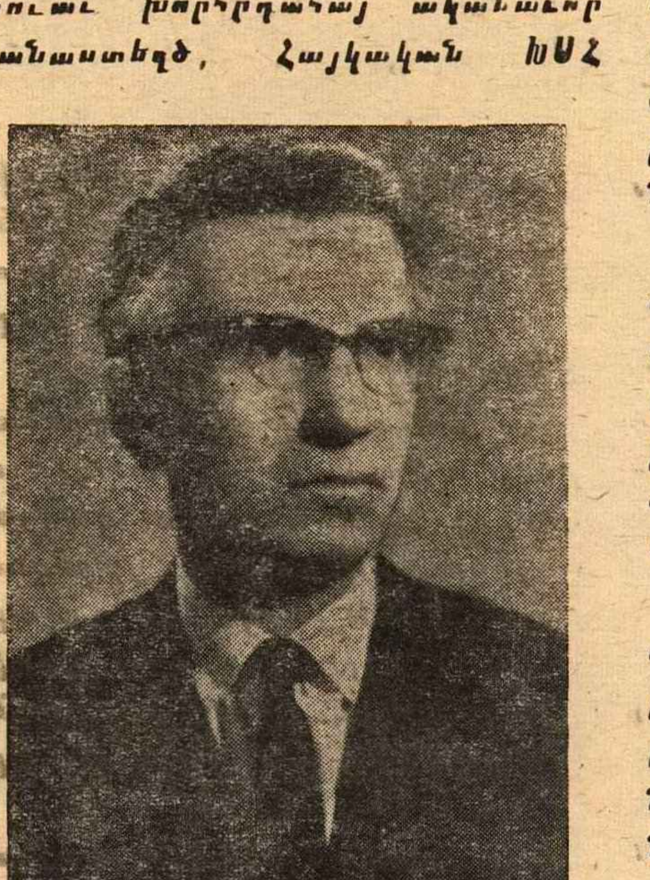
Իմ Հայաստանը լեռնոտ երկիր մըն է: Ներկայիս նորանոր ձայներ կը խանգարեն իր լեռներուն հազարամեայ լռութիւնը...: Կառուցումներու երաժշտութիւնն է...: Հայաստանի ճարտարարուեստական ուժն է որ կը բազմապատկուի:

Ն. Մ. Գ.

Թրգ. Վ. Ջ.

ՄԱՀ ԵՒ ԹԱՂՈՒՄ ՎԱՂԱՐՇԱԿ ՆՈՐԵՆՑԻՆ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).– Յունուար 23ին, Երեւանի հասարակայնութիւնը վերջին հրաժեշտը տուաւ՝ խորհրդահայ ականաւոր բանաստեղծ, Հայկական ԽՍՀ

կուլտուրայի վաստակաւոր գործիչ Վաղարշակ Նորենցին:

Հանգուցեալին դագաղը դրուած էր Արուեստի Աշխատողներու Տան մէջ: Բանաստեղծին իրենց յարգանքի վերջին տուրքը մատուցելու եկած էին անոր գրչակից ընկերները, մայրաքաղաքի հասարակայնութեան ներկայացուցիչները, հարազատները:

Հանգուցեալի դագաղին մօտ պատուոյ պահակ կանգնած են Ա. Քոչինեանը, Գ. Տէր Ղազարեանը, Կ. Դեմիրճեանը, Վ. Ղուկասեանը, Լ. Ղարիպջանեանը, Հայկական ԽՍՀ Գերագոյն Խորհուրդի Նախագահութեան Նախագահի Տեղակալ Հ. Բաղդասարեանը, Թաղման յանձնաժողովի անդամները:

Վաղարշակ Նորենցի թաղումը տեղի ունեցաւ Երեւանի Քաղաքային Պանթէոնի մէջ: Այստեղ կայացած սգոյ միթինկը բացաւ Թաղումը կազմակերպող Յանձնաժողովի Նախագահ Ս. Խանզադեանը:

– Վաղարշակ Նորենցը,– ըսաւ ան,– թողեց գրական հարուստ ժառանգութիւն: Սիրելի բանաստեղծի, ջերմեռանդ հայրենասէրի ողջ գործունէութիւնը ունեցած է մէկ նպատակ՝ ծառայել իր ժողովուրդին, հայրենի մշակոյթին ու գրականութեան:

Այնուհետեւ ելոյթ ունեցան բանաստեղծներ Ս. Կապուտիկեանը, Խ. Դաշտենցը, հանգուցեալի հայրենակից Ա. Յովհաննիսեանը: Անոնք խօսեցան Վ. Նորենցի գրական վաստակի, անձնական բարձր յատկանիշերու մասին: Միթինկն աւարտած է: Սգոյ մեղեդիներու ներքոյ հանգուցեալի դագաղը կ'իջեցուի գերեզման: Շիրիմը կը ծածկուի թարմ ծաղիկներով:

ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ ԼԻՍԷԻ ՆՈՐ ՇԷՆՔԻ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՀԻՄՆԱՐԿԷՔԸ

(Շար. Ա. էջէն)

գիծերու մէջ ներկայացուց Սահակեանի անցած ուղին, հայութեան և Լիբանանին համար անոր տարած աշխատանքը, և ապագային հանդէպ անոր խանդավառ տեսլականը՝ որ մարմին կ'առնէր սոյն հիմնարկէքի արարողութեամբ:

Խօսք առնելով, հանդիսութեան հովանաւոր՝ Տոքթ. Ալպէր Մուխայպէր, դրուատալից խօսքերով վեր առաւ Սահակեանի յիսնամեայ նպաստը հայութեան և Լիբանանին հաւասարապէս: Ան ուրախութեամբ նշեց, որ այդ աշխատանքին մէջ փոքր փաստը տեսած էր այսօր ունկնդրելով սոյն Վարժարանի շրջանաւարտներէն մէկուն գրաբար արտաբերած ելոյթը, որ երախտագիտութեան և ազնիւ անկեղծ ու պերճախօս փաստ մըն է, ապացուցանելու համար թէ լաւ հայ ըլլալ կը նշանակէ լաւ լիբանանցի ըլլալ:

Տոքթ. Մուխայպէր խանդավառ խօսքերով շեշտեց, թէ «Յիսնամեայ Սահակեանի կաղնին, որ տնկուած էր Կիլիկիոյ Սահակ Կաթողիկոսին կողմէ, այսօր հանդիսաւոր կերպով կը տեղափոխուի Սին Էլ Ֆիլ, նոյնքան հաստատուն արմատներով առաւել ես ամրանալու, և նոր ու դալար ոստերով ճիւղաւորուելու»: Ապա, անդրադառնալէ ետք Սին Էլ Ֆիլի Քաղաքապետութեան շինարարական և այլ մարզերէ ներս տարած գործունէութեան, շեշտեց, թէ այս նոր կրթական օճախի կառուցումով, անպայման որ նոր բան մը պիտի շահի այս շրջանը, և առաւել պիտի արդիւնաւորուի համագործակցութիւնը՝ Լիբանանը բաղկացնող զանազան համայնքներուն միջև, «որոնց մէջ իր աշխատասիրութեամբ եւ զանազան բնագաւառներէ ներս ձեռք ձգած յաջողութեամբ, իւրայատուկ տեղ ունի մեր բոլորին գնահատանքին արժանի հայ համայնքը»:

Լիբանանահայ Կրթական Բարեսիրական Միութեան Կեդրոնական Մարմնի Ատենապետ՝ Յարութիւն Կուժունի, առանձին-առանձին շնորհակալական խօսքեր ուղղելէ ետք պաշտօնական հրաւիրեալներուն և Մարմիններու ներկայացուցիչներուն, Սահակեանի յիսնամեայ գործունէութեան հակիրճ պատմականը կատարեց, յիշատակելով այն հիմնադիր, ղեկավար ու բարերար անձնուէր ազգայիններն ու զանազան մարմինները, որոնք դժնդակ պայմաններու տակ իսկ, նուիրեալ տնօրէններու և հարիւրաւոր կրթական մշակներու և մեր ժողովուրդի օժանդակութեամբ կանգուն պահեցին այս կրթական օճախը: Ապա, անդրադառնալով նոր Վարժարանի շինութեան ի նպաստ հանգանակութեան նախապատրաստական աշխատանքներուն, ան ուրախութեամբ նշեց՝ ամերիկահայ ազգային բարերար Լեւոն Մկրտիչեանի ունեցած կարևոր դերը, որուն համար անոր անունը կու գայ այսուհետև ալ արժանաւորապէս տեղ գրաւելու Սահակեանի անուան կողքին:

Միութեան Ատենապետ սեղմ գիծերու մէջ ներկայացուց նաև բոլոր հանգրուաններն ու դժուարութիւնները, որոնց յաղթահարումով կարելի եղաւ հասնիլ այս օրուան: Ապա, լաւատեսութեամբ յայտնեց թէ Միութիւնը վստահ է թէ Լիբանանահայ գաղութը, որուն նախապէս չէր դիմուած, իր բոլոր խաւերով ու հոսանքներով պիտի մասնակցի սոյն կրթական գործի ամբողջական իրականացման:

Օրուան վերջին բանախօսն էր, երիտասարդ երեսփոխան, Սահակեանի Շինութեան Թեքնիք Յանձնախումբի և Հանգանակիչ Մարմնի Նախագահ Արա Երեւանեան, որուն ելոյթը յատկանշուեցաւ ջերմ հայրենասիրութեամբ, հայութեան և Լիբանանեան Հայրենիքի հանդէպ տածած խոր հաւատքով և անկեղծ սիրով: Սահակեանի նախկին սանը, շեշտելէ ետք Մեսրոպեան գանձի պահպանման ու առաւել տարածման կարևորութիւնը, ինքզինք հպարտ ու երջանիկ զգաց, Սահակեան-Լեւոն Մկրտիչեան Լիսէի արդիական շէնքին հիմնարկէքի արարողութեան գործնական մասնակցութիւն բերելուն համար:

ԲԵՆԻԱՄԻՆ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ

Սահակեան Լիսէի երկարամեայ եւ վաստակաւոր տնօրէնը՝ որուն անձնուէր պաշտօնավարութեան ընթացքին հասակ առին եւ պատրաստուեցան Լիբանանահայ բազմաթիւ մտաւորականներ եւ հայրենասէրներ

Ելոյթներու աւարտին տեղի ունեցաւ հիմնարկէքի արարողութիւնը՝ ձեռամբ Կրթական Նախարար Տոքթ. Ալպէր Մուխայպէրի, և օրհնութեամբ Եկեղեցական Դասի, գլխաւորութեամբ Գերշ. Տ. Տաճատ Արք. Ուրֆալեանի, մասնակցութեամբ Վերապատուելի Սողոմոն Նըլյըպեխիրեանի, Գերշ. Գնէլ Եպս. Ճէրէճեանի, Հոգշ. Գէորգ Ծ. Վրդ. Կարպիսեանի և Քահանայ Հայրերու:

Հանդիսաւոր շուքով օրհնուեցաւ Սահակեան-Լեւոն Մկրտիչեան Լիսէի հիմնաքարը՝ Հայաստանէն բերուած վարդագոյն տուֆ քար մը, որ տարիներէ ի վեր իր պատուաւոր տեղը գրաւած էր Սահակեան Վարժարանէն ներս, աւելի գործնական դարձնելով Հայրենիքի ներկայութիւնը, հայրենասէր ուսանողութեան և հասարակութեան համար:

Հանդիսութեան սկզբնաւորութենէն մինչեւ վերջ, պատուոյ պահակ կեցան եւ կարգապահութեան հսկեցին՝ Սահակեանի ուսանողութիւնը եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պէյրութի ու Պուրճ Համուտի ՄԱՍԻՍի արենոյշական, սկաուտական եւ երիցական խորհրդանշական խմբակները:

Այս տպաւորիչ հիմնարկէքի արարողութենէն ետք, Սահակեան-Լեւոն Մկրտիչեան Լիսէին կը մաղթենք շուտափոյթ կառուցում եւ լիակատար յաջողութիւն իր առաքելութեան մէջ:

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳԻՍԻ ՏՕՆԸ

Հայց. Եկեղեցւոյ ժողովրդական սուրբերէն մին՝ որուն յիշատակը կը տօնէ մեր եկեղեցին Առաջաւորաց Պահքի Շաբաթ օրը։ Ըստ Բարգէն Աթոռակից Կաթողիկոսի, այս Պահքը Հայ ժողովուրդի ամենէն շատ յարգած Շաբաթապահքն է, որ սխալմամբ Ս. Սարգիսի Պահք ալ կը կոչուի։

Ո՞վ էր սակայն Ս. Սարգիս։

Կապադովկեան Կեսարիոյ կամ այժմու Գայսէրիի Գամիրք գաւառին մէջ ծնած էր, յայտնի իր քաջութեամբ եւ առաքինութեամբ, ազգով յոյն եւ պաշտօնով զինուորական աստիճանաւորութիւն մը, որ Կոստանդիանոս Կայսեր օրով զօրավարութեան կամ սպարապետութեան աստիճանին ալ բարձրացաւ, Դ. դարուն։ Ընդունած ըլլալով քրիստոնէութիւնը, Ս. Սարգիս համարձակութեամբ կը քարոզէր Աւետարանը, ու իր հանդիպած քաղաքներուն եւ գիւղերուն մէջ, անվեհեր կը կործանէր հեթանոսական մեհեաններն ու բագինները։

Երբ Հռոմէական Կայսրութեան մէջ քաղաքական նոր յեղաշրջումով մը, Յուլիանոս Ուրացող կայսեր փոխանցուեցան Կայսրութեան Գահոյքն ու զօրաց հրամանատարութիւնը, Ս. Սարգիս նախընտրեց չի ծառայել հեթանոս կայսեր եւ իր Մարտիրոս անուն որդւոյն հետ Հայաստան ապաւինեցաւ, հիւր ըլլալով Հայոց Տիրան թագաւորին ու ժամանակ մը մեր հայրենիքին մէջ մնալէ ետք, Պարսկաստան փոխադրուեցաւ։

Պարսկաստանի մէջ Սուրբը ներկայացաւ ժամանակի Շապուհ կամ Շահփուր թագաւորին եւ մեծ ընդունելութեան արժանացած ըլլալով, պարսից զինուորական կայազօրի մը մէջ հրամանատարի պաշտօնին կոչուեցաւ։ Իր կատարած խիզախ յարձակումներն ու Հռոմէական հեթանոս բանակին վրայ տարած յաղթանակները, իրեն ապահովեցին նախկինէն աւելի մնայուն եւ բարձր ժողովրդականութիւն մը։ Այս կացութեան մէջ Ս. Սարգիս երբեք չմտածեց իր հաւատքը ծածկելու մասին, այլ ընդհակառակը, ան համարձակութեամբ քարոզեց քրիստոնէութիւնը պարսիկ զրադաշտներուն եւ կարողացաւ քրիստոնեաներու նկատառելի թիւ մը կազմել պարսիկ զինուորական շրջանակներուն մէջ։

Ս. Սարգիսի այս քարոզութիւնները հետզհետէ ուշագրաւ դառնալով, մազդեական կրօնի մոգերուն իսկ դրդումով, Շապուհ թագաւոր հրաւիրեց Սարգիսն ու իր Մարտիրոս որդին, որ զոհ մատուցանեն արքայական մեհեանին մէջ։ Զօրավարը խիստ մերժեց եղած հրաւէրը եւ մինչեւ իսկ մեհեանին մէջ անարգեց կուռքը։ Այս տեսնելով, զայրացած մոգերը յարձակեցան Ս. Սարգիսի եւ Մարտիրոսի վրայ, ոտնակոխ սպաննելէ ետք Մարտիրոսը, Ս. Սարգիսը

(Շար. տես էջ 6)

Ս. Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԺԲ. ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳԸ՝ ՀԱՅ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ցարդ կարելի չէ եղած ազգային միասնականութիւն գոյացընել, որովհետեւ Դաշնակցութիւնը գտնուած է անընդունելի դիրքերու վրայ։ Ան կատարած է նաեւ կարգ մը եկեղեցական գրաւումներ, սփիւռքի հակադրութիւնը հայրենիքին ամբողջական դարձընելու ճիգով։

Քաղաքական ներկայ իրադարձութեան մէջ, Դաշնակցութիւնը հրաժարած կը թուի ըլլալ իր հակահայրենական դիրքաւորումէն. հետեւաբար, տրամաբանական պիտի ըլլար ակնկալել, որ ան թոյլ տար եկեղեցւոյ՝ վերստին հաստատելու իր միասնականութիւնը, եկեղեցին՝ որ բաժանումի ենթարկուեցաւ, ծառայելու համար քաղաքական ծրագիրներու։

Քաղաքական դիրքաւորման իրապաշտ վարքագիծէն ետք, եկեղեցական կեանքի բնականոնացումը մեծ մասամբ հարթած կ'ըլլայ ճանապարհը ազգային միասնականութեան։

Զարթօնք, 21 Հոկտ. 1972

Ազգային գործունէութեան կեդրոն դարձած են մեր եկեղեցիները, ...եկեղեցին ինքնուրոյն նշանակութիւն ունեցած է մեր ցեղի պահպանութեան դժուարին գործին մէջ։

22 Հոկտ. 1972

— Եկեղեցական տագնապը միեւնոյն ատեն ազգային տագնապ մըն է սփիւռքահայութեան մէջ։ Անհրաժեշտ է որ այս տագնապը լուծուի անյապաղ։ Ճիշդ է ըսուած, որ տագնապին լուծումը կախուած է անոր ապաքաղաքականացումէն եւ Հայ Եկեղեցւոյ դարաւոր օրէնքներու ճանաչումէն։

Եւ վերջապէս, որպէսզի ազգային համերաշխութիւնն ու միասնականութիւնը անկեղծ եւ իրական ըլլան, անհրաժեշտ է որ, զոր օրինակ Լիբանանի մէջ, ապօրինի միջոցներով եւ յատկապէս օտար միջամտութիւններով բանագրաւուած ազգային իշխանութիւնները դադրին կողմի մը միահեծան տիրապետութեան տակ մնալէ եւ այդ իշխանութիւնները վերակազմուին բոլոր կողմերու մասնակցութեամբ, դեմոկրատական մթնոլորտի մը տակ, օրինաւոր դեմոկրատական հիմունքներու վրայ կատարուած ընտրութիւններով կամ իրարու նկատմամբ ցոյց տրուած փոխադարձ հանդուրժողութեան ոգիով եւ իրարհասկացողութեամբ։ Այլապէս ինչպէ՞ս կրնայ իրագործուիլ ազգային ընդհանուր համերաշխութիւնն ու իրարհասկացողութիւնը։

«Կանչ», 30 Սեպտ. 1972

Փակելու համար մեր զուսպ տողերը, պիտի մէջբերենք Համագումարի «Յայտարարութենէն» հետեւեալը, որ այնքա՜ն կը յիշեցընէ Զարենցի «Պատգամը» («Ո՜վ հայ ժողովուրդ, քո միակ փրկութիւնը քո հաւաքական ուժի մէջ է»)։

Սփիւռք, 20 Օգոստոս 1972

... Ճիշդ է այս սահմանումը եւ կրնայ արդիւնաւէտ ալ ըլլալ, եթէ հարցը առնուի գործածուած բառերուն լրիւ իմաստով, երբ երկու հատուածները նոյն ազգային իրապէս միասնաբար ու անկեղծօրէն տագնապին եւ գործէն յօգուտ ազգային ցաւերու դարմանումին եւ յառաջդիմութեան։ Մենք այդ տողերը կ'առնենք իրենց լրիւ իմաստով։

... Ստուերոտ մոմերը ոչ մէկ կերպով կրնան նուազեցնել հայ ժողովուրդի հայկական հայրենասիրութիւնը եւ ժողովուրդի բոլոր հատուածներն ալ կրնան մէկ մարդու պէս գործել ի խնդիր ազգային հայրենասիրական նպատակներու հետապնդման, ազգային շահերու պաշտպանութեան եւ իրականացման։

«Արարատ» արդարօրէն կը մատնանշէ եւ չենք կրնար համաձայն չըլլալ իր արտայայտած հետեւեալ մտածումին, թէ «կենսական գործակցութիւնը կը պակսի սփիւռքահայ կազմակերպութիւններու մօտ, նաեւ ատոնց եւ հայրենիքին միջեւ»։

Ազդակ Շաբաթօրեակ

... Միւս կողմէ՝ հայրենիքի յաւերժական գաղափարը գերադասելով ռամկավարական սկզբունքներուն հանդէպ ունեցած մեր հաւատարմութեան, մենք ամէն բարոյական օժանդակութիւն ընձեռած ենք ներկայ հայրենիքին, ամենէն վտանգաւոր օրերուն։

Զարթօնք, 24 Հոկտ. 1972

Հայրենիք-Սփիւռք յարաբերութիւնը.— *Այժմ համազգային տարողութիւն ստացած են Հայրենիք-Սփիւռք յարաբերութիւնները։ Ամէն կողմէն, ամէն շաբաթ, տասնեակներով եւ հարիւրներով Սփիւռքահայեր Հայրենիք այցելութեան կ'երթան։ Հայրենիքին դռները բացուած են անխտիր բոլոր հայերուն առջեւ, մինչեւ իսկ ատենօք Հայաստանի մէջ տխուր դեր խաղացած դաշնակցական ղեկավարներն անգամ հոն այցելութեան կ'ընդունուին։ Ամէն տարի, Սփիւռքի բոլոր կողմերէն, տասնեակներով ուսուցիչներ եւ այլ պատուիրակութիւններ Հայաստան կը հրաւիրուին եւ ուսուցիչներու հայագիտական ծանօթութիւնները կը հարստանան։ Հայաստանէն անընդհատ Սփիւռք կը ժամանեն բազմազան պատուիրակութիւններ եւ անոնք կ'այցելեն անխտիր բոլոր կրթական եւ մշակութային հաստատութիւնները։ Ամէն տարի աւելի կը զօրանան, կ'ընդարձակուին եւ կը զարգանան Հայաստանի մշակութային կապերը Սփիւռքի հետ։ Արեւմտահայերէնով պատրաստուած տասնեակ հազարաւոր դասագիրքեր կ'առաքուին Հայաստանէն սփիւռքահայ դպրոցներուն։ Այս բոլորը ուրախալի երեւոյթներ են անշուշտ։ Եւ անոնք կոչուած են հետզհետէ աւելի զարգացնելու եւ զօրացնելու։*

Բնական է որ այսքան գործ՝ կ'ունենայ նաեւ իր թերի կողմերը, որոնք ժամանակի ընթացքին կը սրբագրուին եւ անհրաժեշտ է որ սրբագրուին։ Սակայն միթէ՞ այս վերջին պարագան իրաւունք կու տայ գրելու, թէ՝ «առանձին նախաձեռնութիւնները արդիւնք չեն տար։ Միջոցներու զուտ վատնումի կ'առաջնորդեն»։ Եթէ «առանձին նախաձեռնութիւնները արդիւնք չեն տար», ապա ի՞նչ միջոցի պէտք է դիմել։ Հետաքրքիր է։

Բաց աստի, ժամանակն է որ Հայաստանի պետութեան քաղաքական գործերուն՝ Սփիւռքէն միջամուխ ըլլալու յաւակնոտութիւններն ու ներկայացուած քաղաքական պահանջները վերջ գտնեն միանգամ ընդմիշտ։ Հայաստանի պետութեան ղեկավարները լաւագոյնս կը ճանչնան երկրին բոլոր պայմաններն ու պահանջները եւ առ այդ լաւագոյնս կը վարեն անհրաժեշտ քաղաքականութիւնը։

Կանչ, 30 Սեպտ. 1972

ՑՈՒՍԱԴՐԻՉ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

վարչաձեւը։ Մանաւանդ որ իրեն համար կարեւորագոյնը հայ ժողովուրդին գոյատեւումն է իր հայրենիքին մէջ, իր ուրոյն մշակոյթով ու դիմագծով։ Ասոնք ապահովուած կը տեսնէ ներկայ հայրենիքի մէջ, եւ երկրորդական կը նկատէ դրօշակն ու վարչաձեւը։

Իր վերապահութիւնը պատճառ չէ սակայն, որ չմասնակցի հողային դատի համազգային հետապնդումին, չպահանջէ Թրքահայաստանի կցումը ներկայի Հայկական Հանրապետութեան, նախապատուութիւն տալով հողի ազատագրութեան եւ յետագայի գործ, անգամ նուազ կարեւոր սեպելով՝ վարչաձեւի եւ դրօշի ընտրութիւնը։

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴԻՐՔԸ

Դաշնակցութիւնը աւելի շեշտուած, արմատական վերապահութիւն ունի ներկայ Հայկական Հանրապետութեան պետական վարչաձեւին նկատմամբ։ Սակայն կ'ընդունի, որ իրեն համար անցանկալի վարչաձեւով ներկայացող երկիրը հայ ժողովուրդին հայրենիքն է, պետութիւնը։

Համաձայն է որ սփիւռքահայ կուսակցութիւններ, գաղափարական եւ տարբեր բնոյթի տարակարծութիւններ ունենալով հանդերձ իրարու միջեւ, գործակցին ընդհանրական նպատակներու շուրջ, յօգուտ ազգային ցաւերու դարմանումին եւ յառաջդիմութեան։

Կը նկատէ, օրինակի համար, որ գործակցութեան այդ ցանկութիւնը կրնայ առարկայանալ հողային դատի շուրջ։ Բոլոր կողմերու միութեամբ կարելի է պահանջել Թրքահայաստանը, հեռանկար ունենալով ամբողջական Հայաստանի իրականացումը, որ տեղի պիտի ունենայ Թրքահայաստանի եւ ուրիշ հողերու միացումովը ներկայ Հայաստանին։

Դաշնակցութիւնը բնականաբար ունի նախընտրութիւն եղող վարչական-պետական դրութիւն մը, որ պիտի ուզէր հաստատուած տեսնել ներկայի եւ վաղուան միացեալ, ամբողջական Հայաստանի մէջ։

Սակայն տրամադիր կը թուի առ այժմ իրեն վերապահելու իր նախասիրութիւնը։ Պատրաստ կը թուի իր մասնակցութիւնը բերելու հողային դատի հետապնդման համազգային շարժումի մը, առանց պահանջելու որ այժմէն խօսուի կամ համաձայնուի ազատագրուած հողի եւ գոյացած ամբողջական Հայաստանի պետական դրութեան մասին։ Այդ եւ նման հարցերու լուծումը պիտի ուզէր թողուլ վաղուան, ամբողջական Հայաստանի ժողովուրդին։

Ս. Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴԻՐՔԸ

Հնչակեան Կուսակցութիւնը եւս ունի, բնականաբար, իր ընկերային դաւանանքը, գաղափարախօսութիւնը, որ ընդունած եւ յայտարարած է ութսուն եւ հինգ տարիներ առաջ։

Մեր կուսակցութեան հիմնական ձգտումը եղած է՝ իրականացնել ամբողջական Հայաստանի ազատագրութիւնը եւ զայն օժտել սոցիալիստական վարչաձեւով, այս մէկը ընդունելով ամենէն յարմարը՝ մեր ժողովուրդի ազգային գոյութեան ապահովման, հայրենիքի յառաջդիմութեան եւ ժողովուրդի բարեկեցութեան համար։

Ըլլալով հայ իրականութենէն ներս՝ ազգային եւ ընկերային ազատագրութեան առաջին սերմնացանը, Հնչակեան Կուսակցութիւնը հետեւողական պայքար մղած է Թրքահայաստանի, Ռուսահայաստանի եւ Պարսկահայաստանի մէջ, երբեմն ազգային ազատագրութիւնը գերադասելով ընկերայինէն եւ փոխադարձաբար, նայած տեղական պայմաններուն եւ երկրին։

Մեր կուսակցութիւնը իր քաղաքական եւ զինեալ մասնակցութիւնը բերած է ընկերային արդարութեան յաղթանակին՝ Անդրկովկասի մէջ։

Խորհրդային Հայաստանը Հնչակեան Կուսակցութեան մօտաւոր եւ հեռաւոր նպատակին մասնակի իրականացումը կը կազմէ - յայտարարուած է պաշտօնապէս Հնչակեան Ընդհանուր Համագումարներուն կողմէ։

Մասնակին ընդգծուած է այնտեղ, քանի որ մեր ժողովուրդին ազգային եւ ընկերային ազատագրութիւնը իրականացած է լոկ մեր պատմական հայրենիքին մէկ կտորին վրայ, իսկ կա՛յ մեր ժողովուրդին կէսը կազմող գաղթահայութիւնը, որ հայրենազուրկ կեանք մը կը շարունակէ քաշկռտել Սփիւռքի մէջ։

Ուստի Հնչակեան Կուսակցութիւնը, անգամ մը ազատագրուած ներկայ Հայկական Հանրապետութիւնը՝ վերստին ազատագրելու հարց չունի։ Այնտեղ ապրող ժողովուրդը իր գերիշխան կամքով ընտրած է իր վարչաձեւը։ Անցեալ յիսուն տարուան յաջողութիւնները՝ որոնք զարմանք կը յառաջացնեն եւ յարգանք կը պարտադրեն նոյն իսկ օտարին, կը վկայեն Հայրենիքի վարչաձեւին հարազատութեան եւ օգտակար ըլլալուն մասին։ Ոչ մէկ ուրիշ ընկերային դրութեան ներքեւ մեր ազգն ու հայրենիքը իրենց ներկայի ծաղկումը չեն ունեցած։

Մեր հաստատ համոզումն է, որ Հայաստանի խորհրդայնացումը ֆիզիքական բնաջնջումէ փրկեց հայութիւնը եւ անոր տուաւ ազգային կեանք ու պետականութիւն։

Միայն Սոցիալիստական դրութիւնը եւ միջ-հանրապետական բարեկամութեան կեդրոնացեալ սիստեմն է, որ կրնար պահպանել Հայաստանը եւ յառաջդիմութեան հնարաւորութիւն տալ հայութեան։ Այսօրուայ հրաշալի իրողութիւնը մենք կը պարտինք այն պատմական իրադարձութեան, որ խորհրդային կարգի հաստատումն է Հայաստանի մէջ։

Հնչակեան Կուսակցութեան ձգտումն է, որ դարձեալ հայ ժողովուրդին ազատ կամքով, ներկայի Հայկական Հանրապետութեան վարչաձեւով օժտուին ա՛յն հողերը, որոնք պիտի գան ամբողջացնելու մեր հայրենիքը, եւ բերեն լրիւ կենսագործումը Հնչակեան Նպատակին։

(Շար. 4)

«ԱՐԱՐԱՏ»

Տիրայր Սրբազանին Վերջին Դասախօսութիւնը

(Յար. Բ. էջէն)

օրուան դասախօս՝ հիւր Սրբազանին է ապա բեմ հրաւիրեց զինքը, որ կատարէ իր դասախօսութիւնը։

Տիրայր Սրբազան աւելի քան մէկուկէս ժամ, համառօտ կերպով խօսեցաւ իր հովուած զոյգ համայնքներուն մասին, սկսելով անոնց կազմաւորման շրջանէն մինչեւ այսօր։

Ներկաները, մեծ ուշադրութեամբ և խոր լռութեան մէջ, հետաքրքրութեամբ ունկնդրեցին, թէ Ռումանահայ գաղութը սկիզբ առած է 9-րդ դարու կէսերուն, երբ Մոնկոլներ և բարբարոսներ կործանած են Անին։ Այս իրողութիւնը փաստող պայծառ ապացոյց մըն է հայերէն փորագրուած արձանագրութիւն մը, որ կը գտնուի Սուչավայի եկեղեցիին գրան վրայ, և կը կրէ 1350 թուականը։ Այսպիսով կը փաստուի, թէ Ռումանիոյ մէջ շինուած քրիստոնէական առաջին եկեղեցին եղած է հայկականը։ Դարձեալ 1401 թուին, Իշխանական հրովարտակով հայերը իբր համայնք կը ճանչցուին և կ'ունենան իրենց առաջնորդը՝ Յովհաննէս եպս.։

Աւելի ետք Մոլտաւիոյ նախկին պատմական մայրաքաղաք Սուչավայի մէջ գտնուող հայ երեք եկեղեցիներու և 2 վանքերու մասին (Հաճկատար Ս. Աստուածածին և Զամքայի վանքեր) ու անոնց շինութեան շուրջ պատմելէ ետք զանազան դրուագներ, Սրբազան Հայրը խօսեցաւ Պուքրէշի հայոց եկեղեցիին մասին, ըսելով, թէ ինչպէս օրուան Թագաւորը, կասկածելով հայերուն քրիստոնէութեանը վրայ, անոնց հողամաս մը տրամադրած է քաղաքին հեռաւոր անկիւններէն՝ գնչուներու թաղամասին մէջ, որ շինեն իրենց հաւատքի տունը։ Նախ փայտեայ և ապա ԺԷ դարուն քարաշէն, պուքրէշաբնակ հայերը, 20րդ դարու սկիզբին կը շինեն իրենց հոյակապ տաճարը, որուն օծումը տեղի կ'ունենայ 1915 թուականին, այն օրերուն, երբ մեր ժողովուրդի դարաւոր թշնամին՝ աշխարհիս առաջին մեծ ցեղասպանութիւնը ի գործ կը դնէր, բնաջնջելով մէկուկէս միլիոն հայեր։

Այսօր Պուքրէշի հայոց այդ գոհար եկեղեցին, քաղաքին ընդարձակման հետեւանքով կը գտնուի մայրաքաղաքին կեդրոնը՝ Հայկական փողոց կոչուած պողոտային վրայ։

Պատմական իրականութիւն մըն է, որ Ռումանիոյ մէջ առաջին կրօնական (քրիստոնեայ) համայնքը՝ հայերն են կազմած, իրենց եկեղեցիով։ Իսկ ռումէնները հայերէն ետք է որ շինած են իրենց եկեղեցին և կրօնական համայնք կազմած։

Թրանսիլվանիոյ հայ գաղութի անցեալի մասին խօսելով, Տիրայր Սրբազան ցաւով յիշեց, որ դաւանափոխ կղերականի մը պատճառով այդ շրջանի հոծ հայութիւնը՝ որ Հունգարիոյ թագաւորին կողմէ տրուած հողամասին վրայ քաղաքներ շինած էր-որոնցմէ նշանաւոր է Կեռլա հայկական քաղաքը-, հեռանալով իր մայր եկեղեցիին գիրկէն, գրեթէ ամբողջութեամբ ձուլուած և օտարացած է։ Այս առիթով, յիշեց նաեւ, որ Կեռլայի փողոցները հայկական էին և հայերը ամէն ազատութիւն կը վայելէին, նոյնիսկ դատարաններ և ունէին իրենց սահմանած օրէնքներով կը կառավարուէին։

Յիշատակելով Մոլտաւիոյ և Դանուբի ափերուն վրայ անոնց կառուցած հայկական գաղութները, Սրբազանը ըսաւ, թէ անոնց գրեթէ բոլոր փողոցները կրած էին հայկական անուններ, կանգնեցուած էին հայկական եկեղեցիներ, դպրոցներ և նոյնիսկ դատարաններ ու կը կառավարուէին հայերէ։

Նոյնպէս Սրբազան Հայրը խօսեցաւ Պուլկարիոյ հայ գաղութի կազմաւորման պայմաններու շուրջ (Ժ. և ԺԱ. դար)։ Պուլկարահայութիւնը այսօր կը հաշուէ շուրջ 26.000 հոգի, և կը բնակին գլխաւորաբար 13 քաղաքներու մէջ։ Իւրաքանչիւր քաղաք ունի իր եկեղեցին և հովիւը։ Այսպէս Փլովտիւի մէջ 6500, Սոֆիայի մէջ 4000, Վառնայի մէջ 3000, ինչպէս նաև Ռուսէի, Պուրկասի, Սլիվէնի, Թոլպուխինի մէջ կը բնակին նկատառելի թիւով հայեր, որոնք ունին նաև իրենց աշխուժ եւ այլն գործունէութիւնը՝ ակումբ, թատրոն, պարախումբ, նուագախումբ, թատերախումբ և այլն։ Ցատկանշական է Շումէնի պարագան, ուր կ'ապրին միմիայն 500 հայեր և որոնք ունին 120 հոգինոց երգչախումբ, որոնց վրայ հաշուելով նուագախումբ պարախումբի և թատերախումբին անդամները, մօտ 200 հոգի կը գործեն մշակութային գծով։ Ու այս առթիւ մի քանի հետաքրքիր և յատկանշական դրուագներ պատմեց Այս զոյգ գաղութներու անցեալի և ներկայի մասին համառօտ՝ բայց ընդհանուր տեսութիւն մը ըրաւ Տիրայր Սրբազան, ազգային, ընկերային, մշակութային և այլ մարզերէ ներս հայերու ունեցած յաջողութիւններուն մասին և խօսեցաւ նաև այդ զոյգ երկիրներուն եւ ժողովուրդներուն ի նպաստ, հայերու կողմէ եղած օգտակարութիւնները՝ զինուորական, քաղաքական, պետական, գրական, առեւտրական, ճարտարարուեստական եւ մշակութային այլազան մարզերէ ներս։

Տիրայր Սրբազան իր դասախօսութիւնը վերջացնելէ առաջ պատգամեց՝ ըսելով. «Ցամառ մնացէ՛ք, զուրգուրացէ՛ք և պահեցէ՛ք ինչ որ հայրենիքէն բերիք այստեղ իբր հոգեւոր արժէք։ Ամէն անգամ, երբ մարդիկ կը բաժնուին հարազատներէ եւ սիրելիներէ, կ'ըսեն «բարով մնացէք»։ Ես կ'ուզեմ փոխել «բարով մնաք»ը եւ ըսել «դարով մնացէ՛ք, դարերով ապրեցէ՛ք, բարով մի մնաք՝ այլ փառքով ապրեցէ՛ք»։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻ ՈՂՋԵՐԹԻ ՍԵՂԱՆԸ

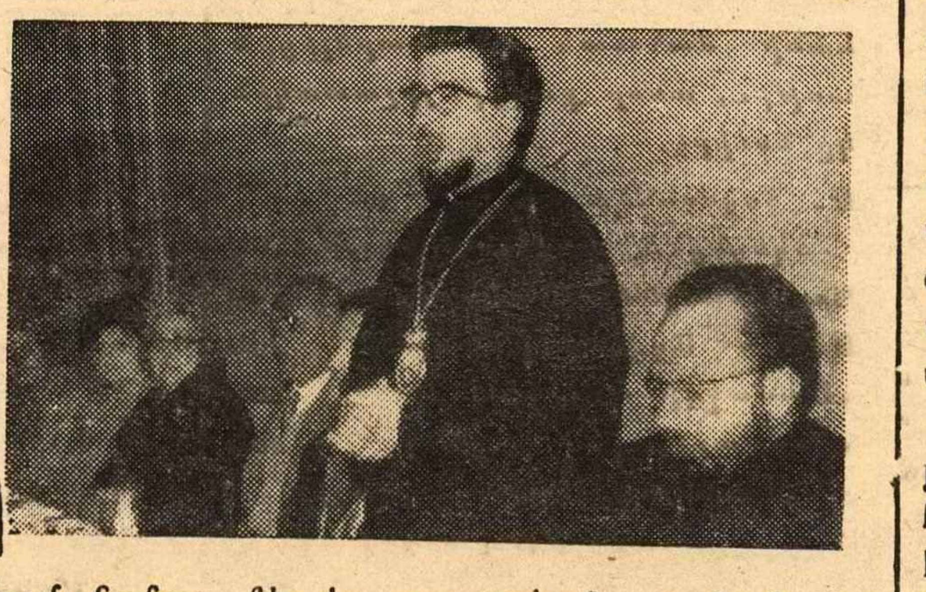
Դասախօսութեան աւարտին, սրահին նախագահը բեմէն շնորհակալութիւն յայտնեց Տիրայր Սրբազանին, իր կատարած այնքան հետաքրքիր դասախօսութեան համար եւ առողջութիւն ու երկար կեանք մաղթեց, որ ան կարողանայ իր երկու ուսերով ծանրաբեռնուած զոյգ հօտերը՝ Ռումանահայ եւ Պուլկարահայ, քաջութ հովուել, յօգուտ ազգապահպանման գործին եւ ի փառս Հայաստանեայց Եկեղեցիին։ Ընկեր Ս. Պալաեան այս առթիւ յոյս յայտնեց, որ եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս Չինչինեան, պիտի ընդառաջէ Տիրայր Սրբազանին կողմէ իրեն եղած հրաւէրին, ու մօտ ատենին պիտի այցելէ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ հայկական զոյգ համայնքներուն։

Դասախօսութենէն ետք, փոքր դադարէ մը յետոյ, մեծ թիւով հրաւիրեալներ եւ անդամներ, տեղ գրաւեցին՝ Սրահին Տիկնանց Յանձնախումբին կողմէ պատրաստուած համեղ եւ այլազան ճաշերով լի սեղաններուն շուրջը։

Ողջերթի այս ճաշասեղանին ընթացքին, սեղանավար ընկեր Արամ Մովսէսեանի առաջարկին ընդառաջելով, արտասանութիւններով ելոյթ ունեցան՝ Օր. Զապէլ Սեփանեան եւ ընկեր Պերճ Գուզուեան։ Մեներգեց՝ սրահի երկարամեայ գործօն անդամուհիներէն ընկերուհի Մարկրիթ Եակոբեան։

Ապա յաջորդաբար խօսք առին եւ հիացական ու գնահատական խօսքեր ըրին, ինչպէս նաեւ ողջերթ մաղթեցին Տիրայր Սրբազանին՝ Մօ. Սդ. Եակոբեան, յանուն «Շնորհալի» երգչախումբին եւ Պր. Հայկ Ժամկոչեան, իր գեղեցիկ ու խանդավառ արտայայտութեամբ իր դպրոցական շրջանը եւ իրենց ուխտը ծառայելու Հայ Եկեղեցիին։ Ու այս առիթով բարի ճանապարհ մաղթեց իր հոգեւոր եղբօր, կրկին հանդիպելու ցանկութեամբ։

Հայկական Ընթերցասրահի կողմէ, այս հանդիսաւոր առիթով, վասն յիշատակի Տիրայր Սրբազանին նուիրուեցաւ արծաթեզօծ եւ նախշեալ ծաղկաման մը, որ արուեստագործ մըն է, պատրաստուած եւ սիրայօժար տրամադրուած սրահին անդամ ու եգիպտահայ ծանօթ արուեստագէտ-արծաթագործ ընկեր Եդուարդ Զօրայեանի կողմէ։

Հայկական Ընթերցասրահի մէջ ողջերթի խօսք կ'ընէ Առաջնորդական Տեղապահը՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան

Ծուցանուէրին յանձնումը կատարեց սրահին նախագահը։

Զաւէն Սրբազան փափաք յայտնեց, որ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ Հայոց Առաջնորդը՝ վերջին անգամի մը համար եւս իր խօսքը ուղղէ եգիպտահայութեան։

Ցուզուած շեշտով մը, Տիրայր Սրբազան հրաժեշտի խօսք կատարեց, շնորհակալութիւն յայտնելով Եգիպտահայ Իշխանութեանց, կազմակերպութեանց, մամուլին եւ Հայկական Ընթերցասրահի վարչութեան, որ այս հրաժեշտի ընդունելութիւն-ճաշը կազմակերպած էր, եւ մաղթեց, որ առիթը ստեղծուի կրկին իրար հանդիպելու։

Հայկական Ընթերցասրահի անունով յուշանուէր մը յանձնուած պահուն

Այս յիշատակելի ընդունելութիւնը վերջ գտաւ ուշ գիշերին, Սրբազանին «Պահպանիչ»ով։

Ու հրաւիրեալները հրաժեշտ առին սրահէն, կրկին անգամ ողջերթ մաղթելէ ետք՝ Տիրայր Սրբազանին։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ Շաբաթ, 17 Փետր. 1973, Տօն է ՍՐԲՈՑՆ ՍԱՐԳՍԻ ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ ԵՒ ՈՐԴՒՈՅ ՆՈՐԻՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԻՆ ԵՒ ԶՕՐԵՔՏԱՍԱՆ ԶԻՆՈՒՈՐԱՑՆ։

Այս առթիւ Ս. Պատարագ պիտի մատուցուի տեղւոյս Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ։

Կը հրաւիրենք մեր բարեպաշտ ժողովուրդը ներկայ գտնուելու սոյն արարողութեան։

Սկիզբ ժամերգութեան առաւօտեան ժամը 8-ին

Ս. Պատարագ » 9-ին

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ, ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Ուրբաթ, 16 Փետրուար 1973, երեկոյեան ժամը 8ին

ՊԱՍՔԷԹՊՈԼԻ ԲՈԼՈՐ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐԷՆ ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ԱՆՊԱՅՄԱՆ ՄԱՐԶԱՎԱՅՐ ԳՏՆՈՒԻԼ, ՍԿՍԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓՈՐՁԵՐՈՒՆ։

ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳԻՍԻ ՏՕՆԸ

(Շարունակութիւն Դ էջէն)

բանտարկեցին։ Դաւադրութեան ենթարկուած ըլլալով, Սուրբը մերժեց հաւատուրացութիւնը եւ արքային հրամանով քաղաքէն դուրս հանուելով գլխատուեցաւ։

Ս. Սարգիսի բանակէն 14 պարսիկ զինուորներ, որոնք հաւատարիմ մնացեր էին իրեն եւ դաստիարակուած էին քրիստոնէութեամբ, առին մարտիրոսացած Ս. Սարգիսին մարմինը եւ մաքուր զգեստներով պատեցին, զայն ապահով վայրի մը մէջ ամփոփելու համար, սակայն թագաւորը այս իմանալով՝ հրամայեց գլխատել այս 14 զինուորներն ալ, միանգամընդմիշտ ջնջելու համար քրիստոնէութիւնը՝ պարսկական բանակին մէջ։ Շապուհ արքան մինչեւ իսկ հրամայեց ողջակիզել Ս. Սարգիսի, իր որդւոյն Մարտիրոսի եւ 14 պարսիկ քրիստոնեաներու մարմինները, սակայն քրիստոնեաներ յաջողեցան գիշերանց փախցնել սուրբերուն մարմինները եւ ապահով վայրի մը մէջ թաղել։

Ս. Սարգիսի անունը Դ. եւ յաջորդ դարերուն խիստ յարգուած եւ զանազան վէպերու տեղի տուած է՝ Հայ եւ Յոյն ժողովուրդներուն կողմէ։ Յոյներ կարծելով թէ Հայոց Եկեղեցին Սուրբին նուիրած է Առաջաւորաց Պահքը, ենթադրած են մեր եկեղեցին ամբաստանելով թէ Պահքերը երբեք նուիրուած չեն սուրբերուն։ Ասոր դաւանանութիւն կը նկատեն Ս. Սարգիսի Հայաստան մեկնումը եւ Հայոց Տիրան թագաւորին մտերմանալը։ Որովհետեւ Ս. Սարգիսի Հայաստան մեկնումը տեղի տուած էր նոր աւանդութեան մը՝ ըստ որում սուրբը ազգով Հայ ճանչցուած էր եւ աւելի սիրելի Հայերուն քան թէ յոյներուն։

Վերեւ յիշատակուած զանազան կարծիքներէն աւելի, մեր եկեղեցին իր յարգանքը կը մատուցանէ մեծ նահատակին եւ Քրիստոնէական կրօնի անյաղթ պաշտպանին, որ Կեսարիայէն մինչեւ Հայաստան ու Պարսկաստան, իր զինուորական նանգամանքին մէջ իսկ, քարոզիչը հանդիսացաւ Ս. Կրօնին եւ բազմաթիւ հաւատացեալներ իր սուրբ օրինակին հետեւելով, վառ պահեցին Քրիստոնէութեան ճրագները Արեւելքի այս հեթանոս աշխարհներուն մէջ։

Ս. Սարգիս այս բոլորով հանդերձ՝ հանդիսացաւ մասնաւորաբար Սուրբ մը Մեր Նախնիք հաւատալով իր սուրբ անուան զօրութեան, սովորութիւն դարձուցին Առաջաւորաց Պահքի պահեցողութեան երեք կամ հինգ օրերը ծոմ անցնել, խնդրելու համար Ս. Սարգիսին բարեխօսութիւնը՝ Հայ մարդոց ու կիներու եւ աղջիկներու զանազան բարի ծրագիրներու իրականացման համար։ Հարսնութեան պատրաստուող իգական սեռի ծոմի եւ Հաղորդութեան շաբաթն է, որ կը սօնէ Հայ ժողովուրդը դարերէ ի վեր։ Եւ որպէսզի այս տօնին հաղորդակից դառնան ընտանիքին բոլոր անդամները. Հայ նախնիք մեծեր են մասնաւոր ճաշ մըն ալ նուիրել այս տօնին, որ տակաւին կը պատրաստուի հայկական տուներէն ներս, խաշիլ ապուր անունով։ Այս ապուրը կը պատրաստուի փոխինձէ կամ փոխինդ՝։

Իսկ գալով Առաջաւորաց Պահքին, յայտնենք թէ ան սահմանուած է Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի կողմէ։ Ինչպէս ծանօթ է բոլորիս, Ս. Գրիգոր՝ խոր վիրապէն հանուելէ ետք, 65 օր անդադար քարոզեց քրիստոնէութիւնը՝ Հայ ժողովուրդը պատրաստելու համար Աւետարանի վեհ պատգամներուն։ Վերջին հինգ օրերուն ծոմ նստանակեց՝ ի յիշատակ Հայաստանի լուսաւորութեան։ Այս պատճառով ալ Առաջաւորաց Պահքը համարուեցաւ Հայոց ԱՌՍՋԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՀՔԸ։ Առաջաւորաց կը կոչուի ան, ցոյց տալու համար որ ան է առաջին Պահքը կամ Մեծ Պահքի յառաջընթացը։

ՎԱՐԴԱՆ Ծ ՎՐԴ. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

15 ՓԵՏՐ. 1973

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անցեալ Դեկտեմբեր ամսուայ երկրորդ շաբթուն, Էլ Էզպէքիէ վարժարանին մէջ տեղի ունեցաւ Գահիրէի Արեւմտեան Կրթական Հրջանի միջնակարգ դպրոցներու միջեւ պասքէթ-պոլի մրցաշարքը, որոշելու համար սոյն Հրջանի զտեալ խումբին խաղացողները։ Մրցաշարքին մասնակցեցան տասներեց վարժարաններ։ Գալուստեան Ազգային Վարժարանը, որ մաս կը կազմէ այդ Հրջանին, իր մասնակցութիւնը բերաւ երկու խումբերով, որոնց կազմերն էին՝ Ա. խումբ.- Էտուար Հիւսէյինեան, Իվան Թորոսեան, Յակոբ Անդրանիկեան, Համբարձում Բարսեղեան, Գէորգ Երզնկացեան և Վարդան Մովսէսեան։ Բ. խումբ.- Թովմաս Կորկիսեան, Խորէն Գալընեան, Կարօ Աստուրեան, Վազգէն Բրուտեան, Նուպար Գահարեան և Յակոբ Կորկիսեան։

Այս երկու խումբերն ալ իրենց բոլոր մրցումներուն ցոյց տուին հաւաքական խաղարկութիւն և մարզական բարձր ոգի, ներկաներուն գնահատանքին արժանանալով։

Ստորեւ կու տանք վերջին մրցումներուն արդիւնքները.

Գալուստեան Ա.– Էլ-Էզպէքիէ 18-10

» Բ.– Ալամ Էլ Տին 16- 4

» Ա.– Ապպասա 17- 6

» Բ.– Էլ Նասէրիա 20-10

Մրցաշարքին աւարտական մրցումին, իրարու դէմ ճակատեցան Գալուստեանի երկու խումբերը։ Այս մրցումը աւարտեցաւ Բ. խումբին յաղթանակով՝ 12ով 10։

Այս մրցումներէն դատելով, այդտեղ ներկայ եղող մարզիչները ընտրեցին՝ Գահիրէի Արեւմտեան Հրջանի միջնակարգ վարժարաններու պասքէթ-պոլի զտեալ խումբը, բաղկացած տասներկու հոգիներէ, որոնցմէ վեց հայ աշակերտներ՝ Էտուար Հիւսէյինեան, Թովմաս Կորկիսեան, Խորէն Գալընեան, Կարօ Աստուրեան, Յակոբ Անդրանիկեան, և խումբին մարզիչ՝ Պր. Կարպիս Գալփաքեան։

Այս առիթով կու գանք շնորհաւորել Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի տնօրէն Պր. Նշան Վարդեանը և մարզանքի ուսուցիչ՝ Պր. Կարպիս Գալփաքեանը, ու նորանոր յաջողութիւններ մաղթել վարժարանին։

Պասքէթ-պոլի զտեալ այս խումբը իր առաջին մրցումը խաղաց Հելուանի Հրջանի խումբին դէմ։ Մրցումը վերջացաւ Արեւմտեան Հրջանի խումբին ջախջախիչ յաղթանակով՝ 43-3։ Խումբը իր երկրորդ մրցումը խաղաց անցեալ Ուրբաթ, 9 Փետր. 1973, Գահիրէի Միջին Հրջանի խումբին դէմ և յաղթեց 55-31 արդիւնքով:

Թ. Կ.

ՏԻՐԱՅՐ ՍՐԲԱԶԱՆԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

մէջ, դառնալով այդ զոյգ քաղաքներուն ազգային եւ մշակութային շրջաններուն մէջ, նաեւ եղիպտացիներու մեծ սիրոյ առարկայ, անցեալ Ուրբաթ, 9 Փետր. 1973, կ.ե. ժամը 2.50ին «Միսըր Իսր»ի օդանաւով մեկնեցաւ Պէյրութ եւ ապա անկէ իր բնակավայրը՝ Պուլկարիա։

Այս առթիւ, ազգային երեսփոխան Պր. Յակոբ Չաքրեանի միջնորդութեամբ՝ Գահիրէի օդանաւակայանի տնօրէնութիւնը, մասնաւոր դիւրութիւններ ընծայած էր՝ ի պատիւ Սրբազան հիւրին, ուր ողջերթ մաղթելու եկած էին եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, Պատ. Թեմական եւ Քաղաքական Ժողովներու ատենապետները, ազգ. երեսփոխաններ, հայ մամուլի ներկայացուցիչներ եւ երկսեռ ազգայիններ։

Մասնաւոր արտօնութեամբ Տիրայր Սրբազանին մինչեւ օդանաւ ընկերացան՝ Առաջնորդական Տեղապահ Զաւէն Սրբազանը, Հայր Ներսէսը, Թեմականի ատենապետ Պր. Ա. Պըլըքճեանը, Քաղաքականի ատենապետ Պր. Հ. Քիւրքճեանը, անդամներ ՊՊ. Յ. Լէպլէպճեանն ու Ս. Պալեանը, Աղեքսանդրիոյ Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան ատենապետ Պր. Նորայր Պէն Օհանեանը եւ ծանօթ արուեստագէտ-լուսանկարիչ Պր. Կարօ Վարժապետեանը:

Վերջին ողջագուրումներէ ետք, Տիրայր Սրբազան օդանաւ բարձրացաւ՝ ներկաներուն ծափերուն ներքեւ։

Բարի ճանապարհ եւ յաջողութիւն կը մաղթենք մեր արժէքաւոր հոգեւորականին:

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Տէր և Տիկին Հրանդ և Արուսեակ Զիթճեաններու (Երեւան) անդրանիկ զաւակին՝ Տիգրանի ընդ Օր. Թամարայի ամուսնութեան բարեբաստիկ առիթով, Պր. Հրայր Պէրպէրեան կը նուիրէ 100 ե. դ.։

Իրենց անդրանիկ որդւոյն՝ Տիգրանի ընդ Օր. Թամարայի ամուսնութեան բարեբաստիկ առթիւ, Տէր և Տիկին Հրանդ Զիթճեան (Երեւան) կը նուիրեն 100 ե. դ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տիար Մուշեղ Տէյիրմէնճեան և զաւակունք, իրենց սիրեցեալ կողակցին և մօր՝ ողբ. Տիկ. Աննիկ Տէյիրմէնճեանի մահուան տխուր առթիւ և անոր քառասունքին յիշատակին կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս

եկեղեցւոյ պայծառութեան	500
Աղեքս. Աղքատախնամին	500
«Այծեմնիկ»ի հանգստեան տան	500
Հ.Բ.Ը.Մ.ի (Աղեքս.)	500
Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարին (Աղեքս.)	1000
«Տիգրան Երկաթ»ին	500
«Տիգրան Երկաթ» Ուս. Մարմնի	500
«Յառաջդիմասէր»ին	500
«Արև»ին	500
«Յուսաբեր»ին	500
«Ջահակիր»ին	500

(Ստանալ Նուիրատուէն)

Տիկին Հայկուհի Գույումճեան, ուխտի մը առթիւ կը նուիրէ.

Ս. Պօղոս-Պետրոս

եկեղեցւոյ պայծառութեան	200
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	100
Աղեքս. Աղքատախնամին	100
«Յուսաբեր»ին	100

(Ստանալ Աղեքս. Ազգային Առաջնորդարանէն)

Տիկին Շարլօթ Արխեան, իր ամուսնոյն ողբ. Արտաշէս Արխեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին, կը նուիրէ.

Ս. Պօղոս-Պետրոս

եկեղեցւոյ պայծառութեան	200
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	200
Աղեքս. Աղքատախնամին	200
«Յառաջդիմասէր»ին	200
«Յուսաբեր»ին	200

(Ստանալ Աղեքս. Ազգային Առաջնորդարանէն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Իրենց սիրելի խնամիին՝ ողբ. Գէորգ Փամպուքճեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան, Տէր և Տիկին Յակոբ Եագուպեան (Դամասկոս) կը նուիրեն 200 ե.դ.։

Ողբ. Գէորգ Փամպուքճեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Սարգիս Գալաճեան	100
» » Արամ Մովսէսեան	100
» » Զաւէն Գալաճեան	100

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ի Ք

Տէր եւ Տիկին Հրանդ Թութայեան, Տէր եւ Տիկին Կայծ Թութայեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Թութայեան (Մ. Ն.), Այրի Տիկին Անժէլ Թութայեան եւ զաւակունք, ինչպէս նաեւ համայն սգակիր պարագաները կու գան իրենց խորին շնորհակալութիւնները յայտնելու՝ Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանին, Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեանին, Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Տէրընեանին, մարզական եւ մշակութային միութեանց, ինչպէս նաեւ արտասահմանի եւ Եգիպտոսի բոլոր սգակիր բարեկամներուն, որոնք՝ անձամբ, ծաղկեպսակ ուղարկելով, բարենպաստ հաստատութեանց նուիրատուութիւններ կատարելով, հեռագրով կամ նամակով ցաւակցութիւն յայտնեցին, իրենց յոյժ սիրեցեալ զաւակին, եղբօր, եղբօրորդւոյն եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ԿԱՐՕ ԹՈՒԹԱՅԵԱՆԻ

դառնակսկիծ եւ վաղաժամ մահուան եւ մահուան քառասունքին առիթով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀԻՐԷ

Այսօր, Հինգշաբթի 15 Փետրուար 1973, կ.ե. ժամը 9ին

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

կը դասախօսէ

ԸՆԿ. ՀԻ ՀԵՐՄԻՆԷ ՊԱԼԱԵԱՆ

նիւթ ունենալով

ԲՈՅՍԵՐՈՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Հինգշաբթի, 22 Փետրուար 1973, կ.ե. ժամը 9ին

ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

(Յունուար եւ Փետր. ամիսներուն մէջ ծնած անդամ-անդամուհիներուն)

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ ԵՒ ՊԱՐ

Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Շաբաթ, 3 Մարտ 1973, կ. ե. ժամը 9.30ին

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ԱՌԹԻՒ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

(ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ)

Կը խնդրուի նկատի ունենալ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

ԽՕՍՆԱԿ ԿԱՄ ԽՕՍՆԱԿՈՒՀԻ ՄԸ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՌԱՏԻՈԿԱՅԱՆԻ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԲԱԺՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍԻՆ ՀԱՄԱՐ

Թեկնածուները պէտք է տիրապետեն հայերէն լեզուին և ունենան նուազագոյնը երկրորդական ուսման վկայական։

Դիմումները կատարել Եգիպտական Ռատիոկայանի Եւրոպական բաժնի տնօրէնութեան։

Հայկական Ընթերցասրահին կողմէ, Հինգշաբթի, 8 Փետրուար 1973, Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանի ի պատիւ տրուած ողջերթի սեղանին առթիւ՝ ռա ի գնահատանք և ի քաջալերութիւն, եղած են հետեւեալ սրտաբուխ նուիրատուութիւնները.

Տէր և Տիկին	
Նորայր Պէն Օհանեան	1000
Տէր և Տիկին	
Կարօ Վարժապետեան	500
Պր. Ռուբէն Գազազեան	500
Տէր և Տիկ. Փօլ Քիլիտճեան	2000
Տէր և Տիկին	
Հայկազուն Քիւրքճեան	1000
Տէր և Տիկ. Սիմոն Ստեփանեան	500

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տէր եւ Տիկ. Խաչիկ Գարաքաշեան 100 ե.դ., ողբ. Տիկ. Փառիկ Տիգրանեանի մահուան տխուր առթիւ:

Տոքթ. եւ Տիկ. Յակոբ Գրիգորեան 200 ե.դ., իրենց սիրեցեալ հօրաքրոջ՝ ողբ. Տիկ. Լիւսի Կամսարականի (ծն. Թահթաճեան) մահուան տխուր առթիւ:

Տոքթ. եւ Տիկ. Յակոբ Գրիգորեան 200 ե.դ., իրենց սիրեցեալ քեռայրին՝ ողբ. Ֆէրտինանտ Սահակեանի մահուան տխուր առթիւ։

Տէր և Տիկ. Յակոբ Գարամըքեան 100 ե.դ., Օր. Վարդուհի Թորիկեանի ընդ Պր. Ռազմիկ Գասարճեանի նշանախօսութեան ուրախ առթիւ։

Տէր և Տիկին Մաքսուտ Սարաֆեան 100 ե.դ., ողբ. Անահիտ Թիւթիւնճեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան:

Տէր և Տիկին Մաքսուտ Սարաֆեան 100 ե. դ., ողբ. Տիկին Աննիկ Տէյիրմէնճեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան։

Տիկին Լուսնթագ Գուզուբեան, 100 ե.դ., ողբ. Ֆէրտինանտ Սահակեանի մահուան տխուր առթիւ։

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Պր. Տիրան Քիւրքճեանի ընդ Օր. Պելլա Խաչերեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին	
Յովհաննէս Քեհեաեան	100
Տէր և Տիկին	
Գրիգոր Շահպենտէրեան	100

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيردبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր— ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻւ 467—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 22 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1973 | ՀԱՏԸ ՋԵՌՔԷ 3 եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. | ١٩٧٣ عدد رقم ٤٦٧ — الخميس ٢٢ فبراير

ՅՈՒՍԱԴՐԻՉ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ...

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

ԵՒ ՍԱԿԱՅՆ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՅՄԱՆ ՉԻ ԴՆԵՐ

Եւ սակայն, կուսակցութիւնը չի պահանջեր որ իր նախաւերած ընկերային-տնտեսական դրութիւնը կանխաւ որդեգրուի ազգային միւս հատուածներուն կողմէ եւ ան, ըստ այնմ, այս համակերպութիւնը դառնայ նախապայման՝ հողային դատի շուրջ համագործակցութեան:

Օգտակար եւ անհրաժեշտ ալ չի նկատեր, որ Թրքահայաստանի ապագայ վարչաձեւին շուրջ այժմէն խօսուի կամ համաձայնուի:

Մանաւանդ որ մեր առջեւ դրուած չէ Խորհրդային Հայաստանի ընկերային կարգ ու սարքին, պետական վարչաձեւին ու դրօշին խնդիրը: Այս մէկը, ինչպէս գիտենք, այժմ քեշտենք - վերջնականապէս լուծուած է Հայաստանի աշխատաւոր ժողովուրդին կողմէ:

Մեր խնդիրն է «Սփիւռք»ը, տարտղնուած ու մահացող, կորսուող ու ձուլուող. հայրենազուրկ ժողովուրդի յինելու եւ նախնական վիճակը, այդ վիճակէն յղիող տագնապներն ու ազգայնօրէն կործանարար ու անհանդուրժելի դրութիւնը, համազգային միասնութեամբ ճակատագրին դիմագրելու անհրաժեշտութիւնը:

Եթէ իւրաքանչիւր կուսակցութիւն պահանջէ Թրքահայաստանի ապագայ վարչաձեւին այժմէն ճշդուիլը, եւ եթէ պնդէ որ առանց այս մէկի կանխաւ յստակացուելուն ինք պիտի մերժէ մասնակցիլ հողային դատի հետապնդումին, այս պարագային մենք... եզները կապած կ'ըլլանք սայլէն ետին: Այս պարագային անկարելի կը դառնայ, անտարակոյս, Դատին հետապնդումը բոլոր հատուածներով: Իսկ գիտենք որ միակամ գործելը, դատի յաջողութեան նախապայմանը կը կազմէ:

Ահա թէ ինչու կ'առաջարկենք ճանչնալ ապաքաղաքական տարազը հողային դատին եւ զայն հետապնդել այս շրջագիծի մէջ: Լոզունգ ընդունիլ եւ հողերը պահանջել հայութեան անունով՝ վերադարձնելու համար հայութեան, որ այսօր կազմակերպուած ազգ մըն է իր հայրենիքին մէկ մասին վրայ բնակող, եւ որուն ազգային պետութիւնը կը կազմէ Ներկայի Հայկական Հանրապետութիւնը:

Սփիւռքահայութիւնը կը կազմէ անբաժան մասը իր հայրենիքին մէջ բնակող հայ Ազգին: Տարբեր երկիրներու հպատակութիւն ընդունած ըլլալով իրաւական գոյավիճակ (սթաթիւ) չունի մեր ազգային իրաւունքներուն պահանջատէր ներկայանալու: Ինք օժանդակ եւ լրացուցիչ է ու կրնայ ըլլալ մեր հողային դատի հետապնդման եւ զայն արդիւնաւորելու մէջ:

Ի՞ՆՉ ՊԷՏՔ Է ՀԱՍԿՆԱԼ «ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ» ԸՍԵԼՈՎ

Հողային դատի հետապնդման եւ այդ հողերու ապագայ վարչաձեւի որոշման հարցի մէջ, նախապատուութիւնը բնականաբար պիտի տրուի առաջինին: Անօգուտ եւ անհեթեթ է տակաւին իրաւունքը հաստատել չտուած, հողին վերադարձուիլը չապահոված, վիճիլ եւ իրարու հակադրուիլ այդ հողի վրայ բարձրացուելիք դրօշակի գոյնի շուրջ:

Ահա թէ ինչ ըսել կ'ուզէ Հնչակեան Կուսակցութիւնը, վարչաձեւի եւ դրօշի հարցերու լուծումը նկատելով երկրորդական, այս մէկը բաղդատած հողային դատի լուծումին, որ առաջին կարգի վրայ կու գայ կարեւորութեան եւ անհրաժեշտութեան իմաստով:

Այսքան իրապաշտութիւն պիտի չպակսի ազգային ոեւէ հատուածի ղեկավարութեան եւ մամուլի, ոչ ալ «Կանչ» Շաբաթաթերթին: Վերջերս հրատարակուած խմբագրականի մէջ, մեր պաշտօնակիցը կը ջանար թիւր կարծիք ստեղծել այն մասին, որ, իբր թէ, Հնչակեանները կը թերագնահատեն վարչաձեւի բնոյթին առաջնակարգ կարեւորութիւնը ազգի մը յառաջդիմութեան մէջ, եւ Հնչակեաններուն կը վերագրէր գաղափարական շեղում:

ՎԱՐՉԱՁԵՒԵՐՈՒ ՓՈՓՈԽԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՏԵՍԱԿԷՏԸ

Աւելորդ եւ անօգուտ է նաեւ թիւրիմացութիւն ստեղծել հայրենիքին միայնուն, իսկ վարչաձեւին փոփոխական ըլլալու Հնչակեան հասկացողութեան շուրջ:

(Շարունակութիւնը տես էջ 4)

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՅԹ

ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

Ընդհ. Հրամանատարութեան կեդրոնին մէջ, զինեալ ուժերու գերագոյն հրամանատարին նախագահութեան ներքեւ, տեղի ունեցաւ ամենաբարձր մակարդակի ժողով մը՝ որուն ներկայ գտնուեցան Պատերազմական Նախարարը եւ բանակի զանազան միաւորներու հրամանատարները:

Եգիպտական զինեալ ուժերու ամենաավերին աստիճանի զինուորականներ ներկայ գտնուեցան այն ժողովին՝ որ տեղի ունեցաւ անցեալ Երկուշաբթի, 19 Փետր. 1973, Ընդհ. Հրամանատարութեան կեդրոնին մէջ, եւ որուն նախագահեց Անուար Էլ Սատաթ, զինեալ ուժերու Գերագոյն Հրամանատարը:

Այս ժողովը շարունակութիւնն էր՝ անցեալ Շաբաթ օր գումարուած առաջին ժողովին:

Կարեւոր խորհրդակցութիւններ տեղի ունեցան՝ նախագահին, Պատերազմական Նախարարին եւ բարձրաստիճան հրամանատարներուն միջեւ, զինուորական այժմու կացութեան շուրջ:

ՆՈՐ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐՈՒ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Հայ Կաթողիկէ Նուիրապետութեան Սիւնհոդոսը ընտրեց, Արքեպիսկոպոս Պաղտատի՝ ԳՆՐ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Վ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԸ, Եպիսկոպոս Գամըշլիի՝ ԳԵՐ. ԳՐԻԳՈՐ Ծ.Վ. ԱՅՎԱԶԵԱՆԸ, Եպիսկոպոս Իսպահանի՝ ԳԵՐ. ՎԱՐԴԱՆ Վ. ԹԷՔԷԵԱՆԸ:

Պօղոս Ժ. Սրբազան Քահանայապետը իր օրհնութիւնն ու իր հաճութիւնը յայտնած է այս ընտրութեանց մասին:

Նորընտիր Եպիսկոպոսներուն ձեռնադրութիւնը տեղի պիտի ունենայ Կիրակի, 25 Փետրուար 1973, Պէյրութի Ս. Գրիգոր-Ս. Եղիա Աթոռանիստ Եկեղեցւոյ մէջ:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հաճոյքով կը տեղեկացնենք յարգոյ հասարակութեան, թէ խալամաց Աթէա տօնին առիթով Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան Նախագահ Անուար Էլ Սատաթի ղրկուած շնորհաւորական հեռագրին ի պատասխան՝ ստացուած է հետեւեալ պատասխանը.-

ԳԵՐԱՇՆՈՐՀ Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ

Առաջն. Տեղապահ Հայոց Եգիպտոսի

Գահիրէ

Շնորհակալութիւն Ձեզի եւ Ձեր ժողովներու անդամներուն եւ Ձեր գաղութի զաւակներուն Արհայի տօնին առիթով Ձեր շնորհաւորութիւններուն եւ այդ առթիւ Ձեր յայտնած ջերմ մաղթանքներուն համար, ընդունեցէք առողջութեան եւ բարօրութեան լաւագոյն մաղթանքներ:

ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հաճոյքով կը տեղեկացնենք յարգոյ հասարակութեան, թէ հետեւեալ հեռագիրը ստացուած է՝ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ Բարեջան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Տիրայր Եպս. Մարտիկեանէ, Եգիպտահայ գաղութին տուած իր այցելութենէն ետք.

Գերաշնորհ

Տ. ԶԱՒԷՆ ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ

Առաջնորդական Տեղապահ Հայոց Եգիպտոսի

Գահիրէ

-Ջերմ շնորհակալութիւններ Ձեր եղբայրական ընդունելութեան համար: Ազգային Իշխանութիւններուն, Ձեր գաւառի կանուան կազմակերպութիւններուն եւ առհասարակ հասարակութեան ժողովուրդին՝ շնորհակալութիւններ եւ օրհնութիւն / Տեառն:

ՏԻՐԱՅՐ ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ

ՏԵՂԱԿԱՏՈՒ Դ-ԻԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ԱԶԳ. ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԳԾՈՎ

ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ՝ ՊՐ. ՀԱՖԷԶ ԻՍՄԱՅԻԼ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Ազգային Ապահովութեան գծով՝ նախագահ Անուար Էլ Սատաթի խորհրդական Պր. Հաֆէզ Իսմայիլ, որ վերջերս Մոսկուա գացած եւ հանդիպումներ ունեցած էր սովետ ղեկավարներու հետ, Եգիպտոս վերադարձէն յետոյ, անցեալ Կիրակի մեկնեցաւ Լոնտոն, ուր, Երկուշաբթի օր սկսաւ իր խորհրդակցութիւններուն՝ Միջին Արեւելքի հարցերու բրիտանացի մասնագէտներուն հետ, Եգիպտական դեսպանատան մէջ, աշխատանքային ճաշկերոյթի մը ընթացքին:

Անգլիոյ Արտաքին Գործոց նախարարութեան կողմէ ներկայ եղան Պր. Էնթընի Փարսընզ եւ Հիւս. Ափրիկէի եւ Մերձաւոր Արեւելքի բաժանմունքի տնօրէն՝ Պր. Ճէյմս Գրէյկ:

Այս խորհրդակցութեանց միակ նիւթը հանդիսացաւ երկու երկիրներու դիրքի յստակացումը՝ արաբ-իսրայէլեան պատերազմի կարգադրութեան հաւանականութեանց մասին, նախքան Պր. Իսմայիլ Հաֆէզի հանդիպումը՝ Մեծն Բրիտանիոյ Արտաքին Գործոց Նախարար՝ Սըր Ալէք Տուկլաս-Հոմի եւ վարչապետ Պր. Էտուըրտ Հիթհի հետ, որ տեղի ունեցաւ անցեալ Երեքշաբթի, 20 Փետր. 1973:

Պր. Հաֆէզ Իսմայիլ այսօր, Հինգշաբթի, 22 Փետր. 1973, կը մեկնի Անգլիայէն դէպի Ուաշինկթըն, ուր պիտի խորհրդակցի նախագահ Նիքսընի եւ Արտաքին Գործոց Նախարար Պր. Ուիլիըմ Ռոճըրզի հետ:

—**—

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ

ՅԱԿՈԲ ՊԱՐՈՆԵԱՆԸ ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ

Զուիցերիոյ մէջ լոյս տեսնող «Հայաստանի Ձայնը» («Տի Շթիմէ Արմէնիս») թերթի հրատարակութեամբ, գերմաներէն լեզուով հրատարակուած են հայ մեծ երգիծաբան Յակոբ Պարոնեանի «Պաղտասար Աղբար» եւ «Ատամնաբոյժ Արեւելեան» կատակերգութիւնները: Պարոնեանի այս ստեղծագործութիւնները գերմաներէնի թարգմանած է Յակոբ Գրիգորը:

Գրքին կցուած է թարգմանիչին ծանօթագրութիւնը՝ Պարոնեանի կեանքին եւ ստեղծագործութեան մասին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՍՐԲԱՏԱՌ ԿՈՆԴԱԿ

ՎԱԶԳԷՆ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՄԲՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՒ ԿԱՄՕՔՆ ԱԶԳԻ, ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՊԵՏ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ, ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՆԱԽԱՄԵԾԱՐ ԱԹՈՌՈՅ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՍՐԲՈՅ ԷՋՄԻԱԾՆԻ

Քրիստոսաւանդ սիրոյ ողջո՜յն եւ օրհնութի՜ւն Հայրապետական Կաթողիկոսին Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Տ. Տ. Խորէնայ Առաջնոյ, Պատրիարքին Հայոց Սրբոյ Երուսաղէմի Տ. Եղիշէի Արքեպիսկոպոսին, Պատրիարքին Հայոց Կոստանդնուպոլսոյ Տ. Շնորհքայ Արքեպիսկոպոսին, համօրէն Արքեպիսկոպոսաց, Եպիսկոպոսաց, Վարդապետաց, Քահանայից եւ Սարկաւագաց, Թեմական Երեսփոխանական ժողովոց, Թեմական եւ Քաղաքական Խորհրդոց եւ պաշտօնէից եւ սիրեցեալ համայն հաւատացեալ ժողովրդեան հայոց։

«Այս Ներսէս առաւելեալ էր իմաստութեամբ քան զյոլովս ի ժամանակի անդ, ո՛չ միայն քան զվարդապետս հայոց, այլեւ քան զՅոյնս եւ զԱսորւոց այնքան՝ մինչ զի համբաւ իմաստութեան նորա տարածեցաւ ընդ ամենայն ազգս»։

Պատմագիր՝ ԿԻՐԱԿՈՍ ԳԱՆՁԱԿԵՑԻ

Փրկչական երկրորդ հազարամեակի սեմին, երբ արեւմուտքից Բիւզանդական կայսրութեան եւ արեւելքից խուժող սելջուկների հարուածների տակ, Հայաստանը կորցնում էր իր անկախութիւնը եւ քայքայւում Բագրատունեաց իշխանութիւնը, աստուածային նախախնամութեամբ, Հայոց Աշխարհից հեռու՝ Կիլիկիայում կազմաւորուեց ու զարգացաւ մի Նոր Հայկական Պետութիւն, որ հանդիսացաւ պահպանողը եւ շարունակողը հայ ժողովրդի քաղաքական գիտակցութեան, հոգեւոր ժառանգութեան եւ ազգային մշակոյթի։

Սուրբ Էջմիածնից ժամանակաւորապէս Կիլիկիա փոխադրուեց նաեւ Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան Աթոռը, նորաստեղծ հայ պետութեան հովանիի ներքոյ, հոգեւոր ու մշակութային սերտ կապեր պահպանելով Հայաստանի հոգեւոր կենտրոնների հետ, երբ ու ինչքան թոյլատու էին լինում քաղաքական պայմանները։

Եւ այսպէս մօտ երեք դար շարունակ 1030ից մինչեւ 1375 թուականը, Կիլիկիան դարձաւ բուն Հայաստան Աշխարհի անբաժանելի մասը, նոր փառքով պսակելով հայ ժողովրդի պատմութեան գիրքը եւ անկորնչելի արժէքներ ընծայելով հայ մշակոյթի գանձատանը։

Հոգեւոր դպրութեան, գրականութեան, արուեստի եւ գիտութեան զարգացման մի նոր դարաշրջան է բացւում, որ իրաւամբ արժանի է դառնում հայոց պատմութեան «Ոսկեդարի» կոչւելու։

Մանաւանդ ԺԲ. դարը, հանդիսանում է կատարը Կիլիկեան շրջանի հայ մշակոյթի զարգացման, որի կենտրոնում փայլում է պայծառ անձնաւորութիւնը Սուրբ Ներսէս Շնորհալու, շառաւիղը Պահլաւունեաց հայրենասէր իշխանական Տան, թոռը հռչակաւոր Գրիգոր Մագիստրոսի։

Ապիրատ իշխանի որդին, Ներսէսը ծնուել է Ցլուք գաւառի Ծովք հայրենական գղեակում, եւ փոքր հասակից մեծացել ու դաստիարակուել է Կարմիր Վանքում, իր մեծ հօր Գրիգոր Վկայասէր Կաթողիկոսի ձեռքի տակ, իբրեւ ուսուցիչ ունենալով նոյն վանքի գիտնական վանահայր Ստեփաննոս Մանուկ Եպիսկոպոսը։

Հայրապետական Աթոռը, քաղաքական անապահով պայմանների հետեւանքով 1150 թուականին, Ծովքից փոխադրուելով, նաեւ հետեւում է իր Կաթողիկոս եղբօրը՝ Գրիգոր Պահլաւունուն, եւ վերջնականապէս հաստատւում է Հռոմկլա, ուր եւ ինք բարձրանում է Սուրբ Լուսաւորչի Գահը 1166 թուականին, կոչուելով Ներսէս Դ. Կլայեցի Կաթողիկոս։

Այստեղ, Հռոմկլայում մանաւանդ, Ներսէս Շնորհալին, ոգեկան եւ իմացական աստուածատուր ուժերի լիութեամբ, բոլորում է իր ստեղծագործական կեանքի ամենափայլուն շրջանը։

Պահլաւունի Ներսէսը իրապէս լի եղաւ շնորհներով, իբրեւ հոգեզարդ Հայրապետ Հայոց, իբրեւ ուղղափառահաւատ խորիմաց աստուածաբան Մայր Եկեղեցւոյ, իբրեւ ներշնչեալ աղօթող բանաստեղծ, իբրեւ նուիրեալ կրթական մշակ եւ իբրեւ քաջակորով պաշտպան Հայ Պետութեան։

Առանց Ներսէս Շնորհալու լուսաշող ներկայութեան, պիտի մերկանար Կիլիկեան ԺԲ. դարը իր փառքից եւ պիտի անէանար մի անկրկնելի շողարձակ բալծունք մեր մշակոյթի պատմութեան հորիզոնից։ Երանաշնորհ Սուրբ Շնորհալի փառաւորուել է անցեալում եւ փառաւորուելու է միշտ, իբրեւ բոլոր ժամանակների պարծանք Ամենայն Հայոց։

Երախտագէտ սրտով եւ երկիւղածութեամբ, խոնարհւում ենք հրաշաշնորհ Հայրապետի սուրբ Յիշատակի եւ մեծ վաստակի առաջ, աղերսանքով ջերմեռանդ որ նա Բարձրեալին Գահին առջեւ բարեխօս լինի՝ ի խնդիր անսասանութեան եւ մի եւ անբաժան պահպանման Առաքելական մեր Մայր Եկեղեցու։

Ցանկալի յարգանք, լոյս եւ փառք Սուրբ Ներսէս Շնորհալու նուիրական յիշատակին ու անթառամ գործին։

Այս տարի 13 Օգոստոսին լրանում է Մեծ Հայրապետի մահուան ութհարիւրամեակը։ Այսու մեր կոնդակով երջանիկ ենք հրաւէր կարդալու Մեր Եկեղեցու նուիրապետութեան բոլոր Աթոռներին եւ Թեմական-Եկեղեցական Կազմակերպութիւններին, որ տարւոյս ընթացքին, պատշաճ եկեղեցական արարողութիւններով, հանդիսաւոր նիստերով եւ հայերէն ու այլ լեզուներով հրատարակութիւններով, տօնախմբութի ու պանծացութի՝ Շնորհալի Սուրբ Հայրապետը Ամենայն Հայոց։

«Յիշեցէք զառաջնորդս ձեր որ խօսեցան ձեզ զբանն Աստուծոյ, հայեցեալք յելս գնացից նոցա՝ նմանողք եղերուք հաւատոցն» (Եբր. ԺԳ. 7)։ Ամէն։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տուաւ կոնդակս ի 16ն Յունուարի
1973 փրկչական ամի,
եւ ի տումարիս հայոց ՌՆԻԲ,
Ի Մայրավանս Սրբոյ Էջմիածնի
ՀԱՄ. 743

1010

ՊՐ. ԱՒԵՏԻՍ ՉԱԳԸՃԵԱՆԻ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

Հաճոյքով կը տեղեկանանք, որ եգիպտահայ ծանօթ բարեսէր եւ Հայ Աւետարանական Համայնքին նախագահ՝ Պր. Աւետիս Ն. Չագըճեան, օրերս կատարած է յոյժ օգտակար բարեսիրութիւն մը, նուիրելով Պր. Մեսրոպ Գույումճեանի հեղինակած եւ Պէյրութ տպագրուած Հայերէն-Անգլերէն բառարանէն 50 օրինակ, որոնցմէ 20ը՝ Երեւանի Հայ Աւետարանական եկեղեցիին, իսկ 30ը՝ Ս. Էջմիածինի Ճեմարանի սաներուն։

Այս ուրախ առթիւ կը շնորհաւորենք մեր բարեկամ Պր. Աւետիս Ն. Չագըճեանը։

ԳՈՆԱՏԵ

ՔԷՊԷՔԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ 29 Յունուարէն սկսեալ Քէպէքի Համալսարանին մէջ հաստատուած է Հայկական Քաղաքակրթութեան գիշերային դասընթացք մը։

Հայ փառաւոր քաղաքակրթութիւնը ոչ միայն հայերու (մանաւանդ ոչ հայախօս) այլ եւ օտարներուն ծանօթացնելու այս յոյժ օգտակար եւ պատուաբեր ձեռնարկին յաջողութիւնը իրագործուած է՝ նախկին Լիբանանահայ այժմ գանատաբնակ Տոքթ. Գէորգ Գ. Պաղտեանի (Վազգէն Այգունի) ջանքերուն շնորհիւ, ու այս առթիւ շնորհաւորելի է ինք։

Այս դասընթացքին դասաւանդութիւնները կ'ըլլան Ֆրանսերէն լեզուով։

Կը յուսանք որ կրթասիրական մեծ հիմնարկները՝ Կիւլպէնկեան, Բարեգործական եւ այլ, քաջալեր պիտի հանդիսանան հայութեան համար այս հպարտանալի ձեռնարկին, ողդեգրելով հայ թէ օտար սաներ եւ անոնց յատկացնելով կրթաթոշակներ։

Մենք արտանց յաջողութիւն կը մաղթենք այս կարեւոր ձեռնարկին, նոյնատեն շնորհաւորելով Տոքթ. Գէորգ Պաղտեանը՝ իր ազգանուէր գործունէութեանը համար։

ԸՆԿԵՐ ՄԱՅՔ ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ ՈՒՆԵՑԱԻ

Ցաւով կարդացինք, որ ամերիկահայ մեր գործակից ընկերներէն, Հալէպի «Մայք Նազարէթեան» Մանկապարտէզի յաւերժացող՝ ընկեր Մայք Նազարէթեան եւ Ամերիկայի Շրջանի մեր գործօն ընկերներէն՝ Յարութիւն Մաշուլեան, ինքնաշարժի արկած մը ունեցած են վերջերս։

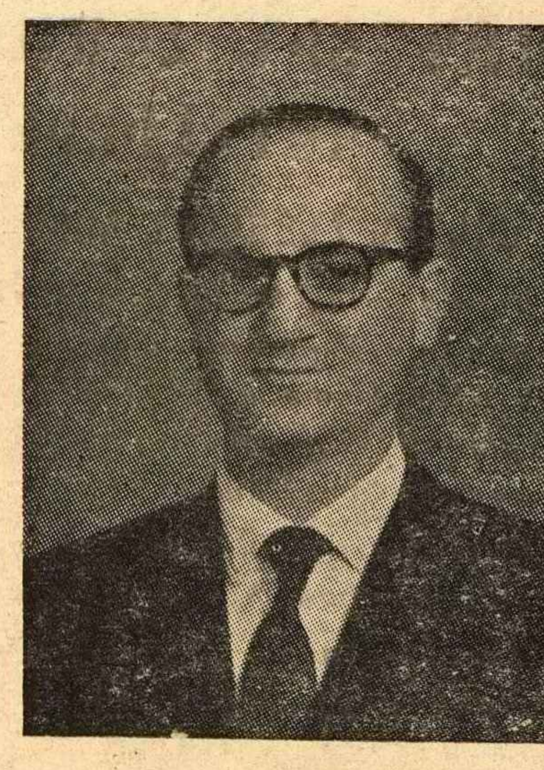
Այս ցաւալի պատահարին առթիւ մեր խոր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք արկածեալ ընկերներուն եւ կը մաղթենք իրենց շուտափոյթ եւ կատարեալ ապաքինում։

ԱՐԴԻ ՈՒՍՈՂՈՒԹԵԱՆ ՔՆՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ ԱՐԱՄ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆԻ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ուրախութեամբ տեղեկացանք, որ քաղաքիս ծանօթ անձնաւորութիւն, Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի երկարամեայ եւ վաստակաւոր ուսուցիչ, նաեւ Հայկական Ընթերցասրահի վարչութեան ատենապետ ընկեր Արամ Մովսէսեան, որ վերջերս հետեւած էր պետութեան կողմէ հաստատուած՝ Արդի Ուսողութեան մասնաւոր դասընթացքին, յաջողութեամբ անցուցած է այս առթիւ կատարուած ա. եւ բ. դասաշրջաններու քննութիւնները, ձեռք բերելով պատուաւոր արդիւնք՝ Գահիրէէն ներկայացող 180 հոգիներէն՝ 10րդը եւ արժանացած է վկայականի։

Դիտել կը տրուի, որ պետական ծրագիրը կը նախատեսէ Արդի Ուսողութիւնը (Modern Mathematics) կիրարկել միջին եւ բարձրագոյն նախակրթարաններուն մէջ եւ արդէն իսկ կարգ մը նախակրթարան եւ բարձրագոյն վարժարաններու մէջ սկսուած է այդ դասաւանդութեանց, որոնք յաջորդաբար պարտաւորիչ պիտի դառնան այդ կարգերու բոլոր վարժարաններէն ներս։

Պր. Արամ Մովսէսեան, իր ձեռք ձգած սոյն վկայականով, իրաւունք կը ստանայ Արդի Ուսողութիւն դասաւանդել միջնակարգ

ԱՐԱՄ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ

եւ բարձրագոյն վարժարաններէ ներս։

Այս ուրախ առթիւ սրտանց կը շնորհաւորենք մեր սիրելի բարեկամը՝ վաստակաւոր ուսուցիչ Պր. Արամ Մովսէսեանը եւ կը մաղթենք իրեն քաջառողջութիւն ու նորանոր յաջողութիւններ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ ՆԵՐՍ

ԸՆԿԵՐՈՒՀԻ ՀԵՐՄԻՆԷ ՊԱԼԱԵԱՆԻ ՇԱՀԵԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ Հինգշաբթի, 15 Փետրուար 1973, Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահին մէջ տեղի ունեցաւ Մշակութային երեկոյթ մը, կազմակերպութեամբ «Նոր Սերունդ» Մշակութային Մարմնի։ Սոյն երեկոյթին հրաւիրուած էր դասախօսելու՝ յոյժ ողբացեալ ընկեր Նուպար Պալաեանի դուստրը եւ Հ.Մ.Մ.ի գործօն անդամուհիներէն՝ ընկ.հի Հերմինէ Պալաեանը, նիւթ ունենալով՝ «Բոյսերու բժշկական օգտակարութիւնները»։ Այս դասախօսութեան ներկայ գտնուեցան սրահիս անդամներէն շատեր եւ մեծ թիւով հայ երիտասարդ-երիտասարդուհիներ։

Սրահիս Երիտասարդացի վարիչ՝ ընկ. Պետրոս Մովսէսեան, իր բացման խօսքէն ետք հրաւիրեց Ընկ.հի Հերմինէ Պալաեանը, որ կատարէ իր դասախօսութիւնը։

Ընկ.հի Հերմինէ պատրաստած էր կարգ մը բժշկական բոյսերու օգտակարութիւններու մասին խնամուած ուսումնասիրութիւն մը։ Նախ բսաւ, թէ բժշկական բոյսերը երբ, ուր եւ ինչպէս երեւան եկած են։ Բժշկական բուսականութեան առընթեր՝ ան արտայայտուեցաւ նաեւ կենդանիներու (վիթամին) մասին եւ բացատրեց գլխաւոր կենդանիներու տրուած օգտակարութիւնները մարդկային մարմնին։

Ներկաները բուռն ծափերով իրենց գոհունակութիւնը յայտնեցին օրուան դասախօսուհիին։

Ապա տեղի ունեցան ընկերային խաղեր, որոնց մասնակցեցան երգեր ու երիտասարդները եւ որոնք անցան խիստ հաճելի։ Ընկ. Պետրոս Մովսէսեանի շնորհակալական խօսքերով վերջ գտաւ այս երեկոյթը։

Ջերմօրէն կը շնորհաւորենք ընկ.հի Հերմինէ Պալաեանը եւ կը յուսանք, որ այլ առիթներով եւս պիտի ունկնդրենք զինքը, նման հետաքրքրական նիւթերու շուրջ, քանի որ ան այժմ կը հետեւի բժշկական ճիւղին, Գահիրէի Համալսարանէն ներս։ Յաջորդով պիտի հրատարակենք սոյն դասախօսութիւնը։

Կը շնորհաւորենք նաեւ «Նոր Սերունդ» Մշակութային Մարմինը, որ այս տեսակ օգտաշատ երեկոյթներով կը խանդավառէ հայ երիտասարդութիւնը։ Ա. Մ.

ՊԷՅՐՈՒԹ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԲԱՐԵՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԱՏԵՆԱՊԵՏ

ԸՆԿԵՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒԺՈՒՆԻԻ ԽՕՍՔԸ

Յարգելի Պր. Նախագահ՝ Տոքթ. Ալպեր Մուխայպեր, Փոխ-Վարչապետ եւ Կրթական Նախարար Լիբանանի բարեխնամ կառավարութեան։

Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութիւնս, որ մեր Կառավարութեան բարեհաճ արտօնութեամբ չորս տարիներէ ասդին կը գործէ՝ յօգուտ մեր նոր սերունդի դպրոցական կրթութեան, ուրախ է այս պահուս եւ զգացուած՝ որ Դուք յանձն առիք անձամբ նախագահել այս ձեռնարկին։

Ձեր ներկայութիւնը կը պատուէ մեզ։ Մեզի համար՝ Դուք միշտ եղած էք ու կը մնաք գիտութեան, կրթութեան ու մշակոյթի մարդը։ Ձեր ձեռքով է որ պիտի զետեղենք, քիչ ետք, խորհրդանշական այն «առաջին քարը» Միութեանս անդրանիկ դպրոցին՝ «Սահակեան-Լեւոն Մկրտչեան» Երկրորդական Վարժարանի շէնքին, որ յուսով պիտի բարձրանայ այս դաշտին վրայ, Ձեր հովանաւորութեամբ ու մեր կրթասէր ժողովուրդին կամքով։

Յարգելի Պր. Գայմագամ՝

Յարգելի Պր. Նախագահ Սին էլ Ֆիլի քաղաքապետութեան եւ յարգոյ անդամներ.

Մենք տեսանք առաջին վայրկեանէն, թէ ինչպիսի պատրաստակամութեամբ եւ համոյքով Դուք դիմաւորեցիք՝ Ձեր անմիջական հովանաւորութեան տակ գտնուող այս շրջանին մէջ կառուցումը նոր դպրոցի մը եւս։ Մենք պատուուած կը զգանք մեզ, որ այս պահուս Ձեր ներկայութեամբ մասնակից կ'ըլլաք մեզի հետ միասին, հիմնարկէքի արարողութեանը մեր վարժարանին, որ Ձեր խնամքին կը յանձնենք։ Դուք միշտ աջակից եղած էք մեր դպրոցներուն։

Մեր՝ Լիբանանահայ Համայնքի Առաջնորդ Սրբազաններ եւ հոգեւոր Հայրեր, որ Ձեր ներկայութեամբ օրհնութիւն կը բերէք հիմնադրուող մեր կրթական հաստատութեան։ Հայ հաւատքի, հայեցի դաստիարակութեան եւ իրաւ հայրենասիրութեան նախանձներուն վրայ մղուող ազգապահպանման պայքարի նոր միաւոր մը կոչուած է ըլլալու անիկա. օրհնեցէք զայն։

Յարգելի Ազգային Երեսփոխաններ.

Պատուարժան Ատենապետներ եւ յարգոյ անդամներ «Գալուստ Կիւլպէնկեան» Հիմնարկութեան եւ «Հ.Բ.Ը. Միութեան» տեղական վարչութիւններուն.

Յարգելի ներկայացուցիչներ մեր Ազգային Մամուլի, մեր Ազգային Կազմակերպութեանց, Կրթութեան եւ Մշակոյթի նուիրուած Գործիչներ

Մեր Հայրենիքի պատուարժան ներկայացուցիչներ.

Սիրելի Հայրենակիցներ.

Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան անունով՝ շնորհակալութիւն կը յայտնեմ Ձեզ, որ ընդառաջելով մեր հրաւէրին՝ եկած էք մեզ հետ միասնաբար այս բաց դաշտին վրայ նշելու՝ ՍԱՀԱԿ ԱՆ-ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ Երկրորդական Վարժարանիս սեփական շէնքի հիմնարկէքը։

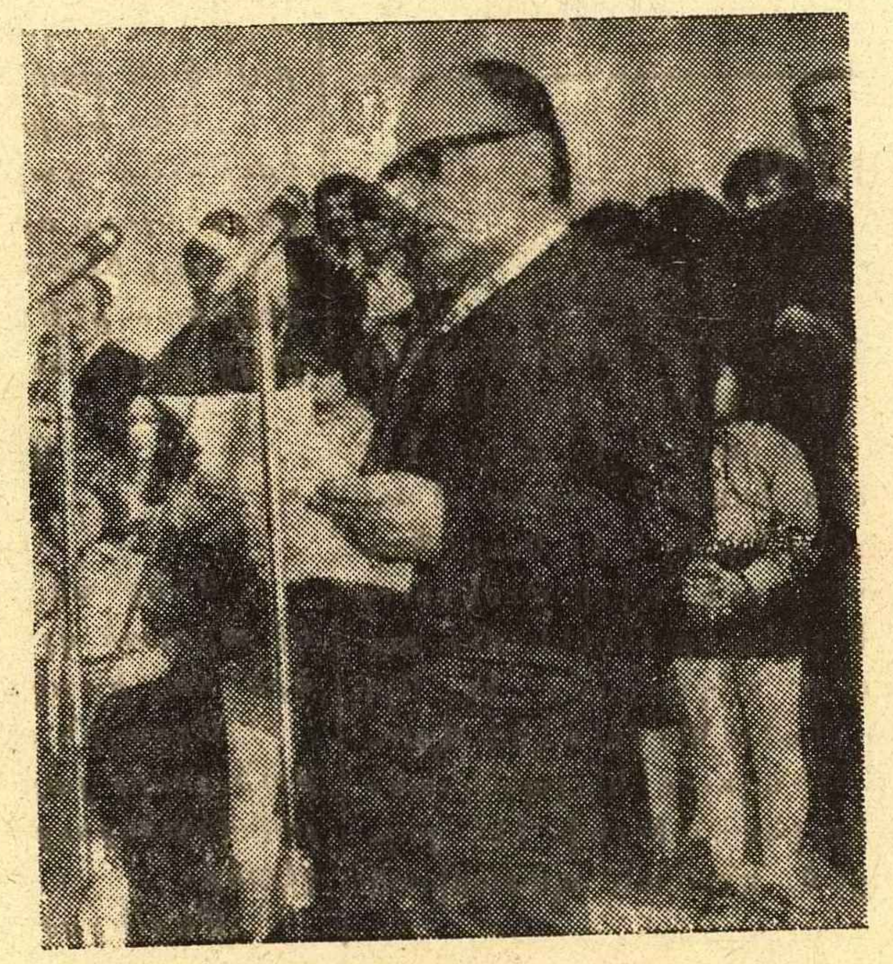
Մեր գաղութին համար ինքնին բացառիկ երեւոյթ մը չէ անշուշտ դպրոցական նոր շէնքի մը հիմնադրութիւնը։ Կէս դարէ ի վեր տասնեակներով դպրոցներ կառուցուած են, եւ հպարտ ենք որ անոնց թիւը այսօր հասած է շուրջ եօթանասունի։ Մեծ է թիւը նաեւ այն վարժարաններուն, որոնք կը գործեն արդիական յարմարութիւններով օժտուած փայլուն շէնքերու մէջ։ Շնորհիւ մեր գաղութի, ինչպէս նաեւ Ամերիկաներու եւ այլ գաղութներու ազգային երեւելիներու կողմէ ցուցաբերուած առատաձեռն աջակցութիւններուն, շնորհիւ կրթական գործին ուժգնօրէն սատար հանդիսացող մեր ազգային ու համայնքային հանրածանօթ միութիւններուն եւ Ֆոնտերուն գոյութեան, եւ վերջապէս շնորհիւ մեր կրթասէր ժողովուրդի անսահման զոհողութիւններուն, կարելի եղած է կառուցել ու պահել այս դպրոցները։

Այս տեսակէտէն դիտած՝ կրնանք ըսել ուրեմն, թէ, եւս նոր դպրոցաշէնքի մը կառուցումը՝ «բացառիկ» նշանակութիւն չունի, «սովորական երեւոյթ» է։ Կարելի է այս առթիւ ուրախանալ միայն, որ յուսով կրթական նոր միաւոր մը շարք կը մտնէ, որ կու գայ մասամբ թեթեւցնելու այն նեղող պահանջը, որ կը դրուի մեր աչքերուն առջեւ՝ տարուէ տարի աճող ու բազմացող ուսանողական սերունդներուն կողմէ։ Արդարեւ, մեր ունեցած դպրոցները այսօր անբաւարար են երկու հարիւր հազար հաշուող մեր գաղութին համար։

Սակայն այլապէս նշանակալից է այս մէկին՝ Սահակեան-Լեւոն Մկրտչեան անունը կրող վարժարանի կառուցումը, որը, 52 տարի ետք, անիմանալի յապաղումով, կու գայ կանգնելու մինչեւ օրս թիթեղներու տակ մնացած ՍԱՀԱԿԵԱՆ մեծանուն վարժարանի ներթանողին վրայ։

«Առաջին քարի» զետեղման արարողութիւնը կը խորհրդանշէ, անշուշտ, սկիզբը ապագայ շէնքի կառուցումին, բայց բոլոր «Սահակեանցի»ներուն համար՝ անիկա կը հանդիսանայ մանաւանդ «Վերջաւորութեան Սկիզբը» այն երկար տառապանքին, որ բաժին ինկաւ գաղութիս ամենահին երկու վարժարաններէն մէկը եղող «Սահակեան» վարժարանին, 1922 թուականէն ի վեր։

Այդ թուականին է որ հիմնուեցաւ այս վարժարանը, որ կրեց Կիլիկիոյ երջանկայիշատակ, բայց դժբախտ Սահակ Կաթողիկոսի անունը։ Հայուն դժբախտ ճակատագրին դէմ մաքառող, չվհատող մեծհոգի մարդիկ՝ Կարապետ Կէօվտէրէլեաններ, Ռուբէն Երկաթեաններ, Եղուարդ Տարտաղանեաններ եւ ուրիշներ

Ընկեր Յարութիւն Կուժունի խօսած պահուն

հիմնեցին զանիկա։ Լիբանան հասնող հայ գաղթականներու առաջին կարաւաններուն հետ, «Սահակեան»ը տեղաւորուեցաւ «հայկական քէմբի» թիթեղներուն տակ եւ իր դռները բացաւ բնազուրկ եղած հայ մանուկներուն առջեւ։ Նուիրեալ կրթական համեստ մշակներ, կիսանօթի պայմաններու մէջ լծուեցան անոնց դաստիարակութեան վեհ գործին։ Հայ մանուկին ներշնչեցին հայրենասիրութիւն ու հաւատք դէպի ապագան։ Տքնեցան անոնք, որպէսզի հայ մանուկը, կորսնցնելէ յետոյ իր պապենական հողը, չկորսնցնէ իր լեզուն, անուս չմնայ, չընկճուի հոգեպէս, մարդ դառնայ։

Արդարեւ, մեծ է եղած «Սահակեան» Վարժարանին կատարած դերը՝ Լիբանանահայ գաղութի պատմութեան մէջ։ Յաճախ կը կրկնենք, թէ 60ը անց ամէն երկու հայերէն մէկը՝ գաղութիս մէջ անպայման անցած է «Սահակեան»ի կամ անոր երբեմնի «Անդրանիկեան» Մանկապարտէզի նստարաններէն։

Իսկ ո՞վ չէ լսած «Սահակեան»ի եւ անոր տուած հայրենաշունչ դաստիարակութեան մասին։

Երբ, 1933 թուին չարաղէտ հրդեհը մէկ գիշերուան մէջ լափլիզեց ու տարաւ «հայոց քէմբ»ը՝ իր փայտեայ ու թիթեղեայ տնակներով, իր ժողովուրդին նման պահ մը տնազուրկ մնաց եւ «Սահակեան»ը։ Աղէտին ականատեսները կը յիշեն մինչեւ օրս, թէ ինչպիսի անձնուիրութեամբ մէկ են որ մարդիկ, որ հիմա չկան, իրենց սեփական տուները մոռցած՝ կրակներուն մէջէն դպրոցի գոյքերն ու գիրքերը փրկելու ետեւէն ինկած, գիշերային տարազով...

Ահա այսպիսի մարդիկ էին որ տագնապեցան դպրոցին ճակատագրով։ Այսպէս է որ, երկու օր չանցած՝ Միսաք Վեհունի, Տիկին Արաքսի Ջ. Ենեան կ'ապահովէին նոր տեղ մը դպրոցին համար։ Այս տեղն է, ուր անմիջապէս փոխադրուեցաւ դպրոցը, դասարաններ յարմարցուց եւ իր թիթեղէ ծածկին տակ հաւաքեց իր աշակերտները։

Անտէր չմնացին մեր մանուկները։ Մեծասիրտ մարդիկ հոգատար հանդիսացան «Սահակեան»ին։ Գէորգ Չաքալեաններ, Տիգրան Զավզավաքեաններ, Գէորգ Երեւանեաններ, Արմենակ Բոլատեաններ, Ողբ. Կիրակոս Տօնիկեաններ, ողբացեալ Սիմոն Զբիկեաններ, Ողբ. Տոքթ. Փիլաւճեաններ, Գրիգոր Հաճնլեաններ եւ տակաւին ուրիշ անձնաւորութիւններ ամրօրէն նեցուկ կանգնեցան անոր, երկար տարիներ։

Տարիներ անցան։ Գաղութը բարգաւաճեցաւ։ Կրթական շարք մը նոր դպրոցներ կառուցուեցան, որոնց համար միլիոններ ծախսուեցան։ Իսկ «Սահակեան»ը մնաց Միսաք Վեհունիի մեծ դժուարութեամբ ճարած հնամենի կառոյցին մէջ, որը 1914ին ծառայած էր Գերման բանակի ձիերուն... եւ ուր կը մնայ դպրոցը մինչեւ այսօր։

Ո՞վ չէ տեսած, զոնէ հեռուէն, «Սահակեան»ի կտուրը իր ժանգոտած թիթեղներով։ Ո՞վ վրդովմունքով չէ տեսած այդ թիթեղներուն տակ հայ մանուկներուն

(Շարունակութիւնը էջ 4)

«ԲԱՐԵՒ ՁԵԶ, ԲԺԻՇԿ»

ՌԱՖԻԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

Հայկական Արմաշ գիւղը։ Հիւանդանոցի շէնքը։ Պատուհաններու ետեւէն հազիւ կը լսուի տերեւներուն սօսափիւնը։ Հեռուն ցցուած են լեռներու գագաթները, եւ, այս ամենուն վերեւ՝ Հարաւային երկնքի կուրացնող կապոյտը եւ լռութիւնը։

Գլխաւոր բժիշկ Արսէն Հայրեանի աշխատասենեակին մէջ լռութիւնը աւելի զգալի է։ Թերեւս այն պատճառով, որ ցա՛ծ ձայնով կը խօսի ան։ Եւ յանկարծ՝

—Շո՛ւշ, բժիշկ,—դրան մէջ կ'երեւի բուժքոյրը...

Արսէն Հայրեան, բժիշկ, հեղինակ 50 գիտական երկերու, 20 տարիէ ի վեր կ'աշխատի Արմաշ գիւղին մէջ, Հայաստան։

Երբ ան իր աշխատասենեակին մէջ չէ, յաճախ կը մտածեմ, թէ ինչն է որ Հայրեանը այս գիւղին կը կապէ։ Վերջերս կազմակերպուած էր ընտրութիւն մը՝ Երեւանի Բժշկական Ինստիտուտի մէջ, ամպիոնի գլխաւորի թափուր տեղի մը համար և Հայրեանին խորհուրդ տրուած էր որ մասնակցի այդ մրցոյթին։ Մերժած էր։ Ինչու։

— Նախ կ'ուզեմ որ այցելենք գիւղը, մեր հիւանդանոցը, Առողջապահութեան Թանգարանը, և ապա կը պատասխանեմ ձեր հարցումին,— ըսաւ Հայրեան։

Կը յառաջանայինք գիւղի փողոցներէն մէկուն մէջ, երկու կողմէ շրջապատուած դեղձենիներու կանաչին մէջ թաղուած կոկիկ տուներով։ Փողոցները ասֆալթապատուած են։ Հոս կայ դպրոց մը, դեղարան մը, խոշոր վաճառատուն մը, քանթին մը, մանկամսուրներ, լողաւազան մը, կը շինուի նաեւ Մշակոյթի պալատ մը։

Իսկ անհաւասարիկ հիւանդանոցը՝ Գեղեցիկ շէնք մը՝ աւանդական հայկական ոճով։ Անցնելով վանդակապատ պարտէզէ մը,

անոնք մեծ կարեւորութիւն մը կը ներկայացնեն։ Մինչեւ հիմա տակաւին չտեսայ մէկը՝ որ թափթփած հագուստով կամ առանց ածիլուած ըլլալու եկած ըլլար մեր հիւանդանոցը։

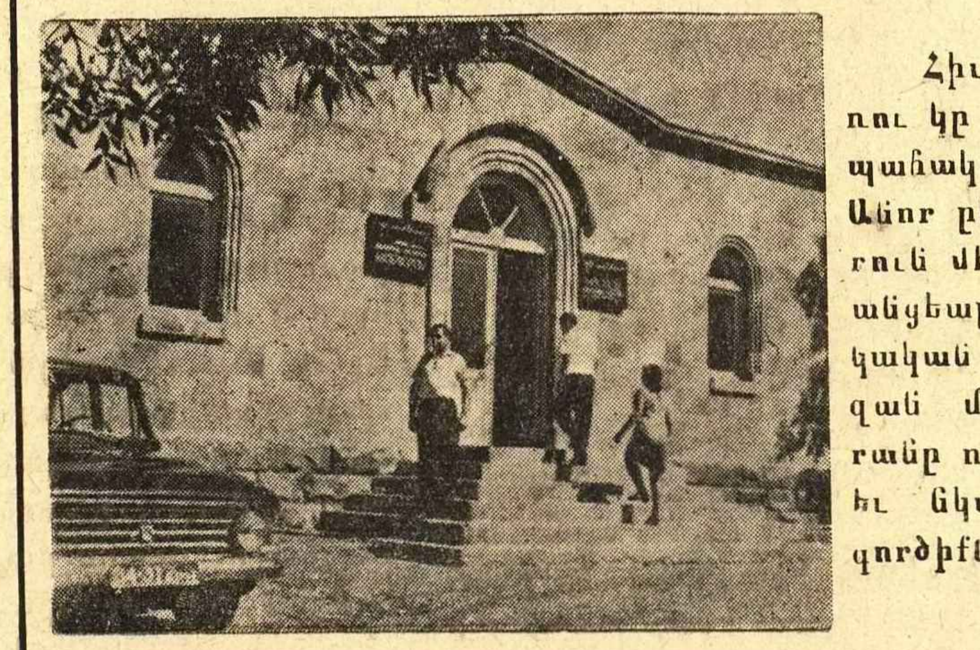
Արմաշի հիւանդանոցը՝ ուր կ'աշխատի Արսէն Հայրեան, ունի

Բժշկական գիտութեանց տոքթոր՝ Արսէն Հայրեան, Ս.Ս.Հ.Մ.-ի Գիտական Ակադեմիայի «Սեմաշքօ» մրցանակի դափնեկիր եւ Հայաստանի Արմաշ գիւղի հիւանդանոցին յժշկապետ։ Ան հեղինակն է աւելի քան յիսուն երկասիրութիւններու։

դարմանատան բաժանմունք մը, իր մայրանոցը, բաժանմունք մը մանուկներուն համար, Ք. ճառագայթներու և ֆիզիոթերապիայի աշխատանոցներ, ախտաճանաչումի տարրալուծարան մը, հականեխիչ սենեակ մը, ատամնաբուժական աշխատասենեակ մը և կաթնեղէնի վաճառքի սպասարկութիւն մը։ Այս բժշկական հաստատութիւնը իր ծառայութիւնը կը մատուցանէ երեք գիւղերու, որոնց իւրաքանչիւրին մէջ կայ հիւանդապահութիւններու յատուկ սպասարկութիւն մը և փոքրիկ մայրանոց մը։ Հիւանդանոցէն ոչ հեռու կը գտնուի առողջապահութեան Թանգարանը։ Առ այժմ ատիկա միակ գիւղական թանգարանն է ամբողջ ԽՍՀՄ-ի մէջ։

— Մենք կ'առաջնորդուինք այն սկզբունքով թէ մենք ոչ միայն բուժելու ենք մարդիկը, այլեւ զանոնք բարեկրթելու ենք,— կ'ըսէ բժիշկը։ Մեր գործելակերպն է՝ չսպասել որ հիւանդները դիմեն դարմանատուն, այլ անոնց մօտ

Հիւանդանոցէն ոչ հեռու կը գտնուի առողջապահական թանգարանը։ Անոր ընդարձակ սրահներուն մէջ ցուցադրուած են անցեալի եւ ներկայի բժշկական օգնութեան զանազան միջոցներ։ Թանգարանը ունի կինոժապաւէնի եւ նկարի ցուցադրական գործիքներ։

պազալթեայ աստիճաններով կը բարձրանանք հիւանդանոցը։ Ծիրդ քովը կը բարձրանայ 7 մեթրնոց քարէ կոթող մը՝ մարդկային սիրտ մը բժիշկի մը ձեռքերուն մէջ։

— Շատ կարեւոր է, կ'ըսէ բժիշկը, որ բուժումի հաստատութիւն մը ըլլայ գեղեցիկ և հրապուրիչ, բան մը՝ որ հիւանդին կու տայ անդորրի զգացում մը և այն մտածումը, թէ հոն աշխատողները բարի մարդիկ են։ Եւ բացարձակապէս համոզուած եմ, որ բժշկական ապարանքը մանաւանդ գիւղի մէջ, կը սկսի բուժումի հաստատութեան արտաքինէն և ներքին տեսքով, բժիշկի աշխատասենեակով։ Երեւութապէս, ատոնք մանրուքներ են, մինչդեռ

երբեմն՝ հիւանդութիւնները կանխարգելող միջոցներու մասին խօսելու համար։ Իսկ առողջապահական այս գիտելիքները տարածելու համար, կը դիմենք շատ մը միջոցներու. դասախօսութիւններ, զրուցատրութիւններ, հարց-պատասխաններու երեկոյթներ, առողջապահական գրքոյկներու հրատարակութիւններ...։

Թանգարանը ունի բազմաթիւ ընդարձակ սրահներ։ Մաքէթներ, կաղապարներ, ուսուցողներ ձեզի կը խօսին շրջանի բժշկական սպասարկութեան ներկայի և անցեալի մասին, հիւանդութեանց պատճառներու և զանոնք կանխարգելելու համար ձեռք առնուելիք

(Շար. տես էջ 5)

Ս. Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԺԲ. ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳԸ՝ ՀԱՅ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Խորհրդային վարչաձեւի տակ գտնուող Հայաստանը՝ մէկ մասն է հայութեան ամբողջական հայրենիքին. այդ մասն է, ուր կ'ապրի երկու-քուկէս միլիոնէն աւելի հայ, որ ունի պետականութիւն մը, որ մէկ մասն է անշուշտ Խորհրդային Միութեան. սակայն համաձայն ըլլանք թէ ոչ վարչաձեւին, ա՛յդ է ներկայի Հայաստանի պետականութիւնը.

Ազդակ, 27 Օգոստոս 1972

... Հայրենիքը և անոր վարչաձեւը իրարմէ զանազանելը՝ նոր երեւոյթներ չեն հայ քաղաքական կեանքի պատմութեան մէջ. այդ իրատեսութեան համար, սակայն, ծանրօրէն տուժած է մեր կազմակերպութիւնը՝ արտասահմանի մէջ թէ հայրենիքի: Այսպէս հայրենիքի գաղափարին կառչելու մեր մաքուր և առողջ հայրենասիրութիւնը, առիթ ընծայած է մեր գաղափարի հակառակորդներուն՝ իբրեւ կասկածելի մեզ զրպարտելու հիւրընկալ իշխանութեանց մօտ.

... Կենսականը, հայ ժողովուրդին գոյատեւումն է իր հայրենիքին մէջ, իր ուրոյն մշակոյթով ու դիմագիծով.

... Երբ այս կենսականը ունենալէ ետք, առանձին դրօշակ ու դեսպանատուն ալ ունենանք՝ մերժողը պիտի չըլլանք, սակայն պիտի չուզենք զոհուած տեսնել հիմնականը երկրորդականին.

... Ռամկավարները չդարձան աժան փողահարները խորհրդային վարչակարգին, ուրանալու գինով իրենց ռամկավարական սկզբունքները. Նոյնպէս, տուրք չտուին հակախորհրդային այնքան փորձիչ պայմաններուն՝ չվտանգելու համար վերածնած հայրենիքի ժողովուրդը.

Մենք բնազդական հակառակութիւն չունինք որեւէ կազմակերպութեան նկատմամբ, ինչպէս ոմանք թիւրիմացաբար կը կարծեն: Ազգային հիմնական հարցերու և շահերու նկատմամբ որդեգրուած հակընդէմ վարքագիծեր են որ բախած են իրարու Դաշնակցութեան

(Շար. տես էջ 6)

Ընկեր Յարութիւն Կուժունիի խօսքը

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

դողդղալը՝ ձմրան բուքին ու անձրեւին տակ, ուսուցիչներուն տառապիլը՝ անձնուիրաբար:

Ո՞վ չի ճանչցած այն տնօրէնը, կրթական այն համեստ մշակը, որ իր կեանքը նուիրած է «Սահակեան»ին, որ ամբողջ 40 տարի շարունակ այս անտանելի պայմաններուն մէջ սերունդներ է դաստիարակած, որ իր անձը մոռցած է, բայց որուն կերպարը դրոշմուած է այսօր «Սահակեանցի»ի հազարաւոր շրջանաւարտներու հոգիին ու սրտին մէջ. ուր որ ալ գտնուին ներկայիս անոնք:

Կարելի չէ, այս հանդիսաւոր պահուն, չխօսիլ մարդու մը մասին՝ որուն անունը այնքան սերտօրէն կապուած է «Սահակեան»ին, կարելի չէ չդրուատել անոր մեծ վաստակը հայակերտութեան ասպարէզին մէջ, վաստակ մը՝ որ իրն է, ու իրմով՝ Հայ Մշակոյթին. ճիշդ է, կարելի չէ լուռ անցնիլ: Սակայն իր համեստութիւնը կ'արգիլէ մեզի որ իր անունը յիշենք, կամ նոյն իսկ խօսինք իր մասին. Պատիւ իրեն.

Տակաւին շրջան մը եւս «Սահակեան»ի աշակերտները պիտի բոլորեն այդ անյարմար եւ նոյնքան գաղութիս համար անվայել հիւղին մէջ, մինչեւ որ բարձրանայ այն նոր ու արդիական կառոյցը, որուն հիմնարկէքը կը նշենք միասնաբար այստեղ.

Այս է «բացառիկ» նշանակութիւնը մեր հիմնարկէքին.

Եթէ կարելի դարձաւ մեզի համար հասնիլ այս նոր շէնքի հիմնադրումին, այդ կը պարտինք գլխաւորաբար ինքնաբուխ եւ բոլորանուէր զոհաբերութեանը՝ հասարակական գործիչ, համոզուած հայրենասէր եւ հայ մշակոյթի նուիրեալ Լեւոն Մկրտիչեանի.

Անձնաւորութիւն մը՝ որ ապրած է իր ժողովուրդի ջարդն ու աքսորը, տարագրութեան արհաւիրքը, որմէ վերապրելով ուխտած է աւելի մեծ կամքով ու եռանդով ծառայել իր ժողովուրդին, հայրենիքին, մանաւանդ՝ նոր սերունդներու հայեցի դաստիարակութեան. Եւ ոչ միայն հաւատարիմ գործադրողը եղած է իր երդումին՝ իր իմացական ու ֆիզիքական բոլոր կարելիութիւնները տրամադրելով տարագիր մեր ժողովուրդի վերականգնումին, այլ իր նիւթական ամբողջ ունեցածը, որ ճակտի քրտինքի մը հարազատ վաստակը կը կազմէ, նուիրած է ազգապահպանումին. Ահա թէ ինչպիսի տիպար հայրենասէրի մը անունը Սահակեանի անուան միացնելու պատիւն ունինք այսօր. Կը ցաւինք միայն, որ հիւանդութեան պատճառաւ, ան չի կրցաւ այս պահուս ներկայ գտնուիլ մեզի հետ այստեղ, հակառակ իր բուռն ցանկութեան.

Լեւոն Մկրտիչեանի ձեռներէցութիւնը պատճառ դարձաւ, որ «Սահակեան»ի բարեկամները շարժին: Շուտով կազմուեցաւ «Հողի Գնման Եւ Շէնքի Շինութեան» Յանձնախումբ մը՝ յարգելի Տոքթ. Երուանդ Ծիծեռնեանի նախագահութեամբ եւ մասնակցութեամբ տասնեակ մը յարգելի անձնաւորութիւններու, որոնք միշտ իրենց սրտին մօտ զգացած են «Սահակեան»ը եւ ցանկացած են, որ անիկա օժտուի սեփական վայելուչ շէնքով մը.

Նոյնպէս պարտական ենք Ամերիկաներու մեր գաղութներու բազմաթիւ ազգայիններուն ու բարեկամներուն, որոնք իրենց առատաձեռն նուիրատուութիւններով եւ խանդավառ աջակցութեամբ՝ յաջողութեամբ պսակեցին հանգանակութեան առաքելութեամբ այդ շրջանները այցելող պատուիրակութեան աշխատանքը. Այդ առաքելութեան ձեռք բերած գումարներուն շնորհիւ է, որ կարելի եղաւ գնել ու ամբողջութեամբ միանուագ վճարել այս հողաբաժինին արժէքը.

Միութեանս ձեռքին մնացող փոքր գումարը բոլ չէր տար մեզի, որ անմիջապէս շինութեան ձեռնարկէինք: Այս հողը - որ շուրջ 6000 քառ. մեթր տարածութիւն ունի - գնելու համար վճարած էինք շուրջ 450 հազար լիբ. ոսկի եւ Միութեանս գանձին մէջ կը մնար տակաւին շուրջ 200 հազար Լ. Ոսկի. Իսկ շէնքը, այնպէս ինչպէս շատ հմտօրէն ծրագրուեցաւ եւ նախագծուեցաւ Վարդգէս Պալեան եւ Ենովք Պալիկեան ճարտարապետներու կողմէ, պիտի արժէ շուրջ մէկ միլիոն Լիբ. Ոսկի. Ինչպէս կը տեսնէք, մեր ունեցած պատրաստի գումարը անբաւարար էր. Այս կացութեան առջեւ, Միութեանս Կեդրոնական Վարչութիւնը որոշեց դիմել «Գալուստ Կիւլպէնկեան» Հիմնարկութեան օժանդակութեան. Ուրախ ենք յայտարարելու, որ շատ չանցած դրական պատասխան ստացանք.

«Գալուստ Կիւլպէնկեան» ազգօգուտ Հիմնարկութիւնը, արդարեւ, շարունակելով իր անփոխարինելի օժանդակութիւնները ընձեռել մեր կրթական եւ մշակութային բոլոր հաստատութիւններուն անխտիր, այս առթիւ իր հոգածութեան առարկան դարձուց մեր այս նոր վարժարանը՝ 60.000 տոլարի քանակով նպաստ մը բերելով Մանկապարտէզի բաժնի կառուցման ծախսերուն, երախտապարտ ձգելով մեզ եւ մեր դպրոցին աշակերտները.

Այսպիսով՝ մեր տրամադրութեան տակ գտնուող գումարը կը կրկնապատկուէր մօտաւորապէս. Կեդրոնական Վարչութիւնս նկատեց, թէ այդ գումարը բաւարար է գործի սկսելու համար եւ ձեռնարկեցինք շինութեան, այն վստահութեամբ՝ թէ սկսուած գործը կ'աւարտենք յաջողութեամբ.

Այն համոզումը ունինք, թէ մեր գաղութը՝ որուն տակաւին չենք դիմած - առատաձեռն ոգիով պիտի աջակցի մեզի, որպէսզի կանգնենք մեր նոր վարժարանը:

Մեր վստահութիւնը այս մասին աւելի կ'ամրանայ՝ երբ կը վայելենք գործակցութիւնը եւ անմիջական նեցուկը՝ գաղութիս բազմաթիւ երեւելի եւ յարգուած անձնաւորութիւններուն:

Մեզի համար մեծ նեցուկ է տեսնել, թէ Տոքթ. Ե. Ծիծեռնեան, Պր. Արա Երեւանեան, Տոքթ. Անդրանիկ Մանուկեան եւ այլ շատ յարգելի ազգային դէմքեր, սրտով փարած են այս իրաւ ազգաշէն գործին. գործ մը, որ վստահ ենք, թէ կը խանդավառէ նաեւ մեր բոլոր շրջանակներու ազգասէր դէմքերը:

Պարտք կը զգանք այստեղ շնորհակալութեան խօսք ուղղելու՝ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան եւ անձամբ անոր նախագահին՝ Պր. Ալեք Մանուկեանին, որ իր անձնական նուիրատուութեամբն ու բարոյական աջակցութեամբը՝ քաջալերեց մեր հանգանակութեան գործը Ամերիկայի մէջ. Հ.Բ.Ը.Մ.ը, որ գաղութիս մէջ բազմաթիւ կրթական ու մշակութային արդիական շէնքեր է կառուցած, իր օժանդակութեան արժանի պիտի համարէ, անկասկած, նաեւ նոր հիմնուող մեր այս վարժարանը.

Տեղական հանգանակութեան համար նշանակուած պատուոյ յանձնախումբը՝ Պր. Արա Երեւանեանի նախագահութեամբ, շուտով պիտի դիմէ մեր բոլոր ազգային յարգելի անձնաւորութեանց, առիթ տալով անոնց, որ սրտաբուխ կերպով իրենց մասնակցութիւնը բերեն այս ազգօգուտ եւ պատուաբեր գործին յաջողութեան.

Շնորհակալ ենք, որ հակառակ մթնոլորտի այս աննպաստ պայմաններուն, եկաք ու ձեր ներկայութեամբ քաջալերեցիք մեզ. Օգտակար գործ մը կատարելու համոզումով ու վճռակամութեամբ է, որ ոտքի ելած ենք: Ձեր աջակցութեամբ, մեր ժողովուրդի կամքով է, որ պիտի բարձրացնենք վաղը «Սահակեան-Լեւոն Մկրտիչեան» Երկրորդական Վարժարանի նոր շէնքը՝ այս հողին վրայ.

Ուրախ ենք, որ մեր դպրոցին հիմնարկէքը կը կատարուի մեր սիրելի նախագահին, Սլէյման Ֆրանժիէի օրով, որ միշտ մօտ եղած է «Սահակեան»ին եւ կրթական գործը քաջալերած է.

ՅՈՒՍԱԴՐԻՉ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Մարքսիզմը եղած է ու կը մնայ Հնչակեան Կուսակցութեան գաղափարախօսութեան հիմք. որուն մէկ ճիւղը կը կազմէ պատմական մաթերիալիզմը: Ասիկա յստակօրէն ցոյց կու տայ, որ սկսած նախնական համայնական կարգերու վերացումէն մինչեւ կապիտալիզմի զարգացման գերագոյն հանգրուանը հանդիսացող իմփերիալիզմը, վարչաձեւերու փոփոխութիւնը կը բացայայտէ դրութեան և հակադրութեան անվերջ բաղխում, հիմքի փոփոխութիւն, որ համադրութիւնն է.

Փոփոխութիւնը կանգ չառներ ընկերվարական վարչաձեւի ներքեւ. Բայց այստեղ մէկ վիճակէ միւսի անցնումը տեղի կ'ունենայ բարեշրջումի և ինքնակատարելագործումի ճամբով: Արտադրողական յարաբերութիւններու զարգացումը կը պարտադրէ ոչ թէ հիմքի այլ ձեւին բարեփոխութիւն մը, որ աւելի բարձր մակարդակի վրայ կը տեղափոխէ ընկերվարական դրութիւնը, աւելի լայն բարգաւաճութիւն պարգեւելով անդասակարգ համայնքին, աւելի կատարեալ ու ամբողջական դարձնելով ընկերվարական ազգային ընկերութենէ ներս օրէնքներու, սկզբունքներու եւ բարոյական չափանիշերու կենսագործումը:

Մեր նախորդ խմբագրականներէն մէկուն մէջ եղած ակնարկութիւնը՝ վարչաձեւերու փոփոխական ըլլալուն շուրջ, կը միտէր ընդգծելու, որ վարչաձեւերը սառած ու անփոփոխ դրութիւններ չեն, այլ ենթակայ անվերջ զարգացումի եւ բարեշրջումի: Պատմութեան ընթացքը կրնայ ճանչնալ ժամանակաւոր ընկրկումներ, բայց բնա՛ւ ետ դարձ.

ՄԻՒՍ «ՀԱՐՑ»ԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ ԱՒԵԼԻ ՈՒՇ ԵՒ ՊԱՏՇԱՃՕՐԷՆ...

Մենք անդրադարձանք Հնչակեան ԺԲ. Համագումարին կողմէ տրուած գլխաւոր որոշումներուն եւ անոնց գտած արձագանգին՝ հայ իրականութեան մէջ.

Ազգային տարբեր կուսակցութեանց կողմէ նոյն որոշումներուն շուրջ յայտնուած տեսակէտներն ալ իրարու հետ բաղդատելով հետեւցուցինք, որ անոնք կը բովանդակեն հասարակաց շատ կէտեր.

Մեր նշածներէն բացի կան հարցեր, որոնց մասին գրեթէ նոյն կեցուածքը ունին, միածեւ կը խորհին եւ գործելու տրամադրութիւն կը ցուցաբերեն ազգային տարբեր կուսակցութիւնները: Մենք ծանրացանք հիմնականներուն վրայ միայն, եւ եզրակացուցինք, որ ազգային շատ խնդիրներու շուրջ կողմերուն ունեցած տարակարծութիւնը՝ երանգի տարբերութենէն անդին չ'անցնիր, իսկ ամենէն յուսադրիչն ու դրականը այն է, որ անհաշտ եզրերու պարագային իսկ տարբեր հատուածները կը ջանան, առնուազն կը ցուցաբերեն տրամադրութիւն՝ հասկացողութեան եւ մերձեցումի գետիններ փնտռելու: Աւելի շատ կը ծանրանան զիրենք միացնող քան թէ բաժնող կէտերու վրայ.

Ցիշենք, թէ Սփիւռքի հանրային կարծիքի արտայայտիչ ուրիշ թերթեր եւս անդրադարձան մեր ԺԲ. Համագումարին, անոր որոշումներուն եւ ընդհանրապէս կուսակցութեան գաղափարախօսութեան, անցեալի եւ ներկայի գործունէութեան շուրջ, յանգելով մերթ ճիշդ եւ յաճախ արտառոց կոչուելու արժանի եզրակացութիւններու. Մենք պիտի հանգամանօրէն խօսինք, պատեհ առիթով, եղած վերագրումներու եւ թոյլատրուած պատմական անճշդութիւններու շուրջ, որոնք մեր Գործին թերագնահատման եւ իրողութիւններու նենգափոխման օրինակ կը հանդիսանան:

Միայն դիտել տանք անմիջականօրէն, թէ՝ ոմանց կողմէ յուզուած կարգ մը հարցեր, աղերս չունէին մեր յայտնած մտահոգութեանց ու առաջարկներուն հետ. Մեր նպատակը գաղափարական դիրքերու եւ տեսակէտներու քննարկում եւ բաղդատական չէր: Այսուհանդերձ, պիտի չմերժենք պարտադրուած բանավէճը. Շուտով հերթը կու գայ նաեւ անոնց:

Ի՞ՆՉ ԿԱՐԵԼԻ Է ՀԵՏԵՒՑՆԵԼ ԱՅԺՄԷՆ ԵՒ... ՆԱԽԱՏԵՍԵԼ

Այժմէն կարելի է հետեւցնել, որ Սփիւռքահայ կազմակերպութիւններու միջեւ համագործակցութիւն իրականացնելու շատ մարզեր կան. Եւ կողմերը, իրենց տեսակէտներու յստակացումով, որուն առիթ ընծայեցին մեր ԺԲ. Համագումարին ազգօգուտ որոշումներու հրապարակումը, զգացուցին որ գործակցութեան կարելիութիւնը ենթադրութիւններու սահմանէն դուրս գալով, շօշափելի տուեալներու սկսած է կոթնիլ:

Անկարելիին դէմ կարելիին շուրջ գործակցութիւն յաջողիլ ստեղծելը, ամենէն անհաշտ համոզումներու շուրջ խօսակցութիւնը օգտակար սեպելը, ժամանակակից ազգային սեւ հարցերն առանց կիրքի և մոլեռանդութեան, լայնախոհութեամբ ու իրարհասկացողութեամբ քննելու և լուծելու տրամադրութիւնը, որուն յայտարար նշանք կը նկատուի սկսուած կարծիքի և տեսակէտի փոխանակութիւնը մամուլի միջոցաւ, ինքնին կը կազմէ շնորհաւորելի առաջին երեւոյթը մեր ազգային նորագոյն կեանքին. Կը դառնայ վկայութիւնը քաղաքական բարքերու բարեփոխութեան մը մեր համայնքէն ներս: Ասիկա լաւ սկիզբ մըն է բնականաբար.

Ան կը քաջալերէ մեր Կուսակցութիւնը, ԺԲ. Համագումարին հիմնական առաջադրանքները կենսագործելու համար սկսուած առաջին աշխատանքին մէջ: Եւ այդ նպատակն է՝ Սփիւռքահայ մեր կեանքը դուրս բերել լճացումէ. Ազգային ընդհանրական նպատակներու շուրջ համագործակցութիւն ստեղծել. Մեր ազգային և հայրենական լաւագոյն ապագայի կերտումին տրամադրել ազգային բոլոր ուժերով և կազմակերպուածօրէն, գործել նպատակասլացութեա՛մբ.

Յաջորդ քայլը կրնայ կազմել գործնական նախաձեռնութիւն մը, որ կը սկսի առանձին խօսակցութիւններով՝ կողմերու միջեւ, յանգելու համար ազգային բոլոր հատուածներու ամփոփումին՝ կլոր սեղանի շուրջ:

(Շար. 5 և վերջ)

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԵՂԵՌՆԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ԲԱՑՈՒՄԻՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՈՎ՝ ՓԱՐԻԶԻ ԹՈՒՐՔ ԴԵՍՊԱՆԸ ԱՆԳԱՐԱ ԿԱՆՉՈՒԵՑԱՒ

Եգիպտոսի ձայնասփիւռի կայանը, ինչպէս նաեւ շատ մը երկիրներու ռատիոկայանները ձայնասփռեցին Անգարայէն ստացուած այն լուրը, որով կը տեղեկացուէր, թէ Երկուշաբթի, 12 Փետրուար 1973, երեկոյեան, Անգարա վերադարձած է Փարիզի թուրք դեսպանը՝ Պր. Հասան Իշըք, «խորհրդակցութեան կանչուած ըլլալով», տասնեւհինգ օրուան համար:

Դեսպանը իր ժամանումին, թրքական մամուլին յայտարարած է, թէ իր կառավարութեան այս արարքը «բնական» է, իբր հետեւանք՝ Ֆրանսայի համար ինկած հայերուն եւ Թուրքիոյ մէջ կատարուած ջարդերու զոհերուն նուիրուած Յուշարձանի մը բացումին, որ տեղի ունեցաւ Կիրակի, 11 Փետր. 1973, Մարսէյլի մէջ: Այս Յուշարձանին հանդիսաւոր բացումը կատարեցին Մարսէյլի Քաղաքապետը՝ Պր. Կաստոն Տեֆեր եւ Նախարար Պր. Ժոզէֆ Քոմիթի։

Դեսպան Իշըք աւելցուցած է նաեւ, թէ այս իրադարձութիւնը ոչինչ պիտի փոխէ Ֆրանսա եւ Թուրքիա բարեկամութեան։

Դեսպանը Երեքշաբթի, 13 Փետրուար կէս գիշերէն քիչ առաջ ընդունուած է Թուրքիոյ Արտաքին Գործոց Նախարար՝ Պր. Պայիւլքէնի կողմէ:

Այս Յուշարձանին մասին «Ջահակիր» անցեալ թիւով արտայայտուած էր արդէն:

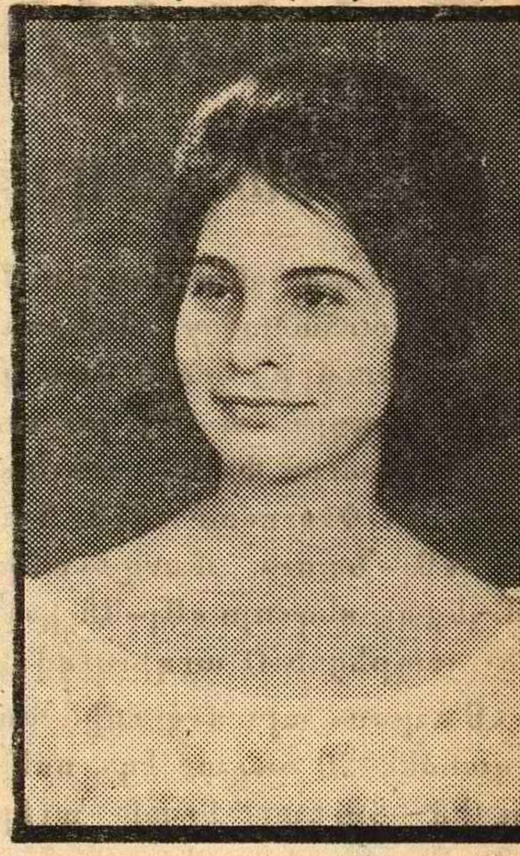
ԼՈՒՍՆԱԿԻՆ

Աննման զով գիշեր է,
Երկինքը՝ աստղերով լի,
Եւ լուսնակը գեղադէմ,
Ինձ կը նայի յուսալի,
Ծառագագաթներ փայլփլուն,
Պալասան մը աննման,
Որ կը թափէ, կը թափէ,
Խորը՝ սրտիս ծալքերուն,
Ու կը զգուեն երազներս,
Իղձերս հուրի, հուրի
Նման կոյսի մ'անմեղուկ,
Տանելով զիս դէպի վեր
Դէպի արեւներ փայլուն,
Ան ինծ համար սիրելի,
Երազներս երբ պատմեմ,
Աստղերն կ'ըլլան ինձ վկայ:
Սիրո՛ւն լուսնակ,
Լուսնակ անուշ,
Միշտ փայլէ՝ դուն,
Ինձ յոյս տուր դուն,
Երբ սեւ ամպերը գոռան,
Գոցեն դէմքդ, գեղադէմ,
Շուտով փախիր, գնա՛ հեռուն..

ՍԱՀԱԿ ԳԱԼԱՃԵԱՆ
Գահիրէ, 1973

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տիար Էօ Վակօնըր եւ դուստրը (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Աբիկ Օվանեսեան, Տէր եւ Տիկ. Պերճ Սէզ-Չէնեան եւ զաւակունք (Սիտնէյ), Տիկին Սիրանոյշ Պաճրի Օվանեսեան, Տէր եւ Տիկ. Պարգեւ Ալեքսանեան (Կիրով), Տէր եւ Տիկ. Արթին Ալեքսանեան եւ զաւակունք (Մելպուրն), Տէր եւ Տիկ. Հրանդ Սէզ-Չէնեան, Օր. Շուշան Սէզ-Չէնեան (Վիեննա), Տէր եւ Տիկ. Ա. Պասսար եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկ Նակիպ Միխայիլ, Տիար Լեւոն Ալեքսանեան (Սիտնէյ), Տէր եւ Տիկ. Նապիլ Արեան եւ զաւակունք, Տոքթ. եւ Տիկ. Մունիր Արեան եւ դուստրը (Լոնտոն), Տէր եւ Տիկ. Գաբրիէլ Րէտա Ֆիքրի, Տէր եւ Տիկ Սոպհի Գուսա եւ դուստրը, Տէր եւ Տիկ. Մուրատ Պէկաուի եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկ. Մովսէս Յարութիւնեան (Մելպուրն) Այրի Տիկին Ովսաննա Գուլանեան եւ զաւակը (Մելպուրն), Տէր եւ Տիկ. Ժորժ Գուլանեան (Սիտնէյ), Տէր եւ Տիկ. Նիկողոս Աժտէրեան (Սիտնէյ), Տէր եւ Տիկ. Եդուարդ Ժամկոչեան եւ զաւակունք (Սիտնէյ), Տէր եւ Տիկ. Համբար Եալընըզեան եւ զաւակը, Այրի Տիկ. Մարի Ժիլպէրեան, ինչպէս նաեւ Անթէքէլեան (Երեւան) Էպէեան (Երեւան) ընտանիքները եւ համայն ազգակից պարագաները կը ծանուցանեն. թէ յառաջիկայ Կիրակի, 25 Փետրուար 1973, առաւօտեան ժամը 10ին, յաւուր Ս. Պատարագի, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց յաւէտ սիրեցեալ կողակցին, մօր, աղջկան, քրոջ, զարմիկին եւ ազգականին՝

ԱՆԱՀԻՏ ՎԱԿՕՆԸՐԻ
(ԾՆԵԱԼ ՍՎԱՃԵԱՆ)

քառասունքին առթիւ մահուան՝ որ տեղի ունեցաւ [illegible] մէջ, եղերական արկածով մը, Ամերիկայի մէջ։

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

ՏԽՐՈՒՆԻ

Ցաւով տեղեկացանք, որ անցեալ Շաբաթ, 17 Փետրուար 1973, Հելիոպոլսոյ «Կարապետ Արիկեան» Հանգստեան Տան մէջ, իր մահկանացուն կնքած է՝ ծանօթ ազգային եւ մեր վաղեմի բարեկամ՝

ՈՂԲ. ԵՓՐԵՄ ԵՓՐԵՄԵԱՆԸ

խոր սուգի մատնելով իր կողակիցը եւ ազգականական պարագաները:

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուած են Կիրակի, 18 Փետրուար 1973, Հելիոպոլսոյ Ազգ. գերեզմանատան Ամենայն Սրբոց մատրան մէջ եւ ողբացեալին մարմինը ամփոփուած է «Ալծեմնիկ» Միութեան դամբարանին մէջ։

Այս տխուր առթիւ մեր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնենք ողբացեալին այրիին՝ Տիկին Զարուհիին եւ սգակիր բոլոր պարագաներուն։

«ԲԱՐԵՒ ՁԵԶ, ԲԺԻՇ՛Կ»

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

միջոցներու մասին։ Թանգարանը ունի նաեւ ֆիլմ ցուցադրող գործիք մը եւ գիտական կազմածներ:

Մեծ է թիւը անոնց՝ որոնք կ'այցելեն այս հայկական փոքրիկ գիւղը։ Հոն է որ կայացաւ ազգային գիտական գործնական խորհրդաժողով մը՝ գիւղի մէջ հանրային առողջապահութեան հարցերու մասին։ ԽՍՀՄ-ի Հանրային Առողջապահութեան Նախարարութիւնը հոս կազմակերպեց՝ առողջապահական ուսման ազգային խորհուրդի մէկ նիստը, որուն մասնակցեցան բոլոր Դաշնակցային Հանրապետութեանց ներկայացուցիչները։ Կային նաեւ օտար հիւրեր՝ բազմաթիւ սոցիալիստական երկիրներէ, ինչպէս նաեւ Իտալիայէն, Ցունաստանէն, ԱՄՆ-էն, Ֆրանսայէն, Սպանիայէն:

Իսկ շատ տարիներ առաջ, Արմաշի մէջ կազմակերպուեցաւ միջազգային Սիմփոզիում մը, գիւղական բնակչութեան բժշկական խնդիրներուն շուրջ: Սիմփոզիումին մասնակցեցան 18 եւրօ-ասիական երկիրներ:

Երկար տարիներէ ի վեր Արմաշի եւ դրացի գիւղերուն մէջ չկայ երեխայական մահացութիւն եւ փոխանցիկ հիւանդութիւններ։ Գրեթէ իւրաքանչիւր բնակիչ ընդունակ է առաջին խնամքները տալու հիւանդին, ան շատ լաւ գիտէ անհատական առողջապահութեան պահանջները։ Ասոր մէջ գլխաւոր արժանիքը կ'երթայ հիւանդանոցի բժշկապետին, Արսէն Հայրեանին, որ օժտուած բժիշկի մը հետ՝ սքանչելի կազմակերպիչի մը ձիրքերը ունի։

— Հանրապետութեան գիտական կեդրոններէն ձեր հեռու ըլլալու պարագան արգելք մը չէ՞ ձեր գործունէութեան,— կը հարցնեմ բժիշկին։

— Գործնական աշխատանքը չարգիլեր, այլ ընդհակառակը, կ'օգնէ աւելի լաւ հասկնալու տեսականին պահանջները,— պատասխանեց Հայրեան։ Աշխատելով որպէս բժիշկ, ես կապ կ'ունենամ գիւղի հանրային առողջապահութեան կազմակերպումի եւ բարելաւման դեռ չլուծուած շատ մը հարցերուն հետ եւ իմ գիտական հետազօտութիւններուս ատեն կ'աշխատիմ պատասխաններ գտնել այդ հարցերուն: Իսկ ինչ կը վերաբերի գիտական կեդրոններու հեռաւորութեան, այսօր ծայր աստիճան հեշտ է ունենալ գիտական գրականութիւնը։ Կարելի է որեւէ գիրք ապսպրել եւ զայն ուսումնասիրել՝ առանց գիւղը ձգելու:

1970ին, իր «Հայաստանի մէջ գիւղական հանրային առողջապահութեան զարգացման հեռանկարները ու Արմաշը» խորագրուած մենագրութեան համար, ԽՍՀՄ-ի բժշկական Ակադեմիան, «Սեմաշքօ»ի մրցանակը շնորհած էր Արսէն Հայրեանին։ Այս գործին մէջ, հեղինակը կը պարզէ գիտականօրէն հիմնաւորուած առաջարկութիւններ՝ հանրապետութեան գիւղական շրջաններուն մէջ բուժիչ ու կանխարգելիչ հաստատութիւններու նոր ցանցի մը կազմակերպումի մասին։

...Բժշկական արհեստը սխրագործութիւն մըն է: Ան կը պահանջէ հոգիի անբծութիւն եւ մտքի մաքրութիւն, ըսած է ռուս մեծ գրող՝ Անտոն Չեխով: Հայկական գիւղի մը բժիշկ՝ Արսէն Հայրեան, այս բանը կը հաստատէ իր ամբողջ կեանքով եւ իր ամբողջ գործունէութեամբ: Հայրեանին համար հարց չկայ թէ ուր պէտք է ապրիլ։ Ան գիտէ էականը. ինչպէս ապրիլ։ Ան միեւնոյն ատեն գիտակից է իր պատասխանատուութեան՝ հանդէպ իր քաղաքացիական եւ մասնագիտական պարտականութեան

ՌԱՖԻԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

Տոքթ. Արսէն Հայրեան ուշադրութեամբ կը հսկէ բժիշկներու գործունէութեան։

Նկարին մէջ՝ բժշկապետը տարրալուծումներու արդիւնքներուն կը տեղեկանայ։

(Լուսանկարներ՝ Ա. Հէքէքեանի)

Ս. Դ. ՀՆՉ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

(Շար. Դ. էջէն)

քաղաքականութեան մէջ, նախ աւելորդ անգամ մը եւս հաստատուած կը գտնենք մեր որդեգրած անշեղ եւ անկաշառելի ազգային ուղղութիւնը, յետոյ, մեր դիմաց ուրուագծուած կը տեսնենք ազգային համերաշխութեան կարելիութիւնները՝ համահայկական համեմատութեամբ ազգային ուժերու լարումի մը հաւանականութեամբ. Եւ աւելի՝ յատկապէս՝ Հայկական Դատի առընչութեամբ:

...Ռամկավարները չարունակեցին անոնց խոհեմ քաղաքականութիւնը՝ ամբողջական հայրենիքի հողին ապահովումը նկատելով նախապայման՝ բոլոր այլ քաղաքական գործունէութեանց. Եւ այդ հիմնական նախադրեալին տրուած նախապատուութիւնը կարելի էր, ներկայ ժամանակներուն, դիւրութեամբ չփոթել ռամկավարական սկզբունքներու ուրացման հետ. եւ ոմանք այդ չփոթութիւնը գիտակցաբար հասցուցին քաղաքական մեղապարտ համակրութեանց սահմանին..

«Զարթօնք»
21 Յուլս. 1972

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
22 ՓԵՏՐ. 1973

ՖՈՒԹՊՈԼ

«Սանթոս» յաղթեց «Ալ-Ահլի»ին 5-0

Պրազիլի առաջնակարգ խումբերէն՝ աշխարհահռչակ «Սանթոս» Ֆութպոլի խումբը, որուն մաս կը կազմէ Ֆութպոլի արքայ յորջորջուած՝ նշանաւոր Փելէն, անցեալ Կիրակի, 18 Փետրուար 1973, Գահիրէի «Ալ-Նասր» մարզատանին մէջ մրցեցաւ տեղւոյս «Ալ-Ահլի»ին դէմ եւ յաղթեց 5-0 արդիւնքով:

«Սանթոս» այս մրցումին համար գանձեց 20 հազար եգ. ոսկի։ Մրցումին ներկայ եղան աւելի քան 90 հազար Ֆութպոլասէրներ։ Առաջին կիսադը վերջացաւ ոչ ոքի՝ 0–0։ «Ահլի»ին տղաքը լաւ խաղարկութիւն ցուցաբերեցին եւ մինչեւ բ. կիսախաղին 15րդ վայրկեանը լաւ պաշտպանեցին իրենց բերդը։ Սակայն յաջորդող 15 վայրկեաններուն, «Սանթոս» յաջորդաբար նշանակեց 4 կոլեր, որոնցմէ 2ը՝ Փելէի կողմէ նշանակուած: Խաղավերջին 5 վայրկեան մնացած, «Սանթոս» նշանակեց 5րդ եւ վերջին կոլը։

Յաջորդ օրը, Երկուշաբթի, 19 Փետրուար 1973, «Սանթոս» մեկնեցաւ Խարթում։

—— ✻✻ ——

«Արարատ»ի մրցումներուն յայտագիրը

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).- Խ. Միութեան ֆութպոլի Ֆետերասիոնը հաստատած է երկրի 35րդ Ախոյեանութեան խաղերու յայտագիրը։ Հանդիպումները հիմնականին մէջ տեղի պիտի ունենան Շաբաթ և Կիրակի օրերուն։ Մրցաշրջանը պիտի սկսի Ապրիլ 7ին։ Երեւանի «Արարատ»ը այդ օրը սեփական դաշտին վրայ պիտի հիւրընկալէ ԽՍՀՄ ի Ախոյեաններուն՝ Վորոշիլովկրատի «Զարեա»ի ֆութպոլիստներուն։ Մէկ շաբաթ ետք, Արարատցիները կը մրցին արծաթէ մետալակիրներուն՝ Քիեւի Տինամոյականներու հետ: Անկէ ետք՝ Ապրիլ 21-ին և 28-ին հայ ֆութպոլիստները հանդէս կուգան Մոսկուայի և Մինսքի մէջ, տեղւոյն «Սպարտակ»ի և «Տինամօ»ի դէմ։ Այնուհետեւ անոնք կը վերադառնան հայրենի քաղաք, ուրտեղ Մայիս 2-ին և 6-ին կ'ընդունին Տնեփրոփեթրովսկի «Տնեփր» և Լվովի «Քարփաթներ» Ակումբներուն։ Այդ հանդիպումներուն կը յաջորդէ կարճատեւ այցելութիւն Լենինկրատ (Մայիս 12-ին), իսկ յետոյ եւս մէկ հանդիպում «Հրազդանի դաշտին վրայ (Մայիս 19ին), Մոսկուայի «Թորփետօ»ի հետ։ Ալմա-Աթայի «Կայրաթ» Ակումբի հետ Երեւանցիները կը հանդիպին Մայիս 27-ին՝ Ղազախստանի մայրաքաղաքին մէջ:

Մնացած ութը հանդիպումները «Պախտակոր»ի (14 Յուլիս), «Տնեփր»ի (Յուլիս 29), «Քարփաթներ»ի (Օգոստոս 4), Քիեւի «Տինամօ»ի (Օգոստոս 19), «Զարեա»ի (Սեպտեմբեր 8), «Թորփետօ»ի (Սեպտեմբեր 21), «Շախթիոր»ի (Հոկտեմբեր 14) և ՌԿՍԱ.-ի (Հոկտեմբեր 21) հետ Երեւանի «Արարատ»ը կ'անցկացնէ մրցակցի դաշտին վրայ:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ յառաջիկայ Հինգշաբթի, 1 Մարտ 1973, Տօն է ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ԶՕՐԱՎԱՐԱՑՆ ՄԵՐՈՑ ԵՒ 1036 ՎԿԱՅԻՑՆ:

Այս առիթով Ս. Պօղոս-Պետրոս Եկեղեցւոյս մէջ տեղի պիտի ունենայ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ։

Պիտի պատարագէ եւ քարոզէ՝

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ
ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀ ՀԱՅՈՑ ԵԳԻՊՏՈՍԻ

Ընթացս Ս. Պատարագի պիտի կատարուի Հայրապետական Մաղթանք՝

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Անուանակոչութեան Տօնին Առիթով

Յաւարտ Ս. Պատարագի պիտի կատարուի հոգեհանգիստ՝ վասն համօրէն ննջեցելոցն ազգիս Հայոց:

Ս. Պատարագի երգեցողութիւնները պիտի կատարուին Ազգային Վարժարանի աշակերտութեան կողմէ, ղեկավարութեամբ Պր. Ղեւոնդ Պէզիրճեանի:

Սկիզբ ժամերգութեան առաւօտեան ժամը 8·ին

Ս. Պատարագ » » 9·30ին

Կը հրաւիրենք մեր հաւատացեալ ժողովուրդը ներկայ գտնուելու կրօնական սոյն արարողութիւններուն, փառաւորելու համար յիշատակը Սրբոց Վարդանանց:

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ողբ. Տէր և Տիկին Սարգիս և Նուարդ Ծէնիգօմշուեաններու մահուանց տխուր առթիւ, Մոնթրէալէն փոխան ցաւակցական հեռագիրի կը նուիրեն.

	Տոլար
Տէր և Տիկին Գէորգ Կէրէկեան և դուստրը	5
Տէր և Տիկ. Արմենակ Յակոբեան և դուստրը	5
Տէր և Տիկին Թադէոս Աստուրեան	5
Տէր և Տիկին Օննո Միւրմէնեան	5
Տէր և Տիկին Ջօհրապ Դազանճեան	5

Ողբ. Հմայեակ Տիւրկէրեանի (Փարիզ) մահուան տխուր առթիւ, Մօ. և Տիկին Եդուարդ Յակոբեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց շատ սիրելի մօր՝ ողբ. Սրբուհի Գուլթնուեանի մահուան տխուր առթիւ և անոր քառսուն յիշատակին, ՊՊ. Ալպէռ, Հայկ-Տիգրան և Էտուար Գուլթնուեան կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	500
Աղեքս. Աղքատախնամին	500
«Տիգրան Երկաթ»ին	500
Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարին (Աղեքս.)	500
«Արեւ»ին	500
«Յուսաբեր»ին	500
«Ջահակիր»ին	500

(Ստանալ Նուիրատուներէն)

Ս. Սարգիսի տօնին առթիւ, իրենց ննջեցեալներուն քառսուն յիշատակին, Տէր և Տիկին Վահան Գըզըլեան և ընտանիք կը նուիրեն.

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ պայծառութեան	1000
Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	1000
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	500
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	500
Գալուստեան Վարժարանի Ծնողք-Ուսուցիչ Միութեան	500
«Այծեմնիկ»ի հանգստեան տան	500
Աղքատախնամին	500
Հայ Կարմիր Խաչին	500
«Արեւ»ին	300
«Յուսաբեր»ին	300
«Ջահակիր»ին	300

(Ստանալ Գըզըլեան Հաստատութենէն)

Տէր և Տիկին Կարօ Վարժապետեան իրենց սիրեցեալ մօրեղբօր՝ ողբ. Արթին Գարահիսարեանի (Մոնթրէալ) մահուան տխուր առթիւ, կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Հ.Մ.Ը.Մ.- Նուպարին	200
Հ.Մ.Ը.Մ.- Արարատին	200
Նիւբր Իսթ Հայկ. Ակումբի	200
Ս. Թերեզա Ակումբին	200
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	200
Հայ Գեղ. Միութեան	200
Կոկանեան Սրահին	200
Հայկական Ընթերցասրահին	200
Հայ Ազգային Հիմնադրամին	200
Եկեղեցւոյ Տիկնանց Խնամակալութեան	200
Հ.Բ.Ը. Միութեան	200
«Այծեմնիկ»ին	200
Հայ Կարմիր Խաչին	200
Աղքատախնամին	200
«Արեւ»ին	200
«Յուսաբեր»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ նուիրատուէն)

Իրենց կնքահօր՝ ողբ. Եփրեմ Եփրեմեանի մահուան տխուր առթիւ, Մօ. և Տիկին Եդուարդ Յակոբեան փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

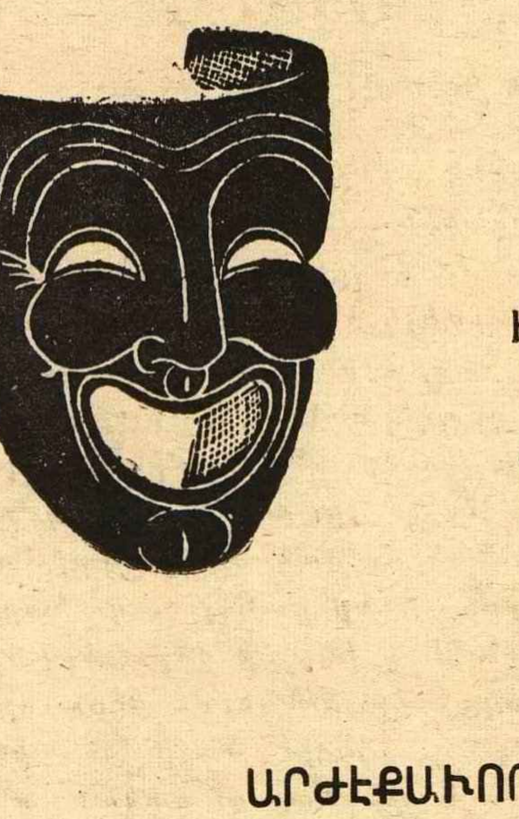
«Այծեմնիկ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀԻՐԷ

Հինգշաբթի, 1 Մարտ 1973, կ. ե. ժամը 9.30ին

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ
ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ՝
ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ
ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ
ԸՆԿԵՐ ԱՒԵՏԻՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ
ՆԻՒԹ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ
«Վարդանանցի Իմաստը՝ Այսօրուան Երիտասարդութեան Համար»
ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵՆԷՆ ԵՏՔ՝
ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԽԱՂԵՐ ԵՒ ԽՄԲԵՐԳՆԵՐ
Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ

Շաբաթ, 3 Մարտ 1973,
երեկոյեան ժամը 9.30էն սկսեալ
ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՄԲ
The Young Ones
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻՆ
ԱՐԺԷՔԱՒՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐ՝
Ամենանոր հագուստին, ամենաինքնատիպ դիմակին եւ յաջողագոյն խումբին: Քաջալերական մրցանակներ նաեւ բոլոր ծպտեալներուն:
ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ
ՄՈՒՏՔ 26 Ե. Դ.

Այժմէն ապահովեցէք սեղանները, հեռաձայնելով Թիւ 55173, 933296, 59703, կամ դիմելով Ընթերցասրահ, ամէն երեկոյ ժամը 8-10 (հեռ. 934908):

Տէր և Տիկին Անդրօ Վարժապետեան իրենց սիրեցեալ մօրեղբօր՝ ողբ. Արթին Գարահիսարեանի (Մոնթրէալ) մահուան տխուր առթիւ, կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Հ.Մ.Ը.Մ.- Նուպարին	200
Հ.Մ.Ը.Մ.- Արարատին	200
Նիւբր Իսթ Հայկ. Ակումբին	200
Ս. Թերեզա Ակումբին	200
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	200
Հայ Գեղ. Միութեան	200
Կոկանեան Սրահին	200
Հայկական Ընթերցասրահին	200
Հայ Ազգային Հիմնադրամին	200
Եկեղեցւոյ Տիկնանց Խնամակալութեան	200
Հ.Բ.Ը. Միութեան	200
«Այծեմնիկ»ին	200
Հայ Կարմիր Խաչին	200
Աղքատախնամին	200
«Արեւ»ին	200
«Յուսաբեր»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ Նուիրատուէն)

Տէր և Տիկին Աբիկ Սվաճեան իրենց շատ սիրելի և անմոռանալի աղջկան՝ Անահիտ Վակօնըր-Սվաճեանի դառնակսկիծ մահուան քառասունքին առթիւ կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Այծեմնիկի հանգստեան տան	200
Աղքատախնամին	200
Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ	200
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ Ա. Զագըճեան Հաստատութենէն, Աթապա)

ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

Պր. Յակոբ Միրզայեանի ընդ Օր. Անիկ Մուրատեանի ամուսնութեան ուրախ առթիւ, Մօ. և Տիկին Եդուարդ Յակոբեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Ողբ. Գէորգ Փամպուքճեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան, Տէր և Տիկին Վահէ Գասապեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Մարտիկ Էքսէրճեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան՝ Տէր և Տիկին Հայկ Օհաննէսեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Ողբ. Եփրեմ Եփրեմեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Սարգիս Գալաճեան	100
» » Զաւէն Գալաճեան	100

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տէր և Տիկին Մինաս Գալուստեան 100 ե.դ., ողբ. Տիկին Անիկ Տէյիրմէնճեանի մահուան տխուր առթիւ:

Նոյն առթիւ Տէր և Տիկին Յակոբ Գուրունեան 200 ե.դ.։

Տէր և Տիկին Յակոբ Գուրունեան 200 ե. դ., Պր. Յարութիւն Միսքճեանի ընդ Օր. Նայիրի Արթինեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ։

Տիկին Աստղիկ Քայարեան 200 ե.դ., ողբ. Տիկին Անահիտ Թիւթիւնճեանի մահուան տխուր առթիւ։

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

جهاكير
جريدة أسبوعية
ص ب ٢١١١ بالقاهرة ج ع م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرو بيان (بالأرمن)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 468 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1 ՄԱՐՏ 1973 | ՀԱՏԸ ԶԵՐՈՒԲԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. | عدد رقم ٤٦٨ – الخميس ١ مارس ١٩٧٣

Հայ Ազգին վէրքը ժամանակավրէպ վէճերով չի դարմանուիր

ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

«Ձին ու ջորին կը կռուին,
Մէջտեղն էշին տակ կ՚երթայ...»
(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱԾ)

Վերջին դարու հայոց պատմութիւնն ա՛յնքան լեցուն է հակասութիւններով, ցաւով ու խճողուած թնճուկով որ ո՛չ մէկ վիճաբանական ստեան կարող է զանոնք լրիւ վերլուծել եւ արդիւնքը պարզ ու հաճելի հասցնել ամբողջ հայ ժողովուրդին: Այս ողբերգական պատմութեան մեծ մասը մեզի պարտադրուեցաւ արտաքին ազդակներէ, որոնք անասելի ցաւ ու տառապանք բերին։

Հակառակ այս իրողութեան տակաւին մեր համայնքներուն մէջ կան ծայրայեղ մարդիկ, որոնք վէճերէ չեն յագենար։ Անցեալին գործուած սխալներն ու վրիպումները վեր փաթթոց ընելով՝ կ՚ուզեն պառակտել արտասահմանի արդէն մանրատուած հայութիւնը եւ խանգարել մեր ժողովուրդի կենսական գործունէութիւնը, որ միայն միասնական ոգիով եւ համերաշխ ջանքերով կրնայ արդիւնաւոր կերպով յառաջ մղուիլ։

Զանց ընելով Արեւմտեան Հայաստանի երկու միլիոն հայութեան ցեղասպանութիւնը՝ Թուրքերու կողմէ եւ Ատրպէյճանի մէջ 30 հազարէ աւելի հայերու կոտորածը՝ մուսաւաթականներու կողմէ, տակաւին ի սպառ բնաջնջելու վտանգը կախուած էր մեր տարաբախտ ժողովուրդի գլխին։ Այս պայմաններուն տակ էր, որ հաստատուեցաւ 1918ին Հայաստանի կարճամեայ հանրապետութիւնը՝ Սարդարապատի յաղթանակէն վերջ։

Տարիներէ ի վեր դիմագարծ ծայրայեղ վիճողները այդ կառավարութեան կը վերագրեն Հայաստանի մէջ տարածուած սովն ու թշուառութիւնը, որբերու եւ փախստականներու լճացումը, հիւանդութիւնն ու ահարկու մահացումները՝ պարզ խօսքով թեթեւցնելու համար թրքական ճիւաղներու անհաշւելի զերծուած ջարդերուն եւ պատերազմին մեղքը, յանցագործութիւնը, որոնք ստեղծած էին նման ահարկու հետեւանքներ։ Ի հարկէ, այդ նոր կառավարութիւնը կրնար նկատելի չափով մեղմացնել չարիքը, եթէ անփորձառու անցեալ մը ունենար, նիւթական միջոցներ եւ դիւանագիտական ազդու հնարներ։

Վէճի առարկայ է դեռ, երկու տարի վերջ թերի հաշիւներով ծագած՝ Մայիսեան Բանւորական ըմբոստութիւնը, որ արեան մէջ խեղդուեցաւ։ Իսկ սահմանէն անդին՝ Թուրք քեմալական դահճապետները, զէնք ստանալով արեւմտեան եւ արեւելեան պետութիւններէն եւ նըկատելով Հայաստանի ներքին խառնակութիւնները ու անկայունութիւնը, յարձակեցան առանց ընդհարումի, սանձարձակօրէն բռնագրաւեցին Կարսը, Արտահանը, Ալեքսանդրապոլն ու այլեւայլ քաղաքներ ու գիւղեր եւ հարիւր հազարաւոր հայ կեանքեր փճացուցին անխնայօրէն։

Վէճը կը շարունակուի նաեւ «Ալեքսանդրապոլի Դաշնագրին» շուրջ։ Ինչպէս յայտնի է, քեմալական բանակն ալ բէյցած հայոց յորդառատ արիւնը խմելով եւ բոլորովին յիմարացած՝ Ալեքսանդրապոլի մէջ աշխատեցաւ հայ պաշտօնազուրկ անձերու ըստորագրութիւնն առնելու համար, որպէսզի այդ թուղթով կարողանար Հայկական Դատը չէզոքացնել, իշխել Հայաստանի վրայ, կոտորել բնակչութիւնը եւ միանգամայն համաթուրանական ճամբան հարթել, մինչ Նոյեմբեր 29ին արդէն Հայաստանի մէջ Խորհրդային իշխանութիւն էր հաստատուած։

Թրքական շնագայլերն ըսպասեցին մինչեւ վերջ Ալեքսանդրապոլի մէջ տեսնելու համար թէ Հայաստանի մէջ ծագած խըռովութիւններն իրենց համար ի՞նչ նպաստ պիտի բերէին։ Բարեբախտաբար Փետրուարեան արիւնալի արկածախնդրութեան վերջ տրուեցաւ, ի հեճուկս Թուրք կառավարութեան բաղձանքին եւ մեր անփառունակ աթոռամոլներուն։

Հայաստանի կեանքը Խորհրդային իշխանութեան ներքեւ, նոյնպէս, սկզբնական տարիներէն՝ հեշտօրէն չընթացաւ։ Այդ կարգերուն տակ ալ կ՚անհետանային հայ նշանաւոր պետական մարդիկ, կուսակցական բարձրաստիճան ղեկավարներ, դիւանագէտներ, յաղթապանծ զօրավարներ եւ բազմաթիւ մտաւորականներ։ Խուլ ձայներ կը տեղեկացնէին, թէ անոնք «նացիոնալիստական տենդենցներ» ունէին, «ռենեգատներ» էին եւ «իմպերիալիզմի ագենտներ»։ Ի վերջոյ կը հաղորդուէր, որ անոնք «վախճանած» էին կարծես միախորհուրդ որոշած ըլլային այս աշխարհէն հեռանալ՝ գրեթէ միենոյն տարիներուն... Աքսորն

(Շար. տես էջ 2)

ԼԻՊԻԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱՒԻՆ ԽՈՐՏԱԿՈՒՄԸ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ՕԴՈՒԺԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲՈԼՈՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ ԸՆԴՎԶԵՑԱՆ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ԿՈՂՄԷ ԿԱՆԽԱՄՏԱԾՈՒԱԾ ԱՅՍ ԱՀՌԵԼԻ ՈՃԻՐԻՆ ԱՌԹԻՒ

Ամբողջ աշխարհը սարսափեցաւ, երբ անցեալ Չորեքշաբթի գիշեր իմացաւ՝ Իսրայէլեան օդուժին կողմէ վայրագ յարձակումի ենթարկուած Լիպիական B 727 ճամբորդատար օդանաւին խորտակման լուրը, պատճառ դառնալով աւելի քան 70 ճամբորդներու մահուան։

Մօտ երեք օրեր անցած են այդ դժբախտ օրէն եւ սակայն ամբողջ աշխարհը կ՚ապրի ընդվզումի զգացումներով։

Քաղաքական ղեկավարներ, մամուլ, ձայնասփիւռ եւ պատկերասփիւռ անդադար կ՚արձագանգեն այս մասին եւ ամէնքն ալ կը դատապարտեն Իսրայէլը եւ իր ղեկավարները՝ գործուած այս ահռելի ոճիրին համար։

Տարաբաղդ զոհերուն ածխացեալ մնացորդներուն եւ դիակներուն եղան ժողովրդային փառաւոր յուղարկաւորութիւններ՝ Գահիրէի եւ Պենկազիի մէջ։

Խորտակուած օդանաւին Ֆրանսացի օդաչուին դիակը փոխադրուեցաւ Ֆրանսա։

Կը կազմակերպուին լուրջ միջոցառումներ՝ Իսրայէլեան «Էլ-Ալ» օդանաւային ընկերութեան դէմ։

Անցեալ Երկուշաբթի, Եգիպտոսի Փոխ-Վարչապետ եւ Մշակոյթի ու Տեղեկատուութեան Նախարար Տոքթ. Ապտէլ Քատէր Հաթէմ, մամլոյ ասուլիսի ընթացքին մանրամասն խօսեցաւ Իսրայէլեան այս յարձակումին մասին, շեշտելով որ իրողութիւնները ամբողջ աշխարհի առջեւ Իսրայէլը դատապարտելի կը դարձնեն մարդկութեան եւ միջազգային իրաւունքի բոլոր սկզբունքներուն դէմ գործուած այս ահռելի ոճիրին համար։

Իսրայէլ ի զուր կը փորձէ ծածկել իր ոճիրը զանազան հակասական հաղորդագրութիւններ հրատարակելով, մինչդեռ Գահիրէի միջազգային օդանաւակայանին կողմէ երիզի վրայ արձանագրուած խօսակցութիւնները ամբողջութեամբ կը հերքեն այդ հաղորդագրութիւնները։

Եգիպտոս ՄԱԿ-էն պահանջած է քննութիւն մը բանալ։ Միւս կողմէ ալ բողոք ներկայացուցած է Օդանաւային Միջազգային Ընկերակցութեան։

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա. ՄԱՅԻՍԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ Կ՚ԱՅՑԵԼԷ

Լաւատեղեակ աղբիւրներէ կը տեղեկանանք, որ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոս, յառաջիկայ Մայիս ամսուան մէջ այցելութեան պիտի երթայ՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Առաջնորդարանին 75րդ տարեդարձին առթիւ։ Այս այցելութիւնը պիտի ըլլայ Նորին Վեհափառութեան երրորդ այցելութիւնը, առաջինը՝ 1960ին, երկրորդը՝ 1968ին՝ Նիւ-Եորքի Ս. Վարդան Մայր Եկեղեցիի օծման առթիւ։

Հայոց Հայրապետը Նիւ Եորք պիտի ժամանէ 1 Մայիսին եւ Առաջնորդարանին մէջ պիտի մնայ մինչեւ Մայիս 15, յետոյ պիտի անցնի Գալիֆորնիա։ Վեհափառը 18 Մայիսին, Նիւ-Եորքի Ս. Վարդան Մայր Եկեղեցւոյ մէջ Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ եւ նոյն օրը Ուոլտորֆ Աստորիա պանդոկին մէջ հացկերոյթ մը պիտի սարքուի ի պատիւ Իրեն։ Վեհափառը պիտի այցելէ նաեւ Ուորչեսթըր, Մասաչուսէթ քաղաքները։

Այս առթիւ կազմուած է կազմակերպիչ յանձնախումբ մը, որուն կը նախագահէ ԹԱՑՄ ընկերակցութեան փոխ-նախագահ Պարի Զորեան։ Յանձնախումբին մաս կը կազմեն Նուպար Տօրեան, Կայօ Արթինեան, Ռիչըրտ Կրէկորի, Օր. Լիւսի Հոսպաճեան, Կուրտ Գարտաշեան, Տ. Մամբրէ Քհնյ. Գուզուեան, Տոքթ. Նիքիթ Օրճանեան, Ճօն Թամպէք եւ Էտուըրտ Թօգնամեան, կը գրէ «ՄԱՐՄԱՐԱ»։

ԶՕՐԱՎԱՐ ԱՀՄԷՏ ԻՍՄԱՅԻԼ ԱԼԻ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Ընդառաջելով սովետական կառավարութեան հրաւէրին, Եգիպտոսի Պատերազմական Նախարար եւ զինեալ ուժերու ընդհանուր հրամանատար՝ բանակի աւագ զօրավար Ահմէտ Իսմայիլ Ալի Երկուշաբթի, 26 Փետր. 1973 Մոսկուա մեկնեցաւ պատուիրակութեան մը հետ, հնգօրեայ պաշտօնական այցելութեամբ մը։

Զօրավար Ահմէտ Իսմայիլ Մոսկուա հասաւ ժամը 13ին, սովետական օդանաւային Աէրոֆլոթ ընկերութեան «Իլ-18» մասնաւոր օդանաւով։

Սովետական իշխանութիւնները բացառիկ ընդունելութիւն մը ըրին զօրավար Ահմէտ Իսմայիլի։ Օդանաւակայան եկած էին Ս. Միութեան Պաշտպանութեան Նախարար Մարաջախտ Անտրէյ Կրեչքօ, Պաշտպանութեան փոխ նախարար եւ օդուժի հրամանատար Մարաջախտ Քութախով, Վարշաւիոյ Ուխտի զինեալ ուժերուն հակաօդային պաշտպանութեան հրամանատար Մարաջախտ Պաթիցքի, եւ Պաշտպանութեան առաջին փոխ Նախարար, սովետական զինեալ ուժերու սպայակոյտի պետ զօրավար Վիքթոր Քուլիքով։

Օդանաւակայան եկած էր նաեւ Եգիպտոսի դեսպան Դր. Եհեա Ապտէլ Քադէր։

Մոսկուա ժամանելէն անմիջապէս ետք, զօրավար Ահմէտ Իսմայիլ առաջին հանդիպում մը ունեցաւ Մարաջախտ Անտրէյ Կրեչքոյի հետ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ «ՏԸՐ ԱՐՄԻՆԸՆ ՌԻՓՈՐԹԸՐ»Ի ԽՄԲԱԳԻՐ ՊՐ. ԵԴՈՒԱՐԴ ՊՕՂՈՍԵԱՆ ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆՍ ԱՅՑԵԼԵՑ

Անցեալ Երեքշաբթի, 27 Փետր. 1973, կ. ե. ժամը 6ին, հաճոյքն ունեցանք խմբագրատանս մէջ ընդունելու այցելութիւնը՝ Նիւ Եորք հրատարակուող «Տըր Արմինըն Ռիփորթըր»ի խմբագիր եւ հրատարակիչ Դր. Եդուարդ Պօղոսեանի, որ երկու օրուան կարճատեւ այցելութեամբ մը եկած էր Գահիրէ։

Յարգելի հիւրին կ՚ընկերակցէր ծանօթ անձնաւորութիւն Պր. Մ. [illegible]։

Մօտ մէկ ժամ տեւած մեր զրոյցի ընթացքին ստացանք լայն եւ յուսադրիչ տեղեկութիւններ՝ ամեր. կեանքի եւ գործունէութեան մասին։

Յաջողութիւն կը մաղթենք մեր յարգելի բարեկամին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԸ ԻՐԱՔԻ ՄԷՋ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ).– Խ. Միութեան կազմաւորման կէսդարեայ յոբելեանի առթիւ Իրաքի հանրապետութիւնում անցկացուեցին Խորհրդային Միութեան օրեր, որոնց մասնակցելու համար Իրաք էր մեկնել արտասահմանեան երկրների հետ բարեկամութեան խորհրդային ընկերութիւնների միութեան պատուիրակութիւնը, որի կազմում էին Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի ինֆորմացիայի և արտասահմանեան կապերի բաժնի վարիչ, Հայկական ԽՍՀ Գերագոյն Խորհրդի դեպուտատ Լեւոն Մանասէրեանը (պատուիրակութեան ղեկավար), հանրապետութեան Գերագոյն Խորհրդի նախագահի տեղակալ, «Ռյա Թազա» թերթի խմբագիր Միրո Մստոյեանը, Հայաստանի Գիտութիւնների Ակադեմիայի արեւելագիտութեան ինստիտուտի սեկտորի վարիչ, Խորհրդա-Արաբական Բարեկամութեան Ընկերութեան հայկական բաժանմունքի նախագահի տեղակալ, պատմական գիտութիւնների Տոքթ. Փրոֆեսէօր՝ Նիկոլայ Յովհաննիսեանը.

Պատուիրակութեան ղեկավար Լեւոն Մանասէրեանը՝ Արմենփրէսի թղթակցին հաղորդեց հետեւեալը.

— Պատուիրակութիւնը Իրաք էր մեկնել Իրաքա-Խորհրդային Բարեկամութեան Ընկերութեան հրաւէրով և այդ երկրում մնաց շուրջ երկու շաբաթ: Մենք եղանք երկրի մի շարք քաղաքներում, որտեղ մասնակցեցինք ԽՍՀՄ կազմաւորման յիսնամեակին նուիրուած հանդիսութեանց. Հանդիպումներ ունեցանք հանրապետութեան քաղաքական, կուսակցական-գործիչների, գրողների ու արուեստագէտների, գիտնականների ու ուսանողների, բանուոր - ծառայողների հետ. Ամենուրեք խորհրդային պատուիրակութիւնը շրջապատուած էր ուշադրութեամբ.

Պատուիրակութեանը ընդունեց և բարեկամական զրոյց ունեցաւ Իրաքի հանրապետութեան նախագահ Ահմէտ Հասան էլ Պաքրը. Նա յատկապէս ընդգծեց, որ երկրի ամբողջ ժողովուրդը և անձամբ ինքը յարգանքի խոր զգացում են տածում Խորհրդային Միութեան նկատմամբ.

Խորհրդային պատուիրակութիւնը հանդիպումներ և բարեկամական զրոյցներ ունեցաւ Իրաքի մի շարք պետական ու քաղաքական գործիչների հետ.

Մենք հանդիպեցինք Իրաքի գրողների, նկարիչների հետ, եղանք հանրապետութեան Գիտութիւնների ակադեմիայում, քրդական ակադեմիկոս, քուրդ գրողների միութիւնում և այլ հիմնարկներում.

Խորհրդային Միութեան օրերը մեծ հետաքրքրութիւն էին առաջ բերել երկրի հասարակայնութեան շրջանում. Սայրաքաղաքի ժամանակակից Արուեստի Թանգարանում կազմակերպուած էր ՍՍՀՄին նուիրուած ցուցահանդէս, իսկ Խորհրդային Մշակութային Կեդրոնում բացուած մէկ այլ ցուցահանդէս՝ այցելուներին ծանօթացնում էր անցած յիսուն տարում Խորհրդային Հայաստանի ձեռք բերած նուաճումներին: Տարբեր ցուցահանդէսներում ներկայացուած էին նաև հայ արաբագէտների աշխատութիւնները, Հայաստանի նկարիչների ստեղծագործութիւնները և մանկական նկարները.

Հանդիսութիւնների կեդրոնական միջոցառումը եղաւ Պաղտատի խոշորագոյն՝ Խուլդ սրահում կազմակերպուած հանդիսաւոր նիստը, որը տեղի ունեցաւ Դեկտեմբերի 20ին. Դահլիճը զարդարուած էր ՍՍՀՄ և Իրաքի Հանրապետութեան պետական դրօշակներով.

ՍՍՀՄ կազմաւորման 50 ամեակին նուիրուած իր զեկուցման մէջ, Իրաքա-Խորհրդային Բարեկամութեան Ընկերութեան նախագահ՝ Տոքթ. Սաատ Ապտուլ Պաքին, բարձր գնահատեց Խորհրդային Միութեան աւանդը՝ համաշխարհային ազատագրական շարժման գործում, ընդգծելով, որ «ՍՍՀՄը առաջինն էր Բարեկամական տէրութիւնների շարքում, որը պաշտպանեց արաբական ազգը այն պայքարում, որ նա մղում է ընդդէմ Իմպերիալիզմի, Սիոնիզմի եւ նրա ռէաքսիոն Դաշնակիցների».

Յոբելեանական Հանդէսի Նախագահութեան հասցէով ըստացուել էին Իրաքի Կոմկուսի, Պաասի Իրաքի Ռեժիոնալ ղեկավարութեան, Քուրտիստանի Դեմոկրատական Կուսակցութեան Կենտկոմի ողջոյնի հեռագրերը, որոնց ընթերցումը մեծ խանդավառութիւն առաջացրեց դահլիճում:

ՍՍՀՄի կազմաւորման յոբելեանին նուիրուած հանդիսաւոր երեկոյթներ տեղի ունեցան Մուսուլում եւ Պասրայում: Իսկանտերիա քաղաքում Խորհրդային պատուիրակութիւնը այցելեց Գիւղատնտեսական Մեքենաշինութեան գործարանի բանուոր ծառայողներին.

Անմոռանալի էր հանդիպումը Պաղտատի ելեկտրաթեքնիքական գործարանում, որտեղ կայացած Խորհրդա-Իրաքեան բարեկամութեան միթինկը վերածուեցաւ երկու երկրների ժողովուրդների բարեկամութեան վառ ցոյցի: Մասնաւորապէս այդ ձեռնարկութեան կառուցման, կարգաւորման և քադրերի պատրաստման գործում մեծ աւանդ ունի Երեւանի

(Շար. տես էջ 8)

ԱՆՈՒԱՆԻ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐ ՌԱՖՖԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ԵԳԻՊՏՈՍ ԿՈՒ ԳԱՅ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ անուանի դաշնակահար Ռաֆֆի Պետրոսեան Եգիպտոս կու գայ, հրաւէրովը Ֆրանսական Մշակութային Կեդրոնին.

Ռ. Պետրոսեան իր առաջին ելոյթը պիտի ունենայ յառաջիկայ Երեքշաբթի, 6 Մարտ 1973, Գահիրէի «Իուըրթ Մեմորիըլ Հոլ»ի մէջ, կ. ե. ժամը 8.30ին. Ան պիտի նուագէ Հայտընէն, Շուպերթէն, Շոփէնէն, Ուարնըրէն, Գոյէն և Լիսցէն. Մուտքը ազատ պիտի ըլլայ:

Վստահ ենք, որ եգիպտահայութիւնը իր ներկայութեամբը պիտի պատուէ և քաջալերէ հայ անուանի արուեստագէտը.

—**—

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱՔԻԱ

ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒՄ

Գուրկինէի պետական համալսարանի գիտական խորհուրդը պարգեւատրեց՝ խումբ մը գիտնականներ Խորհ. Միութենէն. Այդ գիտնականները մեծ աշխատանք կատարած են վերակենդանացման հիւղին մէջ. Այդ գիտնականներու շարքին է Փրոֆ. Սահակ Խաչատրեան.

—**—

ԳԱՆԱՏԱ

ՀԱՐԻՒՐԵՕԹ ՏԱՐԵԿԱՆ

Մոնթրէալի «Լա Փրէս» թերթին 4 Յունուար թիւին մէջ կը կարդանք.–

Գր. Արթին Գրիգորեան, որ ծնած է 1866ին, և որ կը բնակի Գրէնթֆորտի մէջ (Թորոնթոյէն քիչ անդին քաղաք մը) տակաւին կը ժպտի կեանքին. Այսօր ան կը թեւակոխէ 107րդ տարին և երկար ապրելու ուզողներուն կու տայ հետեւեալ խորհուրդը. «Ջիները մի պարպէք թիերով». Գանատա եկած է Հայաստանէն, 1911 թըւականին. Երեւուն տարիէ ի վեր, այսինքն 77 տարեկանէն ասդին, ան սկսած է ծխել, խմել և խաղալ....:

ԼԻԲԱՆԱՆ

ԱՏԻՍ ՀԱՐՄԱՆՏԵԱՆ ԵՒ ԼԻԶ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԽՕՍՈՒՆ ՍԻՆԵԺԱՊԱՒԷՆ ՄԸ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵՆ

Լիբանանահայ պարուհի Լիզ Սարգիսեան, համաձայնութիւն մը կնքած է բեմադրիչ Պերճ Ֆազլեանին հետ, հայերէն խօսուն սինեժապաւէն մը դարձնելու՝ հանրածանօթ երգիչ Ատիս Հարմանտեանի հետ միասին.

Սինեժապաւէնը՝ երգախառն և պարախառն պիտի ըլլայ, որուն մէջ Լիզ Սարգիսեան քանի մը անգամներ պարով ելոյթ պիտի ունենայ՝ Ատիսի կող է կատարուած ֆոլքլորիք երգերու ընկերակցութեամբ.

Այս ժապաւէնը պիտի սկսին դարձնել՝ երբ Լիզ վերադառնայ Դամասկոսէն, ուր նոյն ժապաւէնի մը մէջ դեր կը ստանձնէ:

Հայկական այս ժապաւէնին վրայ արաբերէն թարգմանութիւնը տպագրուած պիտի ըլլայ, կը գրէ «Էլ-Նահար» օրաթերթը:

ԼԻԶ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ

ՋՈՒԹԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ ԱՆԻ ԳԱՎԱՖԵԱՆԻ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ՌԷՍԻԹԱԼԸ ՊԵՏԱԿԱՆ ՕՓԵՐԱՅԻ ԲԵՄԻՆ ՎՐԱՅ

Երկուշաբթի 15 Յունուար, Իսթամպուլի Պետական Օփերայի Մաքսիմի բեմին վրայ ջութակահար Անի Գավաֆեան տուաւ իր սպասուած ռէսիթալը, որ եղաւ իսկական յաղթանակ մը. Այդ գիշեր, երաժշտասէրներու հոծ բազմութիւն մը փութացած էր ունկնդրելու դեռատի հայ ջութակահարուհին.

Երիտասարդ արժէքաւոր ջութակահարուհի ԱՆԻ ԳԱՎԱՖԵԱՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը ալ իր ներկայութեամբ պատուած էր ռէսիթալը, իր կողքին ունենալով Չէպէճեան Սրբազանը. Ներկաներուն մէջ կ'երեւէին Ամերիկեան Դեսպանատան եւ Ֆրանսական Դեսպանատան Մշակութային Կցորդները, մամուլի մարդիկ, արուեստագէտներ եւլն. Հայ հասարակութիւնն ալ այս անգամ կրցած էր հետաքրքրուիլ իր այս արժէքաւոր զաւկին արուեստովը եւ եկած էր հետեւելու դժուարին յայտագրին, որ առաջին վայրկեանէն արդէն դարձաւ յաղթական իրագործում.

Անի Գավաֆեան իր ռէսիթալին սկսաւ Պեթհովէնի ամենագեղեցիկ ջութակի սոնաթներէն մէկովը՝ Թիւ 1 Տօ Մաժէօր, որուն յաջորդեց Պրամսի այնքան ինքնատիպ եւ դժուարին Լա Մաժէօր սոնաթը: Շնորհալի ջութակահարուհին զանոնք նուագեց սիրականօրէն, նուրբ արտայայտչականութեամբ, անսայթաք դիւրութեամբ եւ մանաւանդ բացառիկ հաղորդականութեամբ.

Յայտագրին երկրորդ մասին մէջ Անի Գավաֆեան իր ունկնդիրները զարմացուց նաեւ իր բարձր թեքնիքովը, նուագելով Մոցարթի Տօ Մաժէօր Ռոնտօն, Սարասաթի Պասքեան Գափրիս Թիւ 24ը, Կլուքի Մելոտին եւ մանաւանդ Ռավէլի «Ցիկան»ը:

Բոլոր այս կտորներուն մէջ ջութակահարուհին նուրբ արուեստով եւ գովելի ներդաշնակութեամբ ընկերացաւ տաղանդաւոր դաշնակահարուհի Հիւլեա Սայտամ.

Ունկնդիրներ կ'ողջունէին խանդավառ եւ անվերջանալի

(Շար. տես էջ 8)

ՀԱՅ ԱԶԳԻՆ ՎԷՐՔԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՐԷՊ ՎԷՃԵՐՈՎ ՉԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒԻՐ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

ալ իր տխուր դերը կատարեց...: Այսպիսի վարուելակերպով Խորհրդային վերաշխատութիւնը, փոխանակ հայ ժողովուրդի արդար իրաւունքները պաշտպանելու, կը ցանկար ստեղծել քծնանքի և սողալու դրութիւն մը վասն անդատապաշտութեան, որ հակառակ էր հայ ժողովուրդի նկարագրին, ժողովուրդ որ դարերու արեան ծովերէն անցնելով հանդերձ, սէկ բարիք ընտրին, հպարտօրէն տանապատեկը ռատուցած է իր կեանքով, աշխատանքով, հերոսութեամբ ու ռանձարով:

Ասոնց նման և ուրիշ բազմաթիւ անցուդարձներու մասին վէճերն այլեւս չեն կրնար փոխել անցեալը, որ պատմութեան կը պատկանի. Ամբողջ տիեզերքի ուժերն անգամ անզօր են կորսուած ժամանակի մէկ մասնիկն իսկ ետ բերելու. Անօգուտ է, ուրեմն, դառն վէճերով իրարու գլուխ թակել: Տայրայեղները պէտք է հասկնան սակայն, որ րը պէտք է հասկնան սակայն, որ խռովութիւն սերմանելով արտասահմանի մէջ, հայ անմեղ ժողովուրդն է՝ որ կը տուժէ, նոր սերունդն է՝ որ դեռ չծաղկած կը խամրի և ի սպառ կը հեռանայ հայութենէ.

Հազիւ վերջացած անցեալի խժդժութիւնները՝ հայ ժողովուրդի կեանքէն, այս անգամ մեր տաք-գլուխ մոլեռանդներն սկսան եկեղեցական տագնապ ստեղծել և վէճեր արծարծել Սփիւռքի մէջ իբրեւ քանդիչ ազդակներ. Հարկաւոր է, որ մեր ծայրայեղներն ուշքի գան և չափեն իրենց պատասխանատուութիւնը՝ հայ ազգին հասցուած հարուածներուն նկատմամբ. Պէտք է աչքի առջև ունենան միշտ նոր սերունդի ձուլման ծանր դրութիւնը և վերջ տան ամէն տեսակ օրինազանցութիւններու՝ ձեռք առնելով դարմանումի միջոցներ.

Այսօր, Մայր Հայրենիքի մէջ, մեր հերոսական եղբայրներն ու քոյրերը ցոյց տուած են արդէն իրենց հզօրութիւնը՝ փոքր հողամասի մը վրայ:

Պէտք է արտասահմանի կեանքն ալ համընթաց ըլլայ անոր, որպէս միենոյն ժողովուրդի անբաժանելի մասը.

Ատենն հասած և անցած է արդէն, որ ամէն ոք ժամանակավրէպ վէճերու ծրարները ծալելով և մէկ կողմ դնելով, հայրենասիրական վսեմ ոգիով դրական գործի ընդառաջէ և բարձրացնէ հայ մշակոյթի, հայեցի կրթութեան և ազգապահպանման պանծալի դրօշը՝ ընթանալու համար Հայ Դատի պայքարի անշեղ ու միասնական ուղիով:

Այս է մեր օրերու հարազատ և անլռելի կանչը:

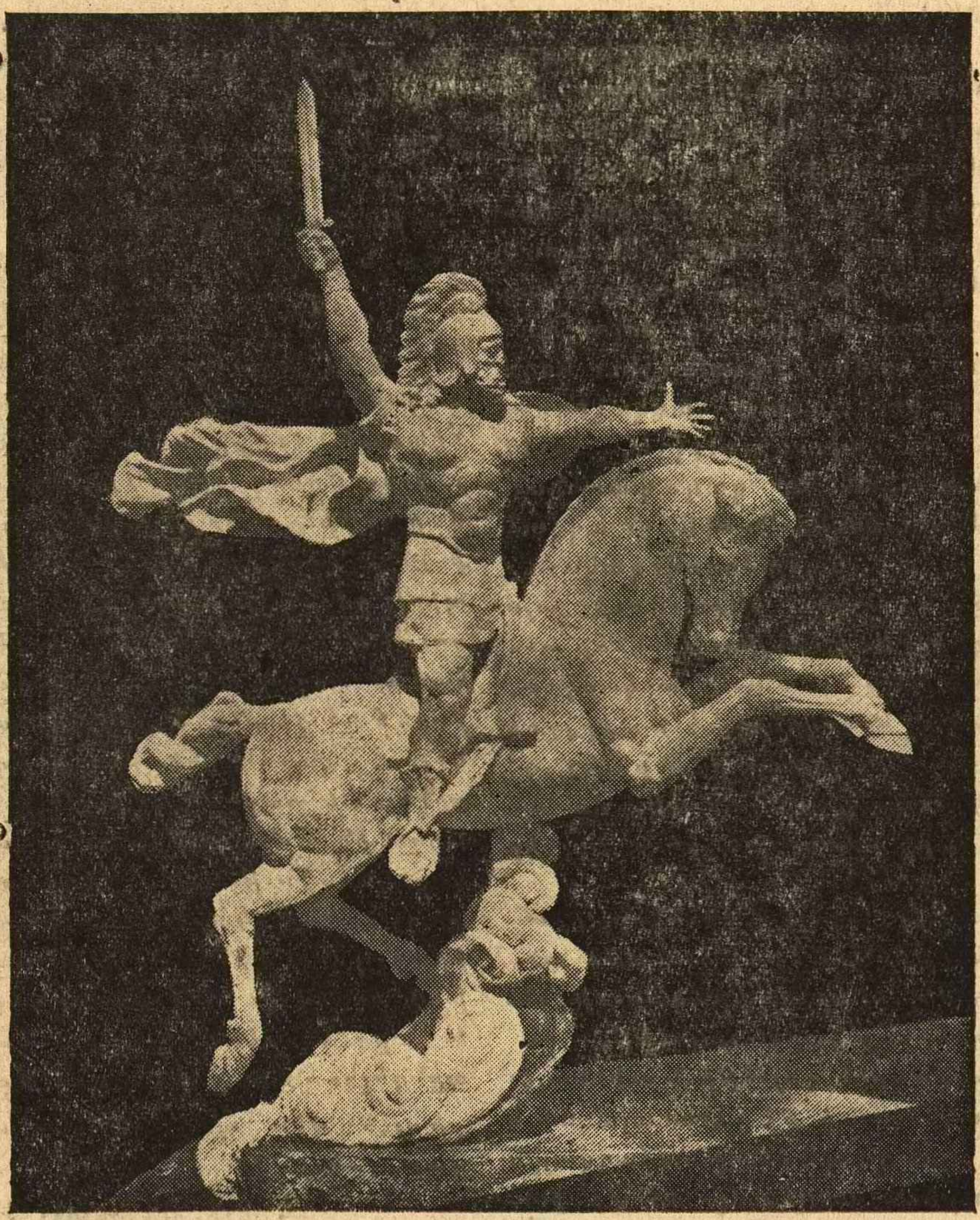
ՌՈՒԲԷՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
Նիւ Ճըրզի, Ն. Ս.

ԱՒԱՐԱՅՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ - ՊԱՏԳԱՄԸ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՓԱՌԱՇՈՒՔ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՊՕՂՈՍ Ա. ՔՀՆՅ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Վարդանանց արիասիրտ դիւցազունների նուիրական և փառաւոր յաղթանակի ոգեկոչման Տօնն է դարձեալ, որոնց բոցավառ և խնկաբոյր շունչով յայտնուեց ամենացայտուն և վեհագոյն մի սքանչելի դրուագ, որը ոսկեայ տառերով անջնջելիօրէն արձանագրուեց Հայ ազգի

փառաւոր պատմութեան մէջ, յիշուելու դարեր շարունակ Հայկազեան սերունդի կողմից։

ՄԱՀ ՈՉ ԻՄԱՑԵԱԼ ՄԱՀ Է, ՄԱՀ ԻՄԱՑԵԱԼ ԱՆՄԱՀՈՒԹԻՒՆ Է

Ահա Աւարայրի դիւցազնամարտի այն խորհրդաւոր և խորիմաստ պատգամը՝ խտացած այս երկու տողերի մէջ, որի բուն իմաստը կատարելապէս ըմբռնելով բուռն պայքարի մէջ մտան Քաջն Վարդանանք և հերոսաբար ու անձնուիրաբար մարտնչումից յետոյ, ընկան մարտիրոսաբար անմահութեան ԻՄԱՑԵԱԼ մահով։

Ընդհանրապէս իւրաքանչիւր ազգ, զանազան ժամանակաշրջաններում, իր պատմութեան մէջ ունեցել է հանճարեղ և անձնուէր այնպիսի զաւակներ, որոնք իրենց սխրագործութեամբ ներկայացրել են իրական լուսանկարը, հարազատօրէն փայլեցնելով իրենց պատկան ազգի ճշմարիտ ոգին և իւրայատուկ բարձր նկարագիրը։

Հայ ազգի արիւնոտ բայց փառապանծ պատմութեան մէջ, Վարդանանք իրենց ամբողջութեամբ հանդիսացել են Հայ ժողովրդի ամենից փայլուն և ինքնատիպ լուսապատկերները, որոնք ի յայտ եկան 451ի բախտորոշ մի շրջանում, բացայայտօրէն ներկայացնելով Հայկազեան քաջարի սերունդի բնածին ազատութեան բուռն տենչանքի հարազատ մարմնացումը։ Նրանք, իբրև ճշգրիտ տիպարներ հայ ազատատենչ ժողովրդի, վեր գերադասեցին ԻՄԱՑԵԱԼ մահը անյարգ գերութիւնից և ըստրուկ կեանքից, Նրանք հայրենիքի ազատութեան սիրոյ բուռն զգացումը անշէջ պահեցին իրենց հոգու և մտքի մէջ, որի հետ անբաժանելիօրէն կապուած էր նրանց խղճի և զօրաւոր հաւատքի անկախութիւնը, որը ոչ մի բռնակալ երբեք չկարողացաւ յափշտակել, Նոյնիսկ երբ դժբախտ պարագաների մէջ նա կորցրեց իր քաղաքական անկախութիւնը ու ազատութիւնը։

Ահա ճիշդ այս հիման վրայ է որ ինչքան փորձենք աւելի խորանալ ԱՆՄԱՀ Վարդանանց հերոսամարտի խորհուրդի մէջ, այնքան աւելի թանկարժէք և անգնահատելի գանձեր պիտի յայտնուեն թէ ազգային և թէ հոգեկան արժէքներով։ Այնպէսի անգերազանցելի արժէքներ, որոնց պաշտպանութեան մեծագոյն ջատագովն հանդիսացան միաւնաբար և միակամ երեք խմբեր, արժանանալով Վարդանանց Անմահական Փառապսակին։

Առաջինը, Հայ արիասիրտ զինուորները իրենց քաջ ու անվախ զօրագլուխներով, որոնց առաջնորդութեամբ հերոսաբար մարտնչեցին՝ յանուն իրենց հայրենիքի և հաւատքի ազատութեան ու անմահացան իրենց նահատակութեամբ և բոսորագոյն արեան հեղումով։ Երկրորդ, Հայ եկեղեցական դասը՝ իր լրիւ կազմով, սկսած բարձրաստիճան Հայրապետից մինչև սարկաւագները, որոնք անձնուիրաբար բուռն պայքարի մէջ մտան պաշտպանելու ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՈՒ ԱԶԳԸ և խաչով ու սրով և իրենց բոցաշունչ ճառերով առաջնորդեցին Վարդանանց քաջամարտիկ բանակը, Քաջն Վարդանի ղեկավարութեամբ՝ դէպի Աւարայրի ռազմադաշտը։

Եւ վերջապէս Հայ փափկասուն տիկնայք, ճշգրիտ ներկայացուցիչները Հայ իգական սեռի, որոնք իրենց անվեհեր գործունէութեամբ մեծագոյն քաջալերիչները հանդիսացան իրենց գործովագութ ամուսիններին ու եղբայրներին և անյողդողդ ոգիով ու հաւատքով տոկացին ամենադաժանագոյն նեղութիւնների ու անպատմելի զրկանքների։

Ահա այս միաւնական ոգիով էր, որ Հայ ազատատենչ ժողովուրդը ամբողջութեամբ մտաւ մի օրհասական հոգեմարտի մէջ, ազատութեան մէջ ապրելու վճռականութեամբ, անտեսելով Թշնամու ահաւոր ու քառապատիկ զօրաբանակը։

Սակայն ստեղծուած դառը պայմանները այլ տեսակէտով էր տնօրինել Քաջն Վարդանի և իր քաջամարտիկ ու անձնուրաց զօրականների ճակատագիրը, որոնք առիւծների նման բուռն մարտնչումից յետոյ, քաջաբար ու մարտիրոսաբար նահատակւեցին՝ իրենց հայրենիքի ու հաւատքի համար, սակայն նրանց վարդերանգ արեան հեղումով շահուեցաւ բարոյական պատերազմը, սրբացնելով և փառքի գագաթնակէտին հասցնելով Հայ տառապեալ ազգի և եկեղեցու ազատութեան գերագոյն ոգին։

Այսպիսով Վարդանանց հերոսամարտը հանդիսացաւ այն անխորտակելի և ասուր հիմնաքարը, որի վրայ հետագայում չարաչար կերպով փշրուեցան նորանոր բռնութիւններ զանազան բռնակալների կողմից։ Նրանք իրենց մարտիրոս նահատակութեամբ բիւրեղացրին Հայկազեան սերունդի յարութիւնը և յաւերժացումը։

Վարդանանք, հաւատարիմ իրենց գերագոյն ՈՒԽՏԻՆ, հրաշափառապէս յարութիւն տուին Հայ բազմաչարչար ազգի, եւ այսօր, նրանց այդ Ուխտի խորախորհուրդ պատգամն է որ ներշնչել պիտի հանդիսանայ մեր ազգի հարազատ զաւակներին։

Պահենք հարազատօրէն եւ ջերմօրէն փարուած մնանք Վարդանանց սրբազան եւ հաւատարիմ ՈՒԽՏԻՆ, մշտնջենաւորելու մեր ազգի գոյութիւնը՝ ի սփիւռս աշխարհի։

Փառք Վարդանանց Անմահ զօրավարաց։

Յիշատակն արդարոց Օրհնութեամբ եղիցի։

ՎԱՐԴԱՆԱՏՕՆ

Վարդա՛ն, Վարդա՛ն, անճուան եւ անճահանջ դրօշակիր,
Անունդ դրօշ մըն է պայծառ վարդ արիւնովդ հիւսուած,
Մեծածածան եւ անմաշ դրօշ անունդ կարմիր,
Զոր կ'աւանդեն սիրտէ սիրտ, բերնէ բերան իբր հայհրգ,
Եւ իբր անձանց ու անբաւ գանձ ու ժառանգ ձեռքէ ձեռք։

Վարդա՛ն, զօրքի եւ մարտի դուն պարտիզպան ծիրանի,
Անունդ դափնի մ'է անթօշ, որ մինչ այսօր կը բուրէ
Շաւարշանի դաշտին մէջ եւ դաշտերուն վրայ արտի.
Հայ հաւատքին էջին մէջ բողբոջած փառք մ'է անունդ
Զոր բիւր թոռներդ կը քաղեն ու կը ցենեն անյագուրդ...

Վարդա՛ն, Վարդա՛ն, անվեհար ու զինակիր սրբահայր,
Սուրբի անունդ անհատնում հաց ու գինի է միստիք
Որ ամէն հայ հոգիի կը բաշխուի դարէ՛ դար.
Ամէն սուրբի վրայ հայ եւ խորանի հայկական
Անունդ աղօ՛թք է, Վարդան ու երկնասլաց շարական...

Վարդա՛ն, Վարդա՛ն, անքանդ լեռ եւ հայկական յուշարձան,
Հզօր անունդ դիցավէպն է հայ արեան ու խաչին,
Ուրկէ թոռներդ յոյս եւ սէր, հաւատք եւ ուժ կը ստանան,
Անունդ հայ սուրբերուն, հերոսներուն, գոհերուն
Նախարն է մի՛շտ կենդանի Հայ Դպրութեան եւ Հոգւոյն։

Վարդա՛ն, Հայոց հաւատքին սպարապետ ռազմերգակ,
Անունդ սեփոր մ'է անմեռ որ միջոցին ընդմէջէն
Տասն եւ հինգ լայն դարերու ոսկի պէս շարունակ
Աւարայրէն մինչեւ հայ ծագերն ամէն հոգմացան
Դեռ կը գոռա՜յ. կը թնդա՜յ. եւ դո՛ւն, բոսոր, քաջ Վարդան,
Ռազմակոչ ես ու կռի՛ւ ու յաղթանակ վերջնական։

ԺԱԳ Ս. ՑԱԿՐԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՀԻՆ ԵՐԿՐԻՆ ՎԵՐԱԾԱՂԿՈՒՄԸ

«Ամէն իրաւունք ունինք ըսելու՝ թէ ազգային հարցը այնպէս ինչպէս ժառանգեցինք անցեալէն, վերջնականապէս եւ անվերադառնալի կերպով լուծուած է» յայտարարեց Լէոնիտ Պրէժնեւ, Կոմունիստ Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի Ընդհանուր Քարտուղարը, Համայնավար Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի, Ս.Ս.Ռ.Մ.ի Գերագոյն Սովետի եւ Ռուսական Ֆ.Ս.Ս.Ռ.ի Գերագոյն Սովետի Յոբելինական Միացեալ Նիստին, Նուիրուած Սովետ Միութեան կազմաւորման 50րդ տարեդարձին։

Սովետական տարիներուն, Հայաստանի արձանագրած տնտեսական եւ մշակութային հսկայ վերելքը ակնբախ կերպով կը պատկերացնեն վերոյիշեալ խօսքերը։

Կարենալ ըմբռնելու համար հին «Երկիր Նայիրի»ի մէջ կատարուած անսահման փոփոխութիւնները, կը բաւէ միայն արագ ակնարկ մը նետել մօտաւոր անցեալին վրայ։ Որովհետեւ մինչեւ Սովետ իշխանութեան հաստատումը, Հայոց պատմութիւնը ողբերգական եղելութիւններով լեցուած էր։ Առաջին աշխարհամարտին վերջաւորութեան, Հայաստանը ամենահետամնացներէն եւ տնտեսապէս քայքայուած երկրներէն էր Ռուսիոյ մէջ։ Իր բնակչութիւնը աղիտալի կերպով կը փճանար. հակառակ Թուրքիայէն եկող գաղթականներուն յորդումին, հայ բնակչութեան թիւը նուազեցաւ մէկ միլիոնէ (1913), 720.000 ի (1920)։

Սովետ իշխանութիւնը Հայաստանը ազատեց նոր անկումէ մը։ Լենինի ազգային քաղաքականութիւնը գործնականացնելով, Ս. Ռուսիոյ կառավարութիւնը հայկական հարցերու համար կոմիտէ մը ստեղծեց, որ աշխոյժ գործունէութիւն ցոյց տուաւ հայ աշխատաւոր ժողովուրդին օգնութեան գործին եւ անհամար ազգութեամբ հայ գաղթականներուն երկասմամբ։ Հակառակ եր տաղտ Սովետ Ռուսիոյ ունեցած տնտեսական հսկայ դժուարութեանց, իր կառավարութեան կողմէ արդէն 1918էն իսկ յատկացուեցաւ 6.200.000 ռուբլիի օգնութիւն մը։ Իսկ 1920ի վերջաւորութենէն ի վեր, կանոնաւորաբար Սովետ Ռուսիոյէն նպաստաւորութեան ապրանքներ եւ դեղեր սկսան գալ Հայաստան։

Յիսուն տարիէ ի վեր Ս. Միութեան միւս հանրապետութեանց հետ կազմած ըլլալով Ս.Ս.Ռ.Մ.ը, Հայաստան կառուցանեց իր ինքնուրոյն տնտեսութիւնը, շնորհիւ տնտեսական մօտիկ գործակցութեան, իրերօգնութեան եւ Սովետ ժողովուրդներու մշակութային հարստութեանց բազմակողմանի ազդեցութեան։

Յետամնաց երկրագործական Հայաստանը՝ կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ դարձաւ ընկերվարական հանրապետութիւն մը, արդի բազմաճիւղանի ճարտարարուեստով, յայնօրէն մեքենականացած ագարակներով եւ բարձր գիտական ու մշակութային մակարդակով։

Պատահական չէր որ Հայ ժողովուրդը, որ իր գոյատեւութիւնը առաւ երիտասարդ Սովետ Հայաստանի մէջ եւ իր ապագան անքակտելիօրէն կապեց Սովետ եղբայրական ժողովուրդներուն հետ, Սովետ Միութիւնը հիմնողներուն մէջն էր։

Հայկական Համայնավար Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի Առաջին Քարտուղար Անտոն Քոչինեան, Քրեմլինի մէջ կայացած յիսնամեակի հանդիպումին բսաւ. —

—«Հայ աշխատաւոր ժողովուրդը երախտագիտութիւն կը յայտնէ Սովետ բոլոր ժողովուրդներուն, մեր անկեղծ բարեկամներուն, որոնք անգնահատելի օգնութիւն ներկայացուցին մեր հանրապետութեան ճիւղական եւ բարոյական զարգացման համար, Ազգերու Լենինեան բարեկամութիւնը՝ Սովետ ընկերութեան կատարելութեան նըշանն է եւ իր շարժիչ մեծ ուժը։ Մեր բազմազգի պետութեան բոլոր ժողովուրդներուն հետ միասին, հայ ժողովուրդը իր ամբողջ լոյսին պէս պիտի շարունակէ զօրացնել եւ զօրացնել Սրբազան այս բարեկամութիւնը»։

Ներկայիս ճարտարարուեստը Հայաստանի ընդհանուր արտադրութեան ծաւալին 80 %. տոկոսը

(Տես. տես էջ 6)

ՎԱՏԻԿԱՆ

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻԻ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ

Վատիկանի կիսապաշտօնական օրկան՝ Օսսեռվաթորէ Ռոմանօ կը հաղորդէ, որ 1973ին Վատիկան դրոշմաթուղթ մը պիտի հանէ Նուիրուած Ներսէս Շնորհալիի՝ անոր մահուան 800 ամեակին առթիւ։

ՋՈՒԹԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ ԱՆԻ ԳԱՎԱՖԵԱՆ

(Տես. Բ. էջէն)

ծափահարութիւններով, արուեստագէտները քանիցս բեմ կը հրաւիրուէին եւ Անի Գավաֆեան ժողովուրդին շնորհակալութիւն կը յայտնէր շատ պարզօրէն։ Ցայտագրէ դուրս արուեստագիտուհին նուագեց Կոմիտասի Կռունկը եւ Սիսիլեան մեղեդի մը։

Անի Գաֆավեանի ռէսիթալը խանդավառութեան առիթ մը եղաւ՝ մանաւանդ Իսքանտարունահայութեան համար, որ ուրախութեամբ ողջունեց արուեստագէտ ընտանիքի մը շառաւիղէն ծնունդ առած եւ պտտեցող այս նոր տաղանդը, որ այդ համերգին արդէն տուաւ ակնկալուածին տպաւորութիւնն եւ վստահեցուց մեզ որ մօտիկ ապագային մէջ զինքը պիտի տեսնենք երաժշտական աշխարհի կատարներուն վրայ։

ԴԷՊՐՈՑ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ԵՒ ՍԱՀԱԿԵԱՆ–ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ ԳՈԼԷՃԻ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՆԳԱՆԱԿԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

ԱՐԱ ԵՐԵՒԱՆԵԱՆԻ ԽՕՍՔԸ

Յարգելի՛ Բարեկամներ,

Այսօր մեծ ուրախութեամբ հաւաքուած ենք այստեղ գեղեցիկ գործի մը համար — հի՛մ դնելու համար, հիմնարկէ՛ք կատարելու համար:

Մարդկային արարածի լաւագոյն գործերէն մէկն է հիմ դնելը։

Հիմ դնել կը նշանակէ գործի մը սկսիլ։

Իսկ մենք եկած ենք այստեղ դպրոցի մը հիմը դնելու։ Դպրոցը մարդկային ընկերութեան ամենէն նուիրական հաստատութիւններէն մէկն է, վասնզի անիկա օճախն ու դարբնոցն է հոգեկան ու մտաւոր բոլոր արժէքներուն: Մարդ արարածը իր ամբողջ զօրութիւնն ու առաւելութիւնները կը ստանայ նախ դպրոցէն։

Ուրեմն եկած ենք նուիրական ու սրբազան գործի մը հիմերը դնելու։

Հիմնարկէ՛ք կատարելու։

Հայ ժողովուրդի համար շատ նուիրական գործ նկատուած է հիմնարկէք կատարելը. ատոր համար յաճախ կրօնական արարողութեամբ տեղի կ'ունենայ հիմնարկէքը, աղօթքով ու խաչով, զգեստաւորուած քահանայով, վարդապետով, եպիսկոպոսով:

Վասնզի հայուն համար, սիրելի գործ է հիմ դնելը եւ ո՛չ թէ հիմ քանդելը, հիմնուած գործ մը աւերելը։ Հայը կառուցանող է եւ ո՛չ քանդող։

Շինարար, կառուցանող, ստեղծագործ եւ հանճարեղ ժողովուրդի յատկանիշն է ասիկա։

Ու մենք այսօր հաւաքուած ենք հիմ մը աւելցընելու Լիբանանի մէջ, մշտադալար Լիբանանի մէջ, Մայրիներու հովանիին տակ, ազատութեան եւ հոգեկան արժէքներու երփներանգ այս երկրին մէջ։

Իմ սրտագին մաղթանքս է որ այս գործն ալ, որուն հիմը կը դնենք, ըլլա՛յ մշտադալար՝ Լիբանանի պէս, հաստ արմատներով եւ դարերու դիմացող՝ Լիբանանի յաւերժական Մայրիներուն պէս:

Դարերով կը դիմանան ա՛յն գործերը, ա՛յն կառուցումները, որոնք հիմ ունին, զօրաւո՛ր հիմք։ Մեր Ս. Գիրքը կ'ըսէ.– «Տունը հիմքով է տուն»:

Սիրելի՛ Բարեկամներ, եկած ենք ոչ միայն դպրոցի մը, այլեւ հա՛յ դպրոցի մը հիմը դնելու:

Հա՛յ դպրոց հիմնել...։

Ասիկա կը նշանակէ Սուրբ Մեսրոպի 36 անմահ զինուորներուն համար զօրանոց մը եւս աւելցընել։ Հայ ժողովուրդի յաւերժութեան համար 1500 տարիէ ի վեր կռուող զինուորներուն զօրանոց մը նուիրել:

Հայոց բանակը կը բաղկանայ միմիայն 36 եւ 2 պահեստի զինուորներէ: Բայց մենք շատ զօրանոցներու պէտք ունինք, ոչ թէ 36, 360, 3600, այլ

Կրթական Նախարար՝ Տոքթ. Ըդվէր Մուխայպէր, Սահակեան-Լեւոն Մկրտիչեան Լիսէի հիմնարկէքը կը կատարէ՝ զետեղելով Հայաստանեան վարդագոյն տուֆ քարը

36.000 զօրանոցներ։ Սուրբ Մեսրոպի հոգին Հայոց երկինքէն կը ճառագայթէ՝ ամէն անգամ որ Հայ դպրոց մը կերտուի։

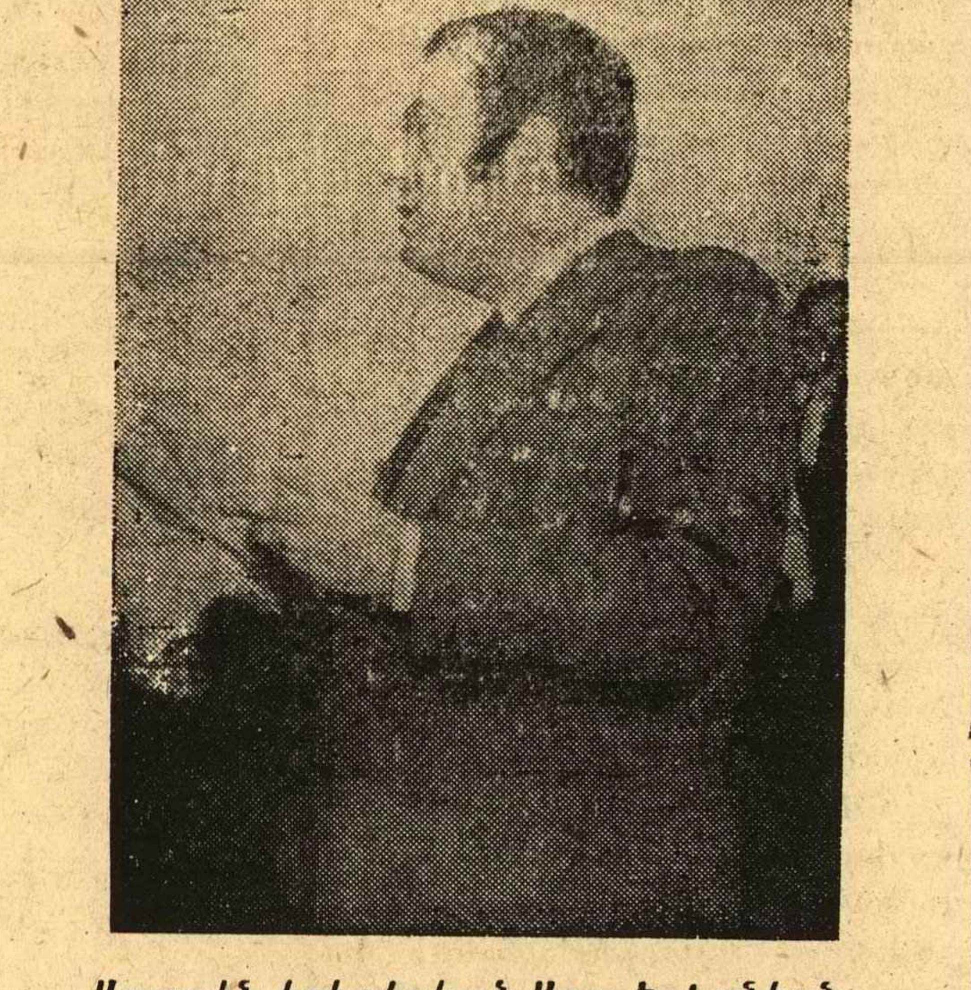
Այսօր եկած ենք հոգեկան մեծ ուրախութեամբ մեծ զօրանոց մը նուիրելու՝ Սուրբ Մեսրոպի անմահ զինուորներուն։

Այդ զօրանոցը կը կոչուի Սահակեան Վարժարան, իր հին անունով, իսկ առկէ ետք պիտի կոչուի՝ Սահակեան-Լեւոն Մկրտիչեան վարժարան – լիսէ։

Սահակեան Վարժարանը ամենէն հին դպրոցներէն մէկն է Լիբանանի Հայ գաղութին. արդէն ան բոլորած է իր 50 տարիները, եւ պատուով տուած է իր արդիւնքը։

Ինծի պիտի ներէք, եթէ անձնական պզտիկ ու սիրուն գաղտնիք մը հրապարակեմ. ես ալ Սահակեանցի եղած եմ, անոր սախսակաւէն Մանկապարտէզին ծիլ ու բողբոջ դասարաններէն՝ ծիլ արձակած է իմ հոգիս։

Ու ես չափազանց ուրախ եմ, որ Սահակեան մանկապարտէզի երբեմնի ծիլ դասարանի աշակերտը եկած է այսօր անոր հիմնարկէքը կատարելու, անոր հաստ ու յաւիտենական հիմերուն տեղերը տեսնելու։

Ազգային երեսփոխան Արա Երեւանեան խօսած պահուն

Մաղթանքներ ունիմ այս հին վարժարանին համար, մաքո՛ւր ու սրտագին մաղթանքներ, մանկապարտէզի ծիլ դասարանի տղուն վճիտ հոգիին նման:

Կը մաղթեմ որ այս վարժարանը ամենէն առաջ ըլլայ Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցի զօրանոցը, հայ ժողովուրդի մտքին ու հոգիին բոլոր արժէքներուն կեդրոնը։ Հայոց Լեզուն, Հայոց Գրականութիւնը, Հայոց Պատմութիւնը, Հայոց Աշխարհագրութիւնը, Կրօնը, բոլոր արժէքները այստեղ գտնեն իրենց արեւոտ ու ջրառատ դաշտը։

Կը մաղթեմ որ այս վարժարանը ըլլայ Մշակոյթի օճախ, լոյսի տեմարան, արդի գիտութեան բոլոր ճիւղերով։ Այստեղ կերտուած սերունդը աշխատի ունենալու լաւագոյնը եւ չգոհանալու եղածով։

Կը մաղթեմ որ այս վարժարանը ըլլայ համերաշխութեան, սիրոյ եւ գործակցութեան կեդրոն:

Այս վարժարանը ամենէն առաջ քարոզիչն ու ջեփորահարը ըլլայ թէ՝ Հայը Հայուն դէմ թէն չունի, պահանջ չունի, եւ թէ մեր բոլոր կազմակերպութիւններուն նպատակը մէ՛կ է – ծառայել հայութեան, Հայապահպանման։

Կը մաղթեմ որ այս վարժարանը կերտէ տիպար Հայեր, մանաւա՛նդ տիպար Լիբանանահայեր, այսինքն, անկեղծ ու խորապէս Հայ մնալով հանդերձ՝ ըլլալ նաեւ տիպար ու իրաւատէր Լիբանանցիներ։ Ես յատկապէս կը մաղթեմ որ այս վարժարանը պատրաստէ վաղուան ա՛յն սերունդը, որ ունենայ լաւ Հայու եւ լա՛ւ Լիբանանցիի արժանիքները, լեցուած՝ թէ՛ լաւ Հայու եւ թէ՛ լաւ Լիբանանցիի մտահոգութիւններով։

Լիբանանցի Հայը պէտք չէ որ ունենայ թափառական Հայու վիճակ ու հոգեվիճակ, այլ՝ հայ մնալու հզօր կամքին հետ, ո՛չ որի չզգէ առաջին կարգը լիբանանցիութեան: Լիբանանի մէջ ո՞չ մէկ համայնք իրենց ինքնիրենք թոյլ տալու է մեզմէ աւելի լաւ լիբանանցի նկատելու ինքզինք։

Կը մաղթեմ որ այս վարժարանը նոր սերունդի հոգիներէն ներս ծաղկեցնէ Հայրենիքի սէրը՝ օժանդակելու անոր վերելքին ու բարգաւաճման։

Սերո՛ւնդ մը, որ ծառայէ հայրենասիրութեան բոլոր նպատակներուն, ի գին ամէն զոհողութեան՝ սիրանալու համար Հայուն բոլոր իրաւունքներուն, հո՛ս եւ հո՛ն։

Հայ Դպրոց մը հիմնելով՝ մենք քայլ մը աւելի կը մօտենանք Հայոց սրբազան Հայրենիքին եւ առաւել արժանի կ'ըլլանք արժանաւոր Լիբանանցիներ ըլլալու։

Թո՛ղ մշտադալար մնայ Սահակեան-Լեւոն Մկրտիչեան վարժարանի կաղնին, Լիբանանի մշտադալար մայրիներուն տակ։

Կեցցէ՛ Լիբանանը, ազատութեան, մշակոյթի եւ լեզուներու այս միջնաբերդը՝ հանդուրժողութեան ու լայնախոհութեան իր պարիսպներով։

Կեցցէ՛ անոր լուսամիտ եւ իմաստուն Նախագահը՝ Ն. Վ. Սիւլէյման Ֆրանժիէն։

Ս. Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԺԲ. ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳԸ՝ ՀԱՅ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Կը հաստատենք, որ իր 17 Օգոստոս 1972ի խմբագրականով, որ նուիրուած է, ինչպէս ըսինք, «Ազգային միասնութիւն՝ հողային դատին շուրջ» նիւթին, «Արարատ» կը հաստատէ, թէ պէտք է «հողերը ուզել հայութեան անունով՝ հայութեան համար»։ Դրական մօտեցում մըն է ասիկա, որ դուռ կը բանայ բազմաթիւ կարելիութիւններու:

«Մինչեւ այսօր կարելի չեղաւ Սփիւռքի հայութեան տարբեր հոսանքները մէկտեղել ու համադրել նոյն նպատակին շուրջ: Որովհետեւ կարելի չեղաւ ընդունիլ տալ հողային դատի ըմբռնման եւ հետապնդման ազգային հաւասարակշիռ քաղաքականութիւն մը՝ բոլոր հայերուն համար: Իւրաքանչիւր կողմ ունէր իրեն յատուկ հասկացողութիւն եւ նախասիրութիւն, ունէր քաղաքական եւ գաղափարական գոյն կու տային Դատին, որ ազգային է եւ համաժողովրդական»։ *Ճիշդ են նաեւ «Արարատ»ի այս տողերը: Եւ կարելիութիւններ տեսանելի կը դառնան անկասկած, երբ հայ ժողովուրդը հետաքրքրող հարցերուն վերաբերմամբ Հնչակեան Կուսակցութեան ԺԲ. Համագումարը նման մօտեցումներ կը յայտնաբերէ:*

Այդ կարելիութիւնները իրականութիւն դառնալու համար անհրաժեշտ է որ այլ իրականութիւններ, որոնք ցարդ գոյութիւն ունին, դադրին գոյութիւն ունենալէ: Երբ կը գրուի թէ «Հրամայական է հողային դատին շուրջ համազգային միութեան ստեղծումը որ կ'ենթադրէ նաեւ լայն իրարհասկացողութիւն՝ հայրենաբնակ ու արտերկիր աշխարհագրականօրէն բաժնուած, սակայն հոգեպէս ամբողջութիւն կազմող մեր ժողովուրդի երկու հատուածներուն միջեւ» («Արարատ», 17 Օգոստոս 1972) *անհրաժեշտ է որ այդ մտածումը արտայայտութիւն գտնայ հայրենի երկրի իշխանութեանը ղեկավարներուն կողմէ և իրապէս ՀԱՄԱՅՆ ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ համարուի ազգային ամբողջութիւն մը, մէ՛կ հոգեկան մղումներով, ազգային պահանջներով, հայրենասիրութեամբ ու նուիրումով ժողովուրդին:*

«Ազդակ Շաբաթօրեակ»
27 Օգ. 1972

Հայութեան ամէնէն կնճռոտ կան հարցը Հայկական Դատի հետապնդումն է. մնացեալ բոլոր աշխատանքներուն կարեւորութիւնը պայմանաւորուած է այս հիմնական հարցով: Սփիւռքի պայմաններուն տակ, առօրեայ ընկերային զուարճութեանց յատկացուած եռուզեռին մէջ, մոռացութեան կը տրուի այս իրողութիւնը և չատերու համար մեր ծանծաղ հետաքրքրութիւնները կը դառնան Հայուն գոյութեան իմաստը, տաքարիւն զուեշտով մը։ Անհա՛ թէ ուրկէ կը բղխի հակառակութիւնը՝ կուսակցութեանց հանդէպ, որոնց աշխատանքն է գաղութահայութիւնը վեր պահել այդ ծանծաղուտներէն և վառել անոր հետաքրքրութիւնը աւելի հիմնական իրականութեանց կրակով: Եւ քանի որ կենցաղային հեշտ ապրումներու նախընտրութիւնը անկարող կը դարձնէ Հայութեան կարեւոր մէկ զանգուածը՝ քաղաքական կարգապահ գործ հետապնդելու և ազգային խնդիրներով խանդավառուելու, այդ հատուածը, կուսակցութեանց հակադրուելու միամիտ փորձին մէջ սքօղուած գտնել կը կարծէ գաղափարական նուիրումի անատակ իր եսը:

«Զարթօնք», 21 հոկ. 1972

Սփիւռքահայութիւնը միասնական կերպով Հայկական Դատի հետապնդման լծուելու համար, անհրաժեշտ է որ գոյն բաղկացնող հատուածներուն միջեւ տեսակէտներու նոյնութիւն գոյանայ, գոնէ հիմնական հարցերու շուրջ։

Արտասահմանի մէջ մենք զէնք ու թնդանօթ չունինք, մեր ձայնը լսելի դարձնելու համար. այսուհանդերձ, եթէ այդ ձայնը ներդաշնակել փորձենք, ան աւելի հասկնալի կը դառնայ մեր նոր սերունդին, որ վաղուան ժառանգորդն է այդ դատին և մեծ պետութեանց, որոնցմէ կախեալ է մեր դատին բարւոք լուծումը։

«Զարթօնք», 22 հոկ. 1972

Մեր առաջադրանքին կենսագործումի անհրաժեշտ պայման նկատած էինք, և կը նկատենք, յաջողութեամբ դիմակալելու համար սփիւռքահայութեան առջեւ ի յայտ եկող ազգային բազմապիսի դժուարութիւնները, յաջողութեամբ կարենալ պայքարելու համար ազգային ձուլման և անոր յարուցած վտանգին դէմ, պահպանելու, պաշտպանելու, զարգացնելու և տարածելու համար մեր ազգային մշակոյթը, իրապաշտ գործնականութեամբ, միջազգային քաղաքական կացութեան ներկայ իրադարձութեան համապատասխան ոգիով ու միջոցներով և որդեգրած կերպով հետապնդելու համար ցեղասպան Թուրքիայէն մեր պահանջներու արդար դատը։

«Կանչ», 30 Սեպտ. 1972

...Մի՞թէ կարելի է ուրանալ որ միայն խորհրդային վարչաձեւը, խորհրդային իշխանութիւնը եւ խորհրդային դրօշը Հայաստանին բերին փրկութիւն, ազատութիւն, ապահովութիւն եւ չերազուած յառաջդիմութիւն, երբ միւս բոլոր վարչաձեւերը, իշխանութիւններն ու դրօշները Հայաստանին բերած էին մա՛հ ու աւե՛ր։

Մի՞թէ կարելի է կասկածիլ թէ Հայաստանին յաւերժութիւնը կրնայ պահուիլ, գոյութիւն ունենալ, ինչ որ ալ ըլլան անոր սահմանները, միայն ու միայն վարչաձեւով, այնպիսի իշխանութեամբ և այն դրօշով, որոնք այսօր ներկայ Հայաստանի՛ն են։

Մի՞թէ կայ այլ վարչաձեւ և մէկ այլ իշխանութիւն, այլ դրօշ, որ կարենայ մեզի ապահովել Հայաստանին յաւերժութիւնը:

«Կանչ», 30 Սեպտ. 1972

Հնչակեան մամուլին հետ յաճախ կարելի է համաձայն ըլլալ ազգային հարցերու մէջ։

Թրքահայաստանի հողերուն համար ճի՛շդ ուղի ցոյց կու տայ Հնչակեան Համագումարը – ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, որ կ'ենթադրէ ամէն միջոց ի գործ դնել...

«Սփիւռք», 20 Օգոստոս 1972

...Արդարեւ, սփիւռքահայութեան ազգային միասնականութեան իրագործման առաջին, հիմնական և անվիճելի պայմանն է անկեղծութեամբ համախմբուիլը՝ առանցքին շուրջ Խորհրդային Հայաստանին, որ Մայր Հայրենիքն է ամբողջ հայութեան անխտիր: Ասիկա, վարչաձեւի և գաղափարական պարտադրութիւն մը չէ երբեք, այլ անխառն հայրենասիրութեան պահանջն է հանդէպ Մայր Հայրենիքին, որ, այո՛, պատմութեան տուած դաժան դասովը առաջնորդուող իր ժողովուրդի գերիշխան կամքովը ունի սովետական վարչաձեւը.. «Կանչ»

ՀԱՅ ԱՐԱԲ ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐ ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐՈՒՆ

Ա. ՏԷՐ ՂԵՒՈՆԴԵԱՆ

Հայ մատենագիտութեան կապերը արաբականի հետ թէեւ այնքան սերտ չեն եղած, ինչպէս յունականին եւ ասորականին հետ, այսուհանդերձ, անոնք արժանի են յատուկ ուշադրութեան: Հայերը մատենագրական կապեր ունեցած են թէ մահմետական եւ թէ՛ քրիստոնեայ Արաբներու հետ:

Հայ մշակոյթը իր ազդեցութիւնը ձգած է արաբականին վրայ: Արաբ մատենագիրներէն շատեր (Եագուպի, Մասուտի, Ապու Տուլաֆ եւ ուրիշներ), այցելած են Հայաստան եւ ծանօթացած հայ մշակոյթին: Օրինակ, Ապու Տուլաֆ նոյնիսկ հետաքրքրուած է հայ եկեղեցական երաժշտութեամբ, զոր հաւերժ կերպով կը նկարագրէ իր գիրքին մէջ: Հայ անուանի փիլիսոփայ Դաւիթ Անյաղթ մէկն է այն նոր պղատոնական փիլիսոփաներէն, որոնց գործերուն միջոցով Արաբները ծանօթացան Արիստոտէլեան փիլիսոփայութեան:

Ցարդ յայտնի չէ, թէ մահմետական արաբ մատենագիրներ ի՞նչ թարգմանած են հայերէնէ. այսուհանդերձ, բանաւոր միջոցով անոնք հաւաքած են հայկական պատմական զրոյցներ՝ Հայերու ծագումին, Արա եւ Շամիրամի եւ Մասիս լերան մասին:

Հայ բժիշկները քաջ ծանօթ էին արաբ բժշկութեան, որ միջնադարեան գիտութեան մէջ կարեւոր տեղ կը գրաւէր: Հայ բժիշկներ յաճախ ամփոփ ձեւով թարգմանած են արաբ անուանի բժիշկ-փիլիսոփաներու (օրինակ՝ Ավիսեննայի) գործերը: «Գիրք վաստակոց» երկրագործական գիտելիքներու շտեմարանը, որ թարգմանուած էր յունարէնէ արաբերէնի, վերջինէն հայերէնի թարգմանուեցաւ:

Միջնադարեան հայ հասարակութիւնը մասնաւորապէս հրապուրուած է արաբ գեղարուեստական արձակով, մանաւանդ «Հազար ու մէկ գիշերներու» պատմուածքներով: Յատկապէս կրնանք յիշել Գլնձէ քաղքի պատմութիւնը, որ թէեւ կը կարծուի, թէ ԺԳ. դարու թարգմանութիւն է, բայց կրնայ աւելի առաջ թարգմանուած ըլլալ:

Ուսումնասիրութեան յատուկ ճիւղ մըն է մատենագրական կապերը քրիստոնեայ Արաբներու հետ: Քրիստոնեայ Արաբները թէեւ մահմետականներէն առաջ գոյութիւն ունեցած են, այսուհանդերձ, իբրեւ կայուն զանգուած գոյացան մօտաւորապէս Թ. դարուն: Արաբացած Ասորիները եւ արաբացած Ղպտիները ունեցան իրենց արաբերէն եկեղեցական մատենագրութիւնը, որ զարգացաւ Թ.-ԺԳ. դարերուն:

Քրիստոնեայ Արաբները հրապուրուած են յատկապէս Ագաթանգեղոսի Հայոց պատմութեամբ: Ոսկեդարեան հայ մատենագրութեան այս գոհարը՝ միջին դարերուն թարգմանուած է աշխարհի գրեթէ բոլոր լեզուներով, բայց ամէնէն աւելի յունարէնի եւ արաբերէնի: Ագաթանգեղոսի արաբական բոլոր թարգմանութիւնները յունարէնէ կատարուած են: Այսպէս են թարգմանուած Ագաթանգեղոսի պատմութեան հայկական բնագիրը, ինչպէս նաեւ Ագաթանգեղոսի մեզի չհասած բնագիրը, որ ծանօթ է իր յունարէն եւ արաբերէն թարգմանութիւններով. Արաբերէն այս երկու թարգմանուած ձեռագիրները գտնուած են Սինայի (Եգիպտոս) Ս. Կատարինէ յունադաւան վանքին մէջ: Քրիստոնեայ արաբախօս ձեռագիրներուն մէջ կան նաեւ Ագաթանգեղոսի շատ համառօտ գործեր (Ս. Գրիգորի վարքը), որոնք յունարէնէ կատարուած ամփոփումներ են:

Քրիստոնեայ արաբ շրջանակներու մէջ է թարգմանուած նաեւ ԺԳ. դարու հայ մատենագիր Վարդան Այգեկցիի «Աղուեսագիրք»ը՝ միջնադարեան առակներու ծանօթ հաւաքածոն: Արաբերէնի այս թարգմանութեան ձեռագիրը գտնուած է Ասորի տառերով (քարշունի):

Հայ-արաբ մատենագրական կապերու հետ սերտ առնչութիւն ունի ԺԸ. դարուն ծաղկած հալէպցի գրողներու արաբերէն մատենագրութիւնը: Անոնք Սուրիոյ, Լիբանանի եւ մանաւանդ Հալէպի մէջ ապրած հայ կաթողիկէ եկեղեցականներ էին, որոնցմէ յայտնի է մանաւանդ Մկրտիչ Ալ Քասրի: Այս մատենագիրներէն շատերու ձեռագիրները ցրուած են Լիբանանի եւ Սուրիոյ տարբեր կողմերը եւ կարօտ են ուսումնասիրութեան:

ՀԱՅ ԴՊՐՈՑԸ...

Դպրոցը այն վայրն է, որ կը պատրաստէ տիպար եւ օրինակելի անձեր:

Ան կը յղկէ մանուկներն ու անոնց զգացումներն ու արարքները:

Կը լուսաւորէ հոգին՝ աստուածային գիտութեամբ, անկէ վանելով ամէն տեսակ կեղտոտ ու անհամակրելի թուող գաղափարներ:

Ան կը զարգացնէ ու կը կրթէ տղուն միտքը, եւ կը սորվեցնէ ճանչնալ արժէքը իր մարմնոյն, զգուշացնել զայն ամէն տեսակ յոռի արարքներէ, որոնք կրնան վատթարացնել ու փճացնել անոր ֆիզիքականը, նաեւ, խոպան դաշտի մը վերածել իր միտքը եւ վերջապէս մեռցնել հոգին:

Ան է որ կը կերտէ երիտասարդի մը նկարագիրը եւ կը պարգեւէ ազգին արժանի ու հարազատ զաւակներ:

Շատ ճշմարիտ է երբ կ'ըսեն. «Ազգի մը բարձրութեան մակարդակը՝ իր դպրոցներէն եւ անոր սկզբունքներէն կախում ունի»:

ՀՐԱՉԻՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Գահիրէ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Աղեքսանդրիոյ Հայ Աղքատախնամին համար կ'ուզուի քարտուղար կամ քարտուղարուհի մը, որ գիտնայ Հայերէն եւ Արաբերէն լեզուները՝ գրել եւ կարդալ, ինչպէս նաեւ օտար լեզու մը:

Եգիպտահպատակ ըլլալը անհրաժեշտ չէ:

Դիմումները կատարել Աղեքսանդրիոյ Առաջնորդարանի հասցէով:

12, Rue El Baidawi
կամ B.P. 488

ՀԱՅ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ ՄԱՐՄՆԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՊՍԱԿԱԴՐՈՒԹԻՒՆ՝ Ս. ՀՌԻՓՍԻՄԷ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՄԷՋ

Մեծ ուրախութեամբ տեղեկացանք, որ անցեալ Հոկտեմբեր 14ին (1972), տեղի ունեցած է ամուսնութիւնը՝ նախկին եգիպտահայ այժմ

Ս. Հռիփսիմէ եկեղեցիին մէջ, հարսն ու փեսան, քահանայ հայրեր դպրաց դաս եւ հարսնեւորներ՝ պսակադրութեան արարողութեանց ընթացքին

երեւանաբնակ մեր սիրելիներէն, Տէր եւ Տիկ. Հրանդ եւ Արուսեակ Ջիբճեաններու անդրանիկ որդւոյն՝ Տիգրանի ընդ Օր. Թամարայի, կնքահայրութեամբ Տէր եւ Տիկին Մոզեանի:

Պսակադրութիւնը կատարուած է Էջմիածնի Ս. Հռիփսիմէ տաճարին մէջ ի ներկայութեան ազգականներու եւ հրաւիրեալներու:

Այս բարեբաստիկ առիթով մեր լաւագոյն բարեմաղթութիւնները կ'ընենք նորապսակ ամոլին, եւ շնորհաւորանք՝ իրենց ծնողաց Տէր եւ Տիկին Հրանդ եւ Արուսեակ Ջիբճեանին, փեսին եղբօր՝ Վարուժանին եւ ազգականական մօտիկ պարագաներուն:

Նորապսակ ամոլը եւ իրենց ծնողքը՝ Տէր եւ Տիկին Հրանդ Ջիբճեան

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն մեր գաղութի բարեպաշտուհիներուն կը ծանուցանենք, թէ յառաջիկայ Ուրբաթ, 2 Մարտ 1973, առաւօտեան ժամը 9.45-ին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ Քրիստոնեայ Կիներու Համաշխարհային Աղօթքի օրուան առիթով, պիտի կատարուի մասնաւոր աղօթք Գահիրէի յելլէնական համայնքներու Տիկնանց Յանձնաժողովին կողմէ:

ՏԵՂԱԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ—ՀԻՆ ԵՐԿՐԻՆ ՎԵՐԱԾԱՂՈՒՄԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

կը հասնի: Իր ամենազարգացած ճարտարարուեստներն են՝ ոչ-երկաթային մետաղագործութիւնը, ճարտարագիտութիւնը, քիմիագործութիւնը, ելեկտրոնիկները, ելեկտրական ճարտարագիտութիւնը եւ հիւսուածեղէնի ճարտարարուեստը: Հայաստանի մէջ-մին Սովետ ամենափոքր հանրապետութիւններէն-հինգամեայ ծրագրի շրջանին (1971–75) երկրին ամենաբարձր տոկոսներ նախատեսուած են ճարտարարուեստական արտադրութեանց զարգացումին համար (60–63%), մինչ՝ Ս.Օ.Ի.Մ.-ի ընդհանուր թիւերը 42–46% պիտի ըլլան:

Հայաստանի ճարտարարուեստականացումը զգալի փոփոխութիւններ յառաջացուց ժողովուրդին ընկերային կառոյցին մէջ: Սովետ տարիներուն, Հայաստանի քաղքենի բնակչութիւնը 10% էն բարձրացաւ 60%: Չորս փոքրիկ քաղաքներու տեղ - ինչպէս էր պարագան յեղափոխութենէն առաջ Ներկայիս գոյութիւն ունին 23 քաղաք եւ 28 քաղաքատիպ աւաններ: Իր բնակչութեան թիւը 3.5 անգամ աւելցաւ: Ակնարկ մը նետելով այս «քարերու եւ լեռներու» երկրին վրայ, մէկը՝ որ ծանօթ է Հայոց պատմութեան, պիտի ըսէ թէ հրաշք մը պատահած է որովհետեւ միայն քանի մը տասնեակ տարիներ առաջ, պուրժուա ընկերութեան մէջ հայ ազգին անյետացումը կը նախատեսէին պատմութեան կրկէսն:

Ժողովուրդ մը, որ աւելի քան 1500 տարի առաջ ձեւաւորեց իր գրաւոր լեզուն, իր հին դարերու պտղաբերումը իր զաւակներու զարգացման հին երազը՝ միայն Սովետ իշխանութեան օրերուն գտաւ:

Ներկայիս, Հայաստան ունի 1500 դպրոց եւ աւելի քան 100 բարձրագոյն եւ մասնագիտացած երկրորդական կրթական հաստատութիւններ: Հայաստանի Գիտութեանց Ակադեմիայի եւ իր 85 հաստատութիւններուն աշխատակիցներուն հետազօտութիւնները միջազգային ճանաչում ունին:

Սովետ իշխանութիւնը ո՛չ միայն ջնջեց ազգերու իրաւական անհաւասարութիւնը եւ ազգային առանձնաշնորհումի ամէն ձեւ եւ սեղմում, այլ նաեւ ապահովեց տնտեսական եւ մշակութային յետամնացութեան վերացում մը՝ նախկին ճնշուած ազգերու եւ ազգութիւններու, անոնց մատուցանելով գործնական կարելիութիւններ՝ ընկերային, տնտեսական եւ մշակութային յառաջդիմութեան համար:

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնները.

Գր. ՍՈՒՐԷՆ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԷ (Միտնէյ)

Գր. ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԷ (Փրովիտենս)

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

1 ՄԱՐՏ 1973

Հ Ր Ա Ւ Է Ր

«ՇՆՈՐՀԱԼԻ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐՈՒՆ

Ի գնահատանք Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ «Շնորհալի» երգչախումբի եկեղեցանուէր աշխատանքներուն, յարգարժան ազգայինի մը փափաքին ընդառաջելով, հաճոյքը ունինք հրաւիրելու «Շնորհալի» երգչախումբի բոլոր անդամ-անդամուհիները ինչպէս նաև դպրաց դասի անդամները ՃԱՇԿԵՐՈՅԹԻ մը, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Կիրակի, 4 Մարտի կէսօրին.

Մանրամասնութիւններու համար հեռաձայնել՝ 70892.

ՄՕ. ԵԴ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՍԻՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԸ ԻՐԱՔԻ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Բ էջէն)

Վ. Ի. Լենինի անուան Ելեկտրաշինական գործարանի կոլեկտիւը, որի լաւագոյն մասնագէտներն աշխատեցին Իրաքում, իրենց փոքր հաղորդեցին արաբ բարեկամներին.

Դեկտեմբերի 28ին, Պաղտատում, Նոյն Խուլտ սրահում կայացաւ եզրափակիչ նիստր, որին ներկայ էին Հանրապետութեան ականաւոր գործիչներ, հասարակայնութեան ներկայացուցիչներ.

Տեղի մամուլը՝ «ԱՍ-ՍԱՈՒՐԱ» (Պասսի օրկան) «ԱԼ ՃՈՒՄՀՈՒՐԻԱ», «ԱԹ-ԹԱԱԽԻ», «ԲԱՂՏԱՏ», «ՕԲԶԵՐՎԸՐ» և այլ պարբերականներ լայնօրէն արձագանգեցին Խ. Միութեան կազմաւորման յոբելեանի, այդ առթիւ Իրաքում անցկացուած հանդիսութիւններին. Պատուիրակութեան անդամներին հնարաւորութիւն ընձեռուեց հանդէս գալու Պաղտատի և Պասրայի հեռուստատեսութեամբ.

Մեր պատուիրակութեան անդամները Պաղտատի, Պասրայի և Մուսուլի Համալսարաններում հանդէս եկան «ԽՍՀՄի Կազմաւորումը և Նրա Միջազգային Նշանակութիւնը», «Կըրտերը ԽՍՀՄի Ժողովուրդների Եղբայրական Ընտանիքում», «Խորհրդային Արաբագիտութեան Զարգացումը Ներսում Տարում» դասախօսութիւններով.

Կը ցանկանայինք մի քանի խօսք ասել նաև Իրաքահայերի մասին. Երկրում ապրում են շուրջ 25 հազար հայեր, որից 18 հազարը՝ Պաղտատում. Համայնքն ունի դպրոցներ, մանկական հիմնարկներ, ակումբներ, որոնք մեծ աշխատանք են կատարում հայութեան մշակութային կեանքում. Այստեղ գործում են մի շարք ինքնագործ խմբեր, այդ թւում նաև Պարի Անսամպլը. Հայ ինքնագործ արթիստներին մեծ պատիւ էր տրուած, ի թիւս այլ կոլեկտիւների, նրանք նոյնպէս հանդէս էին գալիս տօնական համերգների ժամանակ. Իրաքահայերը իրենց ուժերի ներածին չափով նպաստում են երկրի զարգացմանը.

Ի դէպ, նրանց մասին դրուատանքով արտայայտուեց Հանրապետութեան Նախագահը, յատկապէս ընդգծելով հայ-արաբական աւանդական բարեկամութիւնը:

Հանդիսութիւններին մասնակցելու համար Իրաքում էր գտնւում Հայաստանի արուեստագէտների խումբը՝ Հանրապետութեան ժողովրդական արթիստուհի Գոհար Գալաչեանը, պալէի մենապարողներ, հայկական ԽՍՀ ժողովրդական արթիստ Վիլէն Դալստեանը, վաստակաւոր արթիստուհիներ Պելլա Ցովյանեանը, Էլմիրա Մնացականեանը, դաշնակահարուհի, Հայկական ԽՍՀ վաստակաւոր արթիստուհի Սարլանա Յարութիւնեանը, ինչպէս նաև մի շարք մենապարողներ.

Նրանց ելոյթներն անցան յաջողութեամբ և ցոյց տուեցին հայ ազգային պարարուեստի ծաղկումը, արուեստ, որը Խ. Միութեան ժողովուրդների ազգային արուեստի զարգացման վառ դրսեւորումներից մէկն է.

Մենք Իրաքից վերադարձանք վառ տպաւորութիւններով.

Հ.Մ.Ը.Մ ՆՈՒՊԱՐ - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Կիրակի, 4 Մարտ 1973, առաւօտեան ժամը 10էն սկսեալ

Ընտանեկան Հաւաքոյթ

ԿԷՍՕՐԻՆ՝ ՃԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Թանելոնի, քոպեպա, պապաղանուշ, աղցան և պտուղ

պատրաստուած Տիկնանց Յանձնախումբին կողմէ

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ, ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Կիրակի, 4 Մարտ 1973

ԿԷՍՕՐՈՒԱՆ ՃԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Հարիսա, շամբուրով եփուած մօզնդակ, անթրրքոթ, աղցան և անուշեղէն:

ՕՐ. ՎԻՔԹՈՐԻԱ Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՊՐ. ՍԻՄՈՆ Պ. ԴԱՒԻԹԵԱՆ

խօսնեցեալք

Պէյրութ-Զահլէ 17-2-1973

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները խօսնեցեալ զոյգին և խնդակցութիւններ ընտանեկան պարագաներուն.

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ողբ. Յարութիւն Սիւրմէնեանի մահուան տխուր առթիւ, Մոնթրէալէն փոխան ցաւակցական հեռագիրի կը նուիրեն.

	Տոլար
Տէր և Տիկին Գէորգ Կէրիկեան և դուստրը	5
Տէր և Տիկին Ջօհրապ Գազանճեան	5

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Իրենց շատ սիրելի հօր՝ ողբ. Յարութիւն Սիւրմէնեանի մահուան տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Օննօ Սիւրմէնեան, Տէր և Տիկին Թադէոս Աստուրեան և զաւակը (Մոնթրէալ) կը նուիրեն.

	Տոլար
«Այծեմնիկ»ի հանգստեան տան	10
«Ջահակիր»ին	10

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Այրի Տիկին Գոհար Սարեան իր անգուգական կողակցին՝ յաւէտ ողբ. Վահան Սարեանի մահուան քառասունքին առթիւ և անոր անթառամ յիշատակին կը նուիրէ.

Աղքատաց Հոգաբարձութեան	1000
Եկեղեցւոյ պայծառութեան	1000
«Այծեմնիկ»ին	1000
Հ.Բ.Ը. Միութեան	1000
Հայ Կարմիր Խաչին	1000
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	1000
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	1000
«Արեւ»ին	1000
«Յուսաբեր»ին	1000
«Ջահակիր»ին	1000

(Ստանալ Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանէն)

Ազգային բարերար՝ ողբ. Վահան Սարեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Տիար Վաղինակ Մարտիրոսեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Եփրեմ Եփրեմեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան Այրի Տիկին Վերժին Սիւրմէնեան կը նուիրէ.

«Այծեմնիկ»ին	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ազգային բարերար ողբ. Վահան Սարեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Տէր և Տիկին Հայկ Օհաննէսեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Ողբ. Հմայեակ Տիւրկէրեանի (Փարիզ) մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան՝ Այրի Տիկին Վերժին Սիւրմէնեան կը նուիրէ 100 ե. դ.։

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Տեարք Վահան և Արտաշ Վարժապետ ընտանիքներ 500 ե.դ., կը նուիրեն ողբ. Տիկին Աննիկ Տէյիրմէնճեանի մահուան քառասունքին առթիւ:

Օր. Նայրի Արթինեանի ընդ Պր. Յարութիւն Միսքճեանի նշանախօսութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին

Նազարէթ Ջամպաքեան	200
Տիար Արթօ Սիմիտեան	200

Օր. Սիլվիա Սահակեանի ընդ Պր. Գրիգոր Մարթայեանի ամուսնութեան ուրախ առթիւ Տէր և Տիկին Վարդան Մուշեղեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀԻՐԷ.

Հինգշաբթի, 1 Մարտ 1973, կ. ե. ժամը 9.30ին

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ՝

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ

ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ

ԸՆԿԵՐ ԱՒԵՏԻՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ

ՆԻՒԹ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ

«Վարդանանցի Իմաստը՝ Այսօրուան Երիտասարդութեան Համար»

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵՆԷՆ ԵՏՔ՝

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԽԱՂԵՐ ԵՒ ԽՄԲԵՐԳՆԵՐ

Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ

Շաբաթ, 3 Մարտ 1973,

երեկոյեան ժամը 9.30էն սկսեալ

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՄԲ

The Young Ones

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻՆ

ԱՐԺԷՔԱՒՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐ՝

Ամենանոր հագուստին, ամենաինքնատիպ հագուստին և յաջողագոյն խումբին: Քաջալերական մրցանակներ նաև բոլոր ծպտեալներուն:

ՋԱՆԱԶԱՆ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ

ՄՈՒՏՔ 26 Ե. Դ.

Այժմէն ապահովեցէք սեղանները, հեռաձայնելով թիւ 55173, 933296, 59703, կամ դիմելով Ընթերցասրահ, ամէն երեկոյ ժամը 8-10 (հեռ. 934908):

Հինգշաբթի, 8 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 8.30ին

Փինկ-Փոնկի Բարեկամական Մրցում

Հ.Մ.Մ. (ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ) ընդդէմ «ԻՋԻՍ» ԱԿՈՒՄԲԻ

Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Տէր և Տիկին Յովհաննէս Զօրլեան 200 ե.դ. կը նուիրեն Պր. Օհան Վահրամ Վարժապետեանի ընդ Օր. Ճէնիֆ Բէյ Պրեւոյի ամուսնութեան ուրախ առթիւ (Փասատենա, Գալիֆորնիա):

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Տիկին Զարուհի Ֆէրմանեան 100 ե. դ., ողբ. Տիկին Անահիտ Թիւթիւնճեանի մահուան տխուր առթիւ:

Տէր և Տիկին Նուպար Մանուկեան 100 ե. դ., ողբ. Տիկին Աննիկ Տէյիրմէնճեանի մահուան տխուր առթիւ:

Տիկին Նուրիձա Մանուկեան 100 ե.դ., ողբ. Տիկին Աննիկ Տէյիրմէնճեանի մահուան տխուր առթիւ:

Տէր և Տիկին Մինաս Գալուստեան 100 ե. դ., Օր. Վարդուհի Թորիկեանի ընդ՝ Պր. Թագմիկ Գասպարճեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան առթիւ.

Տիկին Հայկանոյշ Գինկէօլեան, 50 ե.դ., ողբ. Տիկին Աննիկ Տէյիրմէնճեանի մահուան կսկծալի առթիւ.

Տէր և Տիկ. Մկրտիչ Բէշիքթաշլեան 200 ե.դ., իրենց շատ սիրելի եղբօր՝ ողբ. Կարապետ Պօհճէլեանի կսկծալի մահուան քառասունքին առթիւ.

Տիար Արշաւիր Շալեան 100 ե.դ., իր նուէրը.

Տիկ. Արուսեակ և Երուանդ Գութնուեան ընտանիք 200 ե.դ., ողբ. Տիկ. Սրբուհի Գութնուեանի կսկծալի մահուան առթիւ:

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Թովմասեան ընտանիք 200 ե.դ., ողբ. Տիկ. Աննիկ Տէյիրմէնճեանի մահուան տխուր առթիւ:

Տէր և Տիկ. Մարտիկ Զարպհանէլեան 100 ե.դ., ողբ. Տիկ. Անահիտ Թիւթիւնճեանի մահուան տխուր առթիւ.

Տիկ. Ազատնի Մըգըրաքեան 200 ե.դ., իր շատ սիրելի քրոջ՝ ողբ. Տիկ. Աննիկ Տէյիրմէնճեանի կսկծալի մահուան առթիւ.

Ողբ. Տիկ. Սրբուհի Գութնուեանի մահուան տխուր առթիւ կը նուիրեն.-

Տէր և Տիկ. Ֆարիտ Զէյնի (Աւստրալիա)	100
Տէր և Տիկ. Նիգոլա Աուախ (Աւստրալիա)	100

Տէր և Տիկ. Գաբրիէլ Տօնթուլեան, 200 ե.դ., ողբ. Տիկ. Աննիկ Տէյիրմէնճեանի մահուան տխուր առթիւ:

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 469 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 8 ՄԱՐՏ 1973 | ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. | عدد رقم ٤٦٩ - الخميس ٨ مارس ١٩٧٣

ԱՊՐԻԼ ՖՐԱՆՍԱՀԱՅԵՐԸ

Վերջին օրերուն Ֆրանսայի հայոց մէջ, ըլլան անոնք հին սերունդ, ըլլան նոր սերունդ արթնցած է ծափողջունելի ոգի հայկական դատը ուժգնապէս վերարծարծելու մտմուլով, հանրային ուշադրութիւնը հրաւիրող հաւաքական ցոյցերով, և 1915-1918ի Երիտ. Թուրքերու ցեղասպանութեան զոհ գացած մէկ ու կէս միլիոն նահատակներուն ի յիշատակ կանգնուած յուշարձաններով: Նախ, Տէսին քաղաքին մեծ հրապարակին վրայ կառուցուեցաւ կոթող մը, որուն նիւթական մեծ զոհողութիւնը բերած էր Մոնաքօ բնակող ազգային բարերար Մուշեղ Ծիլէրճեանը:

Ինծի ղրկուեցաւ 21 Հոկտեմբեր 1972ին, Սուլէ Գլէյզ (Սէն Ժորժ) մրահին մէջ տեղի ունեցած հաւաքական մեծ ցոյցին յայտագիրը: Նշանաւոր մեծ դէմքեր՝ Էնսթիքլ-Է, Գօլդ Էգրանսի, Նապոլեան մրցանակակիր, Քաղաքական Հիմնակութեան և Փարիզի Գիտութեանց Կաճառի պատուակալ Նախագահ, Փրովանս Հիմնարկութեան պատուոյ նախագահ Տը Լա Փրատէլ և ուրիշ յայտնի դէմքեր իրենց ճառերով, բողոքելով սանակցեցան նոյ սերունդի նախաձեռնութեամբ կազմակերպուած յաջող բողոքակցու հաւաքոյթներուն: Մարսէյլի մէջ կազմակերպուեցաւ մնայուն յանձնախումբ մը, Ի. Գասպարեանի նախագահութեամբ և Օր. Իվէթ՝ Ճանիկեանի քարտուղարուհի պաշտօնով: Այս յանձնախումբին նշանաբանն է.— Հայասերունդ ֆրանսացի երիտասարդութիւնը կ'երդնու պաշտպանել Հայկական Դատը:

Լոկ խօսքի, ճառի, բողոքի այս ցոյցերէն շատ աւելի միջազգային չափանիշով խոր արձագանգ գտաւ սակայն, լաւ նախատեսուած, ուշիմ միջոցառումներով առաջ տարուած, մամուլով ու ազդու կոչերով ծանուցուած պաշտօնական կառուցման շատ գեղարուեստական վարպետութեամբ կերտուած Սուրբ ... Մարսէյլի Սուրբ Սահակ-Մեսրոպ Մայր Տաճարի Նախագաւիթէն, մայրուղի Փրատոյի թիւ 339ի ճակատին: Եթէ չեմ սխալիր այս տաճարը 1933ին պէլճիքահայ ծխախոտի վաճառական Խորասանճեանի մեկենասութեամբ և լուսահոգի Պօլազեան Սրկաչանի ջանքերով հիմնուած, Եւրոպայի մէջ Հայոց մեծագոյն ուխտավայրութոցթարանն է: Ամէն երթալուս, սուրբ սարսուռի ընթացմացող ազդմունքով աչքերս յառած եմ դէմ դիմաց երկու նեղլի պատերուն զետեղուած չորս մեծադիր նկարներուն: Մին աւելի քան միւսը կը ներյայտնէ 1915-1918ին հայոց կրած զազանային ւպնգները՝ բռնիններու խոշտանգումներով:

Ինծի ալ ղրկուած էր հրաւիրագիր մը, որպէսզի գոնէ նամակով մը հեռուէն բերեմ իմ գրչի մասնակցութիւնս:

Ինչպէս ծանօթ է, 1973ի Փետրուար 11ի, Կիրակի առաւօտեան ժամը 10.30ին, տեղի ունեցաւ Յուշակոթողին պաշտօնական բացումը: Այս արարողութեան կը մասնակցէին սանուանց Ազատութեան և Ֆրանսայի համար իրենց կեանքը զոհած հայ դիմադրականներ, որպիսին էին Մանուշեանի խումբերուն անդամները:

Պատարագ մատուցանողն էր Գերշ. Յակոբ Եպիսկ. Վարդանեան: Յուշարձանը բացողը եղած է գործեալ ազգային բարերար Մուշեղ Ծիլէրճեան, որ նիւթական կարեւոր նուիրատւութիւն մը կատարած է: Ֆրանսայի բոլոր հայ եկեղեցիները ճիշդ ժամը 11ին իրենց ղօղանջով և Անլռելի զանգակատունով արար աշխարհին ողբական թափ ու թռիչքը տուած են: Վենետիկի երգչախումբը մասնակցած է իր կրօնական օծուն շարականներով:

Սակայն, այս մեծաշուք արարողութենէն առաջ, այն ինչ որ քաղաքական շատ մեծ ու զգայացունց արձագանգի թաւալ մը յառաջացուց մինչեւ Անգարայի իշխանութեանց դուռը, ատիկա Սուրբ Սահակ-Մեսրոպի Մայր Եկեղեցւոյ շրջաբակի այս արարողութեանց մասնակցութիւնն է այս անգամ ֆրանսական պետական ու պաշտօնական անձնաւորութեանց, որպիսին են հանդիսութեան նախագահը Ժոզէֆ Գոմիթի, որ նախալալապետ մտ պետական քարտուղար է, Լուի Ֆիլպէր՝ նախագահ-երեսփոխան Հանէլ կուսակցութեան մը Մեծ Խորհուրդին, և մանաւանդ Մարսէյլի հանրածանօթ քաղաքապետ-երեսփոխան Կաստոն Տեֆէր, որ առեն մը նոյնիսկ թեկնածու պիտի ըլլար Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահութեան:

Գերմանական թերթերէն վերջին պահուն կ'իմանանք որ Անգարան, առ ի բողոք այս ցոյցին, իր դեսպանը ետ կանչած է Ֆրանսայէն: Ահա միջազգային գետնի վրայ մի տեսակ անօրինակ պետական հարուած: Անգարան կը մոռնայ որ Ֆրանսա, Միացեալ Նահանգները (Մոնթեպելլոյի յուշարձանը) և Լիբանան (Պիքֆայայի յուշարձանը) ռամկավարական ազատ երկիրներ են: Ատեն մը փորձեց, բայց հիմա ալ չի կրցաւ յաջողիլ արգիլել Ֆրանց Վերֆէլի «ՄՈՒՍԱ ՏԱՂԻ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՕՐԵՐԸ» վէպի ֆիլմին նեկայացումը:

(Շարունակութիւնը տես էջ 2)

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԻՐ ՎԵՐՋԻՆ ՆԻՍՏԻՆ ՄԷՋ ՈՐՈՇԵՑ ԶԵՂՉԵԼ ԱՒԵԼՈՐԴ ԾԱԽՍԵՐԸ ԴԻՄԱԳՐԱՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐՈՒՆ

Անցեալ Կիրակի, 4 Մարտ 1973, Նախարարաց Խորհուրդը նիստ մը գումարեց նախագահութեամբ վարչապետ Տոքթ. Ազիզ Սըտքիի:

Նիստէն ետք հրատարակուեցաւ հաղորդագրութիւն մը, որուն մէջ կ'ըսուի, թէ նոր միջոցներ ձեռք պիտի առնուին պետական պիւտճէի ծախսերը նուազեցնելու եւ հակակշիռի ենթարկելու համար: Ծախսերու նուազեցումները պիտի ըլլան պատերազմական պիւտճէի շրջագծին մէջ: Քաղաքաշինական ծրագիրներու եւ հանրային հաստատութիւններու տրամադրուած գումարները պիտի չզեղչուին:

Ներկայ հանգրուանը, ինչպէս սահմանած է հանրապետութեան նախագահը, պատերազմի պատրաստութեան շրջան մըն է, ուստի անհրաժեշտ է ծախսերը նուազեցնել եւ այս ձեւով խնայուած գումարը յատկացնել պատերազմի պահանջներուն:

Նախարարաց խորհուրդի որոշումներուն համաձայն, տնտեսական ծախսերը պիտի զեղչուին 75 ./., զուգահանդէսներու կազմակերպութեան եւ պատւանեններու ընդունելութեան ծախսերը՝ 50 ./., տեղափոխութեանց եւ նամակագրութիւններու՝ 10 ./. եւ կարգ մը ուրիշ ծախսեր:

Նախարարաց խորհուրդը առած է նաեւ կարգ մը ուրիշ որոշումներ:

Հանրապետութեան Նախագահը հաստատած է այս որոշումները:

ՏՈՔԹ. ԱԶԻԶ ՍԸՏՔԻ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Ամենայն Հայոց Հայրապետ Վեհափառ Վազգէն Ա. Կաթողիկոսը, հետեւեալ հեռագիրը ղրկած է՝ Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարք Ամեն. Շնորհք Արք. Գալուստեանին, երկու թուրք պաշտօնեաներու հայու մը ձեռքով սպանութեան առիթով, Սանթա Պարպարայի մէջ:

Հեռագրին թարգմանութիւնն է.—

«Մենք խոր վիշտով լսեցինք Լոս Անճելըսի այն դէպքին մասին, որուն զոհ ինկան երկու Թուրք դիւանագէտներ:

«Աստուծոյ և պատմութեան դատաստանով դատապարտուած են բոլոր ոճրային արարքները՝ մարդոց կեանքերուն դէմ: Այս ցաւագին առիթով, մեր վիշտը կ'արտայայտենք ձեզի և Թուրքիոյ մեր հաւատարիմ զաւակներուն, և կը դիմենք ձեզի, որ մեր ցաւակցութիւնը յայտնէք ձեր հոգատար պետութեան լայնյացեալ պաշտօնեաներուն և սգաւոր ընտանիքներուն: Մենք կը խղճանք ժողովուրդներու բարեկամութեան և խաղաղ համակեցութեան:

«Խաղաղութիւն ձեզի բոլորիդ»:

ՎԱԶԳԷՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Էջմիածին, Փետրուար 5, 1973

ՀԱՅՐԵՆԻ ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲ ՄԸ ԱՄՆ-Ի ՄԷՋ

Հանոյքով տեղեկացանք, որ նախանցեալ Երեքշաբթի, 27 Փետր. 1973, ԱՄՆ ժամանած է հայրենի զբօսաշրջիկներու խումբ մը, բաղկացած քսանեւհինգ հոգիներէ, մեծ մասամբ գիտնականներէ, ճնագէտներէ եւ պատմաբաններէ:

Խումբին ղեկավարն է Պետիկ Փիրումեան՝ Երեւանի Շահումեանի անուան մեքենայական սան փոխ-տեսչապետ: Խումբին մաս կը կազմեն Հայաստանի Պետական Պատմական թանգարանի գիտական աշխատող՝ Վաչական Ցարութիւնեան, նոյն թանգարանի դրամագիտութեան գիտական աշխատակից՝ Մարկօ Կարապետեան եւ ճարտարապետական բաժնի վարիչ՝ Գրիգոր Գոճոյեան:

Հայրենի մշակութականներու խումբը, անցեալ Չորեքշաբթի, 28 Փետրուարին, ներկայ եղաւ Հելլենպոլսոյ Կոկանեան սրահին մէջ կազմակերպուած Վարդանանցի Յուշահանդէսին:

Անոնք երեք օրեր երջելէ եւ այցելելէ ետք Գահիրէի տեսարժան վայրերը, հնութիւնները, թանգարանները, Ուրբաթ, 2 Մարտին մեկնեցան Լուքսոր եւ Ասուան:

Զբօսաշրջիկներու այս խումբը երկու կեսօրին ժամանեց Աղեքսանդրիա՝ ուր պիտի մնայ հինգ օր:

Հայրենի հիւրերը Երկուշաբթի, 12 Մարտ, կ'սոր ետք կը վերադառնան Գահիրէ, ուրկէ յաջորդ օրը՝ Երեքշաբթի, 13 Մարտին կը մեկնին Մոսկուա՝ ապա Երեւան:

Բարի գալուստ եւ բարի վերադարձ կը մաղթենք անոնց:

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

«ՅԱՆՁԱՒՈՐ ՉԵՄ» ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ ԳՈՒՐԳԷՆ ԵԱՆԻԿԵԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

ՍԱՆԹԱ ՊԱՐՊԱՐԱ (ՔԱԼԻՖՈՐՆԻԱ) — 77 ամեայ հայ գրող Գուրգէն Եանիկեան Երկուշաբթի, 26 Փետրուարին, դատարանին առջեւ յայտարարեց, թէ ինքզինք յանցաւոր չի նկատեր Լոս Անճելըսի թուրք հիւպատոս Մեհմէտ Պայտարի (49 տարեկան) եւ անոր քարտուղարին՝ Պահատիր Տէմիրի (30 տարեկան) սպանութեան համար, որ տեղի ունեցաւ անցեալ ամիս:

Եանիկեանի դատավարութիւնը պիտի սկսի Մարտ ամսուան վերջաւորութեան կամ Ապրիլի սկիզբը:

Ըստ ոստիկանութեան, Եանիկեան երկու մարդոց վրայ կրակած է մօտէն, վրէժ լուծելու համար իր ընտանիքի ջարդին թուրքերու կողմէ 1915ին:

Յիշեցնենք, որ 15 Փետրուարի նախնական հարցաքննութեան ժամանակ, դատաւորը մերժած էր փրկագին մը ճանաչել Եանիկեանի ժամանակաւոր ազատ արձակման համար, մինչ այս վերջինը մերժած էր փաստաբանի մը օժանդակութիւնը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԹՈՐՈՆԹՕ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏ ԳԱՒՈՒՔ ԿԸ ՑՈՒՑԱԴՐԷ

Թորոնթոյի (Գանատա) «Ռոյըլ Օնթարիօ Միւզիըմ»ի տնօրէնութենէն ստացած ենք հրաւիրատոմս մը, որմէ մեծ հաճոյքով կը տեղեկանանք, որ աշխարհահռչակ արուեստագէտ-լուսանկարիչ Արթին Գաւուք Մարտ 5էն սկսեալ իր նորագոյն գործերը կը ցուցադրէ վերոյիշեալ թանգարանին սրահին մէջ:

Ցուցահանդէսը կը կոչուի «With a Painter's Eye» *«Գաւուքի կողմէ դիմանկարներ»: Բացումը կատարած է Օնթարիոյի կառավարիչ Վսեմ. Ուիլիըմ Ժ. Տէյվիս:*

Այս բարեպատեհ առիթով սրտանց յաջողութիւն կը ցանկանք մեր սիրելի բարեկամին:

ԳԱՀԻՐԷԻ ՍՈՎԵՏ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԵԴՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՆԿԱՐԻՉ

ՀՐԱՆԴ ՔԷՇԻՇԵԱՆ ԿԸ ՑՈՒՑԱԴՐԷ

Անցեալ Երկուշաբթի, 5 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 7ին, Գահիրէի Սովետական Մշակութային Կեդրոնի ցուցահանդէսի դահլիճին մէջ, տեղի ունեցաւ եգիպտահայ շնորհաշատ երիտասարդ նկարիչ Հրանդ Քէշիշեանի գործերուն ցուցադրութիւնը:

Աւանդական ժապաւէնը կտրեց Ս. Միութեան Գահիրէի հիւպատոս Ռազմիկ Օհանջանեան: Ներկայ էին արաբ և հայ արուեստասէրներու պատկառելի թիւ մը, ինչպէս նաեւ հայ և օտար մամուլի ներկայացուցիչները:

Ցուցադրուած էին աւելի քան 25 կտաւներ, որոնցմէ առանձին ուշադրութեան արժանացան նկարիչին նորագոյն ստեղծագործութիւններէն՝ «Պատերազմը, խաղաղութիւնը և մարդկութիւնը» ընդհանուր յատկանշական թեման կրող լայն կտաւի գործերու cycle*-ը:*

Նկարիչը՝ ուժականութեամբ լեցուն գիծերու և երանգներու լայն հնչիւնաշարներու համադրութեամբ մը՝ յաջողած էր իւրայատուկ կերպով լուծել իր սեփական հիմնական միտքը և ստեղծել կերպընկալ ամբողջութիւն մը:

Այդ առթիւ՝ արաբերէն լեզուով, տպուած էր ցուցահանդէսի ուղղեցոյց պրակ մը, ուր կենսագրական տուեալներու և ցուցադրուած նկարներու մէկ քանիին գծագրական վերարտադրումներու կողքին, ամփոփ կերպով պարզուած էին նկարիչին գեղագիտական հայեացքները՝ ցուցադրած նկարներու կապակցութեամբ:

Կը շնորհաւորենք Հրանդ Քէշիշեանը՝ իր այս յոյժ պատուաբեր յաջողութեան համար և իրեն կը մաղթենք նորանոր յաղթանակներ իր ասպարէզին մէջ:

Խ. Ց.

ՖՐԱՆՍԱ

ԺԻՐԱՅՐ ԲԱԲԱԶԵԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Երկուշաբթի, 5 Փետրուար 1973, կ.ե. ժամը 9ին, Փարիզի Սանթրոյի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ սամուկերի բացառիկ երեկոյթ մը՝ հիւրաբար Փարիզ գտնուող Երեւանի Գեղարուեստա-Թատերական Հիմնարկի ուսանող Ժիրայր Բաբազեանի կողմէ, նախաձեռնութեամբ Հայկ. Բարեգործական Ընդհ. Միութեան, և ի ներկայութեան գեղարուեստասէր հասարակութեան մը:

Երիտասարդ ուսանողը ասմունքեց Յ. Թումանեանի, Վ. Թէքէեանի, Գ. Էմինի, Շահան Շահնուրի, Կոստան Զարեանի, Յ. Շիրազի, Գ. Մահարիի (Մասիկեանի), Չեխովի, Էտկար Փոյի և Սաշա Կիթրիի ստեղծագործութիւններէն:

Կը շնորհաւորենք երիտասարդ ասմունքող՝ Ժիրայր Բաբազեանը և կը մաղթենք նորանոր յաջողութիւններ:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԱՊՐԻՆ ՖՐԱՆՍԱՀԱՅԵՐԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Պէտք է անպատճառ գնահատել Ֆրանսայի արթնամտութիւնը: Փորձառաբար գիտենք, որ այսպիսի դէպքեր՝ որոնք ալ մեր տեսակէտէն արդարանալի են մեր դատը միջազգային անտարբերութեան հանդէպ վերարծարծելու տեսակէտէն, Ֆրանսական կառավարութիւնը հաւանաբար չանսալ, չհամաձայնիր ներողութիւն ներկայացնել Անգարայի կառավարութեան: Մեզ կը մնայ չի մոռնալ Սկիւտարի սոխակին ԻՄ ՄԱՀԸ *ողբին վերջին տողերը...* Եւ յիշատակս ալ քառամի, ո՞հ, այն ատեն ես կը մեռնիմ:

Քաղաքականապէս կիրառուած, մինչեւ չարունակ խաղաղ ցոյցերով, կոթողներով, մամուլով, 24 Ապրիլի սգահանդէսներով, անդադար, անվերջ, աշխարհի իղճին առջեւ պէտք է հնչել տալ մեր յարգի և արդար դատը, ինչպէս ըրակեց Պր. Լ. Պրեժնեւ իր վերջին այցելութեան առթիւ Խորհրդային Հայաստան:

Ուստի, չըլլայ թէ 1915–1918ի յիշատակը քառամի քաղաքականապէս, որովհետեւ այն ատեն կը մեռնի մեր դատը: Երբեք չի մեռնիր մեր դատը, եթէ Ֆրանսայի պէս, ամէն տեղ, խաղաղ միջոցներով բարձր պահենք մեր ոխակալ հայ դատը:

Ապրին Ֆրանսայի հայերը: Որոնք ալ կը յիշեն առաջին պատերազմին ալ 75 կամաւոր հայ զոհեր տուած են Ֆրանսայի Բանակին ծառայող: Իրաւունք ունին անոնք, որոնք կը պնդեն թէ Ֆրանսան միշտ Ֆրանսան է:

ՓՐՈՖ. ՀԱՅԿ Ա. ԱՐԱՄԵԱՆ
(Ուլնիածովք)

Սալցպուրկ, Փետրուար, 1973

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ Ուրբաթ, 2 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 6.30ին, հաճոյքն ունեցանք խմբագրատանս մէջ ընդունելու այցելութիւնը նախկին եգիպտահայ, «Ջահակիր» շաբաթաթերթի հիմնադիրներէն Փրոֆ. Վահէ Պալասանեանի, որ այժմ դասախօս է Լուիզիանայի (ԱՄՆ) Պետական Համալսարանի ընկերային գիտութեանց ճիւղին մէջ, որ կարճատեւ այցելութեամբ եկած է Գահիրէ:

Յարգելի հիւրին կ'ընկերակցէր ծանօթ մտաւորական Պր. Հայկ Ժամկոչեան:

Մօտ մէկ ժամ տեւած մեր զրոյցի ընթացքին ստացանք տեղեկութիւններ Լուիզիանայի հայերուն մասին, որոնք շատ փոքր թիւ մը կը կազմեն: Փրոֆեսորը մեծ հետաքրքրութեամբ լսեց իր հին բարեկամներուն մասին մեր տուած տեղեկութիւնները:

Բարի գալուստ կը մաղթենք մեր սիրելի բարեկամին:

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Հաճոյքով կը տեղեկանանք որ, յառաջիկայ Չորեքշաբթի 14 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 9.15ին Հայ Գեղ. Միութեան «Թէքէեան» սրահին մէջ, տեղի պիտի ունենայ Երաժշտական Երեկոյթ մը՝ նուիրուած ազգային-հայրենասիրական երգերու:

Հրաւիրուած է խօսելու Մօ. Եդուարդ Յակոբեան: Պիտի գործադրուի գեղարուեստական յայտագիր մը:

ԿԻՊՐՈՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ ՄԸ

Կիպրոսի մայրաքաղաք Նիկոսիոյ մէջ, քանի մը ամիսէ ի վեր իր դռները բացած է հայկական նոր նախակրթարան մը, որ «ՆԵՐՍԷՍ» կը կոչուի: Մելգոնեան Վարժարանէն քանի մը քայլ անդին բացուած այս նոր նախակրթարանին մէջ արդէն իսկ յաճախել սկսած են 230 աշակերտներ, որոնք իրենց տրամադրութեան տակ կը գտնեն արդիական սարքաւորումներով օժտուած դասարաններ և լաբորատորիաներ: Կիպրոսի Հանրապետութիւնը ամբողջովին ստանձնած է վարժարանին պիւտճէն, որ կը հասնի 2 միլիոն ոսկիի, կը գրէ «ՄԱՐՄԱՐԱ»:

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄԻ ՄԱՂԹԱՆՔ

Հայկական Ընթերցասրահի երէց անդամներէն եւ թերթիս բարեկամ ընկեր Արմենակ Էլպէկեան, անցեալ Շաբաթ, 3 Մարտին, Գահիրէի Յունական հիւանդանոցին մէջ ենթարկուած է վիրաբուժական գործողութեան մը, որ անցած է յաջող:

Արագ եւ կատարեալ ապաքինում կը մաղթենք մեր յարգելի ընկեր Ա. Էլպէկեանին:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՄԱՀ ԵՒ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՈՂԲ. ԼԵՒՈՆ ՀԻՒՐՄԻՒԶԻ

Եգիպտահայութիւնը դժբախտութիւնը ունեցաւ 28 Փետրուար 1973ին կորսնցնելու՝ իր սիրուած անձնաւորութիւններէն եւ Աղեքսանդրիոյ Պատկ. Թեմական եւ Քաղաքական Ժողովներու նախկին անդամ Լեւոն Հիւրմիւզը:

Ողբ. Լեւոն Հիւրմիւզ ընորհիւ իր աշխատասիրութեան եւ կամքին, յաջողած էր պատուաբեր դիրքի մը տիրանալ զաղութիս մէջ: Ան բարեհամբաւ դարձած էր մանաւանդ ազգային իր ծառայութիւններովը եւ մասնաւորաբար իր նիւթական եւ բարոյական օժանդակութիւններովը:

Ողբ. Լեւոն Հիւրմիւզ մասնակցած էր «Ջահակիր»ի կողմէ կազմակերպուած Ուխտագնացութեան՝ դէպի Էջմիածին (Ապրիլ 1971) եւ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Վազգէն Ա ի հրաւէրով, երկարաձգած էր իր կեցութիւնը Մայր Հայրենիքի մէջ:

Ողբ. Լեւոն Հիւրմիւզին կատարուեցաւ ազգային յուղարկաւորութիւնը, Ուրբաթ, 2 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 4ին, Շաբթի Ազգային գերեզմանատան Ս. Գէորգ մատրան մէջ:

Յուղարկաւորութեան սխուր արարողութեան նախագահեց Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, որ արարողութեանց աւարտին դամբանական մը խօսեցաւ՝ դրուատելով ողբացեալին բարեգործութիւնները:

Ողբացեալ Լեւոն Հիւրմիւզին դագաղը ամփոփուեցաւ իր ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Այս սխուր առթիւ «Ջահակիր» իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալի պարագաներուն:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Եգիպտահայ մեր Տիրախնամ Թեմին Կրօնական Պատկ. Ժողովը, ի նիստ գումարուելով Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, իր 92րդ նիստին՝ նախագահութեամբ Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի, նկատի առաւ, որ երկար տարիէ ի վեր Զագազիգի մէջ յանուն Ս. Խաչի կառուցուած մեր եկեղեցին շուրջ հայկական համայնք գոյութիւն չունի եւ մանաւանդ նկատի առաւ, որ Հելիոպոլսոյ հայաշատ կեդրոնին մէջ, անհրաժեշտ է նոր եկեղեցիի մը կառուցումը՝ ի մասնակցութիւն եւ ի հոգեւոր մխիթարութիւն: Ուստի վերին աստիճանի յանձնարարելի գտաւ, որ միջոցներ ձեռք առնուին՝ Զագազիգի Ս. Խաչ եկեղեցին քակելու եւ փոխադրելու Հելիոպոլիս, նոր եկեղեցիի մը շինութեան համար:

Կրօնական Պատկ. Ժողովս իր այս յանձնարարութիւնը յղեց պատշաճապէս Գահիրէի պատկան Ազգային Իշխանութեանց, ուզելով ի հարկին այս մասին պատշաճ քննութիւնները կատարուին եւ միջոցները ձեռք առնուին՝ նախապատրաստական աշխատանքները սկսելու համար:

ԴԻՒԱՆ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԳԱՀԻՐԷ

ՀԱՅ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ ՄԱՐՄԻՆ,- ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀՐԱՒԷՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

Հայ Աղքատախնամ Մարմնի Տարեկան Ընդհանուր Ժողովը պիտի գումարուի Աղեքս. Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, Ուրբաթ 9 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 4ին, հետեւեալ օրակարգով.-

1.- Ընթերցում եւ վաւերացում նախորդ ժողովի ատենագրութեան:

2 - Ընթերցում եւ վաւերացում վարչութեան 1972 տարեշրջանի նիւթական եւ բարոյական գործունէութեան տեղեկագրին:

3.- Պիւտճէի նախագիծ 1-1-1973էն մինչեւ 31-12-1973:

4.- Ընտրութիւն Կեդրոնական վարչութեան երեք անդամներու, համաձայն կանոնագրի Գլուխ Դ. Յօդ. 31ին:

5.- Ա. Ընտրութիւն հաշուեքննիչի: Բ. Ընտրութիւն ժողովէս ընտրուած հաշուեքննիչի:

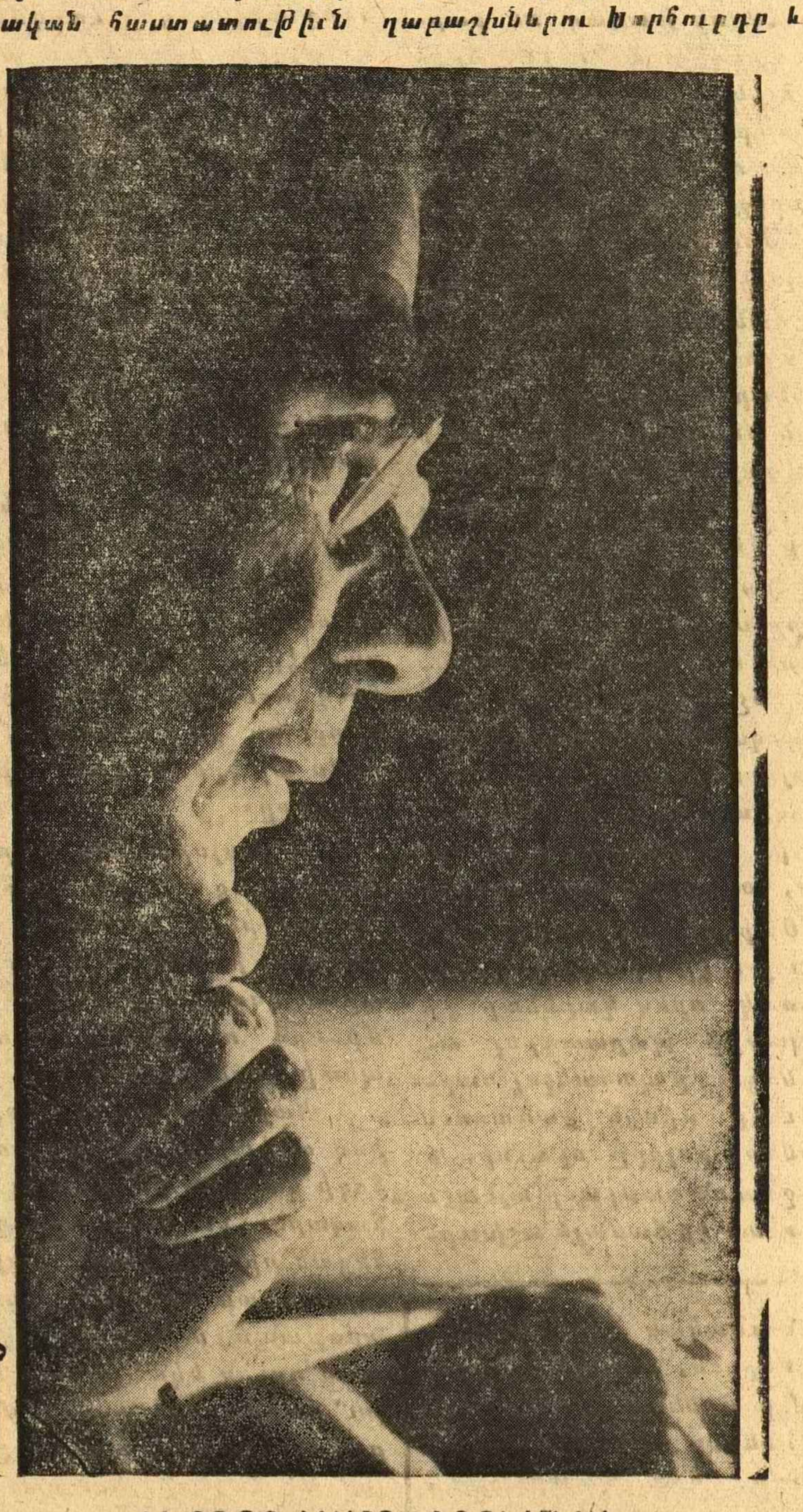
ԾԱՆՕԹ.— Անդամական Ընդհանուր Ժողովը օրինական կը նկատուի՝ երբ ժողովին մասնակցելու իրաւունք ունեցող անդամներուն կէսէն մէկ աւելին ներկայ են: Հակառակ պարագային կը յետաձգուի մէկ ժամ եւ ապա ժողովը օրինական կը նկատուի, ինչ որ ալ ըլլայ ներկաներուն թիւը: (Գլուխ Դ. Յօդ. 25):

Ս.Ս.Ռ.Մ.-Ի 50-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՄԻՏՔԻՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ

ՎԻՔԹՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
Ակադեմական, Նախագահ Հայաստանի Ս.Ս.Ռ.ի Գիտութիւններու Ակադեմիային

1920 Նոյեմբերին, Սովետական կարգերու հաստատման օրերուն, Հայաստանի մէջ – որ այնքան հպարտ էր Միջին Դարերուն իր Գլաձորի և Տաթեւի Համալսարաններով – ո՛չ մէկ բարձրագոյն ուսման հիմնարկ կամ գիտական հաստատութիւն

ՎԻՔԹՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

գոյութիւն ունէր: Սակայն, ամիս մը չ'անցած, արդէն Երեւանի մէջ բացուեցաւ Պետական Համալսարան մը, որը կէս դարու ընթացքին, Սովետ Միութեան գիտական Հետազօտութեանց և Ուսումնասիրութեանց կարեւորագոյն կեդրոններէն մին եղաւ։ Այդ շրջանին, որովհետեւ գիտութեան դասախօսներու կազմը կը պակսէր Հայաստանի մէջ, հարիւրաւոր երիտասարդ-երիտասարդուհիներ ղրկուեցան Ռուսական բարձրագոյն կրթական հաստատութիւնները:

Ներկայիս, գիտական աշխատանքի ծաւալով, Հայաստան կ'անցնի արդէն բնակչութեան նոյն թիւը ունեցող դրամատիրական որեւէ զարգացած երկիրէ առաջ։ Հոն ստեղծուած են փորձառական՝ իրենց տեսակին մէջ միակ եղող հաստատութիւններ: Անոնց կառուցման համար հարկ եղած են հսկայ աղբիւրներ։ Եթէ Հայաստան մաս չի կազմեր քոյր հանրապետութեանց ընտանիքին, ի վիճակի պիտի չըլլար այդ ընելու: Առնենք, օրինակի համար, Երեւանի օղակաձեւ արագացուցիչը։ Հայաստանի բնագէտները, ինչպէս նաեւ գրեթէ ամբողջ երկրին իրենց գործակիցները, հոն կ'աշխատին ներկայիս։

Մասնագէտներու միջազգային յարաբերութիւնները, փորձառութիւններէ ստացուած արդիւնքներուն գործածութիւնը, այսօր գիտութեան յառաջդիմութեան տեսակէտէն՝ հետզհետէ մեծ կարեւորութիւն կ'ստանան: Հայ գիտնականները Միութենական համագումարներու միջոցաւ (Սովետական Միութեան [illegible] ները, Ազգային Խորհուրդ, Աստղագիտական [illegible] ու-րիշ համանման կազմակերպութիւններ) կը մասնակցին բազմաթիւ միջազգային չափերու և ծրագիրներու։

Գիտական կանոնաւոր թերթերու հրատարակումը՝ Հայաստանի մէջ, Սովետական կարգերու հաստատումէն վերջ միայն սկսաւ։ Այս թերթերէն ոմանք կարգ մը ճիւղերու մէջ Միութենական պարբերական հրատարակութեանց դեր կը վերցնեն, օրինակի համար «Աստրոֆիզիկ» և «Բիոխիմիա» (Արեւան շրջանը):

«Աստրոֆիզիկ» թերթը միջազգային լայն համբաւի տիրացաւ։ Անոր անգլերէնով ամբողջական թարգմանութիւնը լոյս կը տեսնէ արտասահմանի մէջ: Բազմաթիւ օտար աստղագէտներ իրենց յօդուածները սիրով կը հրատարակեն այս թերթին մէջ։

Այստեղ մենք կը հանդիպինք բաւական յաճախակի երեւոյթի մը՝ Ս.Ս.Ռ.Մ.ի կեանքին մէջ։ Հանրապետութիւն մը յանձն կ'առնէ որոշ հարցի մը, գիտական որոշ ճիւղի մը մէջ, աշխատանքին ամենէն մեծ մասը և պատասխանատուութիւնը, միութենական սահմանաչափի վրայ կազմակերպելու աշխատանքները՝ մեծ զոհողութիւններով և ճիգերով: Անոր փոխարէն, սակայն, ան իրաւունք կ'ունենայ, այս միեւնոյն ճիւղին մէջ, ներկայացնելու ամբողջ Ս. Միութեան գիտութիւնը:

30 ական թուականներուն, Ս.Ս.Ռ.Մ.ի Գիտութեանց Ակադեմիան յանձն առած էր ուղղակի օգնելու՝ իւրաքանչիւր Դաշնակցային Հանրապետութեան մէջ կազմակերպելու համար իր մասնաճիւղերը, որոնք յետագային դարձան ազգային ակադեմիաներ։ Եթէ սկիզբի տարիներուն, մասնաճիւղերը իրենց ճիգերը կը բեւեռէին տեղական կարեւորութիւն ունեցող հարցեր լուծելու, յետագային, այս հիման վրայ, սկսան գիտական հիմնական հետազօտութեանց։

Հայկական մասնաճիւղը, հիմնուած 1935ին, ունի երկրաբանութեան, քիմիագիտութեան, կենսաբանութեան և պատմութեան հիմնարկները։ Հայաստանի Ս.Ս.Ռ.ի Գիտական Ակադեմիան (1943) նպատակ դրած էր հետապնդել բուն գիտական աշխատանքներու բազմակողմանի ճիւղաւորումը, շարունակելով, միեւնոյն ժամանակ, զարգացնել նախկին հակումները։ Ասիկա այղին է որ Հանրապետութեան տնտեսութեան մէջ կատարուած մեծ փոփոխութիւններուն և մանաւորապէս՝ մեքենական, ելեկտրոնիկ և ճշգրտաբան մեքենիքի ճիւղերուն մէջ տեղի ունեցող կառուցումներու զարգացման։

Եթէ իւրաքանչիւր հանրապետութեան ձեռք բերած գիտութիւնը՝ անլուծելի մասնիկ մը չէր ամբողջ Սովետական գիտութեան, սակայն, անխուսափելիօրէն, իւրաքանչիւր Ակադեմիա, աշխատանքներու կարելի եղածին չափ ընդալձակ դաշտ մը կը ձգտէր ստեղծել։ Ասիկա, ուժերու ցրւում և զարգացումի թափին դանդաղեցում պիտի պատճառէր: Սովետական գիտութեան միասնականութիւնը առիթ ընծայեց իւրաքանչիւր հանրապետութեան ակադեմիայի, իր ճիգերը կեդրոնացնել՝ ակադեմիան հետաքրքրող որոշ ճիւղերու մէջ (նայած ազգային տնտեսութեան պահանջքներուն, փորձառութեանց կամ այդ նոյն ճիւղին մէջ մասնագէտներուն ներկայութեան)։ Այսպէսով է որ գիտութեան մէջ աշխատանքի բաժանման սկզբունքը իրականացաւ:

Հայաստանի մէջ, մենք չենք զբաղիր ցած բարեխառնութեան բնագիտութեամբ, մեծ մասնագէտներու պակասին պատճառաւ, մինչդեռ մեր դրացիներուն քով – Վրաստանի մէջ – օգտաշատ և կարեւոր աշխատանքներ կ'իրագործուին այս ուղղութեամբ։

Մեզի համար, փոխարէն, հարկաւոր չէ ուսումնասիրել ովկիանոսաբանական խորունկ հարցերը, տրուած ըլլալով, որ մեր հանրապետութիւնը իր հողամասով Ս. Միութեան ամենափոքրերէն մին է, մինչդեռ ովկիանոսաբանական երեւոյթները պէտք են ուսումնասիրուին աւելի լայն տարածութիւններու վրայ:

Անհաւասիկ ուրիշ տեսակի օրինակ մը։ Հայաստանի մէջ գոյութիւն չ'ունին մեծ քանակութեամբ քարիւղի, կազի և

(Շար. տես էջ 6)

ԱՆՉԵՑԱՑՈՂ ԴԷՄՔԵՐ

Տ. ԱՐՍԷՆ Ա. ՔՀՆՑ. ՍԻՄԷՈՆԵԱՆՑ

(1880 - 1973)

Ամերիկահայ մամուլէն տեղեկացանք, որ Փետրուարի մէջ վախճանած է Արժ. Տ. Արսէն Ա. Քահանայ Սիմէոնեանց. 93 տարեկան ալեւոր եւ պատկառելի տարիքի մէջ։

Ան մօտաւորապէս եօթանասուն տարիներ ծառայած է Հայց. Եկեղեցիին, իբր Բանին կենաց սպասաւոր: Եւ ահա, լցեալ աւուրք, ան կը փակէ իր աչքերը առ յաւէտ, կքած երկար տարիներու բեռան տակ։

Տ. Արսէն Ա. Քհնյ. ծնած էր Թիֆլիս 1880ին։ Նախնական կրթութիւնը տեղւոյն վրայ ստանալէ ետք, յաճախած է Ներսիսեան վարժարանը, ուրկէ շրջանաւարտ եղած է 1898ին, որմէ ետք՝ աշակերտած է Ս. Էջմիածնի Գէորգեան Ճեմարանը: Ձայն լրացուցած է 1901ին. Յաջորդ տարին ստացած է Աւագ Սարկաւագի աստիճան. Ամուսնանալով՝ անցած է Մոսկուա ու հաստատուած է տեղւոյն Լազարեան Ճեմարանի հայագիտական եւ ռուսերէն դասընթացքներուն, միեւնոյն ժամանակ պաշտօնավարելով տեղւոյն հայոց եկեղեցիին մէջ։ Յետոյ, լման վեց տարիներ դասախօսած է նոյն վարժարանին մէջ իբր կրօնագիտութեան ուսուցիչ։ Ուսուցչութեամբ պարապած շրջանին, օգտուելով իր ազատ ժամերէն, հետեւած է Մոսկուայի Պետական Համալսարանի բուսագիտութեան եւ բնական գիտութեանց դասաւանդութիւններուն:

1913ին քահանայ ձեռնադրուած է Մոսկուայի հայոց համար: Եկեղեցական այս աստիճանը ան ստացած է Նոր Նախիջեւանի մէջ։

Առաջին աշխարհամարտի օրերուն, երբ Կովկաս թրքական ներխուժումի ամենօրեայ սպառնալիքին առջեւ էր Գէորգ Ե. Կաթողիկոսի յատուկ կարգադրութեամբ, Ս. Էջմիածնայ արժէքաւոր առարկաները (ձեռագիրներ, ոսկեղէններ, արծաթեղէններ, թանգարանային արժէք ներկայացնող այլ իրեր) տեղափոխուեցան Մոսկուա, աւերէն ու թալանէն փրկելու մտահոգութեամբ։ Տ. Արսէն քահանայ, որ իբր հոգեւոր հովիւ կը գտնուէր Ռուսիոյ մայրաքաղաքը, ի միջի այլոց տէր կեցաւ ազգապատկան այս գոյքերուն եւ հոգ տարաւ անոնց անկորուստ պահպանման (այս ամէնքը յետոյ, Հայաստանի խորհրդայնացումէն ետք վերադարձուեցան իրենց նախկին վայրերը)։

Ստալինեան հալածանքի օրերուն, Տ. Արսէն քահանայ ուրիշներու կարգին աքսորուեցաւ Սիպերիա, ուր մնաց մօտ երեք տարիներ։ Ներման արժանանալով, 1933ին ան հաստատուեցաւ Լենինկրատ յետոյ՝ Խրիմ, ուր անպաշտօն կեանքով մնաց մինչեւ 1942: Նոյն տարին, երբ Խրիմը կը գրաւուէր գերման բանակին կողմէ, Տէր Հայրը կը շարունակէ իր կրօնական ասպարէզը։ Յաջորդ տարին կ'անցնի Լեհաստան, իսկ 1944ին՝ Փարիզ, ուր կը պաշտօնավարէ տեղւոյն Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ։ 1947ին կ'անցնի Միաց. Նահանգներ ու կը կարգուի հոգեւոր հովիւ Նիւ Պրիթընի եկեղեցիին, իսկ 1948էն սկսեալ մինչեւ 1959՝ կը պաշտօնավարէ Նիւ Եորքի եկեղեցիին մէջ: Նոյն տարին, տարիքի յառաջացման պատճառաւ հանգստեան կը կոչուի։

Արժ. Տ. Արսէն Ա. Քհնյ. գրական աշխատանքներ ալ կատարած է։ Հայց. Եկեղեցւոյ մասին իր դասախօսութիւնները ռուսերէն լեզուով լոյս ընծայած է 1915ին: Աշխատակցած է ամերիկահայ մամուլին, մանաւորապէս «Հայրենիք» օրաթերթին եւ ամսաթերթերուն, պատմական եւ յուշագրական նիւթերու շուրջ։ 1959ին տօնուեցաւ եկեղեցական գործունէութեան 60 ամեայ յոբելեանը։

Հանգիստ իր ոսկորներուն։

ԳՐ. ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ

Գահիրէ, 16-2-73

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԷՈՐԳ ՄԵԼԻՏԻՆԵՑԻ ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ԴԱՏԱԿԱԶՄԻՆ

Գ.Մ.Գ. Մրցանակի Դատակազմը ուրախութեամբ կը յայտարարէ, թէ 1971-1972 տարիներու մրցանակի հաւոյն լոյս տեսած են Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան տպարանէն հետեւեալ հրատարակութիւնները.-

1.- Նոր Ջուղայէն՝ Լ.Գ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ-ի գիրքը «ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՓԵՐԻԱՅԻ ՀԱՅԵՐԻ, 1606-1956». իբրեւ Գ.Մ.Գ. Մրցանակի հրատարակութեանց շարքի թիւ 5. պատկերազարդ ու լաթակազմ, 486 էջերով. 8 Գին Լիբ. ոսկի կամ 3 տոլար:

2.- Նիւ Եորքէն՝ ԱՐԱՄ ՀԱՅԿԱԶ-ի «ՉՈՐՍ ՏԱՐԻ ՔԻՒՐՏԻՍՏԱՆԻ ԼԵՌՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ» գրական գործերուն հաւաքածոն, իբրեւ Գ.Մ.Գ. Մրցանակի հրատարակութեանց շարքի թիւ 6, «Արժանացած Մրցանակի և Հրատարակութեան» յիշատակութեամբ: 512 էջ: Գին 10 Լիբ. ոսկի կամ 4 տոլար։

3.- Գահիրէէն՝ հանգուցեալ ԲԵՆԻԱՄԻՆ ԹԱՇԵԱՆի «ՊԵՏԵՐՈՒՄՆԵՐ ՏԻՐՈՋԸ ԱԵԳԻՒՆ ՄԷՋ. հայագիտական նիւթերու հաւաքածոն, «ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ» յիշատակութեամբ, իբրեւ շարքին թիւ 8, 200 էջ: Գին 5 Լիբ. ոսկի կամ 2 տոլար։

4.- Գ.Մ.Գ. Մրցանակի հրատարակութեանց նոյն շարքէն, ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆի բանաստեղծութեանց ընտրեալ փունջով Ֆրանսերէն հատորը՝ – VAROUJEAN, POEMES – Լիւք Անտրէ Մարսէլի թարգմանութեամբ ու գործակցութեամբ ԿԱՐԱՊԵՏ ՓՈԼԱՏԵԱՆի, Լոյս տեսած է Պէյրութի «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»ի տպարանէն, թղթակազմ, 106 էջերով: Գին 10 Ֆրանք։

Ստանալու համար դիմել՝

IMPRIMERIE DU
CATHOLICOSSAT ARMENIEN DE CILICIE
ANTELIAS – LIBAN

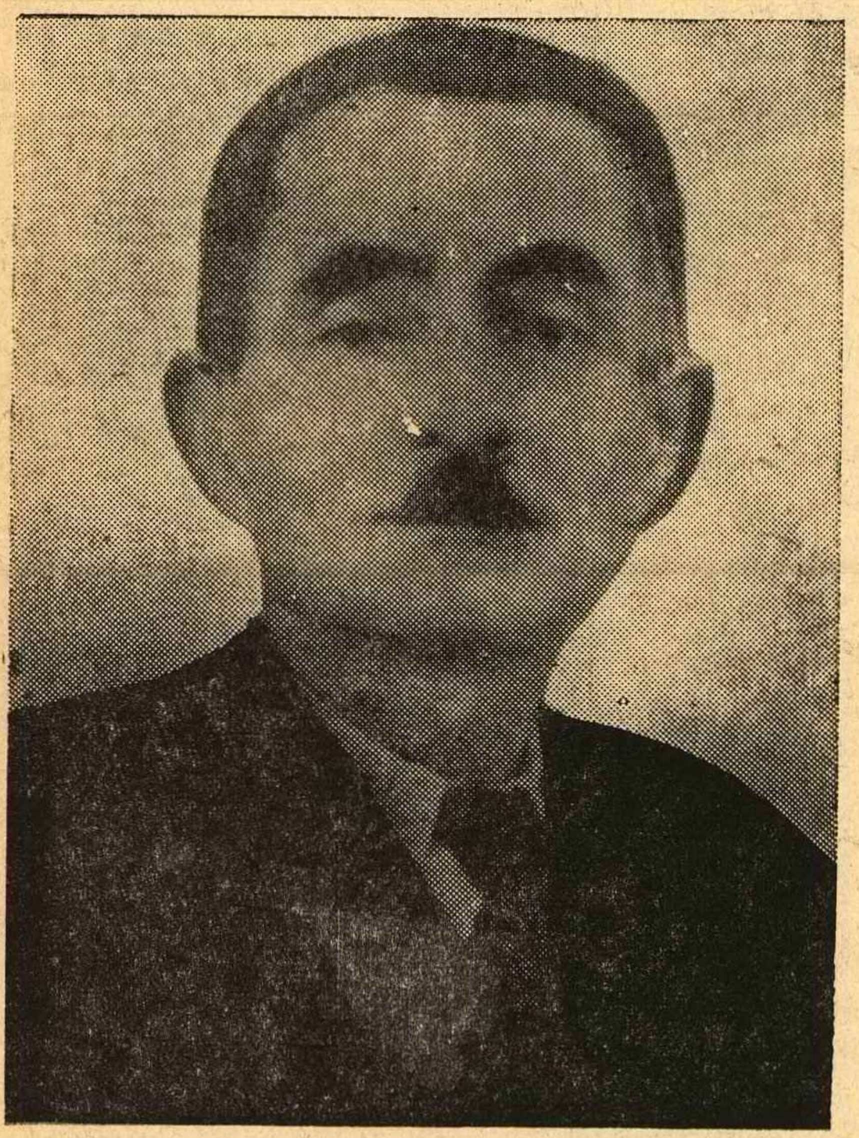
Գ.Մ.Գ. ՄՐՑԱՆԱԿԻ ԴԱՏԱԿԱԶՄԻՆ

24 Յունուար 1973
Անթիլիաս

ԸՆԿԵՐ ԱՍԱՏՈՒՐ ԷԼՃԱՆԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Խարբերդ քաղաքի այս հարազատ զաւակը՝ 1911ին Եփրատ Գոլէճի փայլուն շրջանաւարտներէն, Հնչակեան գաղափարաբանութեան խոհուն ներկայացուցիչներէն էր, որուն մահուան 25րդ տարեդարձին՝ խորին յարգանքով և յուզումով կը նուիրենք սոյն քանի մը հակիրճ տողերը՝ իր անմեռ յիշատակին։

Ընկեր Ասատուր Էլճանեան, մեր Կուսակցութեան Լիբանանի Շրջանի «Արարատ» օրաթերթի

ԸՆԿԵՐ ԱՍԱՏՈՒՐ ԷԼՃԱՆԵԱՆ

խմբագրապետներէն եղաւ տարիներ շարունակ և մինչև իր մահը։

Անոր գրած խմբագրականները՝ Խորհրդային Հայաստանի և [illegible], կը [illegible], որոնց ընթերցողները համոզուած և սիրով կը ծանօթանային նորագոյն Հայրենիքի լուսաւորութեան ու կը հրճուէին, որ «Թուրքիոյ բռնապետութենէն» ազատագրուած, վերելքի մէջ ամէն օր կ'ամրանար հայոց հայրենիքը, ուր իր կեղծ բարեկամի, հոգատարի [illegible] լքուած էր և անկեղծ բարեկամի, հոգատարի աջակցութիւնը կը վայելէր։

Խոհուն Մարքսիստ էր ընկեր Ա. Էլճանեան, դիրքաւորուած բոլոր անոնց դէմ, որոնք անձնական կամ հատուածական հաշիւներով կը զրպարտէին, կը չարախօսէին, կը խեղաթիւրէին իրողութիւնները, որպէսզի անմեղ հայրենասէր հոգիները հեռացնէին Հայաստանէն։

Իր պայքարը անխնայ էր՝ հանդէպ այդպիսիներու։ Նոյնիսկ չինայեց հայ կաթոլիկ Կարտինալին իսկ, երբ Ներգաղթի դէմ ծառացաւ ան։ Եւ այդպիսիներու տուած պատասխան խմբագրականներու շարքը առանձին պրակի մէջ ամփոփեց, որուն սպառումը այնքան արագ կատարուեցաւ, որ երկրորդ, ու եթէ չենք սխալիր, երրորդ տպագրութեան արժանացաւ՝ ժողովուրդին պահանջը գոհացնելու համար։

Ընկեր Ա. Էլճանեան իր այդ հայրենասիրական պայքարին համար շատ սիրուեցաւ մաքուր տարրերու կողմէ, որոնք չէին կերակրուեր դրամատիրական աշխարհէն և հայ դեղին մամուլէն։ Ընկերը իր մաքրութեամբ, ժողովրդասիրութեամբ սիրուեցաւ և՛ւ նոր սերունդէն, որոնք մօտեցան իրեն, յաճախակիօրէն լսեցին անոր բացատրութիւնները նոր իրաւակարգի մասին։ Իր դասախօսութիւններուն և բանախօսութեանց ներկայ կ'ըլլային և անոնք՝ որոնք յառաջդիմական իրաւակարգի մասին լսել, բացատրուիլ կը բաղձային։

Ընկ. Ա. Էլճանեան նոր սերունդէն այնքան անկեղծութեամբ սիրուեցաւ, որ իր մահէն յետոյ անոնք ինքնաբերաբար Միութիւն մը կազմեցին և զայն Էլճանեան Ուսանողական Միութիւն կոչեցին, որոնց հայրենասիրական աշխատանքը կը շարունակուի Լիբանանի և Հալէպի շրջաններուն մէջ։

Էլճանեանականներու գոյութեան 15-ամեակի նշումը՝ անցեալ տարի այդ վայրերուն մէջ, կը հաստատէ այն անհերքելի իրողութիւնը, որ անոնք ողջ մըն են, ողջ մը՝ Հնչակեանութեան միջոցաւ օգտակար բազմաթիւ հայրենիքին, մարդկութեան։

Ընկեր Ասատուր Էլճանեան ապրեցաւ և գործեց [illegible] գաղափարաբանութեան [illegible] համար, որպէսզի [illegible] սիրելի երկիր [illegible]։

- Ան եղաւ գաղափարական մարտիկ մը, որ պիտի չմոռցուի և պիտի յիշուի միշտ։

Շատ պիտի շահէր այսօր Հայաստանը, եթէ Էլճանեաններու թիւը սակաւ չըլլար գաղութահայութեան մէջ։

ՍԻՐՎԱՐԴ

ՍԱՐԳԻՍ ԶՕՐԱՎԱՐ

(ԵԹՈՎՊԱԿԱՆ ԱՌԱՍՊԵԼ)

ՎԱՀՐԱՄ ԲԱՐՈՒՆԵԱՆ

Հազար վեց հարիւր և աւելի տարիներ առաջ, Տրդատ, Թագաւոր Հայոց, կը նստէր Թաւրիզի մէջ։ Անոր կամքին և ուժին սահման չկար երբեք։ Հայոց Աշխարհի սահմաններէն անդին, խոր անտառներու մէջ, կ'ապրէին կիսավայրենի ցեղեր, որոնք Տրդատ Թագաւորի սարսափէն չէին համարձակեր մօտենալ Հայոց խաղաղ ու բարգաւաճ գիւղերուն։ Ինքը, Տրդատ, ոչինչ ունէր սարսափելի։ Հեզահամբոյր մարդ էր ան, շինարար ու ծեռներէց։ Հայրական անջնջելի սիրով կապուած էր իր ժողովուրդին ու չկար զոհողութիւն մը, որուն չկարենար հանդուրժել, որքան ատեն խաղխին գերագոյն շահերն էին խնդրոյ առարկայ։ Բայց վայ այն մարդուն, որ Տրդատի արդար զայրոյթը պիտի հրաւիրէր իր վրայ։ Ալ ան թող ինքզինք մեռած նկատէր....

Եւ սակայն, Տրդատ Արքան իր մատը մոխիրը չէր թաթխեր։ Զօրավար մը ունէր ան։ Սարգիս կը կոչուէր այդ զօրավարը, որուն ռազմական կարողութիւնները այնքան շատ էին ու այնքան բազմազան, կ'ըսէին. «Երկինք, իր անսահման զօրութեամբ, օգնական էր անոր»։ Բայց, Սարգիս Զօրավար բանակներ չունէր իր տրամադրութեան տակ, որով կարենար իր Տիրոջ կամքը պարտադրել անուղղաներու, ի պահանջել հարկին։ Ունէր միայն քառասուն դիւցազներ, բոլորը ձիաւոր, և այդ քաջերուն համբաւը այնպէս տարածուած էր համայն աշխարհի մէջ, որ լսողներն իսկ կարծես կը դողային իրենց սարսափէն։

Ու ահա, Տրդատ Թագաւորին և Հռովմայ Կայսեր միջեւ կնքուեցաւ փոխադարձ օգնութեան դաշինք մը։ Անոնք պիտի օժանդակէին իրարու, եթէ այդպէս պահանջէր հարկը։ Եւ պատահեցաւ որ Բարբարոսները արշաւեցին Հռովմի վրայ և Կայսրը օգնութիւն աղաչակեց։ Տրդատ հրաման արձակեց Սարգիսի գործել այնպէս, ինչպէս պիտի գործէր ան, եթէ վտանգ սպառնար Հայաստան Աշխարհի։ Սարգիս Զօրավար հաւաքեց անմիջապէս իր քառասուն քաջերը։ Թամբեցին ձիերը, առին իրենց զրահները և քառասուն դիւցազն, իրենց գլուխը ունենալով Սարգիս Զօրավարը, հասան Հռովմ։

Կայսրը տեսաւ զանոնք և ապշութենէն քար կտրեցաւ։

— Ես, գոռաց, առ նուազն յիսուն հազար զինուորներու կը սպասէի և ոչ թէ ձեր այս խեղճուկ խումբին։ Դարձէք ձեր երկիրը։ Ես իմ սեփական ուժերովս ալ կրնամ վանել բարբարոսները։

— Կայսրը թող ապրի, պատասխանեց Սարգիս Զօրավար, իր քաջերուն անունով։ Կ'երդնունք մեր Աստծոյն վրայ, թէ պիտի կոտորենք բոլոր թշնամիներդ ու անոնց գլուխներ պիտի բերենք քեզի՝ իբր ընծայ։

Կայսրը չզիջաւ։ Անոր խելքով անկարելի էր որ քառասուն հոգի կարենային յաղթել տասը հազարներու։ Իսկ քաջերը խորհեցան որ եթէ ձեռնունայն վերադառնան Տրդատի մօտ, շատ ամօթապարտ պիտի ըլլան։ Եւ ահա դուրս ելան անոնք կռուելու՝ բարբարոսներուն դէմ։ Բարբարոսներուն Թագաւորը, լսելով թէ Հայերը կու գան, սաստիկ վախ ինկաւ սիրտը և անոնց դէմ ուղարկեց իր զօրքին լաւագոյն տարրերը։ Նախ հազար ձիաւոր, որոնք կոտորուեցան կարճ ատենի մը մէջ։ Յետոյ՝ երկու հազար ձիաւոր։ Ասոնք ևս ջարդուեցան քանի մը ժամէն։ Այն ատեն բարբարոսներուն Թագաւորը ինքը դուրս ելաւ տասը հազար ձիաւորներով։ Ամբողջ օր մը տեւեց ահեղ կռիւը ու երբ արեւը մարը կը մտնէր, թշնամիներէն մէկ հոգի իսկ ողջ չէր մնացած ու Թագաւորը ճազիւ կրցած էր իր կեանքը փրկել փախչելով։ Բարբարոսը գնաց և իր ամբողջ բանակը բերաւ։ Հայոց քաջերը խիզախօրէն ինկան բարբարոսներուն վրայ, կոտորեցին ու կոտորեցին և Թագաւորին գլուխն ալ առին։

Հռովմի կայսրը նախ հիացաւ ու յետոյ սարսափեցաւ։ Երկար խորհեցաւ իր իսկ անձին վրայ։ Ի՞նչ պիտի պատահէր, եթէ պատերազմ ծագէր իր և հայերուն միջև...։ Ոչ, անկարելի բան էր ատիկա։ Որոշեց ճարը գտնել։ Ուստի խնջոյք սարքեց Հայերուն և գինիին մէջ թոյն խառնելով սպաննել տուաւ քաջերը։ Ազատեցաւ միայն Սարգիս Զօրավար, երիտասարդ ու գեղանի կնոջ մը օգնութեամբ և ձին սապատակելով հասաւ Հայոց Աշխարհը։

Տրդատ լսեց իր քաջերուն եղերական մահը և սկսաւ դառնօրէն արտասուել։

(Շար. [illegible] էջ 6)

ԳԻՏԱԿԱՆ ՄԻՏՔԻՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

հանքածուխի պահեստներ։ Մինչդեռ գոյութիւն ունի մեծ թիւ մը որակաւոր քիմիագործներու. Ուստի, կարելի է կրնալ փնտռել, մեր լեռնային երկրին սիլիքաթի անսպառ հարստութիւնները քիմիական [illegible] փոխակերպելու։ Արդէն ռաարուած է բարդ մեթոտ մը նէֆէլիններու սիէնիթները շահագործելու համար։ Ներկայիս Հայաստանի բնական քարերէն կրնանք ստանալ բազմաթիւ տասնեակներով քիմիական թանկագին արտադրութիւններ, մէջն ըլլալով սոտիոմի սիլիքաթը, ալիւմինիւմը, ցեմենթը և այլն։ Ըստ հինգերորդ հնգամեակի ծրագիրին, Հանրապետութեան մէջ կը կառուցուի շատ կարեւոր քիմիական-հանքային կոմպինատ մը, որ պիտի շահագործէ նէֆէլիններու սիէնիթներու գործնականապէս անսպառ պահեստները։

Բնագիտութեան բնագաւառին մէջ, սկիզբը հետազօտութիւնները կեդրոնացած էին տարրային մասնիկներու ուսումնասիրութեան վրայ։ Սակայն, ժամանակի ընթացքին, գիտութեան զարգացումը թոյլ տուաւ, որ աշխատանքները հետապնդուին ելեկտրոնիքի և ոչ գծային տեսողաբանութեան վրայ։

Մէկ խօսքով, միաճիւղ բնագիտութիւնը ներկայիս բազմաճիւղ դարձած է. Սակայն, ամէն ուղղութեամբ զանազան հարցեր կը լուծուին իրենց շատ նեղ շրջագիծին մէջ։ Ասոր իբրեւ արդիւնք, Հայաստան ունի բնագէտներու զօրաւոր կազմ մը և Երեւանի Համալսարանի բնագիտութեան ֆաքիւլթէն շատ կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ։

Բիւրականի աստղաբնագիտական դիտարանի պարագան տարբեր է։ Եւրոպական մեծ գործիքներու ներկայութիւնը՝ այս դիտարանին մէջ, մասնաւորաբար Շմիթթ թելեսքոփը (խոշորացոյց)-իր տեսակին մէջ միակը, որուն տրամագիծը մէկ մեթր երկարութիւն ունի- առիթ ընծայեց հետազօտութիւններ կատարելու՝ ոչ միայն տիեզերքային աստղագիտութեան ծիրին մէջ, այլ նաեւ արտա-ծիրկաթինայի։ Աշխատանքները շատ արդիւնաւէտ եղան։ Կը բաւէ յիշել 50ական թուականներու վերջաւորութեան ծիրկաթիններու կորիզներուն աշխուժականութեան գիւտը, «Մարգարեանի» ծիրկաթիններու ընդարձակ խումբի մը հաստատումը։

Այսպէս, նուէքին ճիւղաւորումը աստղաբաշխական հաստատութեանց գործունէութեան մէջ՝ աւելորդ զուգահեռականութիւն յառաջ չը բերաւ։ Ընդհակառակը, ան Սովետական սիւս աստղադիտարաններուն առջեւ գործունէութեան ընդարձակ դաշտ մը բացաւ, որպէսզի իրենց մասնակցութիւնը բերեն՝ լուծումներ գտնելու արտա-ծիրկաթինային հարցերու։ Իրեւցնութեան բարեկամական կապը Աբասթումանի (Վրաստան), Շամախի (Ազրպէյճան) և Բիւրական Աստղադիտարաններու հիմնադիրներուն մինչեւ, հաստատօրէն ամուր աւանդութիւն մը դարձած է։

Կարելի է աւելի լաւ պատկերացնել Հայկական Հանրապետութեան այս մասնաւոր հակումին բնոյթը, եթէ ուսումնասիրենք հայկական թուաբանական դպրոցին ծնունդն ու յետագայ զարգացումը։

Բնական գիտութեանց բնագաւառին մէջ եւս, դժուար չէ հետեւիլ Հանրապետութեան գիտուններուն ձգտումին և հակումին, ինչպէս նաև միջավայրին ազդեցութիւնը՝ իրենց աշխատանքի ձեւին և հետազօտութեանց մէջ։ Այսպէս, Արեւելագէտները իրենց ուշադրութիւնը կը կեդրոնացնեն Մերձաւոր Արեւելքի հարցերուն վրայ. ասիկա բնականօրէն կը բացատրուի Հայաստանի աշխարհագրական դիրքով և իր ունեցած պատմական կապերով։

Միացեալ աշխատանքը, որ կը տարուի Հայաստանի և Լենինկրատի հնագէտներուն միջև, խօսուն օրինակ մըն է համագործակցութեան։ Հին Ուրարտուի հնագիտական ուսումնասիրութիւնները, որոնք իրենց արձագանգը ունեցան միջազգային գետնի վրայ պատմական գիտութեանց մէջ, բազմաթիւ տարիներէ ի վեր կը ղեկավարուին Ռուս Ակադեմական Գորիս Փիոթրովսքիի կողմէ։

Հայաստանի մէջ, Համաշխարհային Երկրորդ Պատերազմէն առաջ իսկ, սկսան ստեղծուիլ բնտանի գործածութեանց գիտական հաստատութիւններ, որոնցմէ մշակումի (հողամշակութիւն, կենդանաբուծութիւն, անասնաբուժութիւն) բժշկական և շինանիւթերու կեդրոնները։

Ցիսունական թուականներու կէսերուն, Հանրապետութեան մէջ հիմնական հետազօտութիւններու աստիճանական զօրացումը, հող պատրաստեց բազմաթիւ կեդրոններու կազմակերպումին և ամբողջ երկրին համար կարեւորութիւն ունեցող ճարտարարուեստական հարցերու լուծման համար։

Պիտի թուեմ միայն գիտական կազմակերպութիւնները և ուսումնասիրութեանց գրասենեակները՝ ելեկտրո-մեքանիքի բնագաւառին մէջ։

Ելեկտրո-մեքենիք ճարտարարուեստին մէջ՝ իր արտադրութեան ծաւալով, Հայաստան երկար ատենէ ի վեր երրորդ կը դասաւորուի Սովետ Հանրապետութեանց մէջ։ Եթէ ժամանակին, նոյնիսկ ամենապարզ ելեկտրական շարժիչները Հայաստանէն դուրս կը ղրկուէին նորոգուելու համար, ներկայիս, Հանրապետութեան մէջ կ'ստեղծուին մեքենաներու և ելեկտրական գործիքներու նոր մոտէլները։

Ազգային արտադրութիւն եղող առաջին կէս-հաղորդիչ հաշուիչ մեքենաները՝ Հայաստանի մէջ հնարուած են։ H.B.I. ներու ընտանիքէն փոքրածաւալ «Նայիրի»ները, որոնց համար հայ գիտունները վարձատրուեցան Ս.Ս.Ռ.Մ.ի Պետական Մրցանակով, լայն ժողովրդականութիւն ստացած են։

Հայ ժողովուրդի հին աւանդութիւնը՝ հնարելու և իր ուժը՝ ստեղծելու մարդկութեան անհրաժեշտ խրթին պիտոյքներ, կը վերածնի նոր ձեւով մը՝ արդիական ձեւով։

ՎԻՔԹՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Ն. Մ. Գ.

ՆՈՒՊԱՐ ՂԱԶԱՐԵԱՆ ՈՒ ԻՐ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Առաջին անգամ չէ որ կ'անդրադառնանք հայութեան պատիւ բերող՝ տիպար երիտասարդ, բեմադրիչ և քննադատ Նուպար Ղազարեանի մասին։ Մեր համակրելի Նուպարը ոչ միայն մենք՝ եգիպտահայերս իր ճանչնանք, այլ եգիպտացի արուեստասէր ժողովուրդը անխտիր, իր բեմադրութիւններուն և գրած ինքնատիպ յօդուածներուն շնորհիւ։

***

Վերջերս, Նուպար և իրեն համախոհ կարգ մը արուեստասէր համալսարանաւարտներ կազմեցին «Արդի Թատերախումբ»ը, որուն նպատակն է, ներկայացնել արաբ ժողովուրդին նորաձեւ և բարոյալից թատերգութիւններ, ձերբազատելով միօրինակութիւններէ ու չափազանցութիւններէ, ու հանրութեան հրամցնել պարզ եւ մայարդարութեամբ արդի բեմադրութիւններ։ Թատերախումբին բոլոր ծախսերը կը հոգացուին անձնական միջոցներով, ինչ որ կ'ապացուցանէ, թէ արուեստատէր մը, ոչ թէ արուեստին պէտք է հետեւի նիւթականի կամ համբաւի տիրանալու համար, այլ մինչեւ իսկ իր ունեցածէն տալու, նորութիւն մը ստեղծելու առաջադրութեամբ։

Անկէ քանի մը շաբաթներ առաջ առիթը ունեցանք ներկայ գտնուելու այս «Արդի Թատերախումբ»ին կողմէ ներկայացուած՝ միարար երկու թատերգութիւններու ներկայացման «Թաար Էլ Թեֆիլ» բեմին վրայ։

Առաջինը ներկայացուեցաւ Լենին Րամլիի՝ «Ուրախութիւն» թատրերգ, բեմադրութեամբ Ապտել Մոնիէմ Իսայի։ Թատերախաղը կը ներկայացնէր երկու սիրականներու հոգեվիճակները, երբ կեանքի ելեւէջներու բերմամբ չին կարողացած իրարու հետ բոյն մը կազմել...։ Բոլոր դերակատարներն ալ տուին իրենց լաւագոյնը։

Երկրորդ ներկայացումն էր հոլանտացի մեծ թատերագիր՝ Վան Օթտայքի «Լռութիւն եւ Շաղակրատութիւն» կատակերգութիւնը, բեմադրութեամբ՝ Նուպար Ղազարեանի։ Հոս կրնանք ըսել թէ առաջին անգամ ըլլալով Եգիպտոսի մէջ կը ներկայացուէր թատերախաղ մը՝ որուն համար 16 տարեկանէն վար պատանիներու մուտքը արգիլուած էր։

Հոգեբանական խորք ունեցող այս կատակերգութեան մէջ դիտեցինք, թէ ինչպէս ամոլ մը հինգ տարիներ չարունակ իրարու հետ սիրով կենակցելէ ետք, ի վերջոյ կը գտան թէ դժբախտ են և ամուսինը յինքնին ելած օգնութիւն կը խնդրէ անձէ մը, որ բաւական կը շաղակրատէ, առանց որ որեւէ եզրակացութեան մը յանգի, մինչեւ կինը կրցաւ փաստել թէ իրենք դժբախտ չէին, այլ սիրով և ուրիշ չպէտք էր որ այդպէս զգային և ուրիշներու միջամտութեան դիմէին, երբ հինգ տարիներէ ի վեր, իրարու հետ առանձինն կը լուծէին դիրենք հետաքրքրող բոլոր հարցերը...։

Այս դժուարին և բարոյալից խաղը ընտրած էր Նուպարը, որովհետեւ նորութիւն մըն էր արաբ բեմին համար։ Հոծ բազմութիւնը հինգ օրեր շարունակ ներկայ գտնուեցաւ և ծափերով գնահատեց Նուպարը։ Այս առթիւ նաեւ ու ի քաջալերութիւն, շատ մը տեղական պարբերաթերթեր անդրադարձան Նուպարին անձով ու գործով։

ՆՈՒՊԱՐ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

Նոյն բեմադրութիւնը դիտեցինք նաեւ հեռատեսիլէն, անցեալ Ուրբաթ երեկոյեան։ Դիտեցինք եւ լսեցինք նաեւ իրունեկիս հարցազրոյցը՝ որուն ընթացքին անխօսեցաւ այս թատերախումբին կազմակերպման նպատակին ու ապագայ առաջադրանքներուն մասին։ Կ'իմանանք, թէ նոյն բեմին վրայ կրկին անգամ պիտի ներկայացուի այս թատերախաղը։ Շատ պիտի փափաքէինք, որ հայ մամուլով նախապէս ծանուցուէր, որպէսզի հայ հասարակութիւնը, ևս իր ներկայութեամբ ճաշակէր այս խնամեալ բեմադրութիւնը և քաջալերէր մեր սիրելի Նուպար Ղազարեանը։

***

Ան այժմ կը պատրաստուի բեմադրել և գերմանացի գրագէտ Ֆրէտրիխ Հեպըլի «Կախարդուած Գօհար» երեք արար կատակերգութիւնը՝ արաբերէն լեզուով, որը առնուած է «Հազար ու մէկ գիշերներ»էն ազդուելէն։ Այս առթիւ ան բեմ պիտի հանէ քառասուն դերակատարներ։ Ներկայացումը պիտի տրուի Ապրիլի վերջը, Ամերիկեան Համալսարանի բեմին վրայ, նախաձեռնութեամբ «Կէօթէ Հիմնարկին»։

***

Ուրախութեամբ տեղեկացանք նաեւ, որ Նուպար Ղազարեան, Արաբական Սինեմայի 21րդ Փառատօնի առթիւ, Զորեքշաբթի, 21 Դեկտ. 1972ի ժողովին ընթացքին ընտրուած է իբրեւ քննադատ, առընթեր եգիպտացի մեծ արուեստագէտներու և բեմադրիչներու։

Այս ժողովին, Նուպար, «Պատուոյ Խօսք» ֆիլմը առաջարկեց իբրեւ լաւագոյն ֆիլմ, և կարգ մը տարակարծութիւններէ ետք կարողացաւ համոզել միւս ժողովականները, և նոյն ֆիլմը այսպիսով հանդիսացաւ 1972 տարեշրջանի լաւագոյն ֆիլմը։ Ջերմօրէն կը շնորհաւորենք զինք։

***

Նոյնպէս հաճոյքով տեղեկացանք, թէ լրագրող Նուպար, — այս մասին անդրադարձած էինք նախապէս — աշխատակից է կարգ մը գեղարուեստական պարբերաթերթերու, որոնք կը հրատարակուին Եգիպտոսի մէջ, ինչպէս «Տոնեալ Ֆան», «Նատի Էլ Սինեմա» եւայլն։ Այժմ ան սկսած է աշխատակցիլ «Ալ Ախպար» պարսկական ամսագրին,

(Շար. տես էջ 6)

ՑԵՑ ՄԱՀՈՒ

ՀԱՒԱՏԱՒՈՐ ԸՆԿԵՐ՝ ՈՂԲԱՑԵԱԼ ՄԻՀՐԱՆ ԱՆԹՈՅԵԱՆԻ ԿՏԱԿԸ՝ «ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Խորապէս զգածուեցանք, երբ անցեալ օր ստացանք ԱՄՆի մեր գործօն ընկերներէն Արսէն Տէկաղեանի 22 Փետր. 1973 թուակիրը, որով խմբագրութեանս կը տեղեկացնէր, իր անցեալ տարուայ վերջերուն Ամերիկայի մէջ մահացած վեթերան ընկեր Միհրան Անթոյեան, իր կտակին մէջ չէ մոռցած նաեւ «Ջահակիր»ը եւ 50 տոլարի բաժին մը հանած իր սիրած թերթին։

Համեստ եւ մանաւանդ հաւատաւոր մեր ողբացեալ ընկերոջ ժեսթը՝ հանդէպ իր պաշտած կուսակցութեան օրկաններէն մէկուն, արժանի է ամէն գնահատանքի, ոչ թէ նուիրատուութեան չափին՝ այլ ազնիւ կուսակցականի մտածելակերպին համար, եւ վստահ ենք որ ողբացեալ ընկեր Միհրան Անթոյեանի այս գովելի արարքը՝ օրինակելի պիտի ըլլայ ուրիշներու։

Թող անմեռ մնայ յիշատակը նման գաղափարականներու եւ հայրենասէր հայերուն։

Հ.Բ.Ը.-ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

1973-1974 կրթական տարեշրջանին համար, Հ.Բ.Ը.-Միութեան համալսարանական կրթաթոշակներու բաշխումի պայմաններն են.-

1.— Միութեան այժմու 284 համալսարանական սաներէն 78 հոգի այս տարի շրջանաւարտ պիտի ըլլան։ Մնացեալ 206 սաներէն 1973-1974ին կրթաթոշակ պիտի ստանան անոնք որ յաջողած են տարեվերջի քննութեանց մէջ։

2.— Վերոյիշեալներէն զատ, կրթաթոշակ պիտի յատկացուի սահմանափակ թիւով նոր թեկնածուներու։

3.— Կրթաթոշակի այս յատկացումներէն կրնան օգտուիլ արդէն իսկ պաշտօնի վրայ գտնուող ուսուցիչները, երբ անոնք մասնաւոր կերպով յանձնարարուին իրենց վարժարաններուն տնօրէնութեան կամ հոգաբարձութեան կողմէ։

4.— Համալսարանական ուսմանց համար թեկնածու ներկայացողները պէտք է անպայման ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷ ՄԸ ՎԿԱՅՈՒԱԾ ԸԼԼԱՆ։

5.— Նոր թեկնածուներուն մէջ նախապատուութիւն պիտի տրուի անոնց, որ գործօն մասնակցութիւն բերած են կամ կը բերեն հայ կեանքին, և հայ մշակոյթին կամ հայ իրականութեան սատարելու կոչուած ուսմանց պիտի հետեւին։

6.— Բոլոր թեկնածուները, ուսուցիչ թէ ուսանող, Լիբանանի, Սուրիոյ և Ֆրանսայի մէջ իրենց դիմումը պէտք է կատարեն մինչև 2 Ապրիլ 1973, Միութեան հետեւեալ մարմիններուն.-

ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION
District Committee of Lebanon
P. O. Box 715
Beirut, Lebanon

ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION
District Committee of Syria
P. O. Box 348
Aleppo, Syria

UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE
Comité Regional de France
11, Square Alboni
Paris (16e), France

7.— Այլ վայրերէ թեկնածուներ մինչև 2 Ապրիլ 1973, իսկ Հարաւային Ամերիկայէն և Աւստրալիայէն խնդրարկուներ մինչև 1 Նոյեմբեր 1973, պէտք է դիմեն ուղղակի Կեդր. Վարչ. Ժողովին, հետեւեալ հասցէով.-

ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION
CENTRAL BOARD OF DIRECTORS
109, East 40th Street
New York, N. Y. 10016, (U. S. A.)

8.— Դիմումնագիր ներկայացնողները հարցաթերթիկ մը պիտի ստանան այն մարմինէն, որուն դիմած են։ Թեկնածուները պէտք է պատասխանեն բոլոր հարցումներուն և հետեւին հարցաթերթիկին մէջ ցոյց տրուած ուղղութեան։

9.— Միութեան Լիբանանի, Սուրիոյ և Ֆրանսայի Շրջանային Յանձնաժողովներուն Կրթական Յանձնախումբերը, այդ վայրերու թեկնածուներուն թղթածրարները ուսումնասիրելէ ետք, զանոնք մինչև 14 Մայիս, պիտի փոխանցեն Կեդր. Վարչ. Ժողովին, արժանաւորներուն մասին պատճառաբանեալ յանձնարարութեամբ։

10.— Ներկայիս իրենց ուսումը շարունակող Հ.Բ.Ը. Միութեան սաները, ընթացիկ դպրոցական տարեշրջանի վերջաւորութեան, իրենց քննութեանց արդիւնքը և կալկափուխեան ու շրջանաւարտութեան պարագաները պէտք է անպայման մինչև Յուլիսի 2ը, հաղորդեն ուղղակի Կեդր. Վարչ. Ժողովին։

11.— Կրթաթոշակ չի յատկացուիր այն ՆՈՐ թեկնածուներուն, որոնց վերջին տարուան նիշերուն ընդհանուր միջինը 80 առ հարիւրէն պակաս է։

12.— Թեկնածուներուն հայերէնագիտութիւնը և ի մասնաւորի հայ վարժարաններէ շրջանաւարտներուն վերջին 3 տարիներու հայերէնի և առնչակից նիւթերու նիշերը կարեւորութեամբ նկատի պիտի առնուին։

13.— Իրենց համալսարանական ընթացքին առանց մեկնելու թեկնածուները փոխող սաները կը դադրին կրթաթոշակ ստանալէ։

Այս յայտարարութիւնը միաժամանակ հրատարակուելու կը տրուի Ամերիկայի և արտասահմանի հայ թերթերուն մէջ։

ԴԻՒԱՆ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉ. ԺՈՂՈՎԻ

Նիւ Եորք, 5 Փետրուար 1973

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

8 ՄԱՐՏ 1973

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

«Ոչ-ոքի»ներ պիտի չըլլան այլեւս

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ).- Այսուհետեւ Խ. Միութեան ֆութպոլի Ախոյեանութեան մէջ «ոչ-ոքի»ներ պիտի չըլլան։ Այդպիսի որոշում ընդունեց ԽՍՀՄ-ի Նախարարաց Խորհուրդին առընթեր Ֆիզկուլտուրայի և Սպորտի Կոմիտէի ֆութպոլի Վարչութիւնը, հրապարակելով երկրի 1973 թուականի Ախոյեանութեան մրցակարգը։ Անոր մէջ ըսուած է, որ յաղթանակի համար խումբին կը տրուի երկու միաւոր, պարտութեան համար՝ զերօ։ Ոչ-ոքիի (հաւասարութեան) պարագային կը նշանակուի լրացուցիչ ժամանակ, որմէ յետոյ՝ հինգական 11 մեթրնոց հարուածներ (փենալթի), իսկ եթէ ատոնք ալ չորոշեն յաղթողին, պատճառ հարուածները կը շարունակուին մինչեւ առաջին վրիպումը։

Այդ որոշումը կայացուած է ֆութպոլը աւելի հետաքրքիր դարձնելու համար։

Վերջին տարիներս կը նկատուի, որ յարձակողները քիչ կը ըսպառնան մրցակիցի դարպասին, և յաճախ հանդիպումներ կ'աւարտուին 0-0 հաշուով։ Եւ իրօք, միայն անցեալ տարի, Խ. Միութեան Բարձրագոյն Լիկայի Ախոյեանութեան մէջ՝ 240 հանդիպումէն 78-ն աւարտուած է ոչ-ոքի, ընդ որում տասը խումբերու մօտ այդ արդիւնքը ընդհանուր խաղերու մէկ երրորդը մը կազմէ։ Իսկ Ալմա-Աթայի «Կայրաթ»ը սահմաննց «խաղաղասիրութեան» իւրայատուկ մրցանիշ մը՝ 30 հանդիպումներէն 14-ն աւարտելով ոչ-ոքի։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

Նոր ամուսնացած զոյգ մը իրենց մեղրալուսինը անցնելու համար, ծովեզերքը պանդոկի սենեակ մը վարձեցին։ Հարսը երբ սենեակ մտաւ, տեսաւ որ երկու մահճակալներ քով քովի դրուած են։

-Բայց, սիրելիս,- ըսաւ հարսը մտահոգ,- ես կը խորհէի որ այս սենեակը միայն մեզի վերապահուած է։

***

- Ներկաներուն մէջ կա՞յ մէկը, որ կ'առարկէ այս զոյգին ամուսնութեան,- հարցուց պատուելին ներկայ եղողներուն։

- Ես ըսելիք մը ունիմ, ձայնեց մէկը։

- Դուն ձայնդ կտրէ, դուն փեսացուն ես, վրայ բերաւ պատուելին։

***

Եկեղեցական համաժողովի մը մէջ սիրոյ եւ եղբայրութեան մասին արտայայտութիւններ կ'ըլլային, երբ ժողովականներէն մէկը, մազերը խառնակ, երեսը աղտոտ ու կեղտոտ շապիկով, ձայն առաւ եւ բարկութեամբ ըսաւ.

- Եղբայրութեան անունով երկու հազար տարիէ ի վեր կը քարոզուի, բայց տեսէք թէ աշխարհի վիճակը ի՞նչ է այսօր։

Ատենապետը՝ բողոքողին գլուխէն մինչեւ ոտքը քննելէ ետք, ըսաւ.

-Ջուրը աշխարհի վրայ գոյութիւն ունեցած է ատկէ շատ առաջ, բայց դուն ալ քու դէմքիդ վիճակին նայէ։

***

- Դուն ե՞րբ պիտի հրաժարիս գողութեան արհեստէդ, կը հարցնէ դատաւորը։

- Երբ որ ապագաս ապահովեմ, տէր դատաւոր։

***

- Կինդ դեռ նոր կորսնցուցիր, բայց կը տեսնեմ որ այնքան ալ տխուր չես երեւիր.

- Ճիշդ է, «կէսս» կորսնցուցած ըլլալով, ես միայն կէս մը տխուր եմ։

ՍԱՐԳԻՍ ԶՕՐԱՎԱՐ

(Շար. Դ. էջէն)

— Ո՞վ պիտի լուծէ հիմա իմ վրէժս այդ անիրաւ կայսրէն...։

— Ես, ըսաւ Սարգիս Զօրավար։

Տրդատ, հաւաքեց իր զօրքը և Սարգիսն ալ միասին արշաւեցին Հռովմի վրայ։ Կոտորեցին թշնամին՝ և Կայսրն ալ սպաննեցին և դարձան Հայաստան Աշխարհ։ Բայց, Սարգիսը քուն չունէր։ Ինքզինք խորասուզուած կը զգար արիւնի ծովու մը մէջ։ Անտանելի էր այդ վիճակը։ Կը խորհէր իր անգութական քաջերուն մասին։ Կը խորհէր նաև անմեղ Հռովմայեցի զինուորներուն մասին՝ զորս կոտորած էր անխիղճ ու ամբարտաւան կայսրին պատճառով...։ Այն ատեն հաւաքեցան Հայոց Եպիսկոպոսները դարման գտնելու Սարգիս Զօրավարի հոգւոյ ցաւին։ Սարգիսի անունով քառասուն եկեղեցի շինեցին և երեք օրուան ալ ծոմ հաստատեցին։ Հանգստացաւ Սարգիս Զօրավարին սիրտը եւ մինչև իր կեանքին վախճանը ապրեցաւ խաղաղօրէն, թէև մէկը չտեսաւ անոր ժպիտը։

ՆՈՒՊԱՐ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

(Շար. Ե. էջէն)

արաբերէն լեզուով։ Սոյն ամսագրերին՝ առաջին անդամն է, որ ոչ միայն հայ մը, այլև եգիպտացի մը կ'աշխատակցի։ Ան գրած է «Սինեման և երիտասարդներու ներագործութիւնները» խորագրով, ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը։

***

Նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթենք բոլորիս պատիւ բերող հայ երիտասարդ Նուպար Ղազարեանին և ջերմօրէն կը շնորհաւորենք զինք՝ թատերական և գեղարուեստական այլ մարզերէ՝ ներս ինքնաշխատութեամբ ձեռք բերած իր յաջողութիւններուն համար։

ԱԳԱՀՈՒՆԻ

ՊՐ. ՊԵՏՐՈՍ Ա. ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ
ՕՐ. ՄԱՐԻ ՅԱԲԷԹԵԱՆ

ամուսնացեալք

Մոնթրէալ 3-3-73

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, Մովսէսեան և Յաբէթեան ընտանիքներուն, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Արժ. Տ. Օշական Քհնյ. և Երիցուհի Աշըգեան (Խարթում) իրենց սիրելի մօր՝ ողբ. Երիցուհի Սողոմէ Աշըգեանի մահուան քառասունքին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն 500 ս.գ.։

Օր. Աննիկ Մուրատեանի ընդ Պր. Յակոբ Միրզայեանի ամուսնութեան ուրախ առթիւ Տէր և Տիկին Թագւոր Արապեան կը նուիրեն 100 ե.գ.։

Տէր և Տիկին Վահէ Գասապեան 100 ե.գ., կը նուիրեն ողբ. Տիկին Ոստանէ Փանասր - ծնեալ Յովհաննէսեան - (Պէյրութ) մահուան տխուր առթիւ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տիար Յակոբ Միրզայեան իր հանգուցեալ քրոջ՝ Պերճուհի Միրզայեանի և սիրեցեալ ծնողաց անմեռ յիշատակին և Տիկին Աննիկ Միրզայեան իր հանգուցեալ եղբօր՝ Խաչիկ Մուրատեանի և սիրեցեալ ծնողաց անմեռ յիշատակին կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Գահիրէի Ազգատախնամին	200
Այծեմնիկի հանգստեան տան	200
Եկեղեցւոյ պայծառութեան	200
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	200
«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանէն)

Տէր և Տիկին Խորէն Մանսուրեան և զաւակունք (Աւստրալիա) ողբ. Մկրտիչ Մկրեանի եւ ողբ. Վաղարշակ Սապօնճեանի մահուանց Ա. տարելիցներուն առթիւ, անոնց քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Աղեքս. Ազգատախնամին	200
Տիգրան Երկաթ	
Հայ Ուս. Մարմին	100
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար Աղեքս.	100
Հայ Կարմիր Խաչին	100

(Ստանալ Աղեքս. Ազգային Առաջնորդարանէն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Յարութիւն Գարահիսարեանի (Մոնթրէալ) մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան՝ Տէր և Տիկին Արամ Մովսէսեան կը նուիրեն 100 ե.գ.։

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Ողբ. Գառնիկ Պապայեանի մահուան տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Երուանդ Սվաճեանչեան կը նուիրեն 100 ե.գ.։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնները.

Ընկեր ՄՐՍԷՆ ՏԷՊԱՂԵԱՆ
(Գլիֆսայտ-Նիւ Ճըրզի)

Ընկեր ՍԱՐԳԻՍ ՎԵՐՏԱՆԵԱՆ
(Մասեչուսեց-ԱՄՆ)

Պր. Ա. Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
(Թորոնթօ-Գանատա)

ԽԱՐԹՈՒՄ

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ի Ք

Այսու կու գանք մեր շնորհակալութիւնը յայտնել Սուտանահայ Գաղութային Խորհուրդի վարչութեանց, Հայ Երիտ. Միութեան վարչութեան, Տիկնանց Խնամակալութեան, Վարժարանիս Հոգաբարձութեան, Բոյր Եկեղեցիներու հոգեւոր պետերուն, Ջահակիր» շաբաթաթերթի խմբագրութեան և բոլոր անոնց՝ որոնք իրենց վշտակցութիւնը յայտնեցին մեր սիրելի մօր՝

ԵՐԻՑՈՒՀԻ ՍՈՂՈՄԷ ԱՇԸԳԵԱՆԻ

մահուան առթիւ։

ՕՇԱԿԱՆ ՔՀՆՅ. ԵՒ ԵՐԻՑՈՒՀԻ ԱՇԸԳԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ
ԳԱՀԻՐԷ

Այսօր, Հինգշաբթի 8 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 8.30ին

Փինկ-Փոնկի Բարեկամական Մրցում

Հ.Մ.Մ. (ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ) ընդդէմ «ԻՋԻՍ» ԱԿՈՒՄԲԻ

Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Հինգշաբթի, 15 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 9ին

ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ

ԸՆԿԵՐ ԽԱԶԻԿ ԳԱՍԱՊԵԱՆ

ՆԻՒԹ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ

«ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ՓՈՇԻ ՕՃԱՌԸ» (SAVO)

Ներկաներուն զանազան անակնկալներ՝

Հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Կիրակի, 25 Մարտ 1973, առաւօտեան ժամը 8.30ին

ՔԲՕՍԱՊՏՈՅՏ ԴԷՊԻ ՖԱՅՈՒՄ

Մասնակցութեան սակ՝ (կէսօրուայ ճաշով) 160 ե.դ.

(անդամներուն մասնաւոր զեղչ)

Մանրամասնութիւնները յաջորդով

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովրդեան, կը ծանուցանենք, թէ Մեծ Պահոց Ապաշխարութեան շրջանին 7 ՄԱՐՏ 1973, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ օրէն սկսեալ ամէն ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ օրերը, առաւօտեան պիտի կատարուի ՍՐԲԽՈՐՀՈՒՐԴ ՊԱՏԱՐԱԳ և երեկոները ԽԱՂԱՂԱԿԱՆ ԵԿԵՍՑԷԻ հանդիսաւոր արարողութիւն տեղւոյս Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցւոյս մէջ։

Սկիզբը Արեւագալի առաւօտեան ժամը 9.30ին

ԵԿԵՍՑԷԻ արարողութիւն կ. ե. ժամը 5ին

Կը հրաւիրենք բարեպաշտ մեր ժողովուրդը ներկայ գտնուելու սոյն արարողութեանց։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ԹՈՒԱԿԱՆ

13 ՄԱՅԻՍ 1973

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՉԽԱՉԱՉԵԼ

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ս Տ Ա Ց Ա Ն Ք

Շնորհակալութեամբ ստացանք Անդրէաս Գարամանեանի «ՏԱՐԱԳՐԵԱԼԻ ՄԸ ՅՈՒՇԵՐԸ» գիրքը, հրատարակուած Պուէնոս Այրէսի մէջ 1972ին։

Շուրջ 150 էջերէ բաղկացած այս հեղինակութեան յառաջաբանը գրած է Պր. Վարդան Գէորգեան։

Ստանալու համար դիմել՝

ANTREAS KARAMANIAN
O'gorman 3217, Suc. 37
Buenos Aires (Rep. Argentina)

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ القاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز، السيدة عايدة سركيس بليان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր— ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 470 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 15 ՄԱՐՏ 1973 — ՀԱՏԸ ՉԵՌՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. — عدد رقم ٤٧٠ — الخميس ١٥ مارس ١٩٧٣

ԹՈՂ ԱՄԷՆ ՀԱՅ ՈՒՆԵՆԱՅ ՉԷԹԻ ԻՐ ԿԱԹԻԼԸ...

Վերջապէս իրականութիւն սկսաւ դառնալ՝ ինչ որ տարիներու ցանկութիւն և երազ էր: Կատարուեցաւ հիմնարկէքը Սահակեան-Լեւոն Մկրտիչեան Գոլէճի կառուցման, որուն իրականացումը աւելի կանուխ կը սպասուէր, սակայն յայգելի ու կամք անանկախ պատճառներ ուշացուցին ծրագիրին գործադրութիւնը:

Հակառակ աննպաստ եղանակին, հոծ բազմութիւն մը ներկայ եղաւ առաջին քարի զետեղումին, որ կատարուեցաւ յուզիչ ու միանգամայն ուրախ մթնոլորտի մէջ: Ներկայ եղան Լիբանանի Ազգային Կրթութեան նախարարը՝ որուն հովանաւորութեան ներքեւ դրուած էր հիմնարկէքի հանդիսութիւնը, ազգային բոլոր հաստատութիւններու ներկայացուցիչները, կրօնական և աշխարհական դէմքեր, հայ մամուլը իր ամբողջութեանը մէջ, բարեսիրական հիմնարկներ, այլազան միութիւններու ղեկավարներ, օտար բարձրաստիճան հիւրեր, վերջապէս ժողովուրդը, որ ցուցաբերած շահագրգռութեամբ և հոծ ներկայութեամբ կարեւոր իրադարձութեան մը կը վերածէր՝ մեր գաղութին հնագոյն այս հաստատութեան վերակերտումը:

Վստահ ենք, որ շատ շատեր, հակառակ իրենց ջերմ փափաքին, չկրցան ներկայ գտնուիլ հիմնարկէքին: Սանաւանդ ցաւալի էր նկատել բացակայութիւնը – անհանգստութեան հետեւանքով – հաստատութեան Մեծ Բարերարին՝ Լեւոն Մկրտիչեանի: Սակայն ամէն կասկածէ վեր է, որ ըլլայ ազնիւ Բարերարն և ըլլայ Սահակեանի անթիւ ու անհամար բարեկամներն ար[...]սահմանի, հոգեպէս մասնակից եղան իրենց նախասիրած [...]ստատութեան սեփական շէնքի հիմնադրումին, հեռուէն բաժնեցին զգացուած ոգեւորութիւնն ու հպարտութիւնը:

Ինչպէս տեղին դիտել տրուած էր արդէն, կրթական նոր հաստատութեան մը կառուցումը՝ բացառիկ ու աննախընթաց երեւոյթ չէ մեր գաղութին համար: Իւրայատկութիւնը այս պարագային կը կայանայ բնոյթին մէջ: Սահակեանը եղած է հայ մշակոյթին ու ոգեղինութեան ամենէն աւելի ծառայած և սակայն, փոխադարձաբար, ամենէն աւելի զլացուած ու թերգնահատուած հաստատութիւնը: Թէպէտ ուշացած և սակայն արժանի այս ուշադրութիւնը, որուն առարկան կը կազմէ ինք այսօր, կու գայ կերպով մը հատուցելու պատճառուած անարդարութիւնը: Իր բուն տարողութեամբ գնահատել կու տայ յիսնամեայ կրթական վաստակը: Մանաւանդ կը յուսադրէ, որ այս հաստատութիւնը, իր երկրորդ յիսնամեակին, աւելի բեղմնաւոր պիտի ըլլայ հայութեան ընծայաբերելիք կրթական բերքով: Պիտի շարունակէ միալ միջնաբերդը հայապահպանումի և հայրենասիրութեան՝ Սփիւռքի մէջ և ապահով վէմը՝ ճշմարիտ ազգասիրութեան ինչպէս եղած է ու այդ բարեմասնութեամբ ալ ճանչցուած՝ ամբողջ կէս դար:

Այս առընչութեամբ շատ բնորոշ էր հիմնաքարին տուֆ-քար ըլլալը, որ բերուած է Մայր Հայրենիքէն: Հայութեան վերածնած երկրէն ստացուած այդ քարը արդէն կը կազմէ հիմը՝ կառուցուելիք ընդարձակ գոլէճին: Անկէ ներս իր մայրենին թոթովող մանուկը և երկրորդական կրթութիւնս ստացող երիտասարդը, մայր հողի վրայ կոխելու զգացումը պիտի ունենան, անկէ ստանալով աւիշ, կամք, հայօրէն ու մարդկօրէն և հաւասարապէս ծառայելու Մայր Հայրենիքին ու Լիբանանին:

Ուրախալի է նկատելը, որ ազգային գիծէ բոլոր շրջանակները առանձին համակրութիւն ունին այս ծրագրին հանդէպ: Կը փափաքին, կը մաղթեն որ օր առաջ աւարտած ըլլայ կառուցումը: Ինչ որ հետեւցնել կու տայ, որ նախաձեռնութիւնը համազգային է, կամ այդպէս կ'ընդունուի գաղութին կողմէ: Իրօք բացառիկ է այս տրամադրութիւնը: Ուրիշ կրթական որեւէ հաստատութեան պարագային համազգային նման հետաքրքրութիւն նկատուած չէր: Կարելի է ըսել, որ Սահակեանի կէս դարու կրթական բացառիկ ծառայութեան վարձատրութիւնը կը կազմէ այս վերաբերմունքը:

Ստեղծուած մթնոլորտը, որ այնքան խօսուն եղաւ հիմնարկէքի պահուն, կը կազմէ երաշխիք՝ գոլէճի մօտալուտ կառուցումին, որ շուրջ մէկ միլիոն լ. ոսկի կը գնահատուի:

Արդարև, հիմնարկէքը կը նկատուի սկիզբ՝ տաժանելի բայց նուիրական գործի մը, որուն ամբողջացումին համար ճիգ ու զոհողութիւն չխնայել վճռած են նախաձեռնողները:

Իրենց լաւատեսութիւնը կը կռթնի այն յուսադրիչ նշաններուն, որ կու գան մեր գաղութէն: Ի պատիւ զոյգ Ամերիկաներուն

(Շարունակութիւնը տես էջ 2)

ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԻՆ ՄԷՋ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԱՐԱԲ ԵՐԿԻՐԻ ԴԵՐԸ ՊԻՏԻ ՔՆՆԱՐԿՈՒԻ

ՍՊԱՅԱԿՈՅՏԻ ՊԵՏԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ

Արաբ երկիրներու զինեալ ուժերու սպայակոյտի պետեր՝ յառաջիկայ Ապրիլ ամսու առաջին շաբաթուան ընթացքին խորհրդաժողով մը պիտի գումարեն: Այս ժողովը տեղի պիտի ունենայ Արաբական Լիկայի Ընդհ. Քարտուղարութեան Կեդրոնին մէջ՝ Գահիրէ:

Այս ժողովին մէջ անոնք պիտի քննարկեն՝ Եգիպտոսի մայրաքաղաքին մէջ անցեալ Յունուարի վերջին տեղի ունեցած՝ արաբ հասարակաց պաշտպանութեան վերջին նիստին ընթացքին առնուած որոշումներուն գործադրութեան մէջ իրականացած յառաջդիմութիւնը:

Այս առթիւ յիշենք, որ արաբ հասարակաց պաշտպանութեան խորհուրդը, իր վերջին համաժողովի ընթացքին յանձնարարած էր՝ երկու ամիս ետք ժողովի հրաւիրել արաբ բանակներուն սպայակոյտի պետերը: Այս հաւաքոյթը պարտի, առ ի սկզբունք, ծառայել մանրամասնութեանց նոր քննարկման մը՝ ինչ կը վերաբերի պատերազմի մէջ իւրաքանչիւր արաբ երկրի սահմանած ճշգրիտ յանձնառութիւններու, այն ծրագրի լոյսին տակ, զոր ներկայացուցած էր Եգիպտոսի պատերազմական նախարար՝ բանակի առաջին զօրավար Մոհամետ Ահմետ Իսմայիլի կողմէ, «երեք ճակատներու» Ընդհ. Հրամանատարի իր հանգամանքով:

ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԸ

Անցեալ Շաբաթ, 10 Մարտ 1973, Եգիպտոսի վարչապետ Տոքթ. Ազիզ Սըտքի բացումը կատարեց Գահիրէի Միջազգային Տօնավաճառին, Կէզիրէ կղզիին վրայ:

Բացման հանդիսութեան ներկայ գտնուեցան փոխ վարչապետները, նախարարներ և բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, ինչպէս նաև դիւանագիտական անձնակազմի անդամներ և Տօնավաճառին մասնակցող երկիրներու պատուիրակութիւններն ու մասնաւոր հրաւիրեալներ:

Առաջին երեք օրերու ընթացքին Տօնավաճառին մուտք գործել արտօնուած չէին՝ մասնագէտներ և առեւտրական ներկայացուցիչներ, որպէսզի անոնք հանդարտօրէն կարողանային ուսումնասիրել ցուցադրուած նմոյշներն ու ապրանքները և կատարէին իրենց ապսպրանքները:

Մարտ 13էն սկսեալ հանրութիւնը իրաւունք ստացաւ այցելել Տօնավաճառը, որ պիտի տեւէ մինչև 31 Մարտ 1973:

Այս առթիւ նշենք, որ անցեալ Հինգշաբթի, 1 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 5ին, Գահիրէի Միջազգային Տօնավաճառի Սովետական Տաղաւարին մէջ տեղի ունեցաւ մամուլի ասուլիս, որուն հրաւիրուած էին տեղւոյս արաբ, հայ և օտար մամուլի ներկայացուցիչները:

Ասուլիսը բացաւ Ն.Մ.Գ.ի ղեկավարներէն Պր. Ալեքսանդր Քրասնով, որ այս առթիւ ժամանած էր Մոսկուայէն: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց ներկայ լրագրողներուն, որ ընդառաջած էին իրենց եղած հրաւէրին և մաղթեց որ անցեալին նման՝ արաբ լրագրողներու համագործակցութիւնը Սովետ ներկայացուցիչներուն հետ կը շարունակուի եղբայրական ոգիով:

Ան ապա խօսք տուաւ, Սովետական Տաղաւարի տնօրէն՝ Պր. Վիքթոր Փոժիտայեւի և իր փոխանորդուհիին, որոնք, Սովետական Միութեան և Եգիպտոսի միջև առեւտրական ու ճարտարարուեստական փոխ-յարաբերութիւններու մասին զեկուցեցին, շեշտելով այն մեծ օժանդակութիւնը զոր կը բերէ Սովետ Միութիւնը՝ երկրիս ճարտարարուեստական զարգացման գործին:

Ուրախութեամբ նշմարեցինք նաև ամպիոնի մօտ ներկայութիւնը՝ Սովետ առեւտրական ներկայացուցչական կազմի պատասխանատուներէն՝ հայազգի Վիլլի Խըշտոյեանին:

Ելոյթներէն ետք, ներկայ լրագրողները հրաւիրուեցան այցելել Տաղաւարին զանազան բաժինները: Ի վերջոյ բոլոր ներկաներն ալ բոլորուեցան ճոխ պիւֆէի մը շուրջ և բաժակներ պարպեցին՝ յաջողութեան լաւագոյն բարեմաղթութիւններ կատարելով:

ՆԻՒ ԵՈՐՔ ՔԱՂԱՔԻ ՄԷՋ

«Ս. ՎԱՐԴԱՆԻ ՕՐ» ՀՌՉԱԿՈՒԵՑԱՒ ՄԱՐՏԻ ՄԷԿԸ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Անցեալ տարուան նման, այս տարի եւս կառավարիչ Ճոն Վ. Լինտսէյ, Մարտի Մէկը «Ս. Վարդանի Օր» հռչակեց՝ Նիւ Եորք քաղաքի համար:

Հռովարտակին պաշտօնական յանձնումը տեղի ունեցաւ քաղաքապետարանին մէջ, ի ներկայութեան ՊՊ. Սամուէլ Ազատեանի եւ Թէոտոր Քարակէօզեանի:

Ճոն Լինտսէյի կողմէ Պր. Ս. Ազատեան հռովարտակին ընթերցումը կատարելէ ետք, զայն յանձնեց Ամերիկահայ համայնքի երիցագոյն անդամ՝ Պր. Հայկ Քալուքճեանին:

Պաշտօնական այլ հիւրերու կարգին էին՝ Օր. Մերի Ճօ Ուաքքըրզ, Ճոզեֆ Ֆայլոն եւ Ճ. Լ. Քրիկըլ:

Քաղաքապետարանի ընդունելութենէն յետոյ՝ Նիւ Եորքի Հ.Բ.Ը.Մ.ի կեդրոնին մէջ կայացած ճաշկերոյթի ընթացքին, Օր. Կլորիա Գորգոյեանը կը կարդայ հռովարտակը
(Լուսանկար՝ ԿԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

(Շար. տես էջ 2)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՐԱԽՈՒՄԲ ՄԸ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ ՊՈՍԹԸՆԻ ՄԷՋ

Ընդարձակելով երիտասարդական և մշակութային իր գործունէութեան սահմանները, այսու հաճոյքով կը հաղորդենք, թէ Հ.Բ.Ը. Միութիւնը վերջերս կազմած է հայկական պարի խումբ մը՝ Նիւ Ինկլընտի շրջանակին մէջ, կեդրոնատեղի ունենալով Պոսթընը,

Ինչպէս ծանօթ է, ներկայիս Հ.Բ.Ը. Միութիւնը պարախումբեր ունի Նիւ Եորքի (Անդրանիկ), Թորոնթոյի (Մասիս), Մոնթրէալի (Նաւասարդ), Տիթրոյթի (Վահագն), Ֆիլատելֆիոյ (Արարատ), և Լոս Անճելըսի մէջ, ղեկավարութեամբ Բարեգործականի Կատարողական Արուեստներու Տնօրէն՝ Պր. Սարգիս Փասքալեանի։

Ընդառաջելով Հ.Բ.Ը. Միութեան հրաւէրին, և գնահատելով անոր ազգապահպանման կորովի ջանքերը, Թէքէեան Մշակութային Միութեան Պոսթընի Մասնաճիւղը, Հ.Բ.Ը. Միութեան սիրայօժար տրամադրեց իր խումբը՝ կազմուած աւելի երեք տարի առաջ, որ այսուհետև պիտի գործէ նորակազմ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Երիտասարդաց Ընկերակցութեան հովանիին ներքև։

Թէքէեանի Վարչութիւնը, Փետրուար 17ին, Շաբաթ երեկոյեան, սարքած էր հրաժեշտի ճաշասեղան մը՝ ի պատիւ պարախումբին, իր կեդրոնին մէջ Ուոթըրթաունի։ Հաւաքոյթին ի միջի այլոց ներկայ էին Թէքէեանի Կեդր. Վարչութեան ատենապետ Պր. Անդրանիկ Փոլատեան և Հ.Բ.Ը. Միութեան Կատարողական Արուեստի տնօրէն՝ Պր. Սարգիս Փասքալեան։

Ընթրիքէն ետք հաւաքոյթը բանալով, Թէքէեանի Պոսթընի Վարչութեան ատենապետ Օրիորդ Ազատուհի Մազմանեան, շնորհակալութիւն յայտնեց պարախումբի տղոց և աղջիկներուն, իրենց երեք տարուան նուիրեալ ջանքերուն համար։ Անոր հրաւէրով խօսք առաւ Պր. Փոլատեան, որ նոյնպէս գնահատելով անոնց թափած ճիգը, ըսաւ․ «Հիմայ կ'երթաք ծառայելու աւելի լայն չափի վրայ, համազգային միութեան մը դրօշին տակ, որ մեծագումար զոհողութիւններ կատարելով, ամերիկածին եւ եկուոր սերունդները հայադրելու կ'աշխատի, հայ երգին ու պարին կախարդանքով զանոնք հայ կեանքին կապելու համար, ինչ որ հիմնական նպատակն է Թէքէեան Միութեան»։

Պր. Փասքալեան խօսեցաւ պարախումբի տղոց, շահեկան տեղեկութիւններ տալով Միութեան խումբերուն գործունէութենէն և անոնց մօտիկ ապագայի ծրագիրներուն մասին։

Հ.Բ.Ը. Միութեան Պոսթընի նորակազմ համոյթը, որ շուտով պիտի մկրտուի անունով մը, պիտի գործէ ուղղակի Պր. Փասքալեանի պատասխանատուութեան տակ։ Անոր օգնական պարուսոյցներն են՝ Պր. Աշոտ Պարկատարեան, Օր. Վիքի Տիլսիզեան և Պր. Հարթի Մարկոսեան։ Պարախումբին ատենապետը՝ Պր. Ժիրայր Ցովաքիմեան ծանոյց, թէ խումբին փորձերը պիտի կատարուին կիրակի երեկոները, ժամը 5–8, Թէքէեան Մշակութային Միութեան սրահին մէջ, 755 Մոնթ Օպըրն Սթրիթ, Ուոթըրթաուն, Մես.։ Անոնք որ կը փափաքին պարախումբին մաս կազմել, տեղեկութեանց և փորձերու համար թող հաճին գրել Հ.Բ.Ը. Միութեան Նիւ Ինկլընտի Վարիչ-Քարտուղար Պր. Յակոբ Ազատեանին, որուն հեռաձայնի թիւն է՝ 617-926-1373։

ԹՈՂ ԱՄԷՆ ՀԱՅ ՈՒՆԵՆԱՅ ՁԵԹԻ ԻՐ ԿԱԹԻԼԸ...

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

և մասնաւանդ մեծանուն Բարերարին ու Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան, պէտք է շեշտել, թէ բացառաբար անոնց սրտաբուղխ նուիրատուութիւններով կարելի եղաւ գնել հողը և շէնքի կառուցման հիմը դնել։ Մեր գաղութը, որ Սփիւռքի կեդրոնը կը նկատուի, դեռ իր բաժինը չբերաւ այս ազգօգուտ ձեռնարկին։ Հետևաբար տարակոյս չկայ, որ լիբանանահայութեան մօտ պիտի չպակսի նախաձեռնողութիւնը՝ հասնելու տարբեր գաղութներուն զոհաբերութեան և նոյն իսկ զայն գերազանցելու։

Այսօրուան բարեմաղթութիւններն ու յայտնուող անխառն ուրախութիւնը՝ անշուշտ իրենց շօշափելի արտայայտութիւնը պիտի գտնեն վաղը, երբ Հանգանակիչ Յանձնախումբը, որուն նախագահն է պատուական երիտասարդ ու հասարակաց երեսփոխան Արա Սրապեան, դիմէ մեր գաղութին իրենց բարեսրտութեամբ ու զոհողութիւններով ծանօթ ազգայիններուն։ Վստահ ենք որ անոնք, կրկին անգամ, պիտի արդարացնեն իրենց անուան շուրջ ստեղծուած բարի համբաւը, հանդիսանալով զոհողութեան նոր օրինակ յօգուտ հայ դպրութեան, որ սերունդներու հոգե-մտաւոր ու ֆիզիքական առողջ դաստիարակութեան։

Նմանապէս լիայոյս ենք որ բարեսիրական ուրիշ հիմնարկներ, կրկնելով Կիւլպէնկեանի մեծոգութիւնը, նոր բարեգործութիւն մը պիտի աւելցնեն իրենց արդէն օգտաշատ ծառայութեանց վրայ։

Սահակեան-Լևոն Մկրտիչեան գոլէճի սեփական շէնքի կառուցումը գերազանցապէս ազգային պարտաւորութիւն ու գործ է, որուն սիրայօժար իր մասնակցութիւնը պիտի և պէտք է բերէ ողջ հայութիւնը, Սփիւռքի հեռաւոր անկիւններէն մինչև Մայր Հայրենիք, ուր կ'ապրի Սահակեանցի մը և այս հաստատութեամբ հպարտ ոեւէ հայ։ Մեսրոպի Տաճարն է որ կը հարստանայ նոր ու անմար կանթեղով։

Ո՛ր հայը պիտի չուզեր իր բաժինը բերել՝ վասն հայութեան ու հայրենիքին բոցավառող այս կանթեղին մշտավառ պահելուն և ձէթի իր կաթիլը դնել անոր մէջ։

«ԱՐԱՐԱՏ»

ՎԱՐՈՒԺԱՆ՝ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆՈՎ

Ֆրանսացի յայտնի գրագէտ և բանաստեղծ՝ Լիւք Անտրէ Մարսէլ հրատարակած է՝ ֆրանսերէնի թարգմանելով, Դանիէլ Վարուժանի երկերէն մի քանին. «Կարմիր հողը», «Վահագն»ը, «Հովիւ»ը, «Տրտունջ»ը և «Ով Լագագէ»։

Գրքին սկիզբը, թարգմանիչը գրած է ընդարձակ նախաբան մը՝ հայկական բանաստեղծութեան, և յատկապէս Դանիէլ Վարուժանի մասին, որուն միւս երկերն ալ կը յիշատակէ (Ցեղին Սիրտը, Հեթանոս Երգեր, Հացին Երգը), և մեծապէս կը դրուատէ։

Լիւք Անտրէ Մարսէլ հիացող մըն է հայ բանաստեղծութեան նկատմամբ։ Ահա՝ անցք մը, նախաբանէն։

«Ոչ մէկ տեղ՝ քսաներորդ դարու սեմին, չեղան բանաստեղծներ՝ աւելի առոյգ, աւելի զօրաւոր, աւելի պատրաստակամ՝ յաղթահարելու իրենց երկրին դժբախտութիւնները եւ բաժնելու համար հասարակաց հացը՝ իրենց ժողովուրդին հետ, որքան՝ այդ շրջանի Հայ Բանաստեղծները։

«Վարուժան՝ եղած է անոնցմէ մէկը, և ամենամեծերէն մին։ Ան աւիւծն է բանաստեղծութեան, և հիանալի կարողութիւն մը ունի քերթուածներ յղանալու։ Իր լեզուն մեզ կը հլացնէ ամէն ինչ առարկայօրէն ներկայացնելու իր կարողութեամբ։ Անոր առաջին երկն իսկ՝ «Սարսուռներ»ը կարդալով, կը զգանք թէ ան մեծ հորիզոններու և ոճի բանաստեղծն է։

Լիւք Անտրէ Մարսէլ իր հրատարակութեան մէջ դրած է յուշատախտակներ՝ Վարուժանի կեանքին մասին, ինչպէս նաև գնահատական խօսքեր՝ ֆրանսացի այլ գրողներու կողմէ արտասանուած (Պէյտի, Ժագ Գիրէն, եւայլք)։

Ֆրանսացի թարգմանիչին մեծապէս օգնած է ֆրանսահայ գրող՝ Պր. Կարապետ Փոլատեան։

ՎԱՐԴԱՆ ԵՊՍ. ԹԷՔԷԵԱՆ

«Ս. ՎԱՐԴԱՆԻ ՕՐ»

(Շար. Ա. էջէն)

Ներկայ էին նաեւ Հ.Բ.Ը.Մ.ի ղեկավարներէն՝ փոխ նախագահ Տոքթ. Վարդգէս Մկրտիչեան, Արքին Ասլանեան (գանձապետ) եւ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Ամերիկայի Կեդր. Վարչութենէն՝ ՊՊ. Ռոպէրթ Սարեան եւ Վահրամ Տատրեան։

Պր. Քաւուքճեան շնորհակալական պատգամ խօսեց բրաւ, երբ Պր. Ս. Ազատեանի ձեռամբ ստացաւ հրովարտակը, ապա ներկաները Հ.Բ.Ը.Մ.ի Կեդրոնին մէջ ճաշկերոյթին մասնակցեցան, որուն ներկայ գտնուեցան նաեւ Արք. Թորգոմ Մանուկեան եւ Տիկին Քաւուքճեան, ինչպէս նաեւ Հ.Բ.Ը.Մ.ի անձնակազմն ու անդամներ։

Հ.Բ.Ը.Մ.ի գործադիր տնօրէն՝ Պր. Միսաք Հայկենց, Ս. Վարդանանց յիշատակը պանծացուց, իսկ Պր. Հայկազ Միսաքեան (Կեդր. Կոմիտէի տնօրէն) շնորհակալութիւն յայտնեց Պր. Ս. Ազատեանին, որ յանուն հայ համայնքին ջանք չի խնայեց ստանալու այս հրովարտակը։

Պր. Ազատեան, ի պատասխան, խոր զգացումներ յայտնեց հայ ժողովուրդին եւ բարօրութեան մաղթանք բրաւ։ Այս ճաշկերոյթը վերջ գտաւ Թորգոմ Արք.ի օրհնութիւններով։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՆԻՒԱՐԶ

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՆՈՒԱՆԻ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ ԳԷՈՐԳ ՔՈՉԱՐԻ ՄԱՀԸ

Սովետական Հայաստանի արուեստի վաստակաւոր գործիչ եւ վաստակաւոր ճարտարապետ Գէորգ Քոչարի մահը՝ մեծ կորուստ մը եղաւ։

72ամեայ մեծ ճարտարապետին մահուան առթիւ, Հայաստանի կեդրոնական թերթերը տպած են մահախօսականներ, որոնց մէջ մասնաւորապէս գրուած է Գէորգ Քոչարի բազմազան եւ բազմաբեղուն կեանքի մասին։

Տակաւին ուսանողական տարիներէն ճարտարապետութեան նորարարական գաղափարներով, Գէորգ Քոչարը, իր արուեստակից ընկերներուն՝ Կարօ Հալաբեանի, Միքայէլ Մազմանեանի, Սամուէլ Սաֆարեանի եւ այլոց հետ ճարտարապետութեան մէջ արմատաւորեց թարմաշունչ եւ արդիական սկզբունքներ։ Անոր անուան հետ է կապուած Ս. Հայաստանի մայրաքաղաքի, Լենինականի, Կիրովականի, Դիլիջանի եւ շարք մը այլ բնակավայրերու յատակագծման եւ կառուցապատման գործը։ Ան դասախօսած է երկարամեայ ճարտարապետներու քանի մը սերունդներ։

Շուրջ 22 տարի (1938–1960), Գէորգ Քոչարը զգալի աւանդ ներդրած է Նորիլսկ, Սինելնիկով եւ Քրասնոյարսկ քաղաքներու կառուցապատման գործին մէջ։ Իր կեանքին վերջին տասը տարիներուն, «Երեւան Նախագիծ» ինստիտուտի գլխաւոր ճարտարապետն էր եւ իր ամբողջ ուժերը կը նուիրաբերէր Երեւան քաղաքի կառուցապատմանը։

Ան հեղինակ է նաեւ բազմաթիւ տեսական յօդուածներու, որոնք լոյս տեսած են ինչպէս հանրապետական, այնպէս ալ միութենական եւ արտասահմանեան պարբերականներու մէջ։

Սովետական կառավարութիւնը բարձր գնահատած է ականաւոր ճարտարապետին ծառայութիւնները, եւ պարգեւատրած է զինքը՝ Աշխատանքային Կարմիր Դրօշի շքանշանով եւ մեդալներով։

ՈՂԲ. ԳԷՈՐԳ ՔՈՉԱՐ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Ցաւով կը տեղեկանանք, որ անցեալ Ուրբաթ, 9 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 4ին, Աղեքսանդրիոյ մէջ իր մահկանացուն կնքած է՝ եգիպտահայ ծանօթ ազգային եւ Աղեքսանդրիոյ Պօղոսեան Ազգ. Վարժարանի նախկին տնօրէն՝

ՈՂԲ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

խոր սուգի մատնելով իր հարազատներն ու բարեկամները։

Ողբ. Յարութիւն Մարգարեան, վկայուած էր Եգիպտական Գեղարուեստից Վարժարանէն որպէս ճարտարապետ. եղած է Գահիրէի Ազգային Թեմական ժողովի անդամ։ Երկար ժամանակ պաշտօնավարած է Գահիրէի նախկին Ջուրի Ընկերութեան թեքնիք բաժանմունքին մէջ։ Ողբացեալը երկար տարիներ եղած է նաեւ արաբերէն լեզուի դասատու՝ Գահիրէի Գալուստեան Ազգ. Վարժարանին մէջ եւ հեղինակն է հայերէն-արաբերէն դասագիրքի մը։

Ողբ. Յարութիւն Մարգարեանին կատարուեցաւ Ազգային յուղարկաւորութիւն, անցեալ Շաբաթ, 10 Մարտ 1973, Շաթպիի Ազգ. Գերեզմանատան Ս. Գէորգ Մատրան մէջ, Աղեքսանդրիա, ու մարմինը ամփոփուեցաւ ընտանեկան շիրիմին մէջ։

Այս տխուր առիթով խմբագրութիւնս իր խոր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին այրիին, զաւակներուն և ազգակից բոլոր պարագաներուն։

ԳԱՀԻՐԷ

Ցաւով կը տեղեկանանք նաեւ, որ Երեքշաբթի, 6 Մարտ 1973, յանկարծամահ ցաւալի արկածի մը հետեւանքով մահացած է՝

ՈՂԲ. ՍԱԹԵՆԻԿ ՊԱՐՈՆԵԱՆ

խոր սուգի մատնելով իր հարազատները։

Ողբացեալին յուղարկաւորութիւնը կատարուած է Հինգշաբթի, 8 Մարտ 1973, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուած է Մարմիլայի Ազգ. Գերեզմանատունը եւ ամփոփուած ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Այս տխուր առիթով խմբագրութիւնս իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին քրոջ և քեռայրին՝ Տէր և Տիկին Վահէ Ուշտունիի և ազգակից բոլոր պարագաներուն։

ԱՆԲԱՍԻՐ ՈՒԽՏԵԱԼԸ

Ճիշդ այն օրէն, երբ զինքը որպէս խռովարար ճնշակեան մը, Եփրատ Քոլէճէն դուրս շպրտեցին, ան ուխտեց նուիրուիլ իր ժողովուրդի ազգային ազատագրական պայքարին։ Մոռցաւ իր վաղեմի երիտասարդական երազները ու ծրագիրները, մասնաւորապէս ընտանեկան բոյն մը շինելու մարմաջը. Այո՛, ան մոռցաւ այս բոլորը։

Գիւղ վերադառնալով իր միտքը յայտնեց իր ծնողքին։ Մայրը դառնագին պաղատեցաւ որ ետ կենայ նման «արկածախնդիր» ծրագիրներէ։ Սակայն՝ ի զուր։ Ան անզիջող եղաւ մնաց իր որոշումին վրայ։

Եւ իրաւամբ քանի մը օր ետք, իր գրական պիտոյքները եւ քիչ մը հաց ու պանիր դրաւ իր խուրճին մէջ, եւ զայն ուսին նետելով դուրս ելաւ գիւղէն։ Թէ ո՞ւր պիտի երթար, ո՞ւ հետապնդի, որո՞նք պիտի ըլլային իր ընկերները, ի՞նչ նշանաբանով պիտի յառաջանար՝ ինքն ալ չէր գիտեր։

Ամառ էր, Խարբերդի ոսկեղէն դաշտը ծով առատութեան մէջ կը ծփար։ Ամէն կողմ եռուզեռ կար։ Հունձքը հասած էր։ Հողագործները զայն հաւաքելու յոյժ աճապարանքի մէջ էին։ Ամենուրեք կեանք ու կենդանութիւն կար։ Բարկ արեւին շողերուն դիմացը, վարդ ու մեխակը, անուշահոտ ծաղիկները աւելի զգլխիչ կը բուրէին։ Վերը, օդին մէջ, բազմազան թռչնոց երամները հոս ու հոն կը ճախրէին։ Իրենց ճռուողիւններով մեղանոյշ երգ մը կը յօրինէին։ Վարը, կենդանիներուն բառաչը, ոչխարներուն եւ գառներուն մայիւնը, բոլորը միասին մթնոլորտը կը լեցնէին կենդանութեամբ։ Կ'իմանի կախարդական ու հրապուրիչ էր։ Սակայն, հակառակ այս բարիքներուն՝ մայր բնութեան զգլխիչ տեսարանին, տրտում էր երիտասարդը. տրտմութեան վոր թախիծ մը անոր սիրտը կը կրծէր։ Ան կը տեսնէր այս բոլոր բարիքները՝ որոնք արիւնարբու թուրքին սեփականութիւնը դարձած սահմանուած էին։ Անոր մտահոգն ու շահատակութիւնները կ'իշխէին ամենուրեք։ Հողագործը իր վաստակին ու պտուղ տէրը չէր։ Առեւտրականը ծանր հարկերու եւ պարտքերու տակ կքած էր, մտաւորականին գրիչն ու լեզուն կաշկանդուած էին։ Ազատ խօսքն ու լեզուն իր հայրենիքին մէջ խեղդուած էին։ Վերջին անգամ կարօտակէզ նայուածք մը նետեց անբախտ հայրենիքին, յայն ու ընդարձակ տարածութեան ի տես խոր հառաչ մը թռաւ իր կուրծքէն, աչքերը լեցուած արտասուքը սկսաւ ծորիլ իր երիտասարդական թարմ այտերէն. վրէժխնդրական ցասում մը բորբոքեց իր բովանդակ էութիւնը։

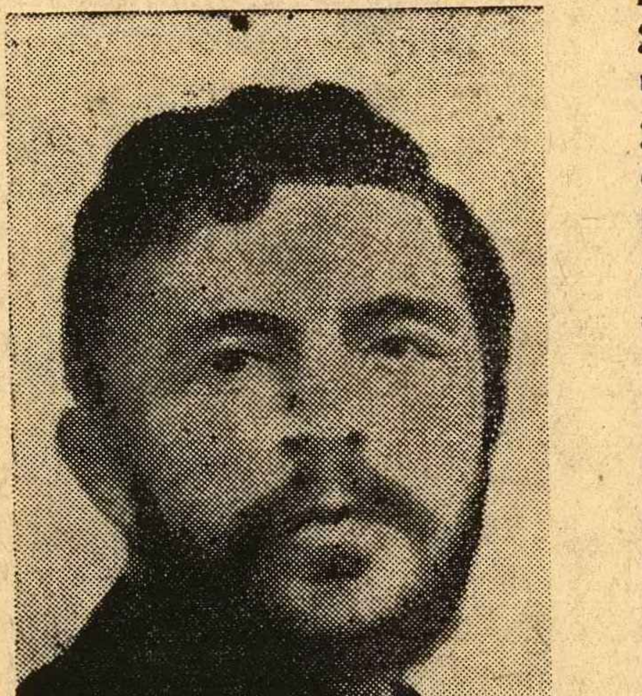
Ոտքի ելաւ, ո՞ւր պիտի երթար։ Խուրճինը ուսին վրայ ձգեց, պահ մը տատամսեցաւ, անգիտակցաբար ուղղուեցաւ դէպի արեւմուտք, միացաւ կարաւաններուն, օրերով քալեց ու քալեց, անցաւ շարք մը Զազաներու գիւղերէն, Կենճ քաղաքէն, Ճապաղջուրէն, մտաւ Տարօնի աշխարհը եւ կարաւանէն հրաժեշտ տալով դուրս եկաւ։

Տարօն՝ բարբարոս թուրքին եւ քիւրտին կողմէ ամէնէն չարչարուած, հարստահարուած, տանջահարումի եւ զրկանքի ենթարկուած այդ սարսափելի աշխարհը։

Երիտասարդը դիտեց Մշոյ լայնատարած դաշտը, հորիզոնէ հորիզոն. տեսաւ հազարաւոր մրդաններով բերրի եւ արգաւանդ հողերը ամայի ու անտէր։ Արածանի եւ Տիգրիս գետերուն զուլալ, յորդառատ աղբիւրները ի զուր կը վազէին...

Տեսաւ ու մնաց անշարժ։ Նշմարեց որ Տարօնը Խարբերդէն հիմնովին տարբեր աշխարհ մըն էր։ Թուրքը եւ քիւրտը հոս աւելի վայրագ եղած էին քան Խարբերդի մէջ։

Մինչ Խարբերդի մէջ քիչ թէ շատ կային պերճ տուներ, շէնքեր,

ԸՆԿԵՐ ՍԵԴՐԱԿ ՇԱՀԷՆ

կրթական մշակութային հաստատութիւն, գիրն ու գրականութիւնը որոշ չափով զարգացած էին ժողովրդական խաւերուն մէջ, Տարօնը տակաւին Քսենոֆոնեան դարաշրջան կ'ապրէր։ Մութ ու խաւար ամենուրեք։ Աչքի զարնող ոչ մէկ յառաջդիմութիւն եւ զարգացում։ Թանձրացեալ աղքատութիւնն ու բռնատիրութիւնը ընդգրկած էին այս սարսափելի ժողովուրդը։ Թուրք բռնապետութիւնը շատ աւելի ճնշիչ եղած էր՝ քան որեւէ նահանգ։ Բրգային, փլփլած հողէ տուներ, խառնիճաղանճ փոքրոտ փողոցներ՝ տհաճելի տեսարան մը կը պարզէին։ Հասաւ Զարաք գիւղը. դուռ մը բախեց, միջնեկ կին մը դուրս եկաւ. կինը դիտեց համբորդին. վայելուչ հագուած մաքուր երիտասարդ մըն էր կանգնած, անմիջապէս հասկցաւ որ այս մէկը տեղացի չէր։ Վարանոտ կերպով մը հարցուց. «Ղուրպան դու յուսոտէ կ'գաս քու անուն ի՞նչ է»։ Ետեւոյ ներս հրամցուց, մածուն եւ կորեկէ հացը առջեւը դրաւ։ Համբորդը խուզարկու աչքով դիտեց չորս կողմը, տեսաւ եւ հետեւցուց որ զետնուած տեղը իր ապրած տանը չէր նմաներ։ Վարպետի ձեռքի գործ չէր—ցեխէ պատեր, անտաշ ու կոպիտ փայտերն ու գերանները՝ աննպաստ կերպով իրարու վրայ շարուած, վրան ցախեր ու հող լեցուած, ափրիկեան խափշիկներուն բնակարաններուն կը նմանէր։ Կեդրոնը թոնիր մը, որուն բոլորտիքը շարուած էին կաւէ փեթակներ։ Անդին՝ ալ կովերու, եզներու, անասուններու ախոռն էր, մարդիկ եւ անասունները միասին կ'ապրէին։ Օդ առնելու համար երդիքին բացուածք մը կար։ Ահա այս էր անոնց տունը եւ բնակարանը։

Համբորդը մածունն ու կորեկէ հացը կերաւ եւ շնորհակալութիւն յայտնելով մեկնեցաւ։ Քանի մը ժամ ետք ինքզինք գտաւ Մուշ քաղաքը։

Մուշ՝ բաւական վաճառաշահ քաղաք մըն էր։ Հայերը սիրած էին բոլոր արհեստներուն։ Արուեստներու ու վաճառականութեան մէջ հայերը անուանի էին։ Անոնց շինած կօշիկներն ու կարած հագուստները, երկրագործին խոփն ու մանգաղը գերմանացիներու խոստովանութեամբ իսկ անմրցելի էին։ Շուկան անօրինակ ժխոր, աղմուկ կար։ Հայ, թուրք, խզպաշ, զազան, եզիտին բոլորն ալ առեւտուրով զբաղած էին։

Սահմանադրութիւն էր։ Հայ, թուրք, քիւրտ եւ բոլոր միւս ազգութիւնները «եղբայրացած» էին, համահաւասար քաղաքացիներն էին Օսմանեան Պետութեան։ Բռնութիւնը հայ աշխարհին մէջ այլեւս «անցեալին» կը պատկանէր։ Դաշնակցութիւնը կը յոխորտար, թէ սահմանադրութիւնը իր ջանքերուն եւ պայքարներուն արդիւնքն էր, եւ կ'աւելցնէր՝ «յետ այսու մենք, հայերս, թուրք հովանիին տակ ինքնավար ազգ, անկախ կեանք մը պիտի ապրինք»։ Անոնք այլեւս չէին երգեր «Կռուեցէ՛ք տղերք, կռուեցէ՛ք քաջ քաջ», այլ՝ թուրքին վստահութիւնը շահելու համար կ'երգէին, *«Օսմանլի էզ, գարտաշլըգ օլուր, մէքէզ պէյլի այըլմազ, էր վէթանըն էվլատըյըզ»* եւ այլն։ Ի՜նչ բարեմիտ յուսադրութիւն հայերու կողմէ։ Արդարեւ, 600 տարի Գորշ Գայլին լուծին տակ ապրելով չէին հասկցած, չէին կարողացած թափանցել անոր նուրբ դիւանագիտութեան եւ նարտար քաղաքականութեան խորքը։

Դաշնակցութիւնը լինելով գլխաւոր կուսակցութիւն Տարօնի մէջ, ունէր կրթական ընկերութիւն մը, որուն նախագահն էր Սիմոն Զաւարեան։ Ասիկա ուսեալ, զարգացած, պերճախօս երիտասարդ մըն էր, որուն պաշտօնն էր Տարօնի բոլոր գիւղերուն մէջ դպրոցներ, գրադարաններ եւ լսարան հաստատել, ուսում եւ գիտութիւն տարածել, մութն ու խաւարը փարատել։ Երբ երիտասարդը Զաւարեանին ներկայացաւ, ասիկա զինք գտաւ վառվռուն, աշխոյժ, ուսումնատենչ մի երիտասարդ։ Իր քովը առաւ, հետեւեալ օրը ղրկեց Սասուն, այդ քաջամարտիկ լեռնականներուն աշխարհը, որպէսզի հայերէն լեզուն սորվեցնէ եւ գիր ու գրականութիւն տարածէ այս

(Շար. տես էջ 5)

ԱԿՆԱՐԿ

«ԱՄՊԻ ՏԱԿԻՑ ՁԻՒՆ Կ'ԵՐԵՒԱՅ...»

ՍՏԵՓԱՆ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ

Վաղ առավոտյան ցրտին, Լենինականից՝ դուրս եկող և դեպի հյուսիս գնացող ճանապարհի եզրին կարելի է հանդիպել նրան՝ դահուկներով, ուսապարկով, դափաչիներով ծանրաբեռնված։ Երբ երևում է բեռնատար մեքենան, նա բարձրացնում է ձեռքը. պատահում է՝ չեն կանգնում, պատահում են և բարի վարորդներ։

— Լեռնանցք գյուղի մոտ չե՞ք հասցնի ինձ, — հարցնում է դահուկներով ծանրաբեռնված երիտասարդը։

Երբ համաձայնում են, դահուկները նա տեղավորում է թափքում, իսկ ինքը նստում խցիկում, վարորդի կողքին։ Անծանոթ վարորդին հետաքրքրում է, թե ո՞ւր է գնում երիտասարդն այդ վաղ ժամին, և նա ցածրաձայն համեստորեն պատասխանում է, որ գնում է Լեռնանցք գյուղի մոտակա սարալանջերին դահուկներով մարզվելու։ Անծանոթի մտքով չի անցնում, որ կողքի նստածը դահուկավազքի Հայաստանի բազմակի ախոյան է՝ բոլոր վազքատարածություններում։ Իսկ նա՝ Համլետ Անտիկյանը, երևում, կամ ամենաշատը քառասունհինգ րոպեից հետո, հասնում է տեղ և դահուկներն ամրացնելով ոտներին՝ բարձրանում սարալանջերը։ Բարձունքներից նա արագ թափ վայրէջքներ է կատարում՝ հետևից թողնելով արծաթափայլ ձնափոշի։ Երբեմն թռիչքային դահուկավազք է կատարում՝ իւրաքանչիւր բարձր բլրի գագաթին վայրկենաչափով հաշվելով սրտի զարկերը...

Կեսօրից առաջ նա նորից դուրս է գալիս ավտոճանապարհ և նորից պատահական բեռնատարով վերադառնում քաղաք։ Դահուկները նա թողնում է տանը և տաք, քաղցր թեյ խմելուց հետո, գնում քաղաքային սթադիոն՝ մարզումների, որոնք շարունակվում են [illegible] վազքով։ Նա շատ է սիրում թեթև ատլետիկան։ Դեռ այն տարիներին, երբ սովորում էր Լենինականի Ղ. Աղայանի անվան դպրոցում, պարապում էր ֆուտբոլ և յետոյ էլ, [illegible] ծառայութեան տարիներին, երբ ձմեռնասառ [illegible] տաններում դահուկային մարզաձևով սկսեց պարապել, թեթև ատլետիկան մնում էր նրա սիրելի զբաղմունքը։ Եւ ամէն անգամ երբ գալիս է քաղաքային սթադիոն, մարզումներն սկսում է երկարատև վազքով...

Սովորաբար նա վազում է մենակ և, պատահում է, նրա մարզումները տեսնելու են գալիս պատանի դահուկորդների խմբից։ Նրանք, վազքուղու եզրին կանգնած, ստանձնում են եզրային դատավորի դեր և սկսում են հաշվել իրենց մարզիչի շրջապտույտները՝ «Մեկ... երեք...»։ Իսկ Համլետ Անտիկյանն այնպես համաչափ, այնպես թեթև է վազում, կարծես երբեք էլ չի յոգնի։ Ինչպես թեթև ատլետիկայում որտեղ առաջին քարտային է, այնպես էլ դահուկային մարզաձևում նա շատ լավ է կարողանում բաշխել իր ուժերը, որ վճռական պահին մինչև ամենայն պահեստային եռանդ...

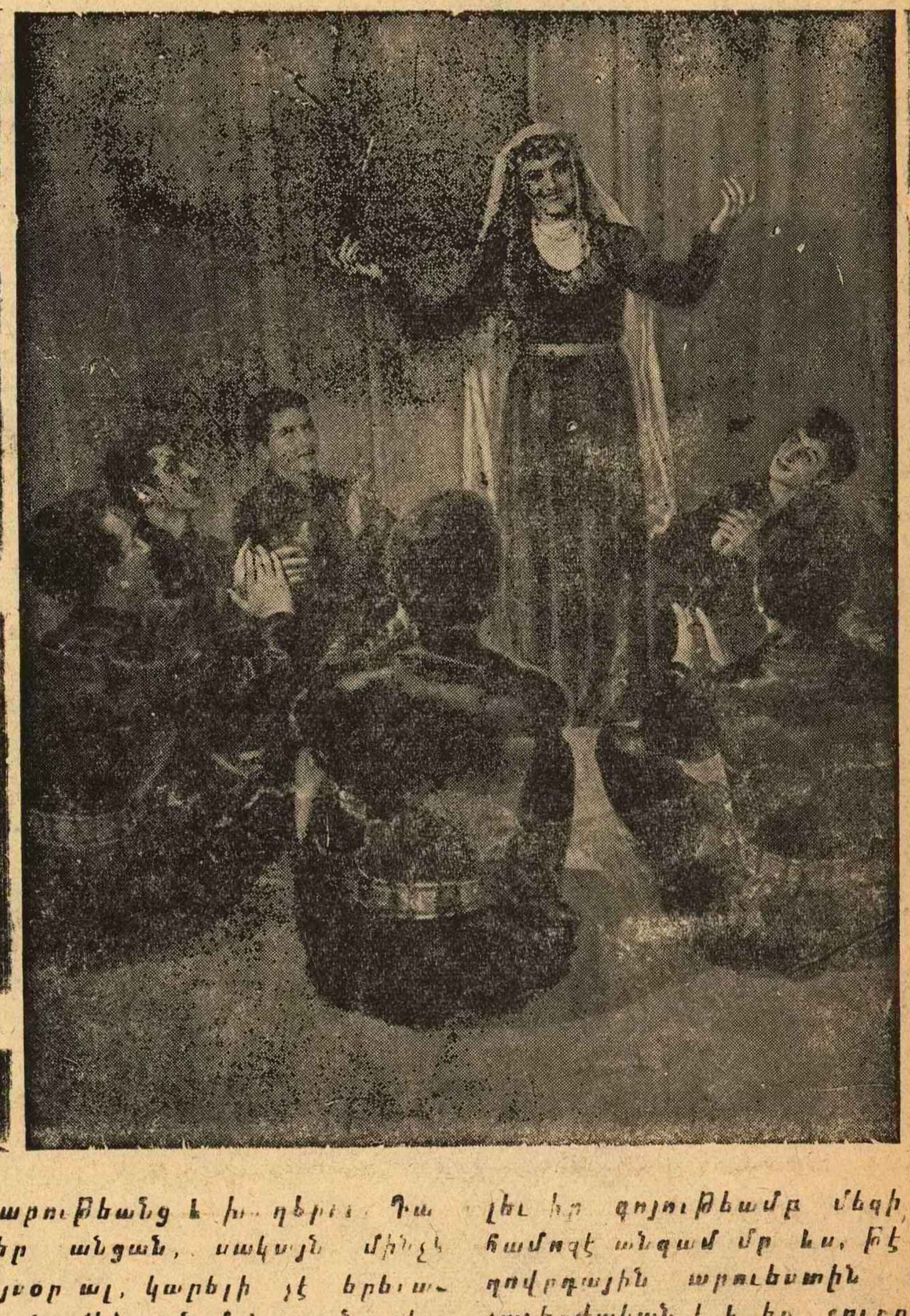
Շօշափման կէտեր ի հարկէ ունեն դահուկային սպորտը և թեթև ատլետիկան, մեկն անպայման օգնում է միւսին։ Եւ չի լինում մի օր, որ Համլետ Անտիկեանը չվազի։ Նա երբեմն սիրում է կատակով ասել, թե ինքը համակարծիք է իր յունական փիլիսոփային. եթէ ուզում ես գեղեցիկ լինել՝ վազիր, եթէ ուզում ես երկար ապրել՝ վազիր, եթէ ուզում ես ախոյեան լինել՝ վազիր... Երբ նա աւարտում է տասներորդ շրջապտոյտը, թեթև ցատկերով ետ ու առաջ է քայլում հանդարտեցնում շնչառութիւնը։ Եւ նրա համար չորս քիլոմեթրը սովորական վազքատարածութիւն է թէ առաւօտեան լեռնային վարժութիւններից յետոյ, թէ կէսօրին մարզումների ժամանակ...

Անտիկեանը, երբ արդէն հանդարտւում և մի քիչ հանգստանում է—սկսում է ոտներին ամրակապել գարնանային անիւաւոր դահուկները։ Բացի ձիւնառատ ամիսներից, տարուայ բոլոր եղանակներին կարելի է պարապել անիւաւոր այդ դահուկներով։ Անհրաժեշտ է ոչ միայն յամառօրէն մարզուել՝ պատրաստել դահուկային խաղաշրջանի բացմանը, այլև նախապատրաստել սաներին՝ պատանի դահուկորդներին, որոնցից մի քանիսը վերջին երկու-երեք տարին անընդմէջ ախոյեաններ են եղել հանրապետութեան դպրոցականների մէջ։

(Շար. տես էջ 4)

ՃԱՐԺՈՒՄԻՆ ՅԱՒԵՐԺԱԿԱՆ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆԸ

Հայ ժողովուրդի երաժշտական մշակոյթը իր սկիզբը կ'առնէ 3000 տարի առաջ։ Այդ հին ժամանակներուն, տօն մը չէր անցներ առանց տօնակատարութեանց և խաղերու։ Դարեր անցան, սակայն մինչև այսօր ալ, կարելի չէ երեւակայել մեծ տօն մը՝ առանց ժողովրդային պարերու, որոնք կը ցոլացնեն ժողովուրդին կեանքը, կենցաղը և պատմութիւնը։

Հայաստանի պետական պարախումբը ո՛չ միայն կը պահպանէ ժողովրդային արուեստն ու աւանդութիւնը, այլեւ իր գոյութեամբ մեզի կը համոզէ անգամ մը եւս, թէ ժողովրդային արուեստին ակը յաւերժական է և իր ջուրը չի ցամքիր։

(Շար. տես էջ 5)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՅՈՒՇԵՐ

«ԳՐԱԲԱՐԱԳԷՏ» ԱՐԹԻՆԸ

ՅԱԿՈԲ ՇԱՀՆՈՒՐ

Մեր եգիպտահայ բեմը տասնեակ տարիներէ ի վեր ունեցած է և ունի տակաւին իր ծոցին մէջ՝ «գրաբարագէտ» Արթինը։

Արթին տիրացու է, դերասան է, լուսարար է, գանձիչ է, Առաջնորդարանին շօֆէօրն է (Վեհափառէն սկսեալ, բոլոր եկող-գացող բարձրաստիճան կղերականները տարած-բերած է Արթին՝ անոնց օրհնութեանց արժանանալով)։ Ան դեռ ինչ որ կ'ուզէք կ'ըլլայ, այնքան յօժարակամ է մեր բարեկամը... միայն դժբախտութիւնը հոն է, որ հակառակ իր թախանձագին խնդրանքներուն, Ազգային Իշխանութիւնը կը յամենայ, կը դժկամակի քահանայ ձեռնադրել այս ուխտաւորը, երբ քահանայի սով ունինք մեր գաղութին մէջ...։

Չենք գիտեր ինչ է պատճառը այս զլացման. չենք ալ ուզեր գիտնալ։ Արթին ունի պատկառելի արտաքին, Գարուզայական ձայն, Օթելլոյական կեցուածքով օժտուած այս դերասան տիրացուէն աւելի լա՞ւը պիտի գտնեն իբրև թեկնածու՝ վերոյիշեալ քահանայական պաշտօնին...։

Հարցը կը մնայ ցարդ անլուծելի և առաձգական... հակառակ անոր, որ Ազգ. Իշխանութիւնը տակաւին այլ գաղութներէ քահանայ մը չի կրցաւ ճարել և եգիպտահայ համայնքը կը մնայ մէկ քահանայով...։

Դառնանք Արթինի եկեղեցւոյ խորանին առջև կատարած տիրացուութեան։ Դերասանն հոն յայտնօրէն երևան կու գայ. կը զգաս, որ այս եկեղեցիի սպասարկուն ճարպիկ, արագաշարժ և անտանելօրէն ազատ շարժուձևերով կը գայ կ'անցնի դերասանական որևէ կերպար...։

Իսկ Ս. Աւետարանի գրաբար ընթերցումը հոյակապ է. գոց գրած է ծայրէ ի ծայր։ Երբ ականջ կը դնես այս ոսկեղենիկ լեզուին հաճելի շարադրանքին, կը կասկածիս գրաբար ըլլալուն... սակայն ամէն պարագայի... «գրաբարագէտ» է մեր դերասան Արթինը...։

Երկու յատկանշական պարագայ կը բաւէ՝ յայտնաբերելու այս դերասան տիրացուին իսկական դիմագիծը։

Պատմենք.

Ամէն տարի Ս. Խաչի Տօնին, Գահիրէի Նիլը-Իսթ ակումբը գովելի նախաձեռնութիւնը կը ստանձնէ՝ դէպի Զակազիկի Ս. Խաչ եկեղեցին ուխտագնացութիւն մը կազմակերպելու, երկար ժամանակ թափուր մնացած եկեղեցիին մէջ պատարագ մատուցանելով յաւերժացնելու յիշատակը՝ նուիրատու Կամսարական հարազատներուն, որոնք շինած էին այս եկեղեցին, երբ գոյութիւն ունէր հոն հայկական հոծ գաղութ մը։ Կամսարական հաստատութեան լուծարքի ենթարկուելէն ետք, տեղւոյն հայ հասարակութիւնը, լքելով անցեալին այդ շէն քաղաքը, մաս մը Գահիրէ, մաս մըն ալ Աղեքսանդրիա հաստատուած էր։ Միակ վաճառական հայ մը՝ Միհրան Թիւյթիւզեան մնացած էր Զակազիկ և եկեղեցիին բանալիները ցարդ կը մնան անոր մօտ։

1964ին, Ս. Խաչի Տօնին, ինծի ալ պատեհութիւնը տրուեցաւ մաս կազմելու այդ ուխտագնացութեան։

Առաւօտեան ժամը 8ին, վեց խոշոր օթօպիւսներով կը հասնինք Զակազիկ։

Ս. Պատարագը պիտի մատուցանէր՝ Տ. Ցունիկ քհն. Նշանեան և սարկաւագութիւնը՝ մեր ամենուս սիրելի «գրաբարագէտ» Արթինը։

Համեստ, անպաճոյճ եկեղեցի մը, հայ հաւատքի ջերմեռանդութիւնը բուրող։

Հազիւ հասած էինք երբ սկսաւ արարողութիւնը։ Կեանքիս ամենէն յիշատակելի օրերէն մէկը պիտի մնայ այդ օրը. ոչ մէկ տեղ, ոչ մէկ եկեղեցիի մէջ այդքան կրօնական երկիւղածութիւն, վերացում ունեցած չեմ, որքան այդ փոքր, միսթիքականութիւն առատ եկեղեցիին մէջ։

Արթին իր նուիրական պաշտօնին գիտակից մարդ, իմ մէջս փոխեց մինչև այդ օր իրեն հանդէպ ունեցած մտայլ կարծիքս։ Իր կատարած բոլոր դերերէն, այդ օրուան տիրացուութիւնը կը մնայ եզական խաղարկութիւն մը՝ եկեղեցւոյ խորանէն, եթէ կարելի է այս բաղդատութիւնը ընել...։

Ինչպէս յիշեցի վերև տողերուս մէջ, Արթին դերասան էր մեր եգիպտահայ բեմին։ Իր խաղցած կերպարներուն նկարագրութիւնը պիտի չընեմ, որովհետև, ատիկա պիտի ըլլայ նսեմացումը՝ արուեստի հանդէպ տածած իր սիրոյն. սակայն հարկ կը զգամ մատնանշել, որ առաջինը գերազանց էր, բաղդատմամբ միւսին...։

Այս առթիւ թող թոյլ տրուի յիշել դրուագ մը, որ կը յատկանշէ՝ թէ որքան ժամուն մէջ վարժ և անսայթաք, իսկ դերասանութեան մէջ Արթին խարխափող էր ու անտեղեակ իր բառէն և ընելիքէն...։

1962ին, Նիլը-Իսթի նախաձեռնութեամբ և թատերական կազմակերպութեամբ վաստակաւոր դերասանուհի Տիկ. Արաքսի Օհանեանի կը ներկայացուէր անմահն թատերագիր Լևոն Շանթի «Օշին Պայլ»ը։ Արթին Լևոնեան ստանձնած էր Սիր-Ատանի դերը։

Յուշարարութիւնը վստահուած էր ինծի։

Վերջին փորձին ընթացքին, Արթին վերցած եւ ինքզինքին ազատ ընթացք տալով, մոռցաւ որ նմանը թատերական խաղ մըն էր, սկսաւ Աւետարանէն գրաբար մէջբերում մը ընել, չյիշելով իր դերը։ Անմիջապէս կեցուցի փորձը եւ զգացուցի թէ եկեղեցւոյ խորանին վրայ չէր գտնուեր։ Ցաւ յայտնեց եղածին և՝

— Մի՛ վախնար, ես ներկայացման օրը, չեմ գործեր այս սխալը, ըսաւ ժպտելով։

Սակայն, ներկայացման երեկոն եղաւ այն՝ ինչ որ կը գուշակէի։

Արթին վարպետ է բեմին վրայ նիզակ ճօճելու... հողմաղացներու դէմ և երկինքի աստղերը համրելու...։

Այս բոլորով հանդերձ, Արթին մեր բեմին՝ սիրելին է և մենք ներողամիտ ենք իր ակամայ շփոթանքներուն...։

Ըսենք և դարձեալ կը խնդրենք Ազգ. Իշխանութենէն, որ քահանայ օծեն եկեղեցիի այս անխոնջ սպասարկուն. մեղք է, մենք կը զիջինք թատրոնէն իր հրաժարումը, միայն թէ խեղճին մուրազը փորը չմնայ...։

22-10-69, Գահիրէ

ԳԵՐ. ՎԱՐԴԱՆ Վ. ԹԷՔԷԵԱՆ

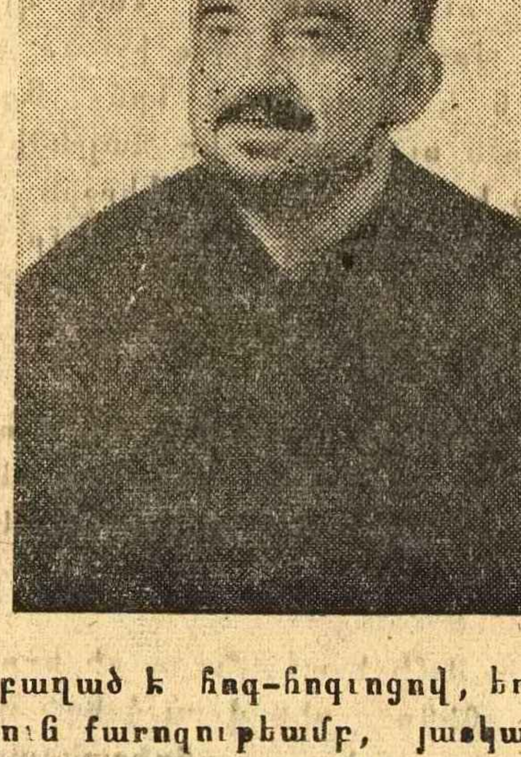
ԻՐԱՆԻ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՆՈՐ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԸ

Անցեալ տարուայ Դեկտեմբերին սկիզբը, Հայ Կաթողիկէ Եպիսկոպոսներու Սինոդոսը՝ ի մէջ այլոց, ընտրեց նաեւ Իրանի Կաթողիկէ Հայերուն նոր Եպիսկոպոսը, յանձին Գեր. Վարդան Վ. Թէքէեանի, որ ծանօթ է փիլիսոփայութեան, իբրեւ տօքթէօր եւ խմբագրապետ «ՄԱՍԻՍ» շաբաթաթերթի եւ «ԱՒԵՏԻՔ» պաշտօնաթերթի՝ 1953էն ի վեր։

Նոր եպիսկոպոսը, ծնած է պեհեսնիցի ընտանիքի մը մէջ, Ատանա, 5 Մարտ 1921ին։ 1929ին, մտած է Զմմառու Ընծայարանին մէջ, եղած է Ցիսուսեան Հայրերու աշակերտ, նախ Պէյրութ եւ ապա Հռոմ, ուր տասը տարի յաճախած է Գրիգորեան Համալսարանը, ստանալով փիլիսոփայութեան պսակաւոր, Աստուածաբանութեան Լիսանս եւ Իրաւագիտութեան Տօքթորա։ Քահանայ ձեռնադրուած է 1944ին։

Արեւելք վերադառնալով, Գեր. Վարդան Թէքէեան պաշտօնավարած է, 1946ին՝ Պաղտատ, 1946-48՝ Պուրճ Համմուտ, 1948-49՝ Զմմառու վանքին մէջ, ուրկէ կանչուած է Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարան եւ ուր կը մնար մինչեւ այսօր։

Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանին մէջ՝ Գեր. Վարդան Վրդ.

զբաղած է հոգեւորով, եռանդուն քարոզութեամբ, յատկապէս լիբանանեան ռատիոյէն. կազմակերպած է Աղքատախնամ Միութիւնը, զբաղած է դպրոցական հոգեւոր դաստիարակութեամբ եւ վարած՝ «ԿԻԼԻԿԻԱ» բազմաձայն երգչախումբը՝ 1953էն ի վեր։ 25 տարիէ աւելի աշխատած է Եկեղեց. Դատարաններու մէջ՝ իբրեւ դատախազ եւ կամ իբրեւ նախագահ։

Սակայն, իր ամենէն աչքառու գործունէութիւնը եղած է գրչի աշխատանքը. խմբագրապետ «ՄԱՍԻՍ»ի եւ «ԱՒԵՏԻՔ»ի, ան արտադրած է 1500է աւելի շահեկան գրութիւններ։ Ասկէ զատ, ան հրատարակած է շուրջ երեսուն գիրքեր, որոնց գլխաւորներն են.

«Ֆրանսերէն հատոր մը, Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքութեան վրայ ԺԹ. դարուն» աւարտաճառ Իրաւագիտութեան Տօքթորայի. «Հայացում Տրիդենտեան Քրիստոնէական Վարդապետութեան սուրբ հատորին», «Ընդարձակ Աղօթագիրք մը», բազմաթիւ տպագրութիւններով, «Քրիստոնէական չորս գիրքեր», բազմաթիւ տպագրութիւններով, «Երեքսրբեան Երգը», գիտական հրատարակութիւն Ս. Աստուած-ի մասին, Կարեւոր թարգմանութիւններ եւ հայացումներ՝ Պեռնատէթի Երգը, Ջորու Առեղծուածները, Մարգոյ Փոլոյի ճամբորդութիւնները, «Հոգեւոր Երգարան, երաժշտութեամբ». եւ այլն։

Ինչպէս անցեալին, իր Եպիսկոպոս ընտրուելէն ետքն ալ՝ Վարդան Եպիսկոպոս վճռած է նուիրուիլ Ազգին եւ Եկեղեցւոյ ծառայութեան, գրչով եւ ընկերային գործունէութեամբ։

«ԱՄՊԻ ՏԱԿԻՑ ՁԻՒՆ Կ'ԵՐԵՒԱՅ...»

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Երբ անիւաւոր դահուկներով վազքն աւարտւում է, մարզուհիները շարունակւում են Լենինականի մանկական երկաթուղուց այն կողմ՝ հինաւուրց Ախուրեան գետի մօտակայ անտառներում, այս անգամ արդէն պատանիների հետ։ Նրանք անցնում են երբեմնի Ջրքէզի ձորը, թեքւում դէպի բլուրները, որոնցից մէկին կառուցւում է Հայրենական պատերազմում զոհուածների մոնումենթալ յուշարձանը, որը դեռ փայտամածների մէջ է. Ճանապարհի միւս կողմում, ժողովրդի անուանակոչած Սեւ Ջուլան է 19րդ դարի ամրոցը, որը երբեւէ հսկել ու պաշտպանել է Շիրակի հողը, իսկ առաջիկայում կը դառնայ պատմական յուշարձան-թանգարան։

Այդտեղ, պատանի մարզիկների խմբից մէկը առաջ է ընկնում և թեթեւ վազքով հեռանում։ Նրա ձեռքին ստուարաթղթէ տնակ կայ՝ «ՍԵԿԷ» կոչուող ստուգողական կէտը, որը թագցնելու է բլուրներից, յուշարձաններից այն կողմ՝ անտառում, որեւէ ծառի ճիւղից կախելով։ Այնուհետեւ դա գտնելու է Համլետ Անտիկեանը։ Այդ մարզաձեւը կոչւում է թուրիստական կողմնորոշում, որտեղ մարզական վարպետութեան թեկնածուի աստիճանի է հասել Համլետը։

Վերջապէս մտնում են անտառ, ձմեռնամուտի մերկ ու մայր անտառը, որ բլուրներն ի վար իջնում, հասնում է Ախուրեան գետի ափերը։ Այնտեղ այժմ միայն մարզիկներն են լինում ու մէկ էլ՝ սիրահարները...

Մարզիչն ու սաները արահետով անցնում են իծաշարուկ, հասնում մերկ աքացիաներով եզերուած անտառի բացատը։ Խումբը այնտեղ կանգ է առնում։ Բոլորը նայում են անտառի խորքը, անհամբեր սպասում են պատանի մարզիկին, որը տարել էր ստուարաթղթէ տնակը։ Լուռ ու խաղաղ է լինում անտառը, ուր շաբթուայ բոլոր օրերին գալիս է Անտիկեանը. Նա մարզում է պատանի դահուկորդների երեք խումբ։

Ծառերի միջից յանկարծ դուրս է վազում պատանին։ Նա, շունչը տեղը բերելով, զեկուցում է մարզիչին։

– Ընկեր Անտիկեան, «ՍԵԿԷ»ն գտնւում է անտառի հիւսիս-արեւելեան մասում, այս բացատից մօտաւորապէս հինգ հարիւր մետր հեռու։ Օժանդակ նշաններն են՝ երկու բարձր բարդի, կողքը՝ բացատ, որտեղ սպիտակ քարակոյտեր կան։

Անտիկեանը պատանի մարզիկներին բաժանում է երկու խմբի, նրանց ուղարկում անտառի խորքը՝ նախավարժանքի, իսկ ինքը ստուգում է կողմնացոյցը և վերցնում մօտաւոր ուղղութիւն դէպի ստուարաթղթէ տնակը։

Քանի-քանի անգամ է անցել երիտասարդ մարզիկը փշատերեւ խուլ անտառներով հեռաւոր Կարելիայում, Ծաղկաձորի ձիւնածածկ արահետներով և ամէն անգամ յաղթանակով է հասել վերջագծին։ Հենց նախորդ ձմրանը՝ Հրազդանի մօտակայ եղեւնու անտառում նա դարձաւ Հայաստանի ախոյեան՝ բոլոր վազքատարածութիւններում։ Եւ դա երրորդ անգամ էր։ Այժմ էլ հարկաւոր է շատ լրջօրէն նախապատրաստուել, և Անտիկեանը իր օրուայ ռեժիմի ոչ մի ժամը ի զուր չի անցկացնում։ Միեւնոյն է, նա զբաղուելու է դահուկավազքով, իսկ երբ սովորական պարապմունքի ժամանակ ինչ-որ նպատակակէտ է լինում, պարապմունքը դառնում է աւելի հետաքրքիր։ Եւ մերթ ընդ մերթ նայելով կողմնացոյցին, Անտիկեանը ճշդում է ուղղութիւնը, միաժամանակ փնտրում երկու բարդին ու սպիտակ քարակոյտերով բացատը, որտեղ ստուարաթղթէ տնակն է։ Նեղ, ոլոր-մոլոր արահետով նա անցնում է դահուկավազքի նմանողական շարժումներով։ Վերջապէս նա գտնում է բարդիները և կողքի ցածրիկ աքացիայից կախուած ստուարաթղթէ տնակը։ Ճիւղից իջեցնելով այն՝ Անտիկեանը վերադառնում է բացատ, որտեղ արդէն հաւաքուած են լինում պատանի մարզիկները։ Եւ պարապմունքը շարունակւում է մարզիչի անմիջական մասնակցութեամբ։ Բոլորը կատարում են թռիչքային նմանողական դահուկավազք։ Սովորականի պէս՝ Անտիկեանը շարքի առջեւում է, իսկ նրան հետեւում է Սլաւիկ Սարգսեանը, որը նոյնութեամբ կրկնել է իր ախոյեան-մարզիչի նուաճումը՝ դպրոցականների հանրապետական մրցումներում։ Սլաւիկին հետեւում են Յակոբ Ֆիլիպեանը և Մովսէս Ջուհարեանը, որոնք նոյնպէս հանրապետութեան դպրոցականների մէջ՝ ախոյեաններ են՝ էստաֆետային դահուկավազքում։ Նրանք մարզւում են Լենինականի քաղաքային ժողկրթբաժնի մարզական դպրոցում, իսկ սովորում են Ղազարոս Աղայեանի անուան դպրոցում, ուր երբեւէ աշակերտ է եղել նաև նրանց մարզիչը՝ Համլետ Անտիկեանը։

* * *

Տերեւաթափուած է Համլետենց այգին. ծառերի մերկ ճիւղերին դողդողում են հատուկենտ մնացած տերեւներ։ Խնձորենու տակ դրուած են փայտէ սեղան ու նստարան, որտեղ նստում ու հանգստանում են ամռան տաք իրիկունները։ Իսկ հիմա, ձմեռնամուտի իրիկուններով, Համլետն այնտեղ է բերում իր սաների դահուկները, նրանց ամրակապերն է սարքում, որ բոլորը պատրաստ դիմաւորեն խաղաշրջանը։ Շուտով յաղթանակների դժուարանց արահետները նորից դուրս կը գայ Համլետ Անտիկեանը և նրա բացած արահետներով կ'անցնեն նաև նրա սաները՝ Լենինականի քաղաքային ժողկրթբաժնի մարզական դպրոցից։ Իսկ ցածրանիստ ամպերը, Լենինականի ու քաղաքամերձ դաշտերին խոստանում են ձիւն։ «Ամպի տակից ձիւն կ'երեւայ...»։

ՍՏԵՓԱՆ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ՔՈԼԵՍԹԵՐՈԼԻ ԴԷՄ ՊԱՅՔԱՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Մարդկութիւնը կը շարունակէ ապրիլ երակային հիւանդութիւններու սարսափին տակ։ Ցայտնի եղած է որ միայն քոլեսթերոլը չէ ասոր պատասխանատուն։ Ժառանգութիւն, գիրութիւն, արեան գերճնշում, ծխախոտէն թունաւորում, շաքարի և ասիտ իւրիքի բարձրացում արեան մէջ և այլն, կապ ունին հարցին հետ։ Այսուհանդերձ այս բոլորէն աւելի մեծ դեր ունի սննդառութիւնը։ Կենդանական ճարպերու չափազանց գործածութիւնը ամենէն աւելի պատասխանատու է։

ՀԱՒԿԻԹԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

Արեան քոլեսթերոլը պակսեցնելու համար, պէտք է հրաժարիլ բոլոր այն ուտելիքներէն, որոնք հարիւր կրամի մէջ, հարիւր յիսուն միլիկրամէն աւելի կը պարունակեն այս նիւթէն։ Ասոնց մէջ են լեարդը, ուղեղը, երիկամները, հորթի վզօնը, հաւկիթը, սառուցը և այլն։ Զգուշանալու է նաեւ ոստրէներէն, խեցգետինէն, չոգոլայէն, հնդկընկոյզէն, ընդեղէնէն։

Մէկ հաւկիթին մէջ 250 միլիկրամ քոլեսթերոլ կայ. բայց ասիկայ մեծ բան մը չէ՝ բաղդատմամբ 2-3 կրամ քոլեսթերոլին, զոր մարմինը կ'արտադրէ ամէն օր, մանաւանդ երբ նկատի ունենանք հաւկիթին բերած կարեւոր սննդանիւթերը՝ Լեսիթին, կ նուանիւթ, շատ օգտակար են. շաբաթական մէկ հաւկիթը՝ [illegible] թեթեւ ձեւին տակ արտօնուած է։

ՎՏԱՆԳ ՄԸ՝ ԿԱՐԱԳԸ

Բոլոր կենդանական իւղերը արգիլուած են քոլեսթերոլի դէմ սննդականոններուն մէջ։ Այս ընտանիքին են նաեւ կարագը, պանիրները, սերը, երշիկեղէնը, թացանները։ Կարագը շատ կ'աւելցնէ քոլեսթերոլը, որ կը սկսի նուազիլ երբ կարագին տեղ եգիպտացորենի իւղ գործածուի։ Միեւնոյն ատեն, կարագը կը թանձրացնէ արիւնը և կը դիւրացնէ մածնացումը։ Միւս կողմէ պէտք է շատ սպառել անճարպ միսերը։ Աղանդերը, խոզի և ոչխարի միսը կարելի եղածին չափ քիչ գործածել և ուժ տալ ձիու, եզան միսերու, որոնք բնաւ իւղ չունին։

ՍԵՐԸ ԱՌՆՈՒԱԾ ԿԱԹ

Երբ որոշ բանի մը դէմ պայքարելու համար սննդականոնի կը հետեւին, պէտք չէ երբեք մոռնալ սնունդի ընդհանուր հաւասարակշռութիւնը և այս կամ այն նիւթը վերցնելով սեղանէն, առաջ բերել ծանր հետեւանքներ։

Քոլեսթերոլը պակսեցնել ուզողներ պէտք չէ զրկել մարմինը քալսիումէ և կենսանիւթէ, որոնք առատ են կաթին, պանիրներուն և սերին մէջ։ Երբ քոլեսթերոլին բարձր չափը ծանր պարագայ մը չէ, կարելի է որոշ չափով թեթեւցնել սեղանը։

Սերը առնուած կաթ և մածուն ուտելու է ամէն օր։

ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԻ ԻՒՂԵՐ

Այս իւղերը կարող են պակսեցնել արեան քոլեսթերոլը։ Կենդանային ճարպերը վնասակար են, որովհետեւ զուրկ են այս նիւթէն, որուն քիմիական տարազը շատ որոշ է։ Այսուհանդերձ ճարտարարուեստի մէջ, որոշ ձեւեր ու նիւթեր կը գործածեն շատ անգամ բուսական իւղեր պատրաստելու համար։

ԼԱՒ ԻՒՂԵՐ

Ձէթը ամենէն քիչ կը պարունակէ այս նիւթէն, բայց եթէ յարմար ձեւով պատրաստուած է, եգիպտացորենի եւ արեւածաղիկի իւղին նման օգտակար է։ Կարելի է օգտագործել նաեւ ընկոյզի, սուսամի, սոյայի իւղեր. Նախընտրելի է հում վիճակով, սակայն մինչեւ 180 աստիճան տաքցուած ալ արտօնուած է։

ՀՍԿԵՆՔ ՄԵՐ ԾԱՆՐՈՒԹԵԱՆ

Բոլոր անոնք, որոնք իրենց չափէն աւելի կը կշռեն, պարտին հետեւիլ սննդականոնի նիհարնալու համար։ Քիչ ուտելով քիչ ճարպ կը ստանան։ Որոշ է որ քանի շատ ուտեն այնքան կ'աւելնայ քոլեսթերոլը։ Մարմինը ամենէն պարզ նիւթերէն ալ կարող է քոլեսթերոլ շինել. դուրսէն առնուածին քով պէտք է հաշուի առնել նաեւ ներսը պատրաստուածը, որ զանազան հոգեկան ու մարմնական ազդակներէ կախում ունի։

Ո՛Չ ԱԼՔՈԼ, Ո՛Չ ԾԽԱԽՈՏ

Պէտք չէ մոռնալ որ լեարդը կարեւոր դեր ունի ճարպերու իւրացումին, հետեւաբար, քոլեսթերոլի մեթապոլիսմին մէջ։ Պէտք է ուրեմն հսկել անոր առողջութեան, հրաժարելով ամէն տեսակ ալքոլէ, որ թոյնի դեր կը կատարէ։

Որոշապէս կարելի չէ պատճառը ըսել, բայց ծխախոտն ալ կը նպաստէ երակներու կարծրացումին եւ աթերոմի կազմութեան։ Այսպէս ցոյց կու տայ փորձը։

Պարզ կեանք մը, հանդարտ ու կանոնաւոր, առողջապահական ճաշացուցակներ, քոլեսթերոլին դէմ պայքարելու լաւ պայմաններ են։

ՄԷԿ ՕՐՈՒԱՆ ՄԷՋ ՃԱՇԱՑՈՒՑԱԿ ՄԸ

Նախաճաշ.— *Թէյ կամ սուրճ, սերը առնուած կաթ, պիսքոթ, շաքար։*

Կէսօրին.— *Բերիչէ անցուած հում սալեպղին, կաակարա միս, գետնախնձորի և ծաղկակաղամբի սալաթ, մածուն մը եւ պտուղ։*

Նախընթրիք.— *Թէյ կամ սուրճ, սերը հանուած կաթ, եփուած կամ խաշուած բանջարեղէն մը, պտուղ մը։*

Ընթրիք.— *Բանջարեղէնով ապուր, անճարպ միսով կլորակ, խաշուած եւ իւղթացախով բանջարեղէնով մը, մէկ պտուղ։*

Գիտական վերջին ուսումնասիրութիւններու համաձայն, շաքարները, այսինքն՝ այն նիւթերը, որոնք հիտրաթ մը դարպոն կը պարունակեն, ճարպերուն չափ պատասխանատու են քոլեսթերոլին կազմութեան համար։ **Ս.**

ԱՆԲԱՍԻՐ ՈՒԽՏԵԱԼԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

ապստամբներուն մէջ։ Հոն քանի մը տարի ապրեցաւ, սորվեցուց եւ սորվեցաւ, ծանօթացաւ Տարօնի եւ Սասունի բարբառին, անոնց քաջերուն, աւանդութեանց եւ ասպնջականութեան։ Մղեց պայքարներ, եղաւ Սասունի ապստամբութեան ղեկավարներէն։

Քիչ ետք զինք կը տեսնենք Ամերիկայի Հնչակեան Կուսակցութեան մէջ։ Նա այլեւս լիքր էր, ամբարած՝ շատ փորձ։ Նկարագրով եւ կոչումով հիմնովին տարբերեցաւ միւսներէն։ Անոր բովանդակ կեանքը եղաւ համակ նուիրում մը՝ Հայ Ազգային Ազատագրական պայքարին։ Հնչակեանութեան մէջ փայլեցաւ՝ զոհողութեան տիպար օրինակով մը։ Զատուեցաւ փառամոլական ձգտումներով, գծուծ ցաւերով, հեռու մնաց բսի-բսաւներէ, խմբմանքներէ։ Զսեցաւ անձնական տանու մարմաջը։ Ունեցաւ մէկ խեհալ, մէկ ձգտում, այն էր՝ ազգովին ճակատ յարդարել արիւնարբու տաճիկին դէմ, տիրանալ մեր ժողովուրդի հողային իրաւունքին, իրականացնել Հնչակեան Կուսակցութեան Մօտաւոր եւ Հեռաւոր Ծրագիրը։

Թափառեցաւ բովանդակ Ասիական Թուրքիա, Կիլիկիա, Ռուսահայաստան։ Մասնակցեցաւ Հնչակ. մարտերուն, քարոզեց ու քաջալերեց բոլոր անոնք, որոնք կը զոհաբերէին ազգին ազատութեան համար։ Կշտամբեց ու խարազանեց բոլոր սկեպտիկներն ու քուլամորթները։ Ծաղրեց ու յանդիմանեց հայ կրեսոսները՝ որոնք կը զլանային իրենց նիւթական կարելին բնել հայ յեղափոխութեան ի նպաստ։ Մտաւ եւ քարոզեց մոլեռանդ կրօնականները եւ ձրիակեր կղերները եւ տարին ծախուած դաւաճանները։ Նա գրեց տարերգութիւններ, խմբագրեց թերթեր, բարձրաղաղակ կանչերով յայտարարեց, թէ մօտ է հայ ազատագրութեան բացվող արշալոյսը։

Եւ իրաւամբ հայ աշխարհի անհամար զուլումն ու ողբերգութիւնը վերջ գտաւ, երբ Սարդարապատի լայնատարած դաշտին վրայ, մեր դարաւոր [illegible] հայ միասնականութեան բազուկին ուժով, եւ ազատութեան բացվող արշալոյսը իր բոլոր ճառագայթներով լուսաւորեց հայ տառապակոծ սրտերը։

Անոր երազը իրականացած էր։ Ազատագրուած Մայր Հայաստանը, որպէս ազգ եւ պետութիւն, ազգերու ընտանիքին մէջ իր պատուաւոր տեղը գրաւած էր։

Իրականացած էր Հնչակեանութեան եւ իր մեծ երազը - հիմնուած էր *Սոցիալիստ Հայաստանը*։

Այս ամբասիր լիտրը՝ Հնչակեան գործիչ խմբագիր *Սեդրակ Տաշճեան* է, որ այսօր, Քալիֆորնիոյ Լոս Անճելըս քաղաքին մէկ անկիւնը, խոր ծերութեան մէջ իր համեստ պայմաններով, բայց գոհ սրտով կ'ապրի, իր ընտանիքի սերնդին՝ ընկերուհի Աղաւնի Տաշճեանի հետ։

Ողջո՛յն այդ ամբասիր լիտրին։ Յարգա՛նք իր վաստակին։

ԱՐՇԱԿ ՎԱՍԻԼԵԱՆ
Ֆրեզնօ-ԱՄՆ

ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՅԱՒԵՐԺԱԿԱՆ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Խումբին իւրաքանչիւր պարը, հայ բնութեան և զանազան արուեստներուն նեյկայացումն է։ Նոյնիսկ այն պարագային երբ փոփոխութիւն կը կրէ – դասական պարի սկզբունքները մտցնելով ժողովրդային պարի ֆոլքլորին մէջ – ան չի կորսնցներ, ինչպէս կը հաստատէ հայկական պարի մշակոյթը։

Պարեր, որոնք կեանքը կը պատկերացնեն, առանցքի պարերը, երգի կատակի... ասիկա անկատար ցանկն է միշտ նորոգուող յայտագիրին։

Պարի հագուստներուն գոյները, ինչպէս բաց կապոյտը՝ «Կռունկներուն մէջ», նարնջագոյն-ոսկեգոյնը՝ «Բերդաւաներին մէջ», վարդագոյնը՝ «Մարինա»ին մէջ, գոյնզգոյն հագուստները՝ «Քոչարի»ին մէջ, աւելի փայլ մը կու տան ամէն ներկայացումի և զայն դիտելը աւելի հաճոյալի կը դարձնեն։

Շատ անգամ, հայկական պարի խումբը շրջապտոյտներ կատարած է Ս. Միութեան և արտասահմանեան երկիրներու մէջ և տեւական յաջողութիւն կը վայելէ։

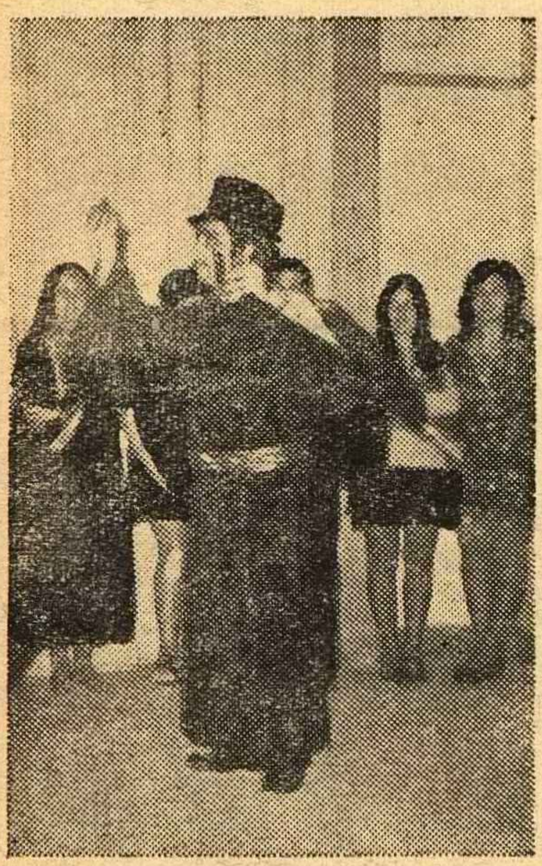
Խումբին մենապարի ինչպէս նաև խմբապարերու արուեստագէտները ուշագրաւ վարպետութիւն ցոյց կու տան։ Իրենց շարժումներուն ճկունութիւնը և ուժեղականութիւնը, կազմութեանց մէջ յայտնի հեզաճկուն ու դժուար շարժումները՝ եթէ երբեմն ժողովրդային պարի շրջածիրէն դուրս կ'ելլեն, սակայն անոնք կը պահեն իրենց ինքնուրոյն յատկանիշը և ազգային գիծերու ուժգնութիւնը, որոնք ոչ մէկ ուրիշ գիծի հետ չեն շփոթուիր։ Ն. Մ. Գ.

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԹԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
15 ՄԱՐՏ 1973

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԷՆ ՆԵՐՍ

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահի այն բոլոր բարեկամները, անդամներն ու համակիրները, որոնք ներկայ գտնուեցան Բարեկենդանի առթիւ կազմակեր-

«ԿԱԽԱՐԴԸ»
(Աւետիս Մովսէսեան)
(Լուսանկարներ՝ ՀՐԱՆԴԻ)

պուած դիմակաւոր և անդիմակ պարահանդէսին՝ որ տեղի ունեցաւ Շաբաթ, 3 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 9.30էն սկսեալ, հաճելի պահեր անցուցին ու զուարճացան մինչև առաւօտեան փոքր ժամերը։

Սրահին վարչութիւնը եւ Տիկնանց Յանձնախումբը օրեր շարունակ աշխատանքի լծուած էին, բծախնդրօրէն կազմակերպելու այս պարահանդէսը՝ որ տարիներէ ի վեր կանոնաւորապէս կը կազմակերպուի եւ տեսակ մը աւանդութիւն դարձած է սրահի գործունէութեան ծիրէն ներս։

Այս առթիւ սրահը գեղեցկօրէն զարդարուած էր և գոյնզգոյն

«ՀԻՓԻ»
(Ժոզէֆ Հաճէթեան)

լոյսերու մէջ կը շողար։ Այս աշխատանքը կատարած էին սրահի Հ.Մ.Մ.ական երիտասարդները։

«The Young Ones» խանդավառ նուագախումբը իր կարգին բերաւ յաջող մասնակցութիւն, խանդավառելով բոլորը եւ մանաւանդ պարի սիրահար երիտասարդ զոյգերը, որոնք ժամեր շարունակ առանց յոգնութեան նշան իսկ ցոյց տալու զուարճացան։

Համադամ կերակուրները՝ որոնք ճաշացուցակին մաս կը կազմէին, պատրաստուած էին սրահին ճարտար տիկիններուն կողմէ։

Կէս գիշերին տեղի ունեցաւ ծպտեալներուն տողանցքը։ Թիւով 13 ծպտեալներէն իւրաքանչիւրը՝ իր ծպտումը բնորոշող շարժուձեւերով շրջեցաւ հանդիսականներուն առջեւ։ Այս առթիւ նշանակուած դատական մարմինը՝ բաղկացած՝ Տիկիններ Գ. Թաքորեանէ, Մ. Բրուտեանէ, ՕՕ. Տոքթ. Ն. Սիմոնեանէ, Ս. Էօժիւրեանէ, Ց. Ջամպազճեանէ եւ Ռ. Շիմշիրեանէ ծպտեալներուն դասաւորումը կատարեց հետեւեալ կարգով.

ա.— «Կախարդը» (Աւետիս Մովսէսեան)։

բ.— «Հիփի» (Ժոզէֆ Հա-

«ԱՐՋԸ»
(Պերճ Ասլանեան)

ճէթեան) և «Արջը» (Պերճ Ասլանեան)։

գ.— «Արաբական խումբը» (Անահիտ Համբարձումեան, Վարդան Մովսէսեան և երկու փոքրիկներ)։

Մրցանակի արժանացած ծպտեալները ստացան արժէքաւոր մրցանակներ, իսկ մնացեալ բոլոր ծպտեալներուն տրուեցան քաջալերական նուէրներ։

Պարահանդէսի ընթացքին տեղի ունեցաւ նաեւ վիճակահանութիւն մը։ Արժէքաւոր պարգեւները սիրայօժար տրամադրուած էին համայնքիս կարգ մը առատաձեռն անդամներուն կողմէ։

Վստահ ենք որ բոլոր ներկաներն ալ մեզի նման գոհունակ հրաժեշտ առին, մտադրելով ամէն տարի չբացակայիլ Բարեկենդանի առթիւ Հայկական Ընթերցասրահին կողմէ կազմակերպուելիք պարահանդէսներէն։

Ն. Մ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանը պէտք ունի դիւանատան պաշտօնեայի մը, քարտուղար կամ քարտուղարուհի, որ գիտնայ հայերէն և արաբերէն լեզուները գրել և կարդալ, վարելու համար Ե.Գ.Մ. Հոգաբարձութեան և Ազգային Տուրքի Յանձնաժողովի քարտուղարութիւնը։

Գրաւոր դիմումնագիր ներկայացնել Ազգային Առաջնորդարանս, ամէն օր, առաւօտեան ժամը 9էն 1, բացի Կիրակի և տօն օրերէ։

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տէր և Տիկին Թորոս Տէր Ղազարեան 100 ե.դ., ողբ. Թամար Թիւն Գարահիսարեանի (Մոնթրէալ) մահուան տխուր առթիւ։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Պր. Գրիգոր Մարթայեանի ընդ Օր. Սիլվիա Սահակեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, Տէր և Տիկին Միսաք Տընկճեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Այրի Տիկին Լուիզ Բամպուքճեան, իր կողակցին՝ յաւէտ ողբացեալ Գէորգ Բամպուքճեանի մահուան քառասունքին առթիւ և անոր անթառամ յիշատակին կը նուիրէ.

Աղքատախնամին	1000
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	1000
Այծեմնիկին	1000
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	500
«Արեւ»ին	500
«Յուսաբեր»ին	500
«Ջահակիր»ին	500

Տոքթ. և Տիկին Լեւոն Խաչուպեան (Դամասկոս) իրենց սիրեցեալ հօր՝ ողբ. Գէորգ Բամպուքճեանի մահուան քառասունքին առթիւ և անոր անթառամ յիշատակին կը նուիրեն.

Աղքատախնամին	1000
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	1000
Այծեմնիկին	1000
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	500
«Արեւ»ին	500
«Յուսաբեր»ին	500
«Ջահակիր»ին	500

(Ստանալ Նուիրատուէն)

Վիրաբուժական գործողութենէ մը ետք իր ապաքինման ուրախ առիթով, ը՛կ․ր Արմենակ Էլպէկեան կ՚ընէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	100
Աղքատախնամին	100
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	100
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	100
Հ.Բ.Ը. Միութեան	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Այրի Տիկին Մարի Կէրիկեան և զաւակունք, իրենց ամուսնոյն և հօր՝ ողբ. Արամ Կէրիկեանի մահուան 12րդ տարելիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	100
Աղքատախնամին	100
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	100
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	100
Հայ Կարմիր Խաչին	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

ՈՄ, իր զաւակին տարեդարձին ուրախ առթիւ կը նուիրէ 100 ե.դ.։

Ողբ. Սաթենիկ Պարոնեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան, Տէր և Տիկին Զաւէն Պալեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

ՈՄ, ընկ. Թիւ 3415, 500 ե.դ., իր նուէրը։

ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Ողբ. Գէորգ Բամպուքճեանի մահուան քառասունքին առթիւ կը նուիրեն.

Տիկին Հերմինէ Դաւիթեան	500
Տէր և Տիկ. Արամ Թագւորեան	500

(Լիբանան)

ՍՏԱՑԱՆՔ

Շնորհակալութեամբ ստացանք, գրող Երուանդ Պարսումեանի՝ «Ծոցք ի Ծաւ» պատմուածքներու հատորը, հեղինակին կողմէ մակագրուած։

Այս գիրքը՝ որ կը բաղկանայ 204 էջերէ, լոյս տեսած է Պէյրութի մէջ՝ «Սեւան» տպարանէն։

Ստանալու համար դիմել հեղինակին.

E. BARSOUMIAN
P.O. Box 6651
Beirut, Lebanon

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ
ԳԱՀԻՐԷ

Այսօր, Հինգշաբթի, 15 Մարտ 19 3, կ.ե. ժամը 9|ն

ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ
ԸՆԿԵՐ ԽԱՉԻԿ ԳԱՍԱՊԵԱՆ
ՆԻՒԹ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ
«ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ՓՈՇԻ ՕՃԱՌԸ» (SAVO)
Ներկաներուն զանազան անակնկալներ
Հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Հինգշաբթի, 22 Մարտ 1973, կ. ե ժամը 8.30ին

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՏԻՒ ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒՆ
ՍԻՐԱԼԻՐ ՀՐԱՒԷՐ ԲՈԼՈՐԻՆ

Կիրակի, 25 Մարտ 1973, առաւօտեան ժամը 8.30ին

ՋՐՕՍԱՊՏՈՅՏ ԴԷՊԻ ՖԱՅՈՒՄ

Մասնակցութեան սակ՝ (կէսօրուայ ճաշով) 160 ե.դ.
(անդամներուն մասնաւոր զեղչ)
Արձանագրութիւնները կը փակուին Հինգշաբթի 22 Մարտին

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր— ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 471—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 22 ՄԱՐՏ 1973 — ՀԱՏԸ ՉՈՐՍ ՔԷ 3 եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. — عدد رقم ٤٧١ – الخميس ٢٢ مارس ١٩٧٣

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՒՐՔԸ ԵՒ ԱՆՈՐ ԱՂԵՐՍԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՅԱՏԵՒՄԱՆ ՀԵՏ

Սփիւռքի մէջ, հայ ազգի գոյութեան կը սպառնան յաղաքական վտանգներէ աւելի՝ յարոյական եւ, մանաւանդ, տընտեսական վտանգներ։

Ըստ տնտեսագէտներու, ազգ մը, որ տնտեսապէս քայքայուած է, ուժ չի ներկայացըներ եւ ոչ ալ հաւաքականութիւն, ու կը նկատուի գերի ազգ մը եւ չի կրնար ազատ ըլլալ նոյնիսկ իր խրճիթին մէջ։ Նափոլէոն շատ իրաւամբ ըսած է «Երբ ազգ մը նոյնիսկ կրանիթէ շինուած ըլլայ, տնտեսագէտներու տեսութիւնները բաւական պիտի ըլլային զայն փոշիի վերածելու համար»։

Հակառակ տնտեսագէտներու տեսութիւններուն, հակառակ Թրքական աննկարագրելի ցեղասպանութեան եւ ոճիրներուն, գաղթաշխարհի հայութիւնը, 1920էն մինչեւ 1930, կրցաւ իր սեփական աշխատանքով տնտեսապէս եւ քաղաքականապէս զօրանալ. եւ բարձրացուց հաւատքի եւ լոյսի զանգակատուներ, ստեղծեց կրօնական ու մշակութային կազմակերպութիւններ եւ ունեցաւ եկեղեցիներ, ակումբներ, գեղեցիկ մարզադաշտեր եւ պայծառ ճեմարաններ։

Սկզբունք, նպատակ եւ ծրագիր անհրաժեշտ էին՝ ձեռնարկելու համար զանգուածային այս գործերուն, նկարագիր, կարգապահական ոգի ու գիտակցութիւն կարեւոր էին՝ Եղեռնէն ազատող սերունդին, կազմելու համար ընկերական ու ազգային շէնքը։ Վիթխարի ու հսկայական գործ մը, զոր կրցան գլուխ հանել մեր ազգին կրօնական ու քաղաքական առաջնորդները։ Անոնք իրենց կորովով, ներշնչումներով, ազգային ու քաղաքական հաւատքին ուժով, իրենց առողջ եւ իրապաշտ դաստիարակութեամբ՝ հայութեան զանգուածներուն ներշնչեցին հայրենասիրական ոգի, կամքի ուժ, որպէսզի այդ զանգուածները բարոյապէս ու տնտեսապէս կարենան բարձրանալ, զարգանալ եւ քալել «դէպի աղբիւրը լոյսին»։

Դժուարութիւնները մեծ էին, տնտեսական հակամարտութիւնները՝ սուր, սակայն, խորքին մէջ, ազգային գիտակցութիւնը արթուն էր սրտերուն մէջ։

Քառասուն տարի ետք, հիմնովին տարբեր է կացութիւնը: Մինչեւ երեսնական թըւականները, մեզ վարող կարգախօսը վերականգնումի ու ազգային վերակազմութեան ազնիւ կիրքն էր, մինչ 1960էն սկսեալ հիասթափումի, յուսախաբու-

թեան եւ համակերպումի զգացումը սկսաւ զգալի դառնալ:

Շատ կը լսենք ազգասիրութեան կամ հայրենասիրութեան մասին գաղթաշխարհին մէջ մեր քաղաքական ու մշակութային բոլոր կազմակերպութիւնները կը ձգտին կատարել ազգապահպանման գործ. բայց ի՞նչ է ազգը, զոր կ'ուզենք կերտել ու պահել:

Ազգը մարդկային էակներու համախմբում է: Ազգութեան ազդակներն են հայրենիքը հայրենի տունը, մայրենի լեզուն, գրականութիւնը, ազգային աւանդութիւնները եւ ազգային պետական գաղափարն ու դրութիւնը։ Իրենց ընդհանուր գիծերով՝ ասոնք են այն նիւթական ու բարոյական տարրերը, որոնք կը կազմեն հայ ազգը։ Ուրիշ բացատրութեամբ՝ մշակութային ազգութիւն եւ քաղաքական ազգութիւն սերտօրէն կապուած են իրարու։

Քաղաքական բոլոր պատերազմները, ազգային բոլոր պայքարները, իրենց խորքին մէջ, մշակութային ու տնտեսական պայքարներ են:

Ներկայիս, ազգեր իրարու դէմ կը պայքարին, քաղաքականէ աւելի՝ տնտեսական գետնի վրայ։ Անոնք կը ջանան տնտեսական շահեր ապահովել, տնտեսական դաշինքներ եւ համաձայնագրեր ստորագրել պարզապէս իրենց տնտեսական շահերը ապահովելու համար:

Ներկայիս, հսկայ պետութիւններ, հայրենիք ու մշակոյթ ունեցող ազգեր, հսկայական պիտոյք կը ներկայացնեն իրենց ընկերային, կրթական եւ մշակութային յառաջդիմութեան համար:

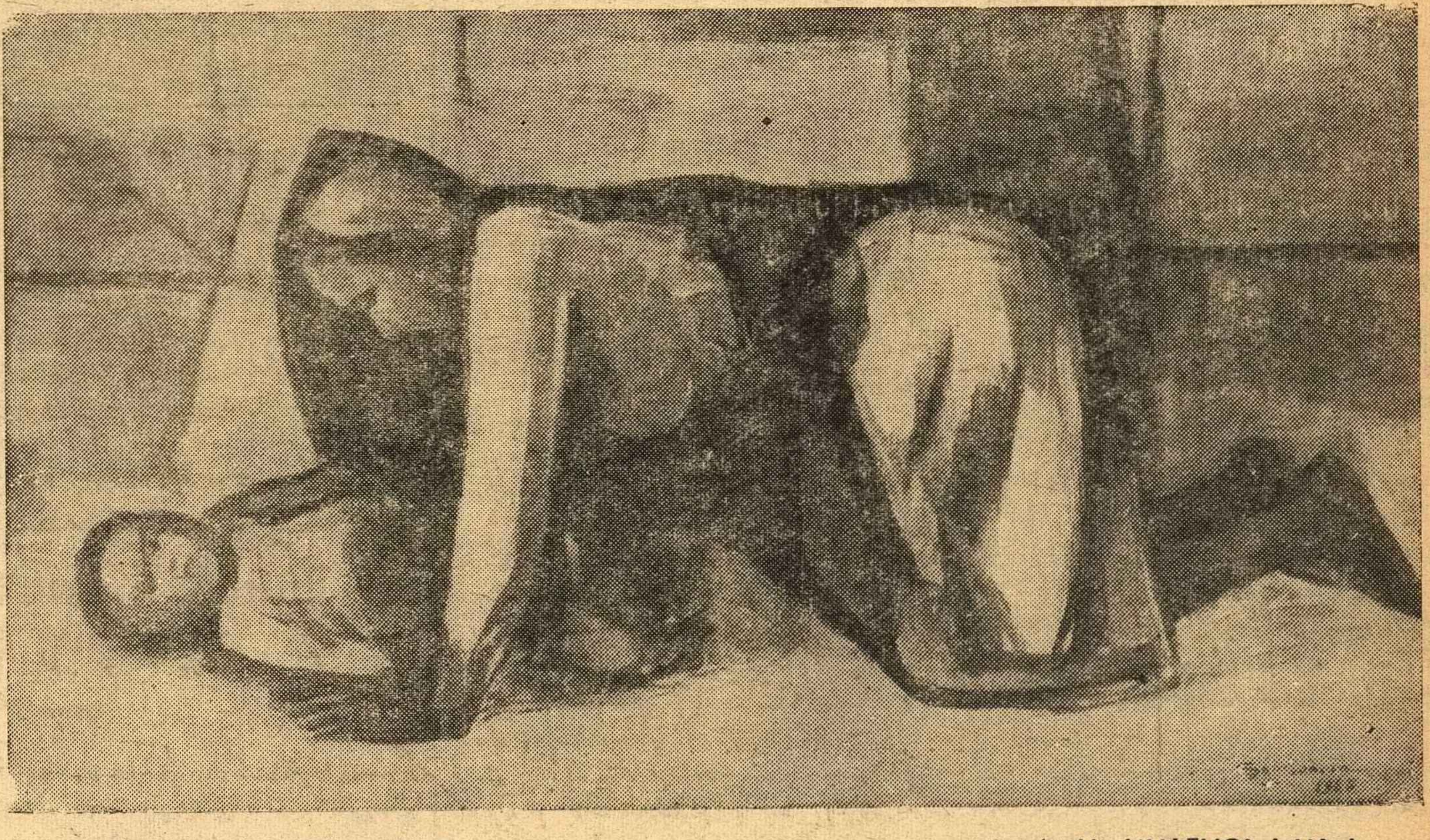
Սփիւռքահայութեան համար, մեր ազգային գոյութեան երկու գլխաւոր ազդակները՝ հայ ազգի դարաւոր եկեղեցին եւ կրթական հաստատութիւնները, վտանգի ենթարկուած են՝ օտար երկիրներու եւ օտար մշակոյթներու կողմէ։

Սփիւռքահայ սերունդներուն գլխաւոր մտահոգութիւնն ու ձգտումը պէտք է ըլլայ, իր ապրած երկրին ու պայմաններուն համապատասխան՝ կըրթական եւ ընկերային կազմակերպութիւններով եւ համագործակցական ոգիով թումբ կանգնել այլասերման դէմ

Սփիւռքի նորահաս սերունդը՝ մեր աւանդութիւններուն ու արժէքներուն հանդէպ պէտք եղած ուժգնութիւնը չունի եւ ան կը տառապի օտարացումի եւ այլասերման վախէն։ Նոր

(Շար. տես էջ 2)

ՈՂՋՈ՛ՅՆ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐՈՒԱՆ

«ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԳՈՒՐԳՈՒՐԱՆՔ» — Գործ՝ Ս. ՍԱՄՍՈՆԵԱՆԻ

ՄՕՐՍ ՀԱՄԱՐ ԳԱԶԷԼ

Ցիշում եմ դէմքը քո ծեր, մայր իմ անուշ ու անգին,
Լոյս խորշոմներ ու գծեր, մայր իմ անուշ ու անգին։

Ահա նստած ես տան դէմ ու կանաչած թթենին
Դէմքիդ ստուեր է գցել, մայր իմ անուշ ու անգին։

Նստել ես լուռ ու տխուր, հին օրերն ես յիշում այն,
Որ եկել են ու անցել, մայր իմ անուշ ու անգին։

Եւ յիշում ես քո որդուն, որ հեռացել է վաղուց.
Ո՞ւր է արդեօք հեռացել, մայր իմ անուշ ու անգին։

Ի՞նչ է արդեօք հիմա նա, ո՞ղջ է արդեօք, թէ մեռած,
Եւ ի՞նչ դռներ է ծեծել մայր իմ անուշ ու անգին։

Եւ երբ յոգնած է եղել, և երբ խաբուել է սիրուց —
Ի՞մ գրկում է նա հեծել, մայր իմ անուշ ու անգին։

Մտորում ես դու տխուր և օրրում է թթենին
Տխրութիւնը քո անծիր, մայր իմ անուշ ու անգին։

Եւ արցունքներ դառնաղի ահա ընկնում են մէկ-մէկ
Քո ձեռքերի վրայ ծեր, մա՛յր իմ անուշ ու անգին...

ԵՂԻՇԷ ՉԱՐԵՆՑ

ՄԻՈՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ԳԵՐՇ. Տ. ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆՏՐՈՒԱԾ

Հաճոյքով տեղեկացանք, թէ Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդ Սրբազանը՝ Գերշ. Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեան ընտրուած է փոխ-նախագահ Ամերիկայի Եկեղեցիներու համազգային խորհուրդին։

Եկեղեցիներու Համազգային Խորհուրդի պատմութեան մէջ առաջին անգամն է՝ որ Արեւելեան Եկեղեցւոյ պատկանող հոգեւորական կը կ'ընտրուի այս բարձր պաշտօնին համար։

ՊՐ. ՊԵՏՐՈՍ ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ

Օգտակար եւ Շինիչ Դասախօսութիւնը

Անցեալ Հինգշաբթի, 15 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 9.30ին, Հելիոպոլսոյ Կոկանեան Սրահին մէջ, խիստ շահեկան դասախօսութիւն մը կատարեց՝ եգիպտահայ ծանօթ ազգայինն, գործարանատէր Պր. Պետրոս Պետիկեան, «Համաշխարհային տնտեսական թննուկը» նիւթին շուրջ։

Մեծ թիւով հետաքրքիր հայեր, դրամատէր եւ ոչ դրամատէր, բայց բոլորն ալ հետաքրքրուած դասախօսութեան այժմէական նիւթովը եկած էին ունկնդրելու եւ առաւել կամ նուազ չափով գաղափար մը կազմելու՝ աշխարհի քաղաքականութեան գլխաւոր հիմը կազմող տնտեսագիտութեան զանազան տեսութեանց վրայ։

Սրահի ատենապետ Պր. Ա. Սարուխանի բացման խօսքէն ետք, յարգելի բանախօսը բեմ բարձրացաւ ու աւելի քան 40 վայրկեան տեւած իր դասախօսութեան ամբողջ ընթացքին, ներկաներուն ուշադրութիւնը լարուած պահեց իր վրայ։

Պր. Պետիկեան լուրջ պատրաստութեամբ մը ներկայացաւ իր ունկնդիրներուն։ Ան յստակ եւ փաստացիօրէն պարզեց աշխարհիս ներկայի տնտեսական կացութիւնը՝ սկսեալ գերան երկիրներէն մինչեւ նորանկախ երկիրները։

Ան յաջորդաբար խօսեցաւ այդ երկիրներու կեանքի մակարդակին մասին, որ պայմանաւորուած է երկրին տնտեսական վիճակին հետ: Փաստացիօրէն եւ թուանշաններով ցոյց տուաւ, թէ ճարտարարուեստականօրէն զարգացած երկիրներու կենսամակարդակը ինչպէս արագընթաց կը բարձրանայ, մինչդեռ թերան երկիրներու մէջ այդ յառաջացումը տեղի կ'ունենայ շատ դանդաղօրէն։ Այսպէս,

(Շար. տես էջ 2)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՓՈՆՏԱՑ

«ՈՒՇ ԼԻՆԻ ՆՈՒՇ ԼԻՆԻ»

ՕՓԵՐԷԹԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԵՑԱՒ ՄՈՆԹՐԷԱԼԻ ՄԷՋ

Հանդիսականներու ծափահարութիւնները եթէ կ'ուղղուին խաղին հեղինակին, այսուհանդերձ հեղինակը բարձրացնողը դերասանն է։

Որքա՜ն ընտիր թատերախաղեր նսեմացած են՝ տկար դերասաններու ձախաւեր խաղարկութիւններովը, և որքա՜ն համեստ թատերախաղեր ալ փսեմացած են՝ ճարտար դերասաններու յաջող խաղարկութիւններովը։

Երիցանցի հեղինակութիւնը եղող «Ուշ Լինի Նուշ Լինի» օփերէթին՝ սիրողներու կողմէ բեմադրուելուն առթիւ, կարելի է յայտնել, թէ կատարեալ համադրութիւն մը կար խաղին սիրունութեան և զայն ներկայացնողներուն միջև և երկուքն ալ եղան լրացուցիչներ։

1973 Յունուար 21, կ. ե. ժամը 7ին, Մոնթրէալի (Գանատա) Ուիլեըմ Հինկըսթըն Օտիթորիում կոչուած թատերասրահին մէջ բեմադրուեցաւ այդ օփերէթը, երաժշտական ղեկավարութեամբ «Մաէսթրօ» Երուանդ Ալեքսանեանի (եգիպտահայ), Տիկ. Արփինէ Շալճեանի թատերական և բեմական ղեկավարութեամբ, և կազմակերպութեամբ տեղւոյն Համազգային ընկերակցութեան։

Գոհացուցիչ երեւոյթն ալ այն էր՝ թէ ոչ մէկ մուտքի տոմս ուղարկուած էր և տոմսերը սպառուած էին կանուխէն։ Ափսոս, որ այդ թատերասրահը միայն հինգ հարիւր աթոռ ունենալուն պատճառով՝ շատեր՝ զրկուեցան այդ հաճելի օփերէթը վայելելէ։

Կովկասահայ դերասանական փրոֆեսիոնել թատերախումբերէն ետք, Մոնթրէալի սիրողներու այս թատերախումբը կէս մը փրոֆեսիոնել հանգամանք առած էր՝ շնորհիւ փորձ ունեցող ուժերու։ Անոնց կարգին պէտք է յիշել մասնաւորաբար հայ և օտար բեմերու երկու զարդերը, որոնք երկար տարիներ կոփուած են Գահիրէի Պետական Օփերային մէջ, մասնակցելով խումբերուն բեմադրութիւններուն։ Այս արուեստագէտուհիներն են՝ Տիկ. Սէլմա Բէքըլըքեան և Տիկ. Արփինէ Շալճեան։ «Առաջինը Մեցցօ Սոփրանօ, երկրորդը Սոփրանօ»։

Կովկասեան օփերէթներուն նօթագրութիւնները արտասահման հասած են իրենց հարազատութեան մէջ, բայց սփիւռքի զանազան հայաշատ կեդրոններու մէջ մեր երաժշտական ղեկավարները դժուարութեան մատնուած են՝ տարիներու ընթացքին ձեռքէ ձեռք, փորձէ փորձ, բեմէ բեմ քաշքշուած նօթագրութիւններուն շատ մը թերթիկներուն կորուստներովը։ Նման պարագաներուն, ղեկավար մը ստիպուած է եղանակ մը յարմարցնել կորսուածներուն տեղ։ Այդ աշխատութեան մէջ շատ ճարպիկ և ճարտար է Մաէսթրօ Երուանդ Ալեքսանեան, որուն պատշաճեցումները կը գոհացնեն ամենէն դժուարահաճ և բծախնդիր ունկնդիրներն ալ։

Տեղին է յիշել, թէ մեր մէջ քիչ չէ թիւը անոնց որոնք կը շփոթեն օտար օփերէթները՝ հայկական օփերէթներուն հետ։

Այսպէս, երբ «Ուշ Լինի Նուշ Լինի» օփերէթը հայկական է և տակաւին «Սա չլինի Նա Լինի» օփերէթը հայկական չէ, և անոր հեղինակն է Ատրպէճանցի երաժշտագէտ յօրինող՝ Ուզէիր Հաճիբէկով, որուն հեղինակութիւններէն կարելի է յիշել «Արշին Մալ Ալան» «Լէյլին և Մէճնուն» «Էր Վէ Ավրատ» «Շէյխ Սէնամ» «Ասլի և Քէրիմ» «Հարուն և Լէյլի», «Բէօր Օղլի»։

Վերոյիշեալ յօրինող Հաճիբէկով, հեղինակն է Ատրպէճանի պետական հիմնին, եղած է չքանըշանակիր, բարձրագոյն տիտղոսներով։ Ծնած է 1885ին Շուշի՝ Ղարաբաղ և մեռած 1948ին՝ Պաքու։

ԴԵՐԱԿԱՏԱՐՆԵՐ ԵՒ ԽԱՂԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Երբ կը խօսիմ դերակատարներէն գլխաւորներէն ոմանց վրայ, կ'արտայայտուիմ իբրեւ անոնց մէկ բեմընկերը՝ անցնող տարիներու ընթացքին։

Սելման՝ Վիգթօր Հիւկոյի «Թշուառները» խաղին մէջէ Օսկար Ուայլտի «Հովահարը» թատերգութեան մէջ։

Արփինէ՝ Սանտալճեանի «Մարօ» օփերէթին մէջ։ Փառաւորն Արթօ Նշանեանը «Սայաթ Նովա» օփերէթին մէջ, եւայլն, եւայլն։

Սէլմա Պէքըլըքեան (Շողիկի դերով) օփերէթը դէպի օփերա փոխադրող թաւշախոր ձայնովը։ Երբ Փարիզի օփերէթներուն մէջ երգչուհիին ձայնը արծաթահնչուն է, այստեղ Տիկ. Սէլման Փալօ Գազալի թաւ չութակն է, լրջաթովչութիւն մը սփռելով թատերասրահին մէջ։ Անոր խաղարկութիւնը լրջագուարճ է, խաղարկութիւն մը՝ որ հանդիսականին կը պարտադրէ հոգեպէս հրճուիլ և ոչ արտաքին վաղանցուկ զբօսանք։

Արփինէ Շալճեան (Նազիկի դերով) մօտակայ անցեալի հայ բեմի փոքրիկ չուտիկը, իր տաղանդաշատ հօր ողբ. Գրիգոր Բագրատունիի (դերասան թատերագիր) բեմընկերուհին, իսկ ներկայի գեղագուարճ, կենսախինդ և վերջապէս իր անուան պէս արփիաճաճանչ Տիկին Արփինէն, թատերախաղին պատասխանատուն։

— Արթօ Նշանեան (Օհանի դերով) պատկառելին։ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ դպրապետը և հայ բեմին Grand Premier դերապետը անհա։ Այդ ներկայացման գաւազանակիր «Մարէշալը», և արգէն բաւական է։

Սուրէն Գասապեանի չինած տէգօրները պզտիկ կուգային Զըպլախ գեղին աղա Օհան, Նշանեանին։

Դժբախտաբար յայտագիր տպագրուած չըլլալուն պատճառաւ, կարելի չեղաւ մեզի անծանօթ նորահասներուն անուններուն տեղեկանալ։ Այսուհանդերձ, մնացեալները անխտիր պահեցին խաղին ներդաշնակութիւնը՝ գոհացուցիչ խաղարկութիւններով։

Պէտք է խոստովանիլ, թէ ներկայացումը պատրաստուեցաւ և բեմադրուեցաւ Գանատական խիստ ձմրան մը ընթացքին։

Յաճախ զէրօ սանթիկրատէն քսանըհինգ աստիճան աչափ վար սառնամանիքին, սիրայօժար մասնակցող դերակատարները փորձի գացին։ Իսկ Մաէսթրօ Երուանդ Ալեքսանեան, Ներկայացման օրը տարին վրայ անկումի մը հետեւանքով ցաւատանջ ղեկավարեց նուագախումբը և երգերը։

Վերոյիշեալները նկատի ունենալով, մեզի կը մնայ յարգանք ընծայել այդ զոհաբերութեան ոգիին՝ յանուն հայ գեղարուեստին։

Մեր անկեղծ և ջերմագին շնորհաւորութիւնները անխտիր բոլորին։

Մոնթրէալ 22-1-1973 Խ. Տ.

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ համայնքիս սիրուած երիտասարդներէն՝ Տոքթ. Յակոբ Մաճմանեան, օրերս Պէյրութի մէջ

ՏՈՔԹ. ՅԱԿՈԲ ՄԱՃՄԱՆԵԱՆ

մասնակցած է Ամերիկեան Համալսարանի E.C.F.M.G.-ի քննութեան եւ յաջողութիւն ձեռք բերած։

Այս ուրախ առիթով խմբագրութիւնս կը շնորհաւորէ խոստումնալից հայ երիտասարդ բժիշկը եւ անոր ծնողները, ու կը մաղթէ նորանոր յաջողութիւններ։

ՄՕ. ԵԴՈՒԱՐԴ ՑԱԿՈԲԵԱՆԻ ՇԱՀԵԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ Չորեքշաբթի, 14 Մարտի երեկոյեան, Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան «Թէքէեան» սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ յոյժ շահեկան դասախօսութիւն մը, նուիրուած ազգային-հայրենասիրական երգերու։

Դասախօսն էր յայտնի երաժշտագէտ Մօ. Եդուարդ Ցակոբեան, որ հանգամանօրէն ներկայացուց իր նիւթը, մանաւորապէս անդրադառնալով 19րդ դարուն հայ գիտակցական վերածնունդին ստեղծագործուած ազգային-հայրենասիրական երգերուն մասին, որոնք ժողովրդականացած և փոխանցուած են սերունդէ սերունդ՝ հասնելով մինչեւ մեր օրերը։ Ցակոբեան մանրամասն տեղեկութիւններ տուաւ այդ երգերուն, խօսքերուն և երաժշտութեան հեղինակներուն կեանքին մասին։

Իր նիւթին կապակցութեամբ, ան ցոյց տուաւ նաեւ հայ երաժշտական իրականութեան մէջ լոյս տեսնող մեր առաջին երաժշտական պարբերաթերթերը, որոնցմէ «Քնար Հայկական» հան. դէսին քանի մը հազուագիւտ համարները։

Ցակոբեան անդրադարձաւ սովետահայ իրականութիւնը ցոլացնող հայրենասիրական նոր երգերուն մասին։

Այս ոգեշունչ և հետաքրքրական դասախօսութեան՝ մեներգներով իր թանկագին աջակցութիւնը բերաւ սիրուած երգչուհի Տիկ. Մարկրիթ Ցակոբեան։ Ընկերնդրուեցան նաև Ա. Շահմուրատեանի կատարումները։

Դասախօսութեան աւարտին, Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան ատենապետ Պր. Վահագն Տէփոյեան, խօսք առնելով, իր անկաշառ գնահատանքը յայտնեց դասախօսին և երգչուհիին։ Ցարգելի ատենապետը իր խօսքերը եզրափակեց հետեւեալ նշանակալից բառերով. «Եթէ Մօ. Եդուարդ Ցակոբեանի ունեցած երաժշտական դիւանը գանձ մըն է մեր մշակոյթին համար, ինք՝ Ցակոբեան գանձ մըն է մեր գաղութին համար»։

Զ. Գ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՒՐՔԸ ԵՒ ԱՆՈՐ ԱՂԵՐՍԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՅԱՏԵՒՄԱՆ ՀԵՏ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

սերունդներուն համար հայ ազգային արժէքները՝ աւանդութեան վերածուած են և ապրող ու ներկայ իրականութեան մէջ զարգացող տուեալներ չեն։

Ինչով կրնանք հպարտանալ, եթէ Սփիւռքի մէջ մեր քաղաքացիական պատկանելիութեան հետ՝ չկարենանք պահել հայ ազգային պատկանելիութիւնը։

Անցեալին, թուրքը ջանաց ցեղասպանութեամբ և ուրիշ միջոցներով ֆիզիքապէս և տնտեսականապէս քայքայել մեզ իբրեւ ազգ։ Սփիւռքի մէջ, այսօր, օտար և քաղաքակիրթ ազգեր իրենց յոռի բարքերով, նիւթապաշտութեամբ և անձնապաշտութեամբ մը սպառնան մեր ընտանեկան, ընկերային, ու մշակութային սրբութիւններուն։

Անցեալին, հայը իբրեւ ծնողք մինչեւ ողն ու ծուծը հայ էր և կը կատարէր ո՛չ միայն ծնողական պարտականութիւն, այլեւ հայրենիքի պարտականութիւնը։ Ներկայիս, ուրիշ ազգերու հայրենիքները՝ մեծագոյն օժանդակ են ծնողական մտահոգութեանց։ Սփիւռքի հայ ծնողքը պէտք է դառնայ իր զաւակին մանկավարժը, անոր հայոց պատմութիւնը, աշխարհագրութիւն ու մայրենի լեզու աւանդող մը, դառնայ սիրտ ու հոգի և ազգային գիտակցութիւն ճաղորդող մը։

Ներկայիս, հայ ծնողներու մէկ կարեւոր մասին տկարութիւնը ա՛յն է, որ անոնք տարօրինակ տկարութեամբ մը և աններելի առատաձեռնութեամբ, իրենց զաւակներուն ընծայած են նիւթական այն անհուն բարիքները, որոնց միջոցաւ զաւակները կը շփանան և կը կազմեն այն սխալ գաղափարը, որ ապրիլը դիւրին խաղ մըն է։ Այս դիւրութիւնը զանոնք կը տկարացնէ կեանքի գալիք փոթորիկներուն դէմ։

Ահա այս է պատճառը, որ հայութիւնը չէ կրցած հարուստ ընկերութիւն մը կազմել։ Որովհետեւ ճոխ ու փարթամ կեանքը ենթականերուն մէջ կ'արթնցնէ ի ծնէ հարուստ ըլլալու գիտակցութիւն մը և պատճառ կը դառնայ անհատապաշտութեան և իր ազգին միջին ու աղքատ դասակարգը արհամարհելու մոլեգնութեան։ Փարթամ կեանքը, նորահաս սերունդը կը հեռացնէ իր ազգային հաւաքականութեան համեստ խաւերուն մօտենալու պարտականութենէն, համեստ խաւերը հասկնալու և անոնց մտահոգութիւններուն, տառապանքներուն հաղորդակից դառնալու կարելիութիւններէն։

Սփիւռքահայութեան մշակութային ու ֆիզիքական գոյութեան համար անհրաժեշտ են՝ իրերահասկացողութիւն, միասնականութիւն, հաւաքական կամք և աշխատանք, որպէսզի հայը կառչած մնայ իր ազգային սրբութիւններուն, ազգային սահմանադրական օրէնքներուն։

ՇԱՀ ԱԶԻԶ

(Ցապաւումներով)

ՊՐ. ՊԵՏՐՈՍ ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ ՕԳՏԱԿԱՐ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

ըստ յարգելի դասախօսը, երբ Միացեալ Նահանգներու մէջ կենսամակարդակի բարձրացման միջինը 1960-70ի (10 տարուան) ընթացքին աւելցած է 550 տոլարով՝ իւրաքանչիւր անձի համար, նոյն այդ ժամանակաշրջանին բերան երկիրներուն մէջ բարձրացումը եղած է միմիայն 50 տոլարով։

Այս կացութիւնը, որ շուրջ 200 տարուայ յետամնացութիւն մը կ'ենթադրէ կարգ մը բերան երկիրներու համար, անհրաժեշտ կը դարձնէ, որ այդ երկիրները ունենան հետեւեալ գլխաւոր միջոցները, աւելի արագօրէն կարենալ բարելաւելու իրենց ազգաբնակչութեան կենսամակարդակը։ Այդ միջոցներէն գլխաւորներն են, առաջին՝ կառավարողներ, երկրորդ՝ դրամագլուխ եւ երրորդ՝ մեքենաներ։

Յարգելի բանախօսը շեշտեց որ երկրի մը տնտեսական յառաջդիմութեան գլխաւոր ազդակը՝ ներքին առեւտուրն է, այսինքն երկրին արտադրութեանց գլխաւոր քանակութեան սպառումը՝ երկրին բնակչութեան կողմէ։ Ան բազմաթիւ օրինակներ բերաւ Անգլիայէն, Միացեալ Նահանգներէն, Գերմանիայէն, Ճափոնէն եւ այլ բարձր ճարտարարուեստական երկիրներէ։

Դասախօսութեան աւարտին, ներկաներուն կողմէ եղան զանազան հարցումներ, ոմանք տեղին եւ ոմանք անտեղի, որոնց սիրայօժարօրէն պատասխանեց Պր. Պետիկեան։

Կ'արժէ, որ Պր. Պ. Պետիկեան ոչ միայն կրկնէ իր այս դասախօսութիւնը՝ այլ սրահներու մէջ, այլեւ զայն տրամադրէ, որ հայ մամուլի միջոցաւ սեփականութիւնը դառնայ զարգացած մեր նոր սերունդին։

Կը շնորհաւորենք Պր. Պետիկեանը՝ մեզի հրամցուցած իր այս շինիչ եւ օգտակար դասախօսութեան համար։

Ս. Գ.

ՀԱՒԱՏՔԸ ԻՍԿԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԻՆ ՄԷՋ

ՄԻՆԱՍ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆԻ ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆԸ - ՄԻՆ Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳԾԱԳՐԻՉՆԵՐԷՆ - ԱՄԲՈՂՋԱՑՈՒԱԾ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ

Ս. Հայաստանի կերպարուեստը իրաւամբ լայն արձագանգ գտած է Ս.Ս.Ռ.Մ.ի մէջ, եւ Անդր-Կովկասի այս հանրապետութեան ճկառմամբ աճխոյժ հետաքրքրութիւն յառաջացուցած՝ արտասահմանի մէջ: Վրձինի եւ քանդակագործութեան վարպետներու անուններ, ինչպէս՝ Մարտիրոս Սարեան, Երուանդ Քոչար, Արա Սարգիսեան, Եարութիւն Կալենց, Գրիգոր Խանճեան շատ ճանչցուած են Ս. Հայաստանի կերպարուեստը, անոնց մեծ զանազանութեամբ եւ իր ազգային ցայտուն նկարագրով, հազար մէկ կապերով կապուած է Սովետ բազմազգի արուեստին հետ։ Մինաս Աւետիսեան, մին՝ Հայաստանի տաղանդաւոր նկարիչներէն, մեծ հաստատակամութեամբ արուեստագէտ մըն է: Բոլորէն ճանչցուած իր տաղանդին ծաղկումը՝ պայմանաւորուած է ընկերվարական ընկերութեան կազմութեամբ:

1960ին, Լենինկրատի Գեղարուեստից Ակադեմիայի մէջ, հայ նկարիչ մը՝ Մինաս Աւետիսեան, 32 տարեկան, կը պաշտպանէր ուսմանց աւարտական իր թէզը։ Իր «Լեռներու մէջ ճանապարհ» պաստառը, նուիրուած՝ ճամբայ շինողներուն, շատ լաւ գնահատուեցաւ արուեստի քննադատներուն կողմէ։ Աւետիսեանի ուսուցիչները, ընդ որս Սովետ հռչակաւոր գծագրիչ Գորիս Իոկանսոն, մեծ ապագայ մը կը նախատեսէին։

Նոյն տարին, բոլոր գծագրութիւն սիրողներուն ուշադրութիւնը գրաւեց՝ իր «Ճաճուր» (արուեստագէտին ծննդավայրը) բնանկարով: Ուսանող մը չէր այլեւս, այլ՝ հասուն վարպետ մը, որ իր ուրոյն հայեացքը ունէր աշխարհին հանդէպ, արտայայտելու իր անձնական միջոցներով։ Նոր գծագրիչի մը ներկայութեան էին։

«Ճաճուր» աշխոյժ բանավէճ մը յառաջացուց մամուլին մէջ։ Արուեստի ամենադժուարահաճ քննադատները նոյնիսկ, որոնք սովորաբար չեն աճապարեր եզրակացնելու համար, այս նկարը կը նկատէին որպէս մին արդի հայ նկարչութեան ամենակարեւորներէն։

Ասիկա բարձր գնահատանք մըն էր, որովհետեւ, այդ շրջանին հայ նկարչութեան մէջ կը հաշուէին այնքա՜ն յայտնի վարպետներ՝ որպիսիքն էին Սարեան և Կալենց:

Մարտիրոս Սարեան, հայ նկարչութեան պատրիարքը, մահացած 1972ին, Աւետիսեանի նկատմամբ կ'ըսէր. «Մինաս ցայտուն գոյներէ չի վախնար, անիկա քայլ մը յառաջացաւ արեւի տիեզերքին մէջ։ Կարեւոր է որ ան յառաջդիմէ առանց ինքզինքը կրկնելու»։

Ճաճուր, ուր ծնած է նկարիչը, 1928ին, կը տարածուի կարուկ լեռներու լանջքին վրայ. ցուցադրուած արեւին և հովերուն, հո՛ն է որ անցուցած է իր մանկութիւնը, հո՛ն է որ առաջին անգամ գիտակցած է գիւղացիին ծանր աշխատանքին և սորված է յարգել աշխատաւորները։ Հո՛ն է որ ծնած է ծննդավայրին հողը նկարչութեան մէջ ցոլացնելու իր իղձը։ Ճաճուրի մէջ զգացած է բնութեան հոգին, և «այն որ կ'զգայ զայն,- կ'ըսէ հայկական առած մը, ինքզինքը կրնայ իմաստուն նկատել»։

«Ճաճուր» բնանկարը, Աւետիսեանի՝ Ս Ս.Ռ.Մ.ի և արտասահմանեան ցուցահանդէսներուն միշտ մաս կը կազմէ:

Ամէն իսկական արուեստագէտ՝ աշխարհը իր ձեւով կ'ըմբռնէ։ Ո՛չ միայն կ'ըմբռնէ զայն, այլեւ կը ցոլացնէ։ Ինչպէս շատ մը ուրիշ արուեստագէտներ, Աւետիսեան ունի իր ինքնուրոյն ոճը, որ իր նկարագիրը կ'արտայայտէ. իր աշխարհին, կեանքին, բնութեան, գեղեցկութեան նկատմամբ իր հայեացքը կը ցոլացնէ։ Երբ Աւետիսեանէն նկար մը կը դիտես (Թո՛ղ ըլլայ «Հայուհի մը Հռոմէն», «Մնողքըս», «Հօր դիմանկարը», «Հացին թխումը», «Ինքնանկար», «Իրիկուն մը Ճաճուրի մէջ», կամ «Կարմիր սափորը» բնանկարը) միշտ նոր բան մը կը տեսնես, այն ինչ որ բնաւ տեսած չէիր նախապէս նոյնինքն Աւետիսեանի մօտն իսկ:

Հայրենի տաղանդաւոր նկարիչ՝ Մինաս Աւետիսեան իր աշխատանոցին մէջ

Կարծես իր վրձինը իւրացուցած է անցեալի հարուստ ժառանգութիւնը: Այս արուեստագէտը հայ արդի նկարչութեան գոյնի թարմ և զօրաւոր զգացողութիւն մը կը բերէ և մեզի կու տայ իր ծննդավայրի բնութեան արդիական և յատուկ պատկեր մը։ Առանց երբեք ուրանալու աւանդութեան կարեւորութիւնը, ան միշտ աւանդութիւնը իբրև անվերջանալի հանգրուան գնահատած է, և այն, որ կայուն կը մնայ իր տեղւոյն վրայ, արուեստին բնական յեղաշրջումը կը կասեցնէ

Մանուկ հասակէն, արուեստագէտը սորված է գնահատել մարդկային աշխատանքը։ Այս սէրը աւելի եւս խորացած է, շնորհիւ բազմաթիւ նկարիչներու գործերուն հետ շփումին: Ահ՛ա թէ ի՞նչու իր գործերէն այնքա՛ն անկեղծ ջերմութիւն մը կ'ելլէ՝ հողագործներու, կառուցողներու, որմնադիրներու, ջուլհակներու ծանր աշխատանքին վերաբերեալ։

Ահա՛ թէ ի՞նչու արուեստագէտը մեծ սիրով ընդառաջեց Լենինականի խտացուցիչներու գործարանի բանուորներուն առաջարկին, ինչ կը վերաբերի իրենց ճաշարանի պատերուն վրայ որմնանկարներ գծել: Երկու ամիսէն հինգ հսկայ որմնանկարներ վրձինեց՝ նուիրուած աշխատաւորներուն և մարդկային աշխատանքի բանաստեղծութեան: Այս առթիւ, նկարիչ Խաչիկ Վարդպարոնեան ըսաւ. «Անոնք մեր գործաւորներուն համար, Մինասին կողմէ բացուած՝ Արուեստի Թանգարաններուն մուտքի դուռներ են»:

Ներկայիս, Մինաս Աւետիսեան 44 տարեկան է։ Սակայն յօդուածներու և թղթակցութեանց մէջ զինք միշտ երիտասարդ նկարիչը կը կոչեն: Թերեւս անոր համար, որ իր պաստառները միշտ երիտասարդութիւն կը բուրեն. որովհետև Մինաս անխոնջ է իր փնտռտուքներուն մէջ, որովհետև ան միշտ կը հետեւի նոր ստեղծագործութեանց լուսաւոր ճանապարհին, անվերջանալի ճանապարհ մը՝ իսկական արուեստագէտին համար: Վերջերս, հրդեհի մը պատճառաւ իր պաստառներէն մօտ 150 հատ մը քանդուեցան: Սակայն Մինաս, քաջութեամբ լեցուն մարդ է. և ահ՛ա հա՛յ գծագրիչներուն ցուցահանդէսին՝ որ բացուեցաւ Երեւանի մէջ, երկու նոր նկարներ կը ցուցադրէ, որոնք, ըստ իր կարծիքին, աւելի գեղեցիկ են քան այրածները:

Շատ ժամանակ առաջ չէր, երբ կ'ըսէին՝ թէ Հայաստան այցելել առանց այցելելու Մ. Սարեանի աշխատանոցը, չի նշանակեր Հայաստանը ճանչնալ իր խորքին մէջ։ Այսօր կրնանք նոյնը ըսել Մինաս Աւետիսեանի նկարներուն համար ալ։

Ն. Մ. Գ.եան թղթակիցը խնդրած է Մինաս Աւետիսեանէն՝ քանի մը խօսք ըսել իր գործին և ինք իր մասին։

«Մեծ սիրով և բոլորովին կամաւոր կերպով նկարներուս նիւթերը միշտ փոխ կ'առնեմ իմ ծննդավայրէս և իմ գիւղիս կեանքէն։ Անոնք այնքա՛ն յստակ և այնքա՛ն ցայտուն կերպով կեդրոնացած են մանկական տպաւորութեանցս վրայ։

«Կը վերյիշեմ ճշգրտութեամբ մը՝ որ մինչև տառապանք կ'երթայ, այն փոշոտ ճանապարհը՝ որ կը տանէր մինչև Սերգոյի երկար ժամանակէ ի վեր խորտակուած ջրաղացը։ Ինքզինքս կը տեսնեմ լաճերու խումբի մը հետ, ոտաբոպիկ, վազելով այրող փոշիին ամպին ընդմէջէն, արեւէն յոգնաբեկ, դէպի առուն՝ որ կը ցայտէր ջրաղացին անիւին քովէն։ Անմիջապէս կը մտնէինք պաղ ջուրերուն մէջ, որմէ ետք կը պառկէինք վերատաքցած քարերուն վրայ։

(Շար. տես էջ 4)

---

* * *

Դու մեզ պատմել ես, մայրիկ, այդ մասին
Ինչ դառնութեամբ է անցել քո կեանքը,
Ինչ նեղութիւն ես տարել քո ուսին,
Սրտումդ պահած յոյսի բերկրանքը։
Ու մենք անհայր ենք թէեւ մեծացել,
Բայց չենք զգացել երբեք որբութիւն,
Գիշեր ու ցերեկ դու ես հոգացել,
Որ մեր աչքերին չիջնի տխրութիւն։
Ես բալիկ ունեմ՝ մայր, քո անունով
Քո վառ կարօտն եմ առնում նրանից։
Ես նոր եմ զգում ինչ բան է ծնող
Եւ ինչն է հիմա թանկը բոլորից։

ԱՆԴՐՈՒՇ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՍՈՎԵՏԱՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՅՐԻԿԸ ԵԿԱՒ

(ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ)

Բ. ՇԱՀՈՒՄԵԱՆ

Մի նոր, լուսաւոր տան մէջ ապրում են շատ երեխաներ։

Տունը շրջապատուած է ծառերով ու ծաղիկներով, որոնց կողքով անցնում է փոքրիկ, միշտ վճիտ գետակը։

Երեխաները շատ են սիրում այն ծառերը, որ շրջապատել են իրենց տունը, եւ այն գետակը, որ անցնում է իրենց ծառերի կողքով: Նրանք միշտ խաղում են այդ ծառերի ստուերում, շոգ օրերին լողանում գետակի զով ջրերում։

Թռչունները նոյնպէս նրանց մտերիմներն ու բարեկամներն են։ Երբ լաւ եղանակին ծառերի ստուերում շարում են մանկական ցածր սեղաններ ու նստարաններ եւ երեխաներն սկսում են իրենց ուրախ նախաճաշը, ամէն ճիւղի մի ճնճղուկ թառած՝ ինչ որ հանելի բան է ծլւըլում երեխաների համար:

Նրանք բոլորը զրկուած են ամենաթանկագինից՝ ծնողներից։

Սակայն նրանք այդ չգիտեն, քանի որ նրանց սիրելին - մանկատան գլխաւոր դաստիարակը՝ Գայեան տատին ասեր է, թէ մաման եւ պապան հեռու տեղ են գնացել, խնդրել են Գայեան տատին, որ խնամի իրենց պալիկներին, մինչ իրենք վերադառնան հեռու տեղից:

Ու երեխաներն սպասում են իրենց ծնողներին։

Ամենից անհամբեր ու կարօտագին իր ծնողներին սպասում է փոքրիկ Լուսիկը։

Լուսիկը չունի ոչ իր մայրիկի, ոչ իր հայրիկի լուսանկարը, բայց լաւ պատկերացնում է նրանց։

Նրա հայրիկը բարձրահասակ է, ժպտուն, կապոյտ աչքերով, հագնւում է քաղքիում, որի գրպանում միշտ գեղեցիկ թղթերով կոնֆետներ են լինում։ Շատ անգամ Լուսիկը երազում տեսել է, թէ ինչպէս հայրիկի հետ զբօսանքի է գնացել, թէ ինչպէս միասին շրջում են նաւակով, եափիմօ պաղպաղակ ուտում:

Երազներում նա տեսնում է եւ մայրիկին, բայց հայրիկի նման պարզ չի պատկերացնում նրան։ Հազար ու մի ձեւի կանացի հագուստներ իրար են խառնւում երեխայի երեւակայութեան մէջ ու նա պարզ չի պատկերացնում իր երազների գլխաւոր առարկային՝ մայրիկին:

Այդ պատճառով էլ, երբ Գայեան տատին շրջապատուած չի լինում երեխաներով, Լուսիկը մօտենում է նրան, նստում մօտը, մօտ, շատ մօտ որ զգայ Գայեան տատիկի հանելի ներկայութիւնը, հպւում է նրան ու սկսում իր հարցերը.

— Գայեան տատի, իմ մաման գլխարկ դնո՞ւմ է:

— Ի հարկէ, բալիկ ջան, լայն, մեծ գլխարկ է դնում քու մաման, որ արեւի ճառագայթները աչքերը չընկնեն։

— Իսկ ինչի, հովանոց չունի իմ մաման։

— Հովանոց էլ ունի, բալիկ ջան, բայց գլխարկի ձեւն այդպիսին է։

— Իսկ ուրիշ բալիկ էլ ունի՞ իմ մաման, թէ միակ եմ ես...

Այսպիսի խօսակցութիւնների ժամանակ, Լուսիկի հայեացքում այնքան երազանք ու կարօտ է լինում, որ Գայեան տատին զգացուած՝ նրան իր գիրկն է առնում, քնքշանքների ու գուրգուրանքների պտոյտքումի մէջ ինքն էլ չի նկատում, որ ուշացաւ ու գործերը մնացին։

Այս խօսակցութիւններից յետոյ Լուսիկն աւելի էր սիրում իր մօրը։ Գայեան տատի ամէն մի քնքշանքն ու լաւ խօսքը մայրիկի մասին՝ երեխային աւելի էր կապում նրան. նա սիրում է եւ Գայեան տատին, որ այնքան մօտ ու հասկանալի էր իրեն։ Հարազատ են նրա ծանօթ, բարի դիմագծերը, նրա ամէն մի շարժումը, նրա ձայնը, որ այնպէս քնքշօրէն ասում է «բալիկ ջան»։

Լուսիկի մահճակալի մօտ Ցամիկի մահճակալն է:

Լուսիկի ամենամօտ ընկերուհին մանկատանը՝ Ցամիկն է։

Երբ աղմկալի օրը վերջանում է ու երեկոյեան ընթրիքից յետոյ երեխաները գնում քնելու, Լուսիկն ու Ցամիկը միշտ սեղանատանից միասին դուրս գալիս ու իրար ձեռք բռնած՝ դիմում դէպի ննջարան։ Յաճախ է պատահում, որ նրանց քունը չի տանում. այդ ժամանակ նրանք երազում են մայրիկների մասին։

Սովորաբար այդպիսի ժամանակ ամէն ինչ վերացած է լինում, եւ նրանցից իւրաքանչիւրն իր ներւիրական մտքերից զատ, միակ բանը, որ աշխարհից տեսնում է իր առաջ, ընկերուհին է:

Այդ րոպէներին Լուսիկի դէմ լինում է Ցամիկը, Ցամիկի դէմ Լուսիկը:

Բայց միայն ներւիրական մտքերը չեն կապում նրանց, երեխաները սիրում են զրուցել, բաժանել իրենց տպաւորութիւնները։

Մի անգամ, երբ թէյից յետոյ Գայեան տատին նրանց «բարի գիշեր» ասաց եւ Ցամիկն ու Լուսիկը իրար թեւ բռնած՝ մօտեցան անկողիններին, Լուսիկը հարցրեց Ցամիկին.

— Քո մայրիկը քանի՞ տարեկան է, Ցամիկ։

— Քսան, - պատասխանեց նա։

(Շար. տես էջ 4)

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՄԵԿՆՈՒՄԻՆ ՄԱՍԻՆ

Զրոյց՝ Ս.Ս.Ռ.Մ.-ի Ներքին գործոց փոխ-նախարար Պ. Թ. Շումիլինի կողմէ, «Նովոստի» Մամուլի Գործակալութեան Ներկայացուցիչին, ի մասին Սովետ քաղաքացիներու մնայուն յնակութիւն հաստատելու նպատակաւ արտասահման մեկնումի կանոնագրութեան։

Ս. Միութեան դէմ թշնամական վերջին քարոզչութիւնը – ի մասնաւորի Սիոնական քարոզչութիւնը – իբր նպատակակէտ ընտրած է, Ս.Ս.Ռ.Մ.-ի մէջ գոյութիւն ունեցող կանոնագրութիւնները՝ իր քաղաքացիներուն արտասահման մնայուն բնակութիւն հաստատելու կապակցութեամբ։

Առաջին առթիւ, կ'ուզէի մատնանշել, թէ այս օրէնքը հաւասարապէս կը կիրարկուի բոլոր քաղաքացիներուն վրայ, առանց նկատի ունենալու իրենց ազգութիւնը։

Իրողութիւն է թէ քաղաքացիներու՝ զանազան պարագաներու բերմամբ (գլխաւորաբար անձնական դրդապատճառներով) ուրիշ երկրի մը մէջ մնայուն բնակութիւն հաստատելու անձնական փափաքը, չի հակասեր սովետ օրէնսդրութեան։

Ըստ օրէնքի տրամադրութեան, պատկան մարմինները նկատի կ'առնեն մեկնումի խնդրագիրները, որոնք սկզբունքով ընդհանրապէս կը շնորհուին։

Սակայն որոշ անձերու նկատմամբ՝ որոնց կրթութեան և զարգացման համար պետութիւնը հսկայ գումարներ ծախսած է, նոյնպէս որոշ դրամատիրական երկիրներու նկատմամբ՝ ուր այդ նոյն անձերը բնակութիւն պիտի հաստատեն, Ս. Միութիւնը մտադիր չէ իբրև մարդասիրական կազմակերպութիւն գործել։

Այդ անձերը չեն կրնար մեկնիլ Ս. Միութենէն՝ առանց մաս մը կամ ամբողջութեամբ վճարելու իրենց բարձրագոյն ուսման ծախքերը, զորս պետութիւնը հոգացած է իր առեն։ Նոյնն է պարագան բարձր որակեալ գիտուններու ու մասնագէտներու, որոնք պարտին իրենց բարձրագոյն ուսման մարզումի և փորձառութեանց ծախքերը ետ վերադարձնել։

Ինչպէս գիտենք, Ս.Ս.Ռ.Մ.-ին մէջ բարձրագոյն ուսումը ձրի է, ասկէ զատ, ուսման ծախքին հատուցման պարագան ներշնչուած է կեանքի տրամաբանութենէն, ընկերվարական պետութեան վերաբերմունքէն՝ ամբողջ ժողովուրդին շահերուն համար։

Փորձեր կ'ըլլան Արեւմուտքի մէջ, փոխելու համար օրինական այս միջոցառումին էութիւնը։ Ս. Միութեան համար, սակայն ներքին պարզ հարց մըն է։ Սատարաձայնութիւն կ'ըլլայ՝ թէ ուսման ծախքերուն հատուցումը կ'առնուի, առանց նկատի առնելու ենթակային տարիքը, առողջական վիճակը, ծառայութեան ժամանակաշրջանը և ուրիշ անձնական տուեալներ, որոնց համար չ'արժեր այդքան պոռչտուք հանել։

Ս.Ս.Ռ.Մ.-ի մէջ ներկայիս գոյութիւն ունեցող կանոնագրութեանց համաձայն, 60 տարեկան հասած մարդիկը, 55 տարու կիները և անկարողները, ամբողջովին զերծ են պետութեան ծախքերը ետ վճարելու պարտաւորութենէն։ Ուսման ծախքերու հատուցման պարագային, մանրակրկիտ կերպով նկատի կ'առնուի մէկու մը աշխատանքի ժամանակաշրջանը։ Մարդիկ, որոնք 25, 15 և 8 տարիներէ նուազ չեն աշխատած (կիներու պարագային՝ 20, 12 և 6 տարի) հատուցումէ զերծ կը կացուցուին 75, 50 և 25 առ հարիւր համեմատութեամբ։ Այն անձերը որոնք ուսանած են բարձրագոյն կրթական հիմնարկներու և գիտութական յետ-ասպիրանտական ընթացքներ, պետութեան իրենց կրթական ծախքերուն 50 %-ը ետ կը վճարեն, մինչդեռ անոնք որոնք արտաքին ուսանողներ եղած են, միայն 25 %-ը ետ կը վերադարձնեն։ Ասկէ զատ որոշ անձեր կրնան զերծ կացուցուիլ հատուցումէ՝ նայած իրենց նիւթական կացութեան։ Վերջին շրջանին, օրինակի համար, մեկնումի արտօնութիւն խնդրողներէն 530 հոգի ազատ կացուցուեցան հատուցումէ։

Պիտի ուզէի անգամ մը եւս վեր առնել այն իրողութիւնը՝ թէ արտասահման մեկնելու կանոնագրութիւնը, բոլոր քաղաքացիներուն համար ալ անխտիր միևնոյն ձևով կը կիրարկուի, ինչ ալ ըլլայ իրենց ազգութիւնը։ Նոյնպէս, նկատի չ'առնուիր մեկնելիք երկիրը, ի բաց առեալ ընկերվարական երկիրներէն և այն երկիրներէն՝ որոնք անկախ զարգացումի ճամբուն մէջ են։ Ուսման համար պետութեան ծախսած գումարներու հատուցում չի պահանջուիր սովետ այն քաղաքացիներէն՝ որոնք կը մեկնին բնակութիւն հաստատելու ընկերվարական երկիրներու մէջ։

Այս առանձնաշնորհումը կը բացատրուի՝ Ս.Ս.Ռ.Մ.-ի և ընկերվարական այդ նոյն երկիրներու միջև գոյութիւն ունեցող յարաբերութեամբ, որոնք կանոնագրուած են յատուկ համաձայնագրերով։

Ժողովուրդը Ս. Միութենէն կը մեկնի զանազան պատճառներով։ Օրինակի համար, ուրիշ երկիրներու քաղաքացիներու հետ ամուսնութեան պատճառաւ։ Սովետ միութիւնը մարդկային մերձեցում կ'ընէ այդպիսի անձերու, զիրենք մեծ մասամբ զերծ կացուցանելով ուսման ծախքերը ետ վճարելէ։ Յատուկ մերձեցում կ'ընենք՝ հատուցման հարցը լուծելու համար, նոր զարգացող երկիրներու քաղաքացիներու հետ ամուսնացող անձերու պարագային, որոնք, ըստ օրինի, ամբողջովին զերծ են դրամական հատուցումներ ընելէ։

Այսպէս, ուսման ծախքերը ետ կը վճարուին զանազան ձևերով, նկատի առնելով պարագաներու և ազգականներու խրթին ամբողջականութիւն մը։

Հետաքրքրական և աչքառու է Ս.Ս.Ռ.Մ.-էն մեկնող և ուրիշ երկիրներու մէջ բնակութիւն հաստատող անձերու հետեւեալ օրինակը.– Գործնականին մէջ ետ վճարելու պարագան միայն իրենց 10 %-ին կը դպնայ։ Մեկնողներուն գանգուածը ո՛չ բարձրագոյն և ո՛չ ալ յառաջացած աստիճանով զարգացում ունի։

(Շար. տես էջ 6)

ՀԱԽԱՏՔԸ ԻՍԿԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԻՆ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

«Տասնամեակներ յետոյ, այս տաք փոշիին և պաղ ջուրին յիշատակը ինծի տուած է բնութեան հակադրութեանց գաղափարը, աւելի ազդեցիկ կերպով՝ քան կապոյտ երկինքին և նարնջագոյն լեռներուն պարզած հակադրութիւնը։ Որոշ նկարիչներ բնութեան հակադիր գոյները տեսնելու կարողութիւնը ունին։ Գալով ինծի, կ'զգամ զանոնք ամբողջ էութեամբս, մանկութենէս ի վեր։

«Սովորաբար, հողը ներկելու համար, կը գործածեմ այրող կարմիրի և նարնջագոյնի երանգները, ո՛չ թէ որովհետև ես այդպէս կը տեսնեմ, այլ որովհետև ես ինքս զգացած եմ այրող հողը իմ ամբողջ մարմնովս։ Գալով ջուրերուն, անոնք իմ մօտս ծովային կապոյտ կամ մանիշակագոյն՝ որովհետև ջուրը ինծի համար շատ պաղ էր։

«Այսօր, մեր նկարչութեան մէջ կտրուկ և հրամայական պահանջ մը գոյութիւն ունի. դէմ կենալ շարլաթանութեան և յառաջդիմութիւնը միջազգային աստիճանաչափի վրայ տարածել։ Հարկաւոր է նախնական նկարները անցնել իրականութեան ծոցէն, իր ամբողջ խորութեան մէջ, անցնիլ պարզամիտ հիացումէն՝ դէպի խելահաս հիացում, դէպի բնութեան եւ կեանքին մտածուած տեսիլքը, առանց երբեք մոռնալու, թէ ի՛նչ կը նկարեն և որոնք նկարած են, աւելի նուազ կարեւոր չէ գիտնալը թէ ի՞նչպէս կը գործեն, այս «ինչպէս»ը եղած է և կը մնայ ստեղծողին կենսական հոգը։

«Թուրք եաթաղանէն փախչելու համար, իմ գիւղի բնակիչները լքեցին Մուշը՝ Ծաեուրի մէջ հաստատուելու համար։ Անոնք շատ աշխատասէր մարդիկ են. պատուախնդրութիւնը իրենց առաջին առաքինութիւնն է։ Անոնք կ'ըսեն, եթէ բան մը ընելու մտադիր ես, յոյսդ քու ձեռքերուդ վրայ դիր միայն։ Պէտք չէ ուրիշը նախանձիլ, նախանձութիւնը տկարներուն և վատերուն բաժինն է։

«Իսկապէս, արուեստին մէջ ալ նոյնպէս նախանձը տկարներուն և վատերուն յատուկ է։ Կը գատապարտեմ նախանձը և կ'ուրախանամ երկրին բոլոր նկարիչներուն գեղեցիկ գործերով, որովհետև այնտեղէն կ'ըստանամ նոր ուժեր, ինչպէս նաև աւելի լաւ աշխատելու ցանկութիւն։

Մինաս Աւետիսեանի յաջողագոյն գործերէն մին

«Քանի մը տարի առաջ, «Տըվորչեստվօ» (յղացում) թերթին մէջ յօդուած մը հրատարակեցի, որը հետեւեալ խօսքերը կը պարունակէր.– «Ինքզինքս իբրեւ երիտասարդ նկարիչ մը կը նկատեմ, որովհետև ամէն այն ինչ որ կը տեսնեմ և կ'զգամ, տակաւին չեմ կրնար արտայայտել այնպէս ինչպէս կ'ուզէի»։

«Այսօր ես պատրաստ եմ կրկնելու նոյն խօսքը։

Թարգ. Մ. ԹՈՒԲ

ՄԱՅՐԻԿԸ ԵԿԱՒ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

— Քո մաման, որ գայ՝ դու ի՞նչ ես անելու։

— Պիտի փաթաթուեմ նրան ու երեք օր համբուրեմ։

— Իսկ դո՞ւ։

— Ես պիտի շատ համբուրեմ ու մի բան էլ պիտի անեմ, բայց չեմ ասի ինչ, – խորամանկօրէն ասաց Լուսիկը, ու գլուխը թաքցրեց վերմակի տակ։

Ճաշից յետոյ երեխաները տարածուած իրենց մահճակալներին՝ խաղաղ ննջում էին։

Այդ ժամին երբ նրանք տարուած էին իրենց երազներով, մահճակալների շարքին միջով, երեխաներին ուշադիր նայելով Գայեան տաշիկի հետ քայլում էր մի կին։ Նա գլխին ունէր լայն եզր գլխարկ, ձեռքին հովահար ու հովանոց, հագած ամառային թեթեւ շրջազգեստ։ Նրա բարձր հասակը մազերի պարզ սանրուածքը, հագուստի ձեւն անգամ համակրելի էին դարձնում նրան։ Գայեան տաշը վստահութեամբ ու բարեկամաբար էր նայում իր այցելուին։

Նրանք լուռ քայլում էին մահճակալների շարքի միջով. մինչդեռ խաղաղ ու հանգիստ էր Գայեան տաշը, անհանգստութիւն ու յուզում էր նկատւում անծանօթ կնոջ ամեն մի շարժման, նրա ուշադրութիւն դարձած հայեացքի մէջ։

Երբ մօտեցան Լուսիկի մահճակալին, կինը կանգնեց, ուշադիր զննեց երեխային ու շուրջը նայելով որ ոչ ոք չլսի, ինքնիրեն ասաց.

— Ես կը վերցնեմ այս երեխային։

— Աղջիկ է, – նախազգուշացրեց Գայեան տաշը։

— Աւելի լաւ։ Ես միշտ երազել եմ այսպիսի աղջիկ ունենալ։ Անունը ի՞նչ է։

— Լուսիկ։

— Շատ լաւ, բայց ես կ'ուզենայի մի անգամ էլ նրան արթուն ժամանակ տեսնել։

— Խնդրեմ։ Բայց նա ձեզ չպէտք է նկատի։

Ցասմիկը քնած չէր։

Նա գլուխը վերմակի մէջ փաթաթած՝ իր մայրիկի մասին էր երազում, երբ այս խօսքերը նրա ականջին հասան։ Երբ համոզուեց, որ խօսքը հասնում Լուսիկին է վերաբերում, վերմակը քաշեց գլխից ու իր մեծ աչքերը անծանօթ կնոջն ուղղած՝ սկսեց ուշադիր զննել նրան։

Նա նայեց, նայեց ու ժպտաց։

Ահա թէ ի՛նչ լաւն է եղել Լուսիկի մայրիկը։

Կինը յանկարծակիի եկաւ, երեխայի հայեացքը շփոթեցրեց նրան։ Չիմանալով, թէ ինչ անի, պայուսակի միջից հանեց մի բլիթ շոկոլադ, դրեց Ցասմիկի բարձի տակ որ Գայեան տաշի հետ շտապ դուրս եկաւ ննջարանից։

Ցասմիկը զարմացաւ, թէ ինչու նրանք Լուսիկին քնած թողին, գնացին։

Ննջարանից հազիւ էին նրանք դուրս եկել, երբ Ցասմիկը դուրս թռաւ ու մօտեցաւ Լուսիկի անկողնին։ Նա հանգիստ քնած էր։ Ցասմիկը բռնեց Լուսիկի թեւից ու թափահարեց։ Լուսիկը արթնացաւ։

— Լուսի՛կ ջան, ես քո մամային տեսայ, – իր գաղտնիքը թաքցնելու ոյժ չունենալով՝ շնչակտուր ասաց Ցասմիկը։

Լուսիկը մի քիչ տատանուեց, յետոյ իրար անցաւ, բայց վարանելով՝ ասաց.

— Դու իմ մամային երա՞զում տեսար, Ցասմիկ։

— Չէ, իսկականը, մեծ գլխարկով, հովանոցով։ Նա քիչ առաջ Գայեան տաշի հետ այստեղ էր։ Տե՛ս, ես շոկոլադն էլ նա տուեց ինձ։

Լուսիկը նայեց շոկոլադի շողշողուն, սիրուն թղթին, նայեց Ցասմիկին, ժպտաց ողջ պայծառութեամբ ու վեր ցատկեց։ Նա ոտաբոպիկ էր, գիշերային շապիկով, խառնուռած, ցրիւ գանգուր մազերով։ Վազեց այն սենեակը, որտեղ լինում էր Գայեան տաշը, խուզարկեց միւս սենեակները, բայց նրանք չկային։ Նա սանդուղքներով սուրաց ցած, վազեց բակը, նայեց գեղեցիկ ծառերի կողմը։

Այնտեղ, ծառերի տակ, ուր շատ անգամ խաղացել ու իր մայրիկին մասին երազել էր Լուսիկը՝ կանգնած էին նրանք…

Նա բարձրահասակ էր, առողջ վարդագոյն այտերով, շագանակագոյն խոշոր աչքեր ունէր, որ մեղմաբար ժպտում էին։ Նրա դէմքը մեղմ, դուրեկան արտայայտութիւն ունէր, որ ամէն երեխային իր գիրկն էր հրաւիրում։ Այդ հայեացքում մանկան, փոքրիկի, հարազատի անսահման կարօտ կար։

Նա նկատեց Լուսիկին, ու երեխայի յանկարծակի յայտնուելուց՝ շիկնեցին նրա այտերը։ Լուսիկն իր գիշերային շապիկով, իր բոպիկ ոտներով ու մանկական աչքերի ադամանդէ ցոլքով, աննման էր։

Նա վազելով մօտեցաւ, փաթաթուեց անծանօթ կնոջ ոտքերին ու սկսեց հեկեկալ։

— Մայրի՛կ…

Նրա այտերը վառւում էին, նա յուզմունքից դողում էր։

— Լուսի՛կ, իմ սիրուն բալիկ, – ասաց կինը ու երեխային գիրկն առնելով՝ սկսեց համբոյրներով ծածկել նրա այտերը, վիզը, թաթիկները։

Կնոջ վզից ազատուելով՝ Լուսիկը թեւի տակից հանեց թղթի մէջ խնամքով փաթաթուած մի բան ու մեկնեց նրան։

— Մայրի՛կ, վաղուց սա նուէր եմ պահել քեզ համար։

Սպիտակ թղթի մէջ փաթաթուած էր կլոր, փոքրիկ մի հայելի։

Կինը նորից գիրկն առաւ երեխային, ու անյագ համբոյրների հետ, նրա այտերը թրջեց՝ երջանկութեան ջերմ արցունքներով։

Մօր գրկից իջնելով՝ Լուսիկը փաթաթուեց Գայեան տաշի։

— Դու էլ պիտի գաս մեզ հետ, չէ՞ Գայեան տաշի։

— Չէ, Լուսիկ ջան, ես պիտի մնամ միւս բալիկների մօտ, մինչեւ բոլորի մամաները գան։

Նա գրկելով ամուր համբուրեց Լուսիկին ու դառնալով կնոջը՝ տխուր աւելացրեց.

— Չգիտէք, թէ որքա՛ն դժուար է, երբ ամէն անգամ բաժանւում եմ սրանցից մէկից…

* * *

Մի նոր, լուսաւոր տան մէջ ապրում են շատ երեխաներ։

Տունը շրջապատուած է ծառերով ու ծաղիկներով, որոնց կողքով անցնում է փոքրիկ, միշտ վճիտ գետակը։

Երեխաները շատ են սիրում այն ծառերը որ շրջապատել են իրենց տունը, եւ այն գետակը, որ անցնում է իրենց ծառերի կողքով։ Ծառերի ամէն մի ճիւղից մի ճնճղուկ թռած՝ հանելի ինչ որ բան է ծլվլում երեխաների համար։

Թռչնի պէս անհոգ՝ նրանք երջանիկ ժպիտով դիմաւորում են արեւալոյսը եւ ուրախ պառկում վերջալոյսին, որ երազում տեսնեն ցանկալի մայրիկին ու պայծառ ժպտուն արեւալոյսին։

Ու նրանցից իւրաքանչիւրը գիտէ, որ ինքը մայրիկ ունի եւ որ նա մի օր պիտի գայ անպայման։

Բ. ՇԱԼԽՄԱՆ

ՈՂԵԲՄԱՆԱԳՐՈՒՆ

ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՊՐ. ՄՈՒՐԱՏ ՔԷՕՇԿԵՐԵԱՆԻ ԽՕՍԱԾ ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆԸ՝ ՈՂԲ. ԼԵՒՈՆ ՀԻՒՐՄԻՒԶԻ ԴԱԳԱՂԻՆ ԱՌՋԵՒ

Ինչպէս գրած էինք, Աղեքսանդրիոյ Ազգ. Իշխանութիւնը ազգային յուղարկաւորութիւն կատարեց՝ նախկին երեսփոխան ողբացեալ Լեւոն Հիւրմիւզին։

Ողբացեալին դագաղին առջեւ, յանուն Ազգ. Իշխանութեան, դամբանական խօսած են Աղեքսանդրիոյ Գաւառ. Թեմական Ժողովի ք. ատենադպիր Պր. Մուրատ Քէօշկէրեան, ինչպէս նաեւ ազգ. երեսփոխան՝ Պր. Լեւոն Մամուր։ Ստորեւ կը հրատարակենք Պր. Մ. Քէօշկէրեանի դամբանականը։

Գերշ. Սրբազան Հայր, Արժ. Տէր Հայր, Ազգ. Իշխանութեան անդամներ եւ սիրելի հայրենակիցներ.

Խօսք կ՚առնեմ յանուն Աղեքս. Ազգ. Իշխանութեան, որ ազգային թափօրով կը պատուէ իր բազմավաստակ զաւակը՝ ողբացեալ Լեւոն Հիւրմիւզը։

Ցաւիտով հաւաքուած ենք այստեղ, Թեմականի նախկին անդամ, Քաղաքական Ժողովի եւ Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան Ատենապետ փոխատենապետ՝ մեր սիրելի բարեկամին անշունչ մարմինին շուրջ։

Ողբացեալը, որ հասակ կենսունակութիւն էր 77 տարեկանին իսկ միշտ երիտասարդ՝ իր գործունէութեամբ եւ զուարթաբանութեամբ,

Ողբացեալ Լեւոն Հիւրմիւզի նախագահած է ծախքով շինուած Աղեքսանդրիոյ Հայոց Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցին մուտքին մարմարակերտ երկու խոյաններ, որոնց օծումը կատարուեցաւ անցեալ Հոկտեմբեր 29ին, նախագահութեամբ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի (Առաջնորդական Տեղապահ Եգիպտահայոց)

եկեղեցասէր եւ ազգասէր, [illegible] իր յաւիտենական [illegible] այս դագաղին մէջ։

[illegible] Լեւոն Հիւրմիւզ ծնած էր ազգային գործիչ։ [illegible] ազգային կեանքի զանազան մարզերու մէջ, [illegible] Առաջնորդարան, [illegible] Հ.Բ.Ը.Մ. [illegible]

Անոր ազգային գործիչ, [illegible] Լեւոն Հիւրմիւզի։

[illegible]

Իր մանկութեան օրերէն [illegible]

Ան նպատակին կը պատմէր՝ թէ ինչպէ՛ս զօրավար Անդրանիկին կ՚ուղեկցէր Աղեքսանդրիոյ փողոցներուն մէջ։ Ի՜նչ հրճուանքով եւ ազգային հպարտութեամբ կ՚ըսէր, թէ բաղդը անեցած էր՝ իբր արժանաւոր երիտասարդ, յանուն համայնքին Հերոս Անդրանիկին նուիրուած ականակուռ սուրը իր ձեռքով անոր յանձնելու, ազգային մեծ հանդիսութեան մը ընթացքին։

Սուրբ պարտականութիւն կը նկատէր ծառայել եւ օգնել հայ արուեստագէտներուն։ Այսպէս օրինակ Արմենակ Շահմուրատեանին եւ ուրիշներու։

Ողբ. Լեւոն Հիւրմիւզ կազմակերպած է Հայաստանի Պետական Պարի համոյթին, Արամ Խաչատրեանին եւ Գոհար Գասպարեանին համերգները Աղեքսանդրիոյ մէջ, նաեւ Գ. Գասպարեանին բոլոր համերգները (առաջին այցելութեան) Գահիրէի մէջ եւ այսպիսով առիթներ ընծայած է իր հայրենակիցներուն ըմբոշխնելու՝ անմոռանալի եւ հայրենասէրնչ երջանիկ պահեր։

Տասնեակ տարիներ անխոնջ ծառայած, ոգևած ու արդիւնաւոր աշխատանք տարած է՝ բարեզարդելով ու պայծառացնելով Աղեքսանդրիոյ Ազգային Գերեզմանատունը՝ որ այժմ հայ յէ օտար բոլոր այցելուներուն հիացմունքին առարկան է։ Բարեզարդած է նաեւ Ս. Գէորգ Մատուռը, Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցին, Ազգ. Առաջնորդարանը եւ շրջակայքը։

(Շար. տես էջ 6)

ԲԺԻՇԿԻՆ ԱՆԿԻՒՆԸ

ԿԵՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Կեղային հիւանդութիւնը օրկանիզմի ընդհանուր հիւանդութիւն կը ներկայացնէ, ուր կեղեր կը գոյանան ստամոքսին կամ տասներկումատնեայ աղիքին մէջ։

Սոյն հիւանդութեան տարիքաւոր բնակչութեան 3–8 տոկոսին մէջ յաճախ կարելի է հանդիպիլ, հիւանդացող այրերու համեմատութիւնը կիներու հանդէպ 4:1 ըլլալով։ Հիւանդութեան յաճախակի հանգամանքը, բարդութիւնները, մահացութիւնը, դժուար եւ երկարատեւ դարմանումը՝ զայն բժշկութեան կարեւոր հարցերէն մին կը դարձնեն։

Կեղային հիւանդութեան պատճառներու բացատրման մէջ շարք մը տեսութիւններ կան։ Անոնց մեծ մասը կեղերու կազմութիւնը կը վերագրէ տեղական պրոցեսներու՝ ստամոքսին կամ տասներկումատնեային մէջ։ Առաջ կուգան տեղական բորբոքային ուռեցք, արիւնատար անօթներու նեղացումը, զօրեղ գործող ստամոքսային հիւթ, լորձնաթաղանթի պաշտպանութեան նուազում, որովայնային օրկաններու մէջ ուրիշ հիւանդութիւններու՝ ազդեցութիւն, լեարդի հիւանդութիւններ եւ այլն գոյութիւնը, որ ջղաեբեկրաձային ճամփով կեղային հիւանդութեան պատճառ կը դառնայ։ Սակայն ամենէն ճշմարտանման, ընդհանրացնող, փորձնապէս եւ դարմանային մեթոտներով հաստատուածը՝ Խորհրդային գիտնականներու կեդրոնական ջղային սիստեմի ու ստամոքսի եւ տասներկումատնեայ աղիքին միջեւ հիւանդագին երեւոյթներու առկայութիւնն է։

Կարգ մը արտաքին երեւոյթներ նոյնպէս կեղի գոյացման մէջ դեր կը կատարեն, ինչպէս կծու, ծխախոտային տաք կամ շատ պաղ կերակուր ուտելը, անկանոն կամ արագ սննդառութիւնը, կարգ մը դեղեր, հոգեկան լարում, ծխախոտ, ալքոլ, եւայլն։ Երբ նկատի առնենք այս բոլոր պատճառները, հիւանդացման եղանակը, փոփոխութիւնը, եւ բարդութիւնները կարելի է բացատրել անոր երեւոյթներու բազմազանութիւնները ու դարմանումի բազում մեթոտներու գոյութիւնը։

Ստամոքսի եւ աղիքի կեղը երբեմն կու գայ առանց գանգատելու երբեմն անակնկալ արիւնահոսումով կամ որովայնի ծակումով։ Ուրիշ պարագաներու մէջ կեղը կ՚արտայայտուի երկարատեւ թթու որձումով, սրտխառնուքով, որովայնի ծանրութեամբ կամ կրծոսկրի տակ բուռ ցաւով։ Սակայն յաճախ նոր կամ քրոնիկ կեղի բնորոշ ախտանշաններն են ցաւը եւ փսխումը։ Կեղի ցաւը շատ թէթեւ է, աւելի սուր է դժուարամարս սնունդի սպառման առթիւ։ Ցաւը կը զգացուի ամէն օր՝ որոշ ժամերու – ճաշէն մէկ կամ մի քանի ժամ յետոյ– ըստ կեղի տեղին։ Ամենէն կանուխ կը զգացուի ցաւը, եթէ կեղը ստամոքսի վերի մասին վրայ է, իսկ տասներկումատնեայի կեղի պարագային սնունդէն քանի մը ժամ յետոյ՝ անօթի փորին ու երբեմն կէս գիշերին։

Կեղային ցաւը կը հանդարտի քիչ մը թան ուտելէ յետոյ, կամ սոտա ու դեղ առնելով, որոշ ժամուն դարձեալ երեւան գալու համար։ Սաստիկ ցաւի առթին հիւանդը կը սեղմէ փորը կամ կը ծռի առաջ, ինչ որ կը թեթեւցնէ ցաւը։ Նոր կեղի ատեն ցաւերը քանի մը շաբաթ կ՚անհետանան ու հիւանդը ինքզինքը բոլորովին առողջ կը զգայ որոշ ատեն մը՝ մինչեւ կրկնութիւնը։ Քրոնիկ

(Շար. տես էջ 6)

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ԽՕՍՔ ԱՌ՝ ՍԻՐԵԼԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆ ԻՄ ՅԱՒԷՏ ՈՂԲԱՑԵԱԼ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

(ԽՕՍՈՒԱԾ ԹԱՂՄԱՆ ՊԱՀՈՒՆ)

Սիրելի ուսուցիչ և ուսուցիչս...

Ըսուած է, թէ՝ Մահամերձը կ՚ուզէ նախ կեանքը, յետոյ լացող մը իր վրայ...

Մահամերձ ուսուցիչն ալ կ՚ուզէ նախ կեանք, ապա իր մահէն ետք... աշակերտ մը: Շատ բան սորվեցայ ու օգտուեցայ քեզմէ, սիրելի ուսուցիչս, ու հանգիստ ննջէ, զի ունեցար աշակերտներ...: Եւ թոյլ տուր ինծի, որ ոչ միայն իմ՝ այլ նաեւ Գալուստեան ու Պօղոսեան վարժարաններու բոլոր հին և նոր քեզ սիրող ու յարգող աշակերտներուդ կողմէ գամ յայտնելու մեր շնորհակալութիւնը, խոնարհելով յիշատակիդ առջեւ, քանզի գերեզմանդ վերջակէտ մը չէ, բարի ու ազնիւ ուսուցիչ...:

Աւօն, Վահանը, Լեւոնը, Պետիկը և բոլոր, բոլոր աշակերտներդ և պաշտօնակիցներդ ի սփիւռս և ի Հայաստան աշխարհ, կը խոնարհինք այսօր վաստակիդ առջեւ, ու բնաւ պիտի չմոռնանք քեզ, ինչպէս մեր բոլոր յաւէտ ննջող ուսուցիչները... երբեք պիտի չթառամի ձեր յիշատակը...:

Ով Հայու բարի Աստուած, լուսաւորէ հոգին նորոգ հանգուցեալ ուսուցչիս և անոր հետ մէկտեղ մեր բոլոր հին և նոր ուսուցիչներուն ննջող հոգիները և տուր մեզի անոնց պէս բարի, ազնիւ ու քաջ հայ ուսուցիչներ...:

ՕՆՆԻԿ ԳՈՒԼՈՒՍՏԵԱՆ

Տնօրէն Պօղոսեան և Մելգոնեան

Ազգ. Վարժարաններու, Աղեքսանդրիա

ՍՈՎԵՏ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՄԵԿՆՈՒՄԻՆ ՄԱՍԻՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Պուրժուա քարոզչութիւնը աղմուկ կը բարձրացնէ, թէ հրեայ ազգութեամբ քաղաքացիներ, որոնք Իսրայէլ երթալ կը փափաքին, տնօրէն կերպով չեն արտօնուիր թողուլ Ս. Միութիւնը։ Ես կրնամ ըսել, թէ 1972ի ընթացքին Իսրայէլ մեկնելու դիմում կատարող հրեաներէն 95.5 %-ին հրաման տրուած է, իսկ մնացեալ դիմումներն ալ ուսումնասիրութեան տակ են։ Արգելքը այն անձերուն համար է, որոնք որոշ զինւորական մարզում ունին, կամ, իրենց աշխատանքը պետութեան գերագոյն շահերուն հետ կապ ունեցող գործ է: Այսպիսի միջոցառումներ լայնօրէն ի գործ կը դրուին աշխարհի բոլոր երկիրներուն մէջ և կը համապատասխանէ Միացեալ Ազգերու Թեւադրութեանց – ի մասնաւորի Միջազգային Մարդկային Իրաւունքներու Ուխտը (Գ. բաժին, յօդուած 12), ուղղակի կը նախատեսէ հարկ եղած սեղմումները կատարել՝ պետութեան ապահովութիւնը պաշտպանելու համար:

Ի վերջոյ, նոյնիսկ վերեւը ակնարկուած յիշատակումներն ալ անիմաստ կը դառնան։ Աւելի և աւելի յաճախ, հրեայ ազգութեամբ քաղաքացիներ, որոնք դիմում կատարած են Իսրայէլ մեկնումի համար և արտօնութիւն ստացած են, կը մերժեն գործածել զայն։ Այսպէս, 1972ի ընթացքին աւելի քան 2000 անձ (այս պարագային, պաշտօնեայ, բարձր ուսում չունեցող անձեր) չի գործածեցին Ս. Միութիւնը լքելու իրենց շնորհուած արտօնագիրները։

Հարիւրաւոր Սովետ նախկին քաղաքացիներ, որոնք զանազան ժամանակներու Իսրայէլ մեկնած են և որոնք դէմ հանդիման գտնուած են Սիոնական իսկական «դրախտ»ին հետ, դիմումներ ղրկած են Ս. Միութիւն վերադառնալու արտօնագիր ստանալու համար։ Օրինակ Ի. Կայթ, Ի. Կոլտապլաթ, Ի. Ֆլէյշէր և ուրիշներ վերջերս են վերադարձան դէպի մեր երկիրը։

Այսպէս է ներկայիս Ս.Ս.Ռ. Մ.ի մեկնող և արտասահման մշտնջենական բնակութիւն հաստատող քաղաքացիներու իրաց կացութիւնը։

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

22 ՄԱՐՏ 1973

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ–ԳԱՀԻՐԷ

Հինգշաբթի, 29 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 9.15ին

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻԻ

(ԻՐ ՎԱԽՃԱՆՄԱՆ 800-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ)

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ

(Առաջնորդական Տեղապահ Եգիպտահայոց)

ՀՐԱՒԻՐՈՒԱԾ Է ԽՕՍԵԼՈՒ

ՄԾ. ԵԴՈՒԱՐԴ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՆԻՒԹ՝

«ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ ՈՐՊԷՍ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾ ԵՐԱԺԻՇՏ»

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻ

ԵՒ ԻՐ ՄԵՆԱԿԱՏԱՐՆԵՐՈՒՆ

ԴԱՇՆԱՄՈՒՐԻ ՆՈՒԱԳԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ՏԻԿԻՆ ՇԱՄԻՐԱՄ ԴԱՐՄԱՆԵԱՆԻ

Երաժշտական յայտագիրը կազմուած է Ներսէս Շնորհալիի

ՏԱՂԵՐԷՆ, ԳԱՆՁԵՐԷՆ, ԵՐԳԵՐԷՆ ԵՒ ՇԱՐԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

Հայ ժողովուրդը սիրով հրաւիրուած է

ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՊՐ. ՄՈՒՐԱՏ ՔԷՕՇԿԷՐԵԱՆԻ ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆԸ

(Շարունակութիւն Ե. էջէն)

Իր վերջին գործը եղած է, տքնաջան աշխատութեամբ եւ անձնական ծախսով շինել տուած՝ Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցւոյ մուտքին երկու կողմերուն մարմարեայ զոյգ խորանները, ձօնուած մեր անզուգական Կաթողիկոսին՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա.ի ծննդեան վաթսունամեակին։

Իր եկեղեցասէր կեանքին եւ գործունէութեան համար, ողբացեալը արժանացած էր Վեհ. Վազգէն Ա.ի կողմէ շնորհուած Օրհնութեան Կոնդակի, ինչպէս նաեւ Ամեն. Խրիստոֆորոս Բ.ի՝ յոյն ուղղափառ եկեղեցւոյ Պատրիարքին կողմէ տրուած «Ս. Մարկոսի Ասպետութեան խաչ»ին։

Անցնող 60 տարիներուն ընթացքին, չէ եղած ազգային ձեռնարկ մը՝ որուն մասնակցած չըլլայ Լեւոն Հիւրմիւզ իր վայելուչ ներկայութեամբ։ Ան միշտ ներկայ կը գտնուէր պաշտօնական զգեստով, անբաժանելի գլխարկը գլխուն, պատկառելի կեցուածքով եւ առաջին գիծին վրայ, ո՛չ միայն իբր ականատես, այլ նաեւ յաճախ իբրեւ յօժարակամ եւ նուիրեալ կազմակերպիչ։

Սիրելի Հիւրմիւզ,

Դուն ծնար Աղեքսանդրիոյ Առաջնորդարանի յարկաբաժնին մէջ, որ Արժանապատիւ Քահանայ Հօրդ եւ ընտանիքիդ բնակութեան տրամադրուած էր, եւ ապրեցար Աղեքսանդրահայութեան ամենափայլուն օրերը։ Դուն քու շինարար բաժինդ բերիր մեր համայնքին։ Դուն մեզ ապրեցուցիր ուրախութեան, վայելքի եւ ազգային հպարտութեան պահեր եւ եղար այս գաղութին ընտիր եւ արժանաւոր զաւակներէն մին։

Թո՛ղ քու ժրաջան եւ հայրենասէր աշխատանքդ օրինակ հանդիսանայ մեր զաւակներուն։

Այսօր, դագաղիդ շուրջը հաւաքուած է քեզ սիրող բազմութիւն մը՝ իր վերջին յարգանքը ընծայելու համար։ Որովհետեւ դուն ինկար իբրեւ աշխատաւորի քաջ զինուոր հայապահպանման պայքարի դաշտին վրայ։

Կ'երթաս անդարձ մեկնումով եւ սակայն քու յիշատակդ անթառամ պիտի մնայ մեր մէջ։

Թող այս խօսքերը ըլլան բուռ մը անուշաբոյր խունկ եւ փունջ մը ծաղիկ քու թարմ շիրիմիդ վրայ։

Յաւիտենական հանգիստ քեզի, սիրելի Լեւոն։

Աղեքս. 2 Մարտ 1973 — ՄՈՒՐԱՏ ՔԷՕՇԿԷՐԵԱՆ

ԿԵՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

(Տար. Ե. Էլէն)

կեղի պարագային, երբ կեղի ծակուած տեղին կը մնայ որովայնի միւս օրկաններուն կամ աղիքներուն, ցաւը տեւական կը դառնայ, առանց ազդուելու դեղերէ կամ ճնշումէ։ Եթէ այսպիսի կեղը ստամոքսի ելքին մէջ կամ շուրջն է, նեղում առաջ կուգայ ու փսխումի միջոցով մեծ քանակով ստամոքսի պարունակութիւնը դուրս կը նետուի՝ առաջուան օրերու սնունդի մնացորդի ործկումով, նեխած հաւկիթի հոտով.

Ամենէն ծանր բարդութիւններէն մին կեղի ծակիլն է։ Անոր բնորոշ է՝ սուր, յանկարծակի, անտանելի ցաւը, դանակ մխածի պէս, ստամոքսը տախտակի պէս կը կարծրանայ։ Այս պարագային վիրաբուժական դանակը միայն կը փրկէ վտանգաւոր փերիթոնիթէ։

Կեղային հիւանդութիւնը դարմանելի է, եթէ առնէին ուշիդ է տեւական դարմանում կատարուի։

ՑՈՒԹ. ԻՎԱՆՈՎ

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ողբ. Տիկին Փառիկ Տիգրանեանի (Մոնթրէալ) մահուան քառասունքին առթիւ, փոխան ցաւակցական հեռագիրի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին

Նաւիգ Կարիպեան	200

Տէր և Տիկին

Մինրան Փալանճեան	100

(Աւստրալիա)

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Այրի Տիկին Վերժին Սիւրմէնեան, Տէր և Տիկին Օննօ Սիւրմէնեան (Մոնթրէալ), Տէր և Տիկին Թադէոս Աստուրեան և զաւակը (Մոնթրէալ) իրենց սիրեցեալ կողակիցին և հօր՝ ողբ. Յարութիւն Սիւրմէնեանի մահուան քառասունքին առթիւ, փոխան հոգեհանգիստի կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	100
Ազքատախնամին	100
Պալուտեանի ճաշի սեղանին	100
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	100
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	100
Հ.Բ.Ը. Միութեան	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Ողբ. Յարութիւն Սիւրմէնեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Տէր և Տիկին Արմենակ Յակոբեան և դուստրը՝ Սոնա (Մոնթրէալ) կը նուիրեն.

Այծեմնիկին	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Մազմանեան և Մահսէրէճեան ընտանիքները իրենց զաւակին և փեսին՝ Տոքթ. Յակոբ Մազմանեանին Պէյրութի Ամերիկեան համալսարանին մէջ E·C·F M·G·ի քննութեան մէջ ունեցած յաջողութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

«Այծեմնիկ»ին	300
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Իրենց սիրեցեալ ուսուցիչին՝ ողբ. Յարութիւն Մարգարեանի (Աղեքսանդրիա) մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան Տէր և Տիկին Արամ Մովսէսեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Իրենց սիրեցեալ ուսուցիչին՝ ողբ. Յարութիւն Մարգարեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան, Տէր և Տիկին Զաւէն Գալաճեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Պր. Մըկօ Խանճեան 100 ե.դ. կը նուիրէ՝ Օր. Սիլվիա Սահակեանի ընդ Պր. Գրիգոր Մարթայեանի ամուսնութեան ուրախ առթիւ։

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Ողբ. Յարութիւն Գարահիսարեանի (Մոնթրէալ) մահուան տխուր առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին

Երուանդ Սվաճիպաշեան	100
Տիկ. Սիրարփի Սվաճիպաշեան	100

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Տնօրէնութիւն և Ուսուցչական Կազմ Պօղոսեան Ազգ. Վրժ.ի 200 ե.դ., իրենց պաշտօնակցին Օր. Սիլվիա Սահակեանի ընդ Պր. Գրիգոր Մարթայեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ։

Տնօրէնութիւն և Ուսուցչական Կազմ Պօղոսեան Ազգ. Վրժ.ի 200 ե.դ., Օր. Մարօ Յաբէթեանի ընդ Պր. Պետրոս Մովսէսեանի (Մոնթրէալ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ։

Տէր և Տիկ. Ժիրայր Պօյաճեան 100 ե.դ., ողբ. Յարութիւն Մարգարեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան։

Տէր և Տիկ. Արթիւր Ուզունեան 100 ե.դ., ողբ. Լեւոն Հիւրմիւզի մահուան տխուր առթիւ։

Տէր և Տիկ. Ժագ Պասմաճեան 200 ե.դ., ողբ. Տիկ. Անահիտ Թիւթիւնճեանի մահուան տխուր առթիւ։

Տէր և Տիկ. Լեւոն Եզուչեան 1000 ե.դ., ուխտի մը առթիւ։

Տիար Գուրգ՛ն Տէր Ղեւոնդեան 100 ե.դ., ողբ. Տիկ. Սրբուհի Գուլթնուեանի մահուան տխուր առթիւ։

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Պր. Լեւոն և Օր. Սիրանոյշ Ծիլէրճեաններէ 200 ե.դ., Պր. Հրաչ Ծիլէրճեանի և Տիկ. Նուարդ Փաչէի մօր ողբ. Մաննիկ Կիւլէսերեանի յիշատակին։

Տէր և Տիկ. Լեւոն Գարաւմեան 200 ե.դ., Տիկ. Ալիս Մկրտիչեանի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի։

Տիկ. Արշալոյս Ղազարեանէ 100 ե.դ. ուխտի մը առթիւ։

Երիցուհի Տիկ. Հեղինէ Ոսկերիչեան 100 ե.դ., Հոգելոյս Տէր Հայկազուն Աւագ քհնյ. Ոսկերիչեանի վախճանման 10րդ տարելիցին առթիւ։

Տէր և Տիկ. Գաբրիէլ Տօսթումեան 200 ե.դ., ողբ. Տիկ. Աննիկ Տէյիրմէնճեանի մահուան տխուր առթիւ։

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ի Ք

Այրի Տիկին Գոհար Սարեան այսու կուգայ իր խորին շնորհակալութիւնները յայտնել Գերշ. Տ. Զաւէն Սրբազան Եպիսկ. Չինչինեանի, Հոգշ. Տ. Ներսէս Վ. Վարդապետ Բաղտասարեանի, Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քահանայ Շաքարեանի, Արժ. Տ. Նարեկ Քահանայ Տէրըննեանի, Գահիրէի Պատկառելի Թեմական եւ Քաղաքական Ժողովներու բոլոր անդամներուն, Եկեղեցւոյ Տիկնանց Միութեան, Հոգաբարձութեան, «Արեւ», «Յուսաբեր», «Ջահակիր» թերթերուն, Հ.Բ.Ը.Մ.–եան Գահիրէի մասնաճիւղին, ինչպէս նաեւ իր բոլոր ազգակից ազգականներուն ու բարեկամներուն՝ որոնք անձամբ, հեռագրով, նամակով, ծաղկեպսակով կամ բարենպատակ հաստատութեանց նուիրատուութիւն ընելով ցաւակցութիւն յայտնեցին իր անզուգական ամուսնոյն՝

ՈՂԲ. ՎԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆԻ

մահուան եւ մահուան քառասունքին առթիւ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ ԳԱՀԻՐԷ

Այսօր, Հինգշաբթի, 22 Մարտ 1973, կ.ե. ժամը 8.30ին

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՏԻՒ ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒՆ

ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ..., ԵՒ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԱՄԵՆԷՆ... ՄՕՐ

Եկէ՛ք և վայելեցէ՛ք մայրերու յարգանքի երեկոն

Կիրակի, 25 Մարտ 1973, առաւօտեան ժամը 8.30ին

ՉԲՕՍԱՊՏՈՅՏ ԴԷՊԻ ՖԱՅՈՒՄ

Մասնակցութեան սակ՝ (կէսօրուայ ճաշով) 160 ե.դ.

(անդամներուն մասնաւոր զեղչ)

Արձանագրութիւնները կը փակուին Հինգշաբթի 22 Մարտին

ԿԻՐԱԿԻ, 15 ԱՊՐԻԼ 1973

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԾԱՂԿԱՏՕՆ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով

23, 25, 26 ԵՒ 28 ԱՊՐԻԼ 1973

ՓԻՆԿ-ՓՈՆԿԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

«ՆՈՒՊԱՐ ՓԱԼԱԵԱՆ» ՉԱԼԵՆՋ ԲԱԺԱԿԻ ՇՈՒՐՋ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՀԻՐԷԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅ ԱԿՈՒՄԲՆԵՐՈՒՆ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով

Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ – ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

Կիրակի, 25 Մարտ 1973, առաւօտեան ժամը 10էն սկսեալ

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐՈՒԱՅ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԷՍՕՐՈՒԱՅ ՃԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Պատրաստուած շարժումիս քոյրերուն կողմէ

ԿԷՍՕՐԷ ԵՏՔ՝ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ՝ Ի ՊԱՏԻՒ ՆԵՐԿԱՅ ՄԱՅՐԻԿՆԵՐՈՒՆ

Գեղարուեստական յայտագիր և հետաքրքրական խաղեր

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՎԵՐԻՆ ՄԱՐՄԻՆ

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج ع م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز، السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) · Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef ; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

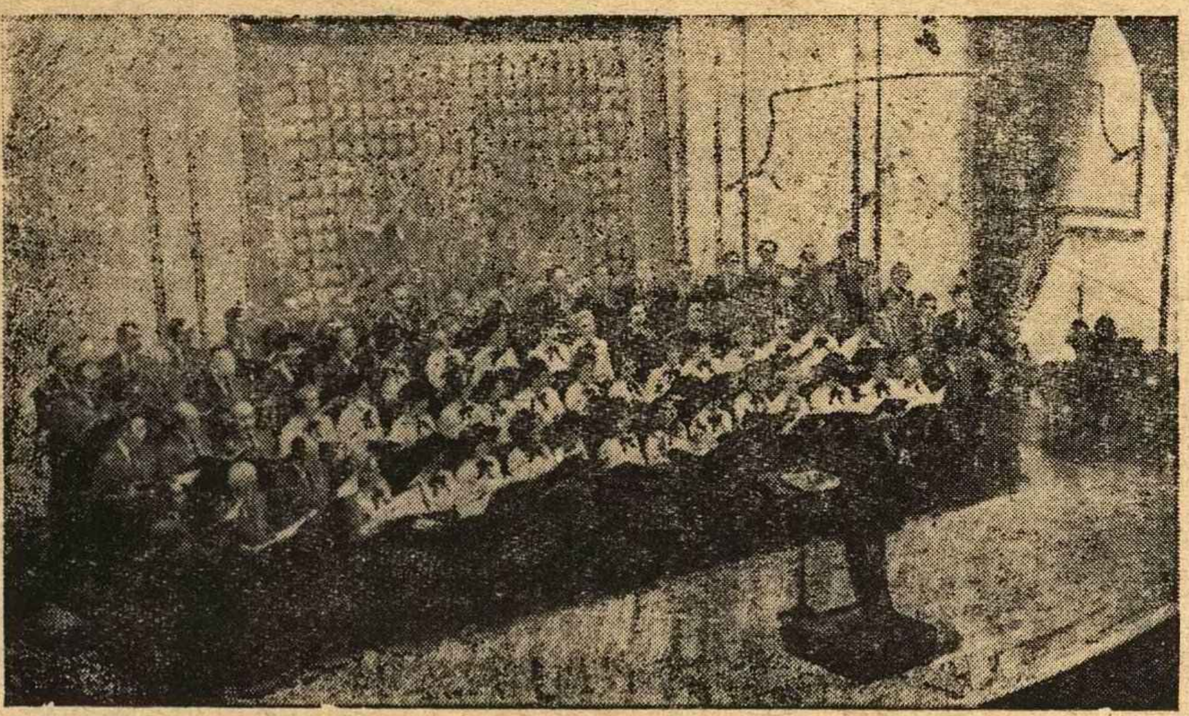
ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 472 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 29 ՄԱՐՏ 1973 | ՀԱՏԸ ՋԵՌՈՒԲԷ 3 եգ. դհկ. կամ 25 Լիր. դհկ. | عدد رقم ٤٧٢ — الخميس ٢٩ مارس ١٩٧٣

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

«ԿՈՄԻՏԱՍ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻՆ ՀԱՄԵՐԳԸ

Թուականէս 25 տարիներ առաջ կազմուեցաւ՝ Նիւ Եորքի «Կոմիտաս» երգչախումբը, նախաձեռնութեամբ եւ կազմակերպութեամբ ՊՊ. Իսահակ Աբրահամեանի, Արա Գոճալեանի եւ Օննիկ Հեպէճեանի։

Ցայսօր ատամնաբոյժ Տոքթ. Արթիւր Միսեան, որ երգչախումբին երաժշտական ղեկավարն է, իր ամբողջ կարելին ի գործ կը դնէ խումբին երգացանկը ճոխացնելու, հայ երգը հայուն սեփականութիւնը դարձնելու առաջադրութեամբ։

«Կոմիտաս» երգչախումբին կազմը Նիւ Եորքի «Թաուն Հոլ»ի մէջ, 11 Մարտ 1973ի համերգի ընթացքին
(Լուսանկարները՝ ՍԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

Այս երգչախումբը 15 տարիներէ ի վեր կը վայելէ Նիւ Եորքի Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Առաջնորդարանին հովանաւորութիւնը։

«Կոմիտաս»ի անունով այս երգչախումբը, իր կազմութենէն ի վեր բազմաթիւ անգամներ ելոյթներ ունեցած է ԱՄՆի, ինչպէս նաեւ Գանատայի զանազան քաղաքներու մէջ եւ ամենուրեք սփռած է հայ երգը եւ անմահն Կոմիտասի շունչը։

Երգչախումբին բոլոր անդամները ու ղեկավարները անվճար մասնակցութեամբ իրենց բաժինը կը բերեն այս օգտաշատ գործին։

«Կոմիտաս» երգչախումբին կազմաւորման 15 ամեակին առթիւ, շքեղ համերգ մը կազմակերպուեցաւ Կիրակի, 11 Մարտ 1973, կ. ե. ժամը 5ին, Նիւ Եորքի «Թաուն Հոլ»ի մէջ։

Մեներգչուհի Լիւսի Ժամկոչեան, ջութակահարուհի Անի Գավաֆեան եւ ղեկավար Ճահան Արծրունի։

Համերգասրահը լեցուած էր երաժշտասէրներով։ Երգչախումբը, բաղկացած 80 երկսեռ անդամներէ եւ իբր հիւր ղեկավար ունենալով Ճահան Արծրունին, յաջողութեամբ կատարեց Կոմիտասի՝ «Ուրախ Լեր», «Սիրտ իմ Սասանի»ն (մեներգ՝ սոփրանօ Վարսէն Սարգիսեան),

(Շար. տես էջ 6)

ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ՀԱՅ ՆԿԱՐԻՉ ԳԱՌԶՈՒ

ԵԳԻՊՏՈՍ ԿՈՒ ԳԱՅ

Հաւաստի աղբիւրէ կը տեղեկանանք, որ Գահիրէի Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի Ծնողաց Խորհուրդին հրաւէրին ընդառաջելով, յառաջիկայ Ս. Զատկուան շաբթուան ընթացքին Եգիպտոս պիտի ժամանէ՝ աշխարհահռչակ հայազգի նկարիչ ԳԱՌԶՈՒ (Գառնիկ Զուլումեան)։

Ինչպէս յայտնի է, Գառզու՝ նախկին Եգիպտաբնակ այժմ Ֆրանսահայ, իր նախնական կրթութիւնը ստացած է Գահիրէի Գալուստեան

(Շար. տես էջ 8)

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ

ՍՏԱՆՁՆԵՑ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Երկուշաբթի երեկոյեան, Եգիպտոսի Նախագահը՝ Անուար էլ Սատաթ, ազգին ուղղած իր կարեւոր ճառին մէջ յայտարարեց, թէ որոշած է ինք անձամբ ստանձնել Նախարարաց Խորհուրդին նախագահութիւնը, եւ բացատրեց այն պատճառները՝ որոնք մղած էին զինք առնելու այս կարեւոր նախաձեռնութիւնը։

Անուար էլ Սատաթ նոյն օր կէսօրէ առաջ գումարուած՝ Արաբ Ընկերվար Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէին եւ Ազգային Ժողովին միացեալ նիստին ընթացքին կատարած իր ճառին մէջ մասնաւորեց, որ անցնող հնգամեակին ընթացքին հակասութիւններ երեւան եկած էին եւ հետեւաբար իր «յոյսերը» իր փափաքած չափով չէին իրականացած։

Նախագահը իր այս ճառին մէջ վերատեսութիւն մը կատարեց Եգիպտոսի կողմէ աշխարհի մէջ կատարուած դիւանագիտական աշխատանքներուն վրայ, եւ անկէ ստացուած գլխաւոր դասերը մատնանշեց։

Դատապարտելէ ետք Ա.Մ.Ն.ի կեցուածքը, Նախագահը ըսաւ, որ Պր. Հաֆեզ Իսմայիլի առաքելութիւնը,

միմիայն կը կայանար Ամերիկայի ղեկավարներուն ուշադրութիւնը՝ Միջին Արեւելքի կացութեան բռնկեցուցիչ հանգամանքին վրայ հրաւիրելը։ Ապա ան հաստատեց որ Եգիպտոսի դիրքը անփոփոխ կը մնայ, այսինքն.

— Ոչ մէկ հողային զիջում.
— Ոչ մէկ մասնակի լուծում.
— Ոչ մէկ սակարկութիւն՝ Պաղեստինցի ժողովուրդին իրաւունքներուն շուրջ։

ՏՈՔԹ. ՀԱՖԵԶ ՂԱՆԷՄ ԱՐԱԲ ԸՆԿԵՐՎԱՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Ա. ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ ԸՆՏՐՈՒԵՑԱՒ

Եգիպտոսի Արաբ Ընկերվար Միութեան առաջին քարտուղար ընտրուեցաւ Տոքթ. Հաֆեզ Ղանէմ։

Նախորդ ա. քարտուղար Պր. Սայէտ Մարէյի հրաժարումէն ետք, անցեալ Երկուշաբթի, 26 Մարտ 1973, նախագահ Անուար էլ Սատաթ նիստի հրաւիրած էր Կեդրոնական Կոմիտէն, նոր առաջին քարտուղարի մը ընտրութեան համար։ Այս նիստին ընթացքին Տոքթ. Հաֆեզ Ղանէմ, այդ պաշտօնին համար թեկնածութիւն ներկայացնող միակ անձը ըլլալուն, միաձայնութեամբ ընտրուեցաւ առաջին քարտուղար։

ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԱՏԻՒ ՊԱՂՏԱՏԻ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ԳԵՐՊ. Տ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԻ

Անցեալ Հինգշաբթի, 22 Մարտ 1973, կ. ե. ժամը 7.30ին, Գահիրէի Հայ Կաթողիկէ Համայնքին կողմէ կազմակերպուած էր Ընդունելութիւն մը՝ «Սեմիրամիս» պանդոկին մէջ, ի պատիւ Նորոգ եպիսկոպոս օծեալ Գերապայծառ Տ. Յովհ. Արք. Գասպարեանի, որ վերջերս նշանակուած է Առաջնորդ՝ Իրաքի հայ Կաթողիկէ թեմին։

Ընդունելութեան սրահի մուտքին հրաւիրեալները կ'ընդունուէին կազմակերպիչ յանձնախումբին կողմէ եւ ապա շնորհաւորելէ ետք Գահիրէի վիճակաւոր Գերպ. Տ. Ռափայէլ Եպս. Պայեանն ու Պաղտատի նոր առաջնորդը՝ Գերպ. Տ. Յովհ. Արք. Գասպարեանը, կ'առաջնորդուէին դէպի նախ պիւֆէները, ուր զանազան խմիչքներով եւ աղանդերներով կը հիւրասիրուէին բոլորը։

Այս գեղեցիկ ընդունելութեան ներկայ գտնուեցան Կաթողիկէ դաւանանքի բազմաթիւ համայնքներու վիճակաւորներն ու հովուապետները, Գահիրէի մէջ Իրաքի [illegible]հիւպատոս Ապտէլ Քէրիմ էլ Աանին, հայ առաքելական, աւետարանական եւ կաթողիկէ համայնքներուն իշխանութեանց անդամները, հայ մամուլի խմբագիրներ, հայ մշակութային, կրթական, բարեսիրական եւ մարզական կազմակերպութեանց ղեկավար անդամներ եւ այլ հրաւիրեալներ։

Գահիրէի «Սեմիրամիս» պանդոկին մէջ՝ ի պատիւ Գերպ. Տ. Յովհ. Արք. Գասպարեանի տրուած ընդունելութեան ընթացքին։ Ձախէն աջ ՊՊ. Ա. Սարուխան, Պ. Պետիկեան, Գերպ. Տ. Յովհ. Արքեպիսկոպոս, ՊՊ. Ժօրժ Միքայէլեան, Ս. Պալայեան եւ Հայր Պետրոս Թարմունի

Ներկայ գտնուող բարձր հոգեւորականներէն նշենք. Պապական Նուիրակը՝ Գերպ. Գրունօ

(Շար. տես էջ 3)

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԳԵՐՊ. Տ. ՅՈՎՀ. ԱՐՔ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԻ

(Շար. Ա. Էչէն)

Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքը Կարտինալ Սթեփանոս Ա. Սիտարուս, նաև եպիսկոպոսներ Արման Հիւպլէր, Ժողէֆ Մարքէ, Փօլ Անթարի և բազմաթիւ կաթողիկէ հայեր:

Եգիպտահայութեան կողմէ ներկայ եղան Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահը՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, Հոգշ. Հ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. [illegible], ինչպէս նաև Պատկ. Թեմական և Քաղաքական Ժողովներու ատենապետները եւ Ազգային Երեսփոխաններ՝ իրենց տիկիններով:

Ներկայ էին նաև Հայ Աւետարանական համայնքի նախագահ Պր. Աւետիս Զագըճեան, Հայ Կաթողիկէ հայերէն [illegible] և համայնքի վարչական անդամներէն՝ ՊՊ. [illegible], Ժորժ Միքայէլեան, Ժորժ Աթալլա, Էմիլ Յովսէֆ, Հաննա Խայեաթ, Միշէլ Սայիտ և ուրիշներ:

Պաղտատի Նորընտիր առաջնորդին կեանքին և գործունէութեան մասին մեր ընթերցողներուն ճշգրիտ տեղեկութիւններ տալու համար, Գերպ. Յովհ. Արք. Գասպարեանին հետ մասնաւոր ժամադրութեամբ մը Թերթիս խմբագիրը տեսակցութիւն և հարցազրոյց ունեցաւ Գահիրէի Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանին մէջ, անցեալ Ուրբաթ, 23 Մարտ 1973, կ. ա. ժամը 11.30ին:

Մօտ մէկ ժամ տեւած մեր այս տեսակցութեան և հարցազրոյցի ընթացքին քաղեցինք հետեւեալ տեղեկութիւնները՝ Գերպ. Յովհ. Արք.ի կեանքի և գործունէութեան մասին և այլ ծանօթութիւններ Իրաքի Հայ Կաթողիկէ համայնքին շուրջ:

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Գերպ. Տ. Յովհ. Արք. Գասպարեան ծնած է Գահիրէ, 20 Յունուար 1927: Աւազանի անունը եղած է Յովհաննէս և [illegible] վարդապետական աստիճան [illegible] Զմմառու [illegible] 1943 [illegible] Նոր Ընծայարանի [illegible] (ՊՃՕՍ) [illegible] Զմմառու Նոր Ընծայարանի [illegible] Գերպ. Տ. Յովհ. Գասպարեանը:

Յովհ. Գասպարեան, որ մինչև 1943 Թուականը իր մայրենի լեզուն սորվելու պատեհութիւնը չէ ունեցած, Զըմմառի Նոր Ընծայարանին մէջ սկսած է հայերէն լեզուի դասընթացքներու յաջողութեամբ հետեւիլ [illegible] և թէ աշխարհաբարի.

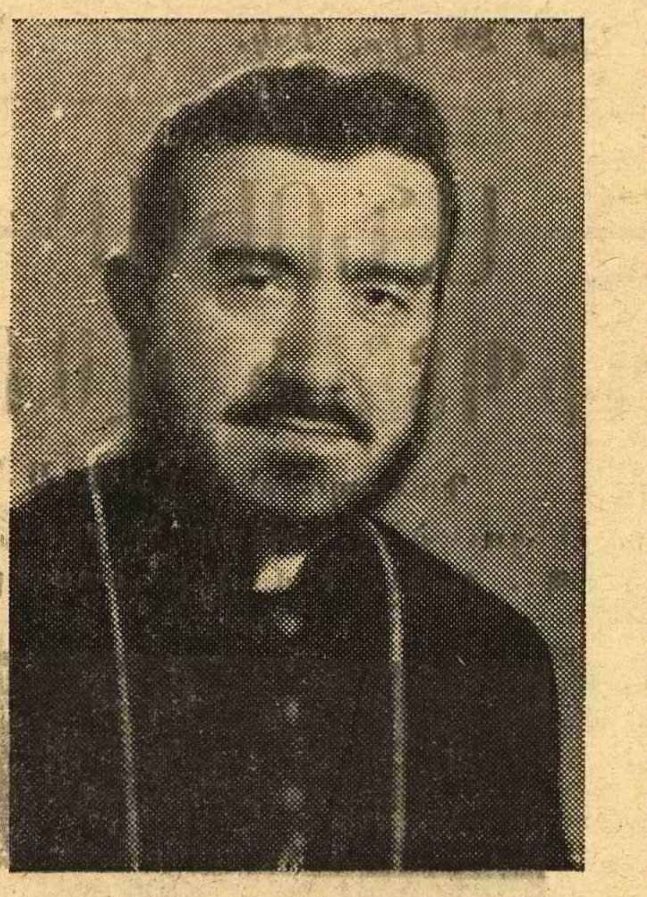
1946ին, երիտասարդ տարիքին մեկնած է Հռոմ, ուր յաճախած է Լեւոնեան քահանայապետական վարժարանը. Ապա Հռոմի Ճէզուիթներու «Կրեկորիանա» համալսարանին մէջ հետեւած է փիլիսոփայութեան և աստուածաբանութեան դասընթացքներուն.

Այս առթիւ կ'արժէ յիշել, որ Ճէզուիթներու «Կրեկորիանա» համալսարանը, աշխարհիս մէջ աստուածաբանական մեծագոյն համալսարանն է՝ իր 2500ի մօտ բազմազգ ուսանողներով.

Յովհ. Գասպարեան փայլուն յաջողութեամբ աւարտելէ ետք այս համալսարանին դասընթացքները, 13 Ապրիլ 1952, Հռոմի մէջ ձեռնադրուած է վարդապետ, ու վերադարձած է Լիբանան՝ իբր փոխ-մեծաւոր Զըմմառի Նոր Ընծայարանին.

1954-55 տարիներուն Հայր Յովհաննէս կրկին կ'երթայ Հռոմ, այս անգամ իբր փոխ-մեծաւոր Լեւոնեան քահանայապետական վարժարանին: Հռոմի մէջ ան հետեւած է նաև եկեղեցական իրաւագիտութեան դասընթացքի և ստացած է Իրաւագիտութեան վկայական (Լիսանս ան Տռուա).

1957 Թուականին Հայր Գասպարեան կու գայ իր ծննդավայրը՝ Գահիրէ, ուր կը պաշտօնավարէ մինչև օրերս, նախքան իր եպիսկոպոսացումն ու նշանակումը իբր առաջնորդ Իրաքի կաթողիկէ Հայոց.

ԳԵՐՊ. Տ. ՅՈՎՀ. ԱՐՔ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Տասնեվեց տարիներու Գահիրէ իր պաշտօնավարութիւնը սկսած է փոխ-ժողովրդապետի պաշտօնով և ապա դարձած է ժողովրդապետ. Հայր Պօղոս Բապուճեանի հետ ինք հիմնադիրը եղած է Հելիոպոլսոյ Սրբուհի Թերեզա սրահին: Կազմակերպած է հայ կաթողիկէ երիտասարդական շարժումը (հոգեւոր ուղղութեամբ), հիմնելով մանչերու և աղջիկներու լեգէոնները՝ «Լէժիոն տը Մարի» (Légions de Marie), կազմակերպած է «Կիլիկիա» երգչախումբը, Տիկնանց Ցանձնախումբ (Աղքատախնամ) և այլ.

Թերթիս խմբագիրին հարցումին՝ թէ ինչ է «Լէժիոն տը Մարի»ի գործունէութեան ծրագիրը, հետեւեալ բացատրութիւնները ստացած է, թէ՝ այդ լեգէոնական խումբերը կ'օժանդակեն ժողովրդապետներուն, հոգեւոր և ընկերային զանազան գործունէութեանց ընթացքին.

Այսպէս, օրինակի համար.

ա — Քրիստոնէութեան ուսուցում.

բ — Առաջին Հաղորդութեան պատրաստում.

գ — Աղքատի և հիւանդի այցելութիւն.

Տասնեվեց տարի շարունակ Գահիրէի մէջ հոգեւորական և ընկերային բեղուն գործունէութիւն մը ունենալէ ետք, Հայր Յովհ. Գասպարեան, Պէյրութի մէջ 1972 Դեկտեմբերին գումարուած Սինհոտի որոշմամբ կը նշանակուի՝ Պաղտատի Կաթողիկէ Արքեպիսկոպոսական Աթոռի Առաջնորդ. Այս որոշումը Հռոմի Սրբազան Պօղոս Զ. Պապի կողմէ վաւերացուելէն ետք, անցեալ 25 Փետրուար 1973, Պէյրութի Աթոռանիստ Ս. Եղիա - Ս. Գրիգոր եկեղեցիին մէջ, Հ. Յովհ. վրդ. Գասպարեան օծուեցաւ Եպիսկոպոս, դառնալու համար Պաղտատի Հայ Կաթողիկէ համայնքին Արքեպիսկոպոսը.

Այստեղ Գերապայծառ Գասպարեան շեշտել տուաւ, թէ իր ստացած Արքութեան տիտղոսը կու գայ Պաղտատի Աթոռի իրաւունքէն և թէ ինքը հայ կաթողիկէ եպիսկոպոս մըն է.

Նորընտիր առաջնորդը ցարդ բնաւ այցելած չէ Իրաք և թէ իր այժմու ունեցած տեղեկութիւնները ականատեսի կողմէ տրուած չեն կրնար սեպուիլ: Եւ սակայն, ըստ իր քաղած տեղեկութիւններուն, Իրաքի Հայ Կաթողիկէ համայնքը կը բաղկանայ 2500-3000ի մօտ անդամներէ, որոնք գրեթէ ամբողջութեամբ կը բնակին Պաղտատ. Մուսուլի և Քերքուքի մէջ հազիւ թէ 5 կամ 6 հայ կաթողիկէ ընտանիքներ գտնուին.

Այս համայնքը կազմուած է եղեռնէն ետք, երբ Ճէզիրէի գաղթականներու միացորդացները եկած են հաստատուիլ Պաղտատ:

Օսմանեան կառավարութիւնը պահանջած է, որ այդ հայերը վերադարձուին կրկին Թուրքիա, ամբողջապէս բնաջնջուելու համար և սակայն Գաղթէացի Պատրիարքին միջամտութեամբ այդ հայերը ազատած են (գնուած են), փոխան ոսկիներով լեցուն ոսկեայ արկղի մը՝ որ նուիրած է պատրիարքը:

Պաղտատի մէջ Հայ Կաթողիկէ համայնքը ունի երկու վարժարաններ: Մին՝ մանչերու, կը պատկանի պատրիարքարանին, իսկ միւսը՝ աղջկանց, որ Անարատ Յղութեան մայրապետներուն կը պատկանի: Համայնքը ունի մէկ եկեղեցի և չորս վարդապետներ.

Գերպ. Յովհաննէս Արք. Գասպարեանէ խնդրեցինք որ իր պատգամը տայ եգիպտահայութեան:

Սրբազանը ըսաւ, թէ անձնապէս մեծ հիացում ունի Եգիպտոսի հայ համայնքին վրայ, որուն մտաւորական մակարդակը ծնունդ տուած է այնքան բեղմնաւոր գործունէութեանց՝ մինչև օրս. Սրբազանին մաղթանքն է, որ բոլոր հայերու միջև կապը ըլլայ աւելի սերտ և զօրաւոր՝ ի շահ հայ ժողովուրդին: Նաև մաղթեց, որ Եգիպտահայ Առաքելական արժէքաւոր հայ համայնքը վերջապէս ունենայ իր արժանաւոր աթոռակալ առաջնորդը՝ յանձինս առաջնորդական տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի.

Թերթիս խմբագիրը, յանուն խմբագրութեան և թերթիս ընթերցողներուն, բարի ճանապարհ և յաջողութիւն մաղթեց Պաղտատի Հայ Կաթողիկէ նորընտիր Առաջնորդին.

Գերպ. Տ. Յովհ. Արք. Գասպարեան, Երեքշաբթի, 27 Մարտ 1973, կ. ա. ժամը 7ին, օդանաւով մեկնեցաւ Պաղտատ.

Նախքան իր մեկնումը, Սրբազանը երկու պատարագներ մատոյց, մին՝ անցեալ Շաբաթ, 25 Մարտ 1973, կ. ե. ժամը 6.30ին, Հելիոպոլսոյ Սրբուհի Թերեզա եկեղեցիին մէջ, իսկ միւսը՝ Կիրակի, 25 Մարտ 1973, կ. ե. ժամը 5.30ին Գահիրէի Աթոռանիստ եկեղեցիին մէջ:

Եպիսկոպոսական այս զոյգ ծայնաւոր պատարագներուն, երգչախումբը ղեկավարեց Պր. Նշան Վարդեան: Ներկայ գտնուեցան բազմաթիւ կրօնական ներկայացուցիչներ և հաւատացեալներ:

Պատարագիչ սրբազանը Ֆրանսերէնով իմաստալից քարոզներ խօսեցաւ, և հրաժեշտի խօսք ըրաւ իր հաւատացեալ հօտին.

Պատարագներէն ետք տեղի ունեցան ընդունելութիւններ և շնորհաւորանք: Ս. Պ.

ՕՂԵ-ՔՍԱՆԴՐԻԱ

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ի Ք

Տիար Մուշեղ Տէյիրմէնճեան, Տէր եւ Տիկ. Եդուարդ Տէյիրմէնճեան եւ զաւակունք (Գանատա), Տէր եւ Տիկին Արշաւ Վարձպետեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Մարգարեան եւ զաւակունք (Կանատա) Տէր եւ Տիկին Գէորգ Տէյիրմէնճեան եւ համայն սգակիր պարագաները, այսու կու գան իրենց խորին շնորհակալութիւնները յայտնել՝ մարզական եւ մշակութային միութիւններուն եւ բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, նամակով, հեռագրով, ծաղկեպսակ ղրկելով եւ կամ բարեսիրական հաստատութեանց նուիրատուութիւններ ընելով վշտակցութիւն յայտնեցին՝ իրենց սիրելի կնոջ, մօր, քրոջ եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ՏԻԿԻՆ ԱՆՆԻԿ ՏԷՅԻՐՄԷՆՃԵԱՆԻ

մահուան եւ քառասունքին առթիւ:

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ տեղեկացանք, որ համայնքիս խոստումնալից երիտասարդուհիներէն՝ Օր. Արաքսի Տէրունեան, դուստրը՝ Թերթիս բարեկամներէն Տէր և Տիկին Միսաք Տէրունեանի, փայլուն յաջողութեամբ աւարտած է Գահիրէի Ամերիկեան համալսարանի բնագիտութեան և քիմիաբանութեան դասընթացքները և արժանացած է Գիտութեանց Պսակաւորի (Պաչլըր Օֆ Սայընս) տիտղոսին:

Օր. Արաքսի Տէրունեանին աւարտական թէզը եղած է «Արւեստական և բնական շաքարախտին ազդեցութիւնը՝ բնախմորներու վրայ»:

Այս առթիւ կ'արժէ յիշել որ այս երիտասարդ հայուհին՝ հիմնադիրներէն և ղեկավարներէն մին է այդ համալսարանին մէջ վերջերս կազմուած հայ ուսանողներու միութեան, որուն նպատակն է այդ համալսարանը յաճախող բազմաթիւ և բազմազգ ուսանողութեան և ուսուցչութեան ծանօթացնել Հայաստանը, հայութիւնը և հայ մշակոյթը՝ իր պատմութեամբ, գրականութեամբ, երաժշտութեամբ և արուեստի այլ մարզերով.

Սրտանց կը շնորհաւորենք պատուաբեր հայ ուսանողուհին՝

ՕՐ. ԱՐԱՔՍԻ ՏԷՐՈՒՆԵԱՆ

Օր. Արաքսի Տէրունեանը, ինչպէս նաև իր ծնողները և նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթենք իրեն.

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ԽՕՍՔ

Նախկին եգիպտահայ, այժմ քաղաքացի Ա.Մ.Ն.ի, տասնեւեօթը տարի ետք այցելեցի Եգիպտոս և եգիպտահայութիւնը գտայ թիւով խիստ նուազած, բայց ոգիով, կորովով, ազգային գիտակցութեամբ և հայրենասիրութեամբ միշտ սփոփիչ մակարդակի վրայ:

Երջանիկ զգացի ես զիս՝ հաստատելով որ եկեղեցին պայծառ է միշտ՝ արժանաւոր ծառաներով և համայնքը կենսունակ արթուն ղեկավարներով. Հաստատեցի, որ մշակութային և մարզական կազմակերպութիւնները աննահանջ կը գործեն, ու թերթի խմբագրութիւնները, սակաւացած ուժերով, անկարելին կարելի կը դարձնեն ի շահ գաղութի կենսաւորման. Դեռ ունինք երիտասարդութիւն, որ գիտակից է և պարտաճանաչ.

Ինծի հիացում պատճառեցին այն չինիչ ճիգերը, որոնք կը կատարուին ի խնդիր՝ եկեղեցին կանգուն պահելու, դպրոցը կայուն և գործօն հանդիսացնելու պահանջին: Հպարտանք զգացի, որ դժուարին պայմաններու տակ, եգիպտահայեր ճամբայ կ'ելլեն ազգային նախակրթարանը երկրորդական վարժարանի բաժանմունքով մը օժտելու օգտաշատ ծրագրով.

Այս բոլորին համար՝ իմ շնորհակալիքն ու շնորհաւորութիւնները յայտնելէ ետք, երախտագիտական զգացումներս կը ներկայացնեմ նաեւ Եգիպտոսի Արաբական Իշխանութեանց և ազնուական ժողովուրդին, որ կը պաշտպանեն և կը խրախուսեն նաեւ հայութիւնը, իր եկեղեցին և դպրոցը՝ հոգալով զանոնք իբրեւ հարազատ համայնքը՝ նորազատ հանրապետութեան.

Շնորհակալութիւն բոլորին:

Կը մեկնիմ լաւագոյն յիշատակներով բեռնաւոր, և կրկին տեսութեան ջերմ բաղձանքով:

ՎԱՀԷ ՊԱՀԼԵՏՈՒՆԻ
Դասախօս Նիու Օրլինզի
Լուիզիանա Պետական Համալսարանի

Գահիրէ, 19 Մարտ 1973

ՆԿԱՐԻՉ ԳԱՌՋՈՒ ԵԳԻՊՏՈՍ ԿՈՒ ԳԱՅ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Ազգային Վարժարանին մէջ, ուր այժմ, իր անունով հանդիսասրահ մը հաստատուած է, որ կը ծառայէ գլխաւորապէս՝ եգիպտահայ երիտասարդ արուեստագէտներու գործերուն իբր ցուցադրութեան սրահ.

Յաջորդով պիտի կարենանք մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդել մեր ընթերցողներուն, Գառզուի՝ Եգիպտոսի մէջ կատարելիք շրջապտոյտին, հանդիպումներուն եւ կազմակերպելիք ցուցահանդէսին մասին.

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻԻ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ

ՆՇ

1173 - 1973

Ընդառաջելով Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի սրբատառ կոնդակին, այսօր Հինգշաբթի, 29 Մարտ 1973, երեկոյեան, Հայկական Ընթերցասրահի մէջ՝ երաժշտական բացառիկ երեկոյթով մը, հանդիսաւորապէս կը նշուի՝ Ներսէս Շնորհալի Հայրապետի վախճանման 800-ամեակը: Այս առթիւ հրաւիրուած է խօսելու՝ հայ եկեղեցական երաժշտութեան մասնագէտ երաժշտագէտ Եղուարդ Ցակոբեան, որ պիտի ներկայացնէ Ն Շնորհալին՝ որպէս ստեղծագործ երաժիշտ եւ հայ ժամերգութեան բարենորոգիչ: Գեղարուեստական յայտագիրը կազմուած է ամբողջութեամբ Շնորհալիի ստեղծագործութիւններէն, որոնք պիտի կատարուին Ցակոբեանի ղեկավարած «Եգիպտահայ Երգչախումբ»ին և անոր մենակատարներուն կողմէ:

Ներսէս Շնորհալի ծնած է 1102 թուին: Զաւակն է Ապիրատ իշխանի և կրտսեր եղբայրը՝ Գրիգոր Գ. Պահլաւունի Կաթողիկոսի: Ուսումը ստացած է Կարմիր վանքին մէջ: 1166ին ընտրուած է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս: Վախճանած է 1173ին:

Թէ իբր եկեղեցական և թէ իբր գրական դէմք՝ Շնորհալի իր ուրոյն դերը ունի միջնադարեան մշակոյթի պատմութեան մէջ:

Շնորհալի գրած է պատմական, քաղաքական, մանկավարժական, աստղագիտական բնոյթի վիպերգներ, բազմաթիւ հոգեւոր երգեր, ճառեր, թղթեր, ներբողներ, մեկնութիւններ, որոնք իրենց ընկերաբանական և դաւանաբանական նշանակութեան կը միացնեն գեղարուեստական արժէք:

Շնորհալի կը հանդիսանայ միջնադարեան ամենաբեղուն բանաստեղծ-երաժիշտը: Կիրակոս Գանձակեցիի վկայութեամբ՝ «Շնորհալի բազում ինչ կարգեաց յեկեղեցի, քաղցր եղանակաւ, խոսրովեան ոճով՝ շարականս և մեղեդիս և տաղս և ոտանաւորս...»:

Շնորհալիի յօրինած հոգեւոր երգերը՝ հայ ժամերգութեան մեծագոյն և գեղեցկագոյն մասը կը կազմեն: Անհնար է փոքր նմոյշներով գաղափար տալ անոր մեծութեան մասին:

ՏԱՐԱԾԵԱԼ (ԵՐԳ)

Տարածեալ ձեռք ընդ ձեռաց ոտք ընդ ոտից ընթանալեաց, փայտ ընդ փայտի՝ դառըն պտղոյ կեանք ընդ մահու փոխարկեալ. ի մէջ երկուց անօրինաց կայր մերկացեալ տաւսոն օրհնեալ, զոր ո՛չ տեսին ազգըն կուրաց բայց ի միոյն յաւազակաց։

Բողբոջ արեգականն ըզարեւն արար գիշերամանն, զլուսեղէն զօրս արք մերկութեան զի մի՝ տեսցէ ազն անարժան. ի միջօրեան նըսեմացաւ յորժամ Արքայն մեռաւ. ի յիններորդն ի լոյս դարձաւ, յորժամ մահուամբ մահըն լուծաւ։

ՇԱՐԱԿԱՆ ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

Նորահրաշ պսակաւոր և զօրագլուխ առաքինեաց, վառեցար զինու հոգւոյն արիաբար ընդդէմ մահու. Վարդան քաջ Նահատակ որ վանեցեր ըզԲելիարն, վարդագոյն արեամբըն քո պսակեցեր զեկեղեցի։

Երկնաւոր Թագաւորին զինուոր յաղթող պատերազմին, [illegible] ... խոստովանութեամբ [illegible] ... պսակեցար։

ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻԻ ՄԱՍԻՆ

«Առանց Ներսէս Շնորհալու լուսաւոր [illegible], պիտի մեր կանար Կիլիկեան ԺԲ. դարը իր փառքին, եւ պիտի [illegible] մեր մշակոյթի պատմութեան [illegible]»։

ՎԻԶԻԷՆ Ա.

«Թէ՛ իբր եկեղեցական եւ թէ իբր գրական դէմք, մեր պատմութեան մէջ բարձր տեղ մը կը գրաւէ Ներսէս Շնորհալի հայրապետը»։

ՍԻՐԱՐՓԻ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

«Նա բարի եւ ուժեղ էր ինչպէս իր [illegible] ... ևւ իր [illegible]»։

«Ակնյայտ կարեւոր են Շնորհալու բազմաթիւ հոգեւոր երգերը, որոնցմով նա խիստ ճոխացրել է հայոց եկեղեցու ժամերգութիւնը»։

ՄԱՆՈՒԿ ԱԲԵՂԵԱՆ

«Շնորհալի բացառիկ խոշոր դէմք է հայ գրականութեան պատմութեան մէջ՝ իր ստեղծագործական արտակարգ բուռն կարողութեամբ եւ երկերի բազմազանութեան լայն ընդգրկմամբ: Նա երկար դարեր իշխել է հայ գրական աշխարհում եւ օրինակ է հանդիսացել հետագայ սերնդի վրայ եկեղեցական գրողների համար»։

ԱՌԱՔԵԼ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

«Իր թղթերում եւ դաւանաբանական այլ գործերում, Շնորհալին՝ պաշտպանելով հայ ազգային եկեղեցու դաւանանքն ու ծէսերը, նրա ազգային նկարագիրը, ինքնուրոյնութիւնը, փաստօրէն պաշտպանել է Կիլիկիայի հայերի եւ հայկական պետութեան ինքնուրոյնութիւնը»։

ԹՈՎՄԱՍ ՑԱԿՈԲԵԱՆ

ՆՈՐ ԾԱՂԻԿ (ՏԱՂ)

Նոր ծաղիկ պայծ ու ցուցաւ
այսօր ի Նոր գերեզմանէն։

Երփնազարդ հոգւոյն տունկք
կանանչացան կենդանութեամբ։

Բնական լուսոյ սաղարթք
ի հոգեւոր գարնան փըթթեալք։

Սիրով Մեռեալն վասըն մեր
յարոյց ընդ իւր զանկեալ բնութիւնս։

Երեւեալ լոյս յարութեան
ի խաւարի ստուերաց մահու։

Մատանիացեալ սրովբէին
նստէր փայլմամբ վերայ վիմին։

ՆԱՅԵԱ՛Ց ՍԻՐՈՎ (ԵՐԳ)

Նայեա՛ց սիրով, Հայրըդ գըթած,
Ի քո ստեղծեալ գործըս ձեռաց.
Եւ ըզբանակըս հրեշտակաց
Տո՛ւր պահապան մեզ տկարաց.
Փրկեա՛ զանձինս ի փորձանաց
Ի խաւարի շրջող դիւաց.
Զի ի տուընջեան եւ գիշերի
Տացուք քեզ փառս անլռելի։

Էին անեղ անըսկըզբան
Ծընունդ անճառ Որդի եւ Բան,
Որ արարեր ըզտիպ գործոյ
Եւ ըզգիշեր ի հանգիստ քնոյ.
Տո՛ւր ի ննջել աչաց մարմնոյ՝
Արթուն լինել մեզ ըստ հոգւոյ.
Զի ի տուընջեան եւ գիշերի
Տացուք քեզ փառս անլռելի։

ԱՌԱՒՕՏ ԼՈՒՍՈՅ

Առաւօտ լուսոյ,
Արեգակն արդար,
Առ իս լոյս ծագեա։
  Բղխումն ի Հօրէ,
  Բղխեա ի հոգւոյս
  Բան քեզ ի հաճոյս։
Գանձդ ողորմութեան,
Գանձիդ ծածկելոյ
Գըտող զիս արա։
  Դուռն ողորմութեան
  Դաւանողիս բաց,
  Դասեցո վերնոցն։
Երրեակ միութիւն,
Եղելոց խնամող
Եւ ինձ ողորմեա։
  Զարթիր, Տէ՛ր, յօգնել
  Զա՛րթո ըզքըմբրեալս,
  Զուարթնոց նմանիլ։
Էդ Հայր անըսկիզբն
Էակից Որդի,
Է միշտ Սուրբ Հոգի։
  Ընկալ զիս գըթած,
  Ընկալ ողորմած,
  Ընկալ մարդասէր։

ՑԻՇԵՍՑՈՒՔ Ի ԳԻՇԵՐԻ (Երգ)

Ցիշեսցուք ի գիշերի զանուն քո Տէր։

Բղխեսցեն սիրտք մեր զբան բարի և լեզուք մեր պատմեսցեն զգործս երկնաւոր Թագաւորիդ։

Ի մէջ գիշերի յարուցեալ խոստովանեսցուք զքեզ, Տէր։

Զաղօթս մեր տացուք քեզ, Տէր, ի գաւիթս քո ի մէջ Նոր Երուսաղէմի։

Ի գիշերի համբարձցուք զձեռս մեր սրբութեամբ առ քեզ, Տէր։

Ի ձայն զոհողութեան ամենայն հոգիք օրհնեցէք զՏէր։

Զարթիք փառք իմ, զարթիք և զարթեայց առաւօտուց, ալէլուիա։

Զարթիք ընդ զուարթունս, մանկունք վերինն Սիոնի, ալէլուիա։

Զարթիք որդիք լուսոյ, ի յօրհնութիւն Հօրն լուսոյ. ալէլուիա։

Զարթիք փրկեալք արեամբ, և տուք զփառս փրկողին. ալէլուիա։

Զարթիք նոր ժողովուրդք, նոր երգս առեալ նորոգողին. ալէլուիա։

Զարթիք հարսունք հոգւով, սպասեալք գալոյ սուրբ փեսային. ալէլուիա։

Զարթիք վառեալք լուսով ըստ իմաստուն սուրբ կուսանացն. ալէլուիա։

Զարթիք պատրաստեցէք իւղ լապտերաց զջերմ արտասուս. ալէլուիա։

Զարթիք և մի՛ ննջէք, նման յիմար կուսից նիրհէք. ալէլուիա։

Զարթիք երկիր պագցուք և արտասուօք զայս ասասցուք. ալէլուիա։

ԽՃՈՂՈՒՄ ՉԿԱՅ, ԱՅԼ ՓՈԽԱՐԷՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄ

Ս. Միութեան քաղաքներուն մէջ, հանրային փոխադրութեանց միջոցները ամէն տարի մօտ 40 միլիառ անձ կը փոխադրեն։

Ցետագայ տողերուն մէջ կու տանք Ռուսիոյ Ֆետ. Հանրապետութեան Հանրային Սպասարկութեանց նախարար Սերկէյ Գուլթուսովի հետ մեր հարցազրոյցը՝ ինչ կը վերաբերի հանրային փոխադրութեանց ներկային և ապագային մասին։

ԹՂԹԱԿԻՑԸ.- Ի՞նչ է ձեր կարծիքով Սովետ հանրային փոխադրամիջոցները բնորոշող ամենակարեւոր բանը:

ՆԱԽԱՐԱՐԸ.- Սեփականատէրը մէկ է, պետութիւնը: Ուստի, բոլոր տեսակներն ալ մէկը միւսին հետ չեն մրցիր, այլ կը բարելաւուին արագ թափով: Ներկայիս օրուան առաջնահերթ հարցն է հանրային փոխադրութեանց աստիճանական ելեկտրականացումը, նպատակ ունենալով մեր քաղաքներու մթնոլորտին մաքրութեան ապահովումը:

ԹՂԹ.- Քաղաքներուն մէջ ի՞նչպէս բաժնուած են փոխադրութեանց միջոցները:

ՆԱԽ.- Ներկայիս 5 քաղաքներ մեթրօ ունին, 91 քաղաքներու մէջ թրոլէյպասներ կը սպասարկեն, 113 քաղաքներու մէջ՝ հանրակառք, 1869 քաղաքներու և քաղաքատիպ աւաններու մէջ՝ օթոպիւս: Թաքսիները կարելի է գտնել մօտ 1500 քաղաքներու մէջ: Շատ ընդհանրացած ձեւ մըն է թաքսի-միքրօպասներու գծերը: Անոնք կանոնաւոր գիծերու վրայ կ'երթեւեկեն միօրինակ սակերով, որոշուած ճամբաներէն կը քալեն ու կը կենան ճամբորդին ուզած տեղը: Ասիկա աժան, արագ և հանգստաւէտ միջոց մըն է՝ զոր կրնաս գտնել հարիւրեակ մը քաղաքներու մէջ: Անոնց կողքին, շատ մը մեծ կեդրոններու բնակիչները իրենց տրամադրութեան տակ կը գտնեն արուարձաններու ելեկտրական վայրաշարժները:

ԹՂԹ.- Ի՞նչ են քաղաքներու փոխադրամիջոցներու զարգացման հորիզոնները:

ՆԱԽ.- Մենք կը ջանանք որ բնակիչները իրենց գործի երթուդարձի ընթացքին-այսինքն իրենց ազատ ժամերուն-նախընտրեն հանրային փոխադրամիջոցները, որոնք պէտք չէ որ մնան ինքնաշարժէն՝ արագութեան և հանգստաւէտութեան տեսակէտէն: Ասիկա պետութեան նպատակն է որ կ'իրագործուի՝ գործնական կեանքին մէջ:

ԹՂԹ.- Կարծեմ դաշնակից մը ունիք որուն կ'ապաւինիք, այսինքն մեթրոն:

ՆԱԽ.- Շատ մը օտար մասնագէտներու վկայութեամբ, Սովետական մեթրոն կը յատկանշուի իր կանոնաւորութեամբ, մեծ արագութեամբ և կայարաններու ճարտարապետական գեղեցկութեան բարձր մակարդակով:

Գալով ապագային, մէկ միլիոնէ աւելի բնակչութեամբ քաղաքներու համար կը ծրագրուի՝ ներկայիս գոյութիւն ունեցող մեթրոյի գիծերը ընդարձակել և նորերը շինել:

Մոսկուայի մեթրոն, մասնաւորաբար, 7 գիծեր ունի, որոնց ընդհանուր երկարութիւնը աւելի քան 140 քլմ. է: Մեր բաղաքին ընդհանուր ծրագիրին համաձայն, մեթրոյին գլխաւոր գիծերը յառաջիկայ 15-20 տարիներուն ընթացքին, երկու անգամէն աւելի պիտի աւելնան: Թաշքենթի և

(Շար. տես էջ 6)

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ

Հայկական բնագաւառին՝ իր գիւղերուն, բնակարաններուն եւ գիւղաբնակչութեան կենցաղի փոփոխութիւնները ուղղակի զարմանալի են:

Ներկայիս, հայկական գաւառին հին նախայեղափոխական երեւոյթը, ցնուր յիշատակ մըն է։ Էր ժամանակ՝ երբ շատ մը գիւղեր, մասնաւորաբար լեռնոտ կամ անտառալերկ տափարակ շրջաններ, խեղճ ու անխնամ վայրեր էին։

Կծկուած, անտաշ քարերով, ցեխով շինուած բնակարանները՝ քանի մը սենեակ կ'ունենային։ Գլխաւոր սենեակը ճաշասենեակ (հացատուն) կը կոչուէր: Որոշ շրջաններու մէջ, այս սենեակին կէսը, մէկ մեթրի չափ աւելի բարձր կ'ըլլար սենեակին մնացեալ մասէն եւ մէջտեղը կ'ունենար թոնիր մը՝ որը խոնաւութենէն կը պաշտպանէր։ Ընտանիքին անդամները թոնիրին շուրջ կը քնանային: Կենդանիներն ալ կը պահուէին յարակից բաժիններէն միոյն մէջ։ Հոս եւս սենեակին 1/3ը բարձր կ'ըլլար, ուր կը հաւաքուէին մօտակայ եւ հեռաւոր դրացիները, ձմրան գիշերները՝ խօսելու, իմանալու նախնիքներու առակները կամ իմանալու այցելու աշուղներու երգերը:

Լեռնային շատ մը շրջաններու մէջ (Ապարան, եւ այլն), ժողովուրդը գետնափոր տուներու մէջ կ'ապրէր, որոնց երդիքը իրենց լոյսի միակ աղբիւրն էր: Լեռան լանջերուն, զառիվարներուն վրայ կառուցուած գիւղերուն մէջ (Զանգեզուր), մէկ տան տանիքը միւսին բակն էր: Յաճախ տուները իրարու հետ գաղտնի անցքերով կը հաղորդակցէին, որոնք շինուած էին վտանգի պարագաներու համար։ Արարատեան դաշտավայրի մէջի գիւղերուն տուներուն տանիքները տափարակ են եւ հողէ։ Մինչդեռ հիւսիս-արեւելքը, ուր շատ աւելի անձրեւ կու գայ, անոնք սեղ են եւ քարածածկ։

Գիւղական եւ հաւաքական ագարակներու բնակարաններուն ճարտարապետութիւնը՝ մեծապէս ազդուած է յեղափոխութենէն։ Անիկա հայկական ազգային ճարտարապետութեան համադրումն է, ուր լաւ կերպով ուսումնասիրուած եւ նկատի առնուած են նիւթական եւ կլիմայական պայմանները, շինանիւթերու զանազան տեսակներուն ներկայութիւնը հանրապետութեան որոշ շրջանի մէջ:

Մինչդեռ, ժամանակին, գիւղերու կեդրոնը երկրի համբաներուն խաչմերուկն վայրը կ'ըլլար, կամ ալ գիւղին եկեղեցին շուրջ գոյութիւն ունեցող փոքրիկ տարածութիւնը, ներկայիս, հայկական գիւղի կեդրոնը կազմուած է հանրային եւ մշակութային գեղեցիկ շէնքերու խումբով, ուր աղբիւրական ամէն դիւրութիւն կայ։ Առաջին յարկը, կայ տուն-ակումբը, ընդհանրապէս զուսպ եւ տպաւորիչ կերպարանքով եւ շինուած զանազան տեսակ քարերով: Հաւաքական ագարակի վարչութիւնը, գիւղի Սովետը, գիւղին բժիշկը, նամակատունը եւ խանութները՝ բոլորն ալ շինուած պարզ եւ կոկիկ ոճով, յաճախ շարուած կ'ըլլան լաւ յարդարուած պարտէզի մը շուրջ, կամ եզերուած՝ գլխաւոր ճամբուն երկու կողմերը: Դպրոցները, մանկապարտէզները եւ մանկամսուրները, ինչպէս նաեւ արտադրական կիրառութիւններ, ցրուած են գիւղին զանազան մասերուն մէջ։ Ճարտարօրէն քանդակուած աղբիւրներ կանգնեցուած են հերոսներու յիշատակին, որոնք իրենց կեանքը զոհած են իրենց երկրին համար, 1941-45ի հայրենականին մեծ պատերազմին։ Ասիկա նոր երեւոյթ մըն է հայ գիւղին յատուկ։ Անոնցմէ շատերը զարդարուած են մեծաշուք քանդակներով։ Ընդհանուր առմամբ գիւղի հրապարակները եւ գլխաւոր ճամբաները լայն են, կարծր մակերեսով եւ մայթերով:

Ներկայիս, գիւղաբնակչութեան ապրուստի գլխաւոր աղբիւրը՝ ընկերովի արտադրութիւնն է։ Իրենց անձնական արտադրութիւնը օժանդակ կը մնայ։ Ժողովուրդին մշակութային մակարդակը եւ պահանջները անչափելիօրէն աճած են։ Գիւղացիին տան դերը՝ իր ներքակայ մասերով, համապատասխանօրէն փոխուած է։ Բնակելի մասը զատուած է անասուններու յատկացուած բաժիններէն։ Հին տուները, ուր ագարակի եւ բնակելի բաժինները միացուած էին, ամենուրեք քանդուած են եւ նորերով փոխարինուած: Լայն, քար տուներ, իւրաքանչիւրը քանի մը սենեակով, լայն պատուհաններով, պատշգամներով, ճաշակաւոր կերպով զարդարուած եւ յաճախ ապակեպատ, տանիքով մը կամ V-երդիքով, որթատունկերով եւ ծաղիկներով։

Ներկայիս, նոյնիսկ անառիկ լեռներու բնակիչները, չեն կրնար իրենք զիրենք երեւակայել առանց ելեկտրականութեան եւ Ռատիոյի։ Շատ մը գիւղացիներ հիմա կազէ փուռեր ունին, որոնք կ'աշխատին բնական կազով։ Հեռաձայնի եւ թելեվիզիոնի գործիքներ, հեծանիւ, խոհանոց, ելեկտրական սառցարան, լուացքի մեքենայ եւ ելեկտրական աւել, դաշնակ ու պարտէզ՝ յաճախ կը տեսնուին հայկական գիւղերուն մէջ:

Որեւէ շրջանի մէջ, գիւղերու մեծ թիւ մը կայ, ուր քաղաքի կեանքը իր շատ մը երեւոյթներով կ'սկսի —եթէ արդէն չէ սկսած— մաս կազմել գիւղական կեանքին։

Մեքենականացումն ու ելեկտրականացումը՝ Հայկական Ս.Ս.Ռ.ի մէջ մեծ գործօն են ոչ միայն երկրագործական արտադրութեանց մէջ, այլ գիւղի ամենօրեայ կենցաղին մէջ։ Քաղաքին եւ գիւղին միջեւ տարբերութիւնները նկատելի կերպով անհետանալու վրայ են։ Երկրագործական աշխատանքը աստիճանաբար ճարտարարուեստական աշխատանքի մէկ տարբերակը կ'ըլլայ։

Հին ատեններ, դիրք մը բլուրի մը ստորոտը եւ յատկապէս բարձրաբերձ շրջաններու մէջ հաստատելու գլխաւոր պատճառը թշնամիներէն պաշտպանութիւն էր։ Տակաւին կարելի է տեսնել փոքրիկ գիւղեր ժայռէ գագաթներու միջեւ կամ լեռնային գետի մը ապառաժեայ ափին փռուած: Նոյնպէս, մէկը կրնայ ճալել տափարակ եւ զառիվեր տափաստան մը, առանց հոն նշմարելու մարդկային բնակութեան որեւէ հետք։ Յանկարծ լեռան մը միւս ծայրէն տանիքաւոր գիւղ մը հրաշքով կախուած է բարձունքէ մը, բարձր լեռան մը լանջէն, իր կանաչ գագաթէն մինչեւ գետեզերք։

Այս տեսակ շատ մը գիւղեր կը տեսնուին Զանգեզուրի մէջ։ Իրենց բնակիչները ներկայիս դուրս կու գան լեռներէն եւ իրենց նոր տուները կը շինեն լայն եւ յարմար բարձրավանդակներու մէջ։ Հանրապետութեան ուրիշ շրջաններու մէջ, մոխրագոյն եւ ընդհանրապէս առանց կեանքի տափաստանին մէջ, մէկուն աչքը կը տարուի լեռներուն միջեւ, գետերու հովիտներուն պահուըտած ովասիսները դիտելու։ Ասոնք լեռնային գիւղերն են. ձորերու կորութեամբ պաշտպանուած պաղ հովերէն եւ յարմար ձեւով տեղաւորուած ափերու կամ գետերու մօտ:

Արարատեան դաշտին մէջ եւ հիւսիս-արեւելեան ցած շրջաններու մէջ, գիւղերը կը գտնուին գլխաւորաբար հոն՝ ուր լեռնային գետերը կը հոսին դէպի հովիտները, կամ ոռոգման ջրանցքներու եզերքին: Այս գիւղերը պահուըտած են ընդարձակ որթատունկերու եւ այգիներու մէջ:

1000-2000 բնակչութիւն ունեցող մեծ գիւղերը հանրապետութեան յատուկ են։ Հայկական Ս.Ս.Ռ.ի ամբողջ գիւղաբնակչութեան 2/3ը կը բնակի այս տեսակ գիւղերու մէջ: Անոնք մասնաւորաբար Արարատեան դաշտի խիտ բնակչութեամբ գիւղերու՝ ինչպէս նաեւ հիւսիս-արեւելեան շրջանի եւ Շիրակի գիւղերուն յատուկ են։ Քանի մը գիւղեր կան 3-5000 բնակչութեամբ, մեծամասնութեամբ Սեւանի շրջանին մէջ։ Իսկ փոքր գիւղերը՝ 200-500 բնակչութեամբ, աւելի հասարակ են հանրապետութեան հարաւի եւ ծայրագոյն հիւսիս-արեւելքի համար:

Ն. Մ. Դ.

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՆԱՏԱՅԷՆ

Սիրելի քոյրս Նուրիձա
Եգիպտոս

Ամերիկայէն ողջ առողջ վերադարձայ քաղաքս։ Առաջին գործս եղաւ նստիլ եւ քեզի նամակ գրել։

Անուշիկ Նուրիձաս, նամակս փիլիսոփայական ասացուածքով մը պիտի սկսիմ։ Գիտցիր որ մարդուն չխօսածը՝ աւելի իմաստալից եւ արժէքաւոր է քան խօսածը։

Մարդուն խօսածները բոլորն ալ՝ իր տրամաբանութեան, զգացումներուն, ուրախութեան կամ տխրութեան հայելին չեն։

Կրնամ շատ մը օրինակներ տալ։ Ես ճանչցած եմ խանութպան հաճի աղա մը, որ առտուընէ մինչեւ իրիկուն երդում պատառ կ'ըլլար, որ սիֆթահ ըրած չունի եւ սնանկութեան ճամբան բռնած է։ Իսկութեան մէջ քասան կը լեցնէր ամէն իրիկուն:

Պատճառները հասկնալի էին։ Այս ընթացքով հանգանակութիւնները կը մերժէր։ Փարա ուզողին առջեւ կ'արդարանար:

Գիտէր թէ եթէ ինք ուրիշէն փարա ուզէր, դէմինը պիտի մերժէր, բայց դիտմամբ կ'ուզէր, որպէսզի դէմինը իրմէ փարա չուզէր:

Հանդիպած ալ եմ մարդոց, որոնք ճառք ճուռք կը նետէին կը բռնէին։ Կէսօրին խանութին մէջ պանիր հաց կ'ուտէին, ետքն ալ խանութին դրան առջեւ կանգնած՝ ատամնակրկիտով ակռաներնին կը մաքրէին: Այդպէս կը շարժէին եւ երբ դրացի խանութպանները եւ անցորդ բարեկամները հարցնէին՝ թէ ի՞նչ ճաշակած է կէսօրին, կը պատասխանէին կըրեասավայել.

— Փառաւոր քեպապ մը կերայ։

Այո, մարդուս խօսածը չխօսածը քոնթրոլ ընելը շատ դժուար է, քուրիկս, մանաւանդ երբ խնդիրը դառնայ կնիկներուն վրայ։

Խօսքը մէջերնիս, քուրիկս, դերասան ծնած ենք մենք կնիկներս։

Հարկաւ կը յիշես, մեր անըմման Արաքսի դերասանուհին, ճըգնայ կատոր կ'ըլլար մեր տղոց դերասանութիւն սորվեցնելու համար։ Նամիլ է խաւրուս, մեր տղոց երկու ձեռքերը տասներկուքի կը վերածուէին բեմին վրայ, եւ ոտքերը ուր տեղաւորելնին չէին գիտեր։

Անդին մեր աղջիկները, կնիկները ըսեմ, տասներկու ձեռք ալ ունենային, տեղաւորելիք տեղ մը կը գտնէին անոնց համար: Մէկ ձեռքով հովահար մը կը գործածէին, մէկ ձեռքով կուրծքէն կախուած շղթայով կը խաղային, մէկ ձեռքով փէշը վեր կը վերցնէին, միւսով փէշը վար կ'առնէին, մէկ ձեռքով վարդ մը կը շոյէին եւ կը հոտոտէին, մէկ ձեռքով սիրահարը կ'ապտակէին, ետքն ալ երկու ձեռքերը իրարու միացուցած գզջում կը յայտնէին:

Ո՞ր մէկը թուեմ։ Օր մը Արաքսիէս հարցուցի որ ատոր գաղտնիքը ի՞նչ է եւ ան ըսաւ.

— Կնիկ ըսուածը ցուցմունք ընդունելու համար ծնած չէ, ան ցուցնելու համար ծնած է:

Շարունակեմ։

Ուր էինք չեմ յիշեր: Այո՛, կը խօսէի մարդուն եւ մանաւանդ կնոջ ներսին եւ դուրսին մասին։ Ուրեմն ես ալ Աստուծոյ նոյն ըստեղծուածն եմ, իմ ալ ներսս եւ դուրսս նոյնը չեն: Թերեւս քիչ մը փոսթալ ըլլալուս եւ այդ փոսթալութիւնն ալ, ողորմած հոգի Գրիգոր Զօհրապին գրած «Փոսթալը» սորված եմ։ Այո՛, քիչ մը փոսթալ ըլլալուս համար ներսս դուրսիս հետ երբեմն կը համաձայնին։ Կայ ուրիշ պատճառ մըն ալ: Ես վերջերս անդամ արձանագրուեցայ «Կանանց ազատագրութեան ընկերակցութեան»: Այդ օրէն ասդին լեզուս բաւական երկարած է։ Կուրծքիս վրայ ալ ընկերակցութեան խոշորկեկ պէճը կայ՝ քանի մը գոյներով:

Օտարները կը ճանչնան այդ նշանը, բայց մերինները չեն ճանչնար: Նկատեցի որ այդ պէճը անցուցած օրէս ի վեր, հանդիպած հայ կնիկներս ճամբանին կը փոխէին։ Մէյ մըն ալ մեր հայկական սրահին պահապանը բարեւ չկտրե՞ց ինծի:

Օձիքին փակայ, պատճառը ուզեցի հասկնալ: Ի՞նչ ըսել կ'ուզես։

— Տիկին Մարիձա, այդ կախած նշանդ փոլիսի նշան է եղեր, չըսէ՞ք: Կը տեսնե՞ս քուրիկս, մենք կիները ազատագրելու համար ելեր ենք եւ այդ մեր կիները մեզ տեսնելով ճամբանին կը փոխեն։

Հիմա սիրելի քոյրիկս, գիտնալիքդ այս կողմերուն կնիկներուն լեզուն եւ ներսերնին լեռ ձոր տարբերութիւն ունին, մէկը Արաման միւսը Գարաման ըսածն է, բայց «Գարամանին ոչխարը, ետքը կ'ելլէ անոր խաղը», ասացուածք մըն ալ կայ։

Մտիկ ըրէ, ես առաւօտները շատ կանուխ կ'արթննամ, քանի ժամը վեցին եւ պատուհանիս քովը սուրճս կը խմեմ։

Մէկ կողմէն ձիւնը կ'իջնէ, միւս կողմէն ձայնասփիւռը կը պոռչտայ։

— Զգոյշ եղէ՛ք, ճամբաները սահուն են, օդը պաղեցաւ, զերօ սանթիկրատէն վար 25 իջաւ։ Եւն եւն։

Այդ ձայնասփիւռի ընթացքին ձիւնին վրայէն կնիկ մը պէպէքը փաթթած, գրկած, մեր ափարթմանէն ներս կը մտնէ։ Պէպէքը կը յանձնէ մեր վերի պառաւին, որպէսզի մինչեւ իրիկուն պահէ, անշուշտ վճարումով։ Այնուհետեւ վար կ'իջնէ, օթօպիւսը կ'առնէ եւ գործին կ'երթայ, իրիկունը վերադառնալու եւ պէպէքը առնելով տուն երթալու համար։ Ասոնք տեսնելով սիրտս ճըղա կոտոր կ'ըլլայ։ Վա՜խ աղուորս, կ'ըսեմ իւրովին պատուհանիս ետեւէն։ Քաղաքդ ոտքդ տնկած հանգիստ կ'ապրէիր, էրիկդ ինչ որ բերէր կը գոհանայիր, շա՞տ պէտք էր հիմա այս ճակատագրին յանձնուիլդ:

Պէպէքին մայրը հեռանալէն ետքը, վաթսունը անցուցած ուրիշ կնիկ մը՝ սեւերուն մէջ փաթթըւած, սեւ թռչունի պէս ձիւնին վրայէն զգուշութեամբ յառաջանալով գործատուն կը դիմէ։

Այս երկուքին ալ օր մը ժամուն մէջ հանդիպեցայ։ Երբ դուրս ելանք, երկուքին ալ զատ զատ հարցուցի, որ ինչպէ՞ս են, կեանքէն գո՞հ են եւլն: Երկուքն ալ ըսին.

— Շատ գոհ եմ շիտակը, շատ հանգիստ եմ, շատ երջանիկ եմ, շատ-շատ։

Անոնք լուր չունին որ ես վերէն պատուհանիս ետեւէն փոլիսի պէս ետեւնին եմ: Եւ ինչ մեղքս պահեմ, քուրիկս, շատ իրաւունք տուի այն փիլիսոփային որ ըսեր է.

— Աշխարհի վրայ անկեղծութիւնը շատ աւելի պիտի ըլլար, եթէ մարդիկ եւ մանաւանդ կնիկները քիչ ըլլային:

Մեր շէնքին մէջը իտալացի եւ յոյն ընտանիքներ ալ կան, անոնք ալ մերիններուն պէս չապալանմիշ կ'ըլլան։ Անոնց ալ հարցուցի որ ինչո՞ւ այդ աղուոր ձեր երկիրները ձգած այս աշխարհին չորս կողմերը կը տապլտկիք։

— Մամաքա, մենք ակռանիս կը սեղմենք, քանի մը տարի աստանկ կը տապլտկինք, փարայի տէր կ'ըլլանք, եւ մեր երկիրը վերադառնալով, այնտեղ տուն, այգի կը գնենք եւ հանգիստ կ'ընենք:

Միտքէս ըսի, որ արդեօք ասոնց ներսը եւ դուրսը մէ՞կ է: Բայց համոզուեցայ որ մէկ է եղեր, որովհետեւ Նախարար մը կը յայտարարէր՝ որ մէկ տարուան ընթացքին 56 հազար հոգի իրենց երկիրը վերադարձեր են։

Հիմա կը մտածեմ որ իմ վերջս ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Բայց իմ ներկաս եւ վերջս նոյնն է, արդէն վերջացած եմ յառաջացեալ տարիքիս բերմամբ:

Մտիկ ըրէ, քեզի պատմութիւն մը պատմեմ:

Օր մը Արեւելքի մէջ ոսկիներով եւ ադամանդներով լեցուն կարաւան մը կը յառաջանայ եղեր անապատին մէջէն։ Ուղտերուն վրան ալ մեծահարուստներ:

Յանկարծ աւազակախումբ մը կը կենէ կարաւանը, կը կողոպտէ եղածը եւ հարստութեան տէրերն ալ կը մորթէ։ Աւազակապետը կը նշմարէ ցնցոտիներով մէկը, որ թուփի մը քով երկարած սրինգ կը նուագէ, կը մօտենայ եւ կը հարցնէ.

— Ո՞վ ես դուն եւ ի՞նչ կ'ընես այդտեղ։

Մարդը կը պատասխանէ.

— Տէր իմ, այս հարուստ մարդիկը՝ որոնք ցեղապետներ են, զիս հետերնին առին որպէսզի սրինգովս երբեմն զուարճացնեմ զանոնք:

Աւազակապետը մեղքնալով այս մարդուն, պատիժէ զերծ կը կացուցանէ սրնգահարը եւ ցեղապետի պերճ հանդերձանք կը նուիրէ անոր:

Այն ատեն սրնգահարը ձեռամբարձ փառք կու տայ Աստուծոյ, մրմնջելով.

— Փառք քեզ Աստուած, որ իմ աղքատութիւնս վերջապէս բանի մը ծառայեց։

Հիմա անուշիկ քոյրիկս, ես ալ Աստուծոյ փառք կու տամ, որ արժանի ըրաւ զիս կիներու ազատագրութեան վեթերան անդամ ըլլալու:

Հիմա ընկերակցութեան նախագահուհին՝ որ ըմբիշ ալ է եղեր, ինծի կ'ըսէ.

— Մարիձա մայրիկ, դուն պատուհանիդ ետեւ հանգիստ ըրէ եւ բոլոր չունեցած լեզուիդ տուր, եւ տամպուրա զարկ...

Քոյրդ
ՄԱՐԻՁԱ

Գանատա 1042

ԽՃՈՂՈՒՄ ՉԿԱՅ, ԱՅԼ ՓՈԽԱՐԷՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄ

(Շար. Գ. էջէն)

Խարքովի մէջ նոր մեթրօ կը կառուցուի։ Անոնք 6րդ եւ 7րդ քաղաքները պիտի ըլլան Ս. Միութեան մէջ՝ որոնք մեթրօ պիտի ունենան։

ԹՂԹ. – Ի՞նչ կրնաք ըսել թրոլէյպասներու անցագային մասին։ Միթէ պիտի չ'անհետանա՞ն «հրապարակէն», ինչպէս պատահեցաւ օրինակ Անգլիոյ մէջ։

ՆԱԽ. – Բնա՛ւ երբեք։ Թրոլէյպասներու ժողովրդականութիւնը երթալով կ'աւելնայ։ Անիկա տասնեակ տարիներ կը քալէ եւ մարդաշատ թաղերուն մթնոլորտը չ'ապականեր աւելորդ կազերով։ Թող տ քաղաքներուն լայն փողոցները, առիթ կու տան լայն արագութեամբ վազելու։ Միայն Ռուսիոյ մէջ ամէն տարի 6-7 տարբեր քաղաքներու մէջ նոր թրոլէյպասներու գիծեր կ'երկարին, հակառակ այն իրողութեան, որ թրոլէյպասներու գիծերը շատ աւելի սուղ կ'արժեն քան օթօպիւսներունը։ Մենք այդ ծախքերը կը հոգանք, նկատի առնելով էլեկտրական փոխադրամիջոցներուն առաւելութիւնները։

ԹՂԹ. – Հանրակառքը հանգստեան պիտի չկոչուի՞։

ՆԱԽ. – Միացած հանրակառքը իր երկրորդ ծնունդը ունեցաւ։ Ան հիմա աւելի լայն, աւելի հանգստաւէտ, մեծ արագութիւններով կը քալէ։ Լենինկրատի մէջ երեցաւ արագընթաց հանրակառքը, որ էլեկտրական երկաթուղիները կը յիշեցնէ. ան իր ճամբորդները կը փոխադրէ իր բնական արագութենէն երկու անգամ աւելի։ Արագ հանրակառքի գիծեր կը շինուին շատ մը քաղաքներու մէջ,

իսկ բնակիչներով խճողուած թաղամասերուն մէջ անոնք կ'ըլլան գետնափոր։

ԹՂԹ. – Սակայն, օթօպիւսը մինչեւ այսօր կը մնայ փոխադրութեան միջոցներուն ամենէն ընդհանրացածը։

ՆԱԽ. – Այո, առիկա բնականաբար ճիշդ է, որովհետեւ ան իր առաւելութիւնները ունի (արագութեան եւ ճկունութեան իր «վարպետութիւնը»...)։ Անիկա նոր թաղամասերուն մէջ առաջինը կ'երեւայ, միեւնոյն ժամանակ ըլլալով ամենէն «խոնարհ»ը, որովհետեւ ո՛չ երկաթուղիի եւ ո՛չ ալ էլեկտրալարերու կը կարօտի՝ հանրակառքին ու թրոլէյպասին նման։

Սովետ ճարտարարուեստը նոր ձեւի օթօպիւսներու արտադրութեան ձեռնարկեց հարիւր ճամբորդի համար։ Քաղաքներու փողոցներուն մէջ, մասնաւորաբար խճողումի ժամերուն, կրնաք տեսնել օթօպիւսի եւ թրոլէյպասի իրար կպած կրկնակ կառքեր, որոնք 200 հոգի կը փոխադրեն մէկ անգամէն։

ԹՂԹ. – Նոր գիծերու կառուցումը, նոր մեքենաներու գործածութիւնը, մեքենագէտներու եւ վարիչներու յաւելումները ի՞նչքանով կ'ազդեն հանրային փոխադրամիջոցներու սակերուն վրայ։

ՆԱԽ. – Անկեղծօրէն՝ հանրային փոխադրամիջոցներու զարգացումին եւ բարելաւումին համար աւելցող ծախքերը, կ'ազդեն պետական կազմակերպութեանց տնտեսական վիճակին վրայ։ Շատ անգամ ծախքերը չեն բաւարարուիր տոմսակներու վաճառքէն գոյացած մուտքով։ Պետութիւնը իր պահեստէն կը գոցէ այս ծախքերը, որպէսզի փոխադրութեանց տոմսակները մէկ կոպէկ իսկ չ'աւելնան։ Ասոր համար փոխադրութեանց ծախսերը՝ Սովետ ընտանիքին պիւտճէին շատ չնչին մէկ տոկոսը կը կազմեն։

Ասոր կից՝ Ս. Միութեան մէջ լայն շրջանակ մը կայ մարդոց՝ որոնք ձրի փոխադրութեան իրաւունք կը վայելեն (Սովետներու խորհուրդներու անդամները՝ իրենց բոլոր աստիճաններով, պատերազմի եւ աշխատանքի հերոսները ու անկարները, շատ մը հանգստեան թոշակաւորներ եւ այլն)։

Իսկ աշակերտները եւ ուսանողները շրջելու տոմսակներ կը գնեն՝ շատ չնչին գինով։ Բնականաբար, ամէն սովետ քաղաքացի կ'օգտուի այն իմաստով, որ այն ինչ որ կը վճարէ քաղաքներու մէջ՝ իր փոխադրութեան համար, շատ չնչին է՝ բաղդատմամբ կրած հետաքրքրութեանց։

Ն. Մ. Գ.

Սովետական բաժանմունքին առջեւ ցուցադրուած են սովետ արտադրութեան ինքնաշարժներ Ժիկուլի եւ Մոսկովիչ 412 1973 մոտէլ

ԱԶԱՏ ԲԵՄ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Քսան-երեսուն տարի առաջ, հայ ուսանողներէն շատ քիչեր կը շարունակէին իրենց ուսումը՝ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆի մը մէջ, միւսները՝ սովոր մեծամասնութեամբ կը գոհանային հայկական նախակրթարանի մէջ իրենց սորվածով ու կը նետուէին հրապարակ - յաճախ ստիպողաբար, այսինքն նիւթականի չգոյութեան պատճառով։

Անցան տարիները եւ եկաւ սերունդ մը, որուն ծնողները աւելի գիտակից կամ ալ աւելի ունեւոր ըլլալուն պատճառով, կրցաւ յաճախել ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ՝ չգոհանալով նոյնիսկ երկրորդական բաժինով։ Այդ սերունդի շատ ներկայացուցիչներ այսօր հրապարակի վրայ ծանօթ բժիշկներ, ատամնաբոյժներ եւ դեղագործներ են։

Ասոնցմէ շատ քիչեր մեկնեցան արտասահման-աւելցնենք որ այլեւս նոր մեկնումներ չեն պատահիր-, սակայն նորեր եկան լեցնելու անոնց ձգած պարապը, եւ այսօր մօտ քսան համալսարանական հայեր արդէն կը գործեն հրապարակի վրայ, ուրիշներ կը հասնին շուտով։

Այսպէս ուրեմն, հայ ընտանիքին նիւթական պայմաններու բարելաւումով ու նաեւ հայ ծնողքին աւելի եւս գիտակցելովը՝ բազմաթիւ հայ ուսանողներ կը շարունակեն իրենց ուսումը՝ Բարձրագոյն Նախակրթարաններու, Երկրորդական Վարժարաններու եւ Համալսարաններու մէջ։

Այս շարժումին իբրեւ մղիչ ուժեր՝ իրենց դեր ունին անկասկած նաեւ Պետութեան ընձեռած դիւրութիւնները, ինչպէս նաեւ Եգիպտական Սահմանադրութեան, Ցավակիմեան Սանուց կամ Կիւլպէնկեան Կրթասիրական Ֆոնտերը, ու տակաւին ուրիշ մարմիններ եւ խնամակալներ, որոնք իրենց լումանը յատկացնելով կրթական այս նուիրական սխրանքին ու կը սատարեն անոր առաջընթացին ու վերելքին։

Ութ-տասը տարի է ի վեր, դէպի արտասահման ուսանողական շարժում մը սկսած է եւ մինչեւ քառասուն տղաք ու աղջիկներ կ'ուսանին Նիկոսիայի Մելգոնեան Կրթարանին մէջ, առաւելապէս օգտուելով Մելգոնեան եղբայրներու կտակէն, նաեւ շատ յաճախ՝ ծնողներու կամ մեկենասներու նուիրատուութիւններէն։

Վերջին տարիներս տեսանք նաեւ ուսանողներու հոյլ մը, որ մինչեւ հայրենիք մեկնեցաւ, իր համալսարանական ուսումը եւ հայրենագիտութիւնը շարունակելու՝ հայրենի պետութեան աւելի լայն օժանդակութեամբ։

Ուսանելու համար կատարուած այս շարժումին համար, վստահաբար համայնքը ամբողջութեամբ ուրախ է եւ հպարտ, քանի որ շարժումը պարփակուած չէ միայն «ազգային իշխանութեան» մը սահմաններուն մէջ - սահմաններ որոնք *փարատուելու* պէտք էր ընդգրկէին միւս բոլոր ֆոնտերը, բացի հայրենականէն, Մելգոնեանէն կամ Կիւլպէնկեանէն, որովհետեւ միւսները բոլորն ալ կրնային կեդրոնացուցած ըլլալ իրենց նիգերն ու լումաները՝ ազգայինին մէջ - այլ եւ այս շարժումին իրենց բաղդատաբար համեստ մասնակցութիւնը կը բերեն ակումբային կամ անհատական ուսանողական ֆոնտեր։

Ուրախացնող երեւոյթ իրապէս։

(Շարունակութիւնը տես էջ 6)

«ՄԷՏԷՔՍՓՈՐԹ» ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ (ԱՐԴԻՒՆՔ ԵՒ ՀՈՐԻԶՈՆ)

Ս. Միութիւնը դեղօրայք եւ բժշկական սարքեր արտածող մեծագոյն երկիրներէն մին է։ «Մէտէքսփորթ» արտաքին առեւտուրի կազմակերպութիւնն է, որ կը կատարէ այդ արտածումները՝ դէպի արտասահման։

Ահաւասիկ այն ինչ որ կ'ըսէ Միխայիլ Վասիլիէֆ՝ այս կազմակերպութեան տնօրէնը, անոր գործունէութեան մասին։—

«Կազմակերպութիւնը հիմնուած է 1960ին։ «Մէտէքսփորթ» փանդասականական յարաբերութիւններ կը մշակէ Եւրոպայի, Ասիոյ, Ափրիկէի եւ Լատին Ամերիկայի 95 տարբեր երկիրներու ընկերութեանց եւ արտաքին առեւտուրի կազմակերպութեանց հետ։

Մեր գնորդներուն կը մատուցանենք մօտ 5000 տեսակի հասնող դեղերու արտադրութեանց ընդարձակ ցանկ մը։ Այս դեղերը մեծ ազդեցութիւն ունին շատ մը հիւանդութեանց դէմ։ Անոնցմէ կըրնանք յիշել «Փանթոքրին» նիւթը՝ որ ուժի սքանչելի դեղ մըն է, եւ որ փոքրիկ եղնիկներու եղջիւրներէն կը պատրաստուի։ Կամ, օրինակ, «Ֆիպս» դեղը, որ գտնուած է ակադեմական Վլատիմիր Վիլաթովի (սովետ մեծ գիտնական եւ մասնագէտ) եւ իր ընկերներուն կողմէ։ Պարտիմ յիշատակել, որ այս խումբը միջազգային գետնի վրայ առաջին անգամ ըլլալով ձեռնարկեց՝ վիրաբուժութեամբ աչքի մասերու վերանորոգումին։ «Ֆիպս» դեղի գործածութիւնը կը նպաստէ հիւանդին արագ բուժման։ Նոյնպէս, այս դեղը կ'օգնէ տեսողութեան կարգ մը հիւանդութեանց։

«Ցիփիսմիսին» փոշաթը մեծ ընդունելութիւն գտած է արտասահմանի շուկային վրայ եւ կը գործածուի աչքի հիւանդութեանց դէմ։ Ս. Միութեան մէջ երկար ժամանակէ ի վեր աչքի բորբոքումի հիւանդութիւններ գոյութիւն չունին։ Սակայն, տրուած ըլլալով որ այս հիւանդութիւնները կարգ մը երկիրներու մէջ տակաւին ալ եր կը գործեն, այդ փոշիին արտադրութիւնը չի կասիր մեր քով եւ «Մէտէքսփորթ» միշտ իր արտածումի արտադրութեանց ցանկին վրայ ունի այս անունը։ Ն անօրինակ վիճակ վերապահուած է մանուկներու անդամալուծութեան դէմ չինուկին։ Սովետ բժիշկները մեծ ջանք թափեցին, տասը տարուայ ընթացքին այս վտանգաւոր հիւանդութիւնը ալ ամբողջապէս անհետացնելու՝ նոյնպէս այս երկրին մէջէն։ Սակայն, չինուկին պատրաստութիւնը կը շարունակուի արտածուելու համար։ Ան պատրաստուած է անուշ հեղուկի կամ դեղահատի ձեւին տակ, ուստի եւ շատ յարմար՝ գործածութեան համար։

Հարկ է յիշատակել, որ Սովետ դեղերու արտածումը, վերջին տարիներուն աւելցաւ 2,5 անգամ։

Բոլոր դեղերն ալ Ս. Միութեան մէջ կ'անցնին խիստ եւ մանրակրկիտ քննութենէ՝ առանց նկատի առնելու թէ անոնք Սովետական դեղարաններու մէջ պիտի ծախուին թէ պիտի արտածուին։ Օտար մասնագէտներու այն կարծիքը՝ թէ Ս. Միութեան մէջ դեղերու արտադրութեան վրայ հսկողութիւնը շատ խիստ է, իրաւացի է. սակայն պէտք է մեկնարկենք՝ թէ դեղը ոչ միայն պիտի օգնէ հիւանդութեան բուժման, այլեւ ոչ մէկ կողմնակի հետք պիտի թողու մարմինին վրայ։

ՁԱՀԱԿԻՐ
ՕՁԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

29 ՄԱՐՏ 1973

«ԿՈՄԻՏԱՍ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻՆ ՀԱՄԵՐԳԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Ալան Յովհաննէսի՝ «Նա ոչ ամաչէր», «Միայն Սուրբ»ը, Կոմիտասի՝ «Ո՞վ Զարմանահրաշ»ը (մեներգող՝ քենոր Օննիկ Տէօքմէճի), Արա Պարթեւեանի՝ «Հայր Մեր»ը, Կոմիտասի՝ «Սուրբ, Սուրբ»ը եւ Վարդան Սարգիսեանի՝ «Լոյս»ը:

«Համբարձում Եայլա»ն (Արմէն Տիգրանեանի), «Անուշիկ Եար ձան» (Գուրգէն Ալեմշահի), «Հունձք» (Ալեմշահի), «Հունձք կը ժողվեմ» (Սիրվարդ Գարամանուկի), «Մարտիկի երգ» եւ «Լուր գնաց» (Ասոս Սաքեանի), ինչպէս նաեւ Ամերի-

«Կոմիտաս» երգչախումբին երաժշտական ղեկավար Տոքթ. Արթուր Միսեան եւ հիմնադիր անդամ Պր. Իսահակ Աբրահամեան:

կայի համար առաջին ունկնդրութիւն՝ կատարեցաւ Առօ Պապանեանի «Սոնաք՝ ջութակի եւ դաշնամուրի համար»ը, հանրածանօթ ջութակահարուհի Անի Գավաֆեանի եւ դաշնակահար Շահան Արծրունիի կողմ։

Դադարէն ետք, յայտագիրին երկրորդ բաժինին մէջ, Տոլորէս Հոլցի նուագակցութեամբ եւ մենակատարներ ունենալով սոփրանոներ Լիւսի Ժամկոչեան, Վարսէն Սարգիսեան եւ Մարիլին Մըլվէյ, եւ քենոր՝ Օննիկ Տէօքմէճի, երգչախումբը յաջորդաբար կատարեց Ամերիկայի համար առաջին ունկնդրութիւն՝ Կոմիտասի «Պարի երգեր»ը.

ա.— Եարս անուն բալասան
բ.— Աղջի անունդ Շուշան
գ.— Կալերի նամբին կեցայ
դ.— Բաղի պատը քքում ա
ե.— Պուլուր աղջիկ սեւաւոր
զ.— Վարդ ա եարս
է.— Հոյ, իմ նազանի եարը

Հանդիսականները ջերմ ծափահարութիւններով ողջունեցին՝ երգչախումբն եւ մենակատարները յաջող ելոյթները:

Լուսանկարները եւ Թղթակցութիւնը
ԿԱՐՊԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ
Նիւ Եորք

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

(Շարունակութիւն Ե. էջէն)

Ուրախ ենք տեղեկանալով, որ Ազգային Իշխանութիւնը (Գահիրէ), օրակարգի անցուցած է «դպրոցական հարց» մը եւս, բայց այս անգամ նոր մօտեցումով մը, որ է՝ ԴԱՀԻՐԷ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՕԺՏԵԼ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՈՎ ՄԸ:

[illegible]

Ծ. Խ.— Կը տեղեկանանք, որ Գալուստեան Բարձրագոյն Նախակրթարանի 38 ուսանողները [illegible]

Մեր սիւնակները տրամադրելի են հանրութեան՝ [illegible]

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ, ՀԷԼԻՈՊՈԼԻՍ

Կիրակի, 1 Ապրիլ 1973

ԿԷՍՕՐՈՒԱՅ ՃԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Ախորժաբեր ճաշի-ցուցակ [illegible] փիազ, աղցան եւ անուշեղէն

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Օրդ. Ալիս եւ Անահիտ Ծինկէօզեաններ, իրենց շատ սիրելի եւ անմոռանալի մօր՝ ողբ. Ազատուհի Ծինկէօզեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Գօզոս Գէորոս

Եկեղեցւոյ Գայծառութեան	500
Աղեքս. Աղքատախնամին	500
Գօզոսեանի ճաշի սեղանին	500
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	500
«Տիգրան Երկաթ»	500
Մշակ. Միութեան	500
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար (Աղեքս.)	500
«Արեւ»ին	500
«Ջահակիր»ին	500

Իրենց եղբօր կնոջ ողբ. Ազատուհի Ծինկէօզեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, Տէր եւ Տիկին Ծինկէօզեան եւ զաւակունք (Գանատա) կը նուիրեն.

«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Իրենց սիրելի քրոջ եւ հօրաքրոջ, ողբ. Ազատուհի Ծինկէօզեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, Տէր եւ Տիկին Խաչատուր Կանանեան եւ զաւակը (Գանատա) կը նուիրեն.

«Այծեմնիկ»ի Հանգստեան Տան	100
Տիգրան Երկաթ	
Մշակ. Միութեան	100
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար (Աղեքս.)	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Իրենց սիրելի քրոջ՝ ողբ. Ազատուհի Ծինկէօզեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, Տէր եւ Տիկին Հրանդ Մանուկեան եւ զաւակունք (Գանատա) կը նուիրեն.

Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	100
Տիգրան Երկաթ	
Մշակ. Միութեան	100
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար (Աղեքս.)	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ Պր. Եր. Գալփաքճեանէ)

Իրենց սիրելի դուստր Օր. Արաքսի Տէրունեանի՝ Ամերիկեան համալսարանը փայլուն յաջողութեամբ աւարտելով Գաւկասր Գիտութեանց (Պաչըլըր օֆ Սայընս) տիտղոսին տիրանալուն ուրախ առթիւ, Տէր եւ Տիկին Միսաք Տէրունեան կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ Գայծառութեան	100
Արգարեան Դարմանատան	100
Աղքատախնամին	100
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	100
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
Կոկանեան Սրահին	100
Հայ Գեղ. Միութեան	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Արեւ»էն)

Տէր եւ Տիկ. Գենոն Գարկայեան, ողբ. Ֆէրտինանտ Սահակեանի մահուան տխուր առթիւ կը նուիրեն.

Աղեքս. Աղքատախնամին	100
Գօզոսեանի ճաշի սեղանին	100

Այրի Տիկ. Սաթենիկ Խաչերեան, իր համայն ննջեցեալներու յիշատակին կը նուիրէ.

Աղեքս. Աղքատախնամին	100
Գօզոսեանի ճաշի սեղանին	100

ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺ.Ի ԾՆՈՂՔ-ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Դէպի հայրենիք իրենց բարեյաջող մեկնումին ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Տիկին Եասմիկ Տէտէեան	200
Տիկին Զիզի Յակոբեան	200

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ ՀԷԼԻՈՊՈԼԻՍ

Ողբ. Տիգրան Առաքելեանի (Գանատա) մահուան տխուր առթիւ, Տէր եւ Տիկին Արամ Գազազեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Մայրերու Օրուան ընդունելութեան առ ի գոհունակութիւն, Տէր եւ Տիկին Հայկ Իբրահեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Ողբ. Յարութիւն Սիւրմէնեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Տէր եւ Տիկին Նուպար Զօրայեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Ողբ Գէորգ Բամպուքճեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Տէր եւ Տիկին Նուպար Զօրայեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

«ՋԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Պր. Փօլ Քիլիտճեան մէկ տարուան «Ջահակիր»ի բաժանորդագրութիւն (օդային թղթատարով) կը նուիրէ եթովպաբնակ իր սիրելի բարեկամին եւ ընկերոջ՝ Պր. Վահրիճ Գասմաճեանին (Ատիս Ապեպա):